

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EUROSISTĒMA

12 | 2008

MĒNEŠA BIĻETENS

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

01 | 2008

02 | 2008

03 | 2008

04 | 2008

05 | 2008

06 | 2008

07 | 2008

08 | 2008

09 | 2008

10 | 2008

11 | 2008

12 | 2008

MĒNEŠA BIĻETENS
DECĒMBRIS

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EUROSISTĒMA

Visās ECB 2008. gada
publicācijās attēlots
10 euro banknotes
motīvs.

MĒNEŠA BIĻETENS 2008. GADA DECEMBRIS

© Eiropas Centrālā banka, 2008

Adrese

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main
Germany

Pasta adrese

Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main
Germany

Tālrunis

+49 69 1344 0

Interneta lapa

<http://www.ecb.int>

Fakss

+49 69 1344 6000

Telekss

411 144 ecb d

*ECB Valde ir atbildīga par šā biļetena
sagatavošanu. Tulkojumus sagatavo un
publicē nacionālās centrālās bankas.*

*Visas tiesības rezervētas. Atļauta
pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos
nolūkos, norādot avotu.*

*Šajā numurā iekļautie statistiskie dati atbilst
stāvoklim 2008. gada 3. decembrī.*

ISSN 1830-0057 (interneta versija)

SATURS

IEVADRAKSTS	5	EURO ZONAS STATISTIKA	SI
EKONOMISKĀS UN MONETĀRĀS NORISES	9	PIELIKUMI	
Euro zonas ārējā vide	9	Eurosistēmas monetārās politikas pasākumu hronoloģija	I
Monetārās un finanšu norises	19	TARGET sistēma (Eiropas Vienotā automatizētā reālā laika bruto norēķinu sistēma)	V
Cenas un izmaksas	57	Eiropas Centrālās bankas publicētie dokumenti (sākot ar 2007. gada janvāri)	VII
Produkcijas izlaide, pieprasījums un darba tirgus	65	Terminu skaidrojums	XV
Fiskālās norises	80		
Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai	84		
Valūtu kursu un maksājumu bilances pārmaiņas	89		
Ielikumi			
1. ECB euro zonas neenerģijas preču indeksi	15		
2. Euro zonas kredītiestāžu bilanču jaunākās norises	25		
3. Likviditāte un monetārās politikas operācijas (2008. gada 13. augusts–2008. gada 11. novembris)	35		
4. Ilgtermiņa procentu likmju pieņēmumu aprēķināšana, balstoties uz euro zonas ienesīguma līkni	40		
5. Naudas tirgus spriedzes ietekme uz MFI procentu likmju transmisiju	47		
6. Neseno un nākamo SPCI inflācijas pārmaiņu skaidrojums: bāzes efektu nozīme	63		
7. Potenciālās produkcijas izlaides norises, ņemot vērā naftas cenu un kredītriska prēmiju pārmaiņas	70		
8. Strukturālā politika krīzes laikā	75		
9. Tehniskie pieņēmumi par procentu likmēm, valūtu kursiem, preču cenām un fiskālo politiku	84		
10. Citu institūciju prognozes	87		
11. Jaunie euro zonas rūpniecības preču importa cenu un rūpniecības preču ražotāju eksporta cenu indeksi	94		

SAĪSINĀJUMI

VALSTIS

BE	Beļģija	LU	Luksemburga
BG	Bulgārija	HU	Ungārija
CZ	Čehijas Republika	MT	Malta
DK	Dānija	NL	Nīderlande
DE	Vācija	AT	Austrija
EE	Igaunija	PL	Polija
IE	Īrija	PT	Portugāle
GR	Grieķija	RO	Rumānija
ES	Spānija	SI	Slovēnija
FR	Francija	SK	Slovākija
IT	Itālija	FI	Somija
CY	Kipra	SE	Zviedrija
LV	Latvija	UK	Lielbritānija
LT	Lietuva	JP	Japāna
		US	Amerikas Savienotās Valstis

CITI

ASV	Amerikas Savienotās Valstis
CIF	preces cena, apdrošināšana, vedmaksa uz importētājvalsts robežas
ECB	Eiropas Centrālā banka
ECBS	Eiropas Centrālo banku sistēma
EKS 95	Eiropas Kontu sistēma
EMI	Eiropas Monetārais institūts
EMS	Ekonomikas un monetārā savienība
ES	Eiropas Savienība
EUR	euro
EVK	efektīvais valūtas kurss
FOB	franko uz kuģa klāja uz eksportētājvalsts robežas
HSEI	Hamburgas Starptautiskās ekonomikas institūts
IKP	iekšzemes kopprodukts
MBR5	SVF Maksājumu bilances rokasgrāmata (5. izdevums)
MFI	monetārā finanšu iestāde
NACE 1. red.	Eiropas Kopienas Ekonomiskās darbības statistiskā klasifikācija
NCB	nacionālā centrālā banka (valsts centrālā banka)
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (<i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>)
PCI	patēriņa cenu indekss
RCI	ražotāju cenu indekss
SDO	Starptautiskā Darba organizācija
SITC 4. red.	Starptautiskā Standartizētā tirdzniecības klasifikācija (4. redakcija)
SNB	Starptautisko norēķinu banka
SPCI	saskaņotais patēriņa cenu indekss
SVF	Starptautiskais Valūtas fonds
VDIAR	vienības darbaspēka izmaksas apstrādes rūpniecībā
VDIT	vienības darbaspēka izmaksas tautsaimniecībā

Saskaņā ar Kopienas praksi šajā biļetenā ES valstis uzskaitītas alfabētiskā secībā atbilstoši attiecīgo valstu nosaukumiem to nacionālajās valodās.

IEVADRAKSTS

Padome 4. decembra sanāksmē, pamatojoties uz regulāro tautsaimniecības un monetāro analīzi, nolēma samazināt galvenās ECB procentu likmes vēl par 75 bāzes punktiem. Attiecīgi Eurosistēmas galveno refinansēšanas operāciju procentu likme tika pazemināta līdz 2.50% un aizdevumu iespējas uz nakti un noguldījumu iespējas uz nakti procentu likme – attiecīgi līdz 3.00% un 2.00% (spēkā ar 2008. gada 10. decembri). Šis pasākums sekoja 2008. gada 8. oktobrī un 6. novembrī izziņotajiem diviem lēmumiem pazemināt galvenās ECB procentu likmes par 50 bāzes punktiem. Kopumā pēc iepriekšējās sanāksmes Padome konstatējusi arvien vairāk pierādījumu tam, ka inflācijas spiediens turpinājies mazināties un, raugoties nākotnē, monetārajai politikai svarīgajā termiņā gaidāma inflācijas atbilstība cenu stabilitātei, kas veicinās ienākumu un uzkrājumu pirktpēju. Inflācijas kritums galvenokārt skaidrojams ar preču cenu samazināšanos un ekonomiskās aktivitātes būtisku pavājināšanos. Gan pasaules, gan euro zonas pieprasījums, domājams, diezgan ilgu laiku būs ierobežots, kas lielā mērā skaidrojams ar finanšu tirgus satricinājuma pastiprināšanās un paplašināšanās sekām. Vienlaikus Padome atzīmē, ka, lai gan monetārās ekspansijas pamattempis joprojām bijis spēcīgs, tas ir vēl vairāk samazinājies. Padome uzsver, ka kopumā saglabājas ārkārtīgi augsts nenoteiktības līmenis. Padome turpinās stingri turēt inflācijas gaidas līmeni, kas atbilst tās vidējā termiņa mērķim, lai stimulētu ilgtspējīgu izaugsmi un nodarbinātību un veicinātu finanšu stabilitāti. Tāpēc tā arī turpmākajā periodā ļoti uzmanīgi sekos visām norisēm.

Tagad – par tautsaimniecības analīzi. No septembra finanšu tirgus satricinājums ir pastiprinājies un paplašinājies. Spriedze finanšu sektorā arvien vairāk ietekmējusi arī reālo tautsaimniecību, un pasaules tautsaimniecība kopumā izjūt tās negatīvo ietekmi. Euro zonā īstenojušies vairāki agrāk konstatētie lejupvērstie ekonomiskās aktivitātes riski, tāpēc 3. ceturksnī saskaņā ar *Eurostat* pirmo aplēsi reālā IKP izaugsme salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni samazinājās par 0.2%. Pieejamie apsekojumu dati un mēneša rādītāji par oktobri

un novembri liecina, ka ekonomiskā aktivitāte 2008. gada 4. ceturksnī vēl vairāk pavājinājusies.

Runājot par tālāku nākotni, Padomes analīze un novērtējums liecina, ka dažu nākamo ceturkšņu laikā saglabāsies zema pasaules ekonomiskā aktivitāte un ļoti vājš iekšzemes pieprasījums. Atbilstoši Eurosistēmas speciālistu 2008. gada decembra makroekonomiskajām iespēju aplēsēm euro zonai pēc tam tautsaimniecībai vajadzētu pakāpeniski atveseļoties, ko veicinās preču cenu kritums un saskaņā ar pieņēmumiem gaidāmā ārējās vides uzlabošanās un finanšu spriedzes atslābums. Eurosistēmas speciālisti paredz, ka reālā IKP gada pieaugums 2008. gadā būs 0.8–1.2%, 2009. gadā – –1.0–0.0% un 2010. gadā – 0.5–1.5%. Šie rādītāji liecina par būtisku lejupvērstu korekciju salīdzinājumā ar septembrī publicētajām ECB speciālistu aplēsēm 2008. un 2009. gadam. Lejupvērstas korekcijas veiktas arī starptautisko organizāciju prognozēs, kas pamatā atbilst Eurosistēmas speciālistu 2008. gada decembra iespēju aplēsēm.

Padome uzskata, ka tautsaimniecības perspektīva joprojām ietver ārkārtīgi lielu nenoteiktības pakāpi. Tautsaimniecības izaugsmes riski ir lejupvērsti. Tie galvenokārt saistīti ar iespēju, ka finanšu tirgu satricinājumam būs būtiskāka ietekme uz reālo tautsaimniecību, kā arī bažām par protekcionisma spiedienu un iespējamām neprognozējamām norisēm globālās nesabalansētības dēļ.

Ir ārkārtīgi svarīgi, lai visas iesaistītās puses dotu ieguldījumu stabila ilgtspējīgas atveseļošanās pamata radīšanā. Lai tas notiktu pēc iespējas drīz, pieņemot makroekonomiskās politikas lēmumus, ir ļoti būtiski ievērot disciplīnu un vidējā termiņa perspektīvu. Tas ir labākais veids, kā veicināt konfidenci. Nepieciešams ātri īstenot valdību izziņotos būtiskos pasākumus finanšu satricinājuma novēršanai, lai palīdzētu nodrošināt ticību finanšu sistēmai un novērstu kredītu piedāvājuma ierobežojumus uzņēmumiem un mājsaimniecībām.

Runājot par cenu attīstību, SPCI gada inflācija kopš jūlija ir ievērojami samazinājusies. Saskaņā ar *Eurostat* ātro aplēsi novembrī SPCI inflācija bija 2.1% (oktobrī – 3.2% un jūlijā – 4.0%). Ievērojamais inflācijas kritums kopš vasaras galvenokārt atspoguļo būtisku preču cenu mazināšanos pasaulē dažu pēdējo mēnešu laikā, kas ar uzviju kompensē šā gada 1. pusgadā vērojamā krasā vienības darbaspēka izmaksu kāpuma ietekmi.

Zemākas preču cenas un pieprasījuma pavājināšanās norāda uz turpmāku inflācijas spiediena mazināšanos nākotnē. Gaidāms, ka nākamajos mēnešos SPCI gada inflācija turpinās pazemināties un monetārajai politikai svarīgajā termiņā būs cenu stabilitātei atbilstošā līmenī. Galvenokārt atkarībā no tā, kā turpmāk attīstīsies naftas un citu preču cenas, nevar izslēgt pat vēl straujāku SPCI inflācijas kritumu nākamā gada vidū – galvenokārt bāzes efektu dēļ. Taču bāzes efektu dēļ iespējams arī jauns inflācijas kāpums 2. pusgadā, tāpēc jebkurš krass SPCI kritums var izrādīties īslaicīgs un tāpēc no monetārās politikas viedokļa nav nozīmīgs.

Atbilstoši šim novērtējumam Eurosistēmas speciālistu 2008. gada decembra iespēju aplēsēs paredzēts, ka SPCI gada inflācija 2008. gadā būs 3.2–3.4% un 2009. gadā pazemināsies līdz 1.1–1.7%. Gaidāms, ka 2010. gadā SPCI inflācija būs 1.5–2.1%. SPCI inflācijas iespēju aplēses 2008. un 2009. gadam ievērojami samazinātas salīdzinājumā ar ECB speciālistu 2008. gada septembra iespēju aplēsēm, atspoguļojot galvenokārt preču cenu spēcīgo kritumu un pieprasījuma pavājināšanās ietekmi uz cenu norisēm. Šajā kontekstā svarīgi uzsvērt šo iespēju aplēšu nosacītību, jo to pamatā ir vairāki tehniski pieņēmumi, t.sk. tirgus gaidas attiecībā uz īstermiņa un ilgtermiņa procentu likmēm, kā arī biržā tirgto naftas un neenerģijas preču nākotnes līgumu cenām. Turklāt iespēju aplēšu pamatā ir gaidas, ka iespēju aplēšu periodā mazināsies darba samaksas spiediens. Starptautisko organizāciju prognozes sniedz pamatā līdzīgu ainu.

Neņemot vērā SPCI inflācijas īstermiņa svārstības, cenu stabilitātes riski monetārajai politikai svarīgajā termiņā ir izlīdzinātāki nekā pagātnē. Preču cenu tālāka negaidīta samazināšanās varētu radīt lejupvērstu spiedienu uz inflāciju, savukārt augšupvērsti cenu stabilitātes riski varētu īstenoties īpaši tad, ja neseno preču cenu kritumu nomainītu kāpums vai ja iekšzemes cenu spiediens izrādītos spēcīgāks, nekā tika pieņemts. Tāpēc ir ļoti svarīgi, lai cenu un darba samaksas noteicēji pilnībā pildītu savas saistības.

Tagad – par monetāro analīzi. Dažādas plašās naudas pieauguma pamattempa aplēses norāda uz noturīgu, bet mērenu monetārās ekspansijas tempu euro zonā. Tāpēc monetārās tendences apstiprina viedokli, ka inflācijas spiediens turpina mazināties, vidējā termiņā un ilgtermiņā saglabājoties dažiem augšupvērstiem riskiem.

Jāapzinās, ka finanšu tirgus satricinājuma pastiprināšanās kopš septembra vidus iezīmē iespējamu pavērsiena punktu monetāro norišu attīstībā. Jaunākie monetārie un kredītu dati norāda, ka šī pastiprināšanās būtiski ietekmējusi tirgus dalībnieku rīcību. Līdz šim šī ietekme galvenokārt izpaudusies kā plašās naudas rādītāja M3 sastāvdaļu savstarpēja aizstāšana, nevis kā paša M3 attīstības krasas pārmaiņas.

Jaunākie pieejamie dati (t.i., līdz oktobra beigām) rāda, ka nefinanšu privātajam sektoram izsniegto aizdevumu atlikuma pieauguma temps turpina palēnināties. Vienlaikus nav vērā ņemamu pazīmju, ka euro zonā kopumā aizdevumi būtu kļuvuši nepieejami. Arī mājāsaimniecībām izsniegto aizdevumu gada pieauguma temps joprojām samazinājies atbilstoši tam, ka tautsaimniecības aktivitātes un mājokļu tirgus perspektīvas pasliktinājušās un kreditēšanas nosacījumi kļuvuši stingrāki. Dati liecina, ka finanšu satricinājuma pastiprināšanās ir ietekmējusi banku rīcību. Nākotnē nepieciešams vairāk datu un turpmāka analīze, lai iegūtu pamatotāku vērtējumu.

Apkopojot var teikt – ir arvien vairāk pierādījumu tam, ka inflācijas spiediens turpina

mazināties un monetārajai politikai svarīgajā termiņā gaidāma inflācijas atbilstība cenu stabilitātei, kas veicinās ienākumu un uzkrājumu pirkspēju. Inflācijas kritums galvenokārt skaidrojams ar preču cenu samazināšanos un ekonomiskās aktivitātes būtisku palēnināšanos, ko lielā mērā izraisījušas finanšu satricinājuma globālās sekas. Tautsaimniecības analīzes un monetārās analīzes rezultātu salīdzinājums apstiprina šo viedokli. Lai gan monetārās ekspansijas pamattempis joprojām bijis spēcīgs, tas turpinājis samazināties. Tāpēc, ņemot vērā visu pieejamo informāciju un analīzi, Padome nolēma pazemināt galvenās ECB procentu likmes vēl par 75 bāzes punktiem. Kopumā saglabājas ārkārtīgi augsts nenoteiktības līmenis. Padome turpinās stingri turēt inflācijas gaidas līmeni, kas atbilst tās vidējā termiņa mērķim, lai stimulētu ilgtspējīgu izaugsmi un nodarbinātību un veicinātu finanšu stabilitāti. Tāpēc Padome arī turpmāk ļoti uzmanīgi sekos visām norisēm.

Runājot par fiskālo politiku, Padome uzskata, ka ļoti būtiski ir ievērot disciplīnu un vidējā termiņa perspektīvu, pilnībā apzinoties jebkura īsāka termiņa pasākuma ietekmi uz fiskālo stabilitāti. Ir ārkārtīgi svarīgi, lai sabiedrība saglabātu ticību fiskālās politikas noturībai, pilnībā īstenojot uz likumiem balstīto ES fiskālo struktūru un pilnībā nosargājot tās integritāti. Nicas līguma un Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumi prasa ņemt vērā vidēja termiņa perspektīvu un nodrošināt nepieciešamo elastību. Automātiskie fiskālie stabilizatori euro zonā ir samērā apjomīgi un ir spēcīgs fiskālā atbalsta avots, tautsaimniecībai pavājinoties. Ja nodrošināta pietiekama elastība, papildu budžeta pasākumi var būt efektīvi, ja tie ir savlaicīgi, mērķtiecīgi un īslaicīgi.

Runājot par strukturālo politiku, zemas ekonomiskās aktivitātes periodā, valdot lielai nenoteiktībai par tautsaimniecības perspektīvu, nepieciešams stiprināt euro zonas tautsaimniecības noturību un elastību. Preču tirgus reformām jāveicina konkurence un jāpaātrina efektīva restrukturizācija. Darba tirgus reformām jāpalīdz veicināt pareizu darba

samaksas noteikšanu, kā arī darbaspēka mobilitāti starp sektoriem un reģioniem. Tāpēc pašreizējā situācija uzskatāma par katalizatoru, kas veicina nepieciešamo iekšzemes reformu īstenošanu atbilstoši atklāta tirgus ekonomikas brīvas konkurences principam.

EKONOMISKĀS UN MONETĀRĀS NORISES

I. EURO ZONAS ĀRĒJĀ VIDE

Pastiprinoties finanšu satricinājumam un tā ietekmei izplatoties visā pasaulē, globālā ekonomiskā lejupslīde aizvadītajā ceturksnī padziļinājās. Šķiet, ka attīstības valstīs, kas pēdējos gados bijušas viens no galvenajiem pasaules izaugsmes balstiem, arvien spēcīgāk ietekmē ekonomisko apstākļu pasliktināšanās. Sakarā ar preču cenu straujo kritumu un globālā pieprasījuma sarukumu inflācijas spiediens kļuvis vājāks visā pasaulē, tomēr vairākos reģionos saglabājas augsts inflācijas līmenis. Vienlaikus svārstīgums visos lielākajos finanšu tirgos pastiprinājies, liecinot, ka globālās tautsaimniecības attīstības perspektīvas novērtējums pašlaik pakļauts ļoti lielai nenoteiktībai.

I.1. PASAULES EKONOMISKĀS NORISES

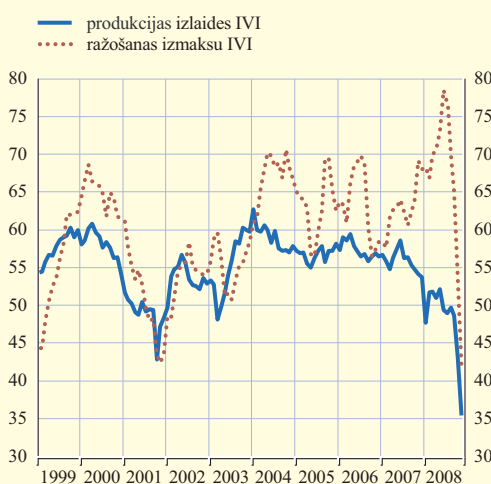
Globālā ekonomiskā lejupslīde aizvadītajā ceturksnī padziļinājusies, bet sakarā ar preču cenu straujo kritumu un globālā pieprasījuma sarukumu inflācijas spiediens kļuvis vājāks. Vienlaikus svārstīgums visos lielākajos finanšu tirgos pastiprinājies, liecinot, ka globālās tautsaimniecības attīstības perspektīvas novērtējums pašlaik pakļauts ļoti lielai nenoteiktībai.

Globālā finanšu satricinājuma pastiprināšanās radījusi lielu spriedzi banku sistēmās. Tā izpaužas stingrākos kreditēšanas nosacījumos visā pasaulē, straujā uzņēmumu un patērētāju konfidences sarukumā un akciju tirgus vērtības kritumā. Tāpēc ievērojami pasliktinājušies globālie ekonomiskie apstākļi, satricinājuma ietekmei strauji izplatoties visā pasaulē. Šķiet, ka attīstības valstīs, kas pēdējos gados bijušas viens no galvenajiem pasaules izaugsmes balstiem, arvien vairāk ietekmē globālā lejupslīde. Atbilstoši šādam vērtējumam globālā visas rūpniecības produkcijas izlaides iepirkumu vadītāju indeksa (IVI) apsekojuma dati liecina, ka, reaģējot uz tirgus pieprasījuma samazināšanos, apstrādes rūpniecības un pakalpojuma sektora uzņēmumi sašaurinājuši darbību. Lai gan iepriekšējos mēnešos indekss bija nedaudz zem ekonomiskās izaugsmes un krituma starpposmam raksturīgā 50 punktu sliekšņa, 2008. gada novembrī tas noslīdēja līdz viszemākajam līmenim kopš 1998. gada, kad sākās apsekojumi (sk. 1. att.). Tas norāda uz ieilgušu tirgus apstākļu pasliktināšanos gan apstrādes rūpniecībā, gan pakalpojumu sektorā visā pasaulē, kas savukārt nozīmē to, ka euro zonas ārējā vide kļuvusi vēl nelabvēlīgāka.

Aizvadītajā ceturksnī globālās inflācijas spiedienu būtiski mazināja preču cenu straujais kritums un globālā ekonomiskā lejupslīde. Globālās inflācijas augstākais punkts tika sasniegts vasarā, un kopš tā laika inflācijas trajektorija bijusi lejupvērstā. OECD valstīs patēriņa preču gada inflācija 2008. gada oktobrī noslīdēja līdz 3.7% (augstākais punkts jūlijā – 4.8%). Gada inflācija, izņemot pārtiku un enerģiju, oktobrī bija 2.2% (iepriekšējā mēnesī – 2.4%). Apsekojumu rādītāji joprojām liecina par globālā izmaksu spiediena mazināšanos. Pasaules IVI ražošanas izmaksu cenu indekss, kam ir spēcīga korelācija ar pasaules inflācijas rādītājiem, pēdējos mēnešos būtiski sarucis līdz viszemākajam līmenim kopš 1998. gada, kad sākās apsekojumi (sk. 1. att.).

I. attēls. Pasaules iepirkumu vadītāju indekss (IVI)

(mēneša dati; ražošana un pakalpojumi; difūzijas indekss)

Avots: Markit.

ASV

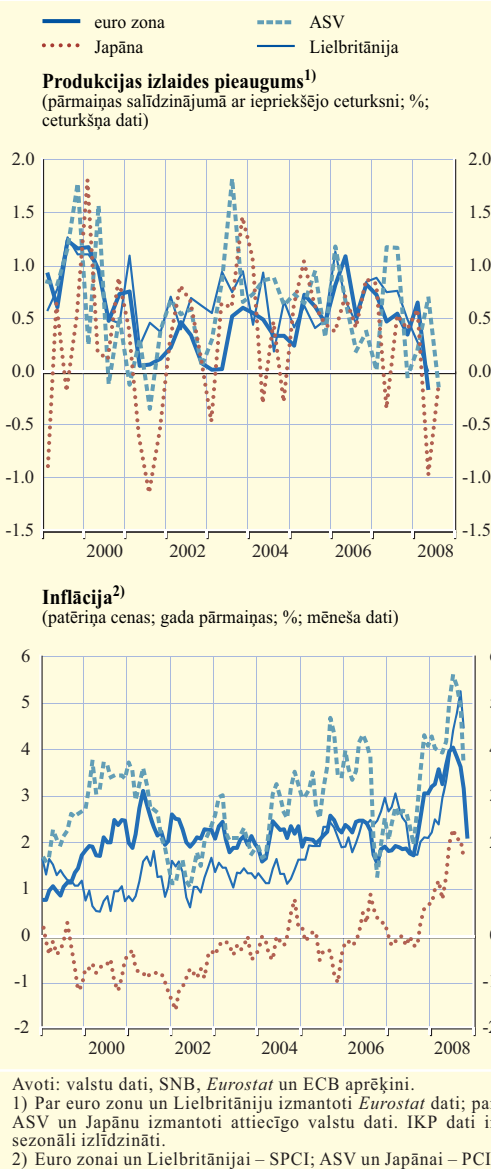
Ekonomiskā aktivitāte ASV joprojām ir ļoti vāja, un inflācijas spiediens mazinās. Saskaņā ar provizoriskām aplēsēm reālā IKP uz gadu attiecīgais sarukuma temps 2008. gada 3. ceturksnī bija 0.5% (iepriekšējā ceturksņa kāpuma temps – 2.8%). Šāds nozīmīgs tempa kritums vispirms atspoguļo personiskā patēriņa izdevumu negatīvo devumu, samazinoties ASV valdības veikto fiskālās stimulēšanas pasākumu ietekmei un sakarā ar notiekošo mājokļu tirgus korekciju un nepietiekamiem līdzekļu ieguldījumiem iekārtās un programmatūrā. Lai gan ārējais pieprasījums samazinājās, neto tirdzniecības ieguldījums izaugsmē 3. ceturksnī joprojām bija pozitīvs.

Runājot par cenu norisēm, patēriņa cenu gada inflācija 2008. gada oktobrī nozīmīgi pazeminājās (līdz 3.7%; augstākais līmenis jūlijā – 5.6%) un pašlaik atrodas zem 2008. gada vidējā līmeņa (4.5%; sk. 2. att.). Inflācijas spiediena pavājināšanās atspoguļo enerģijas cenu kritumu un nelielo iekšzemes pieprasījumu. Gada inflācija, izņemot pārtiku un enerģiju, oktobrī noslīdēja līdz 2.2% – pagaidām zemākajam līmenim šajā gadā.

Tā kā sakarā ar septembra vidū pieaugušo finanšu tirgus spriedzi ASV tautsaimniecības attīstības perspektīva ir ļoti pasliktinājusies, turpmāk gaidāms, ka salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksņu pieauguma tempu reālā aktivitāte varētu vēl vairāk atslābt. Mājsaimniecību un uzņēmumu izdevumus nelabvēlīgi ietekmē ierobežojošie kreditēšanas nosacījumi, nodarbinātības apstākļu pasliktināšanās, vājākas bilances un neskaidrība par ekonomiskās attīstības perspektīvu. Ekonomiskās perspektīvas papildu riskus rada mājokļu tirgus tālāka sašaurināšanās un ārējā pieprasījuma vājināšanās. Tomēr nesenantiem monetārajiem un fiskālajiem stimuliem, kā arī enerģijas cenu spiediena atslābumam vajadzētu nedaudz mazināt šo faktoru ietekmi. Iespējams, ka sakarā ar nesenantiem preču cenu norisēm un lēnu ekonomisko aktivitāti cenu spiediens turpinās mazināties.

ASV Federālā atklātā tirgus komiteja 2008. gada 8. un 29. oktobrī samazināja federālo fondu mērķa likmi kopumā par 100 bāzes punktiem (līdz 1%). Šādu lēmumu pieņemšanu noteica sarūkošā ekonomiskā aktivitāte un mērenāks inflācijas spiediens. Turklāt Federālo rezervju sistēma sadarbībā ar ASV valdības aģentūrām un ārvalstu centrālajām bankām paziņoja par vairākiem ārkārtas pasākumiem likviditātes uzlabošanai un finanšu tirgu atbalstam, ievērojot apstākļu pasliktināšanos.

2. attēls. Svarīgākās norises galvenajās industriāli attīstītajās valstīs

JAPĀNA

Japānas ekonomiskie apstākļi iepriekšējā ceturksnī turpinājuši pasliktināties, atspoguļojot nelielo iekšzemes pieprasījumu un tālāku eksporta sašaurināšanos. Taču kreditēšanas nosacījumi nav kļuvuši tik stingri kā citās attīstītajās valstīs. Saskaņā ar Japānas Ministru kabineta biroja pirmo provizorisko aplēsi reālais IKP 2008. gada 3. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni samazinājās par 0.1% (iepriekšējā – par 0.9%), tādējādi pirmo reizi kopš 2001. gada divus ceturkšņus pēc kārtas izaugsme bijusi negatīva. 3. ceturkšņa kritumu salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni galvenokārt noteica privāto nemājokļu ieguldījumu mazināšanās uzņēmējdarbības apstākļu tālākas pasliktināšanās dēļ. Pēc 0.6% sarukuma iepriekšējā ceturksnī privātā patēriņa ceturkšņa pieaugums bija mērens (0.3%). Ārējam pieprasījumam turpinot samazināties, neto eksports, kas dažus pēdējos gadus bija galvenais Japānas tautsaimniecības dzinējspēks, pirmo reizi kopš 2004. gada deva negatīvu ieguldījumu IKP izaugsmei (–0.2 procentu punkti).

2008. gada oktobrī PCI gada inflācija noslīdēja līdz 1.7% (iepriekšējā mēnesī – 2.1%). Inflācijas spiediena mazināšanās pēc jūlijā sasniegtā augstākā līmeņa atspoguļo izejvielu cenu lejupslīdi un zemāku ekonomisko aktivitāti. PCI gada inflācijas, izņemot pārtiku un enerģiju, līmenis oktobrī bija 0.2%. Pazeminājusi uz nakti izsniegtu nenodrošinātu kredītu mērķa procentu likmi 31. oktobrī, Japānas Banka nākamajā sanāksmē nolēma nemainīt galveno politikas likmi (0.3%).

Gaidāms, ka 2008. gada 4. ceturksnī un 2009. sākumā saglabāsies mērena ekonomiskā aktivitāte. Paredzams, ka privātais patēriņš, pasliktinoties nodarbinātības nosacījumiem, joprojām būs vājš. Turklāt iespējams, ka nelielā ārējā pieprasījuma dēļ arī eksports joprojām sašaurināsies.

LIELBRITĀNIJA

Reālā IKP izaugsme Lielbritānijā pēdējos ceturkšņos ir samazinājusies, bet inflācija joprojām ir samērā augsta. 2008. gada 3. ceturksnī pirmo reizi 16 gados reālais IKP samazinājās (par 0.5%). Ekonomiskās aktivitātes lejupslīde bija visaptveroša, un to vispirms noteica privātā patēriņa pieauguma tempa palēnināšanās, salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni novērojot stagnāciju mazumtirdzniecībā. Spriežot pēc nesenajiem konfidences rādītājiem, kam kopumā ir lejupvērstā tendence un kas joprojām ir ievērojami zemāki par ilgtermiņa vidējo līmeni, turpmākajos ceturkšņos iespējama produkcijas izlaides tālāka sašaurināšanās. Pēdējos mēnešos turpinājušās mājokļu tirgus korekcijas. Mājokļu cenas (saskaņā ar *Nationwide* indeksu) novembrī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu kritās par 13.9%. Tirgus novērotāji paredz, ka mājokļu cenu pazemināšanās turpināsies un cenas stabilizēsies tikai 2010. gadā. Pēc vairāku mēnešu kāpuma SPCI gada inflācija oktobrī saruka līdz 4.5%, atspoguļojot vispārēju indeksa komponentu samazinājumu.

Kopš 2008. gada oktobra sākuma Anglijas Bankas Monetārās politikas komiteja bija pieņēmusi trīs lēmumus par galveno politikas likmju samazināšanu. 8. oktobrī tā nolēma par 50 bāzes punktiem (līdz 4.5%) pazemināt galveno procentu likmi, saskaņojot to ar citām centrālajām bankām. 2008. gada 6. novembrī tam sekoja samazinājums vēl par 150 bāzes punktiem (līdz 3.0%). Šo lēmumu noteica Lielbritānijas inflācijas prognozes pavērsiens lejup un iekšzemes un pasaules ekonomiskās aktivitātes perspektīvas ievērojama pasliktināšanās. Visbeidzot 4. decembrī Monetārās politikas komiteja pazemināja likmi vēl par 100 bāzes punktiem, paredzot tālāku ekonomiskās situācijas pasliktināšanos.

CITAS EIROPAS VALSTIS

Vairākumā citu ārpus euro zonas esošo ES valstu ekonomiskās aktivitātes palēnināšanās pazīmes bija vērojamas vienlaikus ar inflācijas samazināšanos.

Pēdējos ceturkšņos Zviedrijas ekonomiskās izaugsmes temps salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni turpināja palēnināties (–0.1% 2008. gada 3. ceturksnī). Pēc negatīvas izaugsmes 1. ceturksnī (–0.6%) Dānijas reālā IKP pieaugums 2. ceturksnī bija 0.4%. Patērētāju un mazumtirdzniecības konfidences rādītāji abās valstīs joprojām pasliktinājās, norādot uz tālāku ekonomiskās aktivitātes vājināšanos turpmākajos ceturkšņos. Līdz septembrim patēriņa cenu inflācija gan Dānijā, gan Zviedrijā paaugstinājās, bet oktobrī tās līmenis nedaudz pazeminājās (attiecīgi līdz 3.8% un 3.4%). Šajās valstīs gaidāms tālāks inflācijas sarukums atbilstoši lēnākam ekonomiskās aktivitātes tempam un zemākām preču cenām. Pēc galvenās monetārās politikas likmes paaugstināšanas divos posmos oktobrī kopumā par 90 bāzes punktiem (līdz 5.5%) *Danmarks Nationalbank* 2008. gada 6. novembrī un 5. decembrī to atkal pazemināja kopumā par 125 bāzes punktiem (līdz 4.25%). *Sveriges Riksbank* oktobrī un decembrī trijos posmos samazināja galveno monetārās politikas likmi kopumā par 275 bāzes punktiem (līdz 2.0%).

Lielākajās Centrālās Eiropas un Austrumeiropas ES valstīs 2008. gada 1. pusgadā kopumā saglabājās stabila izaugsme, bet 2. pusgadā atsevišķās valstīs parādījās vājākas ekonomiskās aktivitātes pazīmes. Jaunākie Ungārijas IKP dati salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni liecina, ka mainījusies 1. pusgada ekonomiskās aktivitātes atveseļošanās tendence, un 3. ceturksnī tautsaimniecības izaugsme pat samazinājusies par 0.1%. Ļoti spēcīgā ražotāju un patērētāju konfidences rādītāju pasliktināšanās liecina, ka 3. ceturksnī arī Čehijas Republikā palēninājusies ekonomiskā aktivitāte. Tomēr citās valstīs 3. ceturksnī tā saglabājusies spēcīga, Polijas reālā IKP rādītājiem salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni pieaugot par 1.2% un Rumānijas gada rādītājiem – par 9.1%. Dažos pēdējos mēnešos šo četru valstu makroekonomiskā perspektīva būtiski pasliktinājusies sakarā ar pastiprinātu vēlēšanos izvairīties no riska šajā reģionā, stingrākiem finansēšanas nosacījumiem un starptautiskās tirdzniecības sarukumu. SPCI inflācijas līmenis pēdējos mēnešos visās četrās valstīs kļuvis mērenāks, galvenokārt atspoguļojot pirms tam augušo pārtikas un enerģijas cenu zūdošo ietekmi. Turpmāk gaidāms, ka inflācija būtiski samazināsies Ungārijā, Čehijas Republikā un nedaudz mazāk – Rumānijā. Arī Polijā, lai gan lēnākā tempā, tai vajadzētu sarukt. 22. oktobrī pēc jaunāko finanšu tirgus norišu analīzes *Magyar Nemzeti Bank* paaugstināja galveno procentu likmi par 300 bāzes punktiem (līdz 11.5%). Tomēr jau 24. novembrī banka to atkal pazemināja par 50 bāzes punktiem (līdz 11%), atspoguļojot finanšu tirgus situācijas stabilizēšanos. 6. novembrī *Česka narodni banka* samazināja galveno procentu likmi par 75 bāzes punktiem (līdz 2.75%), un 26. novembrī *Narodowy Bank Polski* nolēma pazemināt galveno monetārās politikas likmi par 25 bāzes punktiem (līdz 5.75%).

Mazākajās ārpus euro zonas esošajās ES valstīs pēdējo ceturkšņu izaugsmes tendences bijušas dažādas. Ekonomiskā aktivitāte Slovākijā un Bulgārijā joprojām bija spēcīga, bet Baltijas valstīs tā pašlaik kļuvusi daudz lēnāka. Latvijā IKP izaugsme faktiski ir apstājusies, bet Igaunijā 2008. gada 1. pusgadā tā bija negatīva. Pieejamie rādītāji liecina, ka ekonomiskā aktivitāte kļūs lēnāka arī Slovākijā, bet Bulgārijā tā īstermiņā varētu saglabāties stabila. Piecās minētajās valstīs SPCI gada inflācija ir sarukusi. Tomēr Baltijas valstīs un Bulgārijā saglabājas paaugstināts inflācijas līmenis, kas oktobrī bija 10.1–13.7% robežās, bet Slovākijā – 4.2%. Oktobrī un novembrī *Narodna banka Slovenska* kopumā par 100 bāzes punktiem pazemināja galveno procentu likmi (līdz 3.25%).

Krievijā IKP izaugsmes temps salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu kļuva mērenāks, 2008. gada 2. ceturksnī noslīdot līdz 7.5% (1. ceturksnī – 8.5%). Galvenie rādītāji liecina, ka šāda

pakāpeniska tempa palēnināšanās turpinājās arī 3. ceturksnī. Turpmāk gaidāms, ka zemākas naftas cenas, spriedze banku sektorā un negatīvais bagātības efekts, ko veicinājusi akciju cenu lejupslīde un kapitāla aizplūde, turpinās nozīmīgi bremzēt ekonomisko aktivitāti.

ĀZIJAS ATTĪSTĪBAS VALSTIS

Āzijas attīstības valstīs, īpaši šā reģiona mazajās valstīs ar atvērtu tautsaimniecību, ekonomiskā aktivitāte 2008. gada 3. ceturksnī krasi samazinājās. Lai gan pēdējos mēnešos globālā ekonomiskā lejupslīde paplašinājās un kļuva spēcīgāka, eksporta pieauguma temps Āzijas attīstības valstīs kopumā saruka tikai nedaudz. Vispārējo ekonomiskās aktivitātes kritumu galvenokārt noteica iekšzemes pieprasījuma samazināšanās daļēji vajākas patērētāju un uzņēmumu konfidences dēļ. Oktobrī vairākumā valstu patēriņa cenu inflācija saruka, tomēr saglabājās paaugstinātā līmeni. Stingrāku finansēšanas nosacījumu un sliktākas globālās ekonomiskās perspektīvas apstākļos vairāku valstu monetārās iestādes kopš oktobra vidus samazinājušas monetārās politikas likmes.

Ķīnā 2008. gada 3. ceturksnī IKP pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu samazinājās līdz 9% (1. ceturksnī – 10.6%, 2. ceturksnī – 10.1%). Ekonomiskā aktivitāte palēninājusies neliela ārējā pieprasījuma, 1. pusgadā īstenotās stingrās monetārās politikas novēlotās ietekmes un nekustamā īpašuma tirgus lejupslīdes izraisītās būvniecības aktivitātes pavājināšanās rezultātā. Nominālais eksporta pieaugums oktobrī samazinājās līdz 19.1% (iepriekšējā mēnesī – 21.5%). 3. ceturksnī pakāpeniski palielinājās tirdzniecības bilances pozitīvais saldo, oktobrī sasniedzot 35 mljrd. ASV dolāru – visu laiku augstāko mēneša rādītāju. Pēdējo triju mēnešu laikā patēriņa cenu inflācija Ķīnā pakāpeniski samazinājusies (līdz 4% oktobrī), un to galvenokārt noteica iekšzemes gaļas cenas šoku ietekmes izzušana un zemākas preču cenas. Lai risinātu vājā ārējā un iekšzemes pieprasījuma radītās problēmas, 9. novembrī Ķīnas varas iestādes paziņoja par fiskālo stimulu paketi 2009. un 2010. gadam 4 trlj. RMB apjomā. Šis lēmums papildināja vairākus citus kreditēšanas pieaugumu un tautsaimniecības attīstību veicinošus pasākumus. 26. novembrī Ķīnas Tautas banka nolēma par 108 bāzes punktiem pazemināt RMB noguldījumu un aizdevumu etalonlikmes, kā arī samazināt obligāto rezervju normu par 100 un 200 bāzes punktiem attiecīgi lielajām un mazajām bankām.

Korejā 2008. gada 3. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu reālā IKP pieauguma temps palēninājās līdz 3.9% (iepriekšējā ceturksnī – 4.8%), un to galvenokārt noteica privātā patēriņa un būvniecības sašaurinājums. Oktobrī PCI gada inflācija noslīdēja līdz 4.8% (– 5.9%). Arī Indijā ekonomiskā aktivitāte saruka, IKP 2. ceturksnī palielinoties par 7.9% (1. ceturksnī – par 8.8%). Vairumtirdzniecības cenu inflācija, kas ir Indijas Rezervju bankas galvenais inflācijas rādītājs, oktobrī noslīdēja līdz 10.7% (augstākais līmenis jūlijā – 12.5%).

Nākotnē iespējams, ka plašumā ejošā globālā ekonomiskā lejupslīde, ierobežotie finansēšanas nosacījumi, nekustamā īpašuma tirgus vājums un novēlotā iepriekšējās stingrās politikas ietekme noteiks vēl lielāku Āzijas attīstības valstu izaugsmes palēnināšanos. Tomēr dažu valstu ekspansīvā politika varētu mazināt pieprasījuma sarukumu.

LATĪNAMERIKA

Latīņamerikā dažos pēdējos mēnešos dažās valstīs vērojamas ekonomiskās aktivitātes palēnināšanās pazīmes, bet citās tā saglabājusies samērā stabila. Vienlaikus inflācijas spiediens joprojām ir paaugstināts. Meksikā 2008. gada 3. ceturksnī reālā IKP gada pieaugums bija 1.6% (2. ceturksnī – 2.1%) un rūpnieciskā ražošana iepriekšējā ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu sašaurinājās. Gada inflācija paaugstinājās no 4.9% 2. ceturksnī līdz 5.5% 3. ceturksnī. Brazīlijā 3. ceturksnī rūpnieciskās ražošanas gada pieauguma temps bija 6.8% (2. ceturksnī – 6.3%).

PCI gada inflācija 3. ceturksnī bija 6.3% (iepriekšējā ceturksnī – 5.6%). Argentīnā rūpnieciskās ražošanas kāpums pieauga no 5.6% 2. ceturksnī līdz 6.2% 3. ceturksnī. PCI inflācija 3. ceturksnī saglabājās augsta (8.9%) un bija tikai nedaudz zemāka nekā iepriekšējā ceturksnī. Venecuēlā pašlaik ir ārkārtīgi augsta inflācija – aptuveni 35%.

Reģionā kopumā saglabājušās diezgan stabilas monetārās politikas likmes. Tikai Brazīlijas un Čīles centrālā banka 3. ceturksnī tās paaugstināja par 150 bāzes punktiem (attiecīgi līdz 13.75% un 8.25%). Reaģējot uz fiskālo spriedzi, kas kopš septembra vidus ir paaugstināta, vairākas reģiona centrālās bankas veikušas virkni pasākumu, lai attiecīgajā valstī uzlabotu vietējās valūtas un dolāru likviditātes nosacījumus.

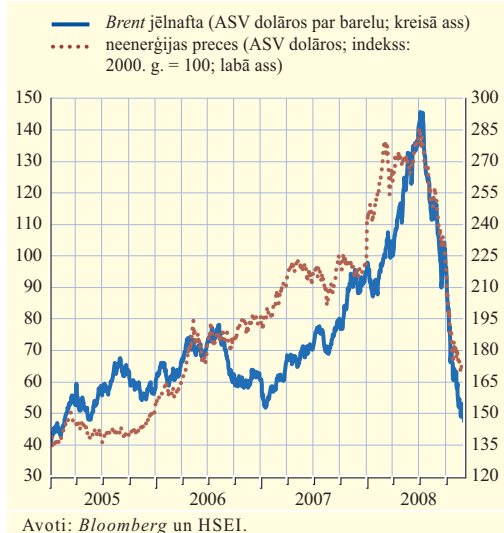
Turpmāk 2009. gadā mazāka ārējā pieprasījuma dēļ gaidāms reģiona produkcijas izlaidis kāpuma sarukums. Tomēr minētajiem politikas pasākumiem vajadzētu veicināt iekšzemes pieprasījumu.

1.2. PREČU TIRGI

Pēdējo triju mēnešu laikā naftas un neenerģijas preču cenas strauji sarukušas. Naftas cenu pazemināšanās vispirms saistāma ar neseno finanšu satricinājumu un globālās ekonomiskās attīstības perspektīvas pasliktināšanos, kas izraisījusi arī nepieciešamību samazināt aizņemto līdzekļu apjomu un likvidēt biržā tirgoto preču nākotnes līgumu pozīcijas. 2008. gada 3. decembrī *Brent* jēlnafta maksāja 47.2 ASV dolārus par barelu. Šī cena ir daudz mazāka par jūlijā reģistrēto augstāko līmeni, kad viens barels maksāja 147 ASV dolārus, un par 50% (42% euro izteiksmē) zemāka nekā gada sākumā. Šķiet, ka naftas cenu lejupslīdi galvenokārt noteica naftas pieprasījuma prognozes būtiska pasliktināšanās OECD valstīs, ko pilnībā nekompensē joprojām samērā spēcīgais attīstības valstu pieprasījums. Tā rezultātā OPEC valstīs pieaug neizmantojams jaudas, neraugoties uz OPEC samazināto naftas ražošanas kvotu oktobrī un to, ka ārpus OPEC esošajās valstīs naftas ražošanas apjoms joprojām ir mazāks par gaidīto.

Samazinājušās arī neenerģijas preču cenas. Bažas par globālās ekonomiskās lejupslīdes ietekmi uz pieprasījumu un atsevišķas pieprasījuma sašaurināšanās pazīmes attīstības valstīs īpaši spēcīgi skārušas metālu cenas. Pārtikas preču cenu pazemināšanās nav bijusi tik jūtama. Kopējā izteiksmē neenerģijas preču cenu indekss un pārtikas un tropisko augļu dzērienu cenu indekss (abi izteikti ASV dolāros) novembra beigās bija gandrīz par 20% mazāks nekā pirms gada. 1. ielikumā sīkāk aplūkota neenerģijas preču cenu indeksu veidošanās.

3. attēls. Svarīgākās norises preču tirgos

I. ielikums

ECB EURO ZONAS NEENERĢIJAS PREČU CENU INDEKSI

Pēdējos gados pasaules preču cenām bijušas raksturīgas lielas svārstības ar nozīmīgu ietekmi uz patēriņa cenu inflāciju euro zonā un pasaulē. Uz šāda fona ielikumā aplūkoti divi ECB neenerģijas preču cenu indeksi, no kuriem viens balstīts uz importa svariem, bet otrs – uz "izlietojuma" svariem, un to attīstība pēdējā laikā.

No 2003. gada janvāra līdz 2008. gada martā sasniegtajam augstākajam līmenim ECB euro zonai ASV dolāros aprēķinātais, ar importu svērtais neenerģijas preču cenu indekss palielinājās par 167% (sk. A att.). Preču cenu kāpums bija samērā visaptverošs. Metālu cenu kāpums bija pat vēl augstāks (vairāk nekā 250%), bet pārtikas cenas un lauksaimniecības nepārtikas produktu cenas šajā periodā palielinājās aptuveni divas reizes. Pasaules tautsaimniecības attīstības perspektīvas pasliktināšanās rezultātā neenerģijas preču cenas samazinājās un 2008. gada novembrī bija aptuveni par 35% zemākas nekā martā. Indeksa svārstības euro izteiksmē nebija tik spēcīgas un sasniedza aptuveni +83% cenu pieauguma periodā un –21% cenu samazināšanās periodā līdz novembrim.

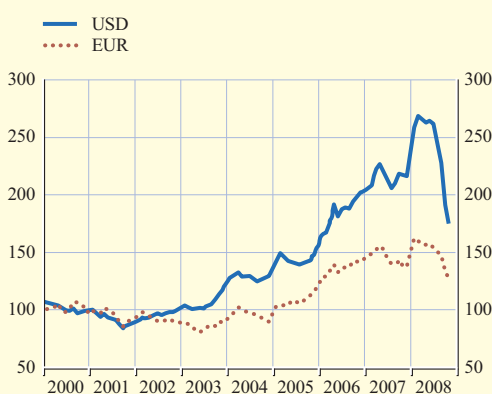
Šādi Laspeiresa tipa preču cenu indeksi (sk. A att.) tiek svērti atbilstoši katras preces daļai euro zonas importā no ārpus euro zonas esošajām valstīm, t.i., neņemot vērā euro zonas iekšējo tirdzniecību. Ar importu svērtie rādītāji aprēķināti galvenokārt importēto preču cenu norišu novērtēšanai. Turklāt tie palīdz prognozēt ārējo tirdzniecību (apjomu un cenas). Indeksu svaru struktūra veidota, pamatojoties uz euro zonas importa vērtību 34 precēm (18 pārtikas preču kategorijām un 16 nepārtikas preču kategorijām, pēdējās iekļaujot arī lauksaimniecības izejvielas un metālus), izmantojot *Eurostat* ārējās tirdzniecības statistiku (COMEXT datubāzi). Fiksētie svāri pašlaik attiecas uz 2004.–2006. gada vidējo lielumu, un tos aktualizē reizi piecos gados. Šo 34 preču cenas ir pasaules tirgus cenas ASV dolāros, konvertētas euro pēc mēneša vidējā euro kursa attiecībā pret ASV dolāru.

Lai novērtētu globālo preču cenu norišu ietekmi uz euro zonas ekonomisko aktivitāti un patēriņa cenām, svēršanas metode, kurā izmantots imports, nav konceptuāli optimālā. Piemēram, ar importu svērtajā indeksā kviešu svāri atbilst tikai pusei no kafijas svāriem (sk. tabulu), tomēr kviešu nozīme iekšzemes ražošanas procesa izmaksās un galapatēriņā ir daudz lielāka nekā kafijai. Šādu neatbilstību galvenokārt var izskaidrot ar atsevišķu produkcijas veidu, piemēram, kviešu, nozīmīgajiem ražošanas apjomiem euro zonā, tādas preces kā kafiju un kakao pilnībā importējot. Vienlaikus globālo preču cenu norises var ietekmēt iekšzēmē ražoto preču cenas.

Ievērojot šo situāciju, tika izveidots arī ar "izlietojumu" svērts neenerģijas preču cenu indekss. Šajā indeksā izmanto svēršanas metodi, kuras pamatā ir euro zonas pieprasījuma jeb katras indeksā

A attēls. Euro zonas ar importu svērtie neenerģijas preču cenu indeksi

(indeksi; 2000 = 100; mēneša dati)

Avots: ECB aprēķini.

ECB neenerģijas preču cenu indeksu svāri

(%; uz 2004.–2006. gada datu bāzes)

	Ar importu svērtais indekss	Ar izlietojumu svērtais indekss
Neenerģijas preces kopā	100.0	100.0
Pārtika	35.2	44.3
Kukurūza	1.6	1.2
Kvieši	3.0	7.4
Sojas pupiņas	6.1	3.1
Kakao	3.3	1.7
Kafija	6.0	3.1
Cukurs	1.8	4.2
Liellopu gaļa	0.7	8.5
Cūkgaļa	0.4	5.8
Cita pārtika	12.3	9.2
Lauksaimniecības izejvielas	18.4	17.2
Koks un celuloze	12.3	13.7
Citas lauksaimniecības izejvielas	6.1	3.5
Metāli	46.4	38.5
Alumīnijs	16.6	16.8
Varš	5.8	4.4
Niķelis	4.6	2.7
Cinks	3.3	4.1
Dzelzs rūda un metāllūžņi	11.8	7.8
Citi metāli	4.3	2.8

Avots: ECB aprēķini.

Piezīme. Pozīcijā "Cita pārtika" iekļauti mieži, rīsi, saulespuķu sēklas, kokosa eļļa, palmu eļļa, tēja, tabaka, banāni un apelsīni. Pozīcijā "Citi metāli" iekļauta alva, sudrabs, platīns un svins. Pozīcijā "Citas lauksaimniecības izejvielas" iekļauta kokvilna, ādas, gumija un vilna.

iekļautās preces "izlietojuma" vērtība. Tajā īpaši ņemts vērā katras preces importa, eksporta un pašu ražošanas apjoms.¹ Kā redzams tabulā, ar izlietojumu svērtā neenerģijas preču cenu indeksa svaru struktūra un ar importu svērtā indeksa struktūra ievērojami atšķiras. Pārtikas svāri ar izlietojumu svērtajā indeksā ir 44.3%, bet ar importu svērtajā – 35.2%. Turpretī metālu svāri ir ievērojami zemāki ar izlietojumu svērtajā indeksā. Pārtikas preču kategorijā atšķirības ir īpaši krasas. Ar izlietojumu svērtajā indeksā pārtikas precēm ar lielu iekšzemes ražošanas apjomu ir lielāki svāri, savukārt preces ar ļoti ierobežotu ražošanas apjomu euro zonā, piemēram, kafija vai sojas pupiņas, ir ar mazākiem svāriem. Šajā indeksā kviešu svāri ir vairāk nekā divas reizes lielāki par kafijas vai sojas pupiņu svāriem.² Šī svēršanas metode vairāk atbilst globālo preču patēriņa modeļiem euro zonā un sniedz informāciju par spiedienu uz patēriņa cenām, ko rada globālo preču cenu pārmaiņas (pieņemot, ka iekšzemē ražoto preču cenas mainās paralēli pasaules tirgus cenām).

Abu euro zonas neenerģijas preču cenu indeksu salīdzinājums liecina, ka pēdējos gados izlietojuma svaru indeksa kāpums bijis nedaudz mazāks (sk. B att.). No 2003. gada janvāra līdz 2008. gada martā sasniegtajam augstākajam līmenim ar izlietojumu svērtais indekss palielinājās par 143% (ar importu svērtais indekss – par 167%). Tas galvenokārt atspoguļo šajā periodā novēroto sevišķi straujo cenu pieaugumu metāliem, kam ar izlietojumu svērtajā indeksā ir mazāki svāri. Pēc nesen novērotā preču cenu krituma ar izlietojumu svērtais indekss 2008. gada novembrī bija gandrīz par 58% lielāks nekā 2003. gada janvārī, bet ar importu svērtais indekss bija aptuveni par 73% lielāks nekā 2003. gada janvārī.

1 Datu avoti: Eurostat lauksaimniecības statistika, ārējās tirdzniecības statistika (COMEXT) un ražošanas statistika produktu veidu dalījumā (PRODCOM), kā arī Apvienoto Nāciju Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas (FAOSTAT) apkopotā statistika. Vienkāršības dēļ un sakarā ar atbilstošu un visaptverošu datu avotu trūkumu pieņemts, ka krājumi ir bijuši stabili.

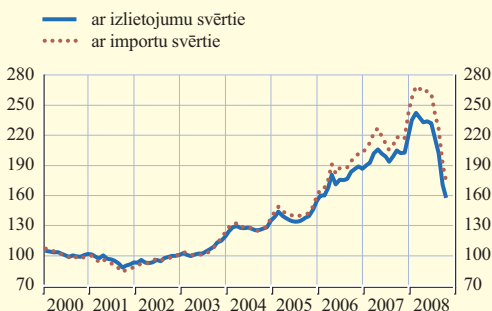
2 Turklāt, lai novērstu graudaugu dubultuzskaiti euro zonā, graudaugiem piešķirtie sākotnējie svāri ar izlietojumu svērtajā indeksā tika samazināti, jo graudaugus daļēji izmanto kā barību lopiem, kurus izmanto gaļas iegūšanai. Līdzīgi tika novērstas saulespuķu sēklu dubultuzkaite, jo tās gandrīz pilnībā izmanto saulespuķu sēklu eļļas ražošanai.

Novērtējot globālo preču cenu šoku transmisiju uz iekšzemes aktivitāti un inflāciju, vēlams ņemt vērā papildu faktorus, piemēram, ES Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) noteikto zemākās cenas līmeni un konkrētai valstij raksturīgo nodokļu režīmu. KLP var izraisīt euro zonas preču cenu neatbilstību globālajām preču cenām. Nākotnē plānots izpētīt, vai iespējams aprēķināt indeksu, kurā šādi faktori ņemti vērā. Turklāt tiks pētīti arī ar izlietojumu svērtā indeksa uzlabojumi.

Abi ar importu un izlietojumu svērtie neenerģijas preču cenu indeksi pirmo reizi sniegti šā "Mēneša Biļetena" statistikas sadaļas 5.1. tabulā. Ar importu svērtais indekss aizstāj HSEI aprēķināto neenerģijas preču cenu indeksu. Jaunie indeksi būs pieejami katru mēnesi, un ECB Statistisko datu noliktavā tos aktualizēs katra mēneša trešajā darbadienā. Datu laukrindas sākas ar 1996. gada janvāri un tiek sniegtas kā indeksi, kas aprēķināti uz euro un ASV dolāros izteiktu preču cenu bāzes.

B attēls. Euro zonas neenerģijas preču cenu indeksi

(ASV dolāros izteikti indeksi; 2000 = 100; mēneša dati)

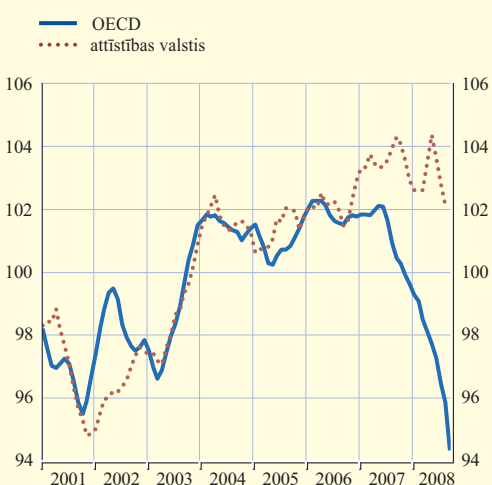
Avots: ECB aprēķini.

1.3. ĀRĒJĀS VIDES PROGNOZE

Globālā ekonomiskā lejupslīde norāda uz arvien sliktāku pasaules tirdzniecības un euro zonas ārējā pieprasījuma attīstības perspektīvu. Jaunākie starptautiskās tirdzniecības aktivitātes rādītāji liecina par importa pieprasījuma būtisku vājināšanos, īpaši attīstītajās valstīs. Piemēram, Baltijas sauskravu pārvadājumu indekss (*Baltic Dry Index*), ar ko nosaka pasaules beramkravu pārvadājumu likmes un kas ir globālās tirdzniecības izaugsmes galvenais rādītājs, pēdējo mēnešu laikā samazinājies vairāk nekā par 90%, lai gan salīdzinājumā ar ļoti augstu līmeni. Runājot par ekonomiskās aktivitātes perspektīvu, 2008. gada septembra OECD apvienotais galvenais rādītājs apstiprina samērā strauju ekonomiskās prognozes pasliktināšanos visām lielākajām attīstītajām valstīm un sliktāku prognozi galvenajām ārpus OECD esošajām valstīm, piemēram, Ķīnai, Indijai un Krievijai (sk. 4. att.). Šāda perspektīva atbilst *Ifo* Pasaules

4. attēls. OECD apvienotais galvenais rādītājs

(mēneša dati; izlīdzināta amplitūda)

Avots: OECD.
Piezīme. Attīstības valstu rādītājs ir Brazīlijas, Ķīnas un Krievijas AGR vidējais svērtais lielums.

ekonomiskā klimata novembra apsekojuma datiem, saskaņā ar kuriem 2008. gada 4. ceturksnī notiks tālāka vispārēja situācijas pasliktināšanās. Indekss sasniedzis zemāko līmeni vairāk nekā 20 gadu laikā.

Neskaidrība par pasaules tautsaimniecības attīstības perspektīvu ir ārkārtīgi liela. Finanšu tirgus svārstīgums ir pieaudzis, un tas nozīmē, ka pasaules tautsaimniecības perspektīvas novērtējums pašlaik pakļauts lielai nenoteiktībai. Kopumā izaugsmes riski ir lejupvērsti. Tie galvenokārt saistīti ar finanšu tirgus satricinājuma vēl lielāku iespējamo ietekmi uz reālo tautsaimniecību. Pasaules tautsaimniecības lejupslīdes dziļums un ilgums lielā mērā būs atkarīgs no finanšu krīzes pārvarēšanas ātruma. Citi riski attiecas uz bažām par protekcionalisma spiedienu un iespējamām nekontrolējamām norisēm globālās nelīdzsvarotības dēļ.

2. MONETĀRĀS UN FINANŠU NORISES

2.1. NAUDA UN MFI KREDĪTI

Jaunākie monetārie dati apstiprina, ka pēdējos ceturkšņos euro zonā vērotais plašās naudas ekspansijas pamattempis ir stabils, tomēr kļūst mērenāks. Tāpēc monetāro rādītāju tendences apliecina viedokli, ka inflācijas spiediens turpina samazināties, bet vidējā un ilgākā termiņā saglabājas atsevišķi augšupvērsti riski. Vienlaikus konkrētus MFI bilances posteņus spēcīgi skārusi finanšu tirgus satricinājuma pastiprināšanās, notiekot ievērojamai līdzekļu pārvirzīšanai starp plašās naudas sastāvdaļām, kas tomēr vēl maz ietekmējusi M3 kopumā. Pagaidām nav pazīmju, kas liecinātu, ka finanšu satricinājuma pastiprināšanās būtu izraisījusi būtiskus ierobežojumus nefinanšu privātajam sektoram kopumā pieejamo aizdevumu ziņā, lai gan konkrēti segmenti, iespējams, ietekmēti negatīvāk. MFI pārdevušas vērtspapīrus, lai novērstu kopš septembra vidus vēroto banku finansējuma apstākļu pasliktināšanos, ko noteica aizdevumu pieejamības mazināšanās. Raugoties nākotnē, kopš septembra vidus vērotā finanšu satricinājuma pastiprināšanās, iespējams, iezīmē pavērsiena punktu monetāro norišu attīstībā.

PLAŠĀS NAUDAS RĀDĪTĀJS M3

2008. gada 3. ceturksnī plašās naudas rādītāja M3 gada pieauguma temps turpināja samazināties, sasniedzot 9.0% (2. ceturksnī – 10.1%; sk. 5. att.). Tas apstiprina pēdējos ceturkšņos vēroto plašās naudas un kredītu atlikuma rādītāju gada kāpuma tempa sarukumu, kas savukārt atspoguļo stingrāku finansēšanas nosacījumu un lēnākas tautsaimniecības izaugsmes ietekmi.

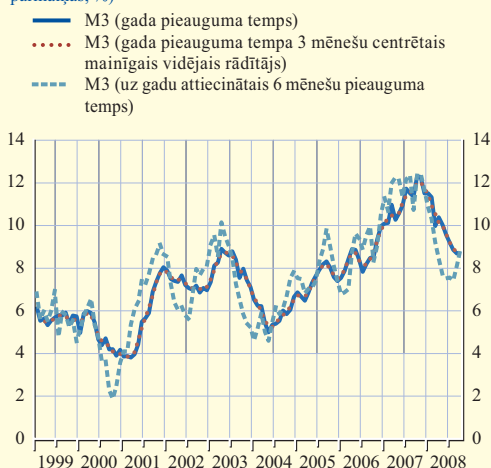
M3 gada pieauguma temps 2008. gada 3. ceturksnī joprojām bija stabils, lai gan kāpums kļuvis mērenāks. Daļēji tas joprojām atspoguļo lēzeno ienesīguma līkni, kas veicināja līdzekļu pārvirzīšanu no ilgāka termiņa aktīviem uz monetārajiem instrumentiem, kuri piedāvāja līdzīgu atlīdzību ar lielāku likviditāti un mazāku risku. Šādai līdzekļu pārvirzīšanai bija augšupvērstā ietekme uz M3 pieaugumu. Tomēr, pat ņemot vērā šādu ietekmi, plašās naudas kāpuma pamattempis 3. ceturksnī joprojām bija spēcīgs.

Tomēr kopš septembra vidus vērotā finanšu satricinājuma pastiprināšanās, iespējams, iezīmē pavērsiena punktu monetāro norišu attīstībā. Lai gan par to varbūt neliecina M3 gada pieauguma temps, kas kopš oktobra nav mainījies (8.7%), konkrēti MFI bilances elementi skarti būtiski. Turklāt notikusi līdzekļu pārvirzīšana starp plašās naudas sastāvdaļām. Īpaši oktobrī M3 kāpumu veicināja spēcīgais naudas pieprasījums, kas daļēji atspoguļo nerezidentu pieprasījumu pēc euro banknotēm.

Kopš septembra vidus vērotā finanšu satricinājuma pastiprināšanās var ievērojami ietekmēt monetāro dinamiku. Lai gan oktobra dati nesatur tiešas norādes par ievērojamām M3 vai nefinanšu privātajam sektoram izsniegto aizdevumu pieauguma pārmaiņām, būtiskākā ietekme uz citām MFI bilances sastāvdaļām un notiekošā līdzekļu pārvirzīšana starp plašās naudas sastāvdaļām liecina, ka nākotnē iespējama ievērojamāka ietekme uz monetāro rādītāju kāpuma tendencēm.

5. attēls. M3 pieaugums

(sezonāli izlīdzinātas un atbilstoši darbadienu skaitam koriģētas pārmaiņas; %)

Avots: ECB.

M3 GALVENĀS SASTĀVDAĻAS

2008. gada 3. ceturksnī joprojām vēroto M3 gada pieauguma tempa samazināšanos noteica M1 un tirgojamo finanšu instrumentu (t.i., M3 – M2) devums, bet īstermiņa noguldījumu, izņemot noguldījumus uz nakti (t.i., M2 – M1), devums kopumā nemainījās (sk. 1. tabulu). Tomēr paši jaunākie dati, šķiet, liecina par šīs shēmas pārmaiņām, jo M1 kāpums septembrī un oktobrī palielinājās, bet īstermiņa noguldījumu, izņemot noguldījumus uz nakti, un tirgojamo finanšu instrumentu atlikuma pieauguma temps finanšu satricinājuma pastiprināšanās apstākļos samazinājās.

2008. gada 3. ceturksnī M1 gada kāpuma temps turpināja kristies, sasniedzot 0.6% (2. ceturksnī – 2.3%). 3. ceturksnī vērotā M1 pieauguma tempa samazināšanās galvenokārt atspoguļo noguldījumu uz nakti atlikuma dinamiku. Šo noguldījumu atlikuma gada kāpuma temps kļuva negatīvs (–0.7%; 2. ceturksnī – 1.2%). Pēdējos ceturkšņos vērotā šī noguldījumu uz nakti atlikuma pieauguma tempa sarukuma tendence lielā mērā atspoguļoja īstermiņa procentu likmju kāpumu kopš 2005. gada decembra, nemitīgi palielinot šādu instrumentu turēšanas izvēles izmaksas.

2008. gada oktobrī M1 gada pieauguma temps krasi palielinājās otro mēnesi pēc kārtas, pieaugot līdz 3.7% (septembrī un augustā – attiecīgi 1.2% un 0.2%). Šādu M1 kāpuma tempa pieaugumu noteica mēneša plūsmu palielināšanās gan skaidrajā naudā apgrozībā, gan noguldījumos uz nakti, daļēji atspoguļojot banknošu pieprasījuma kāpumu euro zonas kaimiņvalstīs.

Lielāko M3 gada pieauguma daļu 2008. gada 3. ceturksnī joprojām noteica īstermiņa noguldījumi, izņemot noguldījumus uz nakti. Tomēr šo noguldījumu atlikuma gada kāpuma temps nedaudz samazinājās, šajā ceturksnī sasniedzot 18.9% (iepriekšējā ceturksnī – 19.3%; sk. 6. att.). Šīs tendences atspoguļoja arī oktobra dati – īstermiņa noguldījumu, izņemot noguldījumus uz nakti,

1. tabula. Monetāro rādītāju kopsavilkuma tabula

(ceturkšņa dati ir vidējie; sezonāli izlīdzināti un koriģēti atbilstoši darbadienu skaitam)

	Atlikums no M3; % ¹⁾	Gada pieauguma temps					
		2007 IV	2008 I	2008 II	2008 III	2008 Sept.	2008 Okt.
M1	42.7	5.9	3.8	2.3	0.6	1.2	3.7
Skaidrā nauda apgrozībā	7.5	8.0	7.8	7.8	7.5	8.2	13.0
Noguldījumi uz nakti	35.2	5.5	3.0	1.2	–0.7	–0.1	1.9
M2 – M1 (= pārējie īstermiņa noguldījumi)	42.8	16.8	18.4	19.3	18.9	17.7	15.5
Noguldījumi ar noteikto termiņu							
līdz 2 gadiem	26.5	40.6	41.4	40.4	37.6	34.4	29.2
Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu							
līdz 3 mēnešiem	16.3	–3.9	–3.3	–2.3	–2.0	–2.0	–1.4
M2	85.5	10.7	10.3	10.0	9.1	8.9	9.3
M3 – M2 (= tirgojamie finanšu instrumenti)	14.5	19.6	16.3	10.3	8.9	7.3	5.3
M3	100.0	12.0	11.2	10.1	9.0	8.7	8.7
Euro zonas rezidentiem izsniegtie kredīti		9.2	10.0	9.6	9.1	8.5	7.3
Valdībai izsniegtie kredīti		–4.1	–2.5	–1.2	0.6	0.8	0.7
Valdībai izsniegtie aizdevumi		–1.8	–0.9	0.8	2.1	2.9	3.4
Privātajam sektoram izsniegtie kredīti		12.2	12.7	11.9	10.8	10.1	8.6
Privātajam sektoram izsniegtie aizdevumi		11.1	11.1	10.5	9.1	8.5	7.8
Ilgāka termiņa finanšu saistības (izņemot kapitālu un rezerves)		8.5	6.8	4.5	3.3	2.7	0.5

Avots: ECB.

1) Pēdējā mēneša beigās pieejamie dati. Skaitļu noapaļošanas rezultātā summa var atšķirties no kopsummas.

atlikuma gada pieauguma temps turpināja sarukt, šajā mēnesī sasniedzot 15.5% (septembrī – 17.7%).

Šādas norises lielā mērā atspoguļo noguldījumu ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem (t.i., īstermiņa termiņnoguldījumu) pieprasījuma kāpuma tempa samazināšanos. Tomēr šo noguldījumu atlikums turpināja ļoti strauji palielināties, gada pieauguma tempam oktobrī sasniedzot 29.2% (3. un 2. ceturksnī – attiecīgi 37.6% un 40.4%). Noguldījumu ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem (t.i., īstermiņa krājnoguldījumu) turējumu gada kāpums oktobrī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu samazinājās par 1.4%.

Pēdējos mēnešos ienesīguma līknes forma un banku noguldījumu procentu likmju struktūra noteikusi to, ka īstermiņa termiņnoguldījumi kļuvuši īpaši pievilcīgi salīdzinājumā ar citiem M3 ietilpstošiem instrumentiem un ilgāka termiņa aktīviem. Īpaši īstermiņa termiņnoguldījumu atlīdzība (pretēji noguldījumu uz nakti un īstermiņa krājnoguldījumu atlīdzībai) samērā cieši sekojusi naudas tirgus procentu likmju kāpumam, iespējams, tāpēc, ka bankas veikušas papildu pasākumus, lai šādus noguldījumus piesaistītu laikā, kad grūti iegūt finansējumu liela apjoma darījumu naudas tirgū, ņemot vērā finanšu spriedzes pastiprināšanos.

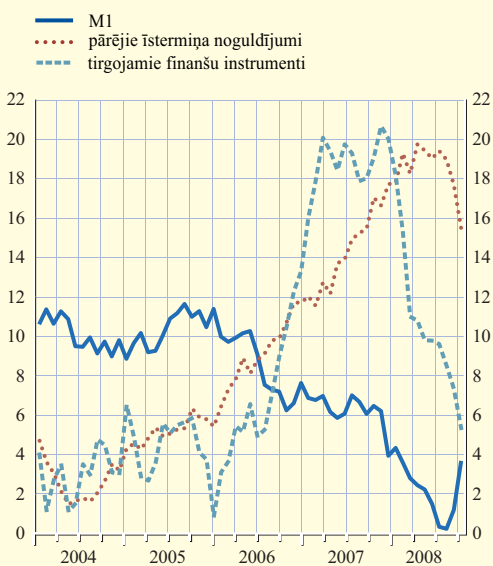
M3 ietilpstošo tirgojamo finanšu instrumentu atlikuma gada pieauguma temps 2008. gada oktobrī turpināja samazināties, sasniedzot 5.3% (3. un 2. ceturksnī – attiecīgi 8.9% un 10.3%). To noteica naudas tirgus akciju un daļu (lielākais apakškomponents) un parāda vērtspapīru ar termiņu līdz 2 gadiem atlikuma gada kāpuma tempa ievērojamais kritums. Turpretī trešā apakškomponenta, t.i., *repo* darījumu, pieauguma temps gan 2008. gada 3. ceturksnī, gan oktobrī atkal palielinājās (iepriekšējā ceturksnī – nemainījās).

Pēc finanšu satricinājuma pastiprināšanās septembra vidū bija vērojama būtiska līdzekļu aizplūde no naudas tirgus akcijām un daļām, kuru galvenokārt noteica ārpus euro zonas esošo valstu rezidenti, atspoguļojot investoru bažu atjaunošanos par atsevišķu fondu drošību. Tomēr oktobra dati liecina par aizplūžu mazināšanos, norādot uz to, ka pēdējā laikā bažas par naudas tirgus fondu sabrukuma iespēju, kas pastāvēja pēc *Lehman Brothers* bankrota, varētu būt mazinājušās.

Monetāro rādītāju sektoru dalījuma pamatā ir dati par īstermiņa noguldījumiem un *repo* darījumiem ("M3 noguldījumi"). Šā rādītāja (kas ir plašākais rādītājs, par kuru pieejama ticama informācija par sektoru turējumiem) gada kāpuma temps 2008. gada 3. ceturksnī kopumā sekoja M3 dinamikai, turpinot samazināties un sasniedzot 10.2% (iepriekšējā ceturksnī – 11.0%). Sarukums turpinājās oktobrī, kad M3 noguldījumu atlikuma gada pieauguma temps samazinājās līdz 9.6% (septembrī – 9.7%).

6. attēls. M3 galvenās sastāvdaļas

(sezonāli izlīdzinātas un atbilstoši darbadienu skaitam koriģētas pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avots: ECB.

Mājsaimniecību sektora (sektors, kas nosaka lielāko M3 noguldījumu kopējā kāpuma daļu) M3 noguldījumu kopējuma gada pieauguma temps 2008. gada 3. ceturksnī samazinājās līdz 9.0% (2. ceturksnī – 9.2%). Tomēr oktobrī mājsaimniecību M3 noguldījumu atlikuma gada kāpuma temps krasi palielinājās, sasniedzot 9.7% (septembrī – 8.6%; sk. 7. att.).

Nefinanšu sabiedrību veikto M3 noguldījumu atlikuma gada pieauguma temps 2008. gada 3. ceturksnī arī saruka, un šī tendence turpinājās oktobrī. Šo turpmāko samazināšanos varētu būt veicinājis nefinanšu sabiedrību peļņas kāpuma ilgstošais sarukums, tomēr finansēšanas nosacījumu pasliktināšanās, iespējams, arī mudinājusi uzņēmumus (galvenokārt mazākus uzņēmumus) izmantot nesadalīto peļņu un noguldījumus, lai finansētu ieguldījumus pamatkapitālā un apgrozāmajā kapitālā.

Nemonetāro finanšu starpnieku veikto M3 noguldījumu atlikuma gada pieauguma temps 2008. gada 3. ceturksnī un arī oktobrī samazinājās. Tomēr CFS veikto M3 noguldījumu atlikuma gada kāpums joprojām ir ievērojami straujāks nekā pieaugums citos sektoros. Ņemot vērā pašreizējo finanšu tirgus vidi, tas varētu atspoguļot ieguldījumu fondu augošo nepieciešamību uzturēt skaidrās naudas drošības rezerves, lai segtu iespējamo vērtspapīru dzēšanu, kas atspoguļota ieguldījumu fondu datos par 2008. gada 2. ceturksni.

GALVENIE M3 NEIETILPSTOŠIE BILANCES POSTEŅI

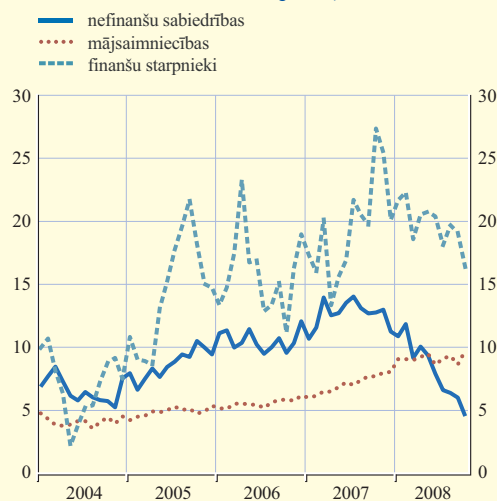
No M3 neietilpstošajiem bilances posteņiem 2008. gada 3. ceturksnī turpināja samazināties euro zonas rezidentiem izsniegto MFI kredītu kopējuma gada pieauguma temps, sasniedzot 9.1% (2. ceturksnī – 9.6%), bet oktobrī tas saruka vēl vairāk (7.3%; sk. 1. tabulu). Tas galvenokārt atspoguļo privātajam sektoram izsniegto MFI kredītu atlikuma kāpuma tempa ievērojamo samazināšanos, kas lielā mērā atspoguļoja euro zonas privātā sektora emitēto vērtspapīru pārdošanas darījumus.

Valdībai izsniegto MFI kredītu atlikuma gada pieauguma temps 3. ceturksnī nedaudz palielinājās (0.6%; 2. ceturksnī – -1.2%). Oktobrī valdībai izsniegto MFI kredītu atlikuma gada kāpuma temps kopumā nemainījās (0.7%). Tas slēpj MFI sektora valdības vērtspapīru turējumu atlikuma samazināšanos septembrī un oktobrī, par ko liecina negatīvās mēneša plūsmas abos mēnešos. Šādas norises varētu būt saistītas ar kredītiestāžu aizņemto līdzekļu attiecības sarukumu, ņemot vērā valdības obligāciju tirgu likviditāti un labvēlīgās cenu norises (sīkāku informāciju sk. 2. ielikumā "Euro zonas kredītiestāžu bilanču jaunākās norises"). Tam, ka naudas tirgus fondi atbrīvojās no šādiem aktīviem, iespējams, arī bija zināma loma vērtspapīru dzēšanas kontekstā.

2008. gada 3. ceturksnī turpināja samazināties privātajam sektoram izsniegto MFI kredītu atlikuma

7. attēls. Īstermiņa noguldījumi un atpirkšanas līgumi

(pārmaiņas salīdzināmā ar iepriekšējo gadu; %; sezonāli neizlīdzināti un atbilstoši darbadienu skaitam nekoriģēti dati)

Avots: ECB.

Piezīme: MFI sektors, izņemot Eurosistēmu.

gada pieauguma temps (10.8%; 2. ceturksnī – 11.9%), un oktobrī tas saruka vēl vairāk, sasniedzot 8.6%. 3. ceturksnī reģistrētais privātajam sektoram izsniegto kredītu atlikuma kāpuma tempa kritums slēpj atšķirīgas norises dažādos apakškomponentos. MFI privātā sektora emitēto vērtspapīru turējumu gada pieauguma temps 3. ceturksnī samazinājās (36.5%; 2. ceturksnī – 39.7%) un oktobrī saruka vēl vairāk, sasniedzot 27.9%. Šāds joprojām spēcīgs, lai gan sarūkošs gada kāpuma temps lielā mērā atspoguļo iepriekšējos ceturkšņos MFI veiktos CFS emitēto vērtspapīru pirkumus saistībā ar vērtspapīrošanas darbībām. Septembrī MFI samazināja savus privātā sektora neakciju vērtspapīru turējumus, par ko liecina šā mēneša ievērojamās negatīvās mēneša plūsmas. Tomēr oktobrī mēneša plūsma atkal bija ar lielu pozitīvu vērtību, galvenokārt atspoguļojot MFI veiktos CFS emitēto vērtspapīru pirkumus saistībā ar vērtspapīrošanas darbībām.

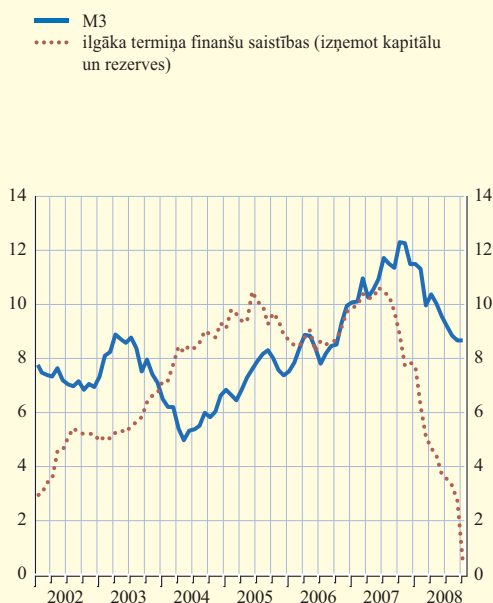
MFI privātā sektora emitēto neakciju vērtspapīru turējumu gada pieauguma temps 3. ceturksnī palielinājās (6.0%; 2. ceturksnī – 3.7%), bet oktobrī atkal samazinājās, sasniedzot –1.4%. Šāds ievērojams MFI minēto instrumentu turējumu sarukums, iespējams, saistīts ar banku vajadzību samazināt aizņemto līdzekļu attiecību, ko noteica augošais spiediens uz to bilanci, ņemot vērā finanšu tirgus spriedzes pastiprināšanos. Tādējādi MFI spēja samazināt savus vērtspapīru (gan neakciju vērtspapīru, gan akciju un pārējo kapitāla vērtspapīru) turējumus ļāvusi tām izolēt privātajam sektoram izsniegto banku aizdevumu ekspansiju no tiešās ietekmes, kāda augošajai finanšu spriedzei bijusi uz banku finansēšanas nosacījumiem.

Privātajam sektoram izsniegto aizdevumu, kas ir lielākais privātajam sektoram izsniegto kredītu komponents, atlikuma gada pieauguma temps 2008. gada 3. ceturksnī turpināja samazināties (9.1%), bet oktobrī saruka vēl vairāk, sasniedzot 7.8% (2. ceturksnī – 10.5%; sk. 1. tabulu). Šādu kritumu noteica gan nefinanšu privātajam sektoram, gan nemonetārajiem finanšu starpniekiem izsniegto aizdevumu atlikuma lēnāks kāpums. Gausāks nefinanšu privātajam sektoram izsniegto aizdevumu atlikuma pieauguma temps atspoguļoja gan nefinanšu sabiedrībām izsniegto aizdevumu atlikuma gada kāpuma tempa samazināšanos (3. ceturksnī un oktobrī tas saruka attiecīgi līdz 12.8% un 11.9%; 2. ceturksnī – 14.5%), gan mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu atlikuma gada pieauguma tempa samazināšanos (3. ceturksnī un oktobrī – attiecīgi 4.0% un 3.3%; 2. ceturksnī – 5.0%). Kopumā jaunākā aizdevumu atlikuma kāpuma dinamika atbilst vēsturiskajām tendencēm, atspoguļojot banku aizdevumu procentu likmju paaugstināšanos kopš 2005. gada beigām, mājokļu tirgus aktivitātes mazināšanās, stingrāku kredītēšanas nosacījumu (kas galvenokārt saistīts ar gaidu samazināšanos attiecībā uz vispārējo tautsaimniecības aktivitāti un sliktākām mājokļu tirgus perspektīvām) un kopējā ekonomiskās attīstības cikla ietekmi (sīkāku analīzi par nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību finanšu plūsmām un finanšu stāvokli sk. 2.6. un 2.7. sadaļā).

No citiem M3 neietilpstošajiem bilances posteņiem pēdējos ceturkšņos turpinājās samazināties MFI ilgāka termiņa finanšu saistību (izņemot kapitālu un rezerves) gada pieauguma temps (sk. 8. att.). Tas atspoguļo lēnāku kāpumu visos apakškomponentos. Īpaši ilgtermiņa noguldījumu atlikuma pieauguma tempa kritums atspoguļo ienesīguma līknes formu un finanšu tirgus sasprindzinājuma pastiprināšanos, kas veicina līdzekļu pārvirzīšanu no ilgtermiņa noguldījumiem uz īsāka termiņa noguldījumiem. MFI sniegtie oktobra dati par ilgtermiņa parāda vērtspapīriem liecina, ka bankas nav varējušas iegūt līdzekļus, izmantojot šo avotu. Turpretī kapitāla un rezervju gada kāpuma temps pēdējos mēnešos palielinājies. To var skaidrot ar papildu pašu kapitālu, kas izveidots, ieguldot privātos līdzekļus un valdībai ielūdinot kapitālu, lai stiprinātu kredītiestāžu bilances.

8. attēls. M3 un MFI ilgāka termiņa finanšu saistības

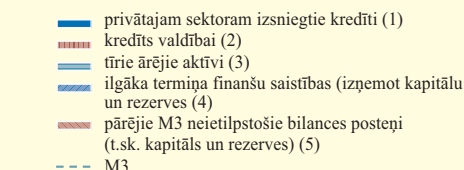
(sezonāli izlīdzinātas un atbilstoši darbadienu skaitam koriģētas pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avots: ECB.

9. attēls. M3 neietilpstošie bilances posteņi

(gada plūsmas; mljrd. euro; sezonāli izlīdzināti un atbilstoši darbadienu skaitam koriģēti dati)

Avots: ECB.

Piezīmes. M3 parādīts tikai kā atsauce ($M3 = 1 + 2 + 3 - 4 + 5$). Ilgāka termiņa finanšu saistības (izņemot kapitālu un rezerves) parādītas ar mīnusa zīmi, jo tās ir MFI sektora saistības.

Visbeidzot, MFI tīro ārējo aktīvu pozīcijā oktobrī trešo mēnesi pēc kārtas reģistrēts kāpums (37 mljrd. euro), atspoguļojot to, ka ārējās saistības pēdējos mēnešos samazinājušās straujāk par ārējiem aktīviem, abām bilances pusēm sarūkot. Šo tīro ieplūžu rezultātā MFI tīrās ārējo aktīvu pozīcijas gada samazinājums oktobrī saruka līdz 149 mljrd. euro (septembrī – 188 mljrd. euro; sk. 9. att.). Tas, ka MFI tīrā ārējo aktīvu pozīcija joprojām ir ar lielu negatīvu vērtību, visticamāk, atspoguļo notiekošo līdzsvara maiņu starptautiskajos portfeļos, t.i., līdzekļu pārvirzīšanu no euro zonas aktīviem, jo euro zonas tautsaimniecības izaugsmes perspektīvas pasliktinājušās, un nerezidentu veikto līdzekļu repatriāciju, ņemot vērā likviditātes ierobežojumus to mītnes valstīs.

Kopumā var teikt, ka jaunākie monetārie dati par periodu līdz 2008. gada oktobra beigām apstiprina notiekošo nefinanšu privātajam sektoram izsniegto MFI aizdevumu atlikuma gada pieauguma tempa samazināšanos. Tas lielā mērā atspoguļo iepriekš notikušā īstermiņa procentu likmju kāpuma, stingrāku finansēšanas nosacījumu un lēnākas tautsaimniecības izaugsmes kopējo ietekmi uz aizdevumu pieprasījumu. Oktobra dati neliecina par pārtraukumiem privātajam sektoram izsniegto kredītu plūsmā. Ja mājsaimniecību datus koriģē par vērtspapīrošanas ietekmi (kas oktobrī bija pozitīva), gan nefinanšu sabiedrībām, gan mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu mēneša plūsmas tiešām joprojām ir spēcīgas. Tomēr vēsturiskās likumsakarības un gaidāmās norises saistībā ar noteicošajiem pamatfaktoriem, kā arī pēdējos mēnešos vērotā uzņēmumu un patērētāju konfidences samazināšanās varētu liecināt par turpmāku aizdevumu dinamikas palēnināšanos nākamajos ceturkšņos.

Lai gan pagaidām nav pierādījumu, kas liecinātu par ierobežotu privātā sektora pieeju kredītiem, iespēju, ka nākotnē šī pieeja varētu kļūt sarežģītāka, nevar izslēgt. Pagaidām MFI spējušas samazināt vērtspapīru turējumus, tādējādi izolējot nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto banku aizdevumu ekspansiju no tiešās ietekmes, kāda ir augošās finanšu spriedzes izraisītajiem stingrākiem banku finansēšanas nosacījumiem. Vai to izdosies izdarīt arī nākotnē, pagaidām nav skaidrs. Plašākā nozīmē, lai novērtētu augošā finanšu satricinājuma ietekmi uz banku aizdevumu un kredītu piedāvājumu, nepieciešama turpmāka informācija, dati un analīze.

2. ielikums

EURO ZONAS KREDĪTIESTĀŽU BILANČU JAUNĀKĀS NORISES

Kopš finanšu satricinājuma sākuma 2007. gada vasarā kredītiestādes visā pasaulē saskārušās ar pieaugošu spiedienu attiecībā uz to bilanču apjomu. Euro zonas iestādes nav bijušas imūnas pret šādiem spiedieniem, ko lielā mērā izraisa divi avoti. No vienas puses, dažas iestādes piedzīvojušas kapitāla bāzes eroziju, piemēram, sakarā ar zaudējumiem, kas radušies kreditēšanas rezultātā, vai nelabvēlīgām aktīvu cenu pārmaiņām. Tas varētu likt šīm institūcijām samazināt bilanču apjomu, lai atjaunotu kopējo aktīvu attiecību pret kapitālu līdz obligātajam vai vēlamajam līmenim.¹ No otras puses, spriedze naudas tirgos un investoru bažas citos tirgos, kur kredītiestādes parasti saņem finansējumu, piemēram, nodrošināto obligāciju, vērtspapīrošanas un nenodrošinātā parāda tirgos, nozīmē, ka vismaz dažām no šīm iestādēm ir finanšu resursu ierobežojumi attiecībā uz to spēju paplašināt un saglabāt bilanču apjomu. Atkarībā no tā, kā tiek veikta kredītiestāžu bilanču apjoma samazināšana, tas varētu ietekmēt finansējuma pieejamību euro zonas uzņēmumiem un mājsaimniecībām. Ņemot to vērā, ielikumā aplūkotas jaunākās norises statistiskajās kredītiestāžu bilancēs, konkrēti apskatot kredītiestāžu aktīvu norises instrumentu un darījuma partneru dalījumā.

Euro zonas kredītiestāžu bilanču kopsavilkuma pārskats

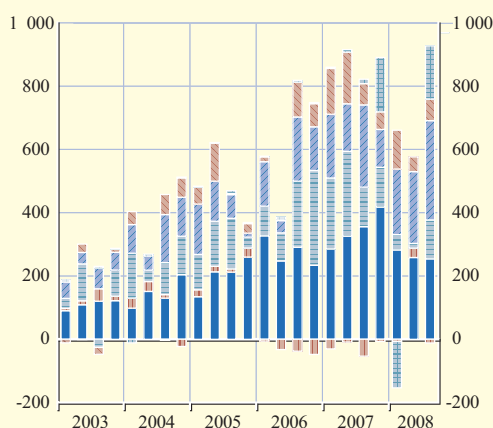
Analizējot šo tēmu, MFI balances statistika jāaplūko tādā perspektīvā, kas atšķiras no monetārajā analīzē parasti lietotās pieejas. Pirmkārt, lai novērtētu apmēru, kādā spiediens uz kredītiestāžu kapitālu un finanšu resursiem ietekmējis to balances, jāaplūko aktīvi arī salīdzinājumā ar citām MFI. Taču, tā kā MFI konsolidētajā bilancē, kas veido monetārās statistikas pamatu, šie dati iekļauti neto izteiksmē, jāpēta kopsavilkuma bilance. Otrkārt, ņemot vērā, ka galējais mērķis ir noteikt potenciālo ietekmi uz aizdevumu pieejamību uzņēmumiem un mājsaimniecībām, analīze balstās uz kredītiestāžu bilancēm, nevis uz MFI sektora kopējo bilanci, – tādējādi tiek izslēgts gan naudas tirgus fondu sektors, gan Eurosistēma. Šāds MFI sektora datu dalījums pieejams tikai reizi ceturksnī.

¹ Principā kredītiestādēm pieejamas vairākas stratēģijas, lai atjaunotu vēlamā attiecību starp kopējiem aktīviem un kapitāla bāzi. Vispārīgāk tās ietver kopējo turēto aktīvu sarakumu, kapitāla bāzes palielinājumu vai abu minēto pasākumu apvienojumu. Savukārt kapitālu var palielināt, ieplūdinot kapitālu un/vai samazinot dividendu izmaksas.

A attēls. Kredītiestāžu aktīvu turējumi sektoru dalījumā

(ceturkšņa plūsmas; mljrd. euro; atbilstoši sezonālai ietekmei koriģēti dati)

- prasības pret privāto sektoru
- prasības pret valdību
- ārējie aktīvi
- prasības pret MFI¹⁾
- citi aktīvi²⁾
- prasības pret Eurosistēmu

Avots: ECB.

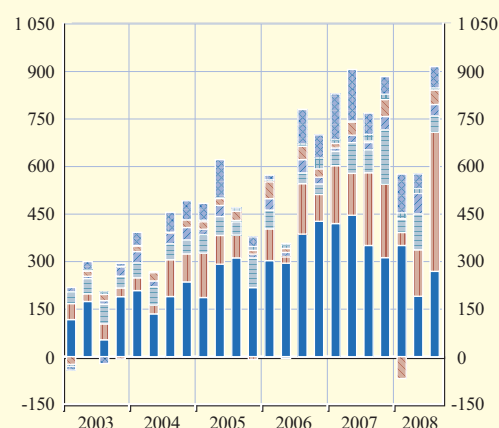
1) Prasības pret MFI ietver arī kredītiestāžu noguldījumus Eurosistēmā.

2) "Citi aktīvi" ietver pamatlīdzekļus, kredītiestāžu naudas tirgus fondu akciju un daļu turējumus un posteni "pārējie aktīvi".

B attēls. Kredītiestāžu aktīvu turējumi instrumentu dalījumā

(ceturkšņa plūsmas; mljrd. euro; atbilstoši sezonālai ietekmei koriģēti dati)

- aizdevumi ne-MFI
- aizdevumi MFI¹⁾
- ne-MFI emitēti neakciju vērtspapīri
- MFI emitēti neakciju vērtspapīri
- ne-MFI emitētas akcijas un citi kapitāla vērtspapīri
- MFI emitētas akcijas un citi kapitāla vērtspapīri
- citi aktīvi²⁾

Avots: ECB.

1) Ietver Eurosistēmas noguldījumus.

2) "Citi aktīvi" ietver pamatlīdzekļus, kredītiestāžu naudas tirgus fondu akciju un daļu turējumus un posteni "pārējie aktīvi".

Euro zonas kredītiestāžu kopējie aktīvi turpināja palielināties visā finanšu tirgus satricinājuma laikā kopš 2007. gada vasaras. Reģistrētas noturīgas ceturkšņa plūsmas, un 2008. gada 3. ceturksnī vērotā plūsma bija īpaši liela (sk. A att.). Taču šīs plūsmas ietver nozīmīgus ieguldījumus no palielinātajām prasībām pret pašu MFI sektoru, īpaši 2007. gada 4. ceturksnī un 2008. gada 3. ceturksnī. Galvenokārt tas notiek palielināto prasību pret centrālajām bankām dēļ, atspoguļojot ārkārtas centrālo banku operācijas, ko veica Eurosistēma. Prasību kāpums pret euro zonas privāto sektoru sarucis pēc to kulminācijas 2007. gada 4. ceturksnī, bet saglabājas visai stabils. Pēc 2006. gada beigās un 2007. gada sākumā vērotajām īpaši lielajām plūsmām kredītiestādes ievērojami samazinājušas prasības pret ārpus euro zonas esošo valstu rezidentiem, vismaz zināmā mērā atspoguļojot atteikšanos no tādām investīciju stratēģijām, kuras pēc finanšu tirgus satricinājuma sākšanās izrādījušas peļņu nenesošas. Turklāt kredītiestādes, šķiet, samazinājušas ieguldījumu īpatsvaru valdības parādzīmēs visā finanšu tirgus satricinājuma periodā kopumā, iespējams, tāpēc, ka ieguldītāji pārvietoja līdzekļus uz drošākiem ieguldījumiem, kas palielināja šādu aktīvu vērtību un tādējādi ļāva kredītiestādēm gūt ievērojamu peļņu no to pārdošanas.

Kredītiestāžu aktīvu instrumentu dalījumā liecina, ka kopējo aktīvu kāpumā joprojām dominē aizdevumi. Finanšu tirgus satricinājums sākumā pozitīvi ietekmēja parāda vērtspapīrus, un īpaši liela ceturkšņa plūsma reģistrēta 2007. gada 4. ceturksnī, bet mazākas, taču samērā spēcīgas plūsmas bija vērojamas 2008. gadā (sk. B att.). Tas lielā mērā atspoguļo dažu kredītiestāžu kredītportfeļu daļu pārveidošanu vērtspapīros, šos aizdevumus vērtspapīrojot un kredītiestādēm paturot šajā procesā radītos vērtspapīrus.

Jaunākās mēneša norises

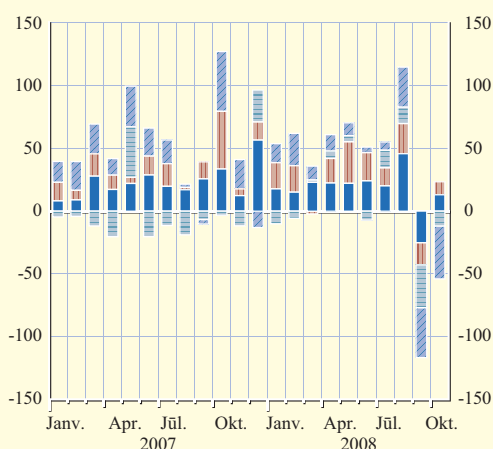
Ņemot vērā, ka finanšu tirgus satricinājuma pastiprināšanās, ko izraisīja *Lehman Brothers* sabrukums, sākās tikai septembra vidū, 2008. gada 3. ceturkšņa gandrīz pašās beigās, ceturkšņa plūsmas mīkstinās šo neseno norišu ietekmi. Tāpēc lietderīgi izpētīt parāda vērtspapīru turējumu nesenās mēneša norises, lai gan tas iespējams tikai MFI sektoram kopumā (sk. C att.). Tās atklāj, ka septembrī notika atbrīvošanās no visu veidu emitentu parāda vērtspapīriem ievērojamā apjomā. Parāda vērtspapīru turējumu sarukums turpinājās oktobrī – tas attiecas uz ārpus euro zonas esošo valstu rezidentu un valdības sektora emitētajiem vērtspapīriem. Vienlaikus MFI oktobrī tomēr iegādājās citu MFI un privātā sektora emitētos vērtspapīrus. Taču ir pazīmes, ka šā privātā sektora parāda vērtspapīru iegāde galvenokārt atspoguļoja aizdevumu privātajam sektoram vērtspapīrošanas turpināšanos – ar tās palīdzību iestādes, kuru bilanci sākotnēji bija šie aizdevumi, arī paturēja radušos vērtspapīrus.

Tāpēc MFI parāda vērtspapīru turējumi septembrī un oktobrī liecināja, ka ir atsevišķi bilances posteņi, kurus visai būtiski ietekmējusi finanšu tirgus satricinājuma pastiprināšanās. Šajā ziņā īpaši interesants ir gadījums ar MFI emitētajiem īstermiņa parāda vērtspapīriem, kur samazināšana vērojama ne tikai aktīvu, bet arī pasīvu pusē. Šādu instrumentu neto emisija septembrī un oktobrī bija negatīva, savukārt vienlaikus MFI samazināja šo vērtspapīru turējumus (sk. D att). Interesanti, ka samazināšana ietekmējusi galvenokārt MFI savstarpējo darījumu pozīcijas, kā arī ārpus euro

C attēls. MFI neakciju vērtspapīru turējumi

(mēneša plūsmas; mljrd. euro; atbilstoši sezonālai ietekmei koriģēti dati)

- emitenti – privātais sektors
- emitenti – MFI
- emitenti – valdība
- emitenti – ārpus euro zonas esošo valstu rezidenti

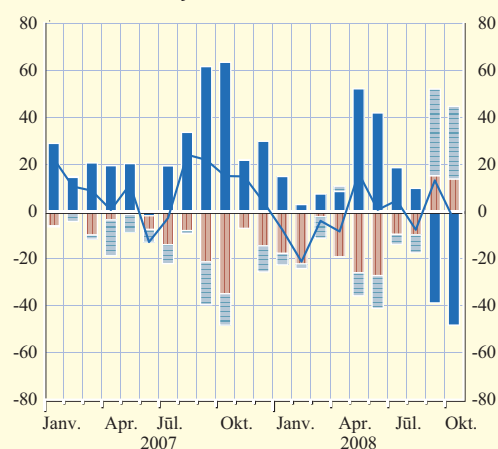

Avots: ECB.

D attēls. MFI parāda vērtspapīri ar dzēšanas termiņu mazāku par 2 gadiem – emisija un turējumi

(mēneša plūsmas; mljrd. euro; atbilstoši sezonālai ietekmei koriģēti dati)

- MFI īstermiņa parāda vērtspapīru emisija
- MFI īstermiņa parāda vērtspapīru MFI turējumi (ar pretēju zīmi)
- MFI īstermiņa parāda vērtspapīru nerezidentu turējumi (ar pretēju zīmi)
- MFI īstermiņa parāda vērtspapīru naudas turētāju sektora turējumi

Avots: ECB.

Piezīme. Ārpus euro zonas esošo valstu rezidentu MFI īstermiņa parāda vērtspapīru turējumi un šo instrumentu MFI turējumi parādīti ar pretēju zīmi, jo tos atņem no neto emisijas, lai aprēķinātu šo instrumentu turējumus naudas turētāju sektorā.

zonas esošo valstu rezidentu turējumus, savukārt naudas līdzekļu turētāju sektora šādu vērtspapīru turējumu pārmaiņas bijušas samērā nelielas.

Kopumā līdz šim norises neliecina par euro zonas kredītiestāžu kopsavilkuma bilances sarukumu, lai gan šo kredītiestāžu kopējo aktīvu pieauguma temps pēdējos ceturkšņos kļuvis nedaudz mērenāks, kad to prasības pret MFI netiek ņemtas vērā. Taču tas neizslēdz iespēju, ka atsevišķas kredītiestādes vai daļa euro zonas kredītiestāžu samazinājušas bilanču apjomu, reaģējot uz finanšu tirgus norisēm kopš 2007. gada vasaras. Turklāt tas nenozīmē, ka nepastāv specifisku aktīvu veidu sarukuma pazīmes. Septembra un oktobra dati liecina, ka MFI samazinājušas savus parāda vērtspapīru portfeļus, un šī korekcija galvenokārt attiecas uz to vērtspapīru turējumiem, kurus emitējis valdības sektors un ārpus euro zonas esošo valstu rezidenti. Šī norise norāda uz pagaidu pazīmēm, ka kredītiestādes izmantojušas likvidākos aktīvus kā drošības rezerves, lai absorbētu spiedienu uz to kapitāla pozīcijām un finanšu resursiem nolūkā aizsargāt pamatdarbību, kas balstās uz attiecību uzturēšanu ar klientiem, t.i., aizdevumu izsniegšanu uzņēmumiem un mājsaimniecībām. Taču nepieciešams vairāk informācijas, pirms veikt apkopojošu novērtējumu par šo drošības rezervju spēju mīkstināt ietekmi, kāda ir finanšu tirgus norisēm uz finansējuma piedāvājumu privātajam sektoram.

VISPĀRĒJS EURO ZONAS MONETĀRĀS LIKVIDITĀTES NOVĒRTĒJUMS

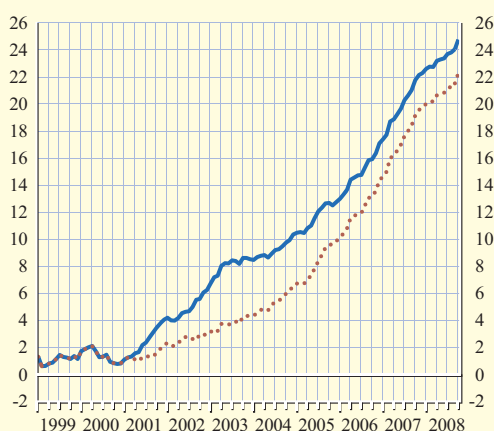
Pamatojoties uz nominālās un reālās naudas apjoma starpības dinamiku, jāsecina, ka 2008. gada 3. ceturksnī euro zonas monetārā likviditāte atkal palielinājās pēc tam, kad 1. pusgadā bija vērojamas atsevišķas stabilizācijas pazīmes (sk. 10. un 11. att.). Šādu likviditātes stāvokļa rādītāju interpretācijā nepieciešama piesardzība, jo to pamatā ir līdzsvara naudas turējumu novērtējums, kas vienmēr ir nenoteikts, bet pašlaik – jo īpaši. Dažādu naudas apjoma starpības rādītāju atšķirības tiešām var uzskatīt par norādi uz ievērojamu ar euro zonas pašreizējo likviditātes stāvokli saistītu nenoteiktību. Lai gan ir šie trūkumi, dati kopumā liecina par nepārprotamu monetārās likviditātes uzkrāšanos pēdējos gados.

Kopsavilkumā var teikt, ka dati par periodu līdz oktobra beigām joprojām liecina par spēcīgu, tomēr sarūkošu monetārās ekspansijas pamattempu euro zonā. Tāpēc monetāro rādītāju tendences apliecina viedokli, ka inflācijas spiediens turpina samazināties, bet vidējā un ilgākā termiņā saglabājas atsevišķi augšupvērsti riski. Tomēr kopš septembra vidus vērotā finanšu satricinājuma pastiprināšanās, iespējams, iezīmē pavērsiena punktu monetāro norišu attīstībā. Lai gan jaunākie dati nenorāda ne uz krasām plašās naudas pieauguma pārmaiņām, ne mājsaimniecībām un nefinanšu sabiedrībām pieejamo aizdevumu apsīkumu, tie liecina, ka finanšu krīzes pastiprināšanās ietekmē banku un naudas līdzekļu turētāju rīcību. Tāpat kā 2001.–2003. gadā, portfeļu sastāva pārmaiņas par labu monetārajiem aktīviem paaugstinātas finanšu tirgus nenoteiktības apstākļos var pastiprināt plašās naudas kāpumu, neizraisot lielu inflācijas spiediena risku vismaz īstermiņā un vidējā

**10. attēls. Nominālās naudas apjoma
starpības aplēses¹⁾**

(no M3; sezonāli izlīdzināti un atbilstoši darbadienu skaitam koriģēti dati; %; 1998. gada decembris = 0)

- nominālā naudas apjoma starpība, pamatojoties uz oficiālajiem M3 datiem
- nominālā naudas apjoma starpība, pamatojoties uz M3 datiem, kas koriģēti ar portfeļu sastāva pārmaiņu aplēsto ietekmi²⁾

Avots: ECB.

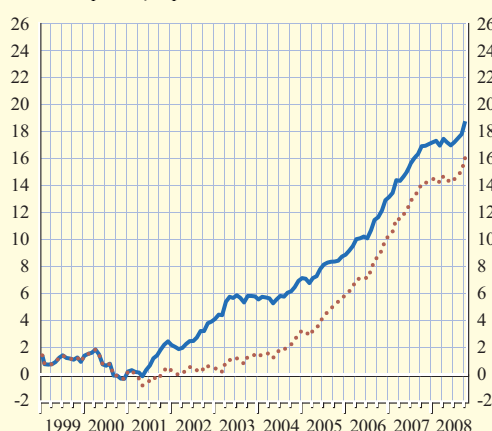
1) Nominālās naudas apjoma starpības rādītājs ir starpība starp faktisko M3 apjomu un M3 apjomu, kāds veidotos, ja M3 pastāvīgi pieaugtu saskaņā ar tā atsaucē vērtību 4.5% kopš 1998. gada decembra (kas ņemts par bāzes periodu).

2) Aplēses par to, cik liela ir portfeļu sastāva pārmaiņu ietekme uz M3, veiktas, izmantojot 2004. gada oktobra "Mēneša Biļetena" raksta *Monetary analysis in real time* ("Monetārā analīze reālā laikā") 4. sadaļā aprakstīto vispārējo pieeju.

**11. attēls. Reālās naudas apjoma starpības
aplēses¹⁾**

(no reālā M3; sezonāli izlīdzināti un atbilstoši darbadienu skaitam koriģēti dati; %; 1998. gada decembris = 0)

- reālā naudas apjoma starpība, pamatojoties uz oficiālajiem M3 datiem
- reālā naudas apjoma starpība, pamatojoties uz M3 datiem, kas koriģēti ar portfeļu sastāva pārmaiņu aplēsto ietekmi²⁾

Avots: ECB.

1) Reālās naudas apjoma starpības rādītājs ir starpība starp faktisko M3 apjomu, kas deflēts ar SPCI, un M3 deflēto apjomu, kāds veidotos, ja nominālais M3 pastāvīgi pieaugtu saskaņā ar tā atsaucē vērtību 4.5% un SPCI inflāciju atbilstoši ECB cenu stabilitātes definīcijai, nosakot 1998. decembri par bāzes periodu.

2) Aplēses par to, cik liela ir portfeļu sastāva pārmaiņu ietekme uz M3, veiktas, izmantojot 2004. gada oktobra "Mēneša Biļetena" raksta *Monetary analysis in real time* ("Monetārā analīze reālā laikā") 4. sadaļā aprakstīto vispārējo pieeju.

termiņā.¹ Arī bankas var izjust lielāku spiedienu samazināt to bilances, tādējādi ierobežojot aizdevumu pieejamību. Tāpēc pamatotam spriedumam šajā sarežģītajā un nenoteiktajā vidē nepieciešami papildu dati un naudas un kredītu rādītāju dinamikas turpmāka sīka analīze.

2.2. NEFINANŠU SEKTORU UN INSTITUCIONĀLO IEGULDĪTĀJU FINANŠU IEGULDĪJUMI

2008. gada 2. ceturksnī nefinanšu sektoru veikto finanšu ieguldījumu kopapjoma gada kāpuma temps turpināja samazināties. Šis sarukums bija plaši vērojams mājsaimniecību, nefinanšu sabiedrību un valdības sektorā. 2. ceturksnī ievērojami pieauga līdzekļu gada aizplūdes no ieguldījumu fondiem, ko noteica būtiska līdzekļu izņemšana gan no kapitāla vērtspapīru, gan obligāciju fondiem. Arī apdrošināšanas sabiedrību un pensiju fondu veikto finanšu ieguldījumu gada pieauguma temps 2008. gada 2. ceturksnī samazinājās.

1 Novērotās neparastās monetāro datu pārmaiņas, iespējams, neatbilst portfeļu sastāva pārmaiņu definīcijai, ko lietoja 2001.–2003. gadā. Neatbilstības iemesls ir tas, ka pēdējā laika augšupvērstais spiediens uz monetāro dinamiku lielā mērā atspoguļo līdzekļus, ko nerezidenti izņēma no euro zonas MFI sektora, izraisot, piemēram, augstu euro banknošu pieprasījumu. Vēl viens iemesls ir tas, ka pašlaik grūti atšķirt, kur notikusi aktīvu pārdale, ko, iespējams, motivējušas riska preferences pārmaiņas, un kur – līdzekļu pārvirzīšana no nemonetārajiem aktīviem uz M3 sastāvdaļām samērā labvēlīgo MFI noguldījumu nosacījumu dēļ.

2. tabula. Euro zonas valstu nefinanšu sektoru finanšu ieguldījumi

	Atlikums % no finanšu aktīviem ¹⁾	Gada pieauguma temps									
		2006 I	2006 II	2006 III	2006 IV	2007 I	2007 II	2007 III	2007 IV	2008 I	2008 II
Finanšu ieguldījumi	100	4.8	4.9	4.8	4.9	5.0	5.3	5.0	4.5	3.9	3.2
Nauda un noguldījumi	24	6.3	6.3	7.0	6.9	7.4	8.0	7.4	6.9	6.5	5.4
Parāda vērtspapīri, izņemot atvasinātos finanšu instrumentus	6	0.5	2.0	4.3	6.4	4.9	3.4	2.3	3.2	2.4	0.7
t.sk. īstermiņa	1	6.7	4.7	8.2	18.3	13.1	15.4	26.4	31.4	23.7	3.3
t.sk. ilgtermiņa	5	-0.1	1.8	4.0	5.4	4.1	2.3	0.0	0.7	0.3	0.5
Akcijas un citi kapitāla vērtspapīri, izņemot kopieguldījumu fondu akcijas	31	2.7	3.0	2.2	2.0	2.2	2.5	2.9	3.2	3.3	3.3
t.sk. kotētās akcijas	8	-1.0	0.0	0.7	-0.1	1.1	1.7	1.9	3.1	3.6	3.7
t.sk. nekotētās akcijas un un citi kapitāla vērtspapīri	23	4.0	4.1	2.8	2.9	2.6	2.7	3.3	3.3	3.2	3.1
Kopieguldījumu fondu akcijas	6	3.3	2.3	0.4	-0.1	0.3	0.4	-1.7	-3.5	-5.2	-6.5
Apdrošināšanas tehniskās rezerves	15	7.5	7.4	7.2	6.6	6.3	6.2	5.8	5.4	5.1	4.8
Citi ²⁾	19	6.6	6.5	6.7	7.4	8.4	8.8	8.6	6.7	4.5	3.3
M3 ³⁾		8.4	8.4	8.5	10.0	11.0	10.9	11.4	11.5	10.0	9.6

Avots: ECB.

1) Pēdējā ceturksņa beigās pieejamie dati. Skaitļu noapaļošanas rezultātā summa var atšķirties no kopsummas.

2) Citi finanšu aktīvi ietver aizdevumus, atvasinātos finanšu instrumentus un citus debitoru parādus, kas savukārt ietver arī nefinanšu sabiedrību izsniegtos tirdzniecības kredītus.

3) Ceturksņa beigu dati. Monetārais rādītājs M3 ietver euro zonas ne-MFI (t.i., nefinanšu sektoru un ne-MFI) turētos euro zonas MFI un centrālās valdības monetāros instrumentus.

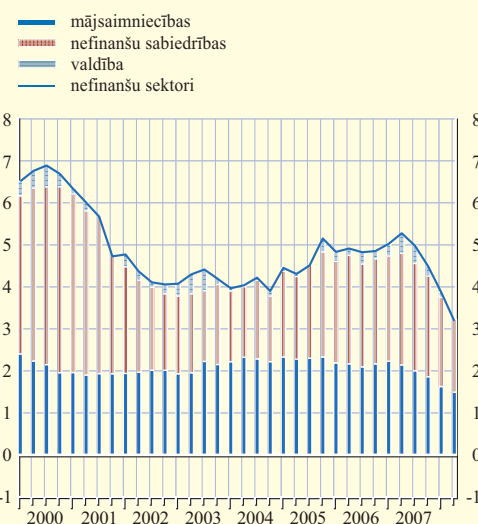
NEFINANŠU SEKTORI

2008. gada 2. ceturksnī (pēdējā ceturksnī, par kuru pieejami dati) nefinanšu sektora veikto finanšu ieguldījumu kopapjoma gada kāpuma temps turpināja samazināties, sasniedzot 3.2% (iepriekšējā ceturksnī – 3.9%; sk. 2. tabulu). Šis sarukums bija plaši vērojams dažādos ieguldījumu instrumentos, tomēr tas īpaši atspoguļo gada pieauguma tempa samazināšanos gan ieguldījumiem naudā un noguldījumos, gan ieguldījumiem "citos" finanšu instrumentos (t.sk. tādos instrumentos kā atvasinātie finanšu instrumenti un tirdzniecības kredīti). Tie ir divi apakškomponenti, kas kopā veido vairāk nekā 40% no nefinanšu sektora finanšu aktīvu kopapjoma. Arī parāda vērtspapīru, kopieguldījumu fondu akciju un apdrošināšanas tehnisko rezervju gada kāpuma temps turpināja kristies. Tomēr, tā kā to īpatsvars ir mazāks, to ietekme uz lēnāku kopējo finanšu ieguldījumu pieaugumu arī bija mazāka. Turpretī akcijās un citos kapitāla vērtspapīros (izņemot kopieguldījumu fondu akcijas) veikto ieguldījumu atlikuma kāpums nemainījās.

Nefinanšu sektoru dalījums liecina, ka 2008. gada 2. ceturksnī vērotais finanšu ieguldījumu kopapjoma pieauguma tempa kritums arī plaši vērojams dažādos sektoros (sk. 12. att.). Nefinanšu sabiedrību veikto finanšu ieguldījumu gada kāpuma temps turpināja strauji

12. attēls. Nefinanšu sektoru finanšu ieguldījumi

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, devums; procentu punktos)

Avots: ECB.

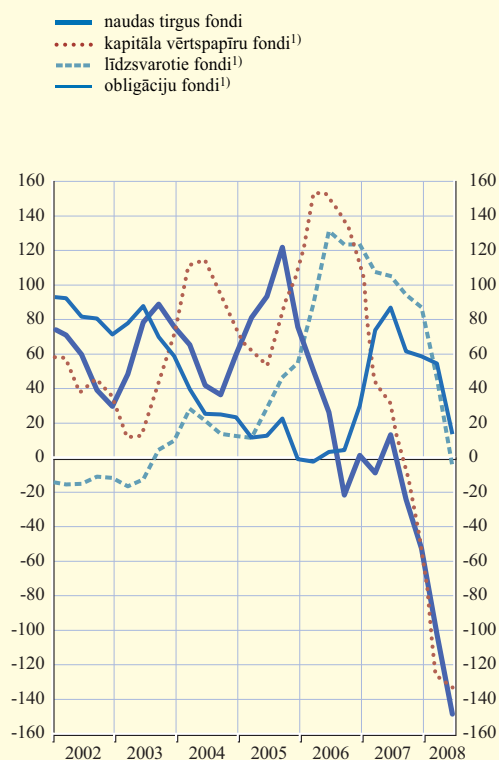
kristies, sasniedzot 4.1%, un tas pamatā noteicis kopējo finanšu ieguldījumu pieauguma tempa samazināšanos. Arī mājsaimniecību veikto finanšu ieguldījumu gada kāpuma temps vēl nedaudz saruka, sasniedzot 3.0% – zemāko līmeni kopš EMS trešā posma sākuma (sīkāku informāciju par privātā sektora veikto finanšu ieguldījumu norisēm sk. 2.6. un 2.7. sadaļā). Valdības finanšu ieguldījumu gada pieauguma temps kļuva mazliet negatīvs.

INSTITUCIONĀLIE IEGULDĪTĀJI

Strauji (par 16.3% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu) 2008. gada 2. ceturksnī saruka euro zonas ieguldījumu fondu (izņemot naudas tirgus fondus) kopējo aktīvu vērtība. Tādējādi ieguldījumu fondu kopējo aktīvu vērtības samazinājums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu bija ievērojami lielāks nekā iepriekšējā ceturksnī. Raugoties uz šīm norisēm perspektīvā, 2008. gada 1. pusgadā vērotais sarukums sasniedza tikpat lielu apmēru kā 2001.–2003. gadā pieredzētais kritums. Ieguldījumu fondu aktīvu kopējās vērtības samazināšanos 2008. gada 2. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu galvenokārt noteica ieguldījumu fondu akciju un citu kapitāla vērtspapīru vērtības sarukums, tomēr (mazākā mērā) arī gan neakciju vērtspapīru, gan ieguldījumu fondu akciju turējumu vērtības samazināšanās. Lai gan darījumu dati liecina, ka ieguldījumu fondu aktīvu kopējās vērtības sarukumu 2008. gada 2. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu

13. attēls. Neto gada ieplūdes ieguldījumu fondos kategoriju dalījuma

(mljrd. euro)

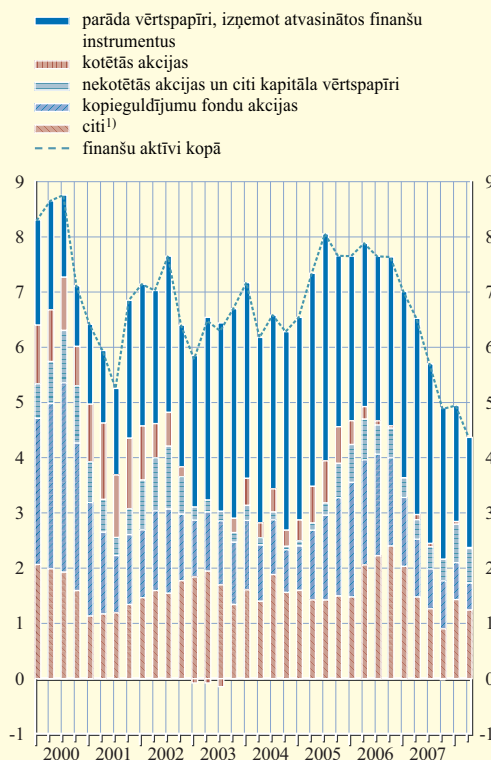

Avoti: ECB un EFAMA.

1) ECB aprēķinu pamatā ir EFAMA sniegtie valstu dati.

14. attēls. Apdrošināšanas sabiedrību un pensiju fondu finanšu ieguldījumi

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums; procentu punktos)

Avots: ECB.

1) Ietver aizdevumus, noguldījumus, apdrošināšanas tehniskās rezerves, pārējos debitoru parādus un atvasinātos finanšu instrumentus.

var pamatā attiecināt uz akciju pārvērtēšanas ietekmi, tie norāda arī uz neto gada aizplūdēm no ieguldījumu fondiem.

EFAMA sniegtie dati² par dažādu veidu ieguldījumu fondu neto pārdošanas darījumiem liecina, ka gan kapitāla vērtspapīru, gan obligāciju fondu tīrās gada plūsmas 2008. gada 2. ceturksnī atkal bijušas ar lielu negatīvu vērtību. Līdzekļu aizplūde no kapitāla vērtspapīru fondiem salīdzinājumā ar 1. ceturksni kopumā nemainījās, bet aizplūde no obligāciju fondiem ievērojami pieauga salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni (sk. 13. att.). Līdzekļu aizplūde no jauktajiem/līdzsvarotajiem kopieguldījumu fondiem 2. ceturksnī bija neliela, tomēr 1. ceturksnī reģistrētas ievērojamas šo līdzekļu ieplūdes. Naudas tirgus fondi turpināja reģistrēt pozitīvas plūsmas, lai gan tās bija ievērojami mazākas nekā iepriekšējos ceturkšņos. Kopumā šādas jaunākās norises liecina, ka 2008. gadā turpinājušās samērā spēcīgajām līdzekļu ieplūdēm ieguldījumu fondos, kuras bija vērojamas 2005. un 2006. gadā, pretējas tendences.

Apdrošināšanas sabiedrību un pensiju fondu veikto finanšu ieguldījumu kopapjoma gada pieauguma temps euro zonā 2008. gada 2. ceturksnī samazinājās līdz 4.4% (iepriekšējā ceturksnī – 4.9%), turpinot kopš 2007. gada 1. ceturkšņa vēroto lejupslīdes tendenci (sk. 14. att.). Gada kāpuma tempa sarukums 2. ceturksnī bija plaši vērojams dažādos ieguldījumu instrumentos, tomēr to galvenokārt noteica mazāki ieguldījumi kopieguldījumu fondu akcijās un ieguldījumi naudā un noguldījumos (ietverti postenī "citi" finanšu ieguldījumi). Tāpēc kopumā nesenā līdzekļu aizplūde no ieguldījumu fondiem atspoguļo bažas, kas skārušas ne tikai nefinanšu sektoru, bet arī institucionālos ieguldītājus (piemēram, apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus).

2.3. NAUDAS TIRGUS PROCENTU LIKMES

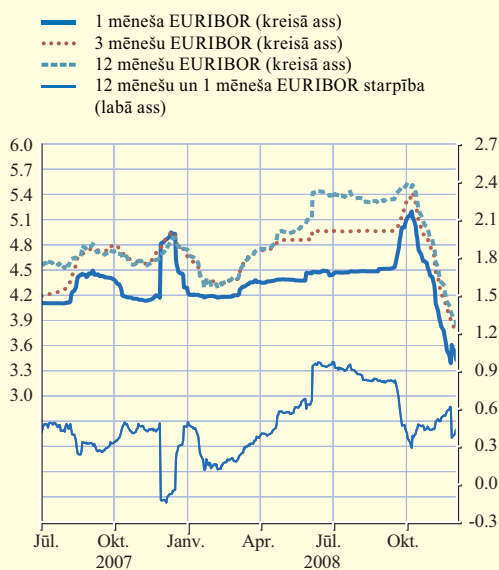
Finanšu spriedzes ievērojamas pastiprināšanās apstākļos aizvadītā ceturkšņa laikā beznodrošinājuma darījumu naudas tirgus procentu likmes bijušas samērā svārstīgas. Tās īpaši pieauga no septembra vidus līdz oktobra vidum, jo būtiski palielinājās kredītriska un likviditātes riska prēmijas un tādējādi arī beznodrošinājuma darījumu un darījumu ar nodrošinājumu procentu likmju starpības. Vēlāk tās atkal diezgan krasi samazinājās, ņemot vērā gaidas, ka tiks pazeminātas galvenās ECB procentu likmes un valdības veiks ievērojamus pasākumus banku maksātspējas atbalstam. Kopumā naudas tirgus ienesīguma līkne, ko iegūst, izmantojot beznodrošinājuma darījumu procentu likmes, kopš septembra kļuvusi lēzenāka, beznodrošinājuma darījumu 12 mēnešu un 1 mēneša naudas tirgus procentu likmju starpībai 3. decembrī sasniedzot 44 bāzes punktus, kas ir ievērojami zemāk par septembra sākumā vēroto līmeni.

Kopš 2008. gada septembra sākuma naudas tirgus beznodrošinājuma darījumu procentu likmes bijušas samērā svārstīgas. Tās krasi palielinājās pēc *Lehman Brothers* sabrukuma septembra vidū, kad tirgus spriedze ievērojami pastiprinājās un kredītriska prēmijas pieauga, pārsniedzot šā finanšu satricinājuma periodā vēroto līmeni. Pēc tam beznodrošinājuma darījumu procentu likmes būtiski saruka, sasniedzot līmeni, kas zemāks par septembra sākumā vēroto, un lielā mērā atspoguļojot tirgus gaidas par galveno ECB procentu likmju samazināšanu tuvākajos mēnešos. 3. decembrī 1, 3, un 12 mēnešu EURIBOR bija attiecīgi par 110, 122, 138 un 147 bāzes punktiem zemāks nekā

² Eiropas Fondu un aktīvu vadības asociācija (*The European Fund and Asset Management Association*; EFAMA) sniedz informāciju par tirajiem pārdošanas ienākumiem (jeb tirajām ieplūdēm) publiskā piedāvājuma beztermiņa kapitāla vērtspapīru un obligāciju fondos. Informācija tiek sniegta par Vāciju, Grieķiju, Spāniju, Franciju, Itāliju, Luksemburgu, Nīderlandi, Austriju, Portugāli un Somiju. Stikāku informāciju sk. 2004. gada jūnija "Mēneša Biļetena" ielikumā "Jaunākās norises saistībā ar tirajām ieplūdēm euro zonas kapitāla vērtspapīru un obligāciju fondos".

15. attēls. Naudas tirgus procentu likmes

(gadā; %; dienas dati)

Avoti: ECB un Reuters.

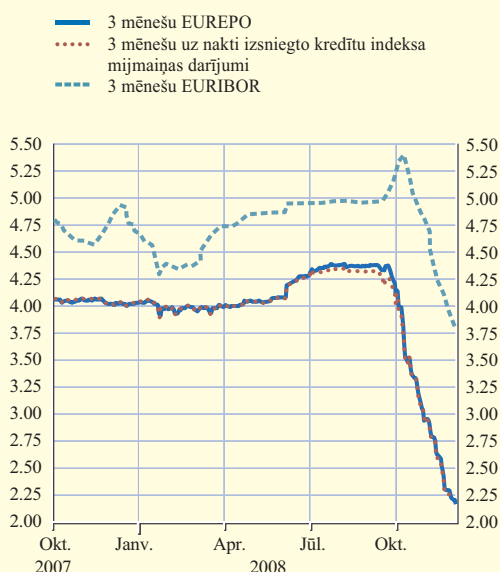
3. septembrī (attiecīgi 3.47%, 3.79%, 3.83% un 3.90%; sk. 15. att.).

12 mēnešu un 1 mēneša EURIBOR starpība 3. decembrī sasniedza 44 bāzes punktus (jūnija sākumā – 81 bāzes punkts; sk. 15. att.). Naudas tirgus ienesīguma līkne pamatā kļuva lēzenāka no septembra vidus līdz oktobra vidum un atspoguļoja īsāku termiņu procentu likmju, kuras vairāk ietekmēja finanšu satricinājuma pastiprināšanās pēc *Lehman Brothers* sabrukuma, pieaugumu.

Kopš septembra sākuma būtiski augusi beznodrošinājuma darījumu EURIBOR un darījumu ar nodrošinājumu procentu likmju (piemēram, EUREPO vai procentu likmju, ko iegūst, izmantojot EONIA mijmaiņas darījumu indeksu) starpības. 3 mēnešu termiņā starpība 30. oktobrī sasniedza rekordlīmeni – 186 bāzes punktus, bet pēc tam nedaudz samazinājās. 3. decembrī tā bija 158 bāzes punkti. Šis līmenis ir ievērojami augstāks par 59 bāzes punktiem, kas bija vērojami 3. septembrī.

16. attēls. 3 mēnešu EUREPO, EURIBOR un uz nakti izsniegto kredītu indeksa mijmaiņas darījumi

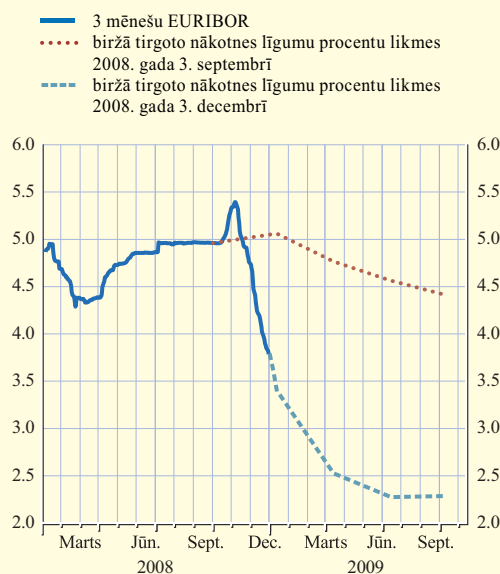
(gadā; %; dienas dati)

Avoti: ECB, Bloomberg un Reuters.

17. attēls. Euro zonas 3 mēnešu procentu likmes un biržā tirgto nākotnes līgumu procentu likmes

(gadā; %; dienas dati)

Avots: Reuters.

Piezīme. Biržā tirgotajiem 3 mēnešu nākotnes līgumiem ar termiņu kārtējā ceturksņa un nākamā triju ceturksņu beigās saskaņā ar *Liffe* kotāciju.

Implicētās procentu likmes, ko nosaka pēc 3 mēnešu EURIBOR biržā tirgto nākotnes līgumu cenām, kuru izpildes termiņš ir 2008. gada decembris un 2009. gada marts un jūnijs, 3. decembrī bija attiecīgi 3.405%, 2.545% un 2.280%, t.i., attiecīgi par 165, 222 un 228 bāzes punktiem zemākas salīdzinājumā ar 2008. gada 3. septembrī vēroto līmeni (sk. 17. att.). Pieaugot nenoteiktībai, implicētais svārstīgums, ko nosaka pēc 3 mēnešu EURIBOR biržā tirgto nākotnes līgumu iespējas līgumiem, aplūkojamā periodā ievērojami pieauga, oktobra otrajā pusē sasniedzot rekordlīmeni (sk. 18. att.).

Kas attiecas uz ļoti īsa termiņa darījumu procentu likmēm, EONIA stabili sarucis kopš spriedzes pastiprināšanās septembra vidū. EONIA lejupslīde lielā mērā atspoguļo Padomes lēmumus samazināt ECB procentu likmes par 50 bāzes punktiem 8. oktobrī un 6. novembrī. Tā atspoguļo arī lielā apjomā nodrošināto likviditāti Eurosistēmas operācijās, īpaši pēc tam, kad regulārajās nedēļas galvenajās refinansēšanas operācijās, sākot ar 15. oktobri, sāka izmantot fiksētas procentu likmes izsoles procedūru ar pilnu piešķirumu (sīkāku informāciju par šīm norisēm un ECB veiktajām politikas operācijām sk. 3. ielikumā). Kopumā EONIA samazinājās, 3. decembrī sasniedzot 2.919% (3. septembrī – 4.308%; sk. 19. att.).

18. attēls. Implicētais svārstīgums, kas iegūts no 3 mēnešu EURIBOR biržā tirgto nākotnes līgumu iespējas līgumiem ar termiņu 2009. gada marts

(gadā; %; bāzes punktus; dienas dati)

- gadā; % (kreisā ass)
- bāzes punkti (labā ass)

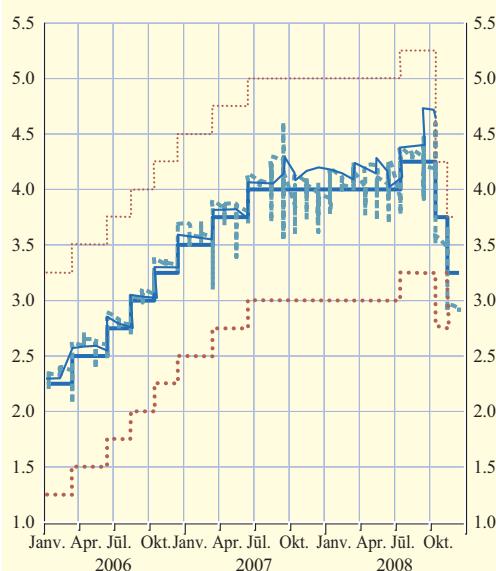

Avoti: Bloomberg, Reuters un ECB aprēķini.
Piezīme. Bāzes punktu rādītājs tiek iegūts kā implicētā svārstīguma (procentos) reizinājums ar attiecīgo procentu likmi (sk. arī 2002. gada maija "Mēneša Biļetena" ielikumu *Measures of implied volatility derived from options on short-term interest rate futures* ("Implicētā svārstīguma rādītāji, ko nosaka pēc biržā tirgto īstermiņa procentu likmju nākotnes līgumu iespējas līgumiem")).

19. attēls. ECB procentu likmes un darījumu uz nakti procentu likme

(gadā; %; dienas dati)

- galveno refinansēšanas operāciju minimālā pieteikuma procentu likme/fiksētā procentu likme
- noguldījumu procentu likme
- darījumu uz nakti procentu likme (EONIA)
- galveno refinansēšanas operāciju robežlikme
- aizdevumu iespējas uz nakti procentu likme

Avoti: ECB un Reuters.

3. ielikums

LIKVIDITĀTE UN MONETĀRĀS POLITIKAS OPERĀCIJAS (2008. GADA 13. AUGUSTS–2008. GADA 11. NOVEMBRIS)

Šajā ielikumā aplūkoti ECB likviditātes regulēšanas pasākumi trijos rezervju prasību izpildes periodos, kas beidzās 2008. gada 9. septembrī, 7. oktobrī un 11. novembrī. Pēc *Lehman Brothers* kraha 2008. gada septembra vidū finanšu tirgus satricinājums vēl vairāk saasinājās. Tas izraisīja papildu traucējumus naudas tirgus funkcionēšanā. Tāpēc Eurosistēma apstiprināja tālākus pasākumus, kuru uzdevums bija nodrošināt, lai maksātspējīgajām bankām arī turpmāk būtu pieejama likviditāte un tās attiecīgi spētu turpināt darbību.

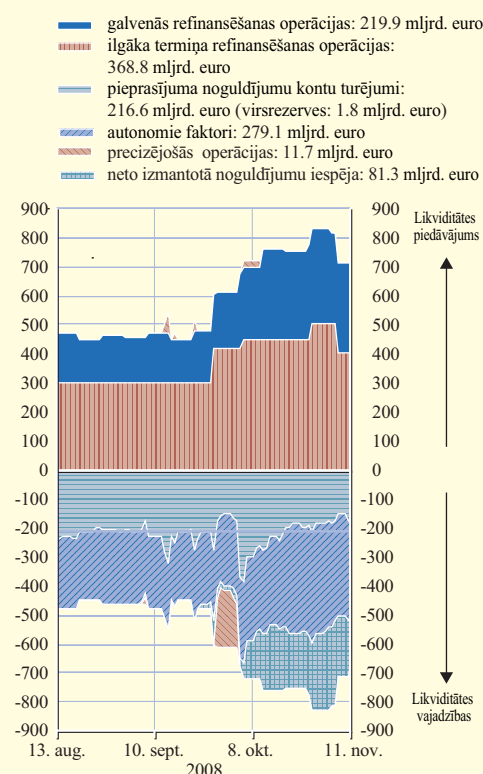
Septembra otrajā pusē galvenajās ECB refinansēšanas operācijās (GRO) palielināja likviditātes priekšpiegādi, piešķirot vēl lielākas summas virs etalonsummas. 8. oktobrī ECB paziņoja, ka saskaņā ar Padomes lēmumu GRO turpmāk tiks veiktas, izmantojot fiksētas procentu likmes izsoļu procedūras un piešķirot visu piedāvātās summas apjomu, un ka divu pastāvīgo iespēju (t.i., aizdevumu iespējas uz nakti un noguldījumu iespējas uz nakti) veidotā koridora diapazons simetriski tiks sašaurināts no 200 līdz 100 bāzes punktiem. Abi šie pasākumi būs spēkā tik ilgi, kamēr tas būs nepieciešams, un vismaz līdz 2009. gada pirmā rezervju prasību izpildes perioda beigām. Turklāt 15. oktobrī ECB Padome nolēma līdz 2009. gada marta beigām veikt visas ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas (ITRO), izmantojot fiksētas procentu likmes izsoļu procedūras un piešķirot visu piedāvātās summas apjomu. Vienlaikus Padome nolēma palielināt šo operāciju biežumu, līdz 2009. gada marta beigām katru mēnesi veicot divas 3 mēnešu operācijas, vienu 6 mēnešu operāciju un vienu operāciju, kuras termiņš atbilst attiecīgā izpildes perioda ilgumam. Papildus tam, ka plašāk tika nodrošināta ilgāka termiņa refinansēšana, tika pieņemts lēmums (kas tika paziņots tajā pašā dienā) papildināt atbilstošā nodrošinājuma sarakstu. ECB paplašināja arī mijmaiņas darījumu līniju Federālo rezervju sistēmā, lai nodrošinātu darījuma partneriem lielāku finansējumu ASV dolāros, gan euro un ASV dolāru mijmaiņas darījumos, gan *repo* darījumos piešķirot visu piedāvātās summas apjomu ar dažādiem termiņiem.

Banku sistēmas likviditātes vajadzības

Aplūkojamā perioda trijos rezervju prasību izpildes periodos banku dienas likviditātes vajadzību apjoms, ko definē kā autonomo faktoru, rezervju prasību un virsrezervju summu (t.i., banku pieprasījuma noguldījumu kontu atlikumu pārsniegumu pār rezervju prasībām), bija vidēji 495.7 mljrd. euro. Salīdzinājumā ar

A attēls. Banku sistēmas likviditātes vajadzības un likviditātes piedāvājums

(mljrd. euro; visa perioda dienas vidējie dati norādīti aiz katra faktora)

Avots: ECB.

iepriekšējo triju periodu rādītāju (461.9 mljrd. euro) tas pieauga par 33.8 mljrd. euro. Tas atspoguļo autonomo faktoru, rezervju prasību un virsrezervju kāpumu attiecīgi par 29.3 mljrd. euro, 3.5 mljrd. euro un 1 mljrd. euro. Vidējais dienas likviditātes vajadzību apjoms, ko nosaka rezervju prasības, bija 214.8 mljrd. euro, un likviditātes vajadzību apjoms, ko nosaka autonomie faktori, – vidēji 279.1 mljrd. euro. Autonomie faktori ietver arī likviditātes efektu, ko izraisa valūtas mijmaiņas darījumi, kas pašlaik tiek veikti saistībā ar mijmaiņas darījumu līnijām starp ECB un citām centrālajām bankām (sk. A att.). Dienas virsrezerves bija vidēji 1.8 mljrd. euro (sk. B att.).

Sakarā ar spriedzi naudas tirgū un starpbanku darījumu apjoma kritumu pieauga pieprasījums pēc likviditātes neto starpbanku pozīciju segšanai, bankām meklējot iespēju nodrošināt likviditāti, lai segtu bruto starpbanku pozīcijas. Ņemot vērā starpbanku tirgus disfunkcionālo raksturu, ECB nolēma palielināt starpnieka lomu, no 2008. gada 15. oktobra visās refinansēšanas operācijās apmierinot 100% darījuma partneru pieteikumu. Tas izraisīja likviditātes pārpalikumu un ievērojamu abu pastāvīgo iespēju izmantošanas apjomu, īpaši pēdējā aplūkojamā rezervju prasību izpildes periodā. Kopumā trijos aplūkojamajos rezervju prasību izpildes periodos noguldījumu iespējas uz nakti neto izmantošanas apjoms vidēji bija 81.3 mljrd. euro salīdzinājumā arniecīgo izmantošanas apjomu iepriekšējos trijos rezervju prasību izpildes periodos (sk. A att.).

Likviditātes piedāvājums un procentu likmes

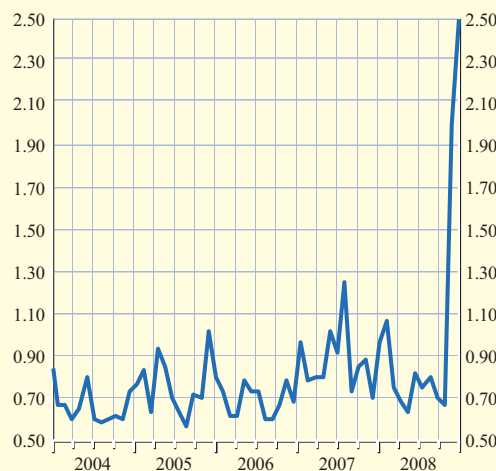
Fiksētas procentu likmes izsoļu procedūru izmantošana, piešķirot visu piedāvātās summas apjomu, no 2008. gada 15. oktobra būtiski palielināja euro denominēto atklātā tirgus operāciju kopapjomu. Taču tā neietekmēja ITRO un GRO īpatsvaru šajā kopapjomā, kas pamatā nemainījās (attiecīgi aptuveni 60% un 40%).

8. oktobrī ECB Padome nolēma samazināt galveno monetārās politikas likmi (pašlaik – GRO piemērotā fikstā procentu likme) par 50 bāzes punktiem (līdz 3.75%; spēkā ar 15. oktobri). Aizdevumu iespējas uz nakti un noguldījumu iespējas uz nakti procentu likmes atbilstoši tika samazinātas tādā pašā apjomā (samazinājums stājās spēkā nekavējoties).

Rezervju prasību izpildes periodā, kas beidzās 9. septembrī (t.i., pirms tirgus spriedzes saasināšanās) EONIA stabili turējās aptuveni minimālās pieteikuma procentu likmes līmenī, neraugoties uz parastajām svārstībām mēneša beigās un kraso kāpumu perioda beigās (sk. C att.). Rezervju prasību izpildes periodā, kas beidzās 7. oktobrī, EONIA spēcīgi svārstījās sakarā ar būtiskajiem naudas tirgus darbības traucējumiem, kas sākās aptuveni tad, kad pastiprinājās tirgus satricinājums. Vispirms EONIA pieauga virs minimālās pieteikuma procentu likmes, bet pēc tam, kad ECB piešķīra ievērojamu papildu likviditātes apjomu, nokritās zem tās. Taču likviditātei nedaudz samazinoties precizējošo operāciju rezultātā, EONIA šā rezervju izpildes perioda pēdējās dienās pacēlās virs

B attēls. Virsrezerves

(mljrd. euro; katra izpildes perioda vidējais līmenis)

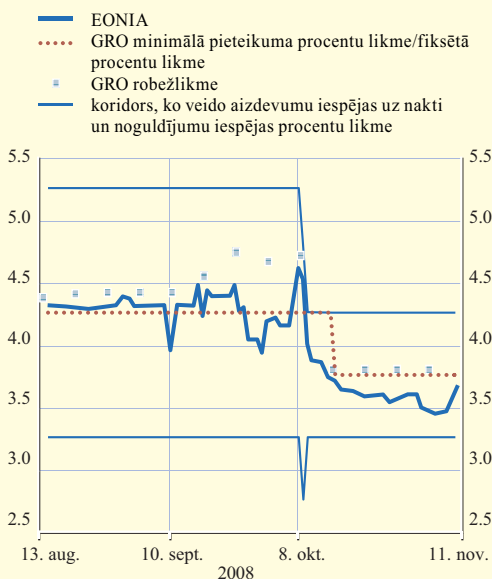

Avots: ECB.

minimālās pieteikuma procentu likmes. Rezervju prasību izpildes periodā, kas beidzās 11. novembrī, sakarā ar banku augšo pieprasījumu pēc likviditātes un ECB visas piedāvātās summas apjoma piešķiruma politikas rezultātā likviditāte bija ļoti augsta. Taču šajā periodā papildu likviditāte atkal tika absorbēta, galvenokārt bankām izmantojot noguldījumu uz nakti iespēju, kuras procentu likme bija tikai par 50 bāzes punktiem zemāka par monetārās politikas procentu likmi (nevis par 100 bāzes punktiem kā iepriekš). Attiecīgi EONIA bija nedaudz zem galvenās refinansēšanas operācijas procentu likmes.

C attēls. EONIA un ECB procentu likmes

(dienas procentu likmes, %)

Avots: ECB.

2.4. OBLIGĀCIJU TIRGI

Pēdējos trijos mēnešos obligāciju tirgos, atjaunojoties nemieram finanšu tirgos un pieaugot bažām par pasaules makroekonomisko perspektīvu, bijis vērojams augsts svārstīgums. Kopumā no augusta beigām līdz decembra sākumam valdības ilgtermiņa obligāciju peļņas likmes euro zonā un ASV samazinājās, bet Japānā – kopumā nemainījās. Implicētais obligāciju tirgus svārstīgums lielākajos tirgos būtiski palielinājās. Tirgus dalībnieku ilgtermiņa un vidējā termiņa euro zonas inflācijas gaidas (un ar tām saistītās riska prēmijas), ko atspoguļo līdzsvara inflācija, krasi samazinājās, atspoguļojot naftas cenu kritumu un pasaules ekonomiskās aktivitātes perspektīvas vājināšanos. Tomēr pārbīdes inflācijai piesaistīto mijmaiņas darījumu un obligāciju tirgos traucējušas skaidrot uz tirgu balstītos inflācijas gaidu rādītājus. Visbeidzot, uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmju starpības euro zonā būtiski palielinājās, augot spriedzei finanšu tirgos.

No augusta beigām līdz 3. decembrim valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmes euro zonā un ASV saruka attiecīgi aptuveni par 83 un 111 bāzes punktiem. 3. decembrī valdības 10 gadu obligāciju peļņas likme euro zonā bija 3.5% un ASV – 2.7% (sk. 20. att.). Tādējādi ASV un euro zonas valstu valdības 10 gadu obligāciju nominālo procentu likmju starpība pieauga aptuveni par 30 bāzes punktiem un aplūkojamā perioda beigās sasniedza –75 bāzes punktus. Japānas valdības 10 gadu obligāciju peļņas likme kopumā nemainījās (3. decembrī – 1.4%).

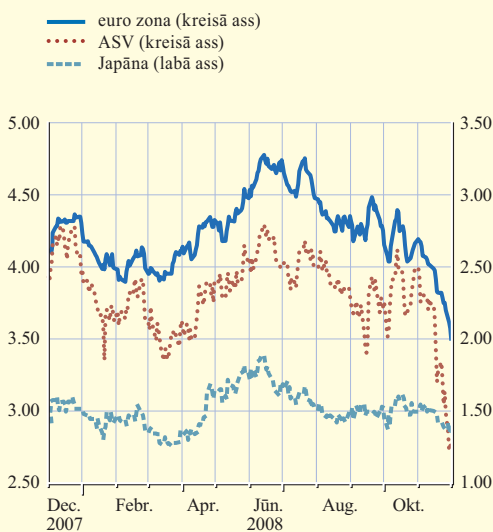
Ar obligāciju peļņas likmju īstermiņa dinamiku saistītā tirgus dalībnieku nenoteiktība, ko nosaka pēc obligāciju tirgus implicētā svārstīguma, nozīmīgākajos tirgos, pastiprinoties spriedzei pasaules finanšu tirgos, būtiski palielinājās. Gan euro zonā, gan ASV obligāciju implicētais svārstīgums sasniedza līmeni, kas ir augstāks par 2000. gada sākumā novēroto rekordlīmeni.

Kopš augusta beigām pasaules finanšu tirgus raksturojis liels nemiers un nenoteiktība, kas radījusi lielāku euro zonas un ASV valdības obligāciju peļņas likmju svārstīgumu. Septembrī svārstīgums bija īpaši izteikts ASV pēc tam, kad krahu piedzīvoja vairāki finanšu sistēmas lieli spēlētāji un kļuva skaidrs, ka, lai stabilizētu sistēmu, nepieciešams palielināts valdības atbalsts. ASV obligāciju tirgus nenoteiktība īpaši pieauga pēc *Lehman Brothers* bankrota septembra vidū. Septembra beigās tirgus nestabilitātes paplašināšanās Eiropas un citās attīstītajās valstīs kļuva arvien redzamāka, nosakot obligāciju tirgus svārstīguma palielināšanos arī euro zonā. Šādos apstākļos obligāciju tirgus svārstīgumu, iespējams, pastiprināja periodi, kuros notika līdzekļu pārvirzīšana uz drošākiem un likvidākiem ieguldījumiem, kā rezultātā ieguldītāji iegādājās valdības obligācijas, tādējādi nosakot cenu kāpumu un peļņas likmju kritumu. Lai gan valdības atbalsta pasākumiem, ko ieviesa oktobrī, izdevās nedaudz stabilizēt finanšu sistēmu, saņemtie makroekonomiskie dati liecināja par ievērojamu pasaules izaugsmes tempa palēnināšanos. Īpaši strauji novembrī saruka ASV valdības obligāciju peļņas likmes, jo krasi pasliktinājās makroekonomikas perspektīva un Valsts Tautsaimniecības pētījumu birojs (*National Bureau of Economic Research*) pasludināja, ka ASV tautsaimniecībā kopš 2007. gada decembra iestājusies recesija. Līdz novembra beigām ASV un Eiropas valdības paziņoja par pasākumiem, kuru mērķis ir stiprināt patērētāju konfidenci, atbalstot ekonomisko aktivitāti, un nodrošināt kredītu pieejamību māsaimniecībām un uzņēmumiem. Sākotnēji izziņotie pasākumi izraisīja atzinīgu tirgus reakciju, tomēr nenoteiktība turpina valdīt, jo plānu īstenošana un ekonomiskā ietekme nemitīgi tiek pārvērtēta. Turklāt iespējamie fiskālie riski, ko izraisa šādas valdības intervences, izraisījuši valdības kredītrisku kāpumu, tādējādi nosakot mazāku procentu likmju sarukumu, nekā to varētu gaidīt (sk. arī 4. ielikumu).

Lai gan reālās tautsaimniecības stāvoklis pasliktinājās, ilgtermiņa inflācijai piesaistīto valdības obligāciju peļņas likmes euro zonā pēdējos trijos mēnešos pieauga. Šis norisē bija īpaši spēcīgas septembrī un oktobrī, kad zemā likviditāte un tehniskie faktori inflācijai piesaistīto obligāciju tirgū

20. attēls. Valdības ilgtermiņa obligāciju peļņas likmes

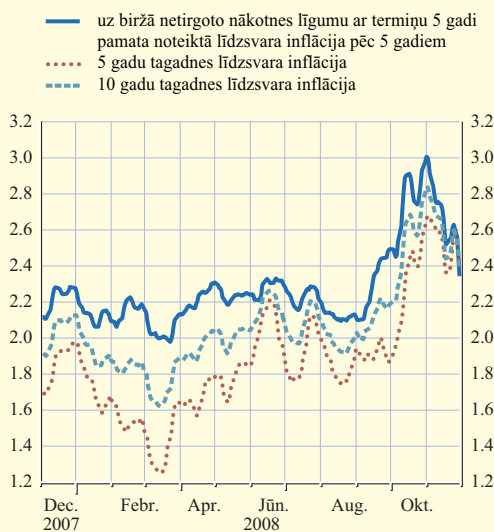
(gadā; %, dienas dati)

Avoti: Bloomberg un Reuters.
Piezīme. Valdības ilgtermiņa obligāciju peļņas likmes attiecas uz 10 gadu obligācijām vai uz obligācijām ar tuvāko pieejamo termiņu.

21. attēls. Reālās peļņas likmes

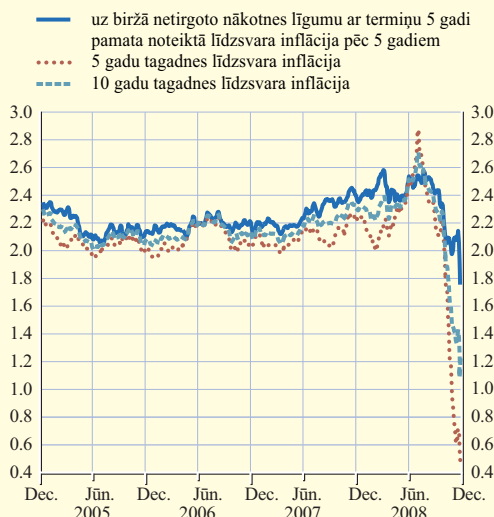
(gadā; %, dienas datu 5 dienu mainīgie, sezonāli izlīdzinātie vidējie rādītāji)

Avoti: Reuters un ECB aprēķini.

22. attēls. Bezkupeņa darījumu tagadnes un nākotnes līdzsvara inflācija euro zonā

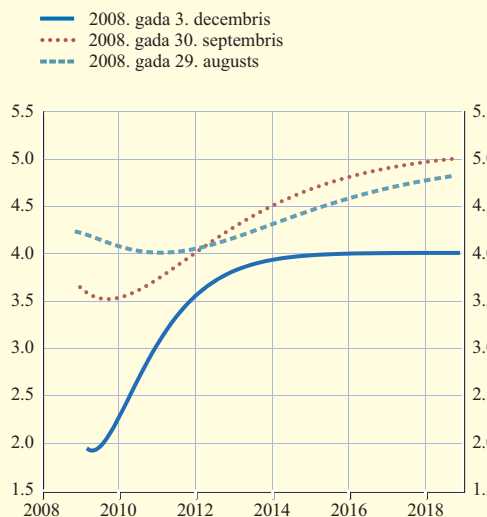
(gadā; %; dienas datu 5 dienu mainīgie, sezonāli izlīdzinātie vidējie rādītāji)

Avoti: Reuters un ECB aprēķini.

23. attēls. Euro zonas implicētās biržā netirgoto nākotnes līgumu uz nakti procentu likmes

(gadā; %; dienas dati)

Avoti: ECB, *EuroMTS* (pamatdati) un *Fitch Ratings* (reitingi).
Piezīmes. Implicētā biržā netirgoto nākotnes līgumu ienesīguma līkne, kas veidojas no tirgū esošo procentu likmju termiņstrukturās, atspoguļo tirgus gaidas par īstermiņa procentu likmēm nākotnē. Metode, kas izmantota šīs implicētās ārpusbiržas nākotnes līgumu ienesīguma līknes aprēķināšanai, atspoguļoja ECB interneta lapas sadaļā *Euro area yield curve* ("Euro zonas peļņas līkne"). Aplēsē izmantotie dati ir euro zonas AAA reitinga valdības obligāciju peļņas likmes.

izraisīja reālo peļņas likmju ārkārtīgi krasu kāpumu (sk. 21. att.). Novembrī, kad finanšu tirgus pārņēma nopietnas bažas par makroekonomisko perspektīvu, reālās peļņas likmes saruka, daļēji kompensējot iepriekšējos divos mēnešos pieredzēto kāpumu.

Pēdējos trijos mēnešos obligāciju zemāku nominālo peļņas likmju un augošu reālo peļņas likmju kopējais efekts bijis spēcīgs līdzsvara inflācijas kritums. Implicētā uz biržā netirgoto nākotnes līgumu pamata noteiktā līdzsvara inflācija euro zonā, kas normālos apstākļos ir samērā ticams tirgus dalībnieku ilgtermiņa inflācijas gaidu un ar tām saistīto riska prēmiju rādītājs, no augusta beigām līdz 3. decembrim samazinājās par 56 bāzes punktiem. Aplūkojamā perioda beigās uz biržā netirgoto 5 gadu nākotnes līgumu pamata noteiktā līdzsvara inflācija pēc pieciem gadiem nākotnē bija 1.8% (sk. 22. att.). Līdzsvara inflācijas samazinājums bija vēl jūtamāks, aplūkojot tagadnes darījumu procentu likmes. Aplūkojamā periodā 5 un 10 gadu tagadnes darījumu līdzsvara inflācija saruka attiecīgi par 157 un 107 bāzes punktiem. Naftas cenu kritums un bažas par reālās tautsaimniecības perspektīvu veicināja inflācijas gaidu samazināšanos. Tomēr, kā jau tika atzīmēts iepriekš, līdzsvara inflācijas rādītāju dinamika daļēji atspoguļo arī tehniskos faktorus, kas nosaka pārbīdes inflācijai piesaistīto obligāciju tirgus.

No augusta beigām līdz 3. decembrim euro zonas valsts valdības obligāciju implicēto biržā netirgoto nākotnes līgumu procentu likmju līkne darījumiem uz nakti kopumā kritās, visvairāk – īstermiņā un vidējā termiņā (sk. 23. att.). Implicēto biržā netirgoto nākotnes līgumu procentu likmju līknes pārvirze varētu būt saistīta ar ekonomiskās aktivitātes mazināšanās gaidām un – plašākā nozīmē – ar ieguldītāju īstermiņa procentu likmju turpmākās virzības gaidām īstermiņā un vidējā termiņā.

Pēc *Lehman Brothers* bankrota septembra vidū uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmju starpības euro zonā būtiski pieauga, atspoguļojot kredītriska pārcenošanu pasaulē. Šī tendence turpinājās atlikušajā aplūkojamā perioda daļā zemākas kategorijas obligācijām, bet AAA– un AA– reitinga uzņēmumu obligāciju starpības izlīdzinājās. No augusta beigām līdz 3. decembrim BBB reitinga un augsta ienesīguma uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmju starpības palielinājās attiecīgi aptuveni par 334 un 1 362 bāzes punktiem. Aplūkojot atsevišķi finanšu un nefinanšu sektoru, minētajā periodā BBB reitinga uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmju starpību pieaugums bija attiecīgi aptuveni 850 un 280 bāzes punktu. Šīs norises atspoguļo ar situāciju finanšu sektorā saistīto tirgus nenoteiktību, kā arī augsto finanšu tirgus satricinājuma ietekmi uz makroekonomisko perspektīvu. Augstāka reitinga uzņēmumu obligācijām ienesīguma likmju starpības pieaugums izlīdzinājās pēc vairāku valdības sponsorētu glābšanas plānu ieviešanas aplūkojamā periodā.

4. ielikums

ILGTERMIŅA PROCENTU LIKMJU PIEŅĒMUMU APRĒĶINĀŠANA, BALSTOTIES UZ EURO ZONAS IENESĪGUMA LĪKNI

Eurosistēmas speciālistu makroekonomisko iespēju aplēšu¹ pamatā ir tehnisku pieņēmumu kopums par vairāku mainīgo nākotnes vērtībām, t.sk. arī ilgtermiņa procentu likmēm euro zonā, kuras tiek definētas kā valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmes. Šajā ielikumā aprakstīta tehnisko ilgtermiņa procentu likmju pieņēmumu aprēķināšana Eurosistēmas iespēju aplēšu kontekstā.

Sākot ar 2008. gada jūnija izvērstajām makroekonomiskajām iespēju aplēsēm, ilgtermiņā procentu likmju pieņēmumi balstās uz euro zonas valdības obligāciju peļņas likmju statistiku, kas katru dienu tiek publicēta ECB interneta lapā². Līdz tam pieņēmumus par valdības 10 gadu obligāciju peļņas likņu virzību aprēķināja netieši, pamatojoties uz mijmaiņas darījumu procentu likmju termiņstruktūras aplēsēm, kas koriģētas atbilstoši jaunākajiem datiem par euro zonas 10 gadu mijmaiņas darījumu un valdības obligāciju procentu likmju starpību. Kopš tiek publicēta statistika par euro zonas valdības obligāciju peļņas līknēm, būtiski uzlabojusies datu par euro zonas valdības obligāciju nominālās peļņas līknēm kvalitāte un pieejamība. Tādējādi ilgtermiņa procentu likmju tehnisko pieņēmumu aprēķināšanas metodika kļuvusi konsekventāka.

Eurosistēmas speciālistu makroekonomisko iespēju aplēšu kontekstā tiek pieņemts, ka valdības 10 gadu obligāciju peļņas līknes attīstās atbilstoši dominējošajām tirgus gaidām. Savukārt tirgus gaidas tiek pielīdzinātas valdības 10 gadu obligāciju nominālajai peļņas likmei nākotnes darījumos ceturkšņa vidū katram nākamajam iespēju aplēšu perioda kalendārajam ceturksnim (maksimālais prognožu periods ir trīs gadi), par ko netieši liecina procentu likmju termiņstruktūra, ko nosaka visiem tehniskajiem pieņēmumiem vienotā pēdējā datu aktualizēšanas termiņā.³ Pieņēmumi par iespēju aplēšu perioda pirmo ceturksni (kārtējo ceturksni) tiek pielīdzināti faktiskajam euro zonas 10 gadu obligāciju laika svērtajai vidējai peļņas likmei šajā ceturksnī līdz pēdējam datu aktualizēšanas termiņam, kā arī uz ceturkšņa beigām paredzamajai nākotnes darījumu nominālajai peļņas likmei, par ko netieši liecina euro zonas peļņas likņu termiņstruktūra pēdējā datu aktualizēšanas termiņā.

1 Detalizētāk Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskās iespēju aplēses sk. šā "Mēneša Biljeta" 6. nodaļā.

2 Euro zonas valdību obligāciju peļņas līknes sīkāk aplūkotas 2008. gada februāra "Mēneša Biljeta" rakstā *The new euro area yield curves* ("Euro zonas jaunās peļņas līknes"). Jaunāki dati un pamatinformācija pieejama http://www.ecb.europa.eu/stats/money/yc/html/index_en.html.

3 Ilgtermiņa procentu likmju tirgus gaidu pielīdzināšana atbilstošajām nākotnes darījumu procentu likmēm ļauj abstrahēties no termiņa prēmiju, kas saistītas ar dzēšanas termiņiem, varbūtējās ietekmes.

Paredzamās konkrētu euro zonas valstu ilgtermiņa procenta likmju vērtības tiek iegūtas, pieskaitot vai atņemot dominējošās euro zonas peļņas likmju starpības. Šīs starpības, pieņemot, ka tās ir nemainīgas visā prognožu periodā, tiek iegūtas no pēdējo divu nedēļu laikā pirms pēdējā datu aktualizēšanas termiņa reģistrētajām vidējām starpībām katrā euro zonas valstī.

Kā iepriekš minēts, ilgtermiņa procentu likmju pieņēmumiem tiek izmantots nākotnes darījumu nominālais ienesīgums. ECB izveidotā jaunā euro zonas ienesīguma līkne ļauj aprēķināt nominālo ienesīgumu, kas konceptuāli cieši saistīts ar ienesīgumu līdz dzēšanai. Nominālais ienesīgums tiek definēts kā hipotētiskas obligācijas, kas emitēta vai tirgota par nominālvērtību (t.i., obligācijas pašreizējā vērtība vienāda ar dzēšanas vērtību), ienesīgums līdz dzēšanai. Izmantojot doto procentu likmju termiņstruktūru, hipotētiskās obligācijas vērtību vienmēr iespējams pielīdzināt nominālvērtībai, attiecīgi koriģējot kupona likmi.

Nominālā ienesīguma izmantošanas priekšrocība ir tāda, ka tā ļauj noteikt kupona likmes endogēni. Vairs netiek izmantota patvaļīgi izvēlēta kādas etalonobligācijas kupona likme, pieņemot, ka šāda likme paliek nemainīga visā iespēju aplēšu periodā: nākotnes darījumu nominālajiem ienesīgumiem netieši pieņem, ka kuponu likmju dinamika atbilst ienesīguma līknei. Turklāt nākotnes darījumu nominālo ienesīgumu aprēķini ir samērā vienkārši, caurredzami un viegli atkārtojami. Tiek aprēķinātas nominālās ienesīguma likmes, kas atvasinātas no ECB ienesīguma līknes, kurā ietvertas visu valdību obligācijas, sākot ar A- un beidzot ar AAA reitingu (pretstatā obligācijām tikai ar AAA reitingu), jo tās gan kvantitatīvi, gan konceptuāli vairāk atbilst 10 gadu obligāciju vidējā ienesīguma vēsturiskajām laukrindām.⁴

Izmantojot jauno ECB ienesīguma līkni, nākotnes darījumu nominālo ienesīgumu var tieši aprēķināt šādi:

$$R_t(h) = \frac{D_t(h) - D_t(h+10)}{\sum_{m=1}^{10} D_t(h+m)}$$

kur h vienāds ar kalendārā ceturkšņa vidus, kad jāaprēķina nākotnes darījumu nominālais ienesīgums, un iespēju aplēšu pēdējo datu aktualizēšanas termiņa starpību (izteiktu gados). D ir diskonta koeficients, ko aprēķina no nulles kupona obligāciju ienesīguma, kas atvasināts no aprēķinātajiem ienesīguma līknes parametriem⁵.

4 Vēsturiskie dati par valdības 10 gadu obligāciju peļņu euro zonai kopumā līdz 1998. gada decembrim tika aprēķināti, pamatojoties uz saskaņotiem valsts valdības obligāciju peļņas likmju svērumiem attiecībā pret IKP. No 1999. gada janvāra aprēķiniem izmanto apgrozībā esošo valdības obligāciju nominālapjomu 10 gadu termiņa grupā. Šo laukrindu un 10 gadu nominālā ienesīguma starpība, kas iegūta no euro zonas obligāciju kopīgās ienesīguma līknes, vidēji ir tikai 4 bāzes punkti visai pieejamo datu kopai (no 2007. gada 1. janvāra) un 3 bāzes punkti 2008. gada 14. novembrī (Eurosistēmas speciālistu 2008. gada decembra makroekonomisko iespēju aplēšu pēdējais datu aktualizēšanas termiņš).

5 Ja dzēšanas termiņš ir m , nulles kupona ienesīgumu aprēķina šādi:

$$y(m) = \beta_0 + \beta_1 \left(\frac{1 - \exp\left(-\frac{m}{\tau_1}\right)}{\frac{m}{\tau_1}} \right) + \beta_2 \left(\frac{1 - \exp\left(-\frac{m}{\tau_1}\right)}{\frac{m}{\tau_1}} - \exp\left(-\frac{m}{\tau_1}\right) \right) + \beta_3 \left(\frac{1 - \exp\left(-\frac{m}{\tau_2}\right)}{\frac{m}{\tau_2}} - \exp\left(-\frac{m}{\tau_2}\right) \right)$$

kur $\beta_0, \beta_1, \beta_2, \beta_3, \tau_1, \tau_2$ ir aplēstie parametri euro zonas ienesīguma līknei. Diskonta likme ir:

$$D_t(m) = \exp\left(\frac{-y(m)}{100} m\right).$$

Eurosistēmas speciālistu makroekonomisko iespēju aplēses par ilgtermiņa procentu likmju pieņemumiem

(% gadā; ceturkšņa dati)

Avoti: EuroMTS, Reuters, ECB.

Piezīme. Faktiskās vēsturiskās vērtības līdz pēdējam datu aktualizēšanas termiņam ir euro zonas valstu valdību saskaņotā ienesīguma līdz dzēšanai obligāciju ar dzēšanas termiņu aptuveni 10 gadu vidējais svērtais. Par svāriem izmanto apgrozībā esošo valdības obligāciju nominālapjomu attiecīgajā termiņu grupā.

valstu ilgtermiņa obligāciju ienesīgumā ietvertu kredītriska komponenta pieaugumu sakarā ar potenciāliem fiskāliem riskiem, kuru cēlonis ir valdības intervences saasinātās finanšu krīzes risināšanai.⁶

Jāsecina, ka nākotnes darījumu nominālais ienesīgums, kas atvasināts no ECB ienesīguma līknes, nodrošina, lai Eurosistēmas speciālisti iespēju aplēses attiecībā uz ilgtermiņa procentu likmju pieņemumiem varētu aprēķināt konsekventi un caurredzami.

6 Sk. 2008. gada novembra "Mēneša Biļetena" ielikumu *Recent widening in euro area sovereign bond yield spreads* ("Euro zonas valstu obligāciju ienesīguma atšķirību pieaugums pēdējā laikā").

Attēlā redzami ilgtermiņa procentu likmju pieņemumi, uz kuriem balstās 2008. gada decembra Eurosistēmas speciālistu makroekonomisko iespēju aplēses, kas aprakstītas šā "Mēneša Biļetena" 6. nodaļā.

Kā liecina dati, 2008. gada 14. novembrī (pēdējais Eurosistēmas speciālistu 2008. gada decembra makroekonomisko iespēju aplēšu datu aktualizēšanas termiņš), tiek pieņemts, ka ilgtermiņa procentu likmes nedaudz pieaugs – no 4.2% pēdējā datu aktualizēšanas termiņā līdz vidēji 4.5% 2009. gadā un 4.7% 2010. gadā. Salīdzinājumā ar Eurosistēmas speciālistu 2008. gada jūnija makroekonomiskajām iespēju aplēsēm 2009. gadā pieņemumi par ilgtermiņa procentu likmēm samazināti vidēji par aptuveni 15 bāzes punktiem. Šīs pārmaiņas ir samērā nelielas, kaut gan tirgus dalībnieki no 2008. gada jūnija līdz decembrim stipri samazinājuši savas gaidas attiecībā uz īstermiņa un vidēja termiņa izaugsmi un inflāciju. Tās savukārt, šķiet, daļēji atspoguļo euro zonas

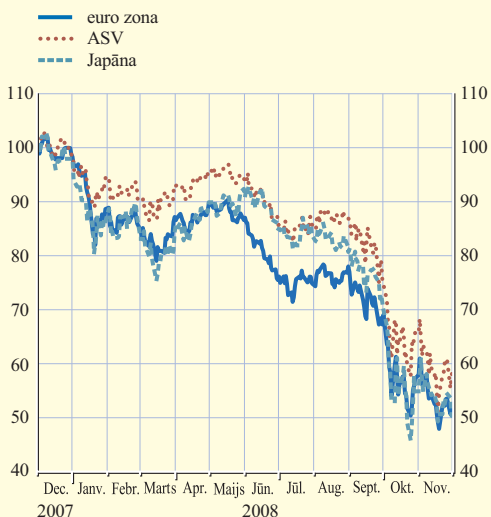
2.5. KAPITĀLA VĒRTSPAPĪRU TIRGI

Pēdējos trijos mēnešos visā pasaulē vērojams būtisks akciju cenu indeksu kritums. Gan euro zonā, gan ASV kapitāla vērtspapīru cenas saruka par 32%, bet Japānā akciju tirgus kritās par 39%. Šādas norises lielā mērā atspoguļo tirgus dalībnieku bažu palielināšanos par banku sektora veselīgumu un finanšu sistēmas stabilitāti. Kapitāla vērtspapīru vērtējumu jūtami ietekmēja arī raizes par varbūtējām sekām, kādas pašreizējā krīze varētu atstāt reālajā tautsaimniecībā. Šādos apstākļos akciju tirgus nenoteiktība, ko mēra ar implicēto svārstīgumu, sasniedza tik augstu līmeni, kāds nebija pieredzēts kopš 1987. gada akciju tirgus kraha.

Akciju tirgos no augusta beigām līdz 3. decembrim paātrinājās jau kopš 2007. gada vidus vērojamā lejupslīdes tendence, un akciju cenas nokritās līdz jaunām rekordzemām cikliskām atzīmēm. Euro zonā un ASV akciju cenas, ko raksturo *Dow Jones EURO STOXX* un *Standard and Poor's 500* indeksi, šajā periodā sakarā ar pieaugušo finanšu tirgu satricinājumu samazinājās par 32% (sk. 24. att.). Vienlaikus akciju cenas Japānā, ko raksturo *Nikkei 225* indekss, saruka par 39%.

24. attēls. Akciju cenu indeksi

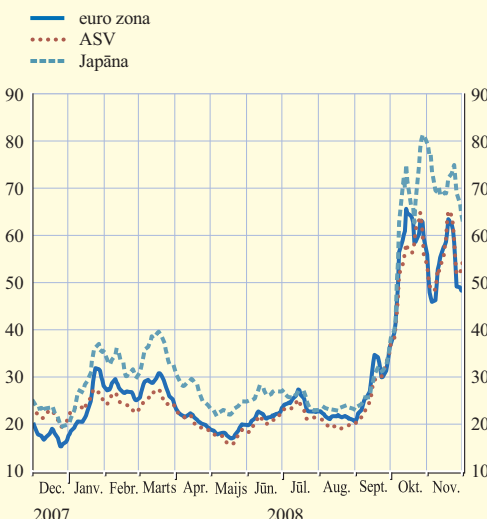
(indekss: 03.12.2007. = 100; dienas dati)

Avoti: Reuters un Thomson Financial Datastream.
Piezīme. Dow Jones EURO STOXX indekss euro zonai, Standard & Poor's 500 indekss ASV un Nikkei 225 indekss Japānai.

25. attēls. Implicētais akciju tirgus svārstīgums

(gadā; %; dienas datu 5 dienu mainīgais vidējais rādītājs)

Avots: Bloomberg.
Piezīmes. Implicētā svārstīguma datu laikrindas atspoguļo akciju cenu procentuālo pārmaiņu prognozējamo standartnovirzi līdz 3 mēnešu periodam, kā tas implicēts akciju cenu indeksu iespēju līgumu cenās. Akciju indeksi, uz kuriem attiecas implicētās svārstības, ir Dow Jones EURO STOXX 50 euro zonai, Standard & Poor's 500 ASV un Nikkei 225 Japānai.

Aplūkojamā periodā akciju tirgiem bija raksturīga ārkārtīgi liela nenoteiktība, ko mēra gan ar implicēto svārstīgumu, kas noteikts pēc akciju iespēju līgumiem (sk. 25. att.), gan ar akciju cenu dienas pārmaiņām attiecībā pret iepriekšējo dienu. Oktobrī kapitāla vērtspapīru cenu svārstīgums, kas jau tā bija augsts, sasniedza līmeni, kāds nebija novērots kopš 1987. gada akciju tirgus kraha.

3. tabula. Dow Jones EURO STOXX tautsaimniecības sektoru indeksu cenu pārmaiņas

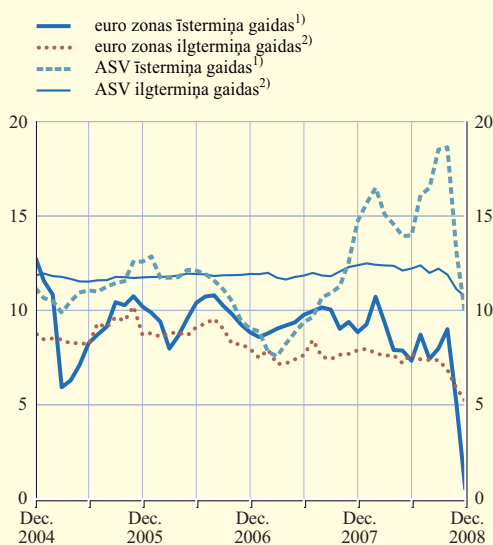
(cenu pārmaiņas perioda beigu cenās, %)

	Pamat- izejvielas	Patēriņa pakalpojumi	Patēriņa preces	Nafta un gāze	Finanšu sektors	Veselības aprūpe	Rūpniecība	Tehnoloģijas	Tele- komunikācijas	Komunālie pakalpojumi	EURO STOXX
Sektora īpatsvars tirgus kapitalizācijā (perioda beigu dati)	7.1	7.0	12.0	8.3	24.2	4.2	11.1	4.8	10.0	11.4	100.0
Cenu pārmaiņas (perioda beigu dati)											
2007 III	0.1	-5.0	-0.8	-4.1	-7.5	-2.7	-10.4	7.7	9.1	2.1	-3.4
2007 IV	-1.2	-3.3	-1.6	-1.8	-4.9	2.1	0.1	-7.8	7.1	8.5	-1.2
2008 I	-9.1	-16.2	-13.7	-15.2	-16.6	-17.9	-18.1	-22.2	-20.8	-16.5	-16.4
2008 II	7.9	-13.9	-14.7	12.7	-14.8	-0.2	-7.0	-10.7	-5.8	0.6	-7.3
2008 III	-25.0	-5.9	0.1	-22.9	-11.1	-6.3	-17.4	-9.9	-1.3	-14.6	-12.1
Oktobris	-22.2	-8.1	-5.0	-8.9	-26.3	-1.1	-21.6	-14.5	-5.6	-12.3	-15.9
Novembris	-5.4	-1.0	-15.0	-4.4	-10.9	-9.6	0.6	-8.4	4.2	-4.4	-6.4
29. augusts–3. decembris	-43.7	-18.8	-22.4	-30.2	-43.9	-16.4	-35.5	-38.3	-3.9	-28.6	-32.2

Avoti: Thomson Financial Datastream un ECB aprēķini.

26. attēls. Gaidāmais uzņēmumu vienas akcijas peļņas kāpums ASV un euro zonā

(gadā; %; mēneša dati)

Avoti: Thomson Financial Datastream un ECB aprēķini.
Piezīmes. Gaidāmās peļņas kāpums saskaņā ar Dow Jones EURO STOXX indeksu euro zonai un Standard & Poor's 500 indeksu ASV.

1) Īstermiņa gaidas ir analītiķu peļņas gaidas nākamajam 12 mēnešu periodam (gada pieauguma temps).

2) Ilgtermiņa gaidas ir analītiķu peļņas gaidas nākamajam 3–5 gadu periodam (gada pieauguma temps).

Tāpēc nozīmīgākajos kapitāla vērtspapīru tirgos kapitāla vērtspapīru riska prēmijas varētu būt pieaugušas, veicinot kapitāla vērtspapīru cenu kritumu. Kaut arī novembra sākumā kapitāla vērtspapīru tirgus implicētais svārstīgums nedaudz samazinājās, aplūkojamā perioda beigās tas atkal pieauga.

Kaut arī lejupslīde akciju tirgos ir jau ilgstoša, septembra beigās un oktobra sākumā šī tendence vēl vairāk pastiprinājās. Pēc ASV valdības sponsorēto uzņēmumu *Fannie Mae* un *Freddie Mac* nacionalizēšanas un *Lehman Brothers* bankrota, kā arī sakarā ar bažām par AIG un citu finanšu institūciju dzīvotspēju pieauga neskaidrība par finanšu sistēmas stabilitāti. Tika ieviestas valdības sponsorētas iniciatīvas finanšu sistēmas stabilizēšanai, taču neskaidrība attiecībā uz to apstiprināšanu un īstenošanu turpināja nomākt tirgu. Oktobrī un novembrī tirgus dalībnieki arvien vairāk sāka raizēties par finanšu tirgus satricinājuma negatīvo ietekmi uz patērētāju un uzņēmumu konfidenci un reālo tautsaimniecību. Lai gan valdības un centrālās bankas veica plašākus pasākumus finanšu sistēmas un visas tautsaimniecības atbalstīšanai, akciju tirgū joprojām valdīja nedrošība un negatīvs noskaņojums attiecībā uz nākotni.

Pēdējo triju mēnešu laikā vērojamas negatīvās akciju tirgus tendences papildināja uzņēmumu peļņas dinamika. Faktiskais gada peļņas kāpums, ko aprēķina kā vienas *Dow Jones EURO STOXX* indeksa grozā iekļautas akcijas peļņu, visos trijos aplūkojamajos mēnešos bija negatīvs un novembrī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu saruka līdz –10%. Peļņas gaidas pakāpeniski tika koriģētas. *Dow Jones EURO STOXX* indeksa akciju faktiskā peļņa 2. ceturksnī vidēji bija par 8% mazāka, nekā tika gaidīts, bet 3. ceturksnī faktiskā peļņa pagaidām ir tikai nedaudz mazāka, nekā gaidīts. Prognozētais akcijas peļņas pieaugums pēc 12 mēnešiem samazinājās no 8% augusta beigās līdz 3% novembra beigās, bet ilgākam laikam atiecīgi no 7% līdz 5% (sk. 26. att.).

Gan euro zonā, gan ASV finanšu sektors akciju tirgū piedzīvoja vislielāko kritumu, kaut gan arī nefinanšu sektors cieta būtiskus zaudējumus. Kopumā no augusta beigām līdz 3. decembrim finanšu sektorā akciju cenas ASV un euro zonā samazinājās attiecīgi aptuveni par 39% un 44%, bet nefinanšu sektorā – attiecīgi par 32% un 29%. Euro zonas nefinanšu sektoros vairāk nekā par 35% samazinājās pamatmateriālu, rūpniecības un tehnoloģiju nozarei piederošo uzņēmumu akciju cenas, uzsverot sarūkošo preču cenu ietekmi un pasaules ekonomisko lejupslīdi akciju tirgos (sk. 3. tabulu).

2.6. NEFINANŠU SABIEDRĪBU FINANSĒJUMA PLŪSMAS UN FINANSIĀLAIS STĀVOKLIS

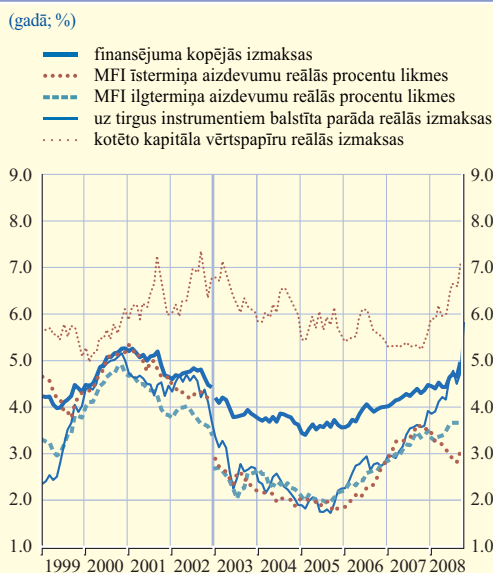
2008. gada 3. ceturksnī turpināja augt euro zonas nefinanšu sabiedrību ārējā finansējuma reālās izmaksas. Sadārdzinājumu lielākoties izraisīja uz tirgus instrumentiem balstīta parāda un kapitāla vērtspapīru finansējuma izmaksu kāpums sakarā ar finanšu tirgos valdošo spriedzi. Aplūkojamā periodā turpināja pierimt ārējā finansējuma kāpums, jo samazinājās MFI veiktās nefinanšu sabiedrību kredītēšanas pieaugums, tomēr tas joprojām bija spēcīgs. Tādējādi turpinājās iepriekšējos ceturkšņos novērotā nefinanšu sabiedrību parāda rādītāju pieauguma tendence.

FINANSĒŠANAS NOSACĪJUMI

Euro zonas nefinanšu sabiedrību ārējā finansējuma reālās izmaksas, ko aprēķina kā svērtās izmaksas, par pamatu ņemot dažādo finansējuma avotu attiecīgos atlikumus (koriģējot tos atbilstoši pārvērtēšanas ietekmei)³, 2008. gada 3. ceturksnī pieauga par 33 bāzes punktiem (sk. 27. att.). Augošās bažas par tautsaimniecības izaugsmi euro zonā un ieguldītāju nedrošība par banku sektora turpmākajiem zaudējumiem palielinājusi uzņēmumu obligāciju ienesīgumu un paaugstinājusi investoru prasīto prēmiju par ieguldījumiem euro zonas kapitāla vērtspapīros. 3. ceturksnī uz tirgus instrumentiem balstītā reālā parāda finansējuma izmaksas pieauga nedaudz (aptuveni par 10 bāzes punktiem), bet kapitāla vērtspapīru finansējuma izmaksas sadārdzinājās krasi – aptuveni par 70 bāzes punktiem. Oktobrī gan uz tirgus instrumentiem balstītā reālā parāda, gan kapitāla vērtspapīru finansējuma izmaksas palielinājās attiecīgi par 120 un 90 bāzes punktiem. 3. ceturksnī nedaudz pieauga euro zonas uzņēmumu banku finansējuma reālās izmaksas. Par to liecina MFI ar īsāku un ilgāku termiņu izsniegto aizdevumu reālo procentu likmju kāpums attiecīgi par 7 bāzes punktiem un 10 bāzes punktiem. Ilgākā perspektīvā euro zonas nefinanšu sabiedrību kopējais reālo finansējuma izmaksu pieaugums kopš finanšu satricinājuma, kas sākās 2007. gada jūlijā, kopumā tikai nedaudz pārsniedza 70 bāzes punktus. Līdz 2008. gada septembrim sakāpinātās inflācijas gaidas kavēja reālo finansējuma izmaksu vispārēju sadārdzināšanos.

Attiecībā uz banku aizdevumu nominālajām procentu likmēm to atspoguļošanās ir nozīmīgs posms monetārās politikas transmisijā. Šis atspoguļošanās efekts norāda, kādā mērā monetārās politikas likmes, kas atainojas naudas tirgos, ietekmē tirgus ilgtermiņa procentu likmes un banku kredītu procentu likmes (sk. arī 5. ielikumu "Naudas tirgus spriedzes ietekme uz MFI procentu likmju atspoguļošanos").

27. attēls. Euro zonas nefinanšu sabiedrību ārējā finansējuma reālās izmaksas

Avoti: ECB, Thomson Financial Datastream, Merrill Lynch un Consensus Economics prognozes.
Piezīmes. Nefinanšu sabiedrību ārējā finansējuma reālās izmaksas tiek aprēķinātas kā vidējās svērtās banku aizdevumu, parāda vērtspapīru un kapitāla vērtspapīru finansējuma izmaksas, kas balstītas uz to attiecīgajiem atlikumiem un deflētas ar inflācijas gaidām (sk. 2005. gada marta "Mēneša Biļetena" 4. ielikumu). Pēc saskaņoto MFI aizdevumu procentu likmju ieviešanas 2003. gada sākumā datu laikrindā radās statistiskais lūzums.

3 Sīkāku euro zonas nefinanšu sabiedrību ārējā finansējuma reālo izmaksu novērtējuma iztirzājumu sk. 2005. gada marta "Mēneša Biļetena" 4. ielikumā.

Attiecībā uz banku kredītu procentu likmēm visas MFI nefinanšu sabiedrībām izsniegto aizdevumu nominālās procentu likmes 2008. gada 3. ceturksnī pastāvīgi auga (sk. 4. tabulu). Konkrētāk, nefinanšu sabiedrībām izsniegto MFI īstermiņa aizdevumu ar procentu likmes darbības sākotnējo periodu līdz 1 gadam procentu likmes pieauga par 18–27 bāzes punktiem atkarībā no aizdevuma apjoma. Līdzīgi palielinājās MFI ilgtermiņa aizdevumu procentu likmes, t.i., aizdevumu procentu likmes ar procentu likmes darbības sākotnējo periodu ilgāku par 5 gadiem aizdevumiem, kuru apjoms nepārsniedz 1 milj. euro, bet aizdevumiem, kuru apjoms pārsniedz 1 milj. euro, kāpums bija nedaudz mazāks – 6 bāzes punkti.

Banku īstermiņa aizdevumu procentu likmju norises galvenokārt ietekmē 3 mēnešu EURIBOR dinamika, turpretī ilgāka termiņa aizdevumu procentu likmes parasti daļēji ataino valdības 2 un 5 gadu obligāciju peļņas likmju pārmaiņas. 2008. gada 3. ceturksnī pieauga gan EURIBOR, gan banku īstermiņa aizdevumu procentu likmes, pie tam banku procentu likmju kāpums bija lielāks nekā 3 mēnešu EURIBOR pieaugums. Banku aizdevumu procentu likmju straujākais kāpums ir pretstatā iepriekšējo ceturkšņu tendencei, kad EURIBOR pieaugums tās ietekmēja tikai daļēji. Šajā pašā periodā gan valdības 2 gadu, gan 5 gadu obligāciju peļņas likmes krasī saruka (attiecīgi par 63 un 54 bāzes punktiem), jo bija mazinājušās tirgus dalībnieku bažas par inflācijas prognozēm un ieguldītāji pārskatīja savus portfeļus, tiecoties pēc kvalitatīvākiem aktīviem. Tāpēc 2008. gada 3. ceturksnī būtiski palielinājās ilgtermiņa aizdevumu procentu likmju un valdības obligāciju peļņas likmju starpība.

Euro zonas banku veiktās kreditēšanas apsekojums piedāvā papildu informāciju par banku rīcību attiecībā uz nefinanšu sektoru. Oktobra apsekojumā, kas attiecas uz 2008. gada 3. ceturksni, bankas atzina, ka salīdzinājumā ar 2008. gada 2. ceturkšņa apsekojumu tās izvirzījušas stingrākus kreditēšanas nosacījumus uzņēmumiem izsniegtajiem aizdevumiem. Tiešām to banku skaits, kuras norādījušas, ka izvirzījušas stingrākus nosacījumus uzņēmumiem izsniegtajiem aizdevumiem, ir visaugstākais, kopš 2003. gadā tika ieviests banku apsekojums. Gan kopējās tautsaimniecības izaugsmes, gan konkrētu nozaru vai uzņēmumu prognožu pazemināšanās bijuši svarīgākie faktori, kuru dēļ bankas kopumā izvirzījušas stingrākus nosacījumus. Vienlaikus jūtami pieauga banku

4. tabula. MFI nefinanšu sabiedrībām no jauna izsniegto aizdevumu procentu likmes

(gadā; %; bāzes punktos; pēc svariem koriģētas ¹⁾)							Pārmaiņas bāzes punktos; līdz 2008. g. septembrim ¹⁾		
	2007 III	2007 IV	2008 I	2008 II	2008 Aug.	2008 Sept.	2007 Jūn.	2008 Jūn.	2008 Aug.
MFI aizdevumu procentu likmes									
Nefinanšu sabiedrību banku norēķinu konta debeta atlikumi	6.49	6.62	6.56	6.67	6.77	6.91	74	24	14
Aizdevumi nefinanšu sabiedrībām līdz 1 milj. euro ar mainīgo procentu likmi un ar procentu likmes darbības sākotnējo periodu līdz 1 gadam	5.93	6.08	5.91	6.16	6.27	6.34	81	18	7
ar procentu likmes darbības sākotnējo periodu ilgāku par 5 gadiem	5.23	5.30	5.23	5.43	5.49	5.67	64	24	18
Aizdevumi nefinanšu sabiedrībām, kuri pārsniedz 1 milj. euro ar mainīgo procentu likmi un ar procentu likmes darbības sākotnējo periodu līdz 1 gadam	5.20	5.35	5.19	5.35	5.45	5.62	73	27	17
ar procentu likmes darbības sākotnējo periodu ilgāku par 5 gadiem	5.41	5.48	5.34	5.52	5.56	5.58	41	6	2
Papildposteņi									
Naudas tirgus 3 mēnešu procentu likme	4.74	4.85	4.60	4.94	4.97	5.02	87	8	5
Valdības 2 gadu obligāciju peļņas likme	4.10	4.06	3.54	4.72	4.26	4.09	-36	-63	-17
Valdības 5 gadu obligāciju peļņas likme	4.19	4.14	3.65	4.75	4.28	4.21	-36	-54	-7
Avots: ECB.									
1) Skaitļu noapaļošanas rezultātā summa var atšķirties no kopsummas.									

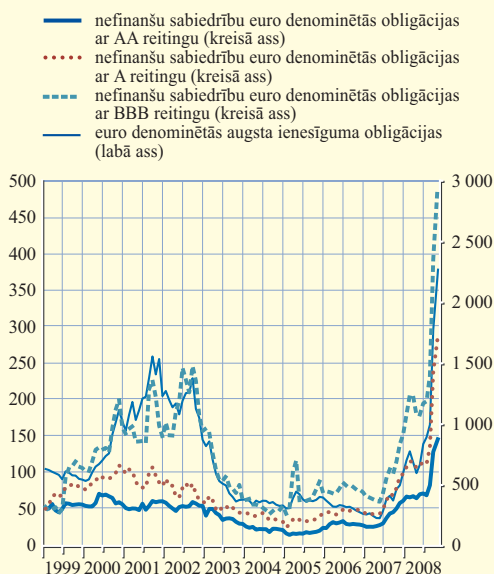
finansējuma izmaksu un bilances rādītāju ierobežojumu ietekme, un apsekojumā bankas arī atzinušas, ka tām bijušas grūtības piesaistīt liela apjoma finansējumu. Tas palīdz izskaidrot banku aizdevumu procentu likmju dinamiku.

2008. gada 3. ceturksnī reālās uz tirgus instrumentiem balstītā parāda finansējuma izmaksas palielinājās par 9 bāzes punktiem. Vienlaikus kredītu procentu likmju starpība, ko mēra ar uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmju un valdības obligāciju peļņas likmju starpību, visām aizdevumu termiņu grupām ievērojami pieauga (sk. 28. att.). Piemēram, 3. ceturksnī A reitinga uzņēmumu obligācijām starpības palielinājās par 55 bāzes punktiem; šajā pašā laikā BBB reitinga obligācijām starpības pieauga par 95 bāzes punktiem. Novembrī uzņēmumu A reitinga un BBB reitinga obligācijām starpības palielinājās attiecīgi gandrīz par 170 bāzes punktiem un 290 bāzes punktiem. Patlaban starpības ir visaugstākās kopš EMS 3. posma sākšanās.

Pēc zināmas stabilizēšanās 2008. gada augustā 3. ceturksņa nogalē kapitāla finansējuma izmaksas atkal palielinājās. Septembrī augošā nenoteiktība attiecībā uz tautsaimniecības izaugsmi mudināja ieguldītājus prasīt augstākas prēmijas par euro zonas akcijām, jo biržā kotēto kapitāla vērtspapīru reālās izmaksas pieauga aptuveni par 50 bāzes punktiem. Oktobrī akciju tirgus noskaņojums vēl vairāk sabojājās, jo kapitāla finansējuma izmaksas palielinājās vēl par 25 bāzes punktiem.

28. attēls. Nefinanšu sabiedrību obligāciju ienesīguma likmju starpības

(bāzes punktos; mēneša vidējie dati)

Avoti: Thomson Financial Datastream un ECB aprēķini.
Piezīme. Nefinanšu sabiedrību obligāciju ienesīguma likmju starpības tiek aprēķinātas salīdzinājumā ar valdības AAA reitinga obligāciju peļņas likmēm.

5. ielikums

NAUDAS TIRGUS SPRIEDZES IETEKME UZ MFI PROCENTU LIKMJU TRANSMISIJU

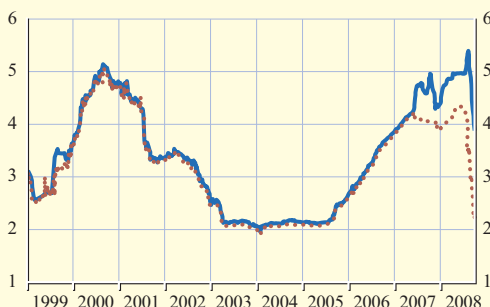
Sastopoties ar izaicinājumiem, ko rada finanšu krīze, viens no galvenajiem jautājumiem ir – kā spriedze starpbanku naudas tirgū pašlaik ietekmē nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību finansējuma nosacījumus. Šā jautājuma risināšana ir būtiska, lai saprastu, kā finanšu satricinājums ietekmējis monetārās politikas transmisiju uz tautsaimniecību kopumā. Ņemot to vērā, ielikumā pētīts, cik lielā mērā monetārās politikas procentu likmju transmisiju uz MFI īstermiņa procentu likmēm ietekmējusi naudas tirgus spriedze 2007. un 2008. gadā.

Normālos apstākļos naudas tirgum ir viena no galvenajām lomām euro zonas monetārās politikas transmisijā. Ņemot vērā euro zonas finanšu sistēmas uz bankām centrēto struktūru, banku aizdevumu finansējuma robežizmaksas (ko veido beznodrošinājuma darījumu naudas tirgus procentu likmes) ir galvenais īstermiņa banku aizdevumu un noguldījumu procentu likmju (un

A attēls. 3 mēnešu EURIBOR un 3 mēnešu EONIA mijmaiņas darījumu procentu likme

(gadā, %; dienas dati)

— 3 mēnešu EURIBOR
 3 mēnešu EONIA mijmaiņas darījumu procentu likme

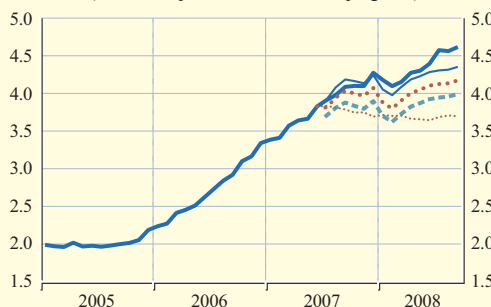

Avoti: Reuters un ECB.
 Piezīme: Pēdējais novērojums 2008. gada 27. novembrī.

B attēls. Īstermiņa termiņnoguldījumu procentu likmes prognoze nākamajiem N soļiem (N-step ahead forecast)

(gadā, %; mēneša dati)

— īstermiņa termiņnoguldījumu procentu likme (reālā)
 īstermiņa termiņnoguldījumu procentu likme (uz 3 mēnešu EURIBOR procentu likmi balstīta prognoze)
 - - - - - diapazona zemākā robeža (uz 3 mēnešu EURIBOR procentu likmi balstīta prognoze)
 — diapazona augstākā robeža (uz 3 mēnešu EURIBOR procentu likmi balstīta prognoze)
 īstermiņa termiņnoguldījumu procentu likme (uz EONIA procentu likmi balstīta prognoze)

Avoti: ECB un ECB aprēķini.
 Piezīme: Pēdējais novērojums 2008. gada septembrī.

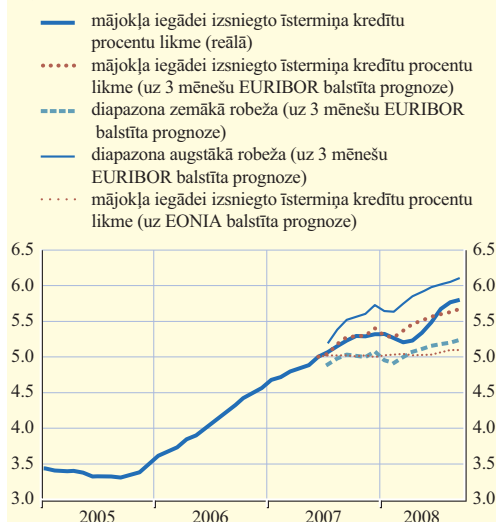
tādējādi arī finansējuma nosacījumu) noteicējfaktors. Virzot ļoti īsa termiņa naudas tirgus procentu likmes ar regulāro monetārās politikas operāciju palīdzību, ECB var ietekmēt naudas tirgus termiņdarījumu procentu likmes, kas savukārt nosaka banku darījumu īstermiņa procentu likmes. Taču, tā kā 2007. gada vidū sākās kredītu tirgus satricinājums, parasti ciešā saistība starp naudas tirgus procentu likmēm darījumiem uz nakti (kuras zināmā mērā kontrolē monetārā politika) un naudas tirgus termiņdarījumu procentu likmēm tika sarauta (sk. A att.).

Tāpēc šīs norises izraisa jautājumu par to, cik liela bijusi ietekme uz monetārās politikas transmisiju. Banku īstermiņa darījumu procentu likmes parasti tiek noteiktas saistībā ar EURIBOR, un hipotēku kredītu procentu likmes bieži vien ir pat indeksētas ar šīm procentu likmēm. Tādējādi, ņemot vērā, ka kopš finanšu tirgu spriedzes sākšanās monetārās politikas procentu likmju un naudas tirgus termiņdarījumu procentu likmju saistība vairs nav tāda kā agrāk, var cerēt, ka vismaz banku procentu likmes esošajiem aizdevumu un noguldījumu līgumiem ir atspoguļojušas naudas tirgus termiņdarījumu procentu likmju augšupvērstās tendences turpināšanos, kas vērojama no 2007. gada vidus līdz 2008. gada septembrim, nevis EONIA stabilizēšanos šajā pašā periodā. Kas attiecas uz jaunajiem līgumiem, iespējams, ka konkurence ar laiku liks bankām indeksēt savas procentu likmes ar EONIA, nevis ar EURIBOR, tādējādi atjaunojot ciešo saikni starp monetārās politikas procentu likmēm un banku īstermiņa darījumu procentu likmēm. Raugoties nākotnē, jāatzīmē arī, ka pašlaik tirgus dalībnieki gaida nelielu EURIBOR un EONIA starpības samazināšanos, par ko liecina biržā netirgoto nākotnes līgumu EONIA procentu likmes un EURIBOR biržā tirgoto nākotnes līgumu procentu likmes.

To, vai euro zonas banku īstermiņa darījumu procentu likmju tendence pagājušajā gadā bijusi līdzīgāka EONIA vai EURIBOR, var analizēt, izmantojot banku procentu likmju transmisijas standarta vektora kļūdu korekcijas modeli, kur banku īstermiņa kredītu un noguldījumu procentu likmes regresijai izmanto vai nu EONIA, vai naudas tirgus termiņdarījumu procentu

C attēls. Mājsaimniecībām mājokļa iegādei izsniegto īstermiņa kredītu procentu likmes prognoze nākamajiem N soļiem (N-step ahead forecast)

(gadā, %; mēneša dati)

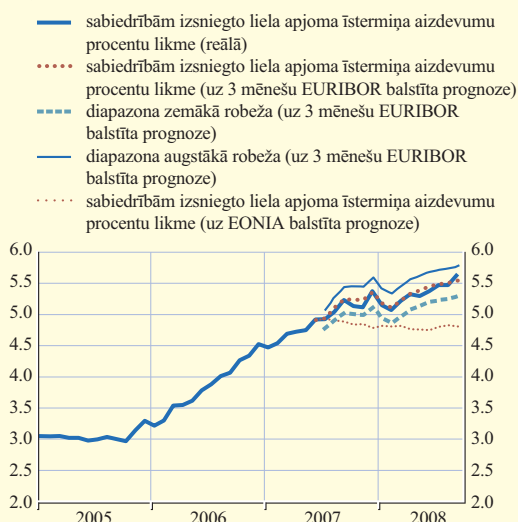

Avoti: ECB un ECB aprēķini.

Piezīme. Pēdējais novērojums 2008. gada septembrī.

D attēls. Nefinanšu sabiedrībām izsniegto liela apjoma īstermiņa aizdevumu procentu likmes prognoze nākamajiem N soļiem (N-step ahead forecast)

(gadā, %; mēneša dati)

Avoti: ECB un ECB aprēķini.

Piezīme. Pēdējais novērojums 2008. gada septembrī.

likmi.¹ Konstatēts, ka parasti bankas koriģē savas procentu likmes vairāk vai mazāk līdzvērtīgi attiecīgo tirgus procentu likmju pārmaiņām, lai gan pilnīga transmisija bieži vien nenotiek uzreiz, bet tikai pakāpeniski un atkarībā no produkta veida var paiet no dažiem mēnešiem līdz pat vairāk nekā gadam. Balstoties uz ārpusizlases (*out-of-sample*) prognozi periodā no 2007. gada jūlija līdz 2008. gada septembrim, reālās banku darījumu procentu likmju pārmaiņas salīdzinātas ar prognozēm, kas balstītas uz EONIA un attiecīgo EURIBOR.²

Vispirms aplūkojot naudas tirgus procentu likmju transmisiju īstermiņa termiņnoguldījumu procentu likmēs, B attēlā redzamas reālo un prognozēto noguldījumu procentu likmju norises (kas balstās attiecīgi uz EONIA un 3 mēnešu EURIBOR) kopš 2007. gada jūlija. No attēla šķiet skaidrs, ka kopš 2007. gada vidus īstermiņa termiņnoguldījumu procentu likmes ciešāk sekojušas termiņdarījumu naudas tirgus procentu likmēm, nevis EONIA. Jāpiemin arī tas, ka bankas palielinājušas īstermiņa termiņnoguldījumu procentu likmes pat vairāk, nekā gaidīts, balstoties uz 3 mēnešu EURIBOR pārmaiņām, kas, iespējams, atspoguļo spēcīgo konkurenci noguldījumu jomā šajā periodā, bankām cīnoties par likviditāti.

Tālāk aplūkojot aizdevumu procentu likmes, C un D attēlā redzams, ka gan īstermiņa hipotēku kredīta procentu likmes, gan nefinanšu sabiedrībām izsniegto īstermiņa kredītu procentu likmes ļoti tuvu atspoguļoja 3 mēnešu EURIBOR norises kopš 2007. gada jūlija.

Kopumā minētā informācija liecina, ka, neraugoties uz spriedzi beznodrošinājuma darījumu naudas tirgū un tās rezultātā radušos EURIBOR un EONIA starpības palielināšanos līdz 2008. gada septembra beigām, šķiet, ka līdz šim euro zonas bankas turpina koriģēt savas īstermiņa darījumu procentu likmes atbilstoši pārmaiņām termiņdarījumu naudas tirgos.

1 Modelēšanas sistēmas un jaunāko euro zonas rezultātu aprakstu sk.: G. de Bondt, *Interest rate pass-through: Empirical results for the euro area*, *German Economic Review*, Vol. 6 (1), February 2005 un C. Kok Sørensen and T. Werner, *Bank interest rate pass-through in the euro area: A cross-country comparison*, *ECB Working Paper No 58*, 20060.

2 Datu aktualizēšanas termiņa brīdī MFI procentu likmju statistika aptvēra periodu tikai līdz 2008. gada septembrim. Tādējādi nesenās galveno ECB procentu likmju samazināšanas ietekme nav atspoguļota izlasē.

FINANSĒJUMA PLŪSMAS

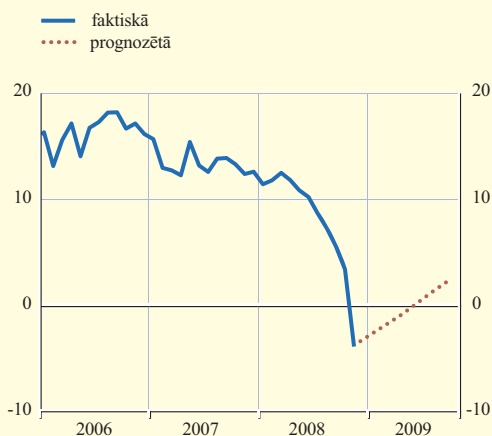
2008. gada 3. ceturksnī vairākums euro zonas uzņēmumu peļņitspējas rādītāju norādīja uz pasliktināšanos, liecinot, ka finanšu tirgus satricinājums sācis negatīvi ietekmēt uzņēmumu peļņitspēju. Kā redzams 29. attēlā, biržā kotēto nefinanšu sabiedrību vienas akcijas peļņa attiecībā pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu 2008. gada 3. ceturksnī ievērojami samazinājās – no 5.6% septembrī līdz 3.3% oktobrī. Pēc tam novembrī rādītājs atkal jūtami kritās un kļuva negatīvs (aptuveni -3%). Nākotnē, neraugoties uz gaidāmo ekonomiskās aktivitātes pakāpenisku lejupslīdi gan euro zonā, gan ārpus tās, pieejamā informācija par peļņas prognozēm biržā kotētajiem uzņēmumiem liecina, ka nefinanšu sabiedrību vienas akcijas peļņa saglabāsies gandrīz tāda pati. Tas liecina par uzņēmumu peļņitspējas gaidu būtisku lejupejošu korekciju.

Reālajā izteiksmē ārējā finansējuma pieaugums 2008. gada 3. ceturksnī kopumā vēl arvien bija stabils. Nefinanšu sabiedrību ārējā finansējuma (t.sk. MFI aizdevumu, parāda vērtspapīru un kotēto akciju) reālais gada pieauguma temps 3. ceturksnī nedaudz palēninājās – līdz aptuveni 3.9% (iepriekšējā ceturksnī – 4%; sk. 30. att.). Kā parasti, MFI izsniegtie aizdevumi veidoja ārējā finansējuma lielāko daļu, to gada pieauguma tempam 2008. gada 3. ceturksnī sasniedzot 3.4% (par 0.3 procentu punktiem mazāk nekā iepriekšējā ceturksnī).

Euro zonas kontu statistikā ietvertie plašākie rādītāji apstiprina ārējā finansējuma izaugsmes palēnināšanos. Līdz 2008. gada 2. ceturksnim pieejamie dati rāda, ka nefinanšu sabiedrību finansējuma gada pieauguma temps nominālajā izteiksmē samazinājies līdz 3% (2008. gada 1. ceturksnī – 3.8%; sk. 5. tabulu). Šis plašākais rādītājs kā finansējuma avotus ietver arī biržā nekotētus kapitāla vērtspapīrus, pensiju fondu rezerves un citus tīros kreditoru parādus. Pēdējos gados šā plašākā rādītāja pieauguma temps bijis ievērojami lēnāks nekā aizdevumiem, jo gan biržā kotēto, gan nekotēto kapitāla vērtspapīru dinamika bijusi daudz rāmāka. Vairāk par to vēsta 31. attēls: tajā redzami komponenti, kas, pamatojoties uz euro zonas kontiem, veido euro zonas uzņēmumu uzkrājumus, finansējumu un ieguldījumus.

29. attēls. Euro zonas biržā kotēto nefinanšu sabiedrību vienas akcijas peļņas rādītāji

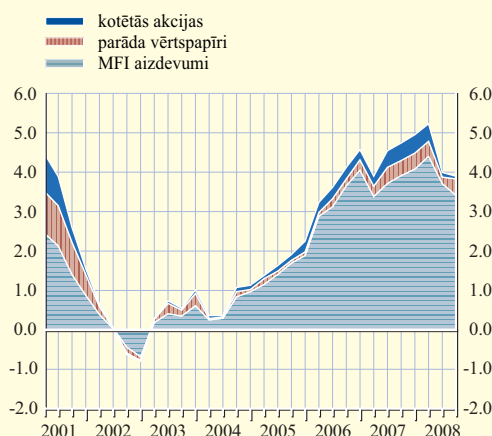
(mēneša dati; 12 mēnešu mainīgais vidējais rādītājs)

Avots: Thomson Financial Datastream.

30. attēls. Nefinanšu sabiedrību finansējuma reālā gada pieauguma tempa struktūra

(gada pārmaiņas; %)

Avots: ECB.

Piezīme. Reālais gada kāpuma temps definēts kā faktiskā gada pieauguma tempa un IKP deflatora pieauguma tempa starpība.

5. tabula. Nefinanšu sabiedrību finansēšana

	Gada pieauguma temps (pārmaiņas, %; ceturkšņa beigu dati)				
	2007 III	2007 IV	2008 I	2008 II	2008 III
MFI aizdevumi	14.0	14.5	15.0	13.7	12.2
Līdz 1 gadam	12.6	12.7	14.0	11.9	10.1
1–5 gadi	20.3	22.0	22.3	20.0	17.5
Ilgāk par 5 gadiem	12.5	12.8	12.9	12.4	11.4
Emitētie parāda vērtspapīri	8.2	8.9	8.0	3.7	9.5
Īstermiņa	22.2	30.4	26.4	11.9	11.7
Ilgtermiņa t.sk.: ¹⁾	5.8	5.3	4.6	2.0	9.1
ar fiksēto procentu likmi	3.7	4.4	3.1	2.3	4.8
ar mainīgo procentu likmi	18.6	10.9	12.5	2.7	26.2
Emitētās kotētās akcijas	1.2	1.3	1.2	0.3	0.2
Papildposteni²⁾					
Kopējais finansējums	5.0	4.8	4.4	3.8	–
Aizdevumi nefinanšu sabiedrībām	11.1	10.9	10.6	9.5	–
Apdrošināšanas tehniskās rezerves ³⁾	1.4	0.5	0.1	0.4	–

Avoti: ECB, Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīmes. Šajā tabulā (izņemot papildpostenus) sniegti monetārās un banku statistikas un vērtspapīru emisiju statistikas dati. Neliela atšķirība no sniegtajiem finanšu kontu statistikas datiem var rasties galvenokārt atšķirīgo vērtēšanas metožu rezultātā.

1) Fiksētās un mainīgās procentu likmes vērtspapīru summa var atšķirties no ilgtermiņa parāda vērtspapīru kopsummas, jo bezkupona ilgtermiņa parāda vērtspapīri, kuros ietverts pārvērtēšanas efekts, šajā tabulā nav norādīti atsevišķi.

2) Dati sniegti saskaņā ar Eiropas sektora kontu ceturkšņa statistiku. Kopējais nefinanšu sabiedrību finansējums ietver aizdevumus, emitētos parāda vērtspapīrus, akcijas un citus emitētos kapitāla vērtspapīrus, apdrošināšanas tehniskās rezerves, citus kreditoru parādus un atvasinātos finanšu instrumentus.

3) Ietver pensiju fondu rezerves.

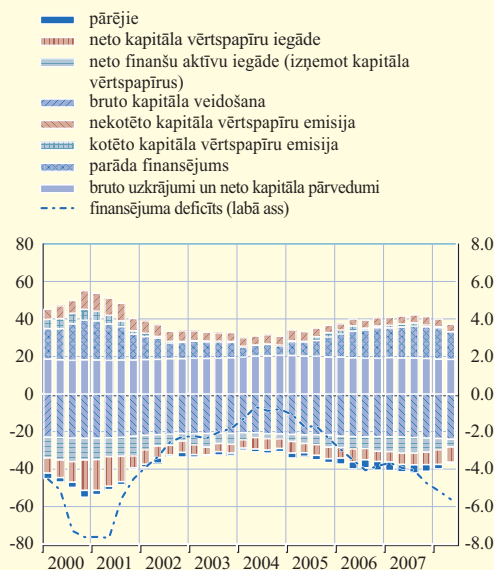
Šis plašākais rādītājs liecina, ka uzņēmumiem kopumā reālās un finanšu investīcijas veido lielākus izdevumus, nekā iekšēji radītie līdzekļi spēj nosegt. Šāda līdzekļu nepietiekamība pazīstama arī ar nosaukumu "finansējuma deficīts", kas kopš 2004. gada vidus kļuvis ievērojami lielāks. 2008. gada vidū finansējuma deficīts bija 5.6% no nefinanšu sektora kopējās pievienotās vērtības. Attēlā redzams, ka lielākā daļa iekšējo un ārējo līdzekļu tika izmantoti reālo ieguldījumu finansēšanai, turpretī finanšu investīcijām tika novirzīts mazāk līdzekļu. 2008. gada 2. ceturksnī finanšu ieguldījumi turpināja sarukt, jo samazinājās naudas un noguldījumu turējumi, un arī ieguldījumu parāda vērtspapīros devums bija negatīvs. Šajā periodā ieguldījumi akcijās un citos kapitāla vērtspapīros kopumā vēl arvien bija stabili, bet ieguldījumi biržā kotētajās akcijās turpināja strauji augt.

Kā jau minēts, MFI izsniegtie aizdevumi veido ārējā finansējuma lielāko daļu, un 2008. gada 3. ceturksnī tie turpināja vienmērīgi pieaugt. 3. ceturksnī kopumā gada kāpuma temps bija 12.2% (sk. 5. tabulu). Salīdzinājumā ar 2008. gada 2. ceturksni (13.7%) tas ir krities. Spēcīgais pieauguma temps liecina, ka finanšu tirgus satricinājums nav būtiski ietekmējis euro zonas uzņēmumu kredītu pieejamību, kaut arī pieauguma rādītāji kopš 2008. gada marta, kad tie bija palielinājušies aptuveni līdz 15%, nemitīgi sarūk. Analizējot uz īsāku termiņu izsniegto aizdevumu pieauguma tempu, redzams, ka 2008. gada 3. ceturksnī nefinanšu sabiedrību kredītēšanas sarukums kļuvis vēl manāmāks. Par to liecina uz gadu attiecinātais 3 mēnešu pieauguma temps, kas septembrī bija nokrities aptuveni līdz 9.5% (2008. gada janvārī tas bija rekordaugs – gandrīz 16%).

Spēcīgā MFI uzņēmumiem izsniegto aizdevumu izaugsme gada atlikušajā daļā varētu kļūt gausāka. Lēnāks kredītēšanas tempa kāpums nākotnē atbilst stingrāku finansēšanas nosacījumu sekām, kā arī gaidāmajai ekonomiskās izaugsmes lejupslīdei. Turklāt iespējams, ka līdz šim vērotā banku aizdevumu nefinanšu uzņēmumiem noturība daļēji varētu būt saistīta ar to, ka uzņēmumi izmanto

31. attēls. Nefinanšu sabiedrību uzkrājumi, finansējums un ieguldījumi

(četrp ceturkšņu mainīgais apjoms; % no bruto pievienotās vērtības)

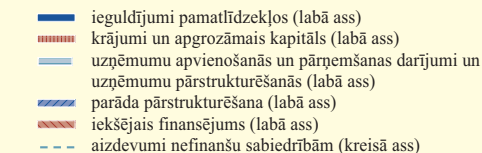

Avots: euro zonas konti.

Piezīmes. Parāds ietver aizdevumus, parāda vērtspapīrus un pensiju fondu rezerves. "Pārējie" ietver atvasinātos finanšu instrumentus, kreditoru/debitoru parādus un korekcijas. Iekšējiem savstarpējiem aizdevumiem norādīts atlikums. Finansējuma deficīts ir neto aizdevumi pret neto aizņēmumiem, kas aptuveni atbilst starpībai starp bruto ietaupījumiem un kopējo kapitāla veidošanu.

32. attēls. Aizdevumu kāpums un nefinanšu sabiedrību aizdevumu pieprasījumu veicinošie faktori

(neto gada pārmaiņas, %)

Avots: ECB.

Piezīmes. Neto īpatsvars attiecas uz starpību starp tām bankām, kas atzinušas, ka konkrētais faktors veicinājis stingrāku kredītēšanas nosacījumu izvirzīšanu, un tām bankām, kuras atzinušas, ka šis faktors veicinājis to atvieglošanu. Sk. arī banku veiktās kredītēšanas 2008. gada oktobra apsekojumu.

tādus kredītresursus, par kuriem notikusi vienošanās labvēlīgākos tirgus apstākļos. Nākotnē kredītēšanas pieaugumu varētu kavēt tas, ka vienošanās par šo resursu izmantošanu tiks pārslēgtas uz neizdevīgākiem noteikumiem.

Euro zonas banku veiktās kredītēšanas 2008. gada oktobra apsekojuma rezultāti norāda, ka kopumā bankas uzņēmumiem izvirza stingrākus kredītēšanas nosacījumus. Empīriskie dati liecina, ka aizdevumu pieauguma dinamika parasti reaģē uz kredītēšanas nosacījumu pārmaiņām ar triju vai četrp ceturkšņu novēlošanos. Attiecībā uz aizdevumu prasībām 32. attēlā redzams, ka trīs faktori (pamatlīdzekļi, uzņēmumu apvienošanās un pārņemšanas darījumi un iekšējais finansējums) veicinājuši aizdevumu pieprasījuma mazināšanos. Tā kā kopumā izvirzītie kredītēšanas nosacījumi kļuvuši stingrāki un pieprasījums samazinājies, aizdevumu pieaugums nākamajā ceturksnī varētu sarukt par vairākiem procentu punktiem.

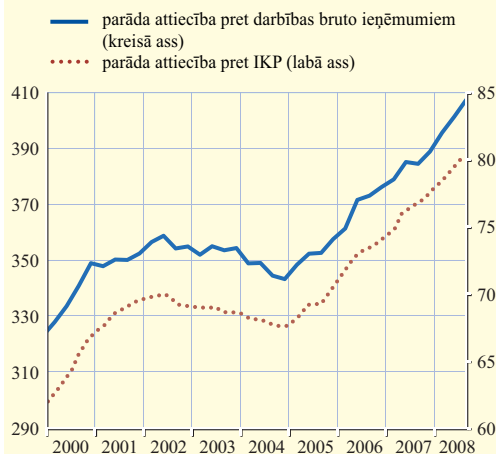
Uzņēmumi līdzekļus var piesaistīt ne tikai no MFI, bet arī tieši finanšu tirgos. Jaunākie dati par nefinanšu sabiedrību emitētajiem parāda vērtspapīriem norāda, ka uz tirgus instrumentiem balstīta parāda finansēšana spēji pieaug, 2008. gada 3. ceturksnī gada kāpuma tempam palielinoties līdz 9.5% (2008. gada 2. ceturksnī – nedaudz mazāk par 4%).⁴

Nefinanšu sabiedrību emitēto biržā kotēto kapitāla vērtspapīru gada pieauguma temps 2008. gada 3. ceturksnī kopumā bija noturīgs (0.2%). Ieguldītāju uzticības mazināšanās un akciju tirgus lejupslīde negatīvi ietekmēja nefinanšu sabiedrību biržā kotēto vērtspapīru emisiju.

4 Dati par parāda vērtspapīru emisiju nākamajā ceturksnī varētu tikt koriģēti, tos samazinot.

33. attēls. Nefinanšu sabiedrību parāda rādītāji

(%)

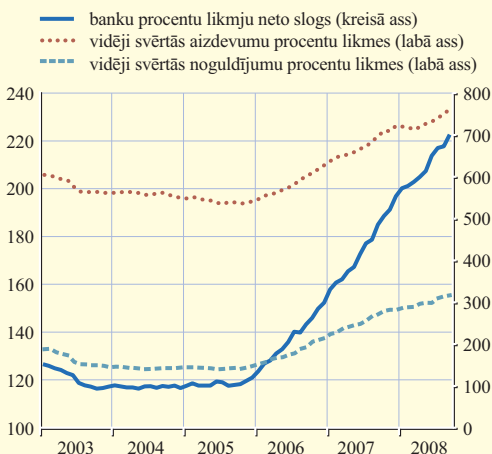

Avoti: ECB, Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīmes. Parāda dati sniegti saskaņā ar euro zonas kontu ceturkšņu statistiku. Tajos ietilpst aizdevumi, emitētie parāda vērtspapīri un pensiju fondu rezerves. Dati par pēdējo ceturksni ir aplēses.

34. attēls. Nefinanšu sabiedrību banku procentu likmju neto slogs

(bāzes punktos)

Avots: ECB.

Piezīme. Banku procentu likmju neto slogs definēts kā vidēji svērtā aizdevumu procentu likmju un vidēji svērtā noguldījumu procentu likmju starpība nefinanšu sabiedrību sektorā, un tā pamatā ir atlikumu summas.

FINANSIĀLAIS STĀVOKLIS

Nefinanšu sabiedrību nemītīgi augošais parāda finansējuma pieprasījums 2008. gada 2. ceturksnī izraisīja to parāda attiecības pret IKP un parāda attiecības pret bruto darbības rezultātiem tālāku kāpumu (sk. 33. att.). Tā kā pieauga gan procentu likmes, gan parāda līmenis, nefinanšu sabiedrību procentu maksājumu slogs 2008. gada 3. ceturksnī turpināja augt (sk. 34. att.). Kopumā finanšu satricinājums, ekonomiskās izaugsmes prognozes lejupvērstā korekcija, parāda palielināšanās un augošais procentu maksājumu slogs padarījuši nefinanšu sabiedrības ievainojamākas šoku gadījumā nākotnē.

2.7. MĀJSAIMNIECĪBU SEKTORA FINANSĒJUMA PLŪSMAS UN FINANSIĀLAIS STĀVOKLIS

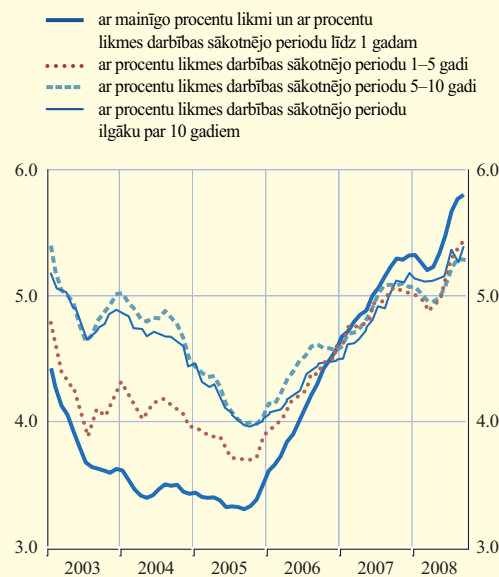
2008. gada 3. ceturksnī mājsaimniecību finansēšanas nosacījumus raksturoja tālāks procentu likmju kāpums banku aizdevumiem mājokļa iegādei, kā arī stingrāku kreditēšanas nosacījumu izvirzīšana. 3. ceturksnī turpinājās mājsaimniecību kreditēšanas tempa kritums un bija vērojama mājsaimniecību parāda līmeņa stabilizēšanās. Mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu pieauguma tempa kritums kopumā atbilst kopš 2006. gada 1. ceturkšņa novērotajai tendencei un neliecina par papildu lejupejošu ietekmi kredītu ierobežotas pieejamības dēļ saistībā ar spriedzi finanšu tirgū.

FINANSĒŠANAS NOSACĪJUMI

MFI mājsaimniecībām mājokļa iegādei izsniegto aizdevumu procentu likmes 2008. gada 3. ceturksnī salīdzinājumā ar 2. ceturkšņa vidējo līmeni nedaudz palielinājās (sk. 35. att.). Pamatā procentu likmju pieaugums skāra visu termiņu aizdevumus, kaut arī aizdevumiem ar procentu likmes darbības sākotnējo periodu līdz 1 gadam un aizdevumiem ar procentu likmes darbības sākotnējo periodu no 1 gada līdz 5 gadiem tas bija nedaudz lielāks nekā aizdevumiem ar procentu likmes darbības sākotnējo periodu no 5 gadiem līdz 10 gadiem un ilgāku par 10 gadiem. Tādējādi mājokļa iegādei

35. attēls. MFI mājsaimniecībām mājokļa iegādei izsniegto aizdevumu procentu likmes

(gadā, %; izņemot maksas; pēc svariem koriģētās jauno darījumu procentu likmes¹⁾)

Avots: ECB.

1) Sākot ar 2003. gada decembri, pēc svariem koriģētās MFI procentu likmes tiek aprēķinātas, izmantojot valstu svarus, ko veido jauno darījumu apjomu 12 mēnešu mainīgais vidējais rādītājs. Iepriekšējā periodā, no 2003. gada janvāra līdz novembrim, pēc svariem koriģētās MFI procentu likmes aprēķinātas, izmantojot valstu svarus, ko veido 2003. gada jauno darījumu apjomu vidējais rādītājs. Sīkāku informāciju sk. 2004. gada augusta "Mēneša Biļetena" ielikumā *Analysing MFI interest rates at the euro area level* ("MFI aizdevumu procentu likmju analīze euro zonā").

izsniegto aizdevumu procentu likmju termiņstruktūra 3. ceturksnī joprojām bija nedaudz invertēta, vidēji aptuveni ar 40 bāzes punktu starpību procentu likmēm aizdevumiem ar īsu (t.i., līdz 1 gadam) un ilgu (t.i., ilgāku par 10 gadiem) procentu likmes darbības sākotnējo periodu: šī starpība kopš iepriekšējā ceturkšņa dubultojusies.

MFI izsniegto patēriņa kredītu vidējās procentu likmes 2008. gada 3. ceturksnī salīdzinājumā ar 2. ceturksni nedaudz pieauga. Šis kāpums bija visu termiņu aizdevumiem. Aizdevumiem mājokļa iegādei ar procentu likmes darbības sākotnējo periodu līdz 1 gadam tas bija nedaudz lielāks nekā aizdevumiem ar procentu likmes darbības sākotnējo periodu no 1 gada līdz 5 gadiem un ilgāku par 5 gadiem. Tādējādi invertēta termiņstruktūra saglabājusies arī patēriņa kredīta procentu likmēm – visaugstākā procentu likme joprojām ir aizdevumiem ar visīsāko procentu likmes darbības sākotnējo periodu.

3. ceturksnī salīdzinājumā ar 2. ceturksni nedaudz pieauga aizdevumu mājokļa iegādei procentu likmju un salīdzināma termiņa tirgus etalonlikmes (valdības 10 gadu obligācijas peļņas likme) starpība. Turpretī patēriņa kredītu procentu likmju un salīdzināma termiņa tirgus etalonlikmes (12 mēnešu naudas tirgus likme) starpība nedaudz saruka, liecinot par to, ka

etalonlikme augusi straujāk nekā kredītu procentu likme.

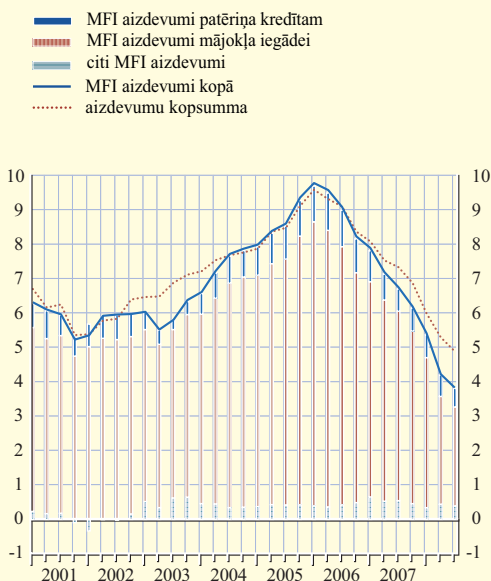
Banku veiktās kreditēšanas 2008. gada oktobra apsekojumā salīdzinājumā ar jūlija apsekojumu bankas apgalvojušas, ka tās izvirza nedaudz stingrākus nosacījumus, apstiprinot aizdevumus mājsaimniecībām mājokļa iegādei un patēriņa kredītus. 3. ceturksnī stingrāki kreditēšanas nosacījumi izpaudās kā vidēja riska un riskantākiem aizņēmumiem pievienoto procentu likmju kāpums. Toties ar cenu nesaistīti nosacījumi, piemēram, procentuāli mazāka aizdevuma summas attiecība pret nodrošinājuma vērtību un paaugstinātas nodrošinājuma prasības, nekļuva stingrāki un saglabājās iepriekšējā ceturkšņa līmenī. Kā liecina oktobra apsekojums, mājsaimniecībām mājokļa iegādei izsniegto aizdevumu stingrāku kreditēšanas nosacījumu izvirzīšanas iemesls bija pasliktinājušās mājokļu tirgus izredzes, finansējuma izmaksu pieaugums bankām, kā arī bilances rādītāju radīti ierobežojumi, bet patēriņa kredītiem – ekonomiskās aktivitātes perspektīvu prognožu pasliktināšanās kopumā un aizdevumu ņēmēju kredītspējas pavājināšanās.

FINANSĒJUMA PLŪSMAS

2008. gada 2. ceturksnī (pēdējais periods, par kuru pieejami euro zonas integrēto kontu dati) mājsaimniecību kreditēšanas kopējais gada pieauguma temps samazinājās līdz 5.3% (iepriekšējā ceturksnī – 6.0%). Šis pieauguma temps ir lielāks nekā MFI mājsaimniecībām izsniegto kredītu

36. attēls. Mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu kopējums

(gada pārmaiņas, %; devums, procentu punktos; ceturkšņa beigās)

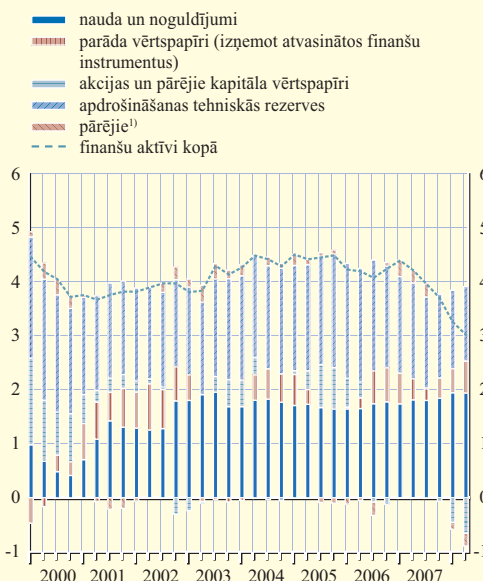

Avots: ECB.

Piezīmes. Aizdevumu kopsumma ietver visu institucionālo sektoru mājsaimniecībām izsniegtos aizdevumus, t.sk. pārējā pasaulē. 2008. gada 3. ceturksnī mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu kopsumma aplēsta, izmantojot monetārās un banku statistikas informāciju par darījumiem. Informāciju par MFI izsniegto aizdevumu un aizdevumu kopsummas pieauguma tempu aprēķinu atšķirībām sk. attiecīgajās tehniskajās piezīmēs.

37. attēls. Mājsaimniecību finanšu ieguldījumi

(gada pārmaiņas, %; devums, procentu punktos; ceturkšņa beigās)

Avoti: ECB un Eurostat.

1) Ietver aizdevumus, pārējos debitoru parādus un atvasinātos finanšu instrumentus.

kāpuma temps un atspoguļo straujāku ne-MFI mājsaimniecībām izsniegto kredītu dinamiku (gada pieauguma temps 2008. gada 2. ceturksnī palielinājās līdz 14.1%, iepriekšējā ceturksnī – 10.7%). Kāpuma tempu atšķirība daļēji atspoguļo vērtspapīrošanas darbības, vērtspapīrus pārdodot, – kredīti par tādiem vairs netiek atzīti, un tāpēc tos izslēdz no MFI bilancēm un pēc tam grāmato kā aizņēmumus no CFS. Vienlaikus pieejamie dati par MFI aizdevumiem liecina, ka 3. ceturksnī saglabājusies visu mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu atlikuma gada pieauguma tempa lejupvērsta tendence (sk. 36. att.).

MFI mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu gada kāpuma temps 2008. gada oktobrī saruka līdz 3.3% (3. un 2. ceturksnī tas bijis attiecīgi 4.0% un 5.0%). Pēdējos mēnešos novērotais MFI mājsaimniecību kredītešanas pieauguma tempa kritums atbilst kopš 2006. gada sākuma novērotajai lejupvērstajai tendencei, galvenokārt atspoguļojot kādreizējo procentu likmju kāpumu, stingrākus kredītešanas nosacījumus, mājokļu tirgus dinamikas vājināšanos un sliktākas tautsaimniecības izaugsmes perspektīvas. Pēc nozīmīgā kāpuma septembrī īstermiņa izaugsme, ko izsaka ar uz gadu attiecināto 3 mēnešu pieauguma tempu, oktobrī būtiski palēninājās. Taču šī tendence jāvērtē piesardzīgi, jo tā atspoguļo pēdējos mēnešos novērotās pārmaiņas sakarā ar aizdevumu izslēgšanu no bilancēm, tos vērtspapīrojot. Tāpēc dati par periodu līdz oktobrim neliecina, ka euro zonā spriedzes pastiprināšanās finanšu tirgos būtu spējī pārtraukusi mājsaimniecībām paredzēto banku aizdevumu plūsmu.

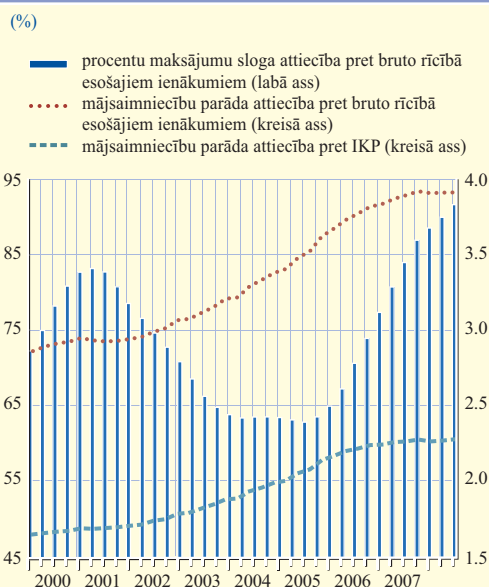
MFI mājsaimniecībām izsniegto kredītu gada pieauguma tempa sarukums galvenokārt saistīts ar mājokļa iegādei ņemto aizdevumu lēnāku kāpumu, bet tas ir mājsaimniecību kreditēšanas nozīmīgākais apakškomponents; kaut arī ne tik strauji, tomēr samazinājās arī patēriņa kredīta pieauguma temps. Mājokļa iegādei izsniegto aizdevumu gada kāpuma temps oktobrī kritās līdz 3.5% (3. un 2. ceturksnī – attiecīgi 4.2% un 5.6%). Patēriņa kredīta gada kāpuma temps oktobrī saruka līdz 3.3% (3. un 2. ceturksnī – attiecīgi 4.0% un 5.0%).

Attiecībā uz euro zonas mājsaimniecību sektora bilances aktīviem kopējo finanšu ieguldījumu gada pieauguma temps 2. ceturksnī turpināja palēnināties (līdz 3.0%; iepriekšējā ceturksnī – 3.3%; sk. 37. att.). Šā krituma cēlonis pamatā bija akciju, pārējo parāda vērtspapīru un citu finanšu aktīvu negatīvais devums. Šis samazinājums ar uzviju kompensēja pieaugušo ieguldījumu parāda vērtspapīros devumu. Saglabājās stabils ieguldījumu naudā un noguldījumos devums, atspoguļojot ienesīguma liknes formu un banku pastiprinātos centienus piesaistīt līdzekļus finanšu satricinājuma apstākļos. Patlaban šī ieguldījumu kategorija veido divas trešdaļas no kopējā mājsaimniecību finanšu ieguldījumu pieauguma tempa.

FINANSIĀLAIS STĀVOKLIS

Atspoguļojot mājsaimniecību kreditēšanas tempa kritumu, šķiet, pēdējos ceturkšņos mājsaimniecību parāda līmenis varētu būt stabilizējies. Gan 2008. gada 2., gan 3. ceturksnī parāda attiecība pret ienākumiem pamatā nemainījās un bija aptuveni 93% (sk. 38. att.). Pēdējos ceturkšņos stabilizējusies arī parāda attiecība pret IKP – 3. ceturksnī tā bija aptuveni 61%. 2008. gada 2. ceturksnī mājsaimniecību procentu maksājumu slogs pieauga līdz 3.7% no rīcībā esošajiem ienākumiem, un tiek lēsts, ka 3. ceturksnī tas varētu būt vēl nedaudz palielinājies, lielākoties atspoguļojot banku aizdevumu nominālo procentu likmju kāpumu.

38. attēls. Mājsaimniecību parāds un procentu maksājumi

Avoti: ECB un Eurostat.

Piezīmes. Mājsaimniecību parāds ietver visu institucionālo sektoru mājsaimniecībām izsniegtos aizdevumus, t.sk. pārējā pasaulē. Procentu maksājumi neietver mājsaimniecību finansējuma izmaksas pilnībā, jo nav iekļautas komisijas maksas par finanšu pakalpojumiem. Dati par pēdējo ceturksni daļēji ir aplēses.

3. CENAS UN IZMAKSAS

Euro zonas SPCI inflācija kopš vasaras būtiski samazinājusies, 2008. gada novembrī saskaņā ar Eurostat ātro aplēsi sarūkot līdz 2.1% – daudz zemākam līmenim nekā šā gada jūlijā sasniegtais rekordaugstais līmenis (4.0%). Šis būtiskais kopš vasaras vērojamais inflācijas samazinājums galvenokārt atspoguļo nozīmīgu preču cenu kritumu pasaulē dažos pēdējos mēnešos, kas ar uzviju kompensē vienības darbaspēka izmaksu krasā kāpuma ietekmi šā gada 1. pusgadā. Zemākas preču cenas un pieprasījuma samazināšanās liecina, ka turpmākajos mēnešos SPCI gada inflācija joprojām pazemināsies. Saskaņā ar jaunākajām Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskajām iespēju aplēsēm gaidāms, ka vidējā SPCI gada inflācija 2009. gadā būs 1.1–1.7% un 2010. gadā – 1.5–2.1%. Galvenokārt atkarībā no naftas un citu preču cenu turpmākajām tendencēm nevar izslēgt SPCI inflācijas straujāku samazinājumu nākamā gada vidū īpaši bāzes efektu dēļ. Tomēr nākamā gada 2. pusgadā inflācija varētu atkal pieaugt arī bāzes efektu dēļ, tā kā katram krasam SPCI inflācijas kritumam būtu jābūt īslaicīgam. Ņemot vērā šīs svārstības, cenu stabilitātes riski vidējā termiņā ir līdzsvarotāki nekā iepriekš. Negaidīti turpmāki preču cenu kritumi varētu radīt lejupvērstu spiedienu uz inflāciju, bet augšupvērstie cenu stabilitātes riski varētu īstenoties, īpaši ja nesenais preču cenu samazinājums mainītos uz pretējo pusi vai iekšzemes cenu spiediens izrādītos lielāks, nekā tika pieņemts.

3.1. PATĒRIŅA CENAS

Euro zonas SPCI inflācija kopš šā gada vasaras stabili un nozīmīgi sarukusi. Saskaņā ar jaunāko Eurostat ātro aplēsi 2008. gada novembrī euro zonas SPCI inflācija (2.1%) bija būtiski zemāka par 2008. gada jūlijā sasniegto rekordaugsto līmeni (4.0%; sk. 6. tabulu). Pieejamā informācija liecina, ka pēdējais samazinājums lielākoties saistīts ar preču cenu dinamiku.

Plašākā nozīmē pēdējā gadā SPCI inflācijas būtiskās svārstības euro zonā galvenokārt noteica preču cenu svārstīgums. Euro zonas SPCI inflācijas stabilo kritumu kopš gada vidus veicināja krasais jēlnaftas cenu sarukums un arī citu preču, piemēram, pārtikas, cenu samazinājums pasaulē. Šis straujais preču cenu sarukums pasaulē sekoja nepieredzētam ārējā cenu spiediena pieaugumam, kas līdz šā gada jūlijam euro zonā spēcīgi ietekmēja SPCI inflāciju.

6. tabula. Cenu dinamika

(gada pārmaiņas, ja nav norādīts citādi; %)

	2006	2007	2008 Jūn.	2008 Jūl.	2008 Aug.	2008 Sept.	2008 Okt.	2008 Nov.
SPCI un tā komponenti								
Kopējais indekss ¹⁾	2.2	2.1	4.0	4.0	3.8	3.6	3.2	2.1
Enerģija	7.7	2.6	16.1	17.1	14.6	13.5	9.6	-
Neapstrādātā pārtika	2.8	3.0	4.0	4.4	3.7	3.6	3.4	-
Apstrādātā pārtika	2.1	2.8	7.0	7.2	6.8	6.2	5.1	-
Neenerģijas rūpniecības preces	0.6	1.0	0.8	0.5	0.7	0.9	1.0	-
Pakalpojumi	2.0	2.5	2.5	2.6	2.7	2.6	2.6	-
Citi cenu rādītāji								
Ražotāju cenas rūpniecībā	5.1	2.8	8.0	9.2	8.6	7.9	6.3	-
Naftas cenas (euro par barelu)	52.9	52.8	85.9	85.3	77.0	70.0	55.2	43.1
Neenerģijas preču cenas	24.8	9.2	9.6	9.8	10.5	5.5	-7.4	-7.7

Avoti: Eurostat, HSEI un ECB aprēķini, kuru pamatā ir Thomson Financial Datastream dati.

1) SPCI inflācija 2008. gada novembrī ir Eurostat ātrā aplēse.

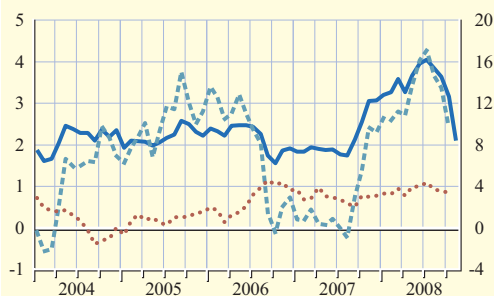
Sektoru līmenī preču cenu svārstīgumu pasaulē atspoguļo euro zonas SPCI komponentu (enerģijas un pārtikas) inflācija. SPCI enerģijas komponenta spēcīgā dinamika atspoguļoja no naftas iegūtās enerģijas (piemēram, automobiļu degvielas, dīzeļdegvielas un kurināmā degvielas) cenu pēkšņās pārmaiņas, ko noteica jēlnaftas cenas pasaulē, un SPCI enerģijas, kas nav iegūta no naftas, piemēram, elektroenerģijas un gāzes, komponentu novēlotā reakcija, kas seko jēlnaftas cenu svārstībām ar laika nobīdi. Jaunākā informācija par SPCI komponentiem liecina, ka 2008. gada oktobrī gāzes cenu gada pieaugums tiešām bija straujš, neraugoties uz spējo jēlnaftas cenu kritumu. Euro zonas SPCI apstrādātās pārtikas komponenta gada kāpuma temps mainījās ļoti līdzīgi SPCI enerģijas komponenta kāpuma tempam, 2007. gada rudenī nozīmīgi pieaugot, bet no 2008. gada vidus būtiski samazinoties. Pēdējos mēnešos apstrādātās pārtikas cenu gada pieauguma tempa sarukums galvenokārt saistīts ar komponentiem, kurus īpaši ietekmē lauksaimniecības produkcijas, piemēram, maizes un labības produktu, piena produktu, kā arī eļļas un tauku cenas pasaulē. Pretstatā euro zonas vispārējai vēsturiskajai pieredzei 2008. gada lielākajā daļā neapstrādātās pārtikas cenu pārmaiņas bija daudz mazākas nekā apstrādātās pārtikas cenu dinamika.

SPCI, izņemot enerģiju un pārtiku (apstrādāto un neapstrādāto), inflācija pēdējā gada laikā bija samērā stabila (sk. 39. att.). Šo stabilitāti atspoguļoja pakalpojumu cenu gada kāpuma temps, kas 2008. gada lielākajā daļā joprojām bija samērā nemainīgs. Lai gan ar preču cenu iepriekšējiem kāpumiem pasaulē saistītā netiešā ietekme ilgstoši un spēcīgi iespaidoja dažus pakalpojumu komponentus, piemēram, transporta pakalpojumus un restorānus un kafējnīcas, to lielā mērā kompensēja citu pakalpojumu komponentu, piemēram, sakaru, cenu dinamika, kas liecināja par būtisku cenu samazinājumu. Neenerģijas rūpniecības preču cenu gada kāpuma temps 2008. gada 1. pusgadā kopumā turpināja sarukt, bet, sākot ar jūliju, atkal nedaudz pieauga. Tas, iespējams, daļēji saistīts ar šajā periodā vērotajām valūtas kursa svārstībām, īpaši nesena nelielais neenerģijas rūpniecības preču cenu gada kāpuma tempa palielinājums skaidrojams ar euro kursa kritumu attiecībā pret ASV dolāru šā gada 2. pusgadā. Vienlaikus šķiet, ka vasaras mēnešos tekstilizstrādājumu cenas ietekmēja nelielas ārkārtas sezonālās atlaides, ko, iespējams, zināmā mērā noteica mainīgie pieprasījuma apstākļi.

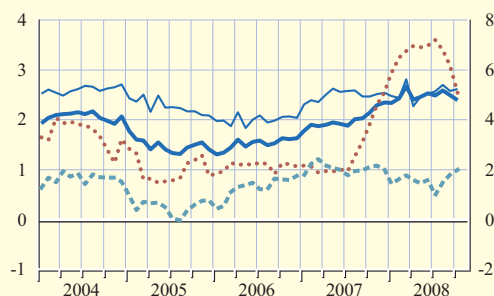
39. attēls. SPCI inflācijas dalījums: galvenie komponenti

(gada pārmaiņas; mēneša dati; %)

— kopējais SPCI (kreisā ass)
 neapstrādātā pārtika (labā ass)
 - - - - - enerģija (labā ass)

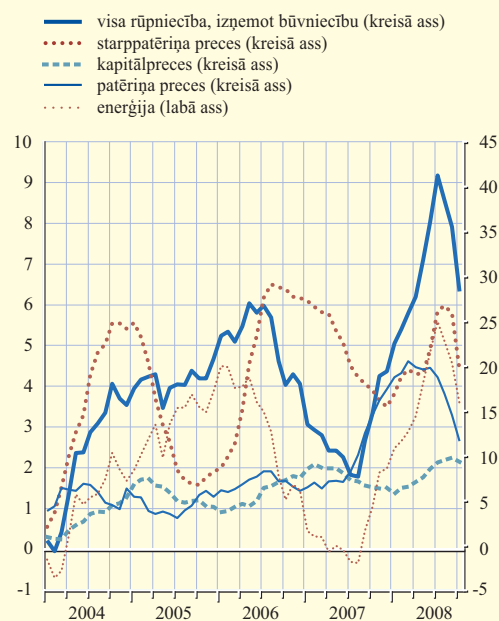
— kopējais SPCI (izņemot enerģiju un neapstrādāto pārtiku; kreisā ass)
 apstrādātā pārtika (labā ass)
 - - - - - neenerģijas rūpniecības preces (kreisā ass)
 — pakalpojumi (kreisā ass)

Avots: Eurostat.

40. attēls. Ražotāju cenu rūpniecībā
dalījums

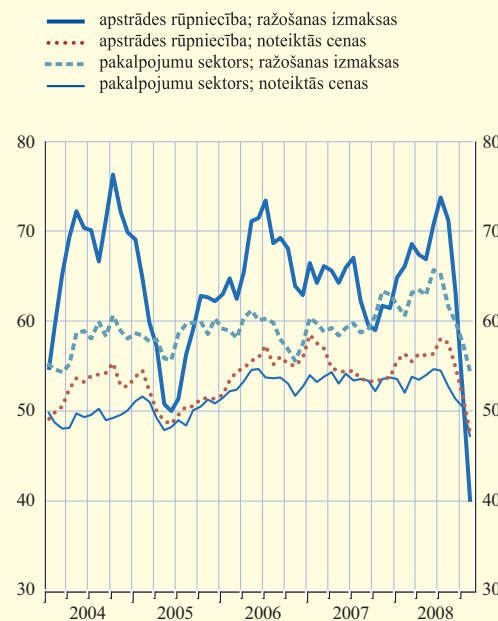
(gada pārmaiņas; mēneša dati; %)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

41. attēls. Ražošanas izmaksu un
produkcijas izlaides cenu apsekojumi

(difūzijas indeksi; mēneša dati)

Avots: Markit.

Piezīme. Indeksa vērtība virs 50 norāda cenu kāpumu, bet par 50 zemāka indeksa vērtība – cenu samazinājumu.

3.2. RAŽOTĀJU CENAS RŪPNIECĪBĀ

Piegādes ķēdes izraisītais cenu spiediens kopš šā gada vasarā sasniegtā ļoti augstā līmeņa stabili samazinājies. Ražotāju cenu rūpniecībā (izņemot būvniecību) gada pieaugums oktobrī saruka līdz 6.3%, kas, lai gan zemāks par jūlijā sasniegto rekordaugsto līmeni (9.2%), tomēr joprojām bija būtisks (sk. 40. att.). Tāpat kā SPCI, šis augstais rādītājs un nesensais ilgstošais samazinājums galvenokārt saistīts ar enerģijas un pārtikas cenu dinamiku. Ražotāju cenu rūpniecībā, izņemot enerģiju un būvniecību, inflācija kopš vasaras arī mazinājusies, oktobrī sarūkot līdz 3.2% (jūlijā – 4.4%). Šis kritums bija plaši vērojams starppatēriņa, kapitālpreču un patēriņa preču grupā, visticamāk, atspoguļojot piegādes ķēdes izraisīto netiešā cenu spiediena, kas saistīts ar iepriekšējiem patēriņa preču cenu kāpumiem, pazemināšanos.

Vispārēja euro zonas aktivitātes palēnināšanās pēdējos mēnešos, iespējams, veicinājusi to, ka uzņēmumi pievērs lielāku uzmanību cenu konkurētspējai ražošanas procesa dažādos posmos. Jaunākā apsekojumu informācija liecina, ka piegādes ķēdes izraisītais cenu spiediens šā gada rudenī strauji saruka (sk. 41. att.). Saskaņā ar Iepirkumu vadītāju indeksu apstrādes rūpniecības ražošanas izmaksu indekss 2008. gada novembrī būtiski samazinājās, pirmo reizi kopš 2003. gada septembra sasniedzot līmeni, kas liecina par ražošanas izmaksu spiediena sarukumu šajā nozarē. Pakalpojumu sektorā ražošanas izmaksu indekss sasniedza viszemāko līmeni kopš 2004. gada marta, taču vēl joprojām liecināja par šajā sektorā augošu spiedienu. Gan apstrādes rūpniecībā, gan pakalpojumu sektorā ražotāju noteikto cenu indeksi pēdējos mēnešos sarukuši līdzīgi, sasniedzot līmeni, kas tagad norāda uz cenu spiediena mazināšanos.

3.3. DARBASPĒKA IZMAKSU RĀDĪTĀJI

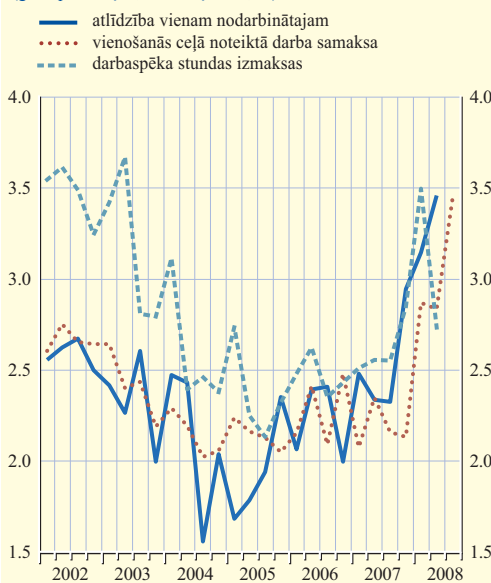
Pieejamie darbaspēka izmaksu rādītāji liecina, ka 2008. gada lielākajā daļā euro zonā turpinājās straujš darba samaksas kāpums. Visi pieejamie šā gada 1. pusgada darba samaksas rādītāji liecināja par augošu darba samaksas spiedienu, vienošanās ceļā noteiktajai darba samaksai, atlīdzībai vienam nodarbinātajam un darbaspēka stundas izmaksām šajā periodā joprojām saglabājoties augstā līmenī (sk. 42. att.). Gan atlīdzība vienam nodarbinātajam, gan vienošanās ceļā noteiktā darba samaksa abos ceturkšņos krasi pieauga, bet stundas atlīdzības ceturkšņa rādītāju ietekmēja 2008. gada agrās Lieldienu brīvdienas, kas mazināja 1. ceturksnī nostrādāto stundu skaitu. Ņemot vērā darba ražīguma kāpuma palēnināšanos, kas vismaz daļēji saistīta ar ekonomiskās attīstības ciklu, vienības darbaspēka izmaksu pieaugums 2. ceturksnī sasniedza augstāko līmeni 10 gadu laikā. Pavisam nesen, 3. ceturksnī, vienošanās ceļā noteiktās darba samaksas gada kāpuma temps turpināja strauji augt (sk. 7. tabulu).

Krasi darba samaksas kāpumu 1. pusgadā, visticamāk, ietekmēja iepriekš novērotais darbaspēka trūkums darba tirgū un arī īslaicīgi augstas inflācijas indeksācijas radītā netiešā ietekme. Vērtējot turpmākās norises, aktivitātes palēninājuma laikā pastāv ilgstoša, krasa darbaspēka izmaksu kāpuma risks, īpaši tajās euro zonas valstīs, kurās ieviesta darba samaksas automātiska cenu indeksācija. Tomēr ļoti ticams, ka uzņēmumi centīsies īstenot darbaspēka izmaksu ierobežošanas pasākumus, ņemot vērā ar euro zonas izaugsmes perspektīvu saistīto nenoteiktību. Nesenā straujā situācijas pasliktināšanās darba tirgū tiešām varētu veicināt mērenākas darba samaksas izmaksas nākotnē.

Atsevišķi dati par darbaspēka izmaksu dinamiku liecina, ka 1. pusgadā novēroto straujo darbaspēka izmaksu kāpumu veicināja nesaskaņotā sektoru ietekme, lai gan darbaspēku stundas izmaksu norises, iespējams, nedaudz izkropļoja agrās Lieldienu brīvdienas (sk. 43. att.). Visi sektoru darbaspēka izmaksu rādītāji liecina par īpaši spēcīgu darbaspēka izmaksu gada pieauguma tempu

42. attēls. Atsevišķi darbaspēka izmaksu rādītāji

(gada pārmaiņas; ceturkšņa dati; %)

Avoti: Eurostat, valstu dati un ECB aprēķini.

7. tabula. Darbaspēka izmaksu rādītāji

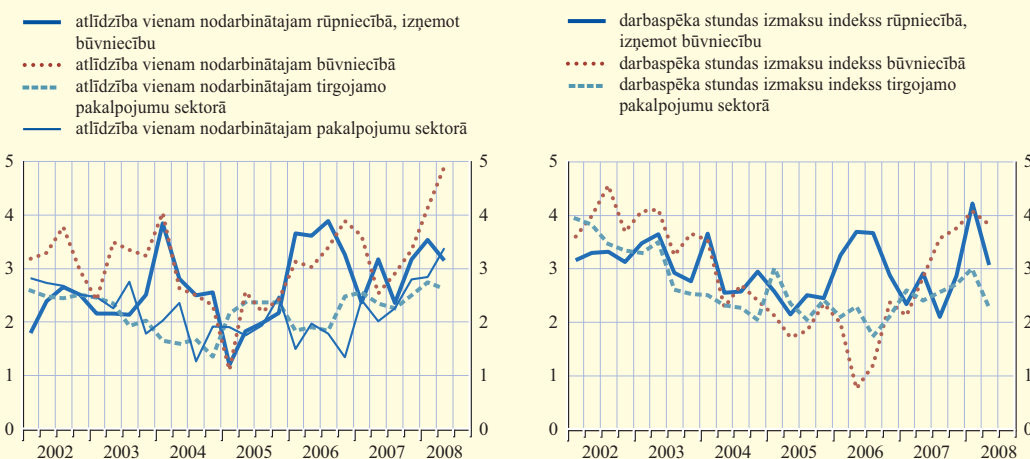
(gada pārmaiņas, ja nav norādīts citādi; %)

	2006	2007	2007 III	2007 IV	2008 I	2008 II	2008 III
Vienošanās ceļā noteiktā darba samaksa	2.3	2.2	2.2	2.1	2.9	2.8	3.4
Darbaspēka stundas izmaksas kopā	2.5	2.6	2.5	2.9	3.5	2.7	.
Atlīdzība vienam nodarbinātajam	2.2	2.5	2.3	2.9	3.1	3.5	.
<i>Papildposteņi:</i>							
Darba ražīgums	1.2	0.8	0.7	0.4	0.6	0.3	.
Vienības darbaspēka izmaksas	1.0	1.7	1.6	2.6	2.6	3.2	.

Avoti: Eurostat, valstu dati un ECB aprēķini.

43. attēls. Darbaspēka izmaksu tendences sektoru dalījumā

(gada pārmaiņas; ceturkšņa dati; %)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

būvniecības sektorā, lai gan pakalpojumu sektorā arī būtiski palielinājās atlīdzības vienam nodarbinātajam kāpums. Turpretī rūpniecībā darbaspēka izmaksu pieauguma svārstības pēdējos ceturkšņos bijušas ļoti lielas (sk. 43. att.).

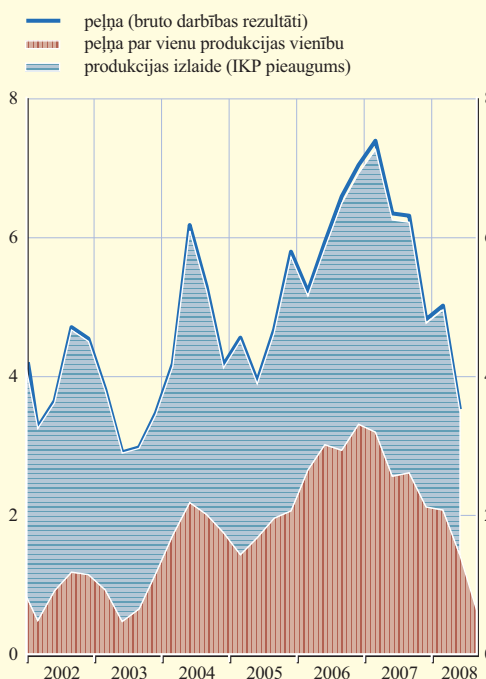
3.4. UZŅĒMUMU PEĻŅAS DINAMIKA

Saskaņā ar nacionālo kontu datiem, kas pieejami līdz 2008. gada 2. ceturksnim, euro zonā atkal atjaunojās kopš 2007. gada 2. ceturkšņa novērotā peļņas gada pieauguma lejupvērstā tendence, kas sekoja nebūtiskam palielinājumam 1. ceturksnī. To izraisīja lēnāks aktivitātes kāpums un mazāks peļņas par vienu produkcijas vienību pieaugums (sk. 44. att.). Peļņas gada pieaugums euro zonā (2. ceturksnī – 3.5%) bija mazākais piecos gados novērotais un zemāks nekā vidējais kāpums kopš 1996. gada.

Peļņas maržu samazinājumu veicināja gan iekšējie, gan ārējie ekonomiskie faktori. Vienības darbaspēka izmaksu pieaugums 2008. gada 2. ceturksnī bija 3.2%, sasniedzot augstāko līmeni kopš 1993. gada. Ārējais cenu spiediens uz ražošanas izmaksām 2008. gada 2. ceturksnī turpināja palielināties, galvenokārt enerģijas cenu un valūtu kursu norišu dēļ. Novērotais peļņas kāpuma kritums bija

44. attēls. Peļņas pieaugums produkcijas izlaides un peļņas par vienu produkcijas vienību dalījumā

(gada pārmaiņas; ceturkšņa dati; %)

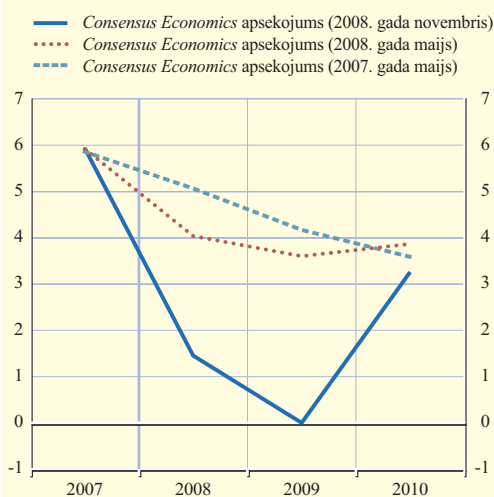
Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

nozīmīgāks rūpniecībā nekā pakalpojumu sektorā, jo rūpniecībā bija krasāks aktivitātes samazinājums un tā pakļauta lielākam ārējā cenu spiediena riskam.

Ilgstošais aktivitātes palēninājums, iespējams, radīs lejupvērstu spiedienu uz peļņu, ko tikai zināmā mērā var mazināt preču cenu un valūtu kursu kritums. Tādējādi, raugoties plašāk nekā pieejamo datu sniegtajās norisēs, 2008. gada 2. pusgadā un 2009. gadā gaidāms peļņas gada kāpuma tempa turpmāks sarukums. 45. attēls liecina, ka *Consensus Economics* apsekojumu respondenti būtiski samazinājuši peļņas kāpuma perspektīvas vērtējumu 2008. gadam un 2009. gadam salīdzinājumā ar 2008. gada maija apsekojumu. Jebkāds turpmākais uzlabojums pamatosies galvenokārt uz ekonomiskās aktivitātes kāpuma pieaugumu.

45. attēls. *Consensus Economics* uzņēmumu peļņas gaidas

(gada dati; %)

Avoti: *Consensus Economics* un ECB aprēķini.

3.5. INFLĀCIJAS PROGNOZE

SPCI gada inflācija kopš vasaras būtiski samazinājās, novembrī saskaņā ar *Eurostat* ātro aplēsi sarūkot līdz 2.1% – daudz zemākam līmenim nekā 2008. gada jūlijā sasniegtais rekordaugstais līmenis (4.0%). Šis nozīmīgais kopš vasaras vērojamais inflācijas sarukums galvenokārt atspoguļo būtisku preču cenu kritumu pasaulē dažos pēdējos mēnešos, kas ar uzviju kompensē vienības darbaspēka izmaksu kraso kāpumu šā gada 1. pusgadā.

Vērtējot turpmākās norises, zemākas preču cenas un pieprasījuma samazināšanās liecina, ka turpmākajos mēnešos SPCI gada inflācija turpinās sarukt. Saskaņā ar jaunākajām Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskajām iespēju aplēsēm gaidāms, ka vidējā SPCI gada inflācija 2009. gadā būs 1.1–1.7% un 2010. gadā – 1.5–2.1%. Īpaši atkarībā no naftas un citu preču cenu turpmākajām tendencēm nevar izslēgt SPCI inflācijas straujāku samazinājumu nākamā gada vidū, galvenokārt spēcīgo bāzes efektu dēļ (sk. 6. ielikumu). Tomēr 2. pusgadā inflācija varētu atkal pieaugt arī bāzes efektu dēļ, tā kā katram krasam SPCI inflācijas kritumam būtu jābūt īslaicīgam. Ņemot vērā šīs svārstības, cenu stabilitātes riski vidējā termiņā ir līdzsvarotāki nekā iepriekš. Negaidīti turpmāki preču cenu kritumi varētu radīt lejupvērstu spiedienu uz inflāciju, bet augšupvērstie cenu stabilitātes riski varētu īstenoties, īpaši ja nesena preču cenu samazinājums mainītos uz pretējo pusi vai iekšzemes cenu spiediens izrādītos lielāks, nekā tika pieņemts.

6. ielikums

NESENO UN NĀKAMO SPCI INFLĀCIJAS PĀRMAIŅU SKAIDROJUMS: BĀZES EFEKTU NOZĪME

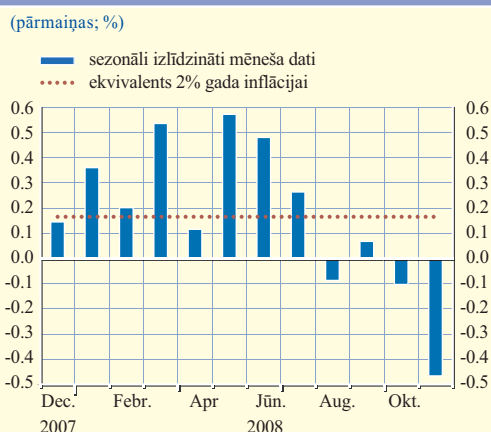
2008. gada 1. pusgadā bija vērojams spēcīgs enerģijas un pārtikas cenu kāpums, savukārt 2. pusgadā pārtikas cenu pieauguma temps kļuva mērenāks, bet enerģijas cenas būtiski samazinājās. Šīs norises 2008. gadā spēcīgi ietekmēja inflācijas rādītājus – tie bija visaugstākie (4.0%) jūnijā un jūlijā, bet pēdējā laikā būtiski pazeminājās. Ielikumā analizēts, cik lielā mērā t.s. bāzes efektu dēļ šīs norises ietekmēs gada inflācijas tendenci arī 2009. gadā.

Aplūkojot inflācijas gada tempa pārmaiņas katru mēnesi, ļoti svarīgi, cik lielā mērā šīs pārmaiņas atspoguļo cenu norises kārtējā gadā (t.i., faktiskos "jaunumus" katrā mēnesī), kas iekļautas gada pārmaiņu aprēķinos, un cik daudz tās atspoguļo iepriekšējā gada cenu norišu ietekmi, kas netika iekļautas gada pārmaiņās, – t.s. bāzes efektu.¹ Nav vienas saskaņotas bāzes efekta definīcijas. Šajā ielikumā bāzes efekts definēts kā devums gada inflācijas pārmaiņās konkrētā mēnesī, ko izraisa mēneša pārmaiņu novirzes bāzes mēnesī (t.i., iepriekšējā gada tajā pašā mēnesī) no to parastās vai normālās tendences, ņemot vērā sezonālās svārstības.² Novērtējot cenu norises un inflācijas spiedienu, nepieciešams analizēt šādu bāzes efektu ieguldījumu SPCI gada inflācijā.

Taču identificēt un interpretēt bāzes efektus nav nemaz vienkārši. Svarīgi, ka cenu pārmaiņu sezonālo tendenču svārstības, salīdzinot vienu gadu ar nākamo, var radīt "troksni" (nenozīmīgu datu apjomu, kas traucē novērtēt patieso stāvokli) gada rādītājā. Turklāt, lai gan iespējams iepriekš identificēt bāzes efektus, kārtējās mēneša norises var izraisīt inflācijas attīstību citā virzienā. Jāņem vērā, ka bāzes efekti nenožīmē, ka gada inflācijas rādītājs ir kaut kādā veidā izkropļots vai nu augšup, vai lejup. Gada inflācija vienmēr pareizi norāda procentuālās cenu pārmaiņas attiecībā pret iepriekšējo gadu. Bāzes efekts tikai palīdz skaidrot, cik lielā mērā pārmaiņas no viena mēneša līdz nākamajam ir aprēķinā neiekļauto pagātnes norišu rezultāts.

Aplūkojot nesenu pagātni, A attēlā atspoguļots, ka 2008. gada pirmajos septiņos mēnešos bija spēcīgs augšupvērstis spiediens uz inflāciju, ko galvenokārt veicināja enerģijas un pārtikas cenu norises. 2008. gada 2. pusgadā, sarūkot preču cenām, inflācija atkal samazinājusies.

A attēls. Euro zonas pēdējo 12 mēnešu SPCI inflācija

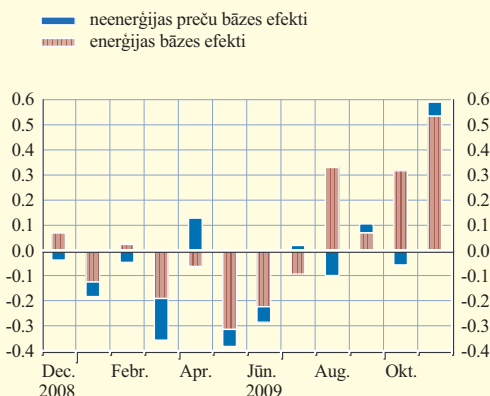
Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1 Sk. 2005. gada janvāra "Mēneša Biļetena" ielikumu *Base effects and their impact on HICP inflation in early 2005* ("Bāzes efekti un to ietekme uz SPCI inflāciju 2005. gada sākumā"). Sk. arī 2007. gada janvāra "Mēneša Biļetena" ielikumu *The role of base effects in driving recent and prospective developments in HICP inflation* ("Bāzes efektu nozīme neseno un nākamo SPCI inflācijas norišu veicināšanā").

2 Šo parasto vai normālo SPCI mēneša pārmaiņu aprēķināšanai izmantotā metode izvēlēta pilnīgi patvaļīgi. Šā ielikuma vajadzībām tās aprēķinātas, izmantojot vidējās (sezonāli izlīdzinātās) mēneša pārmaiņas katram mēnesim kopš 1995. gada janvāra.

B attēls. Bāzes efektu ietekme uz euro zonas SPCI inflāciju nākamajos 12 mēnešos

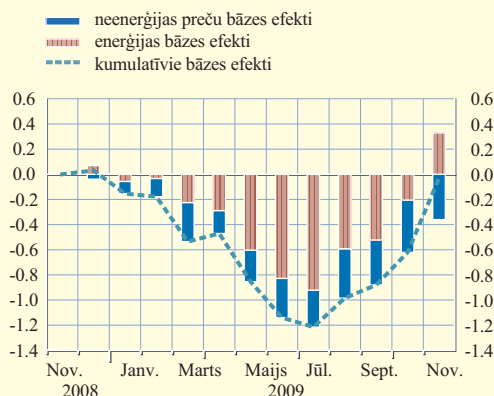
(procentu punktos)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

C attēls. Bāzes efektu kumulatīvā ietekme

(procentu punktos)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Bāzes efektu ietekme uz euro zonas inflācijas rādītājiem 2009. gadā

B attēls atspoguļo enerģijas un neenerģijas preču bāzes efektu ieguldījumu gada inflācijas pārmaiņās nākamajos 12 mēnešos. Enerģijas bāzes efektu ietekme ir visspēcīgākā, lai gan neenerģijas preču (galvenokārt pārtikas) bāzes efektiem arī ir ietekme. Sakarā ar to, ka 2008. gada 1. pusgadā novērotais ārkārtīgi spēcīgais enerģijas un pārtikas cenu kāpums netiek ietverts gada rādītājos, 2009. gada 1. pusgadā bāzes efektiem būs ļoti būtiska lejupvērsta ietekme (no 2008. gada decembra līdz 2009. gada jūlijam kumulatīvi par 1.2 procentu punktiem; sk. C att.). Pēc tam 2009. gada 2. pusgadā bāzes efekti darbosies pretējā virzienā, izraisot kumulatīvu augšupvērstu ietekmi par 1.2 procentu punktiem 2. pusgadā līdz pat novembrim (galvenokārt sakarā ar naftas cenu kritumu 2008. gada 2. pusgadā). Tādējādi negatīviem bāzes efektiem līdz pat nākamā gada vidum un tiem sekojošām pretējām norisēm, ja nebūs citu faktoru, būs tendence 2009. gadā euro zonā veidot U veida inflācijas līkni.

Kopumā tas, cik lielā mērā šie bāzes efekti patiešām būs noteicoši, veidojot SPCI inflācijas tendenci 2009. gadā, ļoti atkarīgs no vairākiem faktoriem. Tie ietver gan svārstīgāku komponentu (pārtikas un enerģijas) norises, gan cenu spiedienu kopumā. Tāpēc nākotnes inflācijas attīstību 2009. gadā nevar novērtēt mehāniski, balstoties tikai uz bāzes efektiem.

4. PRODUKCIJAS IZLAIDE, PIEPRASĪJUMS UN DARBA TIRGUS

Kopš septembra finanšu tirgus satricinājums ir pastiprinājies un paplašinājies. Spriedze finanšu sektorā arvien vairāk ietekmējusi arī reālo tautsaimniecību un īstenojušies vairāki agrāk konstatētie lejupvērstie ekonomiskās aktivitātes riski, tāpēc euro zonas aktivitātes pieauguma temps 2008. gadā palēninājās. Apsekojumi norāda uz būtisku aktivitātes pasliktināšanos gada beigās. Lēnāka reālo ienākumu pieauguma, finanšu līdzekļu vērtības krituma, stingrāku kreditēšanas nosacījumu un darba tirgus perspektīvas pasliktināšanās apstākļos mājāsaimniecību tēriņi sašaurinājušies. Samazinoties pelnītspējai, izzūdot jaudu spiedienam un stingrākiem aizdevumu standartiem radot finansēšanas izmaksu pieaugumu un padarot finansējumu grūtāk pieejamu, uzņēmumu ieguldījumi sarukuši. Arī mājokļos veikto ieguldījumu apjoms samazinājies, mājokļu tirgus aktivitātei vairākās euro zonas valstīs atslābstot. Ārējais pieprasījums mazinājies, jo izaugsme attīstītajās valstīs ir palēninājusies un attīstības valstīs arvien vairāk ietekmējis satricinājums. Produkcijas izlaides krituma rezultātā uzņēmumos mazinājies jaudu spiediens, un šķiet, ka sasprindzinājums darba tirgū ir atslābis. Bezdarba līmenis ir pieaudzis, un nodarbinātības gaidu apsekojumu rezultāti kļuvuši mērenāki. Eurosistēmas speciālistu 2008. gada decembra makroekonomiskās iespēju aplēses paredz, ka vidējais reālā IKP gada pieaugums 2008. gadā būs 0.8–1.2%, 2009. gadā – –1.0–0.0% un 2010. gadā – 0.5–1.5%. Tautsaimniecības perspektīva joprojām ir ārkārtīgi neskaidra. Tautsaimniecības izaugsmes riski ir lejupvērsti.

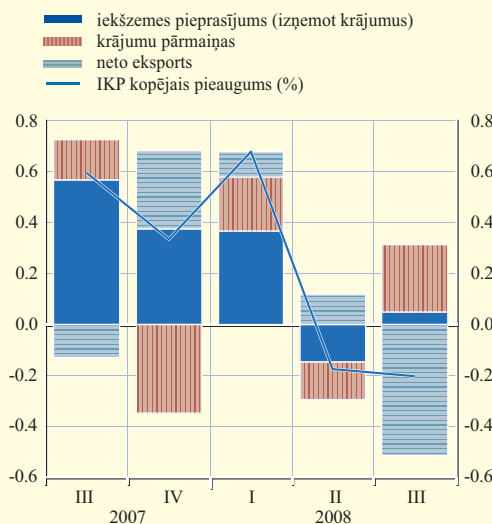
4.1. REĀLAIS IKP UN PIEPRASĪJUMA KOMPONENTI

Pasaules tautsaimniecības izaugsmes tempam palēninoties un mazinoties iekšzemes pieprasījumam, euro zonas aktivitāte 2008. gadā būtiski kritās. Reālā IKP ceturkšņa kāpums 2008. gada 2. un 3. ceturksnī bija –0.2% (sk. 46. att.). Aktivitātes perspektīvas ir neskaidras, jo finanšu tirgu satricinājumam kļūstot spēcīgākam un plašākam, joprojām grūti novērtēt tā sekas. Tomēr uz nākotni vērstie apsekojumi norāda uz aktivitātes turpmāku vājināšanos šā gada beigās.

Pēdējā pusgada laikā bija vērojama plaša pieprasījuma samazināšanās, kas aptvēra visus komponentus. Ārējais pieprasījums sarucis, jo aktivitāte attīstītajās valstīs ir pavājinājusies un attīstības valstīs arvien vairāk ietekmējis finanšu satricinājums. Arī iekšzemes pieprasījums ir atslābis. Gada pirmajos mēnešos preču cenu kāpums iegrožoja mājāsaimniecību ienākumus un tēriņus. Stingrāki finansēšanas nosacījumi un pelnītspējas mazināšanās, kā arī mājokļu cenu kritums vairākās valstīs izraisīja ieguldījumu pieauguma palēnināšanos. Izdevumu struktūra 3. ceturksnī rāda, ka iekšzemes gala pieprasījums joprojām bijis relatīvi inerts. Gauso privātā patēriņa pieaugumu un ieguldījumu sarukumu nedaudz kompensējis valdības izdevumu kāpums. Joprojām saglabājoties vājai eksporta aktivitātei un atsākoties importa kāpumam, neto tirdzniecība pieaugumu ietekmēja negatīvi. Pozitīvu ieguldījumu vispārējā izaugsmē nodrošināja krājumi. Tālākās apakšsadaļās pieprasījuma norises aplūkotas detalizētāk.

46. attēls. Ieguldījums reālā IKP pieaugumā

(pieauguma temps salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni un ceturkšņa ieguldījums; sezonāli izlīdzināts; procentu punktos)

Avoti: Eurostat und ECB aprēķini.

PRIVĀTAIS PATĒRIŅŠ

Gausāka reālo ienākumu pieauguma, finanšu līdzekļu vērtības krituma, stingrāku kreditēšanas nosacījumu un darba tirgus perspektīvu pasliktināšanās apstākļos mājsaimniecību tēriņi 2008. gada laikā ievērojami pazeminājās. Privātais patēriņš 2. ceturksnī samazinājās un 3. ceturksnī nemainījās. Pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu saruka līdz zemākajam līmenim kopš 1993. gada. Pieejamie dati liecina par ierobežotiem tēriņiem arī 4. ceturksnī. Mazumtirdzniecības apjoms oktobrī bija par 0.8% zemāks nekā iepriekšējā mēnesī, un reģistrēto jauno vieglo automobiļu skaits oktobrī salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi saruka par 3.7% (sk. 47. att.). Patērētāju konfidences rādītāji oktobrī un novembrī krasi pasliktinājās, sasniedzot zemāko līmeni kopš 1993. gada.

Mājsaimniecību lēmumus par tēriņiem nosaka dažādi faktori, taču galvenais noteicošais faktors ir ienākumi. Pēdējo gadu laikā mājsaimniecības piedzīvojušas krasu reālo ienākumu pieauguma kritumu. Preču cenu – īpaši pārtikas un enerģijas cenu – ievērojamais kāpums izraisīja tipiska mājsaimniecību patēriņa groza izmaksu pieaugumu. Līdz 2008. gada 2. ceturksnim mājsaimniecību reālo rīcībā esošo ienākumu pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu sasniedza zemāko līmeni kopš 2003. gada.

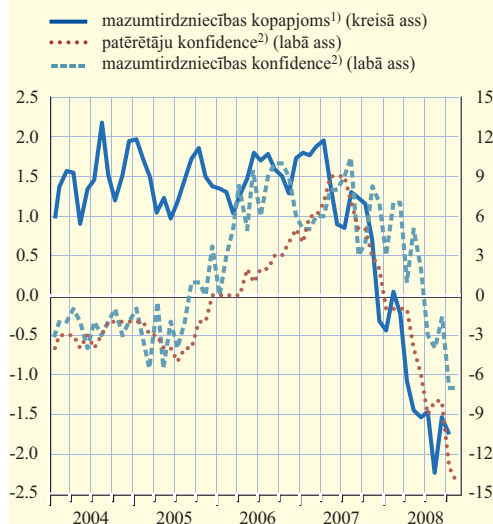
Nesenā vispārējā preču cenu pazemināšanās palīdzēs mazināt spiedienu uz mājsaimniecību ienākumiem, un ar laiku tai vajadzētu veicināt privātā patēriņa atjaunošanos. Pēc jūlijā sasniegtā rekordlīmeņa SPCI gada inflācija ir samazinājusies, un 2009. gada 1. pusgadā gaidāms tālāks kritums (sk. 3. nodaļu). Saskaņā ar Eiropas Komisijas patērētāju apsekojumu kopš gada vidus nedaudz mazinājušās arī mājsaimniecību bažas par cenu norisēm.

Taču nesenā cenu krituma ietekme uz privāto patēriņu tuvākajā laikā būs atkarīga no tā, cik lielā mērā pirktpējas uzlabošanās mudinās mājsaimniecības palielināt tēriņus, nevis ietaupījumus. Kā jau minēts 2008. gada jūlija "Mēneša Biljeta" 5. ielikumā, pašreizējo ciklu raksturoja relatīvi ierobežoti mājsaimniecību tēriņi, vispārējai tautsaimniecības aktivitātei pamatā apstaidzot privāto patēriņu. Jaunākās norises liecina, ka euro zonas patērētāji joprojām ir piesardzīgi. Inflācijai 2007. gada beigās un 2008. gada sākumā augot, mājsaimniecības izšķīrās nevis par patēriņa izlīdzināšanu, samazinot ietaupījumus, bet gan par tēriņu ierobežošanu. Faktiski saskaņā ar euro zonas institucionālo kontu datiem ietaupījumu veidošanas temps šo četrus ceturkšņus laikā līdz 2008. gada 2. ceturksnim pieauga.

Domājams, ka pašlaik vērojamais finanšu satricinājums ir bijis viens no faktoriem, kas izraisījuši mājsaimniecību nevērēšanos tērēt. Sakarā ar akciju tirgus kritumu 2008. gadā mājsaimniecības piedzīvoja finanšu līdzekļu vērtības samazinājumu. Ja šī lejupslīde tika uzskatīta par ilgstošu, mājsaimniecības, iespējams, nolēma ierobežot izdevumus. Turklāt domājams, ka finanšu satricinājums vairojis mājsaimniecību nedrošību par tautsaimniecības perspektīvām un licis tām veidot piesardzības uzkrājumus, domājot par iespējamo ienākumu samazināšanos nākotnē.

47. attēls. Mazumtirdzniecība un mazumtirdzniecības un mājsaimniecību sektora konfidence

(mēneša dati)

Avoti: Eiropas Komisijas uzņēmumu un patērētāju apsekojumi un Eurostat.

1) Gada pārmaiņas (%); triju mēnešu vidējie mainīgie lielumi; korigēti atbilstoši darbadienu skaitam.

2) Procentu starpības; sezonāli un vidēji izlīdzinātas.

Arī darba tirgus perspektīvu pasliktināšanās droši vien ietekmēs patērētāju noskaņojumu, attiecīgi ierobežojot tēriņus. Apsekojumi par uzņēmumu nodarbinātības nodomiem norāda uz būtisku nodarbinātības līmeņa pieauguma mazināšanos nākamajā gadā (sk. tālāk 4.2. sadaļu). Tam vajadzētu pazemināt darba samaksas ienākumus, lai gan fiskālajiem automātiskajiem stabilizatoriem, īpaši ar sociālo maksājumu, piemēram, bezdarbnieka pabalstu, palīdzību vajadzētu mīkstināt ietekmi uz mājsaimniecībām. Arī bezdarba pieaugums kopš 2008. gada sākuma var būt izraisījis mājsaimniecību nedrošību par nodarbinātības izredzēm nākotnē. Eiropas Komisijas patērētāju apsekojums norāda uz augošām bažām par darba tirgus perspektīvām mājsaimniecību vidū.

IEGULDĪJUMI

Arī ieguldījumu pieaugums pēdējos ceturkšņos ir palēninājies. 2008. gada 1. ceturksnī pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni bija samērā spēcīgs, daļēji tāpēc, ka neparasti maigā ziema daudzās Eiropas daļās veicināja būvniecības aktivitāti šajā periodā, bet šā gada 2. un 3. ceturksnī ieguldījumu apjoms strauji saruka – pirmo reizi piecu gadu laikā bija vērojams ceturkšņa kritums.

Ieguldījumu pieauguma palēnināšanās daļēji atspoguļo būvniecības ieguldījumu (kas ietver mājokļu un komercceltņu būvniecību) samazināšanos. Dažu pēdējo gadu laikā mājokļu cenu kāpums vairākās euro zonas valstīs ir pierimis (sk. 2008. gada jūlija "Mēneša Biļetena" 4. ielikumu), vājinot stimulus veikt ieguldījumus mājokļos. ECB veiktais banku kredītēšanas apsekojums liecina, ka kopš 2007. gada vasaras, kad sākās finanšu satricinājums, kredītēšanas nosacījumi aizdevumiem mājokļu iegādei kļuvuši ievērojami stingrāki, kas varētu būt ierobežojis mājsaimniecību iespēju saņemt līdzekļus un attiecīgi pieprasījumu pēc mājokļiem. Domājams, ka, mazinoties mājsaimniecību rīcībā esošajiem ienākumiem un pasliktinoties patērētāju noskaņojumam, pašreizējais euro zonas mājokļu tirgus aktivitātes kritums kādu laiku turpināsies un būvniecības ieguldījumi veicinās izaugsmi mazākā mērā.

Arī ieguldījumu apjoms ar būvniecību nesaistītās nozarēs pēdējā laikā audzis lēnāk, pieprasījuma sarukuma rezultātā samazinoties pelnītspējai, izzūdot jaudu spiedienu un stingrākiem aizdevumu standartiem radot finansēšanas izmaksas pieaugumu un padarot finansējumu grūtāk pieejamu. Gandrīz visu 2007. gadu ieguldījumu ar būvniecību nesaistītās nozarēs ceturkšņa pieauguma temps bija spēcīgs, bet 2008. gada 1. ceturksnī palēninājās, un 2. ceturksnī ieguldījumu apjoms saruka. Pieejamie rādītāji liecina par tālāku uzņēmumu ieguldījumu mazināšanos 3. ceturksnī, kapitālpreču ražošanas apjomam krītoties (sk. 4.2. sadaļu).

Viens no faktoriem, kas ietekmē kapitālos izdevumus, ir finansējuma izmaksas un pieejamība. Kopš finanšu satricinājuma sākuma kredītēšanas nosacījumi uzņēmumiem kļuvuši stingrāki. Finansēšanas vispārējās reālās izmaksas – apkopojošs rādītājs, kas ietver tirgus parāda un kapitāla un banku izsniegtā finansējuma izmaksas, – ir pieaugušas (sk. 2. nodaļu). Stingrāki kredītēšanas nosacījumi parasti vājina ieguldījumu kāpumu, bet šī ietekme var izpausties ar laika nobīdi. Jaunos aizņēmumus ieguldījumiem uzņēmumi parasti nepiesaista bieži un, iespējams, ir varējuši iztikt ar līdzekļiem, kuru saņemšana jau agrāk saskaņota ar finanšu iestādēm. Turklāt, lai gan kopumā nefinanšu sabiedrību sektors ir neto aizņēmējs, uzņēmumi, kas vēlas ieguldīt, lielā mērā izmanto arī iekšēji radītus līdzekļus, kuru apjoms, neraugoties uz pelnītspējas samazināšanos 2008. gadā, joprojām pieaudzis samērā strauji. Tas varētu būt viens no iemesliem, kāpēc to uzņēmumu īpatsvars, kuri Eiropas Komisijas uzņēmumu apsekojumā norādījuši, ka finansējums ir bijis faktors, kas ierobežojis ražošanu, līdz 2008. gada jūlijam saglabājās relatīvi zems. Taču oktobra apsekojumā pakalpojumu sektora uzņēmumu vidū bija vērojamas augošas bažas par finanšu faktoriem, un tas var norādīt uz spēcīgāku finansiālo apstākļu ietekmi uz ieguldījumiem nākotnē.

Vēl viens svarīgs faktors, kas ietekmējis pašlaik vērojamo uzņēmumu ieguldījumu nodomu stagnāciju, domājams, bijusi pieprasījuma situācijas pasliktināšanās. Pieprasījuma kritums samazināja resursu ierobežojumus uzņēmumos, potenciāli mazinot nepieciešamību uzņēmumiem paplašināt ražošanas jaudas. Saskaņā ar Eiropas Komisijas uzņēmumu apsekojumu jaudu izmantošanas līmenis rūpniecības sektorā oktobrī nokritās zem ilgstoši nemainīgā vidējā rādītāja. To uzņēmumu īpatsvars, kuri norādījuši, ka iekārtu vai telpu trūkums ir bijis faktors, kas ierobežojis ražošanu, arī strauji saruka salīdzinājumā ar rekordlīmeni 2007. gada 3. ceturksnī.

Arī zemāks pieprasījums, domājams, negatīvi ietekmē pelnītspēju, mazinot kapitālos izdevumus. Pieprasījumam 2008. gadā apsīkstot, uzņēmumu pelnītspēja kritusies (sk. 3. nodaļu). Nefinanšu sabiedrību uzņēmējdarbības bruto ienākumu gada pieaugums divos pirmajos 2008. gada ceturkšņos samazinājās līdz vājākajam pieauguma tempam piecu gadu laikā. Jaunāki uz akciju tirgiem pamatoti pelnītspējas rādītāji liecina par tālāku uzņēmumu pelnītspējas pieauguma palēnināšanos 2. pusgadā (sk. 2. nodaļu).

Domājams, ka pesimistiskās pieprasījuma un pelnītspējas perspektīvas būs būtisks faktors, kas nākamajā gadā mazinās ieguldījumu kāpumu. Taču uzņēmumi var negribīgāk uzņemties kapitāla izdevumus arī tad, ja ir lielāka neskaidrība par tautsaimniecības perspektīvām. Nenoteiktības apstākļos uzņēmumi var uzskatīt, ka labāk ir nogaidīt un atlikt ieguldījumu lēmumus līdz brīdim, kad perspektīvas kļūst skaidrākas. Dažādi rādītāji liecina, ka finanšu tirgus satricinājuma atjaunošanās kopš septembra vidus vairojusi neskaidrību par tautsaimniecības perspektīvām. Implicētā svārstīguma rādītāji, kas iegūti, pamatojoties uz finanšu iespēju līgumiem, kopš septembra vidus ir strauji kāpuši (sk. 2. nodaļu). Nesen veiktais ECB profesionālo prognožu sniedzēju apsekojums arī atklāja daudz plašāku prognozētāju nevienprātību par IKP pieaugumu nākamajā gadā nekā parasti.

Gaidāms, ka kopumā uzņēmumu ieguldījumu pieaugums 2008. gada nogalē un 2009. gadā būs ļoti niecīgs. Viens rādītājs, kas raksturo lejupslīdes iespējamus apjomus, ir Eiropas Komisijas divas reizes gadā veiktais apsekojums par ieguldījumiem apstrādes sektorā, kas rāda, ka uzņēmumi 2009. gadā gaida kapitālo izdevumu kritumu gandrīz par 5%.

NETO TIRDZNIECĪBA

Ārējā vide ir ievērojami pasliktinājusies, stāvokli saasinot finanšu krīzei un spēcīgai banku sistēmu spriedzei un kreditēšanas nosacījumiem visā pasaulē (sk. 1. nodaļu). Izaugsme attīstītajās valstīs pavājinājusies, un attīstības valstīs arvien vairāk ietekmējis satricinājums. Tas samazinājis euro zonas preču un pakalpojumu pieprasījumu. Euro zonas eksports 2008. gada 2. ceturksnī samazinājās un 3. ceturksnī tikai nedaudz pieauga. Līdz šā gada 3. ceturksnim izaugsme salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu sasniedza zemāko līmeni kopš 2003. gada. Uzņēmumu apsekojumi rāda, ka 4. ceturksnī turpināsies neliels eksporta pieaugums.

Runājot par turpmāko periodu, tuvākajā laikā saglabājas vāja euro zonas eksporta perspektīva, jo gaidāms, ka pasaules ekonomiskā aktivitāte joprojām būs neliela. IVI un Eiropas Komisijas rūpnieciskā eksporta pasūtījumu apsekojumu indeksi kopš gada vidus būtiski samazinājušies. IVI eksporta klimata indeksi lielajām euro zonas valstīm samazinājušies līdz zemākajam līmenim kopš 2001. gada. Taču eksportu var stimulēt euro nominālā efektīvā kursa pazemināšanās kopš jūlija (sk. 7. nodaļu). Tam vajadzētu uzlabot euro zonas eksportētāju konkurētspēju.

Atbilstoši eksporta un iekšzemes pieprasījuma sarukumam euro zonas importa pieaugums 2008. gada 2. ceturksnī bija zems. Saglabājoties nelielam pieprasījumam, gaidāms, ka importa pieaugums tuvākajā laikā joprojām būs zems. Tomēr 2008. gada 3. ceturksnī importa kāpums strauji aktivizējās

un apvienojumā ar mēreno eksporta pieaugumu neto tirdzniecība būtiski negatīvi ietekmēja IKP izaugsmi. Tā kā iekšzemes gala pieprasījums attiecīgajā periodā bija neliels, importa kāpumu atspoguļoja krājumu veidošanās. Pagātnē pastāvējusi spēcīga negatīva korelācija starp neto tirdzniecības un krājumu ceturkšņa ieguldījumu.

4.2. PRODUKCIJAS IZLAIDE, PIEDĀVĀJUMS UN NORISES DARBA TIRGŪ

Īstermiņā viens no svarīgākajiem inflācijas spiediena noteicošajiem faktoriem ir kopējās produkcijas izlaides un potenciālā piedāvājuma līdzsvarotība. Pieprasījuma spiediens uz resursiem – intensitāte, ar kādu sabiedrības izmanto esošos darbiniekus un kapitālu, un sasprindzinājums darba tirgos – ietekmē uzņēmumu ražošanas izmaksas, un tas savukārt ietekmē cenu noteikšanas lēmumus un cenu noteikšanas spēju. Euro zonas produkcijas izlaide gada vidū samazinājās, un gaidāms, ka tuvākajā laikā tā saglabāsies ļoti vāja (sk. sadaļu par produkcijas izlaidi sektoru dalījumā). Jaudu spiediens uzņēmumos jau ir samazinājies. Jaudu izmantošana rūpniecības sektorā kritusies. IVI indeksi liecina, ka ievērojami samazinājies piegādātāju piegādes laiks apstrādes rūpniecībā, mazinājušies uzņēmumu nepabeigtie darījumi un neveiktie darbi gan pakalpojumu, gan rūpniecības sektorā. Mazinājušies arī spriedze darba tirgū (sk. tālāk sadaļu par darba tirgu). Kopš gada sākuma pieaudzis bezdarbs un saskaņā ar Eiropas Komisijas oktobra uzņēmumu apsekojumu samazinājies to uzņēmumu skaits, kuri ziņo par darbaspēka trūkumu.

Runājot par turpmāko periodu, tas, ciktāl joprojām vājais pieprasījums turpina pastiprināt tautsaimniecības panīkumu – produkcijas izlaides un jaudas līdzsvaroju –, ir atkarīgs no neseno norišu ietekmes uz tautsaimniecības piedāvājuma potenciālu. Daži šoki, kas pašlaik ietekmē euro zonas tautsaimniecību, varētu samazināt izaugsmes potenciālu. Neraugoties uz neseno cenu kritumu, naftas – svarīgas ražošanas procesa izejvielas – cenas kāpums paaugstinājis ražošanas izmaksas un, iespējams, dažas tehnoloģijas tāpēc kļuvušas neizdevīgas. Tā kā pastāv tendence, ka uzņēmumi vismaz īstermiņā nespēj aizstāt naftu ar citiem ražošanas faktoriem (kapitālu un darbaspēku), sabiedrības var izvēlēties atteikties no sevišķi energoietilpīgām iekārtām, kas samazinātu izaugsmes potenciālu. Turklāt riska prēmiju pieaugums finanšu tirgos palielinājis finansējuma izmaksas, kam būtu jānorāda uz mazākiem ieguldījumiem un zemāku pamatkapitālu (sk. 7. ielikumu). Tas varētu ierobežot uzņēmumu spēju finansēt dažus ieguldījumu projektus vai arī likt tiem atlikt esošos plānus. Tas arī varētu ierobežot uzņēmumu pieeju apgrozāmajiem līdzekļiem, ietekmējot arī ražošanu. Kopumā šie faktori liek domāt, ka pēdējā laikā samazinājušies potenciālā produkcijas izlaide. Turklāt, ja ilgstoši saglabātos augstākas procentu likmju starpības un naftas cenas, vidējā termiņā varētu saglabāties zems potenciālais piedāvājums.

PRODUKCIJAS IZLAIDE SEKTORU DALĪJUMĀ

Agrāk rūpniecības sektoros – apstrādes rūpniecībā un būvniecības ražošanā – parasti bija vērojams lielāks jutīgums pret ekonomiskās attīstības ciklu nekā citos sektoros. Tā notika arī šogad nesenās ekonomiskās aktivitātes palēnināšanās laikā – lai gan aktivitātes samazināšanās novērota visos sektoros, viskrasākais palēninājums jūtams rūpniecības sektoros. 2008. gada 2. un 3. ceturksnī samazinājās pievienotā vērtība rūpniecībā (izņemot būvniecību). Ražošanas apjoms samazinājās visos galvenajos apstrādes rūpniecības apakšsektoros, bet nesena kritums bija īpaši krass kapitālpreču sektorā (sk. 48. att.). Gada sākumā pieauguma tempu šajā sektorā mazināja ārējais pieprasījums, īpaši no attīstības valstīm. Turklāt lielais pasūtījumu uzkrājums nodrošināja augstu ražošanas līmeni. Taču, samazinoties globālajiem ieguldījumiem un pieaugot finanšu satricinājuma ietekmei uz attīstības valstīm, samazinājās jauni kapitālpreču pasūtījumi. Nesenā kapitālpreču ražošanas samazināšanās varētu liecināt, ka izbeigušies iepriekšējie neveiktie pasūtījumi.

7. ielikums

POTENCIĀLĀS PRODUKCIJAS IZLAIDES NORISES, ŅEMOT VĒRĀ NAFTAS CENU UN KREDĪTRISKA PRĒMIJU PĀRMAIŅAS

Ņemot vērā nozīmīgākos šokus, kas ietekmējuši euro zonas tautsaimniecību, tiek uzskatīts, ka ekonomiskā aktivitāte piedzīvos strauju kritumu. Taču, lai novērtētu to, cik lielā mērā prognozēto palēnināšanos pavadīs resursu izmantošanas samazināšanās tautsaimniecībā, jāapsver iespējamās pārmaiņas potenciālajā produkcijas izlaidē. Tā kā daļa no aktivitātes palēnināšanās var atspoguļot piedāvājuma puses faktoru negatīvo ietekmi, arī tie var pazemināt potenciālo produkcijas izlaidi, tāpēc tautsaimniecības panākums var izrādīties lielāks nekā tad, ja notiek vienkārši pieprasījuma izraisīta cikliska lejupslīde.

Kā labi zināms, ir nopietnas grūtības noteikt potenciālo produkcijas izlaidi reālajā laikā. Saskaņā ar Eiropas Komisijas aplēsēm 2007.–2009. gadā potenciālās produkcijas izlaides temps samazināsies no 2.0% līdz 1.5%, bet OECD aplēses paredz pamazinājumu no 2.1% līdz 1.9% (sk. tabulu).

Potenciālā produkcijas izlaide atkarīga no vairākiem piedāvājuma puses faktoriem, kas attiecas uz ieguldījumiem ražošanā, piemēram, kapitālu, darbaspēku un enerģiju, kā arī ražīgumu. Tādējādi potenciālās produkcijas izlaides pārmaiņas atspoguļos šo piedāvājuma puses faktoru norises, bet šādas pārmaiņas var rasties ciklisku vai strukturālu norišu rezultātā. Kā ciklisko norišu piemērus var minēt cikliskas ieguldījumu vai darbaspēka līdzdalības pārmaiņas. Strukturālās norises var izraisīt tādi faktori kā demogrāfiskās tendences, institucionālas reformas, tehnoloģiskie jauninājumi vai pastāvīgas ieguldīto faktoru izmaksu pārmaiņas. Ir ļoti grūti reālajā laikā atšķirt cikliskos un strukturālos faktorus. Principā tikai strukturālie faktori ir svarīgi, lai veiktu potenciālās produkcijas izlaides tendences pieauguma aplēses.¹

No iespējamiem strukturālajiem faktoriem, kas veicina potenciālās produkcijas izlaides pieauguma samazināšanos pašlaik, šis ielikums koncentrējas uz diviem šokiem, kas ietekmējuši euro zonu, t.i., naftas cenu kāpumu un kredītriska prēmiju palielināšanos. Pēdējos gados naftas cenas bijušas ļoti svārstīgas – ar ļoti spēcīgu kāpumu līdz 2008. gada vasaras vidum un ievērojamu sarukumu pēc tam. Ņemot vērā, ka naftu izmanto, lai saražotu produkciju, naftas cenu pieauguma rezultātā palielinās arī viena un tā paša ražošanas apjoma robežizmaksas. Pēc tam vienlīdzība starp robežizmaksām un robežproduktiem tautsaimniecībā tiek atjaunota, mazāk izmantojot ražošanas faktorus. Tas savukārt nozīmēs mazāku produkcijas izlaidi. Turklāt arī finansējuma izmaksas, palielinoties ienesīguma likmju starpībām, kopš 2007. gada vidus ir pieaugušas. Ja šīs ienesīguma likmju starpības ilgāku laiku saglabātos augstākā līmenī, tas nozīmētu ilgāku kapitāla pieprasījuma samazinājumu un tādējādi arī mazāku potenciālo produkcijas izlaidi.

¹ Sk. attiecīgi 2005. gada februāra un jūlija "Mēneša Biļetena" ielikumus *The (un)reliability of output gap estimates in real times* ("Produkcijas izlaides starpības aplēšu (ne)ticamība reālos laikos") un *Trends in euro area potential output growth* ("Euro zonas potenciālās izlaides kāpuma tendences").

Euro zonas potenciālās produkcijas izlaides gada kāpuma tempa aplēses

(gada pārmaiņas; %)

	2007	2008	2009
Eiropas Komisija	2.0	1.7	1.5
OECD	2.1	2.0	1.9

Avoti: balstoties uz Eiropas Komisijas rudens ekonomiskajām prognozēm (2008), *OECD Economic Outlook, No 83, June 2008*.

Lai ilustrētu šo ietekmju iespējamo apjomu, var izmantot ražošanas funkcijas metodi. Kāda ražošanas procesa ieguldījuma cenas palielināšana salīdzinājumā ar izlaides cenu izraisīs tā reālo robežizmaksu pieaugumu. Līdzsvara situācijā tas prasa robežproduktivitātes palielināšanu, ko iegūst, pazeminot šā ieguldījuma izmantošanu un tādējādi samazinot izlaidi. Savukārt šā ieguldījuma izmantošanas samazināšanas rezultātā notiek citu ieguldījumu robežproduktivitātes pasliktināšanās. Var parādīt, ka tas, cik lielā mērā minētais ietekmē potenciālās izlaides pieaugumu, patiesībā ir atkarīgs no citu ieguldījumu cenu elastības un kapitāla norakstīšanas ātruma. Svarīgi atzīmēt, ka, jo mazāk elastīgas ir cenas, jo lielākas būs potenciālās izlaides lejupvērstās korekcijas. Līdzīgi, jo augstāks kapitāla norakstīšanas temps, jo spēcīgāka īstermiņa ietekme uz potenciālo pieaugumu.

2008. gada jūnijā OECD (2008)² izmantoja ražošanas funkcijas metodi, lai iegūtu aplēses par ilgstoši augsto riska prēmiju un naftas cenu ietekmi uz potenciālo izlaidi. OECD aplēses balstītas uz pieņēmumu, ka reālās naftas cenas par 170% pārsniedz to 20 gadu vidējo rādītāju euro zonā (tas atbilda naftas cenām 120 ASV dolāru par barelu). Ņemot vērā daudzos trūkumus, ko dokumentējusi OECD, augstākas naftas cenas katru gadu varētu samazināt potenciālo produkcijas izlaidi par 0.1–0.2 procentu punktiem pirmajos korekcijas gados. Ņemot vērā, ka naftas cenas ievērojami samazinājušās kopš vasaras vidū sasniegtā augstākā līmeņa, iespējamā ietekme, ko varētu aprēķināt, pieņemot, ka naftas cenas saglabāsies pašreizējā līmenī, droši vien būs daudz mazāka.

Kas attiecas uz ienesīguma likmju starpībām, no 2007. gada 2. ceturkšņa (t.i., pirms finanšu satricinājuma sākuma) līdz 2008. gada 3. ceturksnim šādas prēmijas nefinanšu sabiedrībām izsniegtajiem MFI aizdevumiem palielinājušās aptuveni par 50 bāzes punktiem. OECD aplēses, kas balstās uz reālo finansējuma izmaksu līdzīga apjoma strukturālo pieaugumu, ietver potenciālās produkcijas izlaides kāpuma samazinājumu par 0.2–0.3 procentu punktiem gadā pirmajos korekcijas gados.

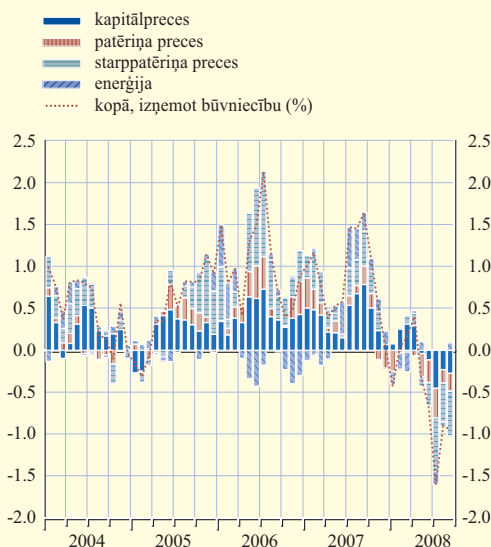
Tādējādi gaidāms, ka ilgstoši augstākas ienesīguma likmju starpības, kas materializējas strukturāli augstākās kapitāla izmaksās, kā arī pastāvīgi augstākas naftas cenas var izraisīt potenciālās produkcijas izlaides kāpuma samazinājumu. Taču jāņem vērā, ka, veicot šīs ietekmes apjoma aplēses, nepieciešami vairāki pieņēmumi un iegūtā ietekme ir ar ļoti lielu nenoteiktības pakāpi. Tomēr, ja pašreizējais augstais riska prēmiju līmenis saglabātos ilgāku laiku vai ja naftas cenas atkal sasniegtu būtiski augstāku līmeni, tam būtu negatīva ietekme uz euro zonas potenciālās izaugsmes tendenci turpmākajos gados.

2 OECD, *The implications of supply-side uncertainties for economic policy*, OECD Economic Outlook No. 83, June 2008.

Būvniecības aktivitāte kritusies, samazinoties mājokļu tirgus izaugsmei. Pievienotā vērtība būvniecības nozarē 2. ceturksnī krasi samazinājās. Kā jau minēts iepriekšējās "Mēneša Biļetenos", tā daļēji bija tehniska reakcija uz neparasti spēcīgo izaugsmi gada pirmajos mēnešos, kad maigie laikapstākļi dažos Eiropas reģionos veicināja būvniecību. Tomēr vispārējā tendence būvniecībā bijusi lejupvērstā. Būvniecības aktivitāte samazinājās arī 2008. gada 3. ceturksnī, būvatļaujas jauniem mājokļiem augustā krasi samazinājās salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu. Apsekojumi liecina par zemu aktivitāti arī gada beigās.

48. attēls. Rūpnieciskās ražošanas pieaugums un ieguldījums

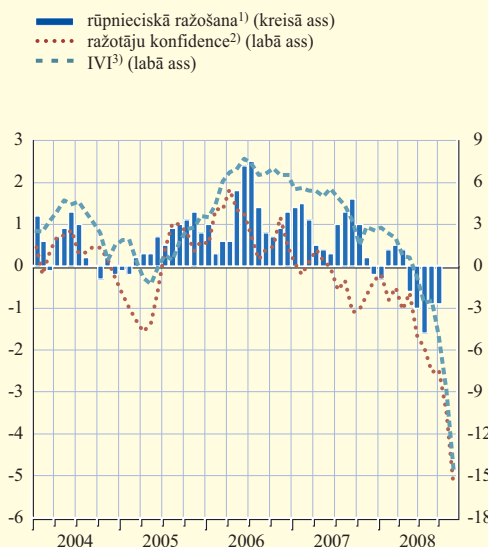
(pieauguma temps un ieguldījums; procentu punktos; mēneša dati; sezonāli izlīdzināti)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.
Piezīme. Atspoguļotie dati aprēķināti kā triju mēnešu mainīgais vidējais lielums salīdzinājumā ar atbilstošo vidējo lielumu pirms trim mēnešiem.

49. attēls. Rūpnieciskā ražošana, ražotāju konfidence un IVI

(mēneša dati; sezonāli izlīdzināti)

Avoti: Eurostat, Eiropas Komisijas uzņēmumu un patērētāju apsekojumi, Markit un ECB aprēķini.
Piezīme. Visas laikrindas attiecas uz apstrādes rūpniecību.
1) Triju mēnešu pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējiem trim mēnešiem (%).
2) Procentu starpības; pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējiem trim mēnešiem.
3) Iepirkumu vadītāju indekss; novirzes no indeksa vērtības 50.

Aktivitāte pakalpojumu sektorā bijusi spēcīgāka nekā citos sektoros, kaut arī 0.3% un 0.2% pieauguma temps attiecīgi 2008. gada 2. un 3. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni bija lēnākais kopš 2004. gada sākuma. Apsekojumi norāda uz ilgstošu pakalpojumu sektora aktivitātes samazināšanos gada nogalē. Palēninājums pakalpojumu sektorā bijis diezgan plašs. Viesnīcu un restorānu nozares aktivitāte bija neliela, atspoguļojot mājsaimniecību izdevumu samazināšanos un pārtikas cenu kāpumu gada sākumā. Arī transporta un sakaru pakalpojumu sektoros bija jūtama apstrādes rūpniecības – nozīmīga to sniegto pakalpojumu starplietotāja – izaugsmes tempa palēninājuma ietekme.

Turpretī komercpakalpojumu un finanšu sektora izaugsme 2. ceturksnī bija spēcīga, un 3. ceturksnī saglabājās pozitīvi izaugsmes rādītāji. Ņemot vērā pašreizējo finanšu tirgus satricinājumu, kas, iespējams, ietekmējis finanšu starpniecības pakalpojumus, varēja gaidīt, ka aktivitāte šajā sektorā samazināsies vairāk. Tomēr šis sektors aptver plašu darbības spektru, piemēram, juridiskos, grāmatvedības, nodokļu, konsultāciju, ar nekustamajiem īpašumiem saistītus pakalpojumus. Ne visus šos pakalpojumus tieši skars satricinājums. Tomēr apsekojumi rāda, ka pagājušajā gadā visos šajos apakšsektoros vērojama plaša aktivitātes samazināšanās, liekot domāt, ka varētu būt gaidāma turpmāka komercpakalpojumu pievienotās vērtības samazināšanās.

Vispārējās aktivitātes īstermiņa prognozes pēdējos mēnešos spēji pasliktinājušās. Rūpniecības sektorā jaunu pasūtījumu skaits 3. ceturksnī strauji samazinājās. Novembrī apvienotais IVI produkcijas izlaides indekss piedzīvoja spējāko mēneša kritumu un sasniedza zemāko līmeni kopš apsekojuma sākuma 1998. gadā (sk. 49. att.). Aktivitātes kritums gan pakalpojumu, gan rūpniecības

sektorā bija straujākais līdz šim reģistrētais. Eiropas Komisijas apsekojumā par novembri redzams, ka uzņēmumu konfidences līmenis sasniedzis zemāko līmeni kopš 1993. gada. Šie apsekojumi parasti ir labs euro zonas norišu rādītājs, taču iespējams, ka pašlaik tie precīzi neatspoguļo faktiskās norises, jo var būt, ka nesenais finanšu satricinājums un pesimistisko ziņojumu gūzma plašsaziņas līdzekļos pārmērīgi ietekmējusi noskaņojumu. Taču, kā jau minēts 2008. gada novembra "Mēneša Biļetena" 6. ielikumā, vismaz līdz šā gada 3. ceturksnim šie apsekojumi turpinājuši sniegt visai precīzu ainu par norisēm sektoru dalījumā. Tādējādi novembra apsekojumos fiksētie spējie kritumi liecina par turpmāku būtisku euro zonas ekonomiskās aktivitātes pamatā esošā izaugsmes tempa pasliktināšanos ar īpaši sliktām prognozēm rūpniecības sektorā. Zināmu šāda viedokļa apstiprinājumu sniedz neoficiālā informācija par varbūtēju ilgstošu rūpnīcu slēgšanu Ziemassvētku brīvdienās dažos sektoros, pasūtījumu atcelšanu un augošām bažām par stingrāku kredītēšanas nosacījumu ietekmi uz ražošanu. Kopumā gaidāms, ka aktivitāte vēl vājināsies 2008. gada 4. ceturksnī un būs ļoti mērena 2009. gada sākumā.

DARBA TIRGUS

Dažos pēdējos gados euro zonas darba tirgi būtiski uzlabojās. Nodarbinātības līmenis ievērojami paaugstinājās, pieauga līdzdalības indekss, un 2008. gada sākumā bezdarbs bija samazinājies līdz zemākajam līmenim kopš 20. gs. 80. gadu sākuma. Tādējādi 2007. gada beigās darba tirgus apstākļi bija saspringti un pieauga darba samaksas spiediens (sk. 3. nodaļu). Pavisam nesen darba tirgus attīstības perspektīvas būtiski pasliktinājušās. Kopš 2008. gada sākuma pieaudzis bezdarba līmenis, un, lai gan nodarbinātības pieaugums 2008. gada pirmajos mēnešos bija pietiekami stabils, nodarbinātības gaidu apsekojumu rezultāti kopš tā laika ir pasliktinājušies. Darbaspēka pieprasījums samazinājies ātrāk nekā esošais piedāvājums, un gaidāms, ka tā būs arī turpmāk. Tāpēc gaidāms, ka nākamajos ceturkšņos samazināsies darba tirgus spiediens.

Lai gan nav saglabāties straujais nodarbinātības pieauguma 2007. gada temps, salīdzinājumā ar produkcijas izlaides kāpumu 2008. gada 1. pusgadā tas bijis relatīvi spēcīgs. Nodarbinātības pieauguma temps palēninājies nelielā – 2008. gada 1. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni tas pieauga par 0.3% un nākamajos trijos mēnešos – par 0.2% (8. tabula). Laika nobīde starp nodarbinātības un aktivitātes pārmaiņām nav nekas neparasts. Darbinieku pieņemšana un atlaišana uzņēmumiem izmaksā dārgi, īpaši attiecībā uz darbiniekiem, kam ir pastāvīgie darba līgumi. Sākumā uzņēmumi, iespējams, nolēmuši nogaidīt un novērtēt produkcijas izlaides kāpuma lejupslīdes gaidāmos apmērus un tikai tad uzņemties izdevumus, kas saistīti ar ievērojamām strādājošo skaita korekcijām. Ja sākumā bija gaidāms, ka šī

8. tabula. Nodarbinātības pieaugums

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu; sezonāli izlīdzināti dati; %)

	Gada pieauguma temps		Ceturkšņa pieauguma temps				
	2006	2007	2007 II	2007 III	2007 IV	2008 I	2008 II
Visa tautsaimniecība	1.6	1.8	0.5	0.4	0.3	0.3	0.2
<i>t.sk.:</i>							
Lauksaimniecība un zvejniecība	-1.9	-1.2	-0.4	-1.2	-0.5	0.5	-1.0
Rūpniecība	0.5	1.4	0.2	0.0	0.1	0.2	-0.3
Izņemot būvniecību	-0.4	0.3	0.1	0.0	0.1	0.2	0.0
Būvniecība	2.6	3.9	0.5	0.0	0.0	0.1	-1.1
Pakalpojumi	2.2	2.1	0.7	0.6	0.4	0.4	0.4
Tirdzniecība un transports	1.6	1.8	0.9	0.7	0.1	0.4	0.4
Finanses un komercdarbība	3.9	4.1	1.3	0.8	0.7	0.9	0.4
Valsts pārvalde ¹⁾	1.9	1.3	0.1	0.5	0.4	0.0	0.5

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Ietver arī izglītību, veselības aprūpi un citus pakalpojumus.

situācijas pasliktināšanās būs nebūtiska vai relatīvi ātri pārejoša, uzņēmumi varbūt nolēma saglabāt strādājošo skaitu un nodarbināt esošos darbiniekus mazāk intensīvi nekā parasti. Šāda darbaspēka saglabāšana parādītos nostrādāto stundu skaita samazinājumā un produkcijas izlaides uz vienu strādājošo kritumā. 2008. gada 2. ceturksnī euro zonas produktivitāte, ko mēra kā pievienoto vērtību uz vienu nodarbināto, tiešām pieauga daudz lēnāk nekā iepriekšējos periodos (sk. 51. att.), un vidēji nostrādāto stundu gada pieaugums 2008. gada 1. pusgadā salīdzinājumā ar 2007. gadu pazeminājās. Iespējams arī, ka uzņēmumi nolēma sākumā nedaudz samazināt strādājošo skaitu, nepieņemot jaunus darbiniekus aizgājušo vai pensionēto darbinieku vietā vai ierobežojot pagaidu strādnieku skaitu, jo šos darbiniekus atlaist ir lētāk. Saskaņā ar darbaspēka apsekojuma statistiku pagaidu nodarbinātības pieaugums 2008. gada 2. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palēninājās ievērojami straujāk nekā pastāvīgo darbinieku skaita kāpums. Tas varbūt atspoguļoja arī kraso aktivitātes kritumu būvniecības sektorā, kur pagaidu nodarbināto skaits ir ļoti liels.

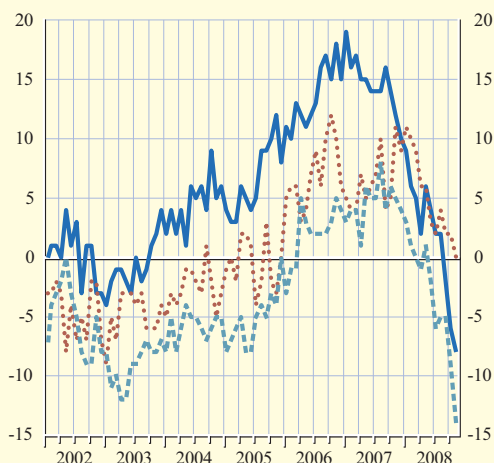
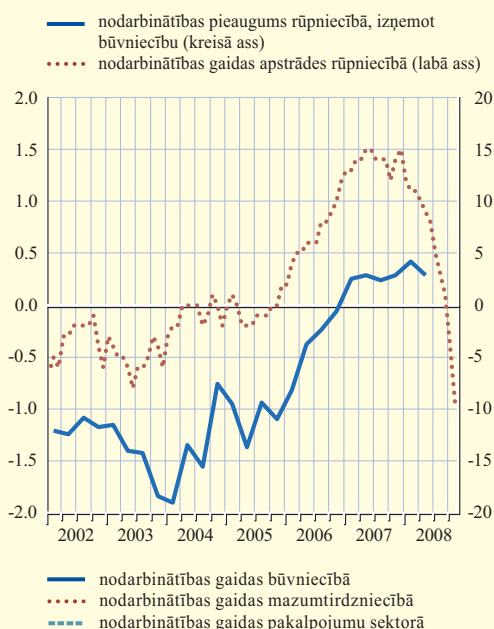
Darbaspēka pieprasījuma īstermiņa perspektīva nākotnē ir atkarīga no tā, kā, tautsaimniecības situācijai pasliktinoties, būs mainījies uzņēmumu vērtējums par tautsaimniecības perspektīvām. Apsekojumi liek domāt, ka, lejupslīdei kļūstot krasākai un palielinoties iespējai, ka vājas aktivitātes periods ieilgs, uzņēmumi koriģējuši savus nodarbinātības nodomus un darbaspēka pieprasījuma perspektīvas ir ievērojami pasliktinājušās. Novembrī gan IVI, gan Eiropas Komisijas nodarbinātības nodomu apsekojumi liecināja par kritumu, tuvojoties zemākajam līmenim kopš 2003. gada (sk. 50. att.).

Gaidāmā darbaspēka pieprasījuma samazināšanās ietekme daļēji atkarīga no darbaspēka piedāvājuma dinamikas. Darbaspēka pieaugums atspoguļo darbaspējas vecuma iedzīvotāju skaita pārmaiņas un iedzīvotāju vēlmi piedalīties darba tirgū. Līdz gada vidum darbaspēka pieprasījums saglabājās relatīvi spēcīgs un arī darbaspēka piedāvājums bija stabils. Darbaspējas vecuma iedzīvotāju skaits stabili pieauga, un līdzdalības līmenis uzlabojās. 2008. gada 2. ceturksnī darbaspēka pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu bija tuvu divu pēdējo gadu vidējam radītājam.

Domājams, ka, tautsaimniecības izaugsmei palēninoties, potenciālais darbaspēka piedāvājums pieaugs mazāk strauji. Samazinoties brīvo darbavietu skaitam, cilvēki var zaudēt stimulu meklēt darbu. Līdzdalības koeficients samazinātos,

50. attēls. Nodarbinātības pieaugums un nodarbinātības gaidas

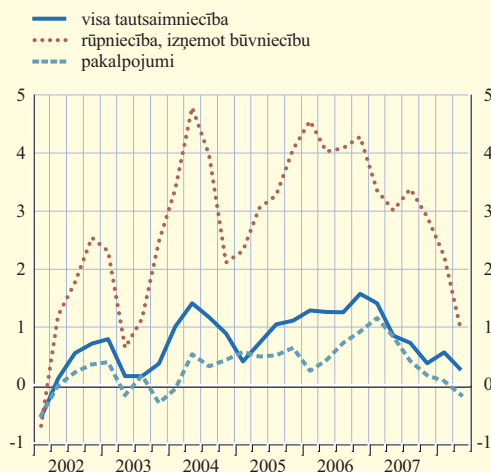
(gada pārmaiņas; %; procentu starpības; sezonāli izlīdzināti dati)

Avoti: Eurostat un Eiropas Komisijas uzņēmumu un patērētāju apsekojumi.
Piezīme: Procentu starpības ir vidēji izlīdzinātas.

51. attēls. Ražīgums

(gada pārmaiņas, %)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

darbiniekiem pamatot darba tirgu. Vidējā termiņā pieejamais darbaspēks var samazināties arī tad, ja bezdarbnieki ilgstoši nevar atrast darbu. Personas, kas nevar atrast darbu, visticamāk zaudē iemaņas vai arvien mazāk atbilst darba devēju prasībām. Šādā situācijā viņiem ir arvien grūtāk atrast darbu arī tad, kad aktivitāte atkal atjaunojas. Kā paskaidrots 8. ielikumā, šā iemesla dēļ ir ļoti svarīgi, lai euro zonas valstu valdības darba tirgū turpinātu īstenot pasākumus, kas var mazināt šādas nodarbinātības un līdzdalības koeficienta strukturāla rakstura pasliktināšanās iespējas.

Kopumā darbaspēka pieprasījuma samazināšanās apvienojumā ar potenciālā darbaspēka piedāvājuma ilgtspējīgāku pieaugumu liecina, ka darbaspēka tirgus aktivitāte samazinās. Lai gan salīdzinājumā ar vēsturiskiem standartiem bezdarba līmenis euro zonā joprojām ir samērā zems, kopš gada sākuma tas ir krasi pieaudzis, līdz oktobrim sasniedzot 7.7% (1. ceturksnī – 7.2%). Pēc septiņu mēnešu nepārtraukta

pieauguma bezdarbnieku skaits oktobrī sasniedza augstāko mēneša kāpumu kopš 1993. gada (par 225 000; sk. 52. att.). Arī Eiropas Komisijas uzņēmumu apsekojums liecināja, ka oktobrī to uzņēmumu īpatsvars, kuri norādījuši, ka darbaspēka trūkums bijis faktors, kas ierobežojis ražošanu, sarucis. Gaidāms, ka, samazinoties uzņēmumu nepieciešamībai pēc darbaspēka, spiediens darba tirgū nākamajā gadā turpinās atslābt.

8. ielikums

STRUKTURĀLĀ POLITIKA KRĪZES LAIKĀ

Ņemot vērā pašreizējo finanšu tirgus krīzi un euro zonas ekonomiskās aktivitātes mazināšanos, šajā ielikumā aplūkoti fiskālās un strukturālās politikas pasākumi tautsaimniecības pretestības spējas palielināšanai un ražīguma un jauninājumu stimulēšanai, tādējādi atbalstot ilgtermiņa tautsaimniecības atveseļošanas un izaugsmi. Nodrošinot, ka inflācijas gaidas arī turpmāk tiks stingri noturētas ECB cenu stabilitātes definīcijai atbilstošā līmenī un SPCI inflācija vidējā termiņā ir zemāka par 2%, bet tuvu šim līmenim, monetārā politika veicina uzticēšanos un tautsaimniecības atveseļošanas. Tomēr monetārā politika acīmredzot nespēj risināt situāciju atsevišķos reģionos vai sektoros vai radīt strukturālos apstākļus efektīvai darbaspēka sadalei un uzņēmumu pārstrukturēšanai. Valstis ar strukturāli neelastīgu darbaspēka un preču tirgu, kuru fiskālā nesabalansētība ir samērā liela un valsts pārvalde – neefektīva, acīmredzot spēs sliktāk pretoties krīzei un tās vairāk skars apstākļu pasliktināšanās pasaulē. Ilgākā termiņā valsts produkcijas izlaides pieaugums atkarīgs arī no pakāpes, kādā krīze un tautsaimniecības lejupslīde ietekmē

uzņēmumu pārstrukturēšanos, darba tirgus pielāgošanos un valsts sektora darbības kvalitāti, tādējādi ietekmējot potenciālo produkcijas izlaidi.

Pašreizējos apstākļos ir svarīgi, lai valdības nekavētos, bet izlēmīgi darbotos vajadzīgo strukturālo reformu īstenošanai valstīs un valsts finanšu kvalitātes uzlabošanai atbilstoši Lisabonas stratēģijai. Šādi pasākumi ir lietderīgāki par īstermiņa pieprasījuma vadību, jo tie veido stabilu pamatu, kas nepieciešams, lai notiktu atveseļošanās, kā arī lai nodrošinātu izaugsmi un nodarbinātību vidējā termiņā un ilgākā termiņā. Nesenajā paziņojumā,¹ kas sagatavots kā pamats Eiropas tautsaimniecības atveseļošanās plānam, kurš jāapspriež Eiropadomē, Eiropas Komisija ierosināja arī vairākus saistītus fiskālās un strukturālās politikas pasākumus. Šajā ziņā makroekonomiskās politikas sagatavošanā ir svarīgi saglabāt disciplīnu un vidējā termiņa perspektīvu. Pieredze parādījusi, ka politiskais aktīvisms tikai izraisa fiskālās nesabalansētības pieaugumu un nav palīdzējis atrisināt pamatā esošās ekonomiskās un strukturālās problēmas.

Darba tirgus un ražīguma pieauguma stimulēšanas pasākumi²

Darba tirgū nepieciešami pasākumi, kas palīdzētu ierobežot finanšu krīzes ietekmi un nodrošinātu tautsaimniecības atveseļošanās sākšanos, strukturāli nepasliktinot bezdarba līmeni un nesamazinot ilgāka termiņa darbaspēka līdzdalības līmeni. Tie ir šādi.

- a) Pasākumi algu elastības veicināšanai un mērenāka darba samaksas pieauguma nodrošināšanai. Šeit ietilpst darba samaksas indeksācijas sistēmu atcelšana, kas palīdz samazināt darba samaksas paaugstināšanas un izmaksu kāpuma spiedienu uz uzņēmumiem, tādējādi veicinot konkurenci un nodarbinātību. Apstākļos, kad krīzei ir atšķirīga ietekme uz sektoriem, lietderīgas būtu tādas vienošanās par darba samaksu sistēmas institucionālās iezīmes, kas varētu palīdzēt nodrošināt to, ka darba samaksa atspoguļo vietējā līmeņa ražīguma pārmaiņas, bezdarba apstākļus un uzņēmumu līmeņa konkurenci. Īpaši krīzes vissmagāk skartajos sektoros un valstīs cenu un produkcijas vienības izmaksu samazināšana veicina pieprasījumu un nodarbinātību. Turklāt diskusijās par tiesību aktiem, kas skar minimālo algu, galvenā uzmanība jāpievērš nodarbinātības veicināšanai un tam, kā izvairīties no darba vietu zaudēšanas, jo tas vispirms skartu mazāk kvalificēto un vājāko sabiedrības daļu.
- b) Pasākumi nodarbinātības (nodarbinātības atjaunošanās) veicināšanai. Reformas aktīva darba tirgus politikas un valsts nodarbinātības dienestu funkcionālās un finanšu efektivitātes uzlabošanai veicinātu bezdarbnieku apmācību un pārkvalificēšanos un palīdzētu viņiem atrast jaunu darbu. Attiecībā uz strādājošajiem lielāka darbalaika elastība varētu nodrošināt uzņēmumiem papildu iespējas samazināt darba laiku konkrētos periodos atbilstoši ražošanas vajadzībām, nezaudējot vērtīgo uzņēmumam specifisko cilvēkkapitālu, to atlaižot. Lielāka elastība uz laiku noslēgto darba līgumu atjaunošanā arī varētu palīdzēt veicināt nodarbinātību krīzes apstākļos.
- c) Pasākumi tautsaimniecības pielāgojumu veicināšanai vidējā termiņā. Citi pasākumi var palīdzēt veicināt tautsaimniecības vidējā termiņa pielāgošanās spēju uzlabošanos un sagatavot tautsaimniecības atveseļošanai nepieciešamos apstākļus, izvairoties no strukturālā bezdarba pieauguma. Šeit ietilpst pasākumi, lai veicinātu darbaspēka ģeogrāfisko (gan iekšzemes, gan starp valstīm) un profesionālo mobilitāti, piemēram, pensiju pārvedamības nodrošināšana un

1 2008. gada 26. novembra Eiropas Komisijas paziņojums Eiropadomei – Eiropas tautsaimniecības atveseļošanās plāns.

2 Sk., piemēram, ECB 2008. gada ziņojumu par strukturāliem jautājumiem *Labour Supply and Employment in the Euro Area Countries* ("Darbaspēka piedāvājums un nodarbinātība euro zonā").

izglītības apliecinājumu starptautiska atzīšana, kas veicinātu aktivitātes pārdali starp sektoriem. Bezdarba pabalstu sistēmas reformas, nosakot atbilstošo līmeni un/vai pabalstu saņemšanas ilgumu, lai novērstu negatīvu motivāciju palielināt darbaspēka piedāvājumu un papildu augšupvērstu spiedienu uz darbaspēka izmaksām. Darba devēju un darba ņēmēju maksāto nodarbinātības nodokļu likmju atšķirību mazināšana, mainot nodokļu un sociālās apdrošināšanas iemaksas, varētu palīdzēt veicināt darbaspēka piedāvājumu un nodarbinātību, samazinot darba devēju veiktās iemaksas un starpību starp darbinieku aprēķināto un faktiski saņemto algu. Nodrošinot pastāvīgo darba aizsardzības tiesību aktu lielāku elastību, tiek mazināti faktori, kas attur uzņēmumus no jaunu darbinieku pieņemšanas. Visbeidzot, pasākumi, lai uzlabotu prasmju tālāknododamību un mainītu to struktūru ar labāku izglītības aktivitāšu palīdzību, uzlabo nodarbinātības iespējas vidējā termiņā un ilgtermiņā.

Preču tirgos nepieciešami pasākumi, kas atvieglo esošās uzņēmējdarbības regulatīvo slogu, veicina konkurenci un stimulē jauninājumus. Tie ir šādi.

- a) Pasākumi turpmākās pretestības spēju palielināšanās nodrošināšanai. Politika, kas mazina esošās uzņēmējdarbības regulējumu un palielina konkurenci, labvēlīgi ietekmē patērētājus, nodrošinot tiem mazākas cenas, tādējādi uzlabojot mājāsaimniecību pirktspēju. Tas īpaši attiecas uz pakalpojumu sektoru (piemēram, komunikāciju pakalpojumiem un mazumtirdzniecības sektoru), kā arī uz lauksaimniecības sektoru. Vienlaikus ar saistīto ražīguma kāpumu, piedāvājumam pārejot pie efektīvāk strādājošiem uzņēmumiem, šādi pasākumi, visticamāk, stimulēs vidējā termiņa kopējo piedāvājumu un palielinās euro zonas tautsaimniecības spējas pretoties nelabvēlīgajiem šokiem.
- b) Ražīgumu un jauninājumus stimulējošie pasākumi. Valstīs, kurās budžets ir ar pietiekamu manevrēšanas iespēju, varētu ieteikt izdevumu palielināšanu pētniecībai un attīstībai, lai stimulētu kopējo pieprasījumu, kā arī ilgtermiņa ražīgumu un konkurenci ar jauninājumu palīdzību. Turklāt stabilas regulatīvās vides apstākļos piemērots riska kapitāla tirgus nodrošina to, ka ir pieejami atbilstoši finansējuma avoti uzņēmējdarbības uzsākšanai, kā arī mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) darbības nodrošināšanai. Īpaši sarežģītu vai finansiāli ietilpīgu projektu gadījumā palīdzēt varētu arī privātā sektora un valsts partnerība. Jāsamazina vai jānovērš tirgus piekļuves šķēršļi, kā arī regulatīvie šķēršļi, uzsākot uzņēmējdarbību, lai veicinātu uzņēmumu sektora pārstrukturēšanos, veidojot jaunus uzņēmumus.

Fiskālie pasākumi kvalitātes uzlabošanai un izaugsmes palielināšanai

Pasākumi, kuru mērķis ir uzlabot valsts finanšu kvalitāti un kas ietekmē valsts ieņēmumu un izdevumu līmeni un sastāvu, paredzēti ilgāka termiņa ekonomiskā labuma sasniegšanai, funkcionāli un finansiāli efektīvāk sadalot budžeta līdzekļus un tos tērējot noteiktajām stratēģiskajām prioritātēm. Produktīvi izdevumi pozitīvi ietekmē tautsaimniecības izaugsmes potenciālu, palielinot kapitāla un/vai darbaspēka robežproduktivitāti vai kopējo faktoru produktivitāti. Šajā ziņā, lai nodrošinātu ilgāka termiņa produkcijas izlaides kāpumu, tikpat svarīgi kā privātais kapitāls un darbaspēks var būt budžeta pamatizdevumi.³ Tie var palielināt cilvēkkapitālu un fizisko pamatkapitālu, kā arī tehnisko progresu tautsaimniecībā vai nu tieši, vai netieši, radot sinerģiju privātā sektora darbībai. Turklāt valsts pakalpojumi jānodrošina ekonomiski izdevīgā veidā. Visbeidzot, pieņemot noteiktu valsts izdevumu "augstas kvalitātes" līmeni par aksiomu, ir svarīgi, lai atbilstošā finansējuma struktūra līdz minimumam samazinātu nodokļu izkropļojumus un nodrošinātu nodokļu noteikumu un administrācijas vienkāršību un caurredzamību.

³ Pamatizdevumos var ietilpt izdevumi, kas paredzēti iekšējās un ārējās drošības, galveno administratīvo pakalpojumu un justīcijas, pamatpētījumu, pamatizglītības un veselības, minimālās sociālās nodrošināšanas un valsts infrastruktūras nodrošināšanai.

Pieejamā informācija liecina, ka lielākas valdības negatīvi ietekmē izaugsmi, īpaši, ja tas saistīts ar lielu darbaspēka un kapitāla nodokļu slogu un neefektīviem izdevumiem.⁴ Turklāt empīriskos valsts izdevumu efektivitātes pētījumos arī secināts, ka euro zonā un Eiropā kopumā ir pietiekami daudz uzlabojumu iespēju.⁵ Labas vadības prakse valsts finanšu jomā (piemēram, fiskālie noteikumi) ne tikai veicina fiskālo disciplīnu un ilgtspēju, bet arī var palīdzēt pārvirzīt valsts tēriņus uz izdevumu pozīcijām, kas vairāk veicina izaugsmi, izmantojot mazāk budžeta līdzekļu citiem mērķiem.

Kopumā fiskālās politikas kvalitāte ir augsta, un tā veicina izaugsmi, ja atbilst šādām prasībām:

- nodrošina institucionālo vidi, kas veicina izaugsmi un stabilas valsts finanses;
- izdevumu saistības uzņemas tikai, lai nodrošinātu valdības pamatlomu preču un pakalpojumu nodrošināšanā;
- privātajam sektoram nosaka izaugsmi un nodarbinātību veicinošus stimulus;
- efektīvi izmanto valsts resursus;
- finansē valdības darbības un, kur tas ir atbilstoši, privātā sektora darbības, pastāvot efektīvai un stabilai nodokļu sistēmai;
- veicina makroekonomisko stabilitāti ar stabilu un ilgtspējīgu valsts kontu palīdzību.

Šādiem pasākumiem jāatbilst atvērta tirgus ekonomikas principam, kas paredz brīvu konkurenci, lai izvairītos no situācijas, kurā valdība nodrošina atbalstu vietējiem uzņēmumiem, diskriminējot ārvalstu uzņēmumus.

4 A. Afonso, W. Ebert, L. Schuknecht and M. Thöne *Quality of Public Finances and Growth*, European Central Bank Working Paper No. 438, 2005, un Eiropas Komisijas *Public finances in EMU – 2008* ("Valsts finanses EMS – 2008"), *European Economy*, 2008. gada 4. jūlijs.

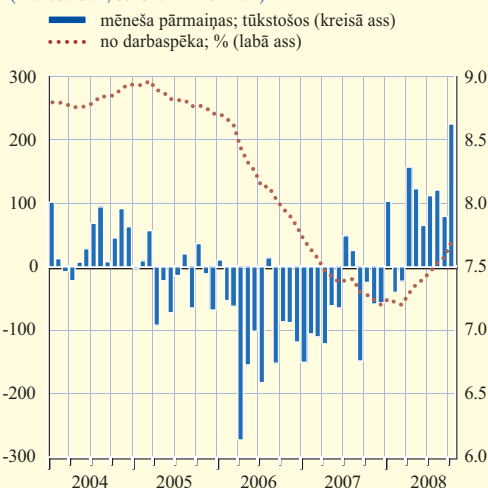
5 S. Deroose and C. Kastrop (eds.) *The Quality of Public Finances: Findings of the Economic Policy Committee-Working Group (2004–2007)*, *European Commission Occasional Papers* 37, 2008.

4.3. EKONOMISKĀS AKTIVITĀTES PERSPEKTĪVAS

Kopš septembra finanšu tirgus satricinājums ir pastiprinājies un paplašinājies. Spriedze finanšu sektorā arvien vairāk ietekmējusi arī reālo tautsaimniecību un īstenojušies vairāki agrāk konstatētie lejupvērstie ekonomiskās aktivitātes riski, tāpēc euro zonas aktivitātes pieauguma temps 2008. gadā palēninājās. Apsekojumi norāda uz būtisku aktivitātes pasliktināšanos gada beigās. Lēnāka reālo ienākumu pieauguma, finanšu līdzekļu vērtības krituma, stingrāku kreditēšanas nosacījumu un darba tirgus perspektīvas pasliktināšanās apstākļos mājāsaimniecību tēriņi samazinājušies. Sarūkot pelnītspējai, izzūdnot jaudu spiedienam un stingrākiem aizdevumu standartiem radot finansēšanas izmaksu pieaugumu un padarot

52. attēls. Bezdarbs

(mēneša dati; sezonāli izlīdzināti)

Avots: Eurostat.

līdzekļus grūtāk pieejamus, sarukuši uzņēmumu ieguldījumi. Arī mājokļos veikto ieguldījumu apjoms samazinājies, mājokļu tirgus aktivitātei vairākās euro zonas valstīs atslābstot. Ārējais pieprasījums mazinājies, jo izaugsme attīstītajās valstīs palēninājusies un attīstības valstīs arvien vairāk ietekmējis satricinājums. Produkcijas izlaides apjoma sarukuma rezultātā uzņēmumos mazinājies jaudu spiediens, un šķiet, ka darba tirgus apstākļi kļuvuši mazāk saspringti. Bezdarba līmenis pieaudzis, un nodarbinātības gaidu apsekojumu rezultāti kļuvuši mērenāki.

Ekonomiskās aktivitātes perspektīvas ir ārkārtīgi neskaidras, galvenokārt sakarā ar finanšu tirgus satricinājuma pastiprināšanos un paplašināšanos. Gaidāms, ka pasaules tautsaimniecības pavājināšanās un ļoti kūtrais iekšzemes pieprasījums saglabāsies arī dažu tuvāko ceturkšņu laikā. Saskaņā ar Eurosistēmas speciālistu 2008. gada decembra makroekonomiskajām iespēju aplēsēm euro zonai pēc tam būs vērojama pakāpeniska atveseļošanās, ko veicinās preču cenu kritums, pieņemot, ka uzlabosies ārējā vide un samazināsies finanšu spriedze. Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskās iespēju aplēses paredz, ka vidējais reālā IKP gada pieaugums 2008. gadā būs 0.8–1.2%, 2009. gadā – –1.0–0.0% un 2010. gadā – 0.5–1.5%. Salīdzinājumā ar ECB speciālistu septembra iespēju aplēsēm šie rādītāji ir koriģēti un būtiski samazināti.

Tautsaimniecības izaugsmes riski ir lejupvērsti. Tie galvenokārt saistīti ar iespēju, ka finanšu tirgus satricinājumam būs būtiskāka ietekme uz reālo tautsaimniecību, kā arī bažām par protekcionisma spiedienu un iespējamām neprognozējamām norisēm globālās nesabalansētības dēļ.

5. FISKĀLĀS NORISES

Pašreizējā fiskālā perspektīva norāda uz budžeta bilanču krasu pasliktināšanos euro zonā, un turpmāk riskiem būs lejuvērsta tendence. Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2008. gada rudens ekonomisko prognozi, kas pilnībā neatspoguļo neseno makroekonomiskās situācijas pasliktināšanos, paredzams, ka euro zonas vidējā valdības budžeta deficīta rādītājs 2008. un 2009. gadā ievērojami palielināsies. Gaidāms, ka triju euro zonas valstu budžeta deficīts 2008. gadā sasniegs vai pārsniegs atsaucēs vērtību 3% no IKP. Budžeta perspektīvas pasliktināšanos nosaka nelabvēlīgāka makroekonomiskā vide un nodokļu likmju samazināšana vairākās valstīs. Fiskālo bilanču prognožu riski ir stingri lejuvērsti neskaidras makroekonomiskās perspektīvas, finanšu krīzes fiskālās ietekmes un stimulējošu fiskālo pasākumu plānu dēļ. Lai saglabātu uzticēšanos fiskālās politikas noturībai, ir būtiski, lai visas iesaistītās puses pildītu savu apņemšanos pilnībā īstenot Stabilitātes un izaugsmes pakta nosacījumus.

2008. GADA FISKĀLĀS NORISES

Valsts finanšu perspektīvas euro zonā liecina par budžeta bilanču krasu pasliktināšanos. Saskaņā ar 2008. gada 3. novembrī publicēto Eiropas Komisijas rudens ekonomisko prognozi paredzams, ka euro zonas vidējais valdības budžeta deficīta rādītājs 2008. gadā būs 1.3% no IKP (2007. gadā – 0.6% no IKP; sk. 9. tabulu), norādot uz dažos pēdējos gados novērotā stabilā krituma tendences izžušanu. Salīdzinājumā ar 2007. gada beigās aktualizētajām stabilitātes programmām šis rādītājs euro zonas līmenī sarucis par 0.4 procentu punktiem, pārsniedzot sākotnējos mērķus, un to nosaka nodokļu likmju samazināšana, ieņēmumu deficīts un lielāki sākotnējie izdevumi. Komisija prognozē, ka Francijas, Īrijas un Maltas budžeta deficīta rādītājs 2008. gadā sasniegs vai pārsniegs atsaucēs vērtību 3% no IKP, lai gan 2007. gadā tikai Grieķijas budžeta deficīts pārsniedza 3% no IKP. Eurostat 2008. gada rudens paziņojumā Grieķijas valdības budžeta deficīts 2007. gadā palielināts līdz 3.5% no IKP salīdzinājumā ar 2.8% no IKP 2008. gada pavasara paziņojumā. Eurostat, ņemot vērā ES dāvinājumu pareizu reģistrāciju un uzlabojumus papildu budžeta līdzekļu, vietējo valdību un sociālās nodrošināšanas fondu izlietošanā, koriģēja šo 2008. gada pavasara paziņojumā ietvertu rādītāju.

9. tabula. Fiskālās norises euro zonā

(% no IKP)	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Eiropas Komisijas ekonomiskā prognoze, 2008. gada rudens						
a. Kopējie ieņēmumi	44.6	44.8	45.3	45.5	45.0	45.0
b. Kopējie izdevumi	47.5	47.3	46.6	46.1	46.3	46.9
t.sk.:						
c. Procentu izdevumi	3.1	2.9	2.9	3.0	3.0	2.9
d. Sākotnējie izdevumi (b – c)	44.4	44.4	43.8	43.1	43.3	43.9
Budžeta balance (a – b)	-2.9	-2.5	-1.3	-0.6	-1.3	-1.8
Sākotnējā budžeta balance (a – d)	0.2	0.4	1.6	2.3	1.6	1.1
Cikliski koriģētā budžeta balance	-2.7	-2.2	-1.5	-1.2	-1.6	-1.4
Bruto parāds	69.5	70.0	68.3	66.1	66.6	67.2
Papildpostenis: reālais IKP						
(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu; %)	2.2	1.7	2.9	2.7	1.2	0.1
Euro zonas vidējie rādītāji, pamatojoties uz 2007. un 2008. gada aktualizētajām stabilitātes programmām						
Budžeta balance			-1.5	-0.8	-0.9	-0.4
Sākotnējā budžeta balance			1.5	2.2	2.1	2.3
Cikliski koriģētā budžeta balance			-1.4	-1.0	-0.9	-0.5
Bruto parāds			68.4	66.4	64.9	63.3
Papildpostenis: reālais IKP						
(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu; %)			3.0	2.7	2.3	2.2

Avoti: Eiropas Komisija, 2007. un 2008. gada aktualizētās stabilitātes programmas un ECB aprēķini.

Piezīmes. Skaitļi neietver UMTS licenču pārdošanas ieņēmumus, un skaitļu noapaļošanas rezultātā summa var atšķirties no kopsomas. Dati par Kipru, Maltu un Slovākiju ietverti visos gados.

Pat ja netiek ņemta vērā vērēnīgo valdības intervenču, kuru mērķis ir stabilizēt finanšu institūcijas, ietekme, Komisija prognozē euro zonas valdības bruto parāda rādītāja palielināšanos no 66.1% no IKP 2007. gadā līdz 66.6% no IKP 2008. gadā.¹ Lai nodrošinātu atbilstošu pieeju, Eurostat pašlaik pārskata lielākās daļas glābšanas pasākumu statistisko atspoguļojumu.

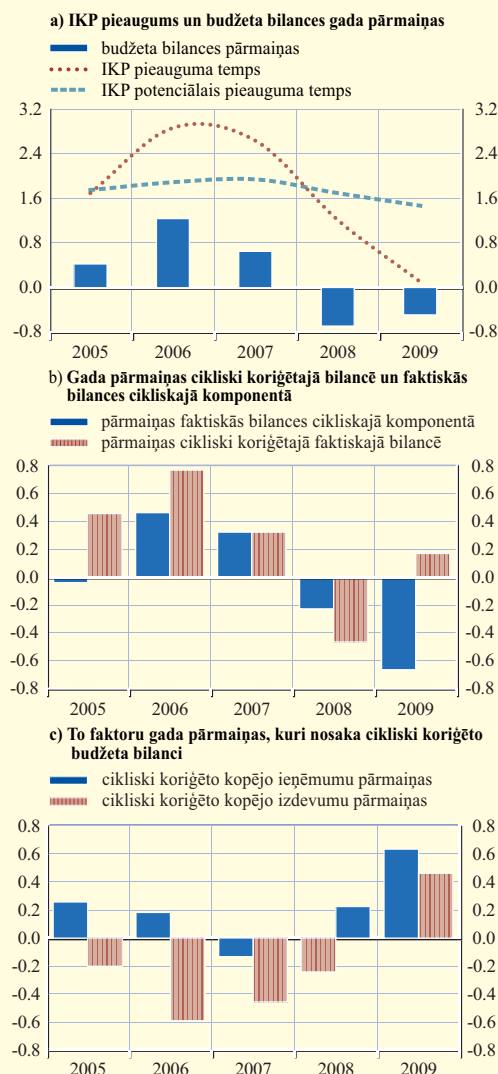
FAKTORI, KAS NOSAKA BUDŽETA NORISES 2008. GADĀ

Euro zonas budžeta bilances pasliktināšanos daļēji veicina vidējā reālā IKP gada pieauguma tempa kritums (sk. 53. att.). Īpaši tautsaimniecības izaugsmes palēnināšanās negatīvi ietekmēja ieņēmumu attiecību pret IKP, un to noteica mazāka nodokļu bāze un pāreja no bagātīgi ar nodokļiem apliktās daba samaksas pieauguma un (nominālā) privātā patēriņa uz ārējo pieprasījumu ar mazākiem nodokļiem. Ieņēmumu samazināšanās daļēji saistīta ar aktīvu cenām, piemēram, valsts nodevām vairākās valstīs. Izdevumu rādītājs palielinājās galvenokārt sociālo pabalstu un pārvedumu cikliska pieauguma dēļ. Budžeta deficīta rādītāja palielināšanos noteica ne tikai makroekonomiskās situācijas pasliktināšanās ietekme, bet arī nodokļu likmju samazināšana vairākās euro zonas valstīs. Tādējādi šo pastāvīgo samazināšanos atspoguļo lielāks cikliski koriģēts budžeta deficīts, kā arī neplānotu papildu ieņēmumu izzušanas ietekme.

Kopējās budžeta bilances pasliktināšanās euro zonā neatklāj ievērojamas novirzes valstu dalījumā. Salīdzinājumā ar Komisijas 2008. gada pavasara prognozi budžeta perspektīva krasi pasliktinājusies Īrijā, Spānijā un Maltā, budžeta deficīta rādītājam palielinoties attiecīgi par 4.1 procentu punktu, 2.2 procentu punktiem un 2.2 procentu punktiem. Savukārt Vācijā, Luksemburgā, Slovēnijā un Somijā Eiropas Komisija prognozē valdības budžeta bilances uzlabošanos.

53. attēls. Faktori, kas nosaka budžeta norises euro zonā

(no IKP; procentu punktos; pārmaiņas; %)

Avoti: Eiropas Komisija (2008. gada rudens ekonomiskā prognoze) un ECB aprēķini.
Piezīme: Kipra, Malta un Slovākija ietvertas euro zonas vidējā rādītājā.

¹ Ārkārtīgi grūti izvērtēt valdības intervenču fiskālās izmaksas finanšu sektora atbalstam. Tika lēsts, ka izsludināto euro zonas valdības parāda mazināšanas pasākumu iespējamā tiešā ietekme 2008. gada novembra beigās sasnies 288.6 mljrd. euro (aptuveni 3% no euro zonas IKP); savukārt veikto pasākumu ietekme uz euro zonas valdības budžeta deficītu tika lēsta 2.5 mljrd. euro apmērā (aptuveni 0.03% no euro zonas IKP) un ietekme uz valdības iespējamām saistībām – 2 trilj. euro apmērā (jeb 21% no euro zonas IKP).

Līdz 2008. gada 2. ceturksnim pieejamie ceturkšņa dati rāda, ka kopējais ieņēmumu pieaugums salīdzinājumā ar iepriekš novēroto augsto līmeni ir sarucis, savukārt izdevumu kāpums ir palielinājies, īpaši ja tas koriģēts ar specifisko faktoru ietekmi Itālijā (sk. 54. att.). Paredzams, ka nākotnē ieņēmumu gada pieauguma temps turpmāk stabili samazināsies un būs ievērojami zemāks par izdevumu pieauguma tempu visā prognožu periodā.

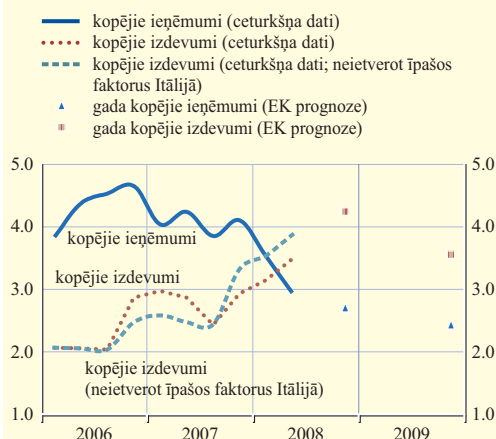
2009. GADA VALSTS FINANŠU PROGNOZES

Komisija, pamatojoties uz informāciju, kas pieejama līdz rudenim, 2009. gadā prognozē euro zonas vidējā budžeta deficīta turpmāku palielināšanos (tas sasnies 1.8% no IKP). Šo prognozēto pasliktināšanos galvenokārt nosaka mazāk labvēlīgi makroekonomiskie apstākļi, savukārt paredzams, ka cikliski koriģētā faktiskā budžeta balance nedaudz uzlabosies. Gaidāms, ka visu euro zonas valstu (izņemot Grieķiju, Maltu un Slovākiju) budžeta pozīcija pasliktināsies. Prognozēts, ka Īrijā un Francijā valdības budžeta deficīts joprojām pārsnies atsauces vērtību 3% no IKP. Fiskālo bilanču prognozes riski ir stingri lejuvērsti, un to nosaka neskaidras makroekonomiskās perspektīvas, finanšu krīzes fiskālā ietekme un stimulējošu fiskālo pasākumu plāni Eiropā. Saskaņā ar nesen publicētajiem makroekonomiskajiem rādītājiem un jaunākajām Eurosistēmas speciālistu iespēju aplēsēm (sk. 6. nodaļu) daži no šiem riskiem ir īstenojušies. Tas liecina, ka valsts finanšu perspektīvas 2009. gadā ir ievērojami sliktākas, nekā paredzēts Komisijas 2008. gada rudens prognozē.

Krasā makroekonomiskās situācijas pasliktināšanās nosaka nepieciešamību pēc saskaņotas fiskālās darbības, kas Eiropas valdībām jāveic kopējā pieprasījuma stimulēšanai. Eiropas Komisija 26. novembrī ierosināja fiskālo pasākumu kopumu 200 mljrd. euro apmērā (1.5% no ES IKP), t.sk. 170 mljrd. euro (jeb 1.2% no IKP) no nacionāliem pasākumiem un 30 mljrd. euro – no ES un EIB budžetiem. Šis pasākumu kopums piedāvā gan ieņēmumu, gan izdevumu pasākumus, kurus dalībvalstis var īstenot, ņemot vērā to tautsaimniecību iekšzemes vajadzības un valsts finanšu sākumstāvokli. Ierosinātie pasākumi ietver: 1) valsts izdevumu pagaidu palielinājumu (piemēram, pārvedumi mājāsaimniecībām, bezdarbnieku pabalsti un valsts ieguldījumi); 2) garantijas un aizdevumu subsīdijas uzņēmumiem, kuriem ir kredīti; 3) labi izplānotus finansiālos stimulus uzņēmumiem, kuri darbojas specifiskos sektoros (piemēram, lai veicinātu energoefektivitāti un pielāgošanos klimata pārmaiņām); 4) zemākus darba devēju maksātos darba ienākumu nodokļus un mazākas sociālās iemaksas; 5) standarta PVN likmes līmeņa īslaicīgu samazināšanu. Dalībvalstīm, kuras īsteno pretcikliskus budžeta pasākumus, līdz 2008. gada decembra beigām jāiesniedz aktualizēta stabilitātes vai konverģences programma. ES ieguldījumu 2007.–2013. gadā plānots finansēt no ES budžeta.

54. attēls. Valdības ceturkšņa finanšu statistika un prognozes; euro zona

(četrus ceturkšņu rādītāju pieauguma temps salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: ECB aprēķini, kas balstīti uz Eurostat un valstu datiem; Eiropas Komisija. Piezīmes. Attēlā parādīta kopējo ieņēmumu un kopējo izdevumu dinamika četrus ceturkšņu rādītāju izteiksmē no 2006. gada 1. ceturkšņa līdz 2008. gada 2. ceturksnim un 2008. un 2009. gada prognozes saskaņā ar Eiropas Komisijas 2008. gada rudens prognozi. Itālijas gadījumā īpašie faktori, kas nav ietverti kopējos izdevumos, 2006. gada 2. pusgadā sasniedza 0.3% no euro zonas gada IKP un bija saistīti ar dzelzceļa parāda pārņemšanu.

FISKĀLĀS POLITIKAS APSVĒRUMI

Pašreizējos apstākļos, ko raksturo liela nenoteiktība par finanšu krīzes ietekmi uz makroekonomisko situāciju, īstenotajai fiskālajai politikai būtu jābalstās uz vairākiem pamatprincipiem un apsvērumiem. Pirmkārt un galvenokārt, jā saglabā ticība valsts finanšu stabilitātei, īpaši laikā, kad mazinājusies uzticēšanās banku sektoram. Šajā sakarā jā saglabā sabiedrības uzticēšanās fiskālās politikas noturībai un ES fiskālās politikas galveno principu, kas pamatojas uz normatīvajiem aktiem, integritātei. Ir būtiski, lai visas iesaistītās puses pildītu savu apņemšanos īstenot Stabilitātes un izaugsmes pakta nosacījumus, kas nodrošina nepieciešamo elastību.

Otrkārt, jāņem vērā automātisko fiskālo stabilizatoru efektivitāte. Šie stabilizatori tiešām euro zonā ir lieli, tāpēc tautsaimniecības izaugsmes pavājināšanās gadījumā tiem jāveicina fiskālās situācijas uzlabošanās. Turklāt valdības jau apņēmušās sniegt ievērojamu atbalstu banku sistēmai, tādējādi cenšoties risināt pašreizējo problēmu cēloņus. Lai gan, rēķinot budžeta deficītu vai pārādu, netiek ņemtas vērā saistības, to izpildei būs tieša ietekme uz abiem (ja un kad šīs saistības tiks izpildītas). Treškārt, ja ir pietiekama elastība, papildu budžeta pasākumi varētu būt visefektīvākie tad, ja tie ir savlaicīgi, mērķtiecīgi un tiem ir pagaidu raksturs. Īpaši noderīgi būtu pasākumi, kuri vienlaikus veido stabilu pamatu, kas nepieciešams, lai notiktu atveseļošanās un tiktu nodrošināta potenciālā izaugsme, uzlabo valsts finanšu kvalitāti un veicina strukturālās reformas (sk. 8. ielikumu). Valstīm jāveic nepieciešamās reformas, lai pilnībā izmantotu augošās starptautiskās tirdzniecības un tirgus integrācijas piedāvātās iespējas saskaņā ar atklātā tirgus ekonomikas principu, kas paredz brīvu konkurenci.

6. EUROSISTĒMAS SPECIĀLISTU MAKROEKONOMISKĀS IESPĒJU APLĒSES EURO ZONAI

Pamatojoties uz informāciju, kas pieejama līdz 2008. gada 20. novembrim, Eurosistēmas speciālisti sagatavojuši euro zonas makroekonomiskās attīstības iespēju aplēses.¹ Paredzams, ka reālā IKP gada vidējais pieaugums 2008. gadā būs 0.8–1.2%, 2009. gadā – –1.0–0.0% un 2010. gadā – 0.5–1.5%. Paredzams, ka vispārējā SPCI vidējais pieauguma temps 2008. gadā būs 3.2–3.4%, 2009. gadā – 1.1–1.7% un 2010. gadā – 1.5–2.1%.

9. ielikums

TEHNISKIE PIEŅĒMUMI PAR PROCENTU LIKMĒM, VALŪTU KURSIEM, PREČU CENĀM UN FISKĀLO POLITIKU

Tehniskie pieņēmumi par procentu likmēm un gan enerģijas, gan neenerģijas preču cenām balstīti uz tirgus gaidām atbilstoši stāvoklim 2008. gada 14. novembrī.¹ Pieņēmumi par īstermiņa procentu likmēm ir tīri tehniska rakstura. Šīs procentu likmes nosaka pēc 3 mēnešu EURIBOR, tirgus gaidas iegūstot, pamatojoties uz biržā tirgto nākotnes līgumu procentu likmēm. Balstoties uz šo metodi, īstermiņa procentu likmju kopējais vidējais rādītājs 2008. gadā ir 4.7%, 2009. gadā tas samazinās līdz 2.8% un 2010. gadā paaugstinās līdz 3.2%. Tirgus gaidas attiecībā uz euro zonas valstu valdību 10 gadu obligāciju nominālajām peļņas likmēm rāda, ka gaidāms neliels kāpums no vidēji 4.4% 2008. gadā līdz 4.5% 2009. gadā un 4.7% 2010. gadā.² Pamataplēsē ietverts arī pieņēmums, ka banku aizdevumu procentu likmju starpības turpinās paaugstināties salīdzinājumā ar esošo līmeni, atspoguļojot pašreizējo saasināto riska apzināšanos finanšu tirgos. Runājot par preču cenām, pamatojoties uz tendenci biržā tirgto nākotnes līgumu tirgū divu nedēļu periodā, kas beidzās pēdējā datu aktualizēšanas termiņā, pieņemts, ka gada vidējās naftas cenas 2008. gadā būs 99.9 ASV dolāri par barelu, 2009. gadā – 67.3 ASV dolāri par barelu un 2010. gadā – 76.6 ASV dolāri par barelu. Gaidāms, ka starptautiskās pārtikas cenas 2008. gadā strauji pieaugs (par 28.9%) un 2009. gadā samazināsies par 9.7%, bet 2010. gadā atkal palielināsies par 4.9%. Prognozēts, ka citu preču (t.i., neenerģijas un nepārtikas preču) cenas ASV dolāros 2008. gadā pieaugs par 3.5%, 2009. gadā būtiski samazināsies (par 22.9%) un 2010. gadā palielināsies par 5.4%.

Izdarīts arī tehniskais pieņēmums, ka iespēju aplēšu periodā divpusējie valūtu kursi nemainās salīdzinājumā ar vidējiem rādītājiem, kas dominēja divu nedēļu laikā līdz pēdējam datu aktualizēšanas termiņam. Tas nozīmē, ka euro kurss attiecībā pret ASV dolāru ir 1.27, bet euro efektīvais kurss 2008. gadā ir vidēji par 4.1% augstāks nekā 2007. gada vidējais rādītājs un 2009. gadā – vidēji par 5.5% zemāks nekā 2008. gada vidējais rādītājs.

Pieņēmumi par fiskālo politiku pamatoti uz atsevišķu euro zonas valstu budžeta plāniem, kas bija pieejami 2008. gada 20. novembrī. Tie ietver visus politikas pasākumus, kurus jau apstiprinājuši valstu parlamenti vai kurus valdības jau detalizēti izstrādājušas un kurus varētu apstiprināt likumdošanas procesā.

1 Naftas un pārtikas cenu pieņēmumi balstīti uz biržā tirgto nākotnes līgumu cenām līdz 2010. gada beigām. Pieņemts, ka pārējo preču cenas līdz 2009. gada beigām atbilst biržā tirgto nākotnes līgumu cenām un pēc tam attīstīsies atbilstoši pasaules ekonomiskajai aktivitātei.

2 Sk. šā "Mēneša Biļetena" 4. ielikumu.

1 Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskās iespēju aplēses kopīgi izstrādā ECB un euro zonas valstu NCB speciālisti. Šīs iespēju aplēses divas reizes gadā izmanto par pamatu Padomes vērtējumam par tautsaimniecības attīstību un cenu stabilitātes riskiem. Stikāka informācija par izmantotajām procedūrām un metodēm sniegta dokumentā *A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises* (ECB, 2001. gada jūnijs), kas pieejams ECB interneta lapā. Lai atspoguļotu ar iespēju aplēsēm saistīto nenoteiktību, katra mainīgā lieluma atainošanai izmanto diapazonus. Katra mainīgā lieluma un katra perioda robežas atbilst uz modeli balstītam 75% varbūtības intervālam. Izmantotā metode izskaidrota dokumentā *New procedure for constructing ECB staff projection ranges* (ECB, 2008. gada septembris), kas arī pieejams ECB interneta lapā. Ņemot vērā ārkārtas ekonomiskos un finanšu apstākļus, pašlaik ar iespēju aplēsēm saistītā nenoteiktība ir lielāka nekā parasti.

STARPTAUTISKĀ VIDE

Pasaules ekonomiskās izaugsmes izredzes būtiski iedragājuši ekonomiskā lejupslīde, kas tagad vērojama visās attīstītajās valstīs. Pastiprināta finanšu spriedze, notiekošās mājokļu tirgus korekcijas un ASV krīzes pastiprināta ietekme uz citām valstīm būtiski pasliktinājuši pasaules tautsaimniecības izaugsmes perspektīvu. Paredzams, ka tuvākajā laikā globālo ciklisko kritumu galvenokārt veicinās lēnas ekonomiskās izaugsmes perspektīvas ASV un citās attīstītajās valstīs, taču gaidāms, ka arī attīstības valstīs samazināsies ekonomiskā aktivitāte zemāka ārējā pieprasījuma un negatīvas finanšu krīzes ietekmes dēļ.

Paredzams, ka tautsaimniecības izaugsme ārpus euro zonas būs vāja līdz 2009. gada sākumam un pēc tam uzlabosies tikai ļoti pakāpeniski. To veicinās labvēlīga makroekonomiskā politika, gaidāmais pakāpeniskais finanšu spriedzes atslābums un preču cenu kritums. Ļoti vājas globālās tirdzniecības dinamikas dēļ gaidāms, ka euro zonas ārējais pieprasījums būs mērens līdz 2009. gada vidum, kad tas sāks lēni palielināties. Gaidāms, ka euro zonas ārējo pieprasījumu galvenokārt noteiks attīstības valstis un naftas eksportētājvalstis, bet attīstīto valstu ieguldījums joprojām būs mērenāks.

Paredzams, ka kopumā pasaules reālā IKP gada pieaugums ārpus euro zonas 2008. gadā būs vidēji 3.9%, 2009. gadā – 2.4% un 2010. gadā – 3.6%. Gaidāms, ka 2008. gadā pieaugums euro zonas eksporta tirgos būs 4.7%, 2009. gadā – 2.5% un 2010. gadā – 5.0%.

REĀLĀ IKP PIEAUGUMA IESPĒJU APLĒSES

Euro zonai saskaroties ar ilgstošu pasaules tautsaimniecības pavājināšanos un stingriem finansēšanas nosacījumiem, gaidāms, ka IKP ceturkšņa izaugsmes temps būs negatīvs līdz 2009. gada vidum. Paredzams, ka sekojošais ļoti lēnais tempa pieaugums atspoguļos pakāpenisku ārējās vides uzlabošanos (pieņemts, ka būtiski pazemināsies preču cenu spiediens), kā arī pieņēmumu, ka euro zonā pazemināsies īstermiņa procentu likmes un pakāpeniski samazināsies finanšu krīzes negatīvā ietekme. Tādējādi tiek lēsts, ka reālā IKP gada vidējais pieaugums 2008. gadā būs 0.8–1.2%, 2009. gadā – –1.0–0.0% un 2010. gadā – 0.5–1.5%. Šāda lēnas izaugsmes tendence euro zonā atspoguļo gan nelielu globālo aktivitāti, gan ļoti mazo iekšzemes pieprasījumu.

Paredzams, ka euro zonas eksports tuvākajā laikā atspoguļos lejupslīdi pasaulē, ko noteikusi arī euro zonas agrākās cenu konkurētspējas samazināšanās novēlotā ietekme. Gaidāmais eksporta kāpums 2009. gadā skaidrojams gan ar spēcīgāku ārējā pieprasījuma kāpumu, gan ar labāku cenu konkurētspēju, kas galvenokārt saistīts ar neseno euro kursa samazināšanos.

10. tabula. Makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai(gada vidējās pārmaiņas; %) ^{1),2)}

	2007	2008	2009	2010
SPCI	2.1	3.2–3.4	1.1–1.7	1.5–2.1
Reālais IKP	2.6	0.8–1.2	–1.0–0.0	0.5–1.5
Privātais patēriņš	1.6	0.1–0.5	–0.3–0.7	0.6–1.8
Valdības patēriņš	2.3	1.9–2.3	1.3–1.9	1.3–1.9
Kopējā pamatkapitāla veidošana	4.2	0.2–1.2	–6.0––3.0	–2.4–1.0
Eksports (preces un pakalpojumi)	5.9	2.4–3.4	–1.4–1.0	2.3–4.9
Imports (preces un pakalpojumi)	5.4	2.0–3.0	–1.9–1.1	1.4–5.2

1) Reālā IKP un tā sastāvdaļu iespēju aplēsēs izmantoti atbilstoši darbadienu skaitam koriģēti dati. Eksporta un importa iespēju aplēsēs ietverta euro zonas iekšējā tirdzniecība.

2) 2009. gada iespēju aplēšu diapazonos Slovēnija ietverta kā euro zonas dalībniece. 2009. gada vidējās procentuālās pārmaiņas aprēķinātas, iekļaujot Slovēniju euro zonā jau 2008. gadā.

Gaidāms, ka iespēju aplēšu periodā stingrie finansēšanas nosacījumi un zema globālā aktivitāte no IKP iekšzemes komponentiem visbūtiskāk ietekmēs kopējo ieguldījumu apjomu. Turklāt tiek lēsts, ka privātos mājokļu ieguldījumus mazinās peļņas maržu kritums, bet mājokļu ieguldījumu aplēses atspoguļo arī dažās euro zonas valstīs notiekošo mājokļu tirgus sakārtošanos. Savukārt tiek pieņemts, ka valdības ieguldījumu pieaugums, kas samazinājās lielāko 2008. gada daļu, 2009. gadā palielināsies, veicinot kopējo ieguldījumu apjomu. Paredzams, ka kopējo ieguldījumu pamatlīdzekļos gada pieauguma temps 2008. gadā kopumā būs 0.2–1.2%, 2009. gadā – –6.0– –3.0% un 2010. gadā – –2.4–1.0%.

Gaidāms, ka aplēšu periodā arī privātā patēriņa pieaugums būs ierobežots. Paredzamā tendence galvenokārt atspoguļo reālo rīcībā esošo ienākumu dinamiku un gaidāms, ka to savukārt ietekmēs nodarbinātības līmeņa pazemināšanās. Gaidāmais mērenais patēriņa pieaugums arī atspoguļo turpmāku piesardzības uzkrājumu kāpumu 2008. un 2009. gadā, ņemot vērā lielo ekonomisko nenoteiktību, bezdarba līmeņa pieaugumu un akciju un mājokļu cenu kritumu. Paredzams, ka iespēju aplēšu periodā stabilāk pieaugs valdības patēriņš.

Atbilstoši iekšzemes pieprasījuma un eksporta struktūrai paredzams, ka euro zonas importa pieaugums samazināsies gan 2008., gan 2009. gadā. Ņemot vērā, ka gaidāms mazāks importa apjoma pieaugums salīdzinājumā ar eksporta apjoma kāpumu, paredzams, ka neto tirdzniecība pozitīvi ietekmēs IKP pieaugumu visā iespēju aplēšu periodā.

Līdz ar paredzēto ekonomiskās aktivitātes samazināšanos gaidāms, ka nodarbinātības līmenis pazemināsies visā iespēju aplēšu periodā. Paredzams, ka 2009. gadā reālās darba samaksas pieaugums, atspoguļojot agrāk veikto darba līgumu atjaunošanu, samazinās arī darbaspēka pieprasījumu. Turklāt prognozes par ieguldījumiem mājokļos rāda, ka būvniecības sektors negatīvi ietekmēs nodarbinātības pieaugumu. Gaidāms, ka 2009. un 2010. gadā darbaspēka pieauguma temps būs daudz zemāks, nekā kopš 2002. gada novērotais, un to galvenokārt izraisīs cikliskā krituma radītais t.s. cerības zaudējušā strādnieka efekts un paredzētā darbaspējīgo iedzīvotāju skaita pieauguma samazināšanās. Atspoguļojot nodarbinātības iespēju aplēses un pieņēmumus par darbaspēka attīstību, gaidāms, ka bezdarba līmenis iespēju aplēšu periodā būtiski paaugstināsies.

CENU UN IZMAKSU IESPĒJU APLĒSES

Kopējā SPCI gada inflācija augstāko punktu sasniedza 2008. gada jūlijā (4.0%). Pēc preču cenu samazināšanās un atspoguļojot ekonomisko prognožu pasliktināšanos, gaidāms, ka SPCI gada vidējā inflācija krasi samazināsies no 3.2–3.4% 2008. gadā līdz 1.1–1.7% 2009. gadā un paaugstināsies līdz 1.5–2.1% 2010. gadā. Paredzētā U veida inflācijas līkne galvenokārt atspoguļo iepriekšējo preču cenu kāpumu ietekmi (sk. šā "Mēneša Biļetena" 6. ielikumu). Gaidāms, ka SPCI inflācija (izņemot enerģiju) iespēju aplēšu periodā vienmērīgāk samazināsies.

Paredzams, ka ārējo cenu spiediens līdz 2009. gada beigām saruks, galvenokārt atspoguļojot iepriekšējos un turpmākos pieņēmumus par preču cenu dinamiku. Pēc tam gaidāms, ka noteicoša būs nesenās euro kursa samazināšanās pretēja ietekme uz importa cenām, izraisot nedaudz lielāku importa cenu kāpumu 2010. gadā.

Runājot par iekšzemes cenu spiedienu, tiek lēsts, ka 2008. gadā būtiski palielinājies atlīdzības pieaugums vienam nodarbinātajam. Šis pieaugums atspoguļo kolektīvās vienošanās par būtiski augstāku darba samaksu gan privātajā, gan valsts sektorā. Turpmāk gaidāms, ka atlīdzības pieaugums vienam nodarbinātajam 2009. un 2010. gadā būs nedaudz zemāks, pastāvot vājam darba tirgum ar augstu starptautisko konkurenci. Atspoguļojot darba samaksas pieaugumu un (mazākā

11. tabula. Salīdzinājums ar 2008. gada septembra iespēju aplēsēm

(gada vidējās pārmaiņas; %)	2007	2008	2009
Reālais IKP – 2008. gada septembris	2.6	1.1–1.7	0.6–1.8
Reālais IKP – 2008. gada decembris	2.6	0.8–1.2	–1.0–0.0
SPCI – 2008. gada septembris	2.1	3.4–3.6	2.3–2.9
SPCI – 2008. gada decembris	2.1	3.2–3.4	1.1–1.7

mērā) darba ražīguma ciklisko lejupslīdi, paredzams, ka 2008. gadā būtiski palielināsies vienības darbaspēka izmaksu pieaugums, kas samazināsies 2009. un 2010. gadā, sarūkot darba samaksai un pieaugot darba ražīgumam. Pēc gadiem ilga būtiska pieauguma gaidāms, ka peļņas marža samazināsies gan 2008., gan 2009. gadā, absorbējot daļu lielāku vienības darbaspēka izmaksu un importa cenu kāpuma izraisītā inflācijas spiediena, pastiprinoties konkurencei un pavājinoties ekonomiskajai aktivitātei. Tiek lēsts, ka 2010. gadā peļņas marža atkal paaugstināsies, tautsaimniecībai atveseļojoties un pakāpeniski palielinoties IKP pieauguma tempam.

SALĪDZINĀJUMS AR 2008. GADA SEPTEMBRA IESPĒJU APLĒSĒM

Salīdzinājumā ar 2008. gada septembra "Mēneša Biļetenā" publicēto reālā IKP pieauguma diapazonu 2008. un 2009. gadā paredzamais pieauguma diapazons būtiski koriģēts un samazināts. Īpaši būtiski koriģēti diapazoni 2009. gadam. Šīs pārmaiņas atspoguļo gan daudz sliktākas īstermiņa ekonomiskās perspektīvas, gan turpmāku pašlaik vērojamā finanšu satricinājuma iekšzemes un ārējo ietekmi iespēju aplēšu periodā.

2008. un 2009. gadā (īpaši 2009. gadā) paredzamie SPCI inflācijas diapazoni tagad ir zemāki, nekā bija paredzēts 2008. gada septembra iespēju aplēsēs. Korekcijas radušās galvenokārt būtiski pazeminot pieņēmumus par enerģijas un pārtikas preču cenām, taču tās arī atspoguļo zemākas ekonomiskās aktivitātes ietekmi gan uz algu, gan cenu noteikšanu.

10. ielikums

CITU INSTITŪCIJU PROGNOZES

Pieejamas arī vairākas starptautisko organizāciju un privātā sektora iestāžu sagatavotās prognozes euro zonai. Taču šīs prognozes nav precīzi salīdzināmas cita ar citu vai ar Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskajām iespēju aplēsēm, jo tās nav sagatavotas vienā laikā. Turklāt to pieņēmumi par fiskālajiem, finanšu un ārējiem mainīgajiem lielumiem, t.sk. naftas un citu preču cenām, iegūti, izmantojot atšķirīgas (daļēji nenorādītas) metodes. Visbeidzot, dažādās prognozēs izmantotas atšķirīgas metodes datu koriģēšanai atbilstoši darbadienu skaitam (sk. tabulu).

Pašlaik pieejamās citu institūciju prognozes rāda, ka euro zonas reālā IKP pieaugums 2008. gadā būs 1.0–1.2%, 2009. gadā – –0.6–0.3% un 2010. gadā – 0.9–1.6%. Tātad lielākā daļa pieejamo pieauguma prognožu kopumā atbilst Eurosistēmas speciālistu iespēju aplēšu diapazoniem.

Attiecībā uz inflāciju pieejamās prognozes paredz, ka vidējā SPCI gada inflācija 2008. gadā būs 3.4–3.5%, 2009. gadā – 1.4–2.2% un 2010. gadā – 1.3–2.1%. Vairākas prognozes 2009. gadam neiekļaujas Eurosistēmas speciālistu iespēju aplēšu diapazonos – visticamāk tāpēc, ka tās tika iegūtas, kad naftas cenas bija augstākas un tāpēc tajās tika izmantoti pieņēmumi par augstākām preču cenām.

Euro zonas reālā IKP pieauguma un SPCI inflācijas prognožu salīdzinājums

(gada vidējās pārmaiņas; %)

	Publiskošanas datums	IKP pieaugums			SPCI inflācija		
		2008	2009	2010	2008	2009	2010
SVF	2008. gada novembris	1.2	–0.5	n.p.	3.5	1.9	n.p.
Eiropas Komisija	2008. gada oktobris	1.2	0.1	0.9	3.5	2.2	2.1
<i>Survey of Professional Forecasters</i>	2008. gada oktobris	1.2	0.3	1.4	3.4	2.2	2.0
<i>Consensus Economics</i> prognozes	2008. gada novembris	1.0	–0.2	1.6	3.4	1.8	2.0
OECD	2008. gada novembris	1.0	–0.6	1.2	3.4	1.4	1.3
Eurosistēmas speciālistu iespēju aplēses	2008. gada decembris	0.8–1.2	–1.0–0.0	0.5–1.5	3.2–3.4	1.1–1.7	1.5–2.1

Avoti: Eiropas Komisijas ekonomiskās prognozes, 2008. gada rudens; SVF Pasaules tautsaimniecības perspektīvas attiecībā uz IKP, 2008. gada novembris, un Pasaules tautsaimniecības perspektīvas attiecībā uz SPCI, 2008. gada oktobris; OECD Tautsaimniecības perspektīvas Nr. 84, 2008. gada novembris, priekšizdevums; *Consensus Economics* prognozes un ECB *Survey of Professional Forecasters*.
Piezīme. Gan Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskajās iespēju aplēsēs, gan OECD prognozēs uzrādīts atbilstoši darbadienu skaitam koriģēts gada pieauguma temps, bet Eiropas Komisija un SVF gada pieauguma tempu uzrāda, neveicot korekcijas atbilstoši darbadienu skaitam gadā. Citās prognozēs nav norādīts, vai tajās uzrādītie dati ir vai nav koriģēti atbilstoši darbadienu skaitam.

7. VALŪTU KURSU UN MAKSĀJUMU BILANCES PĀRMAIŅAS

7.1. VALŪTU KURSI

Situācija ārvalstu valūtu tirgos pēdējos trijos mēnešos diezgan būtiski mainījusies, saglabājoties nozīmīgam svārstīgumam. Paaugstinoties 1. pusgadā, euro efektīvais kurss kopš augusta būtiski saruka un 3. decembrī bija par 14.3% zemāks nekā 2008. gada sākumā.

EURO EFEKTĪVAIS KURSS

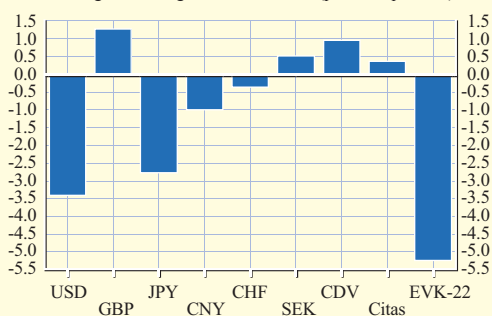
Situācija ārvalstu valūtu tirgos pēdējos trijos mēnešos diezgan būtiski mainījusies, saglabājoties nozīmīgam svārstīgumam saistībā ar ilgstošu finanšu satricinājumu pasaulē. Pēc euro efektīvā kursa pieauguma 1. pusgadā euro kurss augustā sāka pazemināties. Lejupvērstais spiediens oktobrī pastiprinājās, galvenokārt atspoguļojot euro zonas ekonomiskās situācijas pārvērtēšanu salīdzinājumā ar citām ekonomiskajām zonām. Euro kursa kritums saistīts arī ar gaidāmajām valūtu kursu svārstībām, sasniedzot rekordaugstu līmeni apstākļos, kad pasaulē vērojama pastiprināta izvairīšanās no riska. Pēdējā laikā, novembrī, euro kurss nedaudz pieauga attiecībā pret lielāko daļu galveno valūtu, īpaši attiecībā pret Lielbritānijas sterliņu mārciņu, Šveices franku, Korejas vonu un dažu jaunāko ES dalībvalstu valūtām, lai gan to daļēji kompensēja euro kursa kritums attiecībā pret Japānas jenu.

55. attēls. Euro efektīvais kurss un tā dalījums komponentos¹⁾

(dienas dati)

EVK pārmaiņas veicinošie faktori²⁾
2008. gada 29. augusts–3. decembris (procentu punktos)

Avots: ECB.

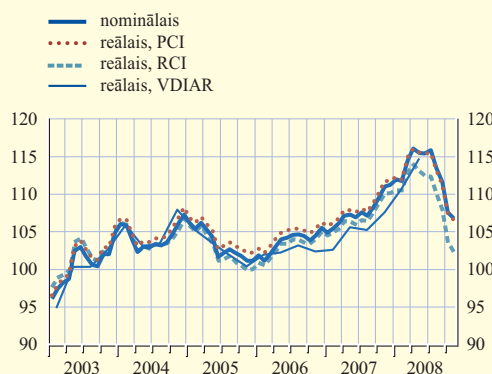
1) Indeksa palielinājums atspoguļo euro kursa kāpumu attiecībā pret euro zonas galveno tirdzniecības partnervalstu un visu ārpus euro zonas esošo ES dalībvalstu valūtām.

2) EVK-22 pārmaiņas veicinošie faktori parādīti atsevišķi attiecībā pret euro zonas sešu galveno tirdzniecības partnervalstu valūtām. Kategorija "Citas dalībvalstis" (CDV) attiecas uz ārpus euro zonas esošo dalībvalstu valūtu (izņemot GBP un SEK) kopējo ietekmi. Kategorija "Citas" attiecas uz pārējo sešu euro zonas tirdzniecības partnervalstu kopējo ietekmi EVK-22 indeksā. Pārmaiņas aprēķinātas, izmantojot attiecīgos vispārējos tirdzniecības svarus EVK-22 indeksā.

2008. gada 3. decembrī euro nominālais efektīvais kurss attiecībā pret 22 euro zonas galveno tirdzniecības partnervalstu valūtām bija par 5.3% zemāks nekā augusta beigās un par 0.4% zemāks nekā tā 2007. gada vidējais līmenis. Šo samazinājumu noteica plaša un būtiska divpusējā kursa pazemināšanās nominālajā izteiksmē attiecībā pret ASV dolāru, Japānas jenu, Ķīnas renminbi, Honkongas dolāru

56. attēls. Euro nominālie un reālie efektīvie kursi¹⁾

(mēneša/ceturkšņa dati; indekss: 1999. gada 1. cet. = 100)

Avots: ECB.

1) EVK-22 indeksu palielinājums atspoguļo euro kursa kāpumu. Jaunākie mēneša datu novērojumi veikti par 2008. gada novembri. Uz VDIAR balstīta reālā EVK-22 jaunākie novērojumi ir 2008. gada 2. ceturkšņa dati, un tie daļēji pamatojas uz aplēsēm.

un Šveices franku. Šīs pārmaiņas daļēji kompensēja euro kursa pieaugums attiecībā pret Lielbritānijas sterliņu mārciņu, Korejas vonu, Zviedrijas kronu un dažu jaunāko ES dalībvalstu valūtām (sk. 55. att.).

Aplūkojot euro zonas starptautisko cenu un izmaksu konkurētspējas rādītājus, euro reālais efektīvais kurss, pamatojoties uz patēriņa un ražotāju cenu dinamiku, 2008. gada novembrī bija vidēji par 3% zemāks nekā tā 2007. gada vidējais līmenis (sk. 56. att.).

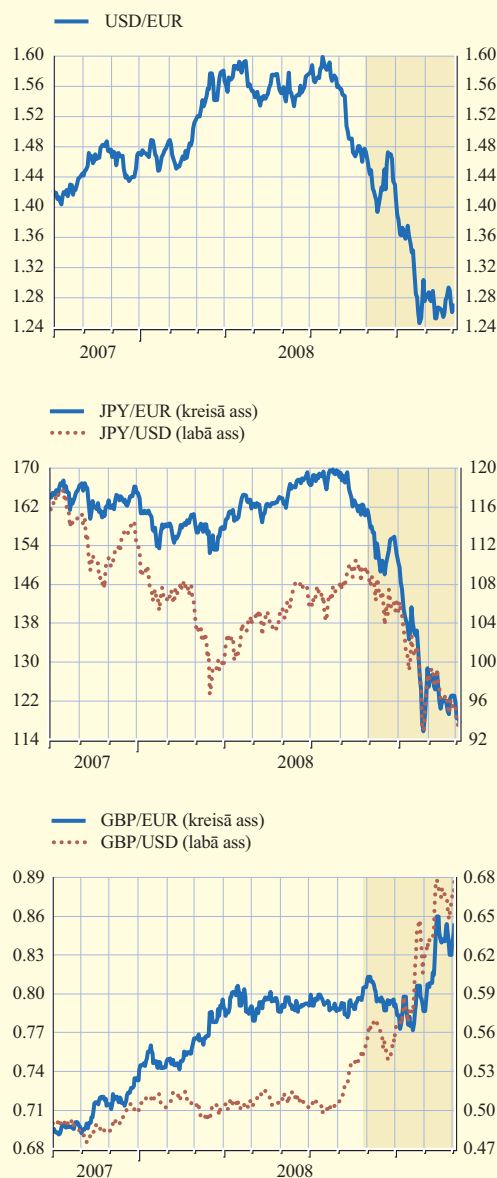
EURO KURSS ATTIECĪBĀ PRET ASV DOLĀRU

Pēc euro kursa kāpuma gada sākumā un rekordaugsta līmeņa sasniegšanas attiecībā pret ASV dolāru 2008. gada aprīlī un jūlijā euro kurss augsta sākumā sāka samērā pēkšņi samazināties. Lai gan euro kursa pieaugums lielā mērā saistīts ar tirgus gaidām par procentu likmju starpības palielināšanos par labu euro zonas aktīviem, tam sekojošo pretējo ASV dolāra kursa attiecībā pret euro tendenci galvenokārt noteica relatīvās ASV un euro zonas tautsaimniecības perspektīvas pārvērtējums.

Konkrētāk, izņemot īslaicīgu euro kursa kāpumu septembra otrajā pusē, euro kurss pēdējos trijos mēnešos krasi krities un oktobrī sasniedza zemāko līmeni vairāk nekā divu gadu laikā. Vienlaikus gaidāmais svārstīgums sasniedza rekordaugstu līmeni. Nozīmīgais euro kursa kritums oktobrī daļēji varētu būt saistāms ar lielākiem ASV dolāru turējumiem ārpus ASV esošajos finanšu centros un līdzekļu repatriāciju uz ASV, turpinoties aizņemto līdzekļu attiecības samazināšanai finanšu sektorā. Ārvalstu valūtu tirgu tehniskie faktori, iespējams, arī palīdzējuši stiprināt ASV dolāru. Euro kursa samazināšanās beidzās novembrī, un tas kopumā stabilizējās, atspoguļojot tirgus gaidu pasliktināšanos par tautsaimniecības izaugsmi gan ASV, gan euro zonā. 2008. gada 3. decembrī euro atbilda 1.26 ASV dolāriem (t.i., euro kurss bija par 14.3% zemāks nekā tā augusta beigu līmenis un par 7.9% zemāks nekā tā 2007. gada vidējais līmenis; sk. 57. att.).

57. attēls. Valūtu kursu pārmaiņu tendences

(dienas dati)

Avots: ECB.
Piezīme. Iekrāsotā daļa attiecas uz laiku no 2008. gada 29. augusta līdz 2008. gada 3. decembrim.

EURO KURSS ATTIECĪBĀ PRET JAPĀNAS JENU

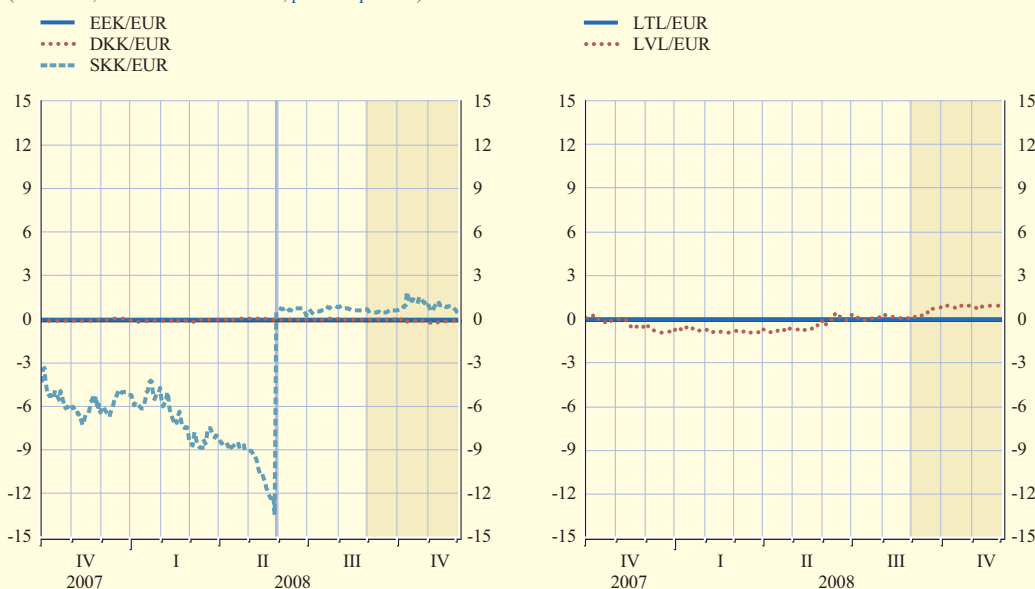
Pēc pakāpeniska euro kursa kāpuma 1. pusgadā euro kurss attiecībā pret Japānas jenu pēdējos trijos mēnešos krasi krities. Kopumā euro kursa svārstības attiecībā pret Japānas jenu 2008. gadā bija neparasti lielas (116–170 Japānas jenu diapazonā). Straujais euro kursa kritums pēdējos trijos mēnešos galvenokārt saistīts ar implicēto valūtas kursa svārstību pieaugumu līdz rekordaugstam līmenim, ko atspoguļo uz iespēju līgumu cenām balstītie rādītāji. Šī norise veicināja Japānas jenas kursa nostiprināšanos, jo mazināja Japānas jenas pievilcību, izmantojot to par finansējuma valūtu tādos tirdzniecības darījumos, kuru pamatā ir dažādu valūtu procentu likmju starpība, t.i., tirdzniecības darījumos, kas ietver aizņemšanos zema ienesīguma valūtā (piemēram, Japānas jenā) un ieguldīšanu augsta ienesīguma valūtā. Turklāt tautsaimniecības izaugsmes relatīvo perspektīvu pārvērtēšana dažādās ekonomiskajās zonās, iespējams, arī ietekmēja euro kursu attiecībā pret Japānas jenu. Euro kurss attiecībā pret Japānas jenu kopumā samazinājies daudz būtiskāk nekā attiecībā pret ASV dolāru. 27. oktobrī G7 valstu finanšu ministri un centrālo banku prezidenti sniedza paziņojumu, paužot bažas par Japānas jenas kursa neseno pārmērīgo svārstīgumu un tā iespējamo negatīvo ietekmi uz tautsaimniecības un finanšu stabilitāti. Novembrī euro kurss turpināja kristies, bet lēnāk nekā oktobrī, un 3. decembrī euro atbilda 117.39 Japānas jenām, t.i., euro kurss bija par 26.7% zemāks nekā tā līmenis augusta beigās (sk. 57. att.).

ES DALĪBVALSTU VALŪTAS

Pēdējos trijos mēnešos lielākās daļas VKM II iekļauto valūtu kurss saglabājās stabils un joprojām atbilda vai bija tuvu to attiecīgajam centrālajam kursam (sk. 58. att.). Slovēnijas krona ir izņēmums, jo pēc centrālā kursa revalvēšanas VKM II ar 2008. gada 29. maiju tās kurss gandrīz visu laiku bija nedaudz zemāks par jauno centrālo kursu (euro atbilda 30.1260 Slovēnijas kronām) un 3. decembrī – par 0.3% zemāks nekā tās centrālais kurss. Latvijas lata kurss, gada pirmajos mēnešos atrodoties pie

58. attēls. Valūtu kursu pārmaiņu tendences VKM II

(dienas dati; novirze no centrālā kursa; procentu punktos)

Avots: ECB.

Piezīme. Pozitīva vai negatīva novirze no centrālā kursa attiecībā pret euro norāda, ka valūtas kurss ir koridora apakšējā vai augšējā daļā. Dānijas kronai svārstību koridors ir $\pm 2.25\%$; visām pārējām valūtām tiek piemērots standarta svārstību koridors $\pm 15\%$.

1) Vertikālā līnija norāda 2008. gada 29. maiju, kad Slovēnijas kronas centrālo kursu attiecībā pret euro revalvēja no 35.4424 uz 30.1260.

svārstību koridora augšējās robežas, nedaudz samazinājās un 3. decembrī bija par 0.9% zemāks nekā tā centrālais kurss.

Euro kurss attiecībā pret pārējām ES dalībvalstu valūtām, kas nepiedalās VKM II, 2. un 3. ceturksnī bija kopumā stabils attiecībā pret Lielbritānijas sterliņu mārciņu, bet novembrī tas diezgan strauji palielinājās. Pēc *Bank of England* Monetārās politikas komitejas lēmuma 6. novembrī samazināt galveno procentu likmi (par 150 bāzes punktiem; līdz 3.0%) euro kurss sasniedza augstāko līmeni kopš tā ieviešanas. Euro kurss attiecībā pret Lielbritānijas sterliņu mārciņu no augusta beigām līdz 2008. gada 3. decembrim pieauga par 6.2%. Šajā periodā euro kurss palielinājās attiecībā pret Polijas zlotu un Ungārijas forintu (attiecīgi par 14.9% un 10.4%), jo tirgos joprojām bija bažas par Ungārijas tautsaimniecības aizsargātību pret ārējiem notikumiem, turpinoties finanšu satricinājumam un dažu valstu kredītreitingu pazemināšanai. Turklāt euro kurss pieauga arī attiecībā pret Zviedrijas kronu un Rumānijas leju (attiecīgi par 10.8% un 8.7%).

PĀRĒJĀS VALŪTAS

Euro kurss attiecībā pret Šveices franku oktobrī pēkšņi saruka, kas varbūt arī bija saistīts ar gaidāmajām valūtu kursu svārstībām un tirdzniecības darījumu, kuru pamatā ir dažādu procentu likmju starpība, mazināšanos. Turklāt Šveices valūta arī izmantota kā drošs uzkrāšanas līdzeklis pašreizējā finanšu satricinājuma apstākļos. Tāpēc euro kurss attiecībā pret Šveices franku no augusta beigām līdz 3. decembrim samazinājās par 5.1%. Šajā laikā euro kurss saruka arī attiecībā pret Honkongas dolāru un Ķīnas renminbi (attiecīgi aptuveni par 15% un 14%), kas saistīti ar ASV dolāru, un attiecībā pret Singapūras dolāru (aptuveni par 7%). Turklāt euro kurss palielinājās attiecībā pret Korejas vonu, Austrālijas dolāru, Norvēģijas kronu un Kanādas dolāru (attiecīgi aptuveni par 15%, 15%, 12% un 2%).

7.2. MAKSĀJUMU BILANCE

Tekošā konta 12 mēnešu kumulētais negatīvais saldo līdz 2008. gada septembrim bija 35.8 mljrd. euro (0.3% no IKP) salīdzinājumā ar pozitīvo saldo (48.7 mljrd. euro) iepriekšējā gada atbilstošajā periodā. Šī pārmaiņa lielā mērā atspoguļoja preču pozitīvā saldo kritumu, ko galvenokārt izraisīja cenu, nevis apjoma ietekme. Lai gan pasaulē vērojamās ekonomiskās lejupslīdes apstākļos eksporta un importa apjoms samazinājās, importa cenas krasi palielinājās, un to noteica augstākas preču cenas. 12 mēnešos līdz 2008. gada septembrim finanšu kontā apvienoto tiešo investīciju un portfelieguldījumu kumulētais negatīvais saldo bija 107 mljrd. euro salīdzinājumā ar 166 mljrd. euro pozitīvo saldo iepriekšējā gada atbilstošajā periodā. Šo pārmaiņu lielā mērā noteica nerezidentu investoru veikto euro zonas vērtspapīru neto pirkumu samazināšanās 2008. gadā un arī krasā to ieguldījumu aizplūšana no euro zonas akcijām septembrī finanšu satricinājuma dēļ.

TIRDZNIECĪBA UN TEKŠAIS KONTS

Tekošā konta 12 mēnešu kumulētais negatīvais saldo, kas 2008. gada septembrī sasniedza 35.8 mljrd. euro (ar darbadienu skaitu un sezonāli izlīdzināti dati; 0.3% no IKP), pēdējos četros mēnešos palielinājies. Tādējādi turpinājās tekošā konta bilances pasliktināšanās, kas sākās 2007. gada oktobrī, kad tekošā konta pozitīvais saldo sasniedza augstāko līmeni (48.9 mljrd. euro). Šīs norises var skaidrot ar kraso preču pozitīvā saldo kritumu (sk. 59. att.).

Preču pozitīvā saldo sarukumu (par 56.8 mljrd. euro 12 mēnešu periodā līdz 2008. gada septembrim salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu) galvenokārt noteica gan eksporta samazināšanās, gan nozīmīgā importa vērtības palielināšanās. Pēdējā gadā eksporta un importa

apjoms krasi samazinājies, un to noteica attiecīgi ārējā un iekšzemes pieprasījuma sarukums, savukārt importa cenu straujo kāpumu veicināja augstākas preču cenas.

Pavisam nesen, ņemot vērā ārējā pieprasījuma sarukumu, preču eksporta vērtības pieaugums 2008. gada 2. un 3. ceturksnī samazinājās attiecīgi līdz 0.8% un 0.9% (1. ceturksnī – 4.6%; sk. 12. tabulu). Preču eksporta pieauguma samazināšanos galvenokārt var skaidrot ar pieprasījuma tendencēm pasaulē. Īpaši pēc īslaicīga kāpuma 2008. gada 1. ceturksnī euro zonas eksports uz ASV un citām OECD valstīm, kā arī Ķīnu un tām ES dalībvalstīm, kuras pievienojušās ES kopš 2004. gada, 2. un 3. ceturksnī būtiski saruka, jo samazinājās šo valstu pieprasījums. Vienlaikus eksporta pieaugums uz OPEC valstīm joprojām bija diezgan spēcīgs. Kopumā eksporta apjoma sarukums 2008. gada vasarā bija nedaudz mazāks nekā eksporta cenu kāpums, un tie gandrīz kompensēja viens otra ietekmi uz eksporta vērtību.

Neraugoties uz naftas cenu kritumu vasarā, naftas cenas 2008. gada septembrī pārsniedza 70 euro. Augstās naftas un neenerģijas preču cenas noteica spēcīgo importa vērtības kāpumu. Konkrēti, ņemot par pamatu 12 mēnešu kumulētos datus, naftas tirdzniecības negatīvais saldo 2008. gada augustā sasniedza 223 mljrd. euro, un kopš 2002. gada 4. ceturkšņa tas nepārtraukti palielinājies.

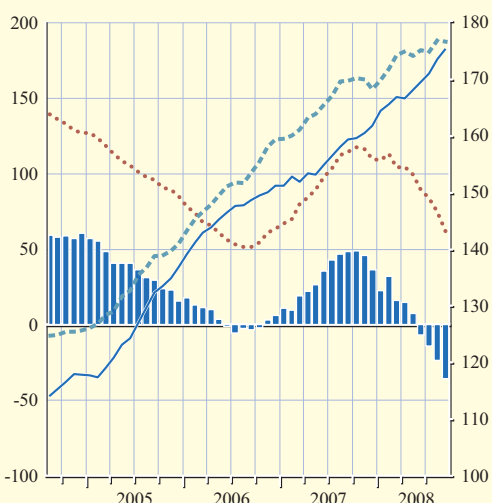
Preču tirdzniecības apjoma un cenu dalījums (pieejams līdz 2008. gada augustam) liecina par stabilu importa cenu kāpumu kopš 2007. gada 4. ceturkšņa, savukārt importa apjoms nepārtraukti samazinājies, īpaši starppatēriņa preču importa apjoms. 11. ielikumā aplūkoti jaunie euro zonas rūpniecības preču importa cenu un rūpniecības preču ražotāju eksporta cenu indeksi.

Runājot par citiem tekošā konta posteņiem, pakalpojumu pozitīvais saldo 12 mēnešu periodā līdz 2008. gada septembrim kumulētā izteiksmē nedaudz pieauga, sasniedzot 54.2 mljrd. euro (iepriekšējā gadā – 50.1 mljrd. euro). Vienlaikus ienākumu balance mainījās no pozitīvā saldo (15.5 mljrd. euro) uz negatīvo saldo (7.8 mljrd. euro), savukārt kārtējo pārvedumu balance pasliktinājās no 81.6 mljrd. euro 12 mēnešu periodā līdz 2007. gada septembrim līdz 90.1 mljrd. euro.

59. attēls. Euro zonas tekošais konts un tirdzniecības balance

(mēneša dati; sezonāli izlīdzināti; mljrd. euro)

- tekošā konta saldo (12 mēnešu kumulētie dati; kreisā ass)
- ... tirdzniecības balance (12 mēnešu kumulētie dati; kreisā ass)
- - - preču un pakalpojumu eksports (3 mēnešu mainīgais vidējais rādītājs; labā ass)
- preču un pakalpojumu imports (3 mēnešu mainīgais vidējais rādītājs; labā ass)

Avots: ECB.

12. tabula. Euro zonas maksājumu bilances galvenie posteņi

(sezonāli izlīdzināti, ja nav norādīts citādi)

			3 mēnešu mainīgie vidējie rādītāji (ieskaitot)				12 mēnešu kumulētie dati (ieskaitot)	
	2008 Aug.	2008 Sept.	2007 Dec.	2008 Marts	2008 Jūn.	2008 Sept.	2007 Sept.	2008 Sept.
<i>Mlrd. euro</i>								
Tekošais kants	-5.3	-10.6	-1.2	-2.2	-2.3	-6.3	48.7	-35.8
Preču balance	-1.9	-5.6	2.0	2.0	1.2	-2.6	64.7	7.9
Eksports	137.1	131.6	126.5	132.3	133.3	134.6	1 492.5	1 580.2
Imports	138.9	137.2	124.5	130.3	132.1	137.2	1 427.8	1 572.4
Pakalpojumu balance	4.7	2.1	4.4	5.4	4.4	3.9	50.1	54.2
Eksports	43.0	42.4	41.8	42.0	41.9	42.1	474.9	503.3
Imports	38.3	40.3	37.3	36.6	37.5	38.3	424.8	449.1
Ienākumu balance	-1.3	-0.4	0.1	-0.9	-0.9	-0.8	15.5	-7.8
Kārtējo pārvedumu balance	-6.9	-6.6	-7.7	-8.7	-6.9	-6.8	-81.6	-90.1
Finanšu kants¹⁾	-29.6	10.5	-24.4	-1.5	29.1	-8.3	72.4	-15.2
Apvienotās tiešās investīcijas un portfelieguldījumi	-28.0	38.6	-16.1	-11.1	-4.9	-3.5	166.5	-106.8
Neto tiešās investīcijas	-9.8	-18.5	8.3	-35.7	-16.4	-13.5	-175.2	-171.8
Neto portfelieguldījumi	-18.2	57.1	-24.4	24.6	11.4	10.0	341.6	65.0
Kapitāla vērtspapīri	-1.8	-59.6	-17.1	30.2	-17.2	-20.7	117.1	-74.6
Parāda instrumenti	-16.5	116.7	-7.3	-5.5	28.6	30.7	224.6	139.6
Obligācijas un parādzīmes	17.7	40.5	5.8	13.0	25.3	19.3	255.4	190.4
Naudas tirgus instrumenti	-34.2	76.2	-13.1	-18.6	3.3	11.4	-30.8	-50.8
<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu (%)</i>								
Preces un pakalpojumi								
Eksports	2.2	-3.4	-0.9	3.6	0.5	0.9	10.7	5.9
Imports	3.2	0.2	1.5	3.1	1.6	3.5	7.4	9.1
Preces								
Eksports	1.5	-4.0	-1.5	4.6	0.8	0.9	11.0	5.9
Imports	2.5	-1.2	1.4	4.6	1.4	3.9	6.7	10.1
Pakalpojumi								
Eksports	4.8	-1.4	0.9	0.4	-0.3	0.7	9.8	6.0
Imports	5.8	5.4	1.9	-1.9	2.3	2.1	9.8	5.7

Avots: ECB.

Piezīme. Skaitļu noapaļošanas rezultātā summa var atšķirties no kopsummas.

1) Rādītāji attiecas uz bilancēm (neto plūsmām). Pozitīvs (negatīvs) skaitlis norāda uz pozitīvu (negatīvu) saldo. Sezonāli neizlīdzināti dati.

11. ielikums

JAUNIE EURO ZONAS RŪPNIECĪBAS PREČU IMPORTA CENU UN RŪPNIECĪBAS PREČU RAŽOTĀJU EKSPORTA CENU INDEKSI

Eurostat nesen publicēja jaunus euro zonas rūpniecības preču importa cenu un rūpniecības preču ražotāju eksporta cenu indeksus, kas turpmāk tiks ietverti "Mēneša Biļetena" sadaļā "Euro zonas statistika". Šajā ielikumā sniegti jaunie dati un to statistiskais pamatojums, kā arī aplūkots nesenā euro zonas tirdzniecības cenu dinamika.

Importa cenas ir svarīgs ārvalstu cenu spiediena rādītājs. Tās var ietekmēt patēriņa cenu inflāciju gan tieši importēto patēriņa preču veidā, gan netieši importēto pamatpreču un starppatēriņa preču veidā, kas ir izejvielas euro zonas rezidentu ražotāju ražošanas procesos. Eksporta cenas ir nozīmīgas euro zonas tautsaimniecības konkurētspējas novērtēšanā. Turklāt importa un eksporta

cenu statistika var papildināt pārējo statistiku, piemēram, lai noteiktu ticamus pārrobežu tirdzniecības apjoma rādītājus nacionālajos kontos.

Salīdzinājums ar vienības vērtības indeksiem un statistiskais pamatojums

Jaunie cenu indeksi aizstāj vienības vērtības indeksus ārējās tirdzniecības statistikā un ietverti sadaļas "Euro zonas statistika" 7.5. sadaļā. Sekojot cenu dinamikai, cenu indeksiem ir lielāka nozīme nekā vienības vērtības indeksiem, jo vienības vērtības indeksus ietekmē ne tikai cenu pārmaiņas, bet arī tirgoto preču struktūras un kvalitātes pārmaiņas.¹ Piemēram, ja no viena perioda līdz nākamajam tiek importēts lielāks daudzums dārgu plakanekrāna televizoru un mazāks daudzums lētu parasto televizoru, televizoru vienības vērtības indekss norādītu uz cenu kāpumu (pat ja plakanekrāna un parasto televizoru cenas nav mainījušās). Tāpēc, ja preču kvalitāte paaugstinās (samazinās), vienības vērtības indeksam ir augšupvērsta (lejupvērsta) tendence. Savukārt Laspeiresa cenu indeksiem līdzīgie indeksi tiek veidoti saskaņā ar t.s. saskaņoto modeļu principu. Tas nozīmē, ka preču grozs tiek definēts bāzes periodā un katrā nākamajā periodā tas tiek pārceļots. Ja preču raksturojums mainās, statistiķi cenšas kvalitātes pārmaiņas izteikt kvantitatīvi, lai indekss atspoguļotu tikai tīrās cenu pārmaiņas.

Pēc ES Padomes Regulas par īstermiņa statistiku 2005. gadā² pārskatīšanas euro zonas dalībvalstu nacionālajām statistikas iestādēm jāapkopo rūpniecības preču importa cenu un rūpniecības preču ražotāju eksporta cenu indeksi, t.sk. starptautiskās tirdzniecības euro zonā un ārpus tās atšķirības. Savukārt tad šie dati tiek izmantoti, lai indeksus apkopotu euro zonai kopumā par precēm, kas tirgotas starp euro zonā un ārpus euro zonas esošajiem aģentiem. Šie indeksi aptver rūpniecības preču, t.i., visu preču (izņemot lauksaimniecības un mežsaimniecības preces), bet ne pakalpojumu, cenas. Euro zonas rūpniecības preču ražotāju eksporta cenu indekss sniedz aptuvenu priekšstatu par pilnu eksporta cenu indeksu; tas ietver ražotāju veikto eksportu, bet izslēdz vairumtirgotāju veikto eksportu un reeksportu. Cenas, kas ietvertas jaunajos rūpniecības preču importa un eksporta cenu indeksos, izteiktas euro, un tāpēc vērā tiek ņemtas valūtas kursa svārstības. *Eurostat* katru mēnesi publicē šos indeksus.

Rūpniecības preču importa cenu indekss pieejams aptuveni 45 dienas pēc atsaucē perioda. Lai samazinātu pārskatu apjomu, nacionālajām statistikas iestādēm jānodrošina dati tikai par tām dalībvalstu preču grupām, kuru īpatsvars kopējā euro zonas importā ir nozīmīgs. Tādējādi, piemēram, Francijai jāsniedz dati par 92 preču grupām un Slovēnijai – tikai par vienu preču grupu. Šī pieeja nodrošina pietiekamu euro zonas apkopoto rādītāju kvalitāti; pilnīgs valstu dalījums netiek sniegts. Tā kā dažas valstis, īpaši Itālija, vēl nav *Eurostat* sniegušas datus, euro zonas indeksi pašlaik aptver aptuveni 70% no euro zonas rūpniecības preču importa. Kad visas valstis izpildīs savas juridiskās saistības, šis rādītājs sasniegs aptuveni 85%. Indekss tiek svērts attiecībā pret importa īpatsvaru, un to sāka piemērot 2005. gadā. Rūpniecības preču ražotāju eksporta cenu indekss pieejams aptuveni 30 dienas pēc atsaucē perioda, un valstu dalījumā tas aptver vairāk nekā 90%. Indekss tiek svērts attiecībā pret ārpus euro zonas valstu klientiem izsūtīto preču apgrozījuma īpatsvaru, un to sāka piemērot 2000. gadā.

1 Jaunie indeksi atšķiras no vienības vērtības indeksiem arī datu sniegšanas un izmantotās klasifikācijas ziņā. Lai gan ārējās tirdzniecības dati aptver visas tirgotās preces, jaunie cenu indeksi ierobežoti līdz rūpniecības precēm. Turklāt jaunie cenu indeksi tiek publicēti saskaņā ar dalījumu ražošanas pamatgrupējuma, kas atšķiras no ārējās tirdzniecības datus izmantotajām plašajām ekonomiskajām kategorijām. Galvenā atšķirība ir tāda, ka enerģijas preces tiek uzskatītas par atsevišķu kategoriju ražošanas pamatgrupējuma, savukārt tās pieskaitāmas pie starppatēriņa un patēriņa precēm plašo ekonomisko kategoriju ietvaros.

2 Sk. Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 6. jūlija Regulu (EK) Nr. 1158/2005, ar ko groza Padomes Regulu (EK) Nr. 1165/98 par īstermiņa statistiku.

Rūpniecības preču ražotāju eksporta cenu un rūpniecības preču importa cenu dinamika

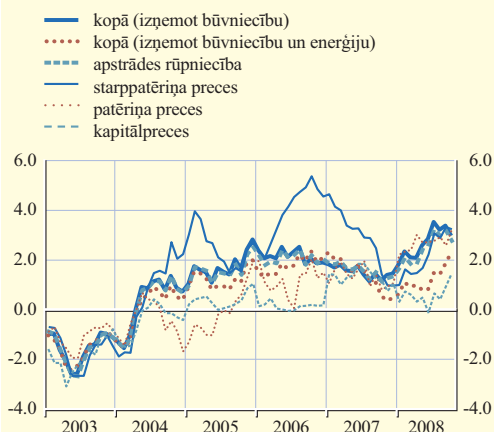
Apkopotie jaunie eksporta un importa cenu indeksi atspoguļo vienības vērtības indeksiem līdzīgu situāciju. Kopējā euro zonas eksporta cenu inflācija (izņemot būvniecību) nesen palielinājās, 2008. gada oktobrī sasniedzot 2.9% pēc gada pieauguma tempa krituma no 2% 2006. gada sākumā līdz mazāk nekā 1.5% 2007. gada beigās (sk. A att.). Lai gan kāpums bija vispārējs, to galvenokārt veicināja enerģijas preču eksporta cenu kāpums, kas izraisīja arī enerģijas izejvielu izmaksu palielināšanos. Turklāt dažos pēdējos mēnešos nedaudz samazinājies konkurences spiediens, ko noteica euro kursa kritums un augstākas euro zonas konkurentu eksporta cenas (euro izteiksmē). Tāpēc euro zonas eksportētāji var censties palielināt peļņas maržu, paaugstinot eksporta cenas (euro izteiksmē).

Enerģijas un preču cenu kāpums arī bija galvenais straujā kopējā euro zonas importa cenu kāpuma noteicošais faktors (2008. gada jūnijā cenas sasniedza 13.3%; sk. B att.). Nesenais būtiskais naftas cenu kritums veicināja nelielu kopējās gada importa cenu inflācijas samazināšanos (2008. gada septembrī – 8.5%). Savukārt visu pārējo preču kategoriju cenas pēdējos gados saglabājās stabilas vai samazinājās, un to galvenokārt noteica strukturālie faktori. Globalizācija īpaši saistīta ar lielāku to zemu izmaksu valstu īpatsvaru, kuras nodrošina apstrādes rūpniecības preču importu euro zonā. Vēl pavisam nesen tas noteica nelielu kopējo euro zonas importa cenu samazināšanos.³ Pastāvīgo kapitālpreču importa cenu kritumu var skaidrot arī ar augošo starptautisko konkurenci. Turpmāk gaidāms, ka šie strukturālie faktori pastiprinās zemāku preču cenu ietekmi uz importa cenu inflāciju.

3 Sk. arī 2007. gada jūnija "Mēneša Biļetena" ielikumu *Is the downward impact of globalisation on import prices waning?* ("Vai mazinās globalizācijas lejupvērstā ietekme uz importa cenām?").

A attēls. Rūpniecības preču ražotāju eksporta cenas

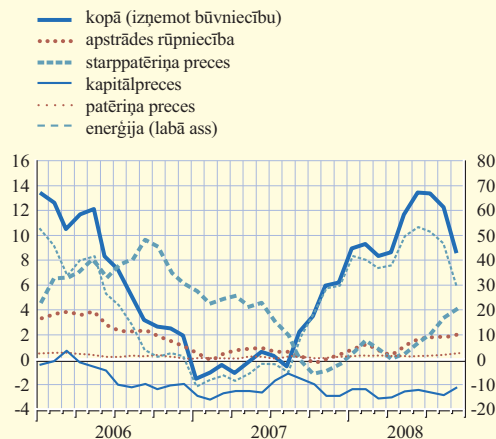
(gada pārmaiņas,%)

Avots: Eurostat.

B attēls. Rūpniecības preču importa cenas

(gada pārmaiņas,%)

Avots: Eurostat.

FINANŠU KONTS

12 mēnešu laikā līdz 2008. gada septembrim euro zonas apvienoto tiešo investīciju un portfeļieguldījumu negatīvais saldo sasniedza 106.8 mljrd. euro salīdzinājumā ar pozitīvo saldo (166.5 mljrd. euro) iepriekšējā gada atbilstošajā periodā. Šo pārmaiņu finanšu kontā noteica portfeļieguldījumi, jo to pozitīvais saldo samazinājās par 276.6 mljrd. euro. Savukārt tiešo investīciju negatīvais saldo šajā periodā kopumā saglabājās stabils (aptuveni 170 mljrd. euro; sk. 60. att.).

Finanšu satricinājums, kas sākās 2007. gada augustā ASV zemas kvalitātes hipotēku kredītu krīzes rezultātā, radījis nenoteiktību finanšu tirgos, par ko liecina likviditātes samazināšanās galvenajos tirgus segmentos. Tāpēc lēmumi par portfeļu izvietojumu pasaulē ietekmēja euro zonas pārrobežu portfeļieguldījumu plūsmas. Starptautiskie investori samazinājuši ieguldījumus euro zonas kapitāla vērtspapīros tāpēc, ka pasliktinājušās euro zonas valstu uzņēmumu peļņas perspektīvas, kā arī tāpēc, ka saskaņā ar tirgus pārskatiem tirgus dalībnieki gaidīja euro kursa kritumu. 2008. gada 3. ceturksnī starptautiskie investori pārdeva euro zonas kapitāla vērtspapīrus un palielināja ieguldījumus fiksēta ienākuma instrumentos, atspoguļojot tiešanos pēc kvalitātes stratēģijas īstenošanas, ko radījusi nenoteiktība finanšu tirgos. Īpaši 2008. gada septembrī visu galveno tirgu svārstīgums pieauga, palielinot globālās attīstības perspektīvu nenoteiktību. Tāpēc finanšu konts 2008. gada septembrī liecināja par neparasti lieliem nerezidentu veiktiem euro zonas kapitāla vērtspapīru neto pirkumiem (86.3 mljrd. euro) un euro zonas rezidentu veiktiem ārvalstu kapitāla vērtspapīru neto pirkumiem (26.7 mljrd. euro).

Kopumā 2008. gada 2. un 3. ceturksnī euro zonas portfeļieguldījumu kontā bija parāda instrumentu pozitīvais saldo, ko daļēji kompensēja kapitāla vērtspapīru negatīvais saldo, savukārt ārvalstu tiešās investīcijas bija stabilas. Spēcīgā euro kursa ietekmē ārvalstu investoriem sadārdzinājās ieguldījumi euro zonas pašu kapitālā un arī palielinājās euro zonas ieguldījumi ārvalstīs.

60. attēls. Euro zonas apvienotās tiešās investīcijas un portfeļieguldījumi

(12 mēnešu kumulētie dati; mēneša dati; mljrd. euro)

Avots: ECB.

EURO ZONAS STATISTIKA

SATURS¹

EURO ZONAS APSKATS

Euro zonas tautsaimniecības rādītāju kopsavilkums

S5

1. MONETĀRĀS POLITIKAS STATISTIKA

1.1. Eurosistēmas konsolidētais finanšu pārskats

S6

1.2. Galvenās ECB procentu likmes

S7

1.3. Izsoļu veidā veiktās Eurosistēmas monetārās politikas operācijas

S8

1.4. Obligāto rezervju un likviditātes statistika

S9

2. NAUDA, BANKU DARBĪBA UN IEGULDĪJUMU FONDI

2.1. Euro zonas MFI kopsavilkuma balance

S10

2.2. Euro zonas MFI konsolidētā balance

S11

2.3. Monetārā statistika

S12

2.4. MFI aizdevumu dalījums

S14

2.5. MFI piesaistīto noguldījumu dalījums

S17

2.6. MFI vērtspapīru turējumu dalījums

S20

2.7. Atsevišķu MFI bilances posteņu pārvērtēšana

S21

2.8. Atsevišķu MFI bilances posteņu valūtu dalījums

S22

2.9. Euro zonas ieguldījumu fondu kopsavilkuma balance

S24

2.10. Euro zonas ieguldījumu fondu aktīvi ieguldījumu politiku un ieguldītāju veidu dalījumā

S25

3. EURO ZONAS KONTI

3.1. Integrētie tautsaimniecības un finanšu konti institucionālo sektoru dalījumā

S26

3.2. Euro zonas nefinanšu konti

S30

3.3. Mājsaimniecības

S32

3.4. Nefinanšu sabiedrības

S33

3.5. Apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi

S34

4. FINANŠU TIRGI

4.1. Neakciju vērtspapīri to sākotnējo termiņu, emitentu valstu un valūtu dalījumā

S35

4.2. Euro zonas rezidentu emitētie neakciju vērtspapīri emitentu sektoru un instrumentu veidu dalījumā

S36

4.3. Euro zonas rezidentu emitēto neakciju vērtspapīru pieauguma temps

S38

4.4. Euro zonas rezidentu emitētās kotētās akcijas

S40

4.5. MFI procentu likmes euro denominētajiem euro zonas rezidentu noguldījumiem un kredītiem

S42

4.6. Naudas tirgus procentu likmes

S44

4.7. Euro zonas peļņas likmju līknes

S45

4.8. Akciju tirgus indeksi

S46

5. CENAS, PRODUKCIJAS IZLAIDE, PIEPRASĪJUMS UN DARBA TIRGI

5.1. SPCI, pārējās cenas un izmaksas

S47

5.2. Produkcijas izlaide un pieprasījums

S50

5.3. Darba tirgus

S54

6. VALSTS FINANSES

6.1. Ieņēmumi, izdevumi un deficīts/pārpalikums

S55

6.2. Parāds

S56

¹ Lai saņemtu papildinformāciju, lūdzam rakstīt uz adresi statistics@ecb.europa.eu. Detalizētākus datus par ilgākiem laika periodiem sk. ECB interneta lapas Statistikas sadaļas Statistisko datu noliktavā (*Statistical Data Warehouse*) (<http://sdw.ecb.europa.eu>).

6.3.	Parāda pārmaiņas	S57
6.4.	Ceturkšņa ieņēmumi, izdevumi un deficīts/pārpalikums	S58
6.5.	Ceturkšņa parāds un parāda pārmaiņas	S59
7.	ĀRĒJIE DARĪJUMI UN POSTEŅI	
7.1.	Maksājumu bilances kopsavilkums	S60
7.2.	Tekošais konts un kapitāla konts	S61
7.3.	Finanšu konts	S63
7.4.	Maksājumu bilances monetārais atspoguļojums	S69
7.5.	Preču tirdzniecība	S70
8.	VALŪTU KURSI	
8.1.	Efektīvie valūtu kursi	S72
8.2.	Divpusējie valūtu kursi	S73
9.	NORISES ĀRPUS EURO ZONAS ESOŠAJĀS VALSTĪS	
9.1.	Citas ES dalībvalstis	S74
9.2.	ASV un Japāna	S75
	ATTĒLU SARAKSTS	S76
	TEHNISKĀS PIEZĪMES	S77
	VISPĀRĒJĀS PIEZĪMES	S83

EURO ZONAS PAPLAŠINĀŠANĀS 2008. GADA 1. JANVĀRĪ, IETVEROT TAJĀ KIPRU UN MALTU

Visas 2008. gada novērojumus ietverošās datu laikrindas pilnībā aptver Euro15 (euro zonas, ieskaitot Kipru un Maltu) visas datu laikrindas, ja nav norādīts citādi. Euro zonas procentu likmju, monetārās statistikas un SPCI (un konsekvences dēļ arī M3 sastāvdaļu un atbilstošo bilances posteņu, kā arī SPCI komponentu) statistisko datu laikrindās ietverti to ES dalībvalstu dati, kas laikā, par kuru sniegta statistiskā informācija, bija ieviesušas euro. Tas tiek norādīts ar zemsvītras piezīmi attiecīgajās vietās tabulās. Šādos gadījumos, ja pamatdati ir pieejami, 2001., 2007. un 2008. gada absolūtajām un procentuālajām pārmaiņām, kuras aprēķinātas, izmantojot 2000., 2006. un 2007. gada bāzi, lietota tāda laikrinda, kurā ņemta vērā ietekme, ko radīja attiecīgi Grieķijas, Slovēnijas un Kipras un Maltas pievienošanās euro zonai. Vēsturiskie dati par euro zonu, pirms tai pievienojās Kipra un Malta, sniegti ECB interneta lapā (<http://www.ecb.europa.eu/stats/services/downloads/html/index.en.html>).

Tabulās lietotie apzīmējumi

"-"	datu nav/dati nav izmantotami
"."	dati pagaidām nav pieejami
"..."	nulle vai vērā ņemams
(p)	provizorisks dati
s.i.	sezonāli izlīdzināts
s.n.	sezonāli neizlīdzināts

EURO ZONAS APSKATS

Euro zonas tautsaimniecības rādītāju kopsavilkums

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, ja nav norādīts citādi; %)

1. Monetārās norises un procentu likmes

	M1 ¹⁾	M2 ¹⁾	M3 ^{1), 2)}	M3 ^{1), 2)} 3 mēnešu mainīgais vidējais (centrēts)	MFI aizdevumi euro zonas valstu rezidentiem, izņemot MFI un valdību ¹⁾	Ne-MFI sabiedrību emitētie neakciju vērtspapīri, kas denominēti euro ¹⁾	3 mēnešu EURIBOR (gadā (%), perioda vidējais rādītājs)	10 gadu tagadnes darījumu peļņas likme (gadā (%), perioda beigu dati) ³⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8
2006	8.6	8.7	8.4	-	10.9	15.3	3.08	3.91
2007	6.4	9.9	11.1	-	10.8	18.6	4.28	4.38
2007 IV	5.9	10.7	12.0	-	11.1	19.5	4.72	4.38
2008 I	3.8	10.3	11.2	-	11.1	20.4	4.48	4.13
II	2.3	10.0	10.1	-	10.5	17.8	4.86	4.73
III	0.6	9.1	9.0	-	9.1	18.9	4.98	4.34
2008 Jūn.	1.5	9.5	9.6	9.6	9.9	18.0	4.94	4.73
Jūl.	0.3	9.1	9.2	9.2	9.3	17.1	4.96	4.53
Aug.	0.2	8.9	8.8	8.9	8.8	20.2	4.97	4.34
Sept.	1.2	8.9	8.7	8.7	8.5	20.5	5.02	4.34
Okt.	3.7	9.3	8.7	.	7.8	.	5.11	4.25
Nov.	.	.	.	.	.	.	4.24	3.77

2. Cenas, produkcijas izlaide, pieprasījums un darba tirgi

	SPCI	Ražotāju cenas rūpniecībā	Darbaspēka stundas izmaksas	Reālais IKP	Rūpnieciskā ražošana, izņemot būvniecību	Jaudu izmantošana apstrādes rūpniecībā (%)	Nodarbinātība	Bezdarbs (no darbaspēka; %)
	1	2	3	4	5	6	7	8
2006	2.2	5.1	2.5	2.9	4.0	83.2	1.6	8.3
2007	2.1	2.8	2.6	2.6	3.4	84.2	1.8	7.4
2008 I	3.4	5.4	3.5	2.1	2.5	83.9	1.5	7.2
II	3.6	7.1	2.7	1.4	1.1	83.3	1.2	7.4
III	3.8	8.5	.	0.6	-1.6	82.2	.	7.5
2008 Jūn.	4.0	8.0	-	-	-0.4	-	-	7.4
Jūl.	4.0	9.2	-	-	-1.1	82.8	-	7.5
Aug.	3.8	8.6	-	-	-0.7	-	-	7.5
Sept.	3.6	7.9	-	-	-2.7	-	-	7.6
Okt.	3.2	6.3	-	-	.	81.6	-	7.7
Nov.	2.1	.	-	-	.	-	-	.

3. Maksājumu bilance, rezerves aktīvi un valūtu kursi

(mljrd. euro, ja nav norādīts citādi)

	Maksājumu bilance (neto darījumi)				Rezerves aktīvi (perioda beigās)	Euro efektīvais kurss EEK22 ⁴⁾ (indekss, 1999 I = 100)		USD/EUR
	Tekošais konts un kapitāla konts		Tiešās investīcijas	Portfeļieguldījumi		Nominālais kurss	Reālais kurss (PCI)	
	1	Preces 2						
2006	17.9	19.8	-156.7	290.4	325.8	103.6	104.6	1.2556
2007	51.8	57.5	-90.4	137.7	347.4	107.7	108.3	1.3705
2007 IV	15.8	10.3	25.0	-73.2	347.4	110.5	111.2	1.4486
2008 I	-2.4	-1.5	-107.1	73.8	356.3	112.7	113.1	1.4976
II	-21.4	6.2	-49.2	34.3	353.9	115.7	115.7	1.5622
III	-8.9	-6.9	-40.5	30.0	370.9	113.7	113.3	1.5050
2008 Jūn.	2.8	2.6	-19.6	41.0	353.9	115.4	115.4	1.5553
Jūl.	2.0	2.3	-12.3	-8.8	355.6	115.8	115.5	1.5770
Aug.	-5.5	-5.2	-9.8	-18.2	350.7	113.5	113.2	1.4975
Sept.	-5.4	-3.9	-18.5	57.1	370.9	111.6	111.2	1.4370
Okt.	.	.	.	.	368.0	107.6	107.4	1.3322
Nov.	.	.	.	.	.	106.8	106.6	1.2732

Avoti: ECB, Eiropas Komisija (Eurostat un Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts) un Reuters.

Piezīme. Sīkāku informāciju par datiem sk. tālākās šīs sadaļas tabulās.

- 1) Mēneša datu gada procentuālās pārmaiņas attiecas uz mēneša beigām, bet ceturkšņa un gada datu gada procentuālās pārmaiņas attiecas uz laikrindas perioda vidējā rādītāja gada pārmaiņām. Sīkāku informāciju sk. tehniskajās piezīmēs.
- 2) M3 un tā sastāvdaļās neietilpst ārpus euro zonas esošo valstu rezidentu turētās naudas tirgus fondu akcijas/daļas un parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem.
- 3) Balstīta uz euro zonas centrālo valdību AAA reitinga obligāciju peļņas likmju līknēm. Sīkāku informāciju sk. 4.7. tabulā.
- 4) Tirdzniecības partneru grupu definīciju un citu informāciju sk. vispārējās piezīmēs.

	7.11.2008.	14.11.2008.	21.11.2008.	28.11.2008.
Zelts un zeltā izteiktie debitoru parādi	220 193	220 183	220 126	220 011
Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus euro zonas esošo valstu rezidentiem	155 783	160 230	163 037	159 670
Prasības ārvalstu valūtā pret euro zonas valstu rezidentiem	226 525	227 511	198 446	208 202
Prasības euro pret ārpus euro zonas esošo valstu rezidentiem	11 426	11 557	10 707	10 277
Aizdevumi, kas izsniegti euro euro zonas valstu kredītiestādēm	723 410	800 711	803 487	794 921
Galvenās refinansēšanas operācijas	312 790	335 184	338 720	335 166
Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas	402 168	462 835	462 836	455 319
Precizējošās reversās operācijas	0	0	0	0
Strukturālās reversās operācijas	0	0	0	0
Aizdevumu iespēja uz nakti	8 441	2 654	1 892	4 375
Papildu nodrošinājuma pieprasījumu kredīti	12	37	38	60
Pārējās prasības euro pret euro zonas valstu kredītiestādēm	67 356	43 587	44 149	49 487
Euro zonas valstu rezidentu vērtspapīri euro	118 661	118 795	119 349	120 502
Valdības parāds euro	37 442	37 442	37 491	37 491
Pārējie aktīvi	379 570	378 704	377 190	378 490
Kopā aktīvi	1 940 367	1 998 720	1 973 981	1 979 051

	7.11.2008.	14.11.2008.	21.11.2008.	28.11.2008.
Banknotes apgrozībā	729 294	728 554	726 683	731 454
Saistības euro pret euro zonas valstu kredītiestādēm	377 887	444 043	429 106	401 159
Pieprasījuma noguldījumu konti (ietverot obligāto rezervju sistēmu)	152 351	280 171	204 905	197 203
Noguldījumu iespēja	225 500	163 842	224 193	203 888
Termiņnoguldījumi	0	0	0	0
Precizējošās reversās operācijas	0	0	0	0
Papildu nodrošinājuma pieprasījumu noguldījumi	36	30	8	69
Pārējās saistības euro pret euro zonas valstu kredītiestādēm	273	247	142	177
Emitētie parāda vērtspapīri	0	0	0	0
Saistības euro pret citiem euro zonas valstu rezidentiem	86 873	89 376	120 054	142 095
Saistības euro pret ārpus euro zonas esošo valstu rezidentiem	315 863	306 175	268 851	278 357
Saistības ārvalstu valūtā pret euro zonas valstu rezidentiem	-880	-1 391	-1 575	-1 546
Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus euro zonas esošo valstu rezidentiem	16 746	17 000	16 799	14 517
Saistības pret SVF speciālo aizņēmuma tiesību ietvaros	5 384	5 384	5 384	5 384
Pārējās saistības	168 559	168 963	168 168	167 081
Pārvērtēšanas konti	168 685	168 685	168 685	168 685
Kapitāls un rezerves	71 683	71 684	71 686	71 687
Kopā pasīvi	1 940 367	1 998 720	1 973 981	1 979 051

Avots: ECB.

I.2. Galvenās ECB procentu likmes

(apjoms – procentos gadā; pārmaiņas – procentu punktos)

Spēkā ar ¹⁾	Noguldījumu iespēja		Galvenās refinansēšanas operācijas			Aizdevumu iespēja uz nakti	
			Fiksētas procentu likmes izsoles	Mainīgas procentu likmes izsoles			
			Fiksētā procentu likme	Minimālā pieteikuma procentu likme			
	Apjoms	Pārmaiņas	Apjoms	Apjoms	Pārmaiņas	Apjoms	Pārmaiņas
	1	2	3	4	5	6	7
1999 1. janv.	2.00	-	3.00	-	-	4.50	-
4. ²⁾	2.75	0.75	3.00	-	...	3.25	-1.25
22.	2.00	-0.75	3.00	-	...	4.50	1.25
9. apr.	1.50	-0.50	2.50	-	-0.50	3.50	-1.00
5. nov.	2.00	0.50	3.00	-	0.50	4.00	0.50
2000 4. febr.	2.25	0.25	3.25	-	0.25	4.25	0.25
17. marts	2.50	0.25	3.50	-	0.25	4.50	0.25
28. apr.	2.75	0.25	3.75	-	0.25	4.75	0.25
9. jūn.	3.25	0.50	4.25	-	0.50	5.25	0.50
28. ³⁾	3.25	...	-	4.25	...	5.25	...
1. sept.	3.50	0.25	-	4.50	0.25	5.50	0.25
6. okt.	3.75	0.25	-	4.75	0.25	5.75	0.25
2001 11. maijs	3.50	-0.25	-	4.50	-0.25	5.50	-0.25
31. aug.	3.25	-0.25	-	4.25	-0.25	5.25	-0.25
18. sept.	2.75	-0.50	-	3.75	-0.50	4.75	-0.50
9. nov.	2.25	-0.50	-	3.25	-0.50	4.25	-0.50
2002 6. dec.	1.75	-0.50	-	2.75	-0.50	3.75	-0.50
2003 7. marts	1.50	-0.25	-	2.50	-0.25	3.50	-0.25
6. jūn.	1.00	-0.50	-	2.00	-0.50	3.00	-0.50
2005 6. dec.	1.25	0.25	-	2.25	0.25	3.25	0.25
2006 8. marts	1.50	0.25	-	2.50	0.25	3.50	0.25
15. jūn.	1.75	0.25	-	2.75	0.25	3.75	0.25
9. aug.	2.00	0.25	-	3.00	0.25	4.00	0.25
11. okt.	2.25	0.25	-	3.25	0.25	4.25	0.25
13. dec.	2.50	0.25	-	3.50	0.25	4.50	0.25
2007 14. marts	2.75	0.25	-	3.75	0.25	4.75	0.25
13. jūn.	3.00	0.25	-	4.00	0.25	5.00	0.25
2008 9. jūl.	3.25	0.25	-	4.25	0.25	5.25	0.25
8. okt.	2.75	-0.50	-	-	-	4.75	-0.50
9. ⁴⁾	3.25	0.50	-	-	-	4.25	-0.50
15. ⁵⁾	3.25	...	3.75	-	-0.50	4.25	...
12. nov.	2.75	-0.50	3.25	-	-0.50	3.75	-0.50
10. dec.	2.00	-0.75	2.50	-	-0.75	3.00	-0.75

Avots: ECB.

- 1) No 1999. gada 1. janvāra līdz 2004. gada 9. martam datums attiecas uz noguldījumu iespējām un aizdevumu iespējām uz nakti. Galvenajām refinansēšanas operācijām procentu likmju pārmaiņas ir spēkā ar pirmo operāciju, kas veikta pēc norādītā datuma. 2001. gada 18. septembrī veiktās pārmaiņas stājās spēkā ar to pašu datumu. Sākot ar 2004. gada 10. martu, datums attiecas uz noguldījumu iespējām un aizdevumu iespējām uz nakti un galvenajām refinansēšanas operācijām (pārmaiņas ir spēkā ar pirmo galveno refinansēšanas operāciju, kas veikta pēc Padomes diskusijas), ja vien nav norādīts citādi.
- 2) ECB 1998. gada 22. decembrī paziņoja, ka izņēmuma kārtā no 1999. gada 4. janvāra līdz 21. janvārim, lai tirgus dalībniekiem atvieglotu pāreju uz jauno monetāro režīmu, starp aizdevumu iespēju uz nakti un noguldījumu iespēju procentu likmēm piemērojams šaurais koridors (50 bāzes punktu).
- 3) ECB 2000. gada 8. jūnijā paziņoja, ka, sākot ar operāciju, par kuru norēķins veicams 2000. gada 28. jūnijā, Eurosistēmas galvenās refinansēšanas operācijas tiks veiktas ar mainīgas procentu likmes izsoļu palīdzību. Minimālā pieteikuma procentu likme ir minimālā procentu likme, kādu drīkst piedāvāt izsoles dalībnieki.
- 4) Sākot ar 2008. gada 9. oktobri, ECB samazināja pastāvīgo iespēju procentu likmju koridoru no 200 līdz 100 bāzes punktiem ap galveno refinansēšanas operāciju procentu likmi.
- 5) 2008. gada 8. oktobrī ECB paziņoja, ka, sākot ar operāciju, par kuru norēķins veicams 15. oktobrī, nedēļas galvenās refinansēšanas operācijas tiks veiktas ar fiksētas procentu likmes izsoļu palīdzību, piešķirot visu piedāvātās summas apjomu, piemērojot galveno refinansēšanas operāciju procentu likmi. Ar šo grozījumu zaudēja spēku tajā pašā dienā pieņemtais iepriekšējais lēmums par 50 bāzes punktiem samazināt minimālo pieteikuma likmi galvenajām refinansēšanas operācijām, kuras notiek kā mainīgas procentu likmes izsoles.

1.3. Izsoļu veidā veiktās Eurosistēmas monetārās politikas operācijas^{1),2)}

(milj. euro; gada procentu likmes; %)

1. Galvenās un ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas³⁾

Norēķina datums	Solījuma summa	Dalībnieku skaits	Izolītā summa	Fiksētas procentu likmes izsoles	Mainīgas procentu likmes izsoles			Ilgums (dienās)
				Fiksētā procentu likme	Minimālā pieteikuma procentu likme	Robežlikme ⁴⁾	Vidējā svērtā procentu likme	
	1	2	3	4	5	6	7	8
Galvenās refinansēšanas operācijas								
2008 6. aug.	241 886	424	160 000	-	4.25	4.38	4.41	7
13.	233 394	430	176 000	-	4.25	4.37	4.40	7
20.	228 735	454	151 000	-	4.25	4.38	4.40	7
27.	226 453	424	167 000	-	4.25	4.39	4.42	7
3. sept.	226 254	411	160 000	-	4.25	4.39	4.41	7
10.	223 273	422	176 500	-	4.25	4.39	4.41	7
17.	328 662	533	150 000	-	4.25	4.53	4.58	7
24.	334 044	506	180 000	-	4.25	4.73	4.78	7
1. okt.	228 012	419	190 000	-	4.25	4.65	4.96	7
8.	271 271	436	250 000	-	4.25	4.70	4.99	7
15. ⁵⁾	310 412	604	310 412	3.75	-	-	-	7
22.	305 421	703	305 421	3.75	-	-	-	7
29.	325 112	736	325 112	3.75	-	-	-	7
5. nov.	311 991	756	311 991	3.75	-	-	-	7
12.	334 413	848	334 413	3.25	-	-	-	7
19.	338 018	851	338 018	3.25	-	-	-	7
26.	334 461	836	334 461	3.25	-	-	-	7
3. dec.	339 520	787	339 520	3.25	-	-	-	7
Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas								
2008 10. jūl.	74 579	141	25 000	-	-	4.93	5.03	182
31.	107 684	189	50 000	-	-	4.70	4.76	91
14. aug.	78 920	124	50 000	-	-	4.61	4.74	91
28.	77 216	191	50 000	-	-	4.60	4.74	91
11. sept.	69 500	114	50 000	-	-	4.45	4.66	91
25.	154 577	246	50 000	-	-	4.98	5.11	84
30.	141 683	210	120 000	-	-	4.36	4.88	38
9. okt.	113 793	181	50 000	-	-	5.36	5.57	182
30. ⁵⁾	103 108	223	103 108	3.75	-	-	-	91
7. nov.	20 416	55	20 416	3.75	-	-	-	33
13.	41 558	127	41 558	3.25	-	-	-	182
13.	66 807	139	66 807	3.25	-	-	-	91
27.	42 185	161	42 185	3.25	-	-	-	91

2. Pārējās izsoļu operācijas

Norēķina datums	Operācijas veids	Solījuma summa	Dalībnieku skaits	Izolētā summa	Fiksētas procentu likmes izsoles	Mainīgas procentu likmes izsoles				Ilgums (dienās)
					Fiksētā procentu likme	Minimālā pieteikuma procentu likme	Maksimālā pieteikuma procentu likme	Robežlikme ⁴⁾	Vidējā svērtā procentu likme	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2008 10. jūn.	Termiņnoguldījumu piesaiste	18 505	15	14 000	4.00	-	-	-	-	1
8. jūl.	Termiņnoguldījumu piesaiste	14 585	12	14 585	4.00	-	-	-	-	1
12. aug.	Termiņnoguldījumu piesaiste	22 630	10	21 000	4.25	-	-	-	-	1
9. sept.	Termiņnoguldījumu piesaiste	20 145	17	20 145	4.25	-	-	-	-	1
15.	Reversais darījums	90 270	51	30 000	-	4.25	-	4.30	4.39	1
16.	Reversais darījums	102 480	56	70 000	-	4.25	-	4.32	4.40	1
18.	Reversais darījums	49 330	43	25 000	-	4.25	-	4.30	4.39	1
24.	Reversais darījums	50 335	36	40 000	-	4.25	-	4.25	4.35	1
1. okt.	Termiņnoguldījumu piesaiste	173 047	52	173 047	4.25	-	-	-	-	1
2.	Termiņnoguldījumu piesaiste	216 051	65	200 000	4.25	-	-	-	-	1
3.	Termiņnoguldījumu piesaiste	193 844	54	193 844	4.25	-	-	-	-	3
6.	Termiņnoguldījumu piesaiste	171 947	111	171 947	4.25	-	-	-	-	1
7.	Termiņnoguldījumu piesaiste	147 491	97	147 491	4.25	-	-	-	-	1
9.	Reversais darījums	24 682	99	24 682	3.75	-	-	-	-	6
11. nov.	Termiņnoguldījumu piesaiste	149 656	117	79 940	-	-	3.75	3.60	3.51	1

Avots: ECB.

1) Uzrādītās summas var nedaudz atšķirties no 1.1. sadaļā uzrādītajām summām to izolīto operāciju dēļ, par kurām vēl nav veikts norēķins.

2) Sākot ar 2002. gada aprīli, dalītās izsoļu operācijas, t.i., operācijas ar termiņu 1 nedēļa, kas paralēli galvenajai refinansēšanas operācijai tiek veiktas standartizsoļu veidā, tiek klasificētas par galvenajām refinansēšanas operācijām. Dalītās izsoļu operācijas, kas veiktas pirms šā mēneša, sk. 1.3. sadaļas 2. tabulā.

3) ECB 2000. gada 8. jūnijā paziņoja, ka, sākot ar operāciju, par kuru norēķins veicams 2000. gada 28. jūnijā, Eurosistēmas galvenās refinansēšanas operācijas tiks veiktas ar mainīgas procentu likmes izsoļu palīdzību. Minimālā pieteikuma procentu likme ir minimālā procentu likme, kādu drīkst piedāvāt izsoles dalībnieki.

4) Veicot likviditāti palielinošas (samazinošas) operācijas, robežlikme ir zemākā (augstākā) procentu likme, ar kuru tiek pieņemti piedāvājumi.

5) 2008. gada 8. oktobrī ECB paziņoja, ka, sākot ar operāciju, par kuru norēķins veicams 15. oktobrī, nedēļas galvenās refinansēšanas operācijas tiks veiktas ar fiksētas procentu likmes izsoļu palīdzību, piešķirot visu piedāvātās summas apjomu, piemērojot galveno refinansēšanas operāciju procentu likmi.

1.4. Obligāto rezervju un likviditātes statistika

(mljrd. euro; dienas pozīciju vidējie rādītāji periodā, ja nav norādīts citādi; gada procentu likmes: %)

1. Kredītiestāžu rezervju bāze, uz kuru attiecināmas rezervju prasības

Rezervju bāze (datums) ¹⁾	Kopā	Saistības, kurām lietojama 2% rezervju norma		Saistības, kurām lietojama 0% rezervju norma		
		Noguldījumi (uz nakti, ar termiņu līdz 2 gadiem un brīdinājuma termiņu par izņemšanu)	Parāda vērtspapīri (ar dzēšanas termiņu līdz 2 gadiem)	Noguldījumi (ar termiņu ilgāku par 2 gadiem un brīdinājuma termiņu par izņemšanu)	Repo darījumi	Parāda vērtspapīri (ar noteikto termiņu ilgāku par 2 gadiem)
	1	2	3	4	5	6
2006	15 648.3	8 411.7	601.9	1 968.4	1 180.3	3 486.1
2007	17 394.7	9 438.8	815.0	2 143.1	1 364.0	3 633.9
2008 I	17 703.3	9 551.7	840.2	2 126.0	1 558.4	3 627.1
II	17 971.8	9 775.4	916.3	2 172.4	1 439.4	3 668.1
2008 Jūl.	18 035.4	9 825.2	938.2	2 175.7	1 407.4	3 689.0
Aug.	18 165.4	9 888.1	948.6	2 184.4	1 438.7	3 705.6
Sept.	18 231.6	9 969.2	917.1	2 186.7	1 457.1	3 701.5

2. Rezervju prasību izpilde

Rezervju prasību izpildes perioda beigu datums	Nepieciešamās rezerves	Kredītiestāžu pieprasījuma noguldījumu konti	Virszerves	Iztrūkums	Obligāto rezervju procentu likmes
	1	2	3	4	5
2006	172.5	173.2	0.7	0.0	3.30
2007	195.9	196.8	1.0	0.0	4.17
2008 15. janv. ²⁾	199.8	200.9	1.1	0.0	4.20
12. febr.	201.6	202.4	0.8	0.0	4.17
11. marts	204.6	205.3	0.7	0.0	4.10
15. apr.	206.9	207.5	0.6	0.0	4.19
13. maijs	207.8	208.6	0.8	0.0	4.24
10. jūn.	207.3	208.1	0.8	0.0	4.17
8. jūl.	211.9	212.7	0.8	0.0	4.06
12. aug.	214.1	214.8	0.7	0.0	4.35
9. sept.	213.3	214.0	0.7	0.0	4.38
7. okt.	214.8	216.8	2.0	0.0	4.58
11. nov.	216.1	218.6	2.4	0.0	3.94
9. dec.	217.2				

3. Likviditāte

Izpildes perioda beigu datums	Likviditāti palielinošie faktori					Likviditāti samazinošie faktori					Kredit- iestāžu piepra- stjuma noguld- jumu konti	Naudas bāze
	Eurosistēmas monetārās politikas operācijas											
	Eurosistēmas neto aktīvi (zelts un ārvalstu valūtas)	Galvenās refinansē- šanas operācijas	Ilgāka termiņa refinansē- šanas operācijas	Aizdevumu iespēja uz nakti	Citas likviditāti palielinošās operācijas	Noguldījū- nu iespēja	Citas likviditāti samazinošās operācijas ³⁾	Banknotes apgrozībā	Centrālās valdības noguldījumi Eurosistēmā	Citi faktori (neto)		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
2006	327.0	313.1	120.0	0.1	0.1	0.1	0.0	598.6	54.9	-66.4	173.2	771.8
2007	327.5	173.0	278.6	0.3	0.0	0.4	2.2	644.6	61.9	-126.6	196.8	841.9
2008	343.8	255.7	268.8	0.3	0.0	1.1	68.4	668.2	46.4	-116.4	200.9	870.2
15. janv.	353.6	173.8	268.5	0.2	0.0	0.4	0.6	651.7	51.7	-110.7	202.4	854.5
12. febr.	343.3	181.3	268.5	0.1	0.3	0.3	0.0	653.2	59.7	-125.0	205.3	858.7
11. marts	349.4	181.5	278.6	0.1	2.6	0.6	0.4	662.1	66.4	-124.8	207.5	870.3
15. apr.	364.5	174.4	295.0	0.1	0.0	0.3	0.8	667.6	68.8	-112.2	208.6	876.6
13. maijs	375.0	172.8	287.9	0.3	0.0	0.2	0.5	671.4	67.3	-111.5	208.1	879.7
10. jūn.	376.4	185.4	275.4	0.1	0.0	0.4	0.5	677.2	64.9	-118.3	212.7	890.3
8. jūl.	374.5	166.3	299.3	0.1	0.0	0.3	0.6	686.1	61.3	-123.0	214.8	901.2
12. aug.	376.6	163.5	300.0	0.1	0.0	0.6	0.7	685.0	61.1	-121.2	214.0	899.5
9. sept.	417.3	174.1	334.3	7.5	5.9	19.9	45.5	684.3	55.2	-82.6	216.8	921.0
7. okt.	549.0	301.6	452.5	12.7	4.2	213.7	2.3	722.1	85.0	78.2	218.6	1 154.4
11. nov.												

Avots: ECB.

- 1) Perioda beigās.
- 2) Sakarā ar euro ieviešanu Kiprā un Maltā ar 2008. gada 1. janvāri rezervju prasības ir vidējais rādītājs (kas svērts atbilstoši kalendāro dienu skaitam) no toreizējo 13 euro zonas valstu rezervju prasībām 2007. gada 12.–31. decembrī un tagadējo 15 euro zonas valstu rezervju prasībām 2008. gada 1.–15. janvārī.
- 3) Sākot ar 2008. gada 1. janvāri, ietvertas monetārās politikas operācijas noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaistes veidā, kuras Bank Centrali ta' Malta/Central Bank of Malta un Central Bank of Cyprus veikušas pirms 2008. gada 1. janvāra un par kurām pēc šā datuma vēl nav veikti norēķini.

NAUDA, BANKU DARBĪBA UN IEGULDĪJUMU FONDI

2.1. Euro zonas MFI kopsavilkuma balance¹⁾ (mljrd. euro; atlikumi perioda beigās)

1. Aktīvi

	Kopā	Aizdevumi euro zonas rezidentiem				Euro zonas rezidentu emitēto neakciju vērtspapīru turējumi				Naudas tirgus fondu akcijas/dajas ²⁾	Euro zonas rezidentu emitēto akciju/citu kapitāla vērtspapīru turējumi	Ārējie aktīvi	Pamatlīdzekļi	Pārējie aktīvi
	Kopā	Valdība	Citi euro zonas rezidenti	MFI	Kopā	Valdība	Citi euro zonas rezidenti	MFI						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	Eurosistēma													
2006	1 558.2	695.7	19.7	0.6	675.3	217.0	187.5	2.5	27.0	-	17.2	351.4	14.7	262.4
2007	2 046.1	1 031.7	17.8	0.6	1 013.3	268.6	225.1	1.9	41.6	-	17.4	373.7	15.2	339.6
2008 II	2 098.5	1 010.6	18.5	0.7	991.5	277.5	234.7	2.4	40.4	-	15.7	381.5	15.9	397.3
2008 Jūl.	2 098.8	1 004.4	18.4	0.7	985.4	277.1	234.9	2.5	39.8	-	15.4	385.6	16.1	400.1
Aug.	2 147.2	1 048.3	18.4	0.7	1 029.2	279.0	236.8	2.4	39.8	-	15.5	456.5	16.1	331.8
Sept.	2 473.4	1 342.5	18.5	0.7	1 323.3	278.9	237.4	2.4	39.1	-	14.7	482.4	16.0	338.9
Okt. ^(p)	2 781.2	1 632.6	18.5	0.6	1 613.5	283.8	242.5	2.4	38.9	-	13.9	478.7	16.0	356.1
	MFI, izņemot Eurosistēmu													
2006	25 950.2	14 904.3	810.5	9 160.3	4 933.5	3 555.4	1 276.5	645.9	1 632.9	83.5	1 171.4	4 329.0	172.6	1 733.9
2007	29 446.8	16 904.8	956.1	10 159.8	5 788.9	3 880.6	1 194.1	949.8	1 736.6	93.5	1 296.2	4 873.3	206.0	2 192.4
2008 II	30 759.9	17 638.7	975.8	10 661.4	6 001.5	4 192.5	1 219.3	1 079.4	1 893.9	98.4	1 309.8	4 895.0	201.3	2 424.2
2008 Jūl.	30 769.4	17 695.3	977.3	10 714.6	6 003.5	4 239.4	1 226.2	1 096.5	1 916.7	97.9	1 329.4	4 933.0	201.6	2 272.7
Aug.	31 032.0	17 741.6	970.1	10 723.0	6 048.4	4 287.7	1 228.1	1 125.9	1 933.7	98.5	1 325.2	5 040.1	202.1	2 336.9
Sept.	31 529.7	18 146.5	979.4	10 819.6	6 347.5	4 188.7	1 190.8	1 099.0	1 898.9	100.4	1 318.5	5 118.5	203.4	2 453.7
Okt. ^(p)	32 450.9	18 445.2	980.2	10 877.6	6 587.3	4 237.4	1 183.1	1 123.8	1 930.5	95.6	1 264.8	5 311.0	204.3	2 892.6

2. Pasīvi

	Kopā	Skaidrā nauda apgrozībā	Euro zonas rezidentu noguldījumi				Naudas tirgus fondu akcijas/dajas ³⁾	Emitētie parāda vērtspapīri ⁴⁾	Kapitāls un rezerves	Ārējās saistības	Pārējās saistības
	Kopā		Kopā	Centrālā valdība	Pārējā valdība/citi euro zonas rezidenti	MFI					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Eurosistēma											
2006	1 558.2	647.0	431.6	33.7	15.9	382.0	-	0.1	208.6	35.3	235.6
2007	2 046.1	697.0	714.7	23.9	19.1	671.8	-	0.1	238.0	66.0	330.3
2008 II	2 098.5	699.6	733.2	55.2	24.6	653.3	-	0.1	240.7	98.7	326.2
2008 Jūl.	2 098.8	707.8	720.9	61.3	17.5	642.1	-	0.1	242.5	102.1	325.5
Aug.	2 147.2	704.8	766.9	67.5	14.8	684.7	-	0.1	243.9	178.8	252.7
Sept.	2 473.4	705.4	932.3	51.3	17.7	863.3	-	0.1	264.4	285.0	286.2
Okt. ^(p)	2 781.2	749.1	1 026.0	78.9	29.8	917.3	-	0.1	262.0	401.9	342.1
MFI, izņemot Eurosistēmu											
2006	25 950.2	-	13 257.2	124.2	7 890.6	5 242.4	698.3	4 247.6	1 449.7	3 991.1	2 306.2
2007	29 446.8	-	15 082.4	127.1	8 865.9	6 089.4	754.1	4 645.2	1 678.9	4 533.2	2 753.0
2008 II	30 759.9	-	15 660.0	155.9	9 216.7	6 287.4	831.7	4 808.3	1 713.8	4 790.2	2 955.8
2008 Jūl.	30 769.4	-	15 649.2	119.6	9 232.3	6 297.3	841.5	4 852.2	1 734.9	4 829.0	2 862.6
Aug.	31 032.0	-	15 727.0	119.3	9 256.4	6 351.3	856.7	4 880.4	1 739.4	4 939.4	2 889.0
Sept.	31 529.7	-	16 214.5	140.1	9 325.6	6 748.7	828.2	4 864.9	1 749.2	4 884.0	2 988.8
Okt. ^(p)	32 450.9	-	16 806.2	179.5	9 404.9	7 221.8	822.0	4 878.4	1 743.8	4 887.2	3 313.2

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām. Sīkāku informāciju sk. vispārējās piezīmes.

2) Euro zonas rezidentu emitētā summa. Ārpus euro zonas esošo valstu rezidentu emitētā summa iekļauta ārējos aktīvos.

3) Euro zonas rezidentu turētā summa.

4) Ārpus euro zonas esošo valstu rezidentu īpašumā esošie parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem iekļauti ārējās saistībās.

2.2. Euro zonas MFI konsolidētā bilance¹⁾
(mljrd. euro; atlikumi perioda beigās; darījumi periodā)**1. Aktīvi**

	Kopā	Aizdevumi euro zonas rezidentiem			Euro zonas valstu rezidentu emitēto neakciju vērtspapīru turējumi			Citu euro zonas rezidentu emitēto akciju/citu kapitāla vērtspapīru turējumi	Ārējie aktīvi	Pamatlīdzekļi	Pārējie aktīvi
		Kopā	Valdība	Citi euro zonas rezidenti	Kopā	Valdība	Citi euro zonas rezidenti				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Atlikumi											
2006	19 723.8	9 991.1	830.2	9 161.0	2 112.4	1 464.0	648.4	811.2	4 680.4	187.3	1 941.4
2007	22 331.2	11 134.3	973.9	10 160.4	2 371.0	1 419.2	951.8	884.3	5 247.0	221.1	2 473.5
2008 II	23 320.2	11 656.3	994.2	10 662.1	2 535.8	1 454.0	1 081.8	860.5	5 276.5	217.2	2 773.9
2008 Jūl.	23 310.0	11 711.0	995.7	10 715.2	2 560.1	1 461.1	1 098.9	878.9	5 318.6	217.7	2 623.7
Aug.	23 520.0	11 712.2	988.6	10 723.6	2 593.2	1 464.9	1 128.4	880.0	5 496.6	218.2	2 619.9
Sept.	23 787.9	11 818.1	997.9	10 820.2	2 529.6	1 428.3	1 101.4	875.6	5 600.9	219.4	2 744.3
Okt. ^(p)	24 474.3	11 877.0	998.7	10 878.3	2 551.8	1 425.6	1 126.2	837.0	5 789.7	220.3	3 198.4
Darījumi											
2006	1 997.5	877.3	-14.4	891.6	10.7	-96.8	107.5	97.7	801.9	6.4	203.5
2007	2 594.2	1 016.7	-9.7	1 026.4	229.5	-46.8	276.3	60.1	792.9	-0.5	495.4
2008 II	355.0	233.0	16.8	216.2	94.5	15.8	78.7	-3.7	-72.9	3.7	100.4
III	271.0	145.4	3.4	142.0	-17.7	-35.9	18.3	22.5	77.1	2.1	41.6
2008 Jūl.	-20.7	57.4	1.5	55.9	20.0	3.4	16.6	19.5	33.1	0.5	-151.2
Aug.	112.1	-9.7	-7.4	-2.3	26.5	-0.1	26.7	0.4	20.8	0.4	73.6
Sept.	179.6	97.7	9.3	88.4	-64.1	-39.2	-24.9	2.6	23.1	1.1	119.2
Okt. ^(p)	421.3	18.6	0.0	18.5	16.5	-6.0	22.5	-31.8	-31.7	1.0	448.8

2. Pasīvi

	Kopā	Skaidrā nauda apgrozībā	Centrālās valdības noguldījumi	Pārējās valdības/citu euro zonas rezidentu noguldījumi	Naudas tirgus fondu akcijas/dajas ²⁾	Emitētie parāda vērtspapīri ³⁾	Kapitāls un rezerves	Ārējās saistības	Pārējās saistības	MFI savstarpējo saistību pārsniegums
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Atlikumi										
2006	19 723.8	592.2	158.0	7 906.5	614.6	2 587.8	1 280.8	4 026.5	2 541.8	15.6
2007	22 331.2	638.5	151.0	8 885.0	660.4	2 867.1	1 487.6	4 599.2	3 083.3	-41.1
2008 II	23 320.2	652.0	211.2	9 241.2	733.0	2 874.1	1 489.5	4 889.0	3 282.0	-52.2
2008 Jūl.	23 310.0	658.7	180.9	9 249.8	743.2	2 895.9	1 511.3	4 931.1	3 188.1	-49.5
Aug.	23 520.0	656.0	186.8	9 271.2	757.9	2 907.0	1 522.6	5 118.3	3 141.7	-41.7
Sept.	23 787.9	657.1	191.4	9 343.3	727.4	2 927.0	1 555.9	5 169.1	3 275.0	-58.8
Okt. ^(p)	24 474.3	698.8	258.4	9 434.7	726.1	2 909.0	1 564.2	5 289.1	3 655.3	-61.6
Darījumi										
2006	1 997.5	59.4	-15.2	683.7	27.6	285.5	57.4	601.6	252.2	45.3
2007	2 594.2	45.8	-13.3	835.1	54.5	270.5	163.1	778.8	467.6	-8.0
2008 II	355.0	19.2	10.8	207.3	-9.2	51.9	7.8	54.0	47.9	-34.8
III	271.0	5.1	-19.8	74.1	-7.5	16.5	69.1	48.7	127.0	-42.2
2008 Jūl.	-20.7	6.7	-30.2	3.2	8.8	22.1	22.8	34.5	-92.1	3.5
Aug.	112.1	-2.7	5.9	8.9	14.6	-7.8	12.5	27.5	65.6	-12.4
Sept.	179.6	1.1	4.6	62.0	-30.9	2.2	33.8	-13.3	153.5	-33.3
Okt. ^(p)	421.3	41.7	67.0	58.3	-1.1	-74.6	17.2	-83.5	467.4	-71.0

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām. Sīkāku informāciju sk. vispārējās piezīmēs.

2) Euro zonas rezidentu turētā summa.

3) Ārpus euro zonas esošo valstu rezidentu īpašumā esošie parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem iekļauti ārējās saistībās.

2.3. Monetārā statistika¹⁾

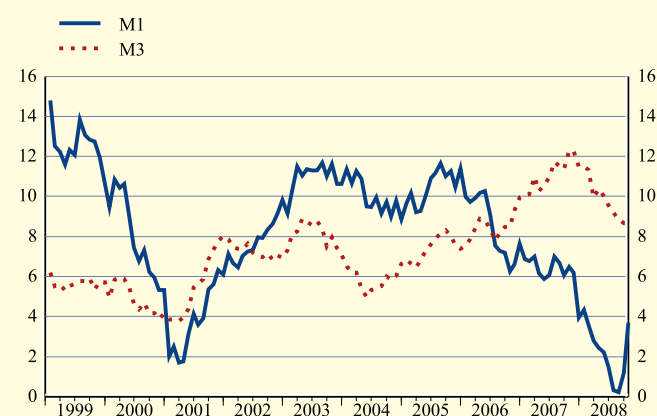
(mljrd. euro un gada pieauguma temps; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās, darījumi periodā)

1. Monetārie rādītāji²⁾ un M3 neietilpstošie bilances posteņi

					M3	M3 3 mēnešu mainīgais vidējais (centrēts)	Ilgāka termiņa finanšu saistības	Kredīts valdībai	Kredīts pārējiem euro zonas rezidentiem	Trie ārējie aktīvi ³⁾	
	M2		M3-M2							Aizdevumi	
	M1	M2-M1									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Atlikumi										
2006	3 685.4	2 954.2	6 639.6	1 101.5	7 741.1	-	5 434.1	2 321.3	10 644.4	9 171.5	634.3
2007	3 832.7	3 507.2	7 339.9	1 310.5	8 650.4	-	5 977.8	2 417.2	12 027.2	10 176.4	627.5
2008 II	3 843.3	3 826.0	7 669.4	1 355.9	9 025.3	-	6 007.0	2 432.2	12 564.6	10 633.0	378.9
2008 Jūl. Aug. Sept. Okt. ^(p)	3 832.1	3 904.1	7 736.2	1 364.3	9 100.5	-	6 046.7	2 450.3	12 660.1	10 680.9	373.2
	3 844.5	3 949.1	7 793.6	1 363.8	9 157.4	-	6 098.6	2 466.3	12 794.0	10 754.6	384.8
	3 879.6	3 977.3	7 856.9	1 369.9	9 226.8	-	6 131.2	2 440.1	12 823.7	10 818.3	428.3
	4 002.3	4 008.7	8 011.0	1 362.7	9 373.7	-	6 118.6	2 433.0	12 861.5	10 887.4	481.8
	Darījumi										
2006	261.2	310.5	571.7	130.9	702.6	-	427.7	-114.7	1 105.8	898.6	200.6
2007	145.4	525.4	670.7	220.3	891.0	-	489.5	-60.1	1 369.9	1 031.7	13.5
2008 II III	-2.2	153.0	150.8	21.8	172.7	-	56.3	24.8	249.8	183.6	-153.5
	27.3	136.8	164.1	16.3	180.4	-	81.6	-2.6	249.3	169.1	33.5
2008 Jūl. Aug. Sept. Okt. ^(p)	-13.0	74.9	62.0	8.4	70.4	-	39.1	14.4	98.9	50.7	-7.1
	8.3	38.9	47.2	0.5	47.6	-	31.0	11.9	119.7	62.9	14.1
	31.9	23.0	55.0	7.5	62.5	-	11.4	-29.0	30.7	55.5	26.4
	111.4	15.2	126.6	-4.4	122.2	-	-68.4	-11.2	2.7	29.6	36.6
	Pieauguma temps										
2006 Dec.	7.6	11.7	9.4	13.3	10.0	9.8	8.5	-4.7	11.6	10.8	200.6
2007 Dec.	3.9	17.7	10.1	20.0	11.5	11.8	9.0	-2.6	12.8	11.2	13.5
2008 Jūn.	1.5	19.0	9.5	9.8	9.6	9.6	5.4	-0.8	11.2	9.9	-287.1
2008 Jūl. Aug. Sept. Okt. ^(p)	0.3	19.4	9.1	9.6	9.2	9.2	5.2	0.2	10.9	9.3	-298.0
	0.2	19.0	8.9	8.5	8.8	8.9	5.2	1.6	10.8	8.8	-249.5
	1.2	17.7	8.9	7.3	8.7	8.7	5.2	0.8	10.1	8.5	-187.9
	3.7	15.5	9.3	5.3	8.7	.	3.0	0.7	8.6	7.8	-149.3

A1. Monetārie rādītāji¹⁾

(gada pieauguma temps; sezonāli izlīdzināti dati)

Avots: ECB.

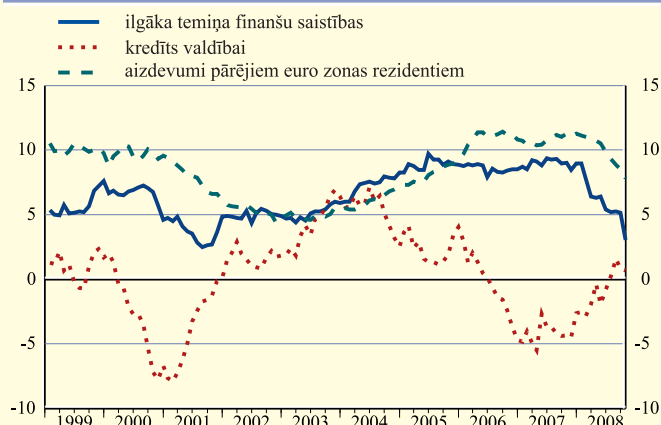
1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām. Sīkāku informāciju sk. vispārējās piezīmēs.

2) MFI un centrālās valdības (pasts, Valsts kase) monetārās saistības pret euro zonas rezidentu ne-MFI, izņemot centrālo valdību (M1, M2, M3 sk. terminu skaidrojumā).

3) Sadaļā "Pieauguma temps" ietvertās vērtības ir 12 mēnešu laikā pirms norādītā perioda veikto darījumu summa.

A2. M3 neietilpstošie bilances posteņi¹⁾

(gada pieauguma temps; sezonāli izlīdzināti dati)

2.3. Monetārā statistika¹⁾

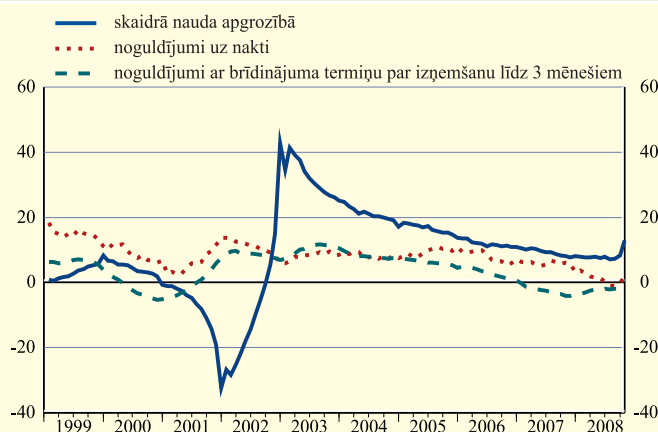
(mljrd. euro un gada pieauguma temps; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās, darījumi periodā)

2. Monetāro rādītāju un ilgāka termiņa finanšu saistību sastāvdaļas

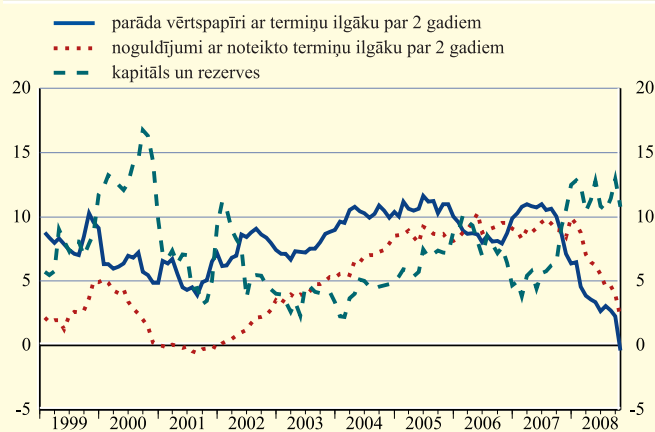
	Skaidrā nauda apgrozībā	Noguldījumi uz nakti	Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	Repo darījumi	Naudas tirgus fondu akcijas/daļas	Parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem	Parāda vērtspapīri ar termiņu ilgāku par 2 gadiem	Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu ilgāku par 3 mēnešiem	Noguldījumi ar noteikto termiņu ilgāku par 2 gadiem	Kapitāls un rezerves
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Atlikumi											
2006	578.4	3 107.0	1 402.2	1 552.0	266.1	636.9	198.5	2 399.6	102.2	1 655.0	1 277.3
2007	625.8	3 206.9	1 971.8	1 535.3	307.4	686.6	316.6	2 561.0	119.6	1 813.5	1 483.7
2008 II	649.6	3 193.7	2 289.3	1 536.7	340.6	728.0	287.3	2 570.4	116.9	1 832.8	1 486.9
2008 Jūl.	649.7	3 182.5	2 374.0	1 530.1	346.4	727.5	290.4	2 592.5	116.4	1 833.3	1 504.5
Aug.	653.7	3 190.8	2 421.2	1 527.8	336.6	745.6	281.6	2 619.2	115.4	1 841.1	1 523.0
Sept.	662.9	3 216.7	2 455.4	1 521.9	344.5	732.6	292.7	2 630.1	114.2	1 836.6	1 550.3
Okt. ^(p)	698.4	3 303.9	2 484.2	1 524.5	346.0	730.4	286.3	2 614.1	116.3	1 824.2	1 564.0
Darījumi											
2006	57.3	203.9	301.2	9.3	30.9	30.0	70.0	217.2	15.4	138.1	57.0
2007	46.9	98.4	581.3	-55.9	43.3	58.6	118.3	152.3	9.9	164.5	162.8
2008 II	11.6	-13.8	157.8	-4.8	31.9	-18.6	8.5	26.6	-2.5	17.6	14.5
III	13.3	14.0	152.4	-15.6	3.6	2.7	10.1	18.8	-2.7	-0.5	66.0
2008 Jūl.	0.1	-13.0	82.1	-7.2	5.7	-2.0	4.7	20.9	-0.5	0.2	18.6
Aug.	4.0	4.3	41.3	-2.4	-9.9	18.2	-7.8	6.9	-1.1	5.5	19.7
Sept.	9.2	22.8	29.1	-6.1	7.8	-13.5	13.2	-9.0	-1.2	-6.2	27.7
Okt. ^(p)	35.5	75.9	13.0	2.3	1.2	-2.0	-3.6	-75.3	2.1	-17.9	22.7
Pieauguma temps											
2006 Dec.	11.0	7.0	27.2	0.6	13.2	4.9	54.4	9.9	17.8	9.1	4.7
2007 Dec.	8.1	3.2	41.4	-3.6	16.3	9.2	59.6	6.3	9.6	9.9	12.5
2008 Jūn.	8.0	0.3	38.8	-2.0	18.4	2.0	21.5	2.7	-0.8	5.5	10.9
2008 Jūl.	7.1	-1.0	38.9	-2.1	17.2	1.1	25.0	3.1	-2.2	4.6	10.5
Aug.	7.2	-1.1	37.3	-1.8	16.7	4.2	10.5	2.7	-3.4	4.6	11.4
Sept.	8.2	-0.1	34.4	-2.0	16.5	3.6	6.6	2.3	-5.7	4.0	12.9
Okt. ^(p)	13.0	1.9	29.2	-1.4	19.4	1.7	0.0	-0.4	-4.4	2.2	10.8

A3. Monetāro rādītāju sastāvdaļas¹⁾

(gada pieauguma temps; sezonāli izlīdzināti dati)

A4. Ilgāka termiņa finanšu saistību sastāvdaļas¹⁾

(gada pieauguma temps; sezonāli izlīdzināti dati)

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām. Sīkāku informāciju sk. vispārējās piezīmēs.

2.4. MFI aizdevumu dalījums^{1),2)}

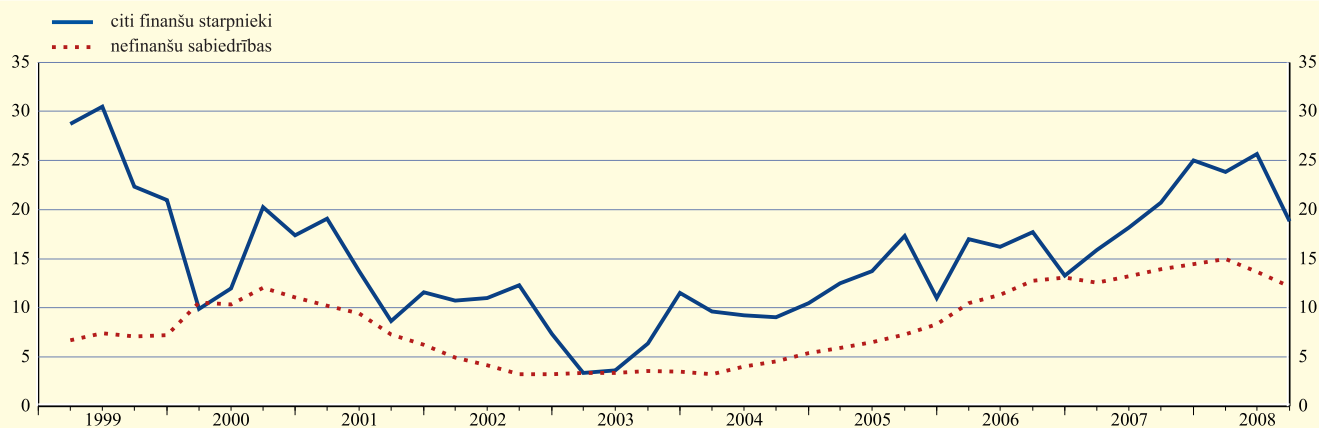
(mljrd. euro un gada pieauguma temps; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās, darījumi periodā)

1. Aizdevumi finanšu starpniekiem un nefinanšu sabiedrībām³⁾

	Apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi		Citi finanšu starpnieki ⁴⁾		Nefinanšu sabiedrības			
	Kopā		Kopā		Kopā	Līdz 1 gadam	No 1 gada līdz 5 gadiem	Ilgāk par 5 gadiem
	1	Līdz 1 gadam 2	3	Līdz 1 gadam 4	5	6	7	8
Atlikumi								
2006	82.8	55.2	696.0	420.6	3 844.5	1 137.9	707.1	1 999.5
2007	95.1	70.6	867.9	526.3	4 388.7	1 276.5	858.9	2 253.3
2008 II	103.3	79.3	998.0	625.8	4 670.7	1 365.6	925.7	2 379.4
2008 Jūl.	101.1	78.0	1 000.3	612.3	4 709.0	1 375.8	933.5	2 399.7
Aug.	99.9	76.1	987.2	596.6	4 722.1	1 360.9	943.6	2 417.7
Sept.	100.5	77.0	1 017.9	621.1	4 762.9	1 375.5	952.8	2 434.6
Okt. ^(p)	103.9	81.0	1 016.1	624.3	4 817.9	1 386.6	964.9	2 466.4
Darījumi								
2006	18.1	13.9	81.9	57.7	446.2	100.5	123.1	222.6
2007	14.0	15.8	175.4	113.5	556.3	144.9	155.7	255.7
2008 II	0.5	0.2	53.4	29.2	130.5	38.1	31.7	60.7
III	-3.3	-2.6	12.4	-10.2	84.9	7.2	27.1	50.6
2008 Jūl.	-2.3	-1.2	0.7	-14.1	41.5	10.6	8.5	22.5
Aug.	-1.5	-2.2	-16.2	-18.4	7.0	-16.4	9.8	13.6
Sept.	0.5	0.8	27.9	22.3	36.4	13.0	8.8	14.5
Okt. ^(p)	3.0	3.8	-14.1	-4.5	33.2	3.5	7.4	22.3
Pieauguma temps								
2006 Dec.	28.0	33.3	13.3	15.6	13.1	9.7	20.8	12.4
2007 Dec.	16.8	28.5	25.0	27.0	14.5	12.7	22.0	12.8
2008 Jūn.	-4.8	-4.6	25.6	26.0	13.7	11.9	20.0	12.3
2008 Jūl.	-7.8	-7.4	24.0	22.2	12.9	11.1	18.8	11.8
Aug.	-8.5	-10.8	20.8	18.2	12.6	10.8	18.4	11.6
Sept.	-9.2	-12.3	18.9	15.6	12.2	10.1	17.5	11.3
Okt. ^(p)	-9.4	-10.7	15.1	15.6	11.9	10.4	16.1	11.1

A5. Aizdevumi finanšu starpniekiem un nefinanšu sabiedrībām²⁾

(gada pieauguma temps)

Avots: ECB.

1) MFI sektors, izņemot Eurosistēmu. Sektoru klasifikācijas pamatā ir EKS 95.

2) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām. Sīkāku informāciju sk. vispārējās piezīmēs.

3) Pirms 2003. gada janvāra dati tika vākti katru gadu martā, jūnijā, septembrī un decembrī. Mēneša dati pirms 2003. gada janvāra balstīti uz ceturkšņa datiem.

4) Šajā kategorijā ietilpst ieguldījumu fondi.

2.4. MFI aizdevumu dalījums^{1),2)}

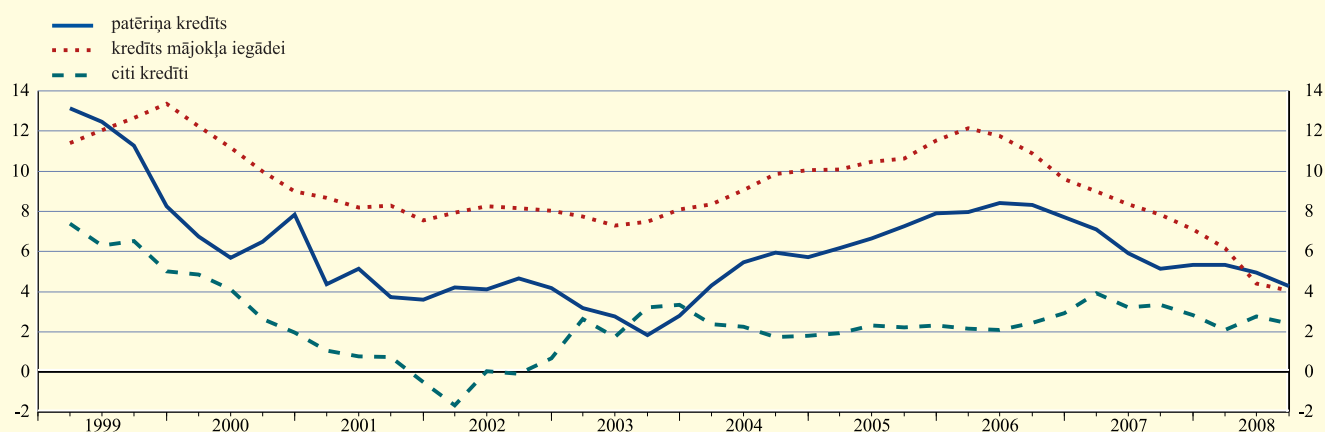
(mljrd. euro un gada pieauguma temps; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās, darījumi periodā)

2. Mājsaimniecībām³⁾ izsniegtie kredīti

	Kopā				Patēriņa kredīti				Kredīti mājokļa iegādei				Citi kredīti			
	Kopā	Līdz 1 gadam	No 1 gada līdz 5 gadiem	Ilgāk par 5 gadiem	Kopā	Līdz 1 gadam	No 1 gada līdz 5 gadiem	Ilgāk par 5 gadiem	Kopā	Līdz 1 gadam	No 1 gada līdz 5 gadiem	Ilgāk par 5 gadiem	Kopā	Līdz 1 gadam	No 1 gada līdz 5 gadiem	Ilgāk par 5 gadiem
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13			
Atlikumi																
2006	4 537.0	586.5	135.3	202.7	248.5	3 212.1	15.6	72.1	3 124.5	738.4	146.2	101.5	490.7			
2007	4 808.1	617.8	137.6	203.7	276.5	3 436.9	15.9	73.8	3 347.2	753.4	147.5	104.0	501.8			
2008 II	4 889.4	635.8	139.8	203.8	292.2	3 485.1	15.8	73.2	3 396.0	768.6	152.7	102.4	513.4			
2008 Jūl.	4 904.2	636.2	139.1	203.0	294.1	3 503.6	15.8	73.4	3 414.5	764.4	146.8	102.2	515.4			
Aug.	4 913.7	633.5	137.3	202.2	294.0	3 515.9	15.9	72.6	3 427.4	764.3	146.7	100.7	516.8			
Sept.	4 938.2	636.5	140.4	201.3	294.8	3 534.3	16.5	72.7	3 445.1	767.3	149.9	100.3	517.2			
Okt. ^(p)	4 939.7	637.1	140.0	200.2	296.9	3 534.7	16.6	72.1	3 446.0	767.9	148.5	99.8	519.6			
Darījumi																
2006	345.3	42.6	8.2	4.8	29.5	281.8	1.5	4.6	275.8	20.9	1.4	3.8	15.7			
2007	280.6	31.3	3.6	1.1	26.6	228.6	0.9	2.3	225.3	20.8	1.7	4.4	14.7			
2008 II	31.8	12.0	3.3	1.1	7.6	8.9	-0.3	0.0	9.1	10.9	6.2	-1.8	6.5			
III	48.0	1.1	0.7	-2.4	2.7	47.5	0.6	0.0	46.8	-0.5	-3.0	-1.9	4.4			
2008 Jūl.	16.0	0.8	-0.6	-0.7	2.0	19.1	0.0	0.1	19.0	-3.9	-5.8	-0.3	2.2			
Aug.	8.5	-2.6	-1.9	-0.8	0.1	11.1	0.1	-0.2	11.2	0.0	-0.2	-1.2	1.4			
Sept.	23.6	3.0	3.2	-0.8	0.6	17.3	0.6	0.1	16.6	3.4	3.0	-0.5	0.8			
Okt. ^(p)	-3.5	0.2	-0.3	-1.1	1.5	-2.8	0.1	-0.7	-2.3	-0.9	-2.2	-0.6	1.9			
Pieauguma temps																
2006 Dec.	8.2	7.7	6.5	2.4	13.2	9.6	9.7	6.8	9.7	2.9	1.0	3.9	3.3			
2007 Dec.	6.2	5.3	2.7	0.5	10.7	7.1	6.1	3.2	7.2	2.8	1.2	4.4	3.0			
2008 Jūn.	4.2	4.9	4.0	-0.8	9.9	4.4	-1.0	1.0	4.5	2.8	2.0	0.6	3.4			
2008 Jūl.	4.0	4.3	2.6	-1.3	9.6	4.3	0.0	0.6	4.4	2.4	0.6	-0.2	3.5			
Aug.	3.9	4.0	2.0	-1.4	9.1	4.1	0.2	0.2	4.2	2.5	2.1	-1.5	3.4			
Sept.	3.8	4.3	4.9	-1.3	8.1	4.1	2.3	0.0	4.2	2.4	2.3	-2.1	3.4			
Okt. ^(p)	3.3	3.3	3.2	-2.3	7.6	3.5	3.4	-1.4	3.6	2.3	1.6	-2.9	3.6			

A6. Mājsaimniecībām izsniegtie kredīti²⁾

(gada pieauguma temps)

Avots: ECB.

1) MFI sektors, izņemot Eurosistēmu. Sektoru klasifikācijas pamatā ir EKS 95.

2) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām. Sīkāku informāciju sk. vispārējās piezīmēs.

3) T.sk. mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas. Pirms 2003. gada janvāra dati tika vākti katru gadu martā, jūnijā, septembrī un decembrī. Mēneša dati pirms 2003. gada janvāra balstīti uz ceturkšņa datiem.

2.4. MFI aizdevumu dalījums^{1),2)}

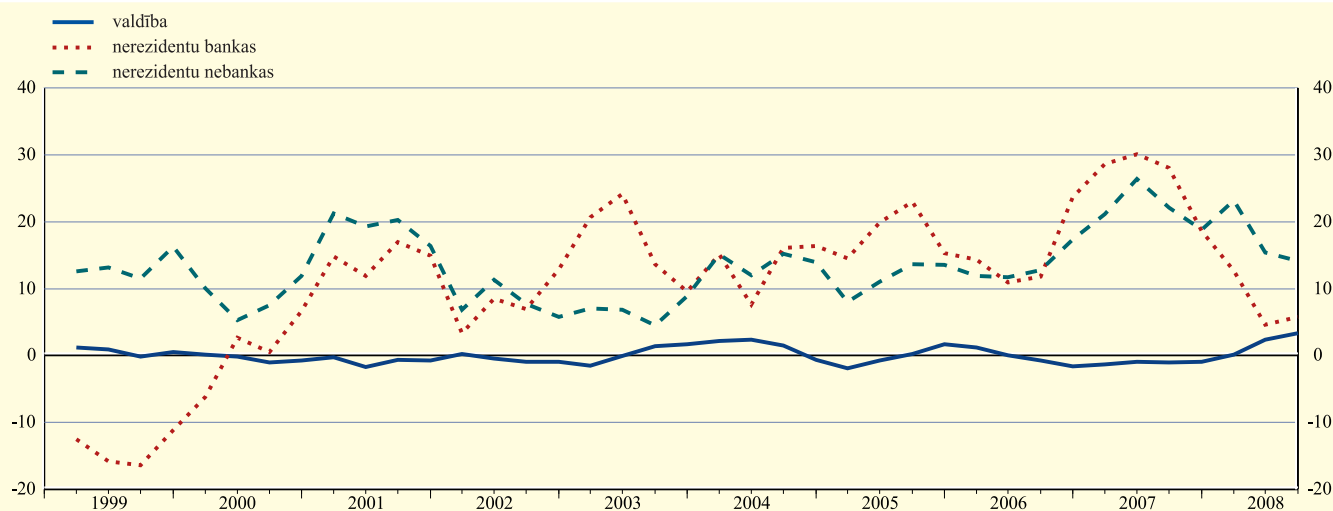
(mljrd. euro un gada pieauguma temps; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās, darījumi periodā)

3. Aizdevumi valdībai un ārpus euro zonas esošo valstu rezidentiem

	Valdība					Ārpus euro zonas esošo valstu rezidenti				
	Kopā	Centrālā valdība	Pārējā valdība			Kopā	Bankas ³⁾	Nebankas		
			Pavalsts valdība	Vietējā valdība	Sociālās nodrošināšanas fondi			Kopā	Valdība	Citas
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Atlikumi										
2005	826.9	125.1	246.8	425.8	29.2	2 485.2	1 722.1	763.1	66.0	697.1
2006	810.5	104.1	232.5	448.1	25.8	2 924.3	2 061.0	863.4	63.2	800.2
2007 IV	956.1	213.4	217.6	495.7	29.4	3 295.3	2 337.9	957.4	59.8	897.5
2008 I	958.0	210.6	212.8	497.3	37.2	3 413.9	2 395.5	1 018.4	61.5	956.9
II	975.8	221.0	215.1	497.6	42.0	3 310.8	2 299.2	1 011.5	63.0	948.5
III ^(p)	979.4	223.7	210.0	501.6	44.1	3 518.9	2 459.2	1 059.7	63.4	996.3
Darījumi										
2006	-13.4	-17.6	-14.3	21.9	-3.4	532.5	402.9	129.5	-0.1	129.6
2007	-7.7	-4.5	-13.0	6.2	3.5	542.1	382.1	160.1	0.3	159.8
2007 IV	8.0	7.1	3.8	9.2	-12.0	56.9	23.3	33.7	-0.1	33.8
2008 I	0.7	-3.3	-4.8	1.0	7.8	215.8	122.3	93.3	2.9	90.4
II	17.7	10.3	2.1	0.6	4.8	-100.1	-94.8	-5.2	1.6	-6.7
III ^(p)	3.4	2.4	-5.2	4.0	2.1	94.0	83.7	9.8	-1.8	11.6
Pieauguma temps										
2005 Dec.	1.7	-4.3	-3.2	5.4	22.9	14.8	15.3	13.6	2.0	14.9
2006 Dec.	-1.6	-14.0	-5.8	5.1	-11.6	21.8	23.7	17.4	-0.1	19.1
2007 Dec.	-1.0	-4.3	-5.6	1.4	13.7	18.7	18.6	18.8	0.5	20.3
2008 Marts	0.1	0.9	-5.1	1.6	19.5	15.7	12.7	23.2	10.0	24.1
Jūn.	2.4	7.8	-1.8	2.3	11.8	7.7	4.6	15.4	9.5	15.8
Sept. ^(p)	3.3	12.3	-1.9	3.2	6.6	8.2	5.8	14.2	4.3	14.8

A7. Aizdevumi valdībai un ārpus euro zonas esošo valstu rezidentiem²⁾

(gada pieauguma temps)

Avots: ECB.

1) MFI sektors, izņemot Eurosistēmu. Sektoru klasifikācijas pamatā ir EKS 95.

2) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām. Sīkāku informāciju sk. vispārējās piezīmēs.

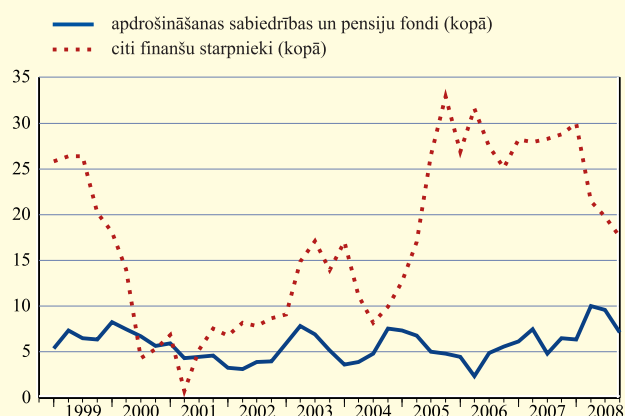
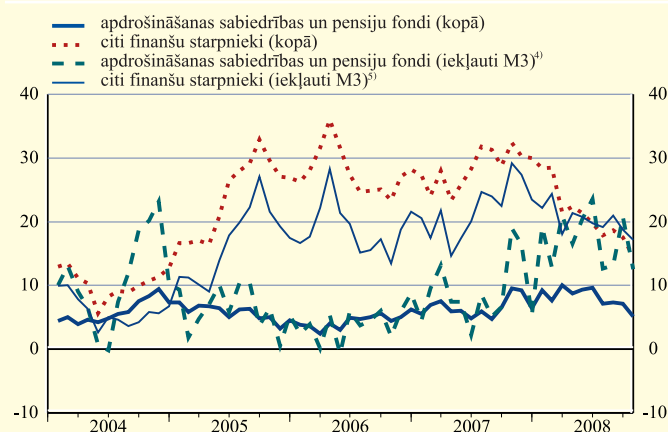
3) Termins "bankas" šajā tabulā lietots, lai apzīmētu MFI līdzīgas iestādes, kuras nav euro zonas rezidenti.

2.5. MFI piesaistīto noguldījumu dalījums^{1),2)}

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; atlikumi un pieaugums perioda beigās, darījumi periodā)

1. Finanšu starpnieku noguldījumi

	Apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi							Citi finanšu starpnieki ³⁾						
	Kopā	Uz nakti	Ar noteikto termiņu		Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu		Repo darījumi	Kopā	Uz nakti	Ar noteikto termiņu		Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu		Repo darījumi
			Līdz 2 gadiem	Ilgāk par 2 gadiem	Līdz 3 mēnešiem	Ilgāk par 3 mēnešiem				Līdz 2 gadiem	Ilgāk par 2 gadiem	Līdz 3 mēnešiem	Ilgāk par 3 mēnešiem	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
	Atlikumi													
2006	650.0	70.2	57.1	495.4	1.0	1.4	24.9	1 140.3	283.1	251.8	469.4	10.6	0.2	125.1
2007	687.8	71.1	68.9	525.1	0.8	1.1	20.9	1 472.7	312.3	348.0	652.8	12.2	0.3	147.1
2008 II	717.5	73.5	83.7	537.5	1.4	1.6	19.8	1 600.7	335.6	387.2	682.5	12.0	0.2	183.2
2008 Jūl.	716.8	69.6	86.0	538.3	1.3	1.6	20.1	1 604.5	299.9	428.9	683.1	14.1	0.2	178.4
Aug.	713.2	66.6	85.5	538.7	1.2	1.6	19.5	1 615.5	287.0	449.1	681.9	12.9	0.1	184.3
Sept.	727.8	75.6	90.2	538.9	1.2	1.6	20.3	1 643.4	323.2	446.7	674.2	11.7	0.1	187.5
Okt. ^(p)	735.9	83.8	90.2	538.3	1.2	1.5	21.0	1 663.2	337.2	445.0	672.4	12.2	0.1	196.3
	Darījumi													
2006	37.9	2.7	5.5	25.6	-0.2	0.0	4.4	249.2	45.5	67.8	130.5	0.3	0.1	4.9
2007	41.4	0.8	11.7	33.4	-0.2	-0.3	-4.1	341.1	32.7	98.9	183.7	1.7	0.1	24.1
2008 II	-5.9	-8.3	-0.2	4.9	-0.2	0.0	-2.1	76.4	3.3	28.3	32.5	-1.2	0.0	13.6
III	8.4	1.8	6.0	0.3	-0.2	0.0	0.5	30.5	-16.0	55.1	-12.1	-0.6	-0.1	4.1
2008 Jūl.	-0.8	-3.9	2.2	0.8	-0.1	0.0	0.3	1.7	-36.4	40.6	0.2	2.1	0.0	-4.8
Aug.	-4.1	-3.1	-0.7	0.4	-0.1	0.0	-0.6	5.2	-14.5	18.4	-3.2	-1.3	0.0	5.8
Sept.	13.3	8.8	4.5	-0.9	0.0	0.0	0.8	23.5	34.9	-4.0	-9.1	-1.3	0.0	3.1
Okt. ^(p)	6.7	7.7	-0.8	-0.7	0.0	0.0	0.5	5.1	9.5	-6.4	-6.7	0.3	0.0	8.5
	Pieauguma temps													
2006 Dec.	6.2	4.0	10.7	5.4	-16.3	-	21.2	28.2	19.5	36.8	38.9	2.9	-	4.0
2007 Dec.	6.4	1.1	20.5	6.8	-22.5	-	-16.3	30.0	11.5	39.5	39.1	16.0	-	19.0
2008 Jūn.	9.6	13.3	42.4	5.7	-10.5	-	3.4	19.8	5.5	35.7	19.7	5.6	-	20.8
2008 Jūl.	7.1	-4.1	38.3	5.5	-20.6	-	-3.2	17.9	-6.3	48.4	16.1	5.8	-	18.4
Aug.	7.4	8.4	23.4	5.6	-15.4	-	-5.9	18.7	-4.9	48.5	15.7	8.8	-	18.4
Sept.	7.1	10.9	40.1	3.1	-20.1	-	-3.3	17.6	-3.1	45.0	16.0	-11.6	-	16.1
Okt. ^(p)	5.1	12.5	18.0	2.7	-20.0	-	-4.3	14.5	2.1	28.4	11.1	-5.8	-	25.2

A8. Noguldījumu kopējais atlikums sektoru dalījumā²⁾
(gada pieauguma temps)**A9. Noguldījumu kopējais atlikums un M3 iekļautie noguldījumi sektoru dalījumā²⁾**
(gada pieauguma temps)

Avots: ECB.

1) MFI sektors, izņemot Eurosistēmu. Sektoru klasifikācijas pamatā ir EKS 95.

2) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām. Sīkāku informāciju sk. vispārējās piezīmēs.

3) Šajā kategorijā ietilpst ieguldījumu fondi.

4) Ietilpst noguldījumi no 2., 3., 5. un 7. ailes.

5) Ietilpst noguldījumi no 9., 10., 12. un 14. ailes.

2.5. MFI piesaistīto noguldījumu dalījums^{1),2)}

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās, darījumi periodā)

2. Nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību noguldījumi

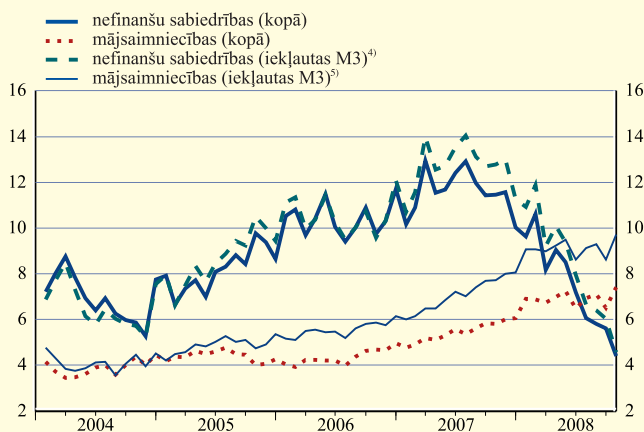
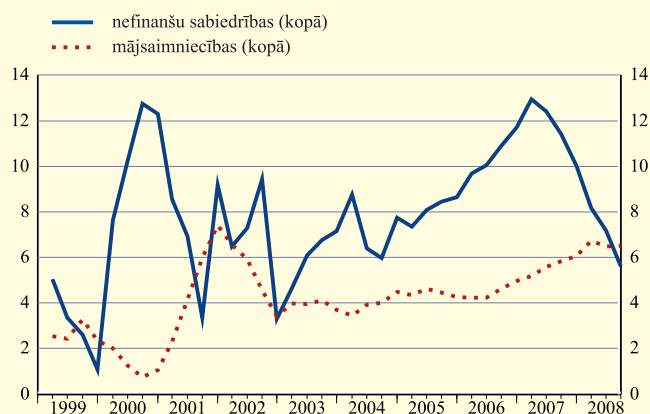
	Nefinanšu sabiedrības							Mājsaimniecības ³⁾						
	Kopā	Uz nakti	Ar noteikto termiņu		Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu		Repo darījumi	Kopā	Uz nakti	Ar noteikto termiņu		Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu		Repo darījumi
			Līdz 2 gadiem	Ilgāk par 2 gadiem	Līdz 3 mēnešiem	Ilgāk par 3 mēnešiem				Līdz 2 gadiem	Ilgāk par 2 gadiem	Līdz 3 mēnešiem	Ilgāk par 3 mēnešiem	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Atlikumi														
2006	1 343.1	851.8	355.3	69.4	40.5	1.3	24.8	4 552.6	1 751.2	669.0	606.8	1 355.7	99.8	70.0
2007	1 470.6	882.1	474.6	59.6	29.2	1.4	23.7	4 989.0	1 777.7	994.5	561.1	1 457.6	111.1	87.1
2008 II	1 481.1	866.2	501.4	61.8	27.3	1.5	23.0	5 162.9	1 784.0	1 179.5	534.8	1 460.4	105.7	98.5
2008 Jūl.	1 469.0	842.8	511.9	63.2	26.2	1.4	23.4	5 186.8	1 769.0	1 224.6	531.1	1 449.7	105.2	107.1
Aug.	1 472.4	839.4	518.7	63.4	25.9	1.4	23.7	5 195.5	1 744.9	1 256.4	530.0	1 449.4	104.1	110.8
Sept.	1 497.1	873.4	507.7	64.0	25.6	1.4	25.1	5 197.2	1 750.0	1 270.9	523.9	1 441.3	103.1	108.0
Okt. ⁴⁾	1 500.8	860.9	517.9	66.8	24.9	1.4	29.0	5 252.2	1 758.5	1 331.9	515.4	1 439.2	106.1	101.1
Darījumi														
2006	141.2	85.7	55.7	3.9	-4.2	0.1	0.2	215.2	65.7	137.5	-23.1	2.5	15.4	17.2
2007	134.5	31.8	123.3	-8.0	-11.0	-0.7	-1.1	280.9	21.7	321.9	-45.4	-45.6	11.2	17.1
2008 II	27.6	16.3	11.1	1.7	-1.5	0.0	0.1	87.1	26.6	79.9	-13.5	-5.5	-3.3	2.9
III	3.1	2.5	0.1	0.6	-2.2	-0.1	2.1	33.8	-34.3	89.1	-8.6	-19.2	-2.6	9.5
2008 Jūl.	-15.2	-24.5	9.0	1.4	-1.5	0.0	0.5	23.8	-15.0	45.1	-3.7	-10.7	-0.5	8.6
Aug.	-0.3	-5.0	4.9	0.0	-0.3	0.0	0.2	6.1	-24.7	29.8	-1.2	-0.4	-1.1	3.6
Sept.	18.6	32.0	-13.8	-0.7	-0.3	0.0	1.4	3.8	5.3	14.1	-3.8	-8.1	-1.0	-2.7
Okt. ⁴⁾	-5.5	-17.0	5.8	2.4	-0.6	0.0	3.9	47.1	7.0	54.9	-8.5	-2.4	2.9	-6.9
Pieauguma temps														
2006 Dec.	11.7	11.2	18.4	5.7	-9.4	5.9	0.6	5.0	3.9	25.8	-3.7	0.2	18.2	32.6
2007 Dec.	10.0	3.7	34.8	-11.7	-26.9	-31.6	-4.3	6.1	1.2	47.8	-7.5	-3.5	11.2	24.4
2008 Jūn.	7.2	0.8	28.2	-7.4	-26.5	-6.7	-13.0	6.5	-0.4	44.8	-7.3	-1.6	-1.1	26.8
2008 Jūl.	6.1	0.4	23.2	-4.9	-28.0	-16.0	-8.3	6.9	-0.2	44.8	-7.2	-1.5	-2.2	29.8
Aug.	5.8	1.6	18.8	-5.2	-22.5	-16.9	-11.0	7.1	0.0	43.6	-6.8	-1.3	-3.6	27.4
Sept.	5.6	2.9	14.3	-2.7	-22.8	-17.3	2.9	6.5	-0.6	40.8	-7.0	-1.3	-5.1	28.6
Okt. ⁴⁾	4.4	1.8	10.4	1.3	-19.6	-12.8	19.6	7.4	1.2	40.5	-7.7	-0.5	-3.4	17.1

A10. Noguldījumu kopējais atlikums sektoru dalījumā²⁾

(gada pieauguma temps)

A11. Noguldījumu kopējais atlikums un M3 iekļautie noguldījumi sektoru dalījumā²⁾

(gada pieauguma temps)

Avots: ECB.

1) MFI sektors, izņemot Eurosistēmu. Sektoru klasifikācijas pamatā ir EKS 95.

2) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām. Sīkāku informāciju sk. vispārējās piezīmēs.

3) T.sk. mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

4) Ietilpst noguldījumi no 2., 3., 5. un 7. ailes.

5) Ietilpst noguldījumi no 9., 10., 12. un 14. ailes.

2.5. MFI piesaistīto noguldījumu dalījums^{1),2)}

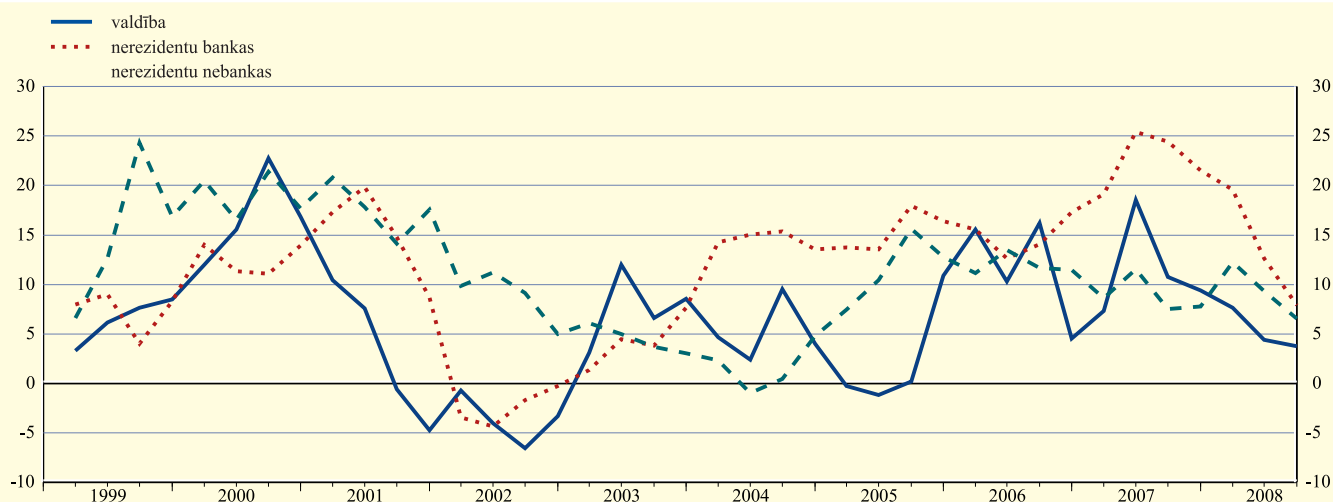
(mljrd. euro un gada pieauguma temps; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās, darījumi periodā)

3. Valdības un ārpus euro zonas esošo valstu rezidentu noguldījumi

	Valdība					Ārpus euro zonas esošo valstu rezidenti				
	Kopā	Centrālā valdība	Pārējā valdība			Kopā	Bankas ³⁾	Nebankas		
			Pavalsts valdība	Vietējā valdība	Sociālās nodrošināšanas fondi			Kopā	Valdība	Citas
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Atlikumi										
2005	313.1	149.2	38.3	80.9	44.7	3 050.5	2 250.5	800.0	125.8	674.2
2006	329.0	124.2	45.4	90.8	68.6	3 429.0	2 557.1	871.9	128.6	743.3
2007 IV	372.9	127.1	59.0	106.8	80.1	3 856.2	2 944.2	912.0	143.4	768.6
2008 I	375.9	139.6	49.6	107.6	79.1	4 039.7	3 075.7	964.1	131.1	833.0
II	410.3	155.9	56.4	112.0	86.0	4 019.9	3 036.7	983.2	129.3	853.9
III ^(p)	400.2	140.1	61.7	113.4	85.0	4 138.4	3 147.5	990.9	139.6	851.3
Darījumi										
2006	14.2	-24.5	7.0	7.8	23.9	476.6	385.8	90.8	6.6	84.2
2007	30.9	-3.1	13.6	8.9	11.5	614.6	547.2	67.4	20.2	47.2
2007 IV	-12.0	-21.9	-1.0	2.8	8.1	50.2	53.2	-3.0	-0.5	-2.5
2008 I	2.8	12.4	-9.3	0.7	-1.0	279.2	220.4	58.8	-8.5	67.3
II	34.4	16.0	6.8	4.4	7.2	-17.5	-37.0	19.5	-1.8	21.3
III ^(p)	-10.4	-15.8	5.2	1.3	-1.1	-22.2	-6.4	-15.8	6.5	-22.3
Pieauguma temps										
2005 Dec.	10.9	8.1	25.4	16.6	0.6	15.4	16.4	12.7	16.8	12.0
2006 Dec.	4.5	-16.5	18.4	9.6	53.5	15.8	17.3	11.5	5.3	12.6
2007 Dec.	9.4	-2.3	29.9	9.8	16.7	18.0	21.5	7.8	15.8	6.4
2008 Marts	7.7	-3.7	18.1	13.4	16.5	17.8	19.6	12.2	5.5	13.4
Jūn.	4.4	-12.2	28.9	10.0	21.0	11.8	12.6	9.4	-0.2	11.0
Sept. ^(p)	3.7	-6.7	2.9	9.0	18.3	7.6	7.9	6.5	-2.9	8.3

A12. Valdības un ārpus euro zonas esošo valstu rezidentu noguldījumi²⁾

(gada pieauguma temps)

Avots: ECB.

1) MFI sektors, izņemot Eurosistēmu. Sektoru klasifikācijas pamatā ir EKS 95.

2) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām. Sīkāku informāciju sk. vispārējās piezīmēs.

3) Termins "bankas" šajā tabulā lietots, apzīmējot MFI līdzīgas iestādes, kuras nav euro zonas rezidenti.

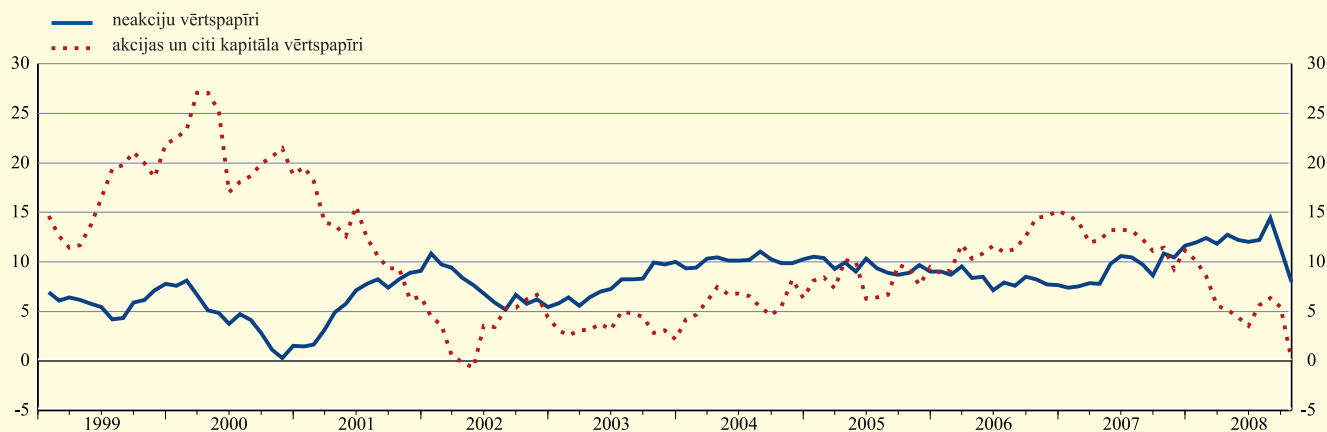
2.6. MFI vērtspapīru turējumu dalījums^{1),2)}

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās, darījumi periodā)

	Neakciju vērtspapīri								Akcijas un citi kapitāla vērtspapīri			
	Kopā	MFI		Valdība		Citi euro zonas rezidenti		Ārpus euro zonas esošo valstu rezidenti	Kopā	MFI	Ne-MFI	Ārpus euro zonas esošo valstu rezidenti
		Euro	Pārējās valūtās	Euro	Pārējās valūtās	Euro	Pārējās valūtās					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Atlikumi												
2006	4 664.3	1 560.6	72.3	1 260.4	16.2	615.8	30.1	1 108.9	1 465.9	373.0	798.5	294.4
2007	5 113.7	1 652.6	84.0	1 177.5	16.6	916.5	33.4	1 233.1	1 639.9	424.8	871.4	343.7
2008 II	5 483.3	1 795.3	98.6	1 204.1	15.1	1 031.4	48.0	1 290.7	1 601.2	460.4	849.3	291.4
2008 Jūl.	5 547.3	1 813.3	103.3	1 211.2	15.1	1 047.8	48.6	1 307.9	1 621.7	461.4	868.0	292.3
Aug.	5 638.3	1 828.2	105.5	1 213.3	14.8	1 075.1	50.9	1 350.6	1 618.9	456.2	869.0	293.7
Sept.	5 497.1	1 796.9	102.0	1 175.2	15.6	1 048.2	50.8	1 308.4	1 607.7	453.1	865.4	289.3
Okt. ^(p)	5 553.9	1 820.7	109.9	1 163.8	19.3	1 069.0	54.8	1 316.5	1 551.4	437.1	827.7	286.6
Darījumi												
2006	337.4	122.8	10.6	-122.7	0.5	100.6	6.5	219.0	193.3	58.6	96.2	38.5
2007	541.2	136.3	18.2	-86.7	1.5	267.3	9.5	195.0	164.5	52.0	60.0	52.5
2008 II	201.1	68.4	11.4	12.7	-0.1	75.9	2.6	30.1	8.1	15.8	-3.7	-4.0
III	-43.3	2.1	-3.0	-34.9	-0.8	19.2	-0.8	-25.2	27.3	1.7	22.7	2.9
2008 Jūl.	57.7	18.2	4.2	4.7	-0.1	16.1	0.4	14.1	23.2	2.1	19.5	1.6
Aug.	56.6	14.4	-0.9	-0.3	-0.9	26.6	0.2	17.6	-2.2	-5.1	0.4	2.5
Sept.	-157.6	-30.5	-6.3	-39.3	0.3	-23.5	-1.4	-56.9	6.3	4.7	2.8	-1.1
Okt. ^(p)	-13.1	25.2	-1.0	-11.5	1.8	23.3	-0.8	-50.1	-46.6	-14.9	-31.8	0.0
Pieauguma temps												
2006 Dec.	7.7	8.5	16.5	-8.9	3.0	19.3	25.7	24.2	15.2	18.6	13.6	15.2
2007 Dec.	11.7	8.7	25.6	-6.9	10.5	42.9	33.4	17.7	11.2	13.9	7.5	17.8
2008 Jūn.	12.0	11.2	36.7	-4.5	9.7	36.3	61.2	12.5	3.6	17.5	2.4	-10.4
2008 Jūl.	12.2	11.4	26.4	-2.3	9.8	35.7	53.4	11.4	5.7	18.4	5.9	-10.2
Aug.	14.4	12.5	33.0	0.2	4.9	37.9	62.9	13.8	6.3	16.1	7.1	-7.7
Sept.	11.4	11.0	23.9	-1.9	6.6	31.1	45.8	10.3	5.4	13.7	7.7	-10.3
Okt. ^(p)	8.0	9.2	16.6	-3.0	17.2	27.9	30.6	2.1	0.1	11.3	-1.4	-9.8

A13. MFI vērtspapīru turējumi²⁾

(gada pieauguma temps)

Avots: ECB.

1) MFI sektors, izņemot Eurosistēmu. Sektoru klasifikācijas pamatā ir EKS 95.

2) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām. Sīkāku informāciju sk. vispārējās piezīmēs.

2.7. Atsevišķu MFI bilances posteņu pārvērtēšana^{1),2)}
(mljrd. euro)**1. Mājsaimniecībām³⁾ izsniegto aizdevumu pilnīga/daļēja norakstīšana**

	Patēriņa kredīts				Aizdevumi mājokļa iegādei				Citi aizdevumi			
	Kopā	Līdz 1 gadam	No 1 gada līdz 5 gadiem	Ilgāk par 5 gadiem	Kopā	Līdz 1 gadam	No 1 gada līdz 5 gadiem	Ilgāk par 5 gadiem	Kopā	Līdz 1 gadam	No 1 gada līdz 5 gadiem	Ilgāk par 5 gadiem
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2006	-3.9	-1.5	-0.9	-1.6	-2.7	-0.1	-0.1	-2.4	-6.7	-1.1	-2.0	-3.6
2007	-4.2	-1.2	-1.4	-1.6	-2.7	-0.2	-0.2	-2.3	-6.9	-0.8	-2.3	-3.7
2008 II	-0.9	-0.2	-0.4	-0.4	-0.4	0.0	0.0	-0.4	-1.9	-0.2	-0.9	-0.8
2008 III	-1.0	-0.2	-0.4	-0.4	-0.4	0.0	0.0	-0.4	-1.3	-0.2	-0.5	-0.7
2008 Jūl.	-0.3	-0.1	-0.1	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.2	0.0	0.0	-0.2
2008 Aug.	-0.3	-0.1	-0.1	-0.1	-0.1	0.0	0.0	-0.1	-0.6	0.0	-0.4	-0.2
2008 Sept.	-0.4	-0.1	-0.1	-0.2	-0.3	0.0	0.0	-0.3	-0.5	-0.1	-0.1	-0.3
2008 Okt. ^(p)	-0.6	-0.3	-0.2	-0.1	-0.6	0.0	0.0	-0.6	-0.2	0.1	-0.1	-0.2

2. Nefinanšu sabiedrībām un ārpus euro zonas esošo valstu rezidentiem izsniegto aizdevumu pilnīga/daļēja norakstīšana

	Nefinanšu sabiedrības				Ārpus euro zonas esošo valstu rezidenti		
	Kopā	Līdz 1 gadam	No 1 gada līdz 5 gadiem	Ilgāk par 5 gadiem	Kopā	Līdz 1 gadam	Ilgāk par 1 gadu
	1	2	3	4	5	6	7
2006	-13.2	-3.5	-4.6	-5.1	-0.8	-0.1	-0.7
2007	-12.5	-2.1	-5.4	-4.9	-5.2	-3.4	-1.8
2008 II	-5.4	-0.9	-3.4	-1.1	0.0	-0.1	0.0
2008 III	-4.2	-0.8	-2.3	-1.0	-1.3	-0.7	-0.5
2008 Jūl.	-0.5	-0.2	-0.2	-0.2	-0.5	-0.4	-0.1
2008 Aug.	-1.9	-0.1	-1.6	-0.2	-0.1	0.0	-0.1
2008 Sept.	-1.8	-0.5	-0.6	-0.6	-0.6	-0.3	-0.3
2008 Okt. ^(p)	-0.8	0.0	-0.4	-0.4	-1.0	-0.2	-0.8

3. MFI turēto vērtspapīru pārvērtēšana

	Neakciju vērtspapīri							Akcijas un citi kapitāla vērtspapīri				
	Kopā	MFI		Valdība		Citi euro zonas rezidenti		Ārpus euro zonas esošo valstu rezidenti	Kopā	MFI	Ne-MFI	Ārpus euro zonas esošo valstu rezidenti
		Euro	Pārējās valūtās	Euro	Pārējās valūtās	Euro	Pārējās valūtās					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2006	-8.6	1.2	-0.4	-7.9	-0.2	-0.4	-0.3	-0.7	31.5	7.1	16.3	8.0
2007	-11.8	-2.7	0.0	0.6	-0.2	-2.5	-0.5	-6.5	12.6	3.0	8.8	0.8
2008 II	-18.5	-1.5	-0.1	-8.7	-0.1	-2.5	-0.5	-5.0	-7.8	-2.9	-6.5	1.5
2008 III	-1.7	-1.2	0.2	5.8	0.2	-1.7	0.0	-5.0	-19.4	-7.6	-6.7	-5.1
2008 Jūl.	1.9	0.1	0.1	2.3	0.0	0.4	0.0	-1.0	-2.0	-0.4	-0.8	-0.7
2008 Aug.	4.6	0.9	0.2	2.4	0.1	0.3	0.1	0.8	-0.7	-0.1	0.6	-1.1
2008 Sept.	-8.3	-2.2	0.0	1.1	0.1	-2.3	-0.1	-4.8	-16.7	-7.0	-6.4	-3.3
2008 Okt. ^(p)	-5.5	-1.2	0.4	0.0	0.2	-2.4	-0.3	-2.3	-9.7	-1.1	-5.9	-2.7

Avots: ECB.

1) MFI sektors, izņemot Eurosistēmu. Sektoru klasifikācijas pamatā ir EKS 95.

2) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām. Sīkāku informāciju sk. vispārējās piezīmēs.

3) T.sk. mājsaimniecības apkalpojošām bezpeļņas organizācijām.

2.8. Atsevišķu MFI bilances posteņu valūtu dalījums^{1),2)}

(% no kopējā; atlikumi mljrd. euro; perioda beigās)

1. Noguldījumi

	MFI ³⁾							Ne-MFI						
	Visas valūtas (atlikums)	Euro ⁴⁾	Pārējās valūtas				Visas valūtas (atlikums)	Euro ⁴⁾	Pārējās valūtas					
			Kopā						Kopā					
			USD	JPY	CHF	GBP			USD	JPY	CHF	GBP		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	Euro zonas rezidentu noguldījumi													
2005	4 851.2	90.9	9.1	5.6	0.4	1.5	1.0	7 361.0	96.8	3.2	1.9	0.3	0.1	0.5
2006	5 242.4	90.7	9.3	5.6	0.4	1.5	1.2	8 014.8	96.4	3.6	2.2	0.3	0.1	0.6
2007 IV	6 089.4	92.1	7.9	4.8	0.4	1.1	1.0	8 993.0	96.4	3.6	2.2	0.4	0.1	0.5
2008 I	6 147.8	91.8	8.2	4.7	0.5	1.3	1.0	9 151.4	96.4	3.6	2.1	0.4	0.1	0.6
II	6 287.4	91.6	8.4	5.0	0.4	1.4	1.0	9 372.6	96.4	3.6	2.1	0.5	0.1	0.5
III ^(p)	6 748.7	89.4	10.6	6.8	0.4	1.6	1.1	9 465.8	96.2	3.8	2.2	0.5	0.1	0.6
	Ārpus euro zonas esošo valstu rezidentu noguldījumi													
2005	2 250.5	46.2	53.8	35.4	2.7	2.8	10.0	800.0	51.8	48.2	32.1	1.7	2.2	9.2
2006	2 557.1	45.3	54.7	35.1	2.3	2.7	11.5	871.9	50.7	49.3	32.0	1.3	2.0	10.4
2007 IV	2 944.2	46.8	53.2	33.6	2.9	2.4	11.1	912.0	50.0	50.0	32.9	1.6	1.8	9.9
2008 I	3 075.7	48.1	51.9	32.9	3.0	2.6	10.5	964.1	52.3	47.7	31.9	1.4	1.8	8.7
II	3 036.7	46.5	53.5	33.9	3.0	2.7	10.6	983.2	51.8	48.2	31.8	1.2	1.7	9.3
III ^(p)	3 147.5	46.0	54.0	34.8	2.9	2.7	10.2	990.9	51.2	48.8	31.3	1.2	1.6	10.5

2. Euro zonas MFI emitētie parāda vērtspapīri

	Visas valūtas (atlikums)	Euro ⁴⁾	Pārējās valūtas				
			Kopā				
			USD	JPY	CHF	GBP	
	1	2	3	4	5	6	7
2005	4 051.7	81.2	18.8	9.6	1.8	1.9	3.2
2006	4 485.5	80.5	19.5	10.0	1.6	1.9	3.5
2007 IV	4 948.0	81.4	18.6	9.3	1.7	1.9	3.4
2008 I	4 993.0	82.1	17.9	8.8	1.8	1.9	3.2
II	5 146.7	82.0	18.0	8.9	1.7	1.8	3.5
III ^(p)	5 182.7	81.8	18.2	8.9	1.8	1.9	3.4

Avots: ECB.

1) MFI sektors, izņemot Eurosistēmu. Sektoru klasifikācijas pamatā ir EKS 95.

2) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām. Sīkāku informāciju sk. vispārējās piezīmēs.

3) Ārpus euro zonas esošo valstu rezidentiem termins "MFI" attiecas uz euro zonas MFI līdzīgām iestādēm.

4) T.sk. euro izteikto nacionālo valūtu posteņi.

2.8. Atsevišķu MFI bilances posteņu valūtu dalījums^{1),2)}

(% no kopējā; atlikumi mljrd. euro; perioda beigās)

3. Aizdevumi

	MFI ³⁾							Ne-MFI						
	Visas valūtas (atlikums)	Euro ⁴⁾	Pārējās valūtas				Visas valūtas (atlikums)	Euro ⁴⁾	Pārējās valūtas					
			Kopā						Kopā					
			USD	JPY	CHF	GBP			USD	JPY	CHF	GBP		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	Euro zonas rezidentiem													
2005	4 569.7	-	-	-	-	-	-	9 112.0	96.3	3.7	1.6	0.2	1.3	0.5
2006	4 933.5	-	-	-	-	-	-	9 970.8	96.4	3.6	1.6	0.2	1.1	0.5
2007 IV	5 788.9	-	-	-	-	-	-	11 115.9	96.2	3.8	1.8	0.2	0.9	0.6
2008 I	5 836.3	-	-	-	-	-	-	11 415.0	96.1	3.9	1.8	0.2	1.0	0.6
II	6 001.5	-	-	-	-	-	-	11 637.2	96.0	4.0	1.9	0.2	1.0	0.6
III ^(p)	6 347.5	-	-	-	-	-	-	11 799.0	95.8	4.2	2.1	0.2	1.0	0.5
	Ārpus euro zonas esošo valstu rezidentiem													
2005	1 722.1	48.5	51.5	30.5	4.3	2.0	10.1	763.1	38.2	61.8	43.7	1.8	4.1	8.6
2006	2 061.0	50.7	49.3	28.9	2.0	2.3	11.0	863.4	39.3	60.7	43.2	1.1	4.0	8.6
2007 IV	2 337.9	48.0	52.0	28.9	2.3	2.4	12.7	957.4	40.9	59.1	41.3	1.2	3.7	8.2
2008 I	2 395.5	48.2	51.8	27.9	2.9	2.8	12.4	1 018.4	43.0	57.0	39.1	1.3	4.2	7.8
II	2 299.2	46.4	53.6	29.3	2.3	2.9	12.7	1 011.5	43.0	57.0	38.4	1.1	4.0	8.6
III ^(p)	2 459.2	42.8	57.2	32.6	2.7	2.7	12.8	1 059.7	40.7	59.3	40.5	1.4	3.9	8.5

4. Neakciju vērtspapīru turējumi

	MFI emitētie vērtspapīri ³⁾							Ne-MFI emitētie vērtspapīri						
	Visas valūtas (atlikums)	Euro ⁴⁾	Pārējās valūtas				Visas valūtas (atlikums)	Euro ⁴⁾	Pārējās valūtas					
			Kopā						Kopā					
			USD	JPY	CHF	GBP			USD	JPY	CHF	GBP		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
	Euro zonas rezidentu emitētie													
2005	1 517.7	95,6	4,4	2,0	0,3	0,4	1,4	1 980,9	97,8	2,2	1,1	0,3	0,1	0,5
2006	1 632,9	95,6	4,4	2,3	0,2	0,3	1,3	1 922,5	97,6	2,4	1,3	0,3	0,1	0,7
2007 IV	1 736,6	95,2	4,8	2,4	0,3	0,3	1,5	2 144,0	97,7	2,3	1,4	0,2	0,1	0,5
2008 I	1 816,0	95,2	4,8	2,5	0,3	0,3	1,4	2 219,9	97,2	2,8	1,9	0,3	0,1	0,4
II	1 893,9	94,8	5,2	2,6	0,4	0,3	1,6	2 298,6	97,3	2,7	1,8	0,3	0,1	0,5
III ^(p)	1 898,9	94,6	5,4	2,9	0,4	0,3	1,5	2 289,8	97,1	2,9	1,9	0,3	0,1	0,5
	Ārpus euro zonas esošo valstu rezidentu emitētie													
2005	397,5	51,0	49,0	28,5	0,8	0,5	15,7	522,8	38,3	61,7	35,0	7,8	0,8	12,6
2006	514,5	52,2	47,8	28,8	0,7	0,4	14,5	594,4	38,9	61,1	36,5	4,9	0,8	14,2
2007 IV	580,8	53,8	46,2	27,4	0,7	0,4	14,4	652,3	35,8	64,2	39,4	4,5	0,8	12,6
2008 I	636,2	50,8	49,2	30,2	0,8	0,6	14,4	629,5	38,0	62,0	36,8	5,8	0,9	11,4
II	663,7	50,2	49,8	30,7	0,7	0,5	14,9	627,0	38,5	61,5	36,9	5,8	0,8	10,4
III ^(p)	653,0	51,1	48,9	30,7	0,7	0,4	14,2	655,4	37,2	62,8	38,0	6,0	0,9	10,4

Avots: ECB.

1) MFI sektors, izņemot Eurosistēmu. Sektoru klasifikācijas pamatā ir EKS 95.

2) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām. Sīkāku informāciju sk. vispārējās piezīmēs.

3) Ārpus euro zonas esošo valstu rezidentiem termins "MFI" attiecas uz euro zonas MFI līdzīgām iestādēm.

4) T.sk. euro izteikto nacionālo valūtu posteņi.

2.9. Euro zonas ieguldījumu fondu kopsavilkuma balance¹⁾

(mljrd. euro; atlikumi perioda beigās)

1. Aktīvi

	Kopā	Noguldījumi	Neakciju vērtspapīru turējumi			Akciju/citu kapitāla vērtspapīru turējumi	Ieguldījumu fondu akciju turējumi	Pamatīdzekļi	Citi aktīvi
			Kopā	Līdz 1 gadam	Ilgāk par 1 gadu				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2007 I	5 714.8	332.6	2 032.6	178.1	1 854.5	2 071.7	720.9	186.6	370.5
II	5 993.1	344.2	2 046.7	191.9	1 854.8	2 219.3	786.1	179.7	417.2
III	5 892.8	358.3	2 015.0	187.0	1 828.0	2 168.5	773.6	180.6	396.6
IV	5 781.3	353.4	1 993.4	184.1	1 809.3	2 077.4	784.0	189.1	384.0
2008 I	5 160.6	365.5	1 857.8	164.8	1 693.0	1 670.3	719.8	197.1	350.1
II ^(p)	5 014.9	359.3	1 807.2	157.4	1 649.8	1 624.2	690.7	204.8	328.7

2. Pasīvi

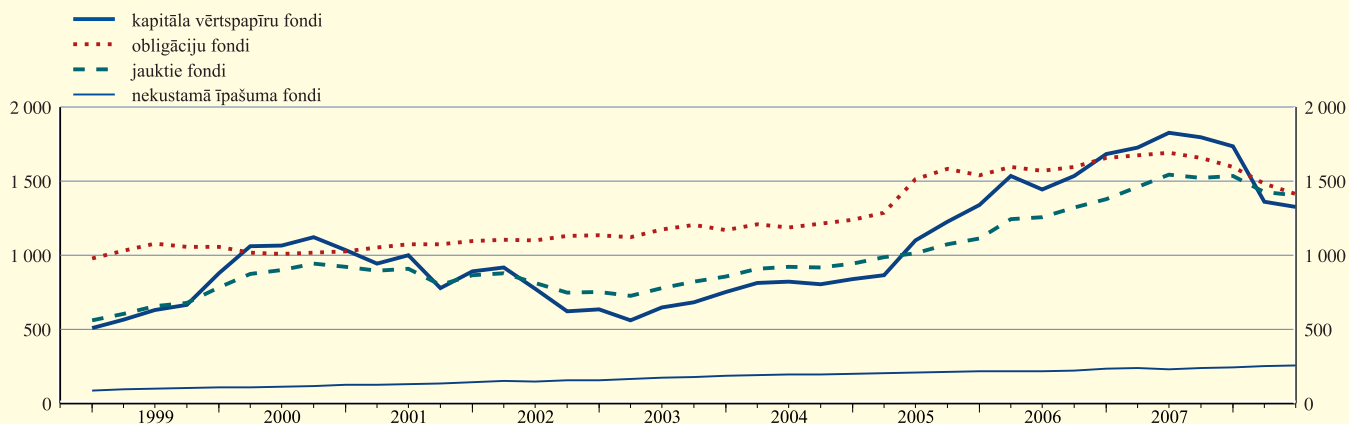
	Kopā	Saņemtie noguldījumi un aizdevumi	Ieguldījumu fondu akcijas	Citas saistības
	1	2	3	4
2007 I	5 714.8	80.9	5 351.4	282.6
II	5 993.1	82.9	5 589.0	321.3
III	5 892.8	78.5	5 496.8	317.5
IV	5 781.3	76.8	5 411.5	293.0
2008 I	5 160.6	76.4	4 846.6	237.6
II ^(p)	5 014.9	74.8	4 720.6	219.5

3. Kopējie aktīvi/pasīvi ieguldījumu politiku un investoru veidu dalījumā

	Kopā	Fondi ieguldījumu politiku dalījumā					Fondi investoru veidu dalījumā	
		Kapitāla vērtspapīru fondi	Obligāciju fondi	Jauktie fondi	Nekustamā īpašuma fondi	Citi fondi	Vispārējie publiskie fondi	Īpašie investoru fondi
	1	2	3	4	5	6	7	8
2007 I	5 714.8	1 724.3	1 674.1	1 459.9	238.5	618.1	4 374.0	1 340.9
II	5 993.1	1 826.0	1 692.8	1 541.6	230.8	701.8	4 579.4	1 413.8
III	5 892.8	1 797.1	1 654.6	1 523.2	236.1	681.7	4 468.3	1 424.5
IV	5 781.3	1 735.5	1 596.8	1 535.4	244.2	669.4	4 344.6	1 436.7
2008 I	5 160.6	1 362.6	1 483.3	1 427.8	249.6	637.4	3 778.1	1 382.5
II ^(p)	5 014.9	1 324.6	1 413.6	1 405.5	256.1	615.3	3 646.8	1 368.1

A14. Kopējie ieguldījumu fondu aktīvi

(mljrd. euro)

Avots: ECB.

1) Izņemot naudas tirgus fondus. Sīkāku informāciju sk. vispārējās piezīmēs.

2.10. Euro zonas ieguldījumu fondu aktīvi ieguldījumu politiku un ieguldītāju veidu dalījumā
(mljrd. euro; atlikumi perioda beigās)**1. Fondi ieguldījumu politiku dalījumā**

	Kopā	Noguldījumi	Neakciju vērtspapīru turējumi			Akciju/citu kapitāla vērtspapīru turējumi	Ieguldījumu fondu akciju turējumi	Pamatlīdzekļi	Citi aktīvi
	1	2	Kopā	Līdz 1 gadam	Ilgāk par 1 gadu				
			3	4	5	6	7	8	9
Kapitāla vērtspapīru fondi									
2007 I	1 724.3	59.4	65.6	25.4	40.2	1 461.9	78.9	-	58.5
II	1 826.0	61.1	67.7	27.0	40.7	1 546.9	84.5	-	65.8
III	1 797.1	72.0	68.7	26.7	41.9	1 505.5	82.4	-	68.5
IV	1 735.5	58.1	71.8	26.5	45.2	1 464.2	79.5	-	61.9
2008 I	1 362.6	51.2	63.0	21.3	41.7	1 130.9	65.7	-	51.7
II ^(p)	1 324.6	54.1	65.0	22.0	43.0	1 088.5	65.3	-	51.6
Obligāciju fondi									
2007 I	1 674.1	112.3	1 357.7	94.0	1 263.7	43.9	52.6	-	107.5
II	1 692.8	115.1	1 347.9	98.3	1 249.6	62.3	55.6	-	112.0
III	1 654.6	109.9	1 318.4	97.0	1 221.5	62.6	53.3	-	110.4
IV	1 596.8	116.1	1 273.1	92.7	1 180.4	58.0	49.8	-	99.8
2008 I	1 483.3	124.7	1 167.7	80.3	1 087.5	56.8	45.5	-	88.6
II ^(p)	1 413.6	116.0	1 118.4	74.6	1 043.8	57.8	42.7	-	78.5
Jauktie fondi									
2007 I	1 459.9	73.8	530.1	44.1	486.0	381.0	323.6	0.3	150.9
II	1 541.6	81.5	530.2	50.8	479.4	399.2	347.9	0.9	181.9
III	1 523.2	86.2	522.6	46.3	476.3	405.4	345.1	0.5	163.3
IV	1 535.4	89.7	547.0	47.3	499.7	393.1	343.6	0.7	161.4
2008 I	1 427.8	97.9	528.0	46.4	481.6	339.4	313.9	1.2	147.3
II ^(p)	1 405.5	99.1	519.8	42.5	477.3	341.6	308.3	0.8	135.9
Nekustamā īpašuma fondi									
2007 I	238.5	18.9	6.7	1.9	4.8	4.6	9.6	186.1	12.6
II	230.8	18.8	6.6	1.9	4.7	4.3	10.0	178.1	12.9
III	236.1	20.7	6.4	1.6	4.8	3.9	13.1	179.2	12.8
IV	244.2	19.7	6.0	1.5	4.5	3.4	12.5	187.9	14.7
2008 I	249.6	19.9	5.3	1.1	4.2	3.1	11.3	195.4	14.6
II ^(p)	256.1	17.9	5.9	1.1	4.8	3.0	10.1	203.4	15.7

2. Fondi ieguldītāju veidu dalījumā

	Kopā	Noguldījumi	Neakciju vērtspapīru turējumi	Akciju/citu kapitāla vērtspapīru turējumi	Ieguldījumu fondu akciju turējumi	Pamatlīdzekļi	Citi aktīvi
	1	2	3	4	5	6	7
Vispārējie publiskie fondi							
2007 I	4 374.0	274.4	1 422.4	1 695.8	530.1	153.3	297.9
II	4 579.4	278.8	1 434.5	1 819.1	577.5	145.0	324.5
III	4 468.3	287.9	1 375.7	1 791.2	564.1	142.9	306.4
IV	4 344.6	279.9	1 336.9	1 717.4	569.6	149.1	291.8
2008 I	3 778.1	277.6	1 218.3	1 362.1	514.2	154.1	251.9
II ^(p)	3 646.8	264.5	1 177.3	1 326.6	485.5	154.9	238.0
Īpašie investoru fondi							
2007 I	1 340.9	58.2	610.2	375.9	190.7	33.3	72.6
II	1 413.8	65.4	612.2	400.2	208.6	34.7	92.6
III	1 424.5	70.4	639.3	377.3	209.5	37.7	90.2
IV	1 436.7	73.4	656.6	360.0	214.5	40.0	92.2
2008 I	1 382.5	88.0	639.6	308.1	205.6	43.0	98.2
II ^(p)	1 368.1	94.8	629.9	297.6	205.2	49.9	90.7

Avots: ECB.

EURO ZONAS KONTI

3.1. Integrētie tautsaimniecības un finanšu konti institucionālo sektoru dalījumā

(mljrd. euro)

Izlietojums	Euro zona	Mājsaim- niecības	Nefinanšu sabiedrības	Finanšu sabiedrības	Valdība	Pārējās valstis
2008. g. 2. cet.						
Ārējais kots						
Preču un pakalpojumu eksports						525.8
<i>Tirdzniecības bilance¹⁾</i>						-17.9
Ienākuma veidošanas kots						
Bruto pievienotā vērtība (pamatcēnās)						
Produktu nodokļi mīnus subsīdijas						
Iekšzemes kopprodukts (tirgus cenās)						
Atlīdzība nodarbinātajiem	1 112.2	110.7	712.1	55.3	234.1	
Citi ražošanas nodokļi mīnus subsīdijas	40.6	4.4	28.2	4.2	3.7	
Pamatkapitāla patēriņš	337.0	91.4	191.3	11.0	43.4	
<i>Neto darbības rezultāts un dažādi ienākumi¹⁾</i>	586.3	304.0	253.6	30.1	-1.4	
Primārā ienākuma sadales kots						
Neto darbības rezultāts un dažādi ienākumi						4.5
Atlīdzība nodarbinātajiem						
Ražošanas nodokļi mīnus subsīdijas						
Īpašuma ienākumi	1 201.5	59.6	514.5	553.8	73.6	166.1
Procenti	561.9	57.2	89.7	341.5	73.5	87.5
Citi īpašuma ienākumi	639.5	2.3	424.8	212.3	0.1	78.6
<i>Neto nacionālais ienākums¹⁾</i>	1 947.4	1 690.8	-8.9	32.2	233.3	
Ienākuma sekundārās sadales kots						
Neto nacionālais ienākums						
Ienākuma, mantas u.c. kārtējie nodokļi	295.1	225.8	53.5	15.5	0.3	5.3
Sociālās iemaksas	413.6	413.6				0.8
Sociālie pabalsti, kas nav sociālie pārvedumi natūrā	407.5	1.4	16.0	28.5	361.5	0.6
Citi kārtējie pārvedumi	184.4	69.4	25.2	49.2	40.6	8.4
Neto nedzīvības apdrošināšanas prēmijas	47.1	34.5	11.0	0.9	0.7	1.2
Nedzīvības apdrošināšanas atlīdzības prasības	47.0			47.0		0.8
Citi	90.2	34.9	14.2	1.2	39.9	6.5
<i>Neto rīcībā esošie ienākumi¹⁾</i>	1 929.3	1 474.7	-75.1	33.2	496.6	
Ienākuma izlietojuma kots						
Neto rīcībā esošie ienākumi						
Galapatēriņa izdevumi	1 768.8	1 304.8			464.0	
Individuālā patēriņa izdevumi	1 587.0	1 304.8			282.2	
Kolektīvā patēriņa izdevumi	181.7				181.7	
Korekcija sakarā ar mājsaimniecību neto kapitāla pārmaiņām pensiju fondu rezervēs	18.1	0.0	0.2	17.9	0.0	0.1
<i>Neto uzkrājumi/tekošais ārējais kots¹⁾</i>	160.6	188.0	-75.3	15.4	32.6	25.1
Kapitāla kots						
Neto uzkrājumi/tekošais ārējais kots						
Kopējā kapitāla veidošana	522.7	164.9	288.8	14.7	54.3	
Kopējā pamatkapitāla veidošana	521.1	165.3	286.9	14.7	54.2	
Krājumu pārmaiņas un vērtslieku iegāde mīnus pārdošana	1.6	-0.3	1.9	0.0	0.0	
Pamatkapitāla patēriņš						
Neražoto nefinanšu aktīvu iegāde mīnus pārdošana	0.3	-1.8	1.9	0.2	0.0	-0.3
Kapitāla pārvedumi	34.6	9.1	2.1	1.5	21.8	5.1
Kapitāla nodokļi	5.9	5.7	0.2	0.0		0.0
Citi kapitāla pārvedumi	28.7	3.4	1.9	1.5	21.8	5.1
<i>Neto aizdevumi (+)/neto aizņēmumi (-) (no kapitāla konta)¹⁾</i>	-22.4	116.6	-159.0	10.6	9.3	22.4
Statistikā neatbilstība	0.0	-22.2	22.2	0.0	0.0	0.0

Avoti: ECB un Eurostat.

1) Balansposteņu aprēķināšanas skaidrojumu sk. tehniskajās piezīmēs.

3.1. Integrētie tautsaimniecības un finanšu konti institucionālo sektoru dalījumā (turpinājums)

(mljrd. euro)

Resursi	Euro zona	Mājsaim- niecības	Nefinanšu sabiedrības	Finanšu sabiedrības	Valdība	Pārējās valstis
2008. g. 2. cet.						
Ārējais kots						
Preču un pakalpojumu imports						507.9
<i>Tirdzniecības bilance</i>						
Ienākuma veidošanas kots						
Bruto pievienotā vērtība (pamatcēnās)	2 076.0	510.4	1 185.2	100.7	279.7	
Produktu nodokļi mīnus subsīdijas	233.4					
Iekšzemes kopprodukts (tirgus cenās) ²⁾	2 309.4					
Atlīdzība nodarbinātajiem						
Citi ražošanas nodokļi mīnus subsīdijas						
Pamatkapitāla patēriņš						
<i>Neto darbības rezultāts un dažādi ienākumi</i>						
Primārā ienākuma sadales kots						
Neto darbības rezultāts un dažādi ienākumi	586.3	304.0	253.6	30.1	-1.4	
Atlīdzība nodarbinātajiem	1 113.9	1 113.9				2.7
Ražošanas nodokļi mīnus subsīdijas	274.8				274.8	-0.8
Īpašuma ienākumi	1 173.9	332.5	252.0	555.8	33.5	193.7
Procenti	545.7	82.7	49.9	405.1	8.0	103.7
Citi īpašuma ienākumi	628.2	249.8	202.1	150.8	25.5	89.9
<i>Neto nacionālais ienākums</i>						
Ienākuma sekundārās sadales kots						
Neto nacionālais ienākums	1 947.4	1 690.8	-8.9	32.2	233.3	
Ienākuma, mantas u.c. kārtējie nodokļi	299.9				299.9	0.5
Sociālās iemaksas	413.3	1.1	16.8	46.0	349.5	1.1
Sociālie pabalsti, kas nav sociālie pārvedumi natūrā	405.2	405.2				3.0
Citi kārtējie pārvedumi	164.1	87.8	11.6	48.3	16.4	28.6
Neto nedzīvības apdrošināšanas prēmijas	47.0			47.0		1.2
Nedzīvības apdrošināšanas atlīdzības prasības	46.4	36.8	8.6	0.7	0.3	1.4
Citi	70.7	51.0	3.0	0.5	16.1	26.0
<i>Neto rīcībā esošie ienākumi</i>						
Ienākuma izlietojuma kots						
Neto rīcībā esošie ienākumi	1 929.3	1 474.7	-75.1	33.2	496.6	
Galapatēriņa izdevumi						
Individuālā patēriņa izdevumi						
Kolektīvā patēriņa izdevumi						
Korekcija sakarā ar mājsaimniecību neto kapitāla pārmaiņām pensiju fondu rezervēs	18.1	18.1				0.0
<i>Neto uzkrājumi/tekošais ārējais kots</i>						
Kapitāla kots						
Neto uzkrājumi/tekošais ārējais kots	160.6	188.0	-75.3	15.4	32.6	25.1
Kopējā kapitāla veidošana						
Kopējā pamatkapitāla veidošana						
Krājumu pārmaiņas un vērtslietu iegāde mīnus pārdošana						
Pamatkapitāla patēriņš	337.0	91.4	191.3	11.0	43.4	
Neražoto nefinanšu aktīvu iegāde mīnus pārdošana						
Kapitāla pārvedumi	37.5	9.6	17.8	0.6	9.5	2.2
Kapitāla nodokļi	5.9				5.9	0.0
Citi kapitāla pārvedumi	31.6	9.6	17.8	0.6	3.6	2.2
<i>Neto aizdevumi (+)/neto aizņēmumi (-) (no kapitāla konta)</i>						
Statistiskā neatbilstība						

Avoti: ECB un Eurostat.

2) Iekšzemes kopprodukts ir visu iekšzemes sektoru bruto pievienotā vērtība plus neto produktu nodokļi (nodokļi mīnus subsīdijas).

3.1. Integrētie tautsaimniecības un finanšu konti institucionālo sektoru dalījumā (turpinājums)

(mljrd. euro)

Aktīvi	Euro zona	Mājsaim- niecības	Nefinanšu sabied- rības	MFI	Citi finanšu starpnieki	Apdroši- nāšanas sa- biedrības un pensiju fondi	Valdība	Pārējās valstis
2008. g. 2. cet.								
Sākuma balance, finanšu aktīvi								
Kopā finanšu aktīvi		17 379.8	14 812.5	22 782.7	10 163.0	6 210.5	2 861.4	15 119.2
Monetārais zelts un Speciālās aizņēmuma tiesības (SDR)				212.8				
Nauda un noguldījumi		5 763.1	1 747.0	2 486.8	1 580.2	837.3	559.6	4 174.2
Īstermiņa parāda vērtspapīri		59.3	137.8	136.8	382.8	260.9	27.6	725.3
Ilgtermiņa parāda vērtspapīri		1 392.3	215.9	3 752.4	1 799.7	1 996.1	221.7	2 628.9
Aizdevumi		39.9	2 275.0	12 458.3	1 753.7	354.3	366.3	1 756.2
<i>t.sk. ilgtermiņa</i>		23.2	1 223.7	9 349.6	1 394.1	287.3	330.2	.
Akcijas un citi kapitāla vērtspapīri		4 674.1	7 371.2	1 867.1	4 431.9	2 271.6	1 114.6	5 023.9
Kotētās akcijas		914.8	1 697.1	610.6	2 213.4	663.7	362.2	.
Nekotētās akcijas un citi kapitāla vērtspapīri		2 229.4	5 310.1	1 006.6	1 532.6	479.0	608.0	.
Kopiegunājumu fondu akcijas		1 529.9	364.1	249.9	686.0	1 128.8	144.4	.
Apdrošināšanas tehniskās rezerves		5 183.2	137.3	2.0	0.0	147.7	3.3	235.8
Citi debitoru parādi un atvasinātie finanšu instrumenti		267.9	2 928.2	1 866.6	214.7	342.6	568.3	575.0
<i>Tirā finanšu vērtība</i>								
Finanšu kots, darījumi ar finanšu aktīviem								
Kopā darījumi ar finanšu aktīviem		134.7	104.3	384.4	204.8	45.7	60.4	138.6
Monetārais zelts un Speciālās aizņēmuma tiesības (SDR)				-0.4				0.4
Nauda un noguldījumi		110.7	23.5	-99.8	87.7	-9.1	46.1	11.1
Īstermiņa parāda vērtspapīri		-1.3	-26.9	11.9	2.2	19.2	1.9	33.5
Ilgtermiņa parāda vērtspapīri		26.1	-26.7	141.3	15.7	28.5	7.6	159.5
Aizdevumi		0.4	58.8	228.8	58.0	-1.1	2.5	-24.4
<i>t.sk. ilgtermiņa</i>		0.0	11.1	150.5	35.5	3.5	0.7	.
Akcijas un citi kapitāla vērtspapīri		-32.1	117.2	23.2	39.4	4.0	0.8	-44.8
Kotētās akcijas		-18.1	91.4	-7.4	29.8	3.8	0.9	.
Nekotētās akcijas un citi kapitāla vērtspapīri		17.2	30.6	30.6	40.3	1.4	-0.5	.
Kopiegunājumu fondu akcijas		-31.2	-4.8	-0.1	-30.8	-1.2	0.5	.
Apdrošināšanas tehniskās rezerves		61.5	0.4	0.0	0.0	2.7	0.0	2.9
Citi debitoru parādi un atvasinātie finanšu instrumenti		-30.4	-41.9	79.4	1.8	1.6	1.4	0.4
<i>Tirās finanšu vērtības pārmaiņas darījumu rezultātā</i>								
Citu pārmaiņu kots, finanšu aktīvi								
Kopā citas finanšu aktīvu pārmaiņas		-245.9	-306.2	-51.6	-263.1	-100.0	-4.7	-142.1
Monetārais zelts un Speciālās aizņēmuma tiesības (SDR)				-0.2				
Nauda un noguldījumi		0.8	0.8	-1.9	2.4	2.1	0.1	-3.8
Īstermiņa parāda vērtspapīri		-0.3	6.7	-2.9	-1.3	1.1	0.1	-1.8
Ilgtermiņa parāda vērtspapīri		-18.3	-0.9	-21.1	-46.2	-26.8	-4.3	-75.2
Aizdevumi		-0.3	-5.0	-13.2	-11.5	0.1	0.0	13.2
<i>t.sk. ilgtermiņa</i>		-0.1	-4.5	-11.0	-4.0	0.4	0.0	.
Akcijas un citi kapitāla vērtspapīri		-189.4	-340.8	-34.9	-205.8	-74.2	0.1	-57.0
Kotētās akcijas		-71.0	-180.4	-5.6	-176.7	-54.9	2.8	.
Nekotētās akcijas un citi kapitāla vērtspapīri		-99.3	-152.9	-24.8	-7.4	-14.5	-2.2	.
Kopiegunājumu fondu akcijas		-19.1	-7.5	-4.5	-21.6	-4.8	-0.4	.
Apdrošināšanas tehniskās rezerves		-37.4	4.1	0.0	0.0	0.5	0.0	-26.6
Citi debitoru parādi un atvasinātie finanšu instrumenti		-1.0	29.0	22.5	-0.8	-2.9	-0.8	9.2
<i>Citas tirās finanšu vērtības pārmaiņas</i>								
Slēguma balance, finanšu aktīvi								
Kopā finanšu aktīvi		17 268.7	14 610.6	23 115.5	10 104.7	6 156.1	2 917.1	15 115.4
Monetārais zelts un Speciālās aizņēmuma tiesības (SDR)				212.2				
Nauda un noguldījumi		5 874.6	1 771.3	2 385.0	1 670.3	830.3	605.9	4 181.5
Īstermiņa parāda vērtspapīri		57.8	117.6	145.8	383.7	281.2	29.6	757.0
Ilgtermiņa parāda vērtspapīri		1 400.0	188.3	3 872.7	1 769.3	1 997.8	225.0	2 713.2
Aizdevumi		40.1	2 328.7	12 673.8	1 800.2	353.2	368.8	1 745.0
<i>t.sk. ilgtermiņa</i>		23.2	1 230.4	9 489.0	1 425.7	291.2	330.9	.
Akcijas un citi kapitāla vērtspapīri		4 452.6	7 147.6	1 855.4	4 265.5	2 201.4	1 115.6	4 922.1
Kotētās akcijas		825.7	1 608.1	597.5	2 066.5	612.6	365.9	.
Nekotētās akcijas un citi kapitāla vērtspapīri		2 147.2	5 187.8	1 012.5	1 565.5	466.0	605.2	.
Kopiegunājumu fondu akcijas		1 479.6	351.8	245.4	633.6	1 122.8	144.5	.
Apdrošināšanas tehniskās rezerves		5 207.3	141.8	2.0	0.0	150.9	3.4	212.1
Citi debitoru parādi un atvasinātie finanšu instrumenti		236.5	2 915.3	1 968.5	215.7	341.3	568.8	584.7
<i>Tirā finanšu vērtība</i>								

Avots: ECB.

3.1. Integrētie tautsaimniecības un finanšu konti institucionālo sektoru dalījumā (turpinājums)

(mljrd. euro)

Pasīvi	Euro zona	Mājsaim- niecības	Nefinanšu sabiedrības	MFI	Citi finanšu starpnieki	Apdroši- nāšanas sa- biedrības un pensiju fondi	Valdība	Pārējās valstis
2008. g. 2. cet.								
Sākuma bilance, pasīvi								
Kopā pasīvi		6 151.0	23 451.4	22 711.1	9 926.6	6 389.6	6 896.8	13 589.9
Monetārais zelts un Speciālās aizņēmuma tiesības (SDR)								
Nauda un noguldījumi			25.0	14 049.0	32.6	2.5	238.2	2 800.8
Īstermiņa parāda vērtspapīri			285.1	410.7	104.9	0.3	656.5	273.0
Ilgtermiņa parāda vērtspapīri			435.4	2 726.9	1 786.6	25.8	4 435.8	2 596.4
Aizdevumi		5 450.3	7 605.8		1 662.4	209.6	1 188.6	2 886.9
<i>t.sk. ilgtermiņa</i>		5 128.9	5 127.5		777.7	66.8	1 024.6	.
Akcijas un citi kapitāla vērtspapīri			12 267.3	3 114.0	6 188.1	613.9	5.4	4 565.7
Kotētās akcijas			4 197.8	856.7	252.3	244.3	0.0	.
Nekotētās akcijas un citi kapitāla vērtspapīri			8 069.5	1 101.0	1 108.2	368.8	5.4	.
Kopieguldījumu fondu akcijas				1 156.4	4 827.6			.
Apdrošināšanas tehniskās rezerves		33.1	328.7	56.6	0.6	5 289.8	0.5	
Citi kreditoru parādi un atvasinātie finanšu instrumenti		667.7	2 504.0	2 353.7	151.5	247.6	371.7	467.2
<i>Tirā finanšu vērtība¹⁾</i>	-1 316.6	11 228.8	-8 638.9	71.6	236.4	-179.1	-4 035.4	
Finanšu konts, darījumi ar pasīviem								
Kopā darījumi ar pasīviem		40.3	241.0	359.3	196.8	68.1	51.0	116.2
Monetārais zelts un Speciālās aizņēmuma tiesības (SDR)								
Nauda un noguldījumi			-0.2	267.1	1.0	-0.1	0.8	-98.4
Īstermiņa parāda vērtspapīri			8.3	2.6	5.8	0.0	23.0	0.8
Ilgtermiņa parāda vērtspapīri			3.1	77.6	124.4	0.6	34.8	111.6
Aizdevumi		67.2	164.5		40.8	-2.0	7.5	45.0
<i>t.sk. ilgtermiņa</i>		57.6	84.9		38.4	2.6	-3.3	.
Akcijas un citi kapitāla vērtspapīri			25.6	20.4	23.7	5.0	0.0	32.8
Kotētās akcijas			-4.3	6.2	0.0	1.3	0.0	.
Nekotētās akcijas un citi kapitāla vērtspapīri			29.9	5.4	22.6	3.7	0.0	.
Kopieguldījumu fondu akcijas				8.8	1.2			.
Apdrošināšanas tehniskās rezerves		0.0	0.3	1.6	0.0	65.6	0.0	
Citi kreditoru parādi un atvasinātie finanšu instrumenti		-26.9	39.4	-9.9	1.2	-1.1	-15.0	24.4
<i>Tirās finanšu vērtības pārmaiņas darījumu rezultātā¹⁾</i>	-22.4	94.4	-136.8	25.1	8.0	-22.4	9.3	22.4
Citu pārmaiņu konts, pasīvi								
Kopā citas pasīvu pārmaiņas		0.1	-422.1	-174.5	-285.9	-76.2	-119.0	-36.0
Monetārais zelts un Speciālās aizņēmuma tiesības (SDR)								
Nauda un noguldījumi			0.0	-0.6	0.0	0.0	0.0	1.1
Īstermiņa parāda vērtspapīri			0.1	-1.0	0.0	0.0	-0.2	2.8
Ilgtermiņa parāda vērtspapīri			-8.6	-1.6	-15.1	-0.1	-133.9	-33.4
Aizdevumi		-5.4	5.8		-9.4	-0.2	0.1	-7.7
<i>t.sk. ilgtermiņa</i>		-5.2	7.4		-5.2	0.0	0.1	.
Akcijas un citi kapitāla vērtspapīri			-438.0	-215.1	-220.2	-36.6	0.0	7.9
Kotētās akcijas			-223.6	-199.2	-49.8	-29.6	0.0	.
Nekotētās akcijas un citi kapitāla vērtspapīri			-214.4	-15.5	-46.5	-7.0	0.0	.
Kopieguldījumu fondu akcijas				-0.4	-123.8			.
Apdrošināšanas tehniskās rezerves		0.0	0.0	0.0	0.0	-59.4	0.0	
Citi kreditoru parādi un atvasinātie finanšu instrumenti		5.5	18.7	43.8	-41.2	20.1	15.1	-6.7
<i>Citas tirās finanšu vērtības pārmaiņas¹⁾</i>	105.9	-245.9	115.9	122.8	22.7	-23.9	114.2	-106.1
Slēguma bilance, pasīvi								
Kopā pasīvi		6 191.5	23 270.4	22 895.9	9 837.6	6 381.5	6 828.9	13 670.1
Monetārais zelts un Speciālās aizņēmuma tiesības (SDR)								
Nauda un noguldījumi			24.8	14 315.5	33.6	2.4	239.0	2 703.5
Īstermiņa parāda vērtspapīri			293.5	412.3	110.7	0.3	679.3	276.6
Ilgtermiņa parāda vērtspapīri			429.9	2 803.0	1 895.8	26.3	4 336.6	2 674.5
Aizdevumi		5 512.1	7 776.1		1 693.8	207.4	1 196.3	2 924.2
<i>t.sk. ilgtermiņa</i>		5 181.3	5 219.8		810.9	69.4	1 021.3	.
Akcijas un citi kapitāla vērtspapīri			11 855.0	2 919.4	5 991.7	582.3	5.4	4 606.4
Kotētās akcijas			3 969.9	663.7	202.5	216.1	0.0	.
Nekotētās akcijas un citi kapitāla vērtspapīri			7 885.0	1 090.9	1 084.2	365.5	5.4	.
Kopieguldījumu fondu akcijas				1 164.8	4 704.9			.
Apdrošināšanas tehniskās rezerves		33.1	329.0	58.1	0.6	5 296.1	0.5	
Citi kreditoru parādi un atvasinātie finanšu instrumenti		646.3	2 562.0	2 387.6	111.5	266.7	371.7	484.9
<i>Tirā finanšu vērtība¹⁾</i>	-1 233.1	11 077.2	-8 659.8	219.6	267.1	-225.4	-3 911.8	

Avots: ECB.

3.2. Euro zonas nefinanšu konti

(mljrd. euro; četru ceturkšņu kumulētās plūsmas)

Izlietojums	2004	2005	2006	2006 III– 2007 II	2006 IV– 2007 III	2007 I– 2007 IV	2007 II– 2008 I	2007 III– 2008 II
Ienākuma veidošanas konts								
Bruto pievienotā vērtība (pamatcenās)								
Produktu nodokļi mīnus subsīdijas								
Iekšzemes kopprodukts (tirgus cenās)								
Atlīdzība nodarbinātajiem	3 777.3	3 891.5	4 050.2	4 138.1	4 178.9	4 231.2	4 280.4	4 331.3
Citi ražošanas nodokļi mīnus subsīdijas	122.9	130.0	128.9	133.5	134.6	136.3	136.4	135.7
Pamatkapitāla patēriņš	1 124.0	1 177.7	1 234.9	1 269.7	1 284.7	1 299.6	1 310.8	1 322.5
<i>Neto darbības rezultāts un dažādi ienākumi¹⁾</i>	1 989.8	2 060.4	2 165.8	2 232.0	2 271.3	2 298.2	2 318.9	2 341.3
Primārā ienākuma sadales konts								
Neto darbības rezultāts un dažādi ienākumi								
Atlīdzība nodarbinātajiem								
Ražošanas nodokļi mīnus subsīdijas								
Īpašuma ienākumi	2 338.2	2 577.1	2 978.9	3 238.2	3 353.4	3 472.9	3 562.7	3 664.5
Procenti	1 250.3	1 342.7	1 634.5	1 808.7	1 898.8	1 993.9	2 072.0	2 142.2
Citi īpašuma ienākumi	1 087.9	1 234.3	1 344.4	1 429.5	1 454.7	1 479.0	1 490.7	1 522.3
<i>Neto nacionālais ienākums¹⁾</i>	6 692.6	6 937.5	7 280.5	7 468.5	7 559.8	7 646.3	7 708.5	7 759.5
Ienākuma sekundārās sadales konts								
Neto nacionālais ienākums								
Ienākuma, mantas u.c. kārtējie nodokļi	883.7	933.3	1 024.6	1 060.6	1 085.2	1 109.0	1 125.0	1 135.3
Sociālās iemaksas	1 430.0	1 472.4	1 534.7	1 564.0	1 576.4	1 593.6	1 610.3	1 626.7
Sociālie pabalsti, kas nav sociālie pārvēdumi natūrā	1 455.4	1 499.2	1 549.5	1 567.8	1 578.6	1 594.4	1 606.0	1 619.6
Citi kārtējie pārvēdumi	684.7	707.2	715.0	727.5	731.8	741.5	750.3	756.4
Neto nedzīvības apdrošināšanas prēmijas	178.0	178.3	177.4	180.4	181.4	182.7	183.0	184.4
Nedzīvības apdrošināšanas atlīdzības prasības	178.7	179.3	177.5	180.5	181.1	182.1	182.5	184.2
Citi	328.0	349.5	360.0	366.7	369.3	376.6	384.7	387.9
<i>Neto rīcībā esošie ienākumi¹⁾</i>	6 616.5	6 850.3	7 189.0	7 378.0	7 468.9	7 553.3	7 610.3	7 660.2
Ienākuma izlietojuma konts								
Neto rīcībā esošie ienākumi								
Galapatēriņa izdevumi	6 083.3	6 325.9	6 589.3	6 704.5	6 766.5	6 836.7	6 902.3	6 973.6
Individuālā patēriņa izdevumi	5 437.7	5 665.5	5 911.2	6 015.1	6 070.4	6 133.6	6 193.7	6 256.0
Kolektīvā patēriņa izdevumi	645.6	660.3	678.1	689.3	696.2	703.1	708.6	717.7
Korekcija sakarā ar mājāsaimniecību neto kapitāla pārmaiņām pensiju fondu rezervēs	58.0	60.4	59.0	57.5	58.0	59.5	60.5	63.2
<i>Neto uzkrājumi¹⁾</i>	533.4	524.8	599.9	673.7	702.6	716.8	708.2	686.8
Kapitāla konts								
Neto uzkrājumi								
Kopējā kapitāla veidošana	1 613.4	1 704.5	1 848.8	1 921.9	1 951.4	1 987.1	2 010.8	2 034.3
Kopējā pamatkapitāla veidošana	1 602.0	1 698.1	1 835.9	1 912.0	1 939.0	1 967.0	1 987.4	2 006.3
Krājumu pārmaiņas un vērtlietu iegāde mīnus pārdošana	11.4	6.3	12.8	10.0	12.4	20.1	23.4	28.1
Pamatkapitāla patēriņš								
Neražoto nefinanšu aktīvu iegāde mīnus pārdošana	-1.1	0.6	0.4	-0.4	-0.6	-0.2	0.1	0.5
Kapitāla pārvēdumi	174.5	180.8	173.8	170.2	169.1	163.9	164.6	167.7
Kapitāla nodokļi	29.9	24.4	22.5	23.3	23.8	23.8	23.4	23.5
Citi kapitāla pārvēdumi	144.7	156.4	151.2	146.9	145.3	140.1	141.2	144.2
<i>Neto aizdevumi (+)/neto aizņēmumi (-) (no kapitāla konta)¹⁾</i>	61.0	8.2	-4.5	32.4	46.8	39.6	20.1	-12.1

Avoti: ECB un Eurostat.

1) Balansposteņu aprēķināšanas skaidrojumu sk. tehniskajās piezīmēs.

3.2. Euro zonas nefinanšu konti (turpinājums)

(mljrd. euro; četrus ceturkšņus kumulētās plūsmas)

Resursi	2004	2005	2006	2006 III– 2007 II	2006 IV– 2007 III	2007 I– 2007 IV	2007 II– 2008 I	2007 III– 2008 II
Ienākuma veidošanas konts								
Bruto pievienotā vērtība (pamatcēnās)	7 013.9	7 259.6	7 579.8	7 773.3	7 869.5	7 965.3	8 046.5	8 130.9
Produktu nodokļi mīnus subsīdijas	797.5	841.2	910.5	937.1	947.2	953.9	955.6	953.3
Iekšzemes kopprodukts (tirgus cenās) ²⁾	7 811.4	8 100.8	8 490.3	8 710.4	8 816.7	8 919.1	9 002.1	9 084.1
Atlīdzība nodarbinātajiem								
Citi ražošanas nodokļi mīnus subsīdijas								
Pamatkapitāla patēriņš								
<i>Neto darbības rezultāts un dažādi ienākumi</i>								
Primārā ienākuma sadales konts								
Neto darbības rezultāts un dažādi ienākumi	1 989.8	2 060.4	2 165.8	2 232.0	2 271.3	2 298.2	2 318.9	2 341.3
Atlīdzība nodarbinātajiem	3 784.8	3 897.9	4 057.0	4 144.9	4 185.8	4 238.1	4 287.7	4 338.7
Ražošanas nodokļi mīnus subsīdijas	935.0	983.8	1 050.4	1 079.1	1 088.7	1 096.8	1 097.0	1 093.7
Īpašuma ienākumi	2 321.3	2 572.4	2 986.2	3 250.6	3 367.4	3 486.0	3 567.6	3 650.2
Procenti	1 216.9	1 315.6	1 608.8	1 781.9	1 868.0	1 958.5	2 028.4	2 090.5
Citi īpašuma ienākumi	1 104.5	1 256.8	1 377.4	1 468.7	1 499.4	1 527.5	1 539.2	1 559.7
<i>Neto nacionālais ienākums</i>								
Ienākuma sekundārās sadales konts								
Neto nacionālais ienākums	6 692.6	6 937.5	7 280.5	7 468.5	7 559.8	7 646.3	7 708.5	7 759.5
Ienākuma, mantas u.c. kārtējie nodokļi	886.8	937.1	1 029.6	1 067.7	1 092.9	1 116.6	1 132.3	1 143.0
Sociālās iemaksas	1 429.1	1 471.7	1 533.9	1 563.2	1 575.5	1 592.9	1 609.4	1 625.8
Sociālie pabalsti, kas nav sociālie pārvedumi natūrā	1 447.7	1 491.4	1 541.3	1 558.9	1 569.3	1 585.1	1 596.5	1 610.0
Citi kārtējie pārvedumi	614.1	624.9	627.5	639.6	643.4	650.9	655.0	659.9
Neto nedzīvības apdrošināšanas prēmijas	178.7	179.3	177.5	180.5	181.1	182.1	182.5	184.2
Nedzīvības apdrošināšanas atlīdzības prasības	175.8	176.8	174.6	177.7	178.6	179.7	180.0	181.4
Citi	259.6	268.8	275.4	281.5	283.7	289.1	292.5	294.4
<i>Neto rīcībā esošie ienākumi</i>								
Ienākuma izlietošanas konts								
Neto rīcībā esošie ienākumi	6 616.5	6 850.3	7 189.0	7 378.0	7 468.9	7 553.3	7 610.3	7 660.2
Galapatēriņa izdevumi								
Individuālā patēriņa izdevumi								
Kolektīvā patēriņa izdevumi								
Korekcija sakarā ar mājtsaimniecību neto kapitāla pārmaiņām pensiju fondu rezervēs	58.2	60.7	59.3	57.8	58.2	59.7	60.7	63.4
<i>Neto uzkrājumi</i>								
Kapitāla konts								
Neto uzkrājumi	533.4	524.8	599.9	673.7	702.6	716.8	708.2	686.8
Kopējā kapitāla veidošana								
Kopējā pamatkapitāla veidošana								
Krājumu pārmaiņas un vērtspējas iegāde mīnus pārdošana								
Pamatkapitāla patēriņš	1 124.0	1 177.7	1 234.9	1 269.7	1 284.7	1 299.6	1 310.8	1 322.5
Neražoto nefinanšu aktīvu iegāde mīnus pārdošana								
Kapitāla pārvedumi	190.5	191.6	183.7	180.7	179.5	174.0	176.5	181.2
Kapitāla nodokļi	29.9	24.4	22.5	23.3	23.8	23.8	23.4	23.5
Citi kapitāla pārvedumi	160.6	167.2	161.1	157.4	155.7	150.2	153.1	157.7
<i>Neto aizdevumi (+)/neto aizņēmumi (-) (no kapitāla konta)</i>								

Avoti: ECB un Eurostat.

2) Iekšzemes kopprodukts ir visu iekšzemes sektoru bruto pievienotā vērtība plus neto produktu nodokļi (nodokļi mīnus subsīdijas).

3.3. Mājsaimniecības

(mljrd. euro; četru ceturkšņu kumulētās plūsmas; atlikumi perioda beigās)

	2004	2005	2006	2006 III– 2007 II	2006 IV– 2007 III	2007 I– 2007 IV	2007 II– 2008 I	2007 III– 2008 II
Ienākumi, uzkrājumi un tīrās vērtības pārmaiņas								
Atlīdzība nodarbinātajiem (+)	3 784.8	3 897.9	4 057.0	4 144.9	4 185.8	4 238.1	4 287.7	4 338.7
Bruto darbības rezultāts un dažādi ienākumi (+)	1 286.7	1 338.3	1 415.7	1 459.7	1 481.1	1 499.4	1 518.9	1 538.8
Saņemamie procenti (+)	233.2	229.8	266.3	282.7	291.5	301.6	310.4	319.7
Maksājamie procenti (-)	126.2	130.5	164.4	187.3	198.1	208.6	215.2	221.7
Citi saņemamie īpašuma ienākumi (+)	643.7	691.6	727.0	751.1	758.3	764.8	766.2	768.7
Citi maksājamie īpašuma ienākumi (-)	9.2	9.5	9.7	9.7	9.6	9.9	9.8	9.9
Kārtējie ienākuma un mantas nodokļi (-)	707.3	739.8	792.3	814.7	831.5	851.9	866.3	880.4
Neto sociālās iemaksas (-)	1 426.3	1 468.5	1 530.6	1 559.8	1 572.2	1 589.4	1 606.1	1 622.5
Neto sociālie pabalsti (+)	1 442.8	1 486.2	1 535.8	1 553.4	1 563.8	1 579.5	1 590.9	1 604.4
Neto saņemamie kārtējie pārvedumi (+)	63.9	66.7	66.8	68.9	68.8	69.4	69.3	72.2
= Bruto rīcībā esošie ienākumi	5 186.0	5 362.4	5 571.7	5 689.3	5 737.8	5 793.1	5 846.0	5 907.9
Galapatēriņa izdevumi (-)	4 489.3	4 668.9	4 866.5	4 951.0	4 996.2	5 047.0	5 097.2	5 146.8
Tīrās vērtības pārmaiņas pensiju fondos (+)	57.8	60.3	58.9	57.6	58.2	59.7	60.8	63.4
= Bruto uzkrājumi	754.5	753.8	764.0	795.9	799.8	805.8	809.5	824.5
Pamatkapitāla patēriņš (-)	301.5	317.2	334.5	344.3	348.5	352.7	355.8	359.3
Neto saņemamie kapitāla pārvedumi (+)	18.4	22.8	19.9	16.8	15.7	13.3	13.6	14.0
Citas tīrās vērtības pārmaiņas ¹⁾ (+)	327.0	529.5	532.8	635.8	230.7	-37.7	-801.6	-1 133.1
= Tīrās vērtības pārmaiņas¹⁾	798.4	989.0	982.3	1 104.2	697.7	428.7	-334.3	-653.9
Ieguldījumi, finansējums un tīrās vērtības pārmaiņas								
Nefinanšu aktīvu neto iegāde (+)	519.9	552.1	605.0	630.5	637.5	640.5	643.0	641.3
Pamatkapitāla patēriņš (-)	301.5	317.2	334.5	344.3	348.5	352.7	355.8	359.3
Finanšu ieguldījumu galvenie posteņi (+)								
Īstermiņa aktīvi	214.9	207.5	306.3	382.1	396.8	420.1	441.7	419.7
Nauda un noguldījumi	213.0	247.9	283.8	316.9	328.3	348.0	382.1	382.5
Naudas tirgus fondu akcijas	-6.4	-20.2	0.7	44.6	44.3	43.4	38.4	16.5
Parāda vērtspapīri ²⁾	8.4	-20.3	21.9	20.6	24.2	28.7	21.3	20.7
Ilgttermiņa aktīvi	347.3	426.5	345.7	258.3	212.5	202.7	138.9	145.8
Noguldījumi	32.2	-5.0	0.7	-17.0	-24.7	-30.3	-39.6	-36.3
Parāda vērtspapīri	63.9	5.1	78.9	43.5	11.9	36.0	56.6	84.5
Akcijas un citi kapitāla vērtspapīri	-1.4	133.5	-19.8	-44.9	-41.3	-55.1	-118.2	-134.4
Kotētās akcijas, nekotētās akcijas un citi kapitāla vērtspapīri	-9.9	63.0	-0.1	14.8	28.3	22.5	-15.0	-18.0
Kopiegunājumu fondu akcijas	8.5	70.5	-19.7	-59.7	-69.6	-77.6	-103.2	-116.5
Dzīvības apdrošināšana un pensiju fondu rezerves	252.7	292.9	285.8	276.7	266.7	252.0	240.2	231.9
Galvenie finansējuma posteņi (-)								
Aizdevumi	307.7	390.4	392.4	369.0	365.8	350.1	309.1	278.4
<i>t.sk. no euro zonas MFI</i>	277.8	358.5	348.3	317.4	303.2	283.2	251.5	198.9
Citas finanšu aktīvu pārmaiņas (+)								
Akcijas un citi kapitāla vērtspapīri	282.8	451.5	484.3	594.5	226.0	-74.6	-727.2	-1 012.3
Dzīvības apdrošināšana un pensiju fondu rezerves	48.6	105.6	54.5	58.1	21.6	2.2	-67.5	-121.5
Atlikušās neto plūsmas (+)	-5.9	-46.5	-86.7	-105.9	-82.3	-59.5	-98.3	-89.3
= Tīrās vērtības pārmaiņas¹⁾	798.4	989.0	982.3	1 104.2	697.7	428.7	-334.3	-653.9
Finanšu bilance								
Finanšu aktīvi (+)								
Īstermiņa aktīvi	4 276.1	4 493.4	4 754.4	4 972.5	5 020.1	5 208.4	5 362.1	5 479.8
Nauda un noguldījumi	3 926.0	4 176.7	4 456.5	4 613.3	4 653.9	4 844.7	4 935.1	5 051.8
Naudas tirgus fondu akcijas	313.9	300.5	261.7	304.9	304.1	303.5	356.2	357.2
Parāda vērtspapīri ²⁾	36.1	16.2	36.2	54.3	62.2	60.2	70.7	70.8
Ilgttermiņa aktīvi	9 938.2	10 947.0	11 898.0	12 246.1	12 071.6	11 995.3	11 362.6	11 163.8
Noguldījumi	894.2	946.2	946.1	920.4	920.1	880.9	828.0	822.8
Parāda vērtspapīri	1 226.1	1 206.3	1 312.9	1 299.6	1 300.9	1 349.3	1 380.9	1 387.0
Akcijas un citi kapitāla vērtspapīri	3 967.8	4 546.0	5 050.0	5 277.9	5 057.4	4 921.9	4 317.8	4 095.4
Kotētās akcijas, nekotētās akcijas un citi kapitāla vērtspapīri	2 802.2	3 208.3	3 632.0	3 854.0	3 674.0	3 572.2	3 144.2	2 973.0
Kopiegunājumu fondu akcijas	1 165.6	1 337.7	1 418.0	1 423.9	1 383.4	1 349.7	1 173.7	1 122.4
Dzīvības apdrošināšana un pensiju fondu rezerves	3 850.1	4 248.6	4 588.9	4 748.2	4 793.1	4 843.2	4 835.8	4 858.6
Atlikušie neto aktīvi (+)	112.1	67.0	18.9	9.8	5.6	-14.1	-45.5	-54.2
Pasīvi (-)								
Aizdevumi	4 287.4	4 693.7	5 095.1	5 262.1	5 333.7	5 415.8	5 450.3	5 512.1
<i>t.sk. no euro zonas MFI</i>	3 812.5	4 210.4	4 559.5	4 708.9	4 769.8	4 827.8	4 863.3	4 889.7
= Neto finanšu vērtība	10 038.9	10 813.7	11 576.2	11 966.3	11 763.6	11 773.8	11 228.8	11 077.2

Avoti: ECB un Eurostat.

1) Izņemot tīrās vērtības pārmaiņas sakarā ar citām nefinanšu aktīvu pārmaiņām, piemēram, mājokļa īpašumu pārvērtēšanu.

2) MFI emitētie vērtspapīri ar dzēšanas termiņu mazāku par 2 gadiem un citu sektoru emitētie vērtspapīri ar dzēšanas termiņu mazāku par 1 gadu.

3.4. Nefinanšu sabiedrības

(mljrd. euro; četrus ceturkšņus kumulētās plūsmas; atlikumi perioda beigās)

	2004	2005	2006	2006 III– 2007 II	2006 IV– 2007 III	2007 I– 2007 IV	2007 II– 2008 I	2007 III– 2008 II
Ienākumi un uzkrājumi								
Bruto pievienotā vērtība (pamatcēnās) (+)	3 990.1	4 128.9	4 318.5	4 440.4	4 499.5	4 554.8	4 598.8	4 641.2
Atlīdzība nodarbinātajiem (-)	2 388.1	2 459.7	2 569.3	2 630.5	2 659.3	2 693.3	2 727.9	2 759.7
Citi ražošanas nodokļi mīnus subsīdijas (-)	65.6	72.8	75.1	79.2	79.9	80.7	80.8	80.0
= Bruto darbības rezultāts (+)	1 536.4	1 596.4	1 674.1	1 730.7	1 760.3	1 780.8	1 790.1	1 801.6
Pamatkapitāla patēriņš (-)	636.9	667.3	698.0	718.3	726.9	735.6	742.1	748.6
= Neto darbības rezultāts (+)	899.5	929.1	976.2	1 012.5	1 033.4	1 045.2	1 048.0	1 053.0
Saņemamie īpašuma ienākumi (+)	373.1	436.4	499.1	541.1	557.3	572.2	581.0	587.6
Saņemamie procenti	125.1	136.1	158.3	170.1	177.5	184.6	189.9	195.0
Citi saņemamie īpašuma ienākumi	248.0	300.4	340.9	371.0	379.8	387.6	391.0	392.5
Maksājamie procenti un nomas maksa (-)	226.3	236.4	278.5	303.7	317.3	331.4	344.9	357.0
= Neto uzņēmējdarbības ienākumi (+)	1 046.3	1 129.2	1 196.8	1 249.8	1 273.4	1 286.0	1 284.1	1 283.5
Sadalītie ienākumi (-)	744.0	843.4	904.1	937.2	952.1	963.2	972.5	988.5
Maksājamie kārtējie ienākumu un mantas nodokļi (-)	135.4	148.6	187.5	198.1	205.0	208.7	209.6	206.9
Saņemamās sociālās iemaksas (+)	73.5	72.7	77.1	72.0	68.9	66.8	65.8	66.2
Maksājamie sociālie pabalsti (-)	60.4	60.6	62.5	63.4	64.0	64.5	64.5	64.4
Neto maksājamie citi kārtējie pārvedumi (-)	59.9	61.5	64.3	58.8	55.9	54.9	54.8	56.7
= Neto uzkrājumi	120.1	87.8	55.5	64.4	65.2	61.5	48.5	33.1
Ieguldījumi, finansējums un uzkrājumi								
Nefinanšu aktīvu neto iegāde (+)	218.1	245.0	289.6	310.7	321.0	341.9	352.8	364.5
Kopējā pamatkapitāla veidošana (+)	847.9	903.6	971.6	1 016.7	1 034.3	1 055.4	1 069.0	1 081.4
Pamatkapitāla patēriņš (-)	636.9	667.3	698.0	718.3	726.9	735.6	742.1	748.6
Citu nefinanšu aktīvu neto iegāde (+)	7.1	8.6	15.9	12.3	13.6	22.1	25.9	31.8
Finanšu ieguldījumu galvenie posteņi (+)								
Īstermiņa aktīvi	103.3	127.6	154.5	200.7	171.8	168.6	157.7	120.1
Nauda un noguldījumi	88.9	112.9	144.5	163.4	157.6	148.3	116.3	110.8
Naudas tirgus fondu akcijas	16.5	8.6	3.7	23.5	-9.2	-18.8	-7.5	-9.0
Parāda vērtspapīri ¹⁾	-2.1	6.1	6.3	13.8	23.4	39.2	48.9	18.3
Ilgttermiņa aktīvi	197.7	380.1	410.2	434.8	476.1	468.7	475.6	443.9
Noguldījumi	0.8	25.2	26.6	40.3	30.3	26.0	3.2	-19.1
Parāda vērtspapīri	-52.3	-32.6	-22.5	-45.7	-58.8	-74.1	-88.7	-115.9
Akcijas un citi kapitāla vērtspapīri	190.1	244.6	231.0	244.8	289.1	323.4	367.7	383.9
Citi, galvenokārt starpuzņēmumu aizdevumi	59.1	142.8	175.1	195.4	215.5	193.5	193.3	195.0
Atlikušie neto aktīvi (+)	70.8	88.1	201.8	180.2	199.3	160.1	105.4	30.8
Galvenie finansējuma posteņi (-)								
Parāds	202.2	433.2	701.8	731.4	757.1	766.6	766.6	685.6
<i>t.sk. aizdevumi no euro zonas MFI</i>	164.8	264.5	449.8	484.2	522.4	559.5	593.3	563.3
<i>t.sk. parāda vērtspapīri</i>	7.7	10.7	37.5	48.5	28.7	34.7	36.1	11.1
Akcijas un citi kapitāla vērtspapīri	201.8	260.6	230.2	256.7	271.6	247.8	210.0	173.1
Kotētās akcijas	11.6	101.3	38.6	68.5	82.5	42.3	21.8	-12.6
Nekotētās akcijas un citi kapitāla vērtspapīri	190.2	159.2	191.6	188.2	189.0	205.5	188.2	185.7
Neto saņemamie kapitāla pārvedumi (-)	65.7	59.3	68.6	71.7	72.0	64.3	67.1	71.0
= Neto uzkrājumi	120.1	87.8	55.5	64.4	65.2	61.5	48.5	33.1
Finanšu bilance								
Finanšu aktīvi								
Īstermiņa aktīvi	1 376.8	1 506.4	1 654.2	1 740.2	1 754.5	1 823.9	1 838.2	1 851.6
Nauda un noguldījumi	1 102.6	1 220.7	1 356.8	1 405.0	1 429.0	1 499.7	1 478.9	1 513.1
Naudas tirgus fondu akcijas	163.7	176.3	185.9	205.2	185.8	162.3	186.9	185.7
Parāda vērtspapīri ¹⁾	110.5	109.5	111.5	130.0	139.8	161.9	172.3	152.7
Ilgttermiņa aktīvi	7 563.9	8 586.4	9 842.1	10 570.6	10 464.0	10 564.9	9 908.9	9 701.9
Noguldījumi	154.0	196.6	227.7	284.5	276.2	274.1	268.1	258.1
Parāda vērtspapīri	322.8	279.1	270.6	240.5	197.8	196.0	181.4	153.1
Akcijas un citi kapitāla vērtspapīri	5 389.6	6 266.3	7 319.0	7 900.9	7 798.5	7 855.0	7 184.3	6 961.9
Citi, galvenokārt starpuzņēmumu aizdevumi	1 697.5	1 844.3	2 024.8	2 144.7	2 191.4	2 239.8	2 275.0	2 328.7
Atlikušie neto aktīvi	298.8	374.3	473.1	543.5	538.1	571.3	586.6	519.9
Pasīvi								
Parāds	6 547.0	7 030.7	7 732.9	8 170.8	8 298.4	8 488.8	8 655.1	8 828.6
<i>t.sk. aizdevumi no euro zonas MFI</i>	3 160.8	3 433.0	3 872.5	4 122.6	4 247.9	4 407.4	4 547.6	4 671.0
<i>t.sk. parāda vērtspapīri</i>	651.5	671.3	688.9	725.7	709.8	714.9	720.5	723.4
Akcijas un citi kapitāla vērtspapīri	9 580.4	10 924.1	12 720.3	13 810.3	13 626.5	13 640.3	12 267.3	11 855.0
Kotētās akcijas	2 992.7	3 689.3	4 464.6	5 040.7	4 960.8	4 981.0	4 197.8	3 969.9
Nekotētās akcijas un citi kapitāla vērtspapīri	6 587.7	7 234.8	8 255.7	8 769.5	8 665.8	8 659.3	8 069.5	7 885.0

Avoti: ECB un Eurostat.

1) MFI emitētie vērtspapīri ar dzēšanas termiņu mazāku par 2 gadiem un citu sektoru emitētie vērtspapīri ar dzēšanas termiņu mazāku par 1 gadu.

3.5. Apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi

(mljrd. euro; četru ceturkšņu kumulētās plūsmas; atlikumi perioda beigās)

	2004	2005	2006	2006 III– 2007 II	2006 IV– 2007 III	2007 I– 2007 IV	2007 II– 2008 I	2007 III– 2008 II
Finanšu kots, finanšu darījumi								
Finanšu ieguldījumu galvenie posteņi (+)								
Īstermiņa aktīvi	40.1	26.1	50.9	54.0	47.1	41.4	61.5	73.4
Nauda un noguldījumi	13.2	7.2	12.4	2.4	8.9	7.8	32.5	34.1
Naudas tirgus fondu akcijas	2.7	0.4	3.7	3.6	0.3	0.0	10.6	8.9
Parāda vērtspapīri ¹⁾	24.2	18.5	34.8	48.0	37.9	33.6	18.4	30.3
Ilgttermiņa aktīvi	222.1	293.9	326.2	286.0	267.9	241.1	232.4	189.2
Noguldījumi	36.7	16.5	76.6	66.6	66.6	52.8	29.7	16.8
Parāda vērtspapīri	131.9	132.4	132.5	154.1	153.6	131.3	110.2	94.0
Aizdevumi	7.4	-4.0	1.5	-16.2	-21.7	-17.5	16.6	16.7
Kotētās akcijas	12.7	32.5	2.4	5.3	3.4	-1.4	2.9	1.1
Nekotētās akcijas un citi kapitāla vērtspapīri	2.6	30.2	29.3	20.2	23.8	23.6	42.7	38.9
Kopiegunldījumu fondu akcijas	30.8	86.3	83.8	55.9	42.2	52.2	30.3	21.7
Atlikušie neto aktīvi (+)	10.4	11.8	21.2	28.4	31.3	1.7	-3.1	-0.4
Galvenie finansējuma posteņi (-)								
Parāda vērtspapīri	-1.7	-0.4	5.2	3.9	3.0	1.1	1.0	2.0
Aizdevumi	4.6	17.4	40.3	27.8	22.2	7.2	31.7	17.8
Akcijas un citi kapitāla vērtspapīri	12.3	13.9	10.7	12.8	9.2	1.5	1.7	4.2
Apdrošināšanas tehniskās rezerves	262.6	334.3	332.4	337.0	324.5	304.7	286.8	272.8
Mājsaimniecību neto kapitāls dzīvības apdrošināšanas un pensiju fondu rezervēs	231.0	292.1	282.7	280.3	277.2	267.0	255.5	241.1
Apdrošināšanas prēmiju avansa maksājumi un rezerves nenokārtotajām atlīdzības prasībām	31.6	42.2	49.7	56.7	47.3	37.6	31.2	31.7
= Tīrās finanšu vērtības pārmaiņas darījumu rezultātā	-5.1	-33.4	9.6	-13.0	-12.7	-30.3	-30.3	-34.6
Citu pārmaiņu kots								
Citas finanšu aktīvu pārmaiņas (+)								
Akcijas un citi kapitāla vērtspapīri	111.0	182.1	177.3	237.9	124.9	-2.8	-186.4	-321.1
Atlikušie neto aktīvi	142.0	70.8	-34.6	-78.8	-101.2	-50.2	0.2	-5.6
Citas pasīvu pārmaiņas (-)								
Akcijas un citi kapitāla vērtspapīri	21.2	118.3	47.2	98.5	14.8	-20.9	-91.9	-153.1
Apdrošināšanas tehniskās rezerves	83.7	137.9	52.7	62.6	24.7	15.2	-58.3	-135.3
Mājsaimniecību neto kapitāls dzīvības apdrošināšanas un pensiju fondu rezervēs	63.9	147.0	56.0	61.7	25.0	1.3	-70.9	-147.1
Apdrošināšanas prēmiju avansa maksājumi un rezerves nenokārtotajām atlīdzības prasībām	19.8	-9.1	-3.3	0.8	-0.3	13.9	12.6	11.9
= Citas tīrās finanšu vērtības pārmaiņas	148.0	-3.2	42.7	-2.0	-15.8	-47.3	-36.0	-38.2
Finanšu bilance								
Finanšu aktīvi (+)								
Īstermiņa aktīvi	401.7	432.5	484.4	511.5	515.7	521.1	562.8	580.2
Nauda un noguldījumi	133.6	142.7	154.6	144.4	154.0	163.2	190.9	179.9
Naudas tirgus fondu akcijas	72.2	74.3	80.4	84.2	81.0	78.2	88.0	87.4
Parāda vērtspapīri ¹⁾	195.8	215.5	249.4	282.9	280.7	279.8	283.9	312.8
Ilgttermiņa aktīvi	4 097.8	4 611.7	5 051.3	5 232.0	5 256.8	5 240.5	5 157.5	5 083.8
Noguldījumi	500.6	520.8	598.0	637.2	647.0	647.8	646.4	650.4
Parāda vērtspapīri	1 617.1	1 776.4	1 851.2	1 892.4	1 931.8	1 939.5	1 973.2	1 966.2
Aizdevumi	348.2	353.2	350.3	335.0	332.7	327.7	354.3	353.2
Kotētās akcijas	590.3	649.6	729.4	775.5	766.3	735.0	663.7	612.6
Nekotētās akcijas un citi kapitāla vērtspapīri	350.3	403.3	474.6	493.7	484.3	497.4	479.0	466.0
Kopiegunldījumu fondu akcijas	691.3	908.5	1 047.7	1 098.3	1 094.8	1 093.1	1 040.8	1 035.4
Atlikušie neto aktīvi (+)	138.2	178.5	223.5	211.1	220.8	224.7	240.1	223.1
Pasīvi (-)								
Parāda vērtspapīri	22.3	21.3	26.7	26.5	26.1	27.1	26.1	26.6
Aizdevumi	118.0	136.2	171.8	190.9	195.1	175.9	209.6	207.4
Akcijas un citi kapitāla vērtspapīri	497.7	629.9	687.8	731.3	697.6	668.3	613.9	582.3
Apdrošināšanas tehniskās rezerves	4 106.9	4 579.2	4 964.3	5 158.5	5 216.3	5 284.2	5 289.8	5 296.1
Mājsaimniecību neto kapitāls dzīvības apdrošināšanas un pensiju fondu rezervēs	3 474.5	3 913.5	4 252.3	4 419.8	4 471.8	4 520.7	4 515.2	4 513.8
Apdrošināšanas prēmiju avansa maksājumi un rezerves nenokārtotajām atlīdzības prasībām	632.5	665.6	712.0	738.7	744.5	763.5	774.6	782.2
= Tīrā finanšu vērtība	-107.1	-143.8	-91.5	-152.5	-141.8	-169.2	-179.1	-225.4

Avots: ECB.

1) MFI emitētie vērtspapīri ar dzēšanas termiņu mazāku par 2 gadiem un citu sektoru emitētie vērtspapīri ar dzēšanas termiņu mazāku par 1 gadu.

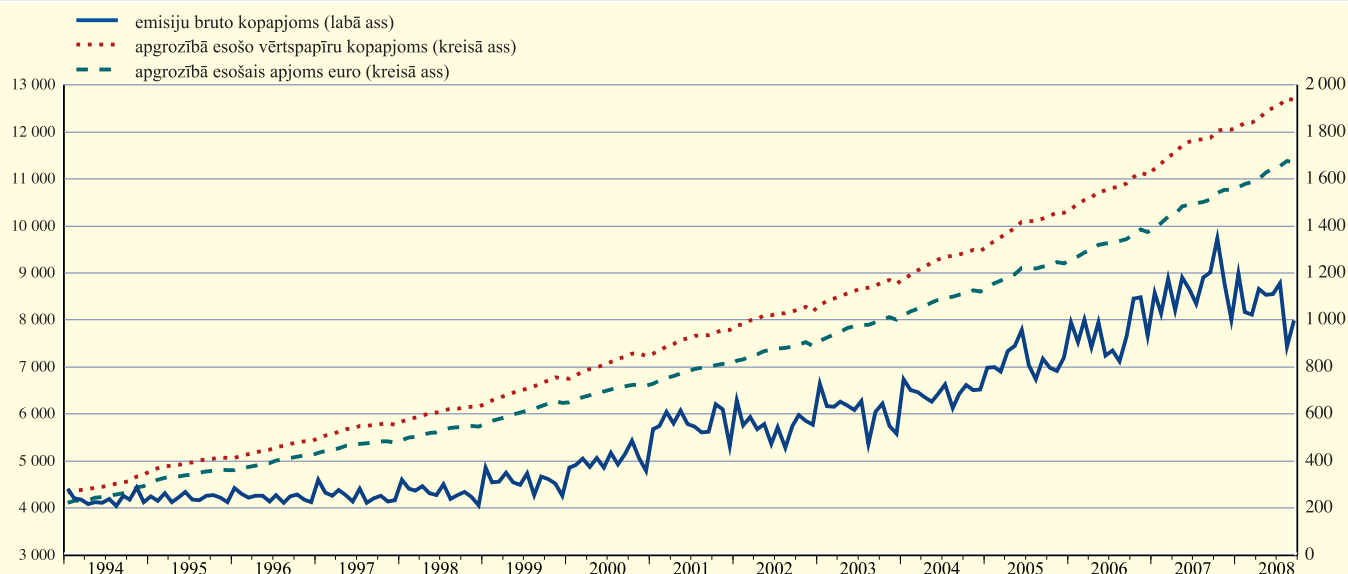
FINANŠU TIRGI

4.1. Neakciju vērtspapīri to sākotnējo termiņu, emitentu valstu un valūtu dalījumā

(mljrd. euro un perioda pieauguma temps; sezonāli izlīdzināti dati; mēneša laikā veiktie darījumi un apgrozībā esošais apjoms perioda beigās; nominālvērtībā)

	Kopējais apjoms euro ¹⁾			Euro zonas valstu rezidentu emitētie vērtspapīri									
				Euro			Visās valūtās					Gada pieauguma temps	Sezonāli izlīdzināti dati ²⁾
	Apgrozībā esošais apjoms	Emisiju bruto apjoms	Emisiju neto apjoms	Apgrozībā esošo vērtspapīru apjoms	Emisiju bruto apjoms	Emisiju neto apjoms	Apgrozībā esošo vērtspapīru apjoms	Emisiju bruto apjoms	Emisiju neto apjoms				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Kopā													
2007 Sept.	12 653.3	1 243.6	88.5	10 565.6	1 154.1	53.5	11 877.7	1 201.8	43.6	9.0	63.9	8.0	
Okt.	12 762.9	1 350.5	108.3	10 696.1	1 279.0	129.4	12 024.0	1 348.2	147.0	9.1	115.1	9.0	
Nov.	12 851.8	1 176.4	87.0	10 767.2	1 108.1	69.1	12 068.9	1 160.3	64.0	8.6	52.1	7.5	
Dec.	12 877.0	1 039.8	28.3	10 763.7	958.2	-0.5	12 049.6	1 001.4	-17.8	9.0	97.8	8.2	
2008 Janv.	12 910.8	1 199.8	37.7	10 818.1	1 130.1	58.4	12 117.8	1 195.9	68.0	8.5	27.7	7.5	
Febr.	12 993.0	1 024.8	82.4	10 890.4	966.2	72.5	12 178.7	1 034.3	75.7	8.0	45.0	6.9	
Marts	13 099.1	1 071.3	106.0	10 937.6	966.9	46.9	12 196.2	1 022.4	44.7	7.1	20.2	6.1	
Apr.	13 149.7	1 159.0	50.7	11 003.5	1 067.4	66.0	12 274.9	1 132.3	78.0	7.1	58.9	5.1	
Maijs	13 326.9	1 123.8	177.2	11 141.3	1 034.0	137.8	12 436.4	1 107.9	152.7	6.7	97.0	5.8	
Jūn.	13 463.3	1 152.8	134.6	11 216.5	1 037.5	73.7	12 508.0	1 109.8	79.9	6.9	87.3	5.6	
Jūl.	13 479.0	1 135.0	10.0	11 277.6	1 069.6	54.9	12 585.9	1 156.5	74.2	7.1	96.4	6.8	
Aug.	13 600.7	877.8	123.2	11 381.6	813.4	105.6	12 713.3	887.4	112.3	7.8	163.4	8.8	
Sept.	13 604.2	1 018.5	0.9	11 350.1	927.2	-33.9	12 675.9	999.7	-40.8	7.1	-12.8	8.2	
Ilgtermiņa vērtspapīri													
2007 Sept.	11 408.8	157.6	21.5	9 487.9	132.2	13.7	10 624.6	146.6	12.3	8.0	20.6	6.1	
Okt.	11 485.7	237.0	78.0	9 551.8	200.8	65.2	10 687.0	225.2	72.3	7.7	69.6	6.6	
Nov.	11 566.2	175.4	78.9	9 612.1	141.8	58.6	10 729.3	156.7	55.5	7.1	38.3	5.3	
Dec.	11 622.3	198.1	56.7	9 659.4	164.1	47.9	10 763.6	175.4	36.8	7.4	72.6	5.7	
2008 Janv.	11 621.2	194.5	2.2	9 652.2	166.3	-3.8	10 760.8	190.1	1.5	6.7	15.9	5.1	
Febr.	11 668.0	181.7	46.8	9 701.2	162.4	49.0	10 803.0	186.8	51.3	6.1	28.9	4.7	
Marts	11 704.0	179.3	36.1	9 726.8	144.5	25.5	10 801.7	159.6	22.4	5.3	12.8	4.5	
Apr.	11 790.8	258.2	86.9	9 789.9	207.0	63.2	10 874.7	224.8	68.5	5.5	64.2	4.4	
Maijs	11 943.2	289.5	152.6	9 902.5	233.7	112.8	10 997.6	256.3	122.0	5.2	68.4	5.0	
Jūn.	12 057.0	281.9	114.0	9 989.7	228.4	87.4	11 083.6	251.5	94.7	5.3	67.8	4.8	
Jūl.	12 086.0	205.7	24.1	10 024.2	175.7	29.3	11 125.9	194.0	35.0	5.4	59.9	5.7	
Aug.	12 172.0	157.6	87.3	10 099.3	131.6	76.4	11 221.9	147.3	78.2	6.2	133.7	7.7	
Sept.	12 161.6	181.2	-10.6	10 078.3	143.5	-21.1	11 208.9	157.9	-29.1	5.8	-15.4	7.1	

A15. Euro zonas rezidentu emitēto apgrozībā esošo neakciju vērtspapīru kopējais un emisiju bruto kopējais (mljrd. euro)

Avoti: ECB un SNB (par ārpus euro zonas esošo valstu rezidentu veiktajām emisijām).

1) Euro zonas un ārpus euro zonas esošo valstu rezidentu emitēto euro denominēto neakciju vērtspapīru kopējais.

2) Pieauguma aprēķinu sk. tehniskajās piezīmēs. 6 mēnešu pieauguma tempa rādītāji attiecināti uz gadu.

4.2. Euro zonas rezidentu emitētie neakciju vērtspapīri emitentu sektoru un instrumentu veidu dalījumā

(mljrd. euro; mēneša laikā veiktie darījumi un apgrozībā esošais apjoms perioda beigās; nominālvērtībā)

1. Apgrozībā esošo vērtspapīru un emisiju bruto apjoms

	Apgrozībā esošais apjoms						Emisiju bruto apjoms ¹⁾					
	Kopā	MFI (ieskaitot Eurosistēmu)	Ne-MFI sabiedrības		Valdība		Kopā	MFI (ieskaitot Eurosistēmu)	Ne-MFI sabiedrības		Valdība	
			Finanšu sabiedrības (izņemot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	Centrālā valdība	Pārējā valdība			Finanšu sabiedrības (izņemot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	Centrālā valdība	Pārējā valdība
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Kopā												
2006	11 088	4 573	1 166	626	4 419	304	947	700	36	93	112	7
2007	12 050	5 054	1 474	676	4 531	315	1 136	841	46	122	121	7
2007 IV	12 050	5 054	1 474	676	4 531	315	1 170	888	65	109	101	7
2008 I	12 196	5 095	1 491	681	4 616	313	1 084	786	24	106	159	9
II	12 508	5 236	1 597	693	4 666	317	1 117	786	52	119	153	7
III	12 676	5 276	1 639	727	4 716	318	1 015	691	28	122	167	7
2008 Jūn.	12 508	5 236	1 597	693	4 666	317	1 110	775	69	117	143	7
Jūl.	12 586	5 287	1 613	695	4 672	319	1 157	812	32	114	190	9
Aug.	12 713	5 319	1 638	725	4 711	321	887	586	32	136	128	6
Sept.	12 676	5 276	1 639	727	4 716	318	1 000	674	21	115	183	7
Īstermiņa vērtspapīri												
2006	1 014	575	16	89	330	4	766	616	5	85	57	3
2007	1 286	787	19	117	357	6	946	754	5	113	69	3
2007 IV	1 286	787	19	117	357	6	984	809	7	101	64	3
2008 I	1 394	817	32	128	411	6	905	700	7	102	93	4
II	1 424	833	36	129	418	8	872	665	5	109	89	5
III	1 467	824	49	125	462	8	848	614	9	108	114	4
2008 Jūn.	1 424	833	36	129	418	8	858	650	7	109	88	4
Jūl.	1 460	845	44	131	432	7	963	719	11	109	120	3
Aug.	1 491	859	50	129	445	8	740	521	9	105	102	3
Sept.	1 467	824	49	125	462	8	842	602	5	110	120	4
Ilgttermiņa vērtspapīri ²⁾												
2006	10 074	3 998	1 150	536	4 089	301	181	84	30	8	54	5
2007	10 764	4 267	1 455	559	4 174	309	190	86	41	8	52	3
2007 IV	10 764	4 267	1 455	559	4 174	309	186	79	58	9	37	4
2008 I	10 802	4 278	1 460	552	4 205	306	179	86	17	4	67	5
II	11 084	4 403	1 561	564	4 247	309	244	121	47	10	64	3
III	11 209	4 452	1 590	602	4 255	311	166	77	19	14	53	3
2008 Jūn.	11 084	4 403	1 561	564	4 247	309	252	125	61	7	55	3
Jūl.	11 126	4 442	1 569	564	4 239	311	194	93	20	5	71	6
Aug.	11 222	4 460	1 588	595	4 266	313	147	66	23	31	26	2
Sept.	11 209	4 452	1 590	602	4 255	311	158	72	15	5	63	3
No tiem ilgtermiņa, ar fiksēto procentu likmi												
2006	7 058	2 135	544	410	3 731	237	108	40	12	5	48	3
2007	7 322	2 272	588	423	3 788	250	107	44	10	5	45	3
2007 IV	7 322	2 272	588	423	3 788	250	93	43	8	6	33	3
2008 I	7 302	2 270	582	415	3 789	246	110	43	4	3	56	3
II	7 469	2 357	600	427	3 836	248	145	66	11	9	56	2
III	7 528	2 383	614	434	3 849	248	101	42	7	3	47	2
2008 Jūn.	7 469	2 357	600	427	3 836	248	147	78	13	6	48	2
Jūl.	7 479	2 383	598	427	3 822	250	124	52	2	3	64	3
Aug.	7 517	2 386	606	430	3 844	251	66	32	9	2	21	1
Sept.	7 528	2 383	614	434	3 849	248	112	42	10	4	55	2
No tiem ilgtermiņa, ar mainīgo procentu likmi												
2006	2 596	1 513	594	113	312	64	60	34	18	3	4	1
2007	2 985	1 617	848	125	338	58	69	31	30	3	4	0
2007 IV	2 985	1 617	848	125	338	58	80	25	49	2	3	1
2008 I	3 028	1 629	856	126	357	60	53	32	11	1	7	2
II	3 158	1 676	936	126	360	60	87	46	35	1	4	1
III	3 208	1 693	949	158	345	61	51	24	11	11	4	1
2008 Jūn.	3 158	1 676	936	126	360	60	92	39	47	2	5	0
Jūl.	3 179	1 682	945	128	363	61	52	26	17	2	4	2
Aug.	3 236	1 696	956	156	366	62	72	27	13	29	3	1
Sept.	3 208	1 693	949	158	345	61	29	19	5	2	4	1

Avots: ECB.

1) Šā perioda darījumu mēneša vidējie/mēneša dati.

2) Visu ilgtermiņa parāda vērtspapīru un fiksētās un mainīgās procentu likmes ilgtermiņa parāda vērtspapīru atlikumu starpību veido bezkupona obligāciju apjoms un pārvērtēšanas rezultāti.

4.2. Euro zonas rezidentu emitētie neakciju vērtspapīri emitentu sektoru un instrumentu veidu dalījumā

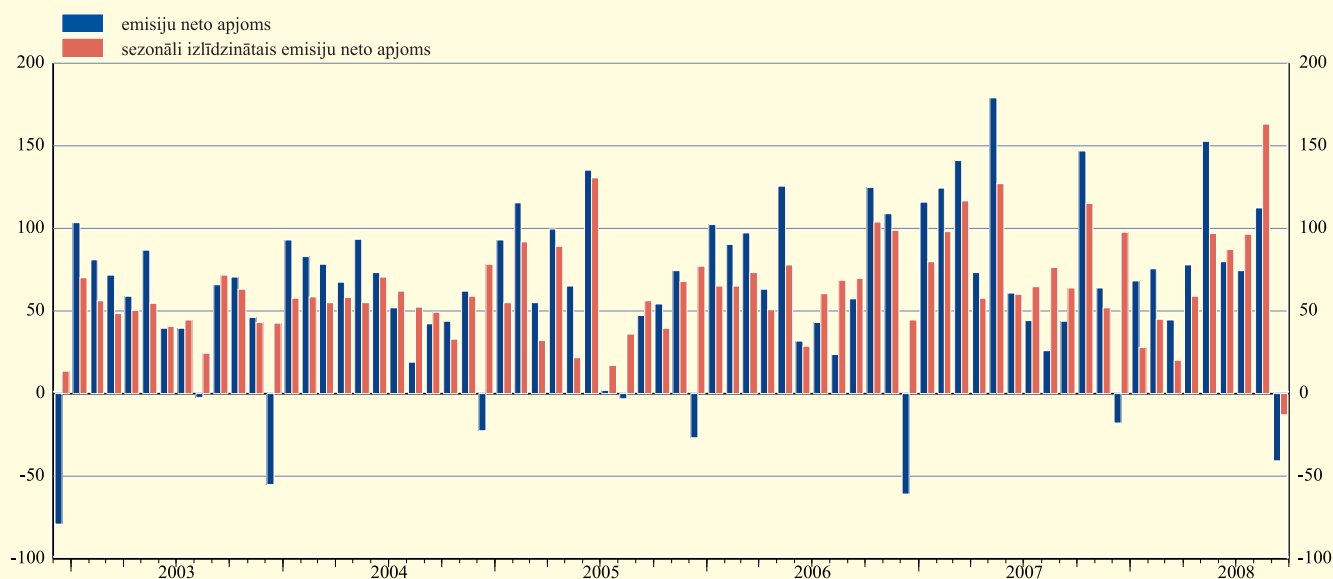
(mljrd. euro, ja nav norādīts citādi; periodā veiktie darījumi; nominālvērtībā)

2. Emisiju neto apjoms

	Sezonāli neizlīdzināti dati ¹⁾						Sezonāli izlīdzināti dati ¹⁾					
	Kopā	MFI (ieskaitot Eurosistēmu)	Ne-MFI sabiedrības		Valdība		Kopā	MFI (ieskaitot Eurosistēmu)	Ne-MFI sabiedrības		Valdība	
			Finanšu sabiedrības (izņemot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	Centrālā valdība	Pārējā valdība			Finanšu sabiedrības (izņemot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	Centrālā valdība	Pārējā valdība
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Kopā												
2006	67.3	35.2	20.2	2.4	7.5	1.9	67.3	35.5	19.9	2.4	7.5	1.9
2007	83.5	40.4	27.5	4.6	10.0	0.9	84.1	41.0	27.0	4.8	10.4	0.9
2007 IV	64.4	31.9	47.9	4.0	-21.0	1.6	88.3	42.5	31.8	6.0	7.1	0.9
2008 I	62.8	23.1	8.0	2.8	29.6	-0.6	31.0	3.9	17.4	1.7	8.7	-0.8
II	103.5	46.2	35.3	4.3	16.5	1.3	81.1	48.1	31.2	0.1	0.7	1.0
III	48.6	12.6	11.0	10.0	14.6	0.4	82.3	20.5	23.9	13.4	22.9	1.6
2008 Jūn.	79.9	13.2	52.3	-1.9	16.1	0.2	87.3	48.8	42.6	-2.8	-0.3	-0.9
Jūl.	74.2	49.0	15.7	2.0	5.7	1.9	96.4	47.4	17.2	1.8	27.1	2.9
Aug.	112.3	26.0	20.9	28.0	35.3	2.1	163.4	40.1	39.4	33.1	47.1	3.7
Sept.	-40.8	-37.1	-3.4	-0.1	2.8	-2.9	-12.8	-26.0	15.2	5.5	-5.6	-1.9
Ilgttermiņa												
2006	63.0	29.0	19.7	2.2	10.1	1.9	62.9	29.1	19.4	2.2	10.2	1.9
2007	61.7	23.8	27.2	2.4	7.7	0.7	61.3	23.9	26.7	2.3	7.7	0.7
2007 IV	54.9	9.5	44.9	2.4	-3.7	1.6	60.2	17.6	29.1	2.0	10.7	0.8
2008 I	25.0	11.5	3.8	-1.0	11.4	-0.7	19.2	2.4	13.1	1.5	2.9	-0.8
II	95.1	42.6	33.7	4.0	14.0	0.8	66.8	36.2	29.7	0.4	-0.2	0.7
III	28.0	8.8	7.0	11.3	0.6	0.5	59.4	16.6	19.3	12.9	9.0	1.6
2008 Jūn.	94.7	35.3	47.9	-0.8	11.7	0.6	67.8	39.1	38.7	-5.9	-3.4	-0.7
Jūl.	35.0	32.4	8.1	0.4	-8.2	2.3	59.9	32.9	9.2	0.4	13.7	3.7
Aug.	78.2	9.3	14.6	29.2	23.1	2.0	133.7	27.2	34.1	32.0	36.9	3.5
Sept.	-29.1	-15.4	-1.7	4.2	-13.1	-3.0	-15.4	-10.4	14.7	6.3	-23.6	-2.4

A16. Sezonāli izlīdzinātais un neizlīdzinātais neakciju vērtspapīru emisiju neto apjoms

(mljrd. euro; darījumi mēnesī; nominālvērtībā)

Avots: ECB.

1) Šā perioda darījumu mēneša vidējie/mēneša dati.

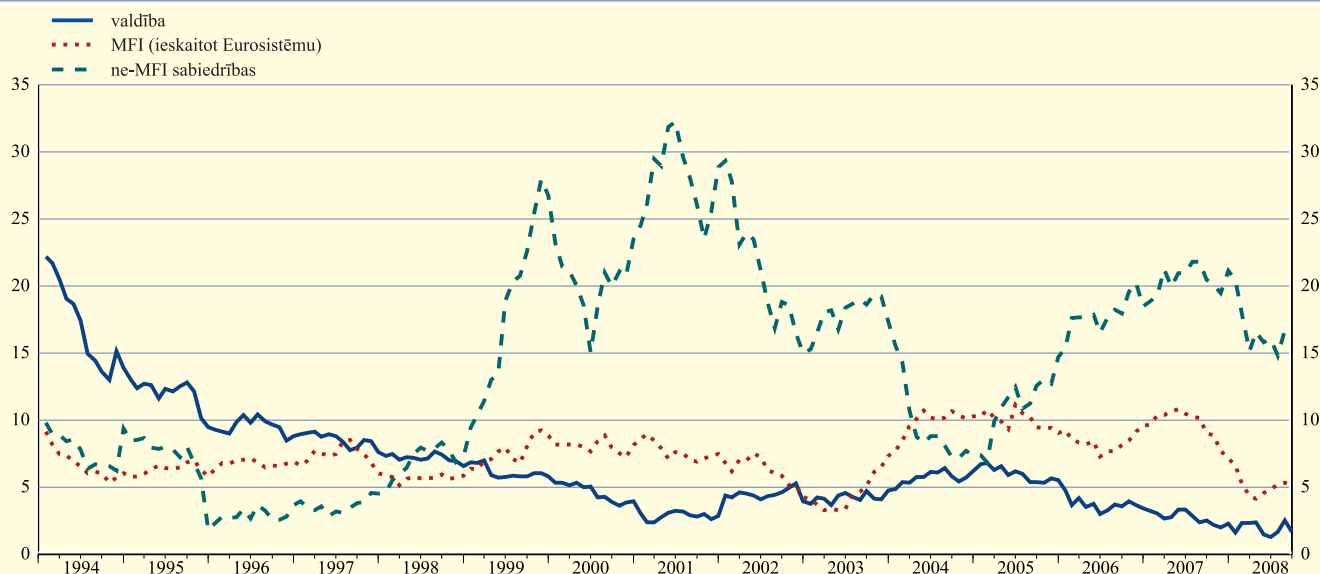
4.3. Euro zonas rezidentu emitēto neakciju vērtspapīru pieauguma temps¹⁾

(pārmaiņas; %)

	Gada pieauguma temps (sezonāli neizlīdzināti dati)						6 mēnešu sezonāli izlīdzinātais pieauguma temps					
	Kopā	MFI (ieskaitot Eurosistēmu)	Ne-MFI sabiedrības		Valdība		Kopā	MFI (ieskaitot Eurosistēmu)	Ne-MFI sabiedrības		Valdība	
			Finanšu sabiedrības (izņemot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	Centrālā valdība	Pārējā valdība			Finanšu sabiedrības (izņemot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	Centrālā valdība	Pārējā valdība
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Kopā												
2007 Sept.	9.0	10.9	27.0	8.2	3.2	4.2	8.0	9.7	18.6	9.0	3.5	3.2
Okt.	9.1	11.0	26.9	8.9	3.0	5.4	9.0	10.4	25.9	9.1	3.4	4.5
Nov.	8.6	10.4	25.6	9.0	2.7	4.2	7.5	9.3	22.7	8.8	1.6	5.2
Dec.	9.0	10.6	28.4	8.9	2.7	3.6	8.2	10.4	26.6	5.7	1.5	5.5
2008 Janv.	8.5	10.0	27.0	10.7	2.2	3.1	7.5	9.8	24.0	5.9	0.9	4.8
Febr.	8.0	8.7	24.4	10.1	2.9	2.8	6.9	7.5	22.2	8.1	2.1	2.4
Marts	7.1	7.7	20.8	8.1	2.8	1.7	6.1	5.7	23.0	7.1	2.1	0.2
Apr.	7.1	7.2	23.0	6.7	2.9	1.1	5.1	4.1	20.0	4.2	2.4	-2.2
Maijs	6.7	7.9	21.9	6.4	1.6	3.0	5.8	6.3	20.9	3.7	1.6	0.8
Jūn.	6.9	8.2	23.8	3.7	1.4	2.9	5.6	6.2	21.2	1.6	1.2	0.5
Jūl.	7.1	8.5	22.6	2.7	2.0	3.9	6.8	7.4	21.2	-0.3	3.1	2.9
Aug.	7.8	8.3	23.2	8.7	2.9	4.4	8.8	9.2	24.0	9.5	3.7	6.2
Sept.	7.1	6.9	23.0	9.5	2.6	2.5	8.2	8.2	23.4	12.2	3.1	5.1
Ilgttermiņa												
2007 Sept.	8.0	9.1	27.9	5.8	2.4	3.5	6.1	5.8	19.6	5.4	2.9	1.7
Okt.	7.7	8.9	27.0	5.7	2.0	4.6	6.6	5.6	25.6	4.9	2.7	2.8
Nov.	7.1	7.7	25.8	6.1	1.9	3.1	5.3	4.6	21.9	5.5	1.4	3.2
Dec.	7.4	7.1	28.6	5.3	2.3	2.7	5.7	4.2	25.6	1.9	2.0	4.1
2008 Janv.	6.7	6.6	27.1	6.0	1.6	2.2	5.1	4.1	23.0	3.7	1.0	3.1
Febr.	6.1	5.3	23.3	5.9	2.3	1.9	4.7	2.9	19.1	4.5	2.3	0.9
Marts	5.3	4.3	19.7	4.6	2.4	0.9	4.5	2.9	19.7	3.8	2.0	0.1
Apr.	5.5	4.2	21.8	4.5	2.5	0.5	4.4	2.7	18.2	4.1	2.3	-1.9
Maijs	5.2	4.5	20.5	4.9	1.4	1.8	5.0	4.5	18.9	4.3	1.4	0.6
Jūn.	5.3	4.9	22.1	2.0	1.2	1.9	4.8	5.5	18.9	2.0	0.4	-0.1
Jūl.	5.4	5.2	20.2	1.9	1.5	3.1	5.7	6.2	17.6	0.2	2.1	3.0
Aug.	6.2	5.3	20.4	7.8	2.4	3.5	7.7	7.8	21.8	11.3	2.5	6.2
Sept.	5.8	5.1	20.3	9.1	1.6	2.2	7.1	7.5	21.1	14.8	1.3	4.5

A17. Ilgttermiņa parāda vērtspapīru gada pieauguma temps emitentu sektoru dalījumā visās valūtās kopā

(gada pārmaiņas; %)

Avots: ECB.

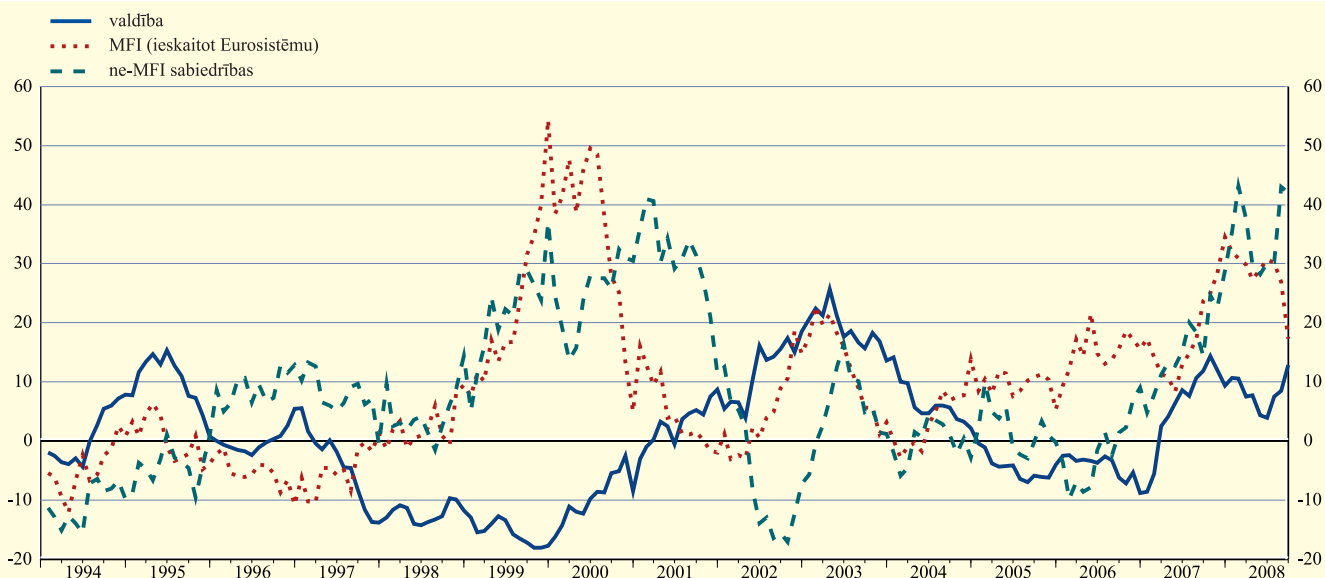
1) Pieauguma tempa aprēķinu sk. tehniskajās piezīmēs. 6 mēnešu pieauguma tempa rādītāji attiecināti uz gadu.

4.3. Euro zonas rezidentu emitēto neakciju vērtspapīru gada pieauguma temps¹⁾ (turpinājums)

(pārmaiņas; %)

	Ilgtērmiņa, ar fiksēto procentu likmi						Ilgtērmiņa, ar mainīgo procentu likmi					
	Kopā	MFI (ieskaitot Eurosistēmu)	Ne-MFI sabiedrības		Valdība		Kopā	MFI (ieskaitot Eurosistēmu)	Ne-MFI sabiedrības		Valdība	
			Finanšu sabiedrības (izņemot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	Centrālā valdība	Pārējā valdība			Finanšu sabiedrības (izņemot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	Centrālā valdība	Pārējā valdība
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Visās valūtās kopā												
2006	4.5	4.7	14.1	0.3	3.2	13.5	16.1	11.9	40.2	25.6	5.0	4.3
2007	5.1	7.1	17.4	3.8	2.4	6.6	15.7	11.1	37.9	18.0	3.8	-1.8
2007 IV	4.5	6.7	13.1	4.7	1.8	6.3	15.1	9.1	39.4	14.2	4.8	-6.5
2008 I	3.3	5.3	8.4	4.4	1.3	3.3	14.3	6.0	38.6	12.6	11.4	-3.2
II	2.7	4.3	5.2	3.7	1.3	1.4	12.2	5.0	33.5	8.5	7.6	0.4
III	3.1	5.6	5.1	3.2	1.4	1.9	12.5	5.3	32.0	14.1	6.3	6.0
2008 Apr.	2.7	3.7	5.0	3.8	1.7	0.8	12.4	4.6	35.6	9.7	7.2	-1.0
Maijs	2.6	4.7	4.6	4.7	1.0	1.7	12.3	5.4	32.6	8.4	6.9	2.0
Jūn.	2.8	5.3	6.2	2.3	0.9	1.9	12.0	4.9	34.0	2.7	5.4	1.6
Jūl.	3.0	5.7	4.8	2.6	1.2	2.1	11.7	5.1	31.3	2.2	5.7	6.6
Aug.	3.4	5.6	4.4	3.4	1.9	2.4	13.7	5.7	32.2	25.7	9.3	7.0
Sept.	3.1	5.6	5.8	4.8	1.1	0.7	12.4	5.1	31.0	26.2	2.6	7.4
Euro												
2006	3.8	3.1	11.5	-0.4	3.2	13.7	14.9	10.2	36.6	27.9	5.2	3.5
2007	4.5	6.4	14.1	2.0	2.7	6.7	15.0	10.3	35.5	17.7	3.9	-2.4
2007 IV	4.0	6.2	10.8	3.1	2.1	6.6	14.8	8.7	37.8	12.8	4.9	-7.1
2008 I	2.9	4.9	7.1	2.9	1.5	3.5	14.8	5.8	39.0	11.8	11.7	-4.0
II	2.4	3.9	4.6	1.7	1.5	1.4	13.4	5.6	34.9	8.2	8.0	-1.2
III	3.0	5.5	6.1	0.8	1.6	1.8	14.4	6.7	33.9	15.7	6.7	4.6
2008 Apr.	2.4	3.3	4.0	1.7	1.9	0.8	13.5	5.0	37.2	9.1	7.6	-2.6
Maijs	2.3	4.3	4.1	2.8	1.1	1.8	13.6	6.4	33.9	8.2	7.2	0.5
Jūn.	2.5	5.1	6.6	-0.2	1.1	1.9	13.6	6.3	35.1	3.1	5.8	0.1
Jūl.	2.8	5.6	5.3	0.2	1.5	2.0	13.5	6.5	33.4	2.8	6.1	5.2
Aug.	3.3	5.5	6.0	0.9	2.2	2.1	15.7	7.1	34.3	28.4	9.8	5.6
Sept.	3.0	5.7	7.5	2.7	1.4	0.4	14.4	6.8	33.2	28.8	2.9	6.3

A18. Īstermiņa parāda vērtspapīru gada pieauguma temps emitentu sektoru dalījumā visās valūtās kopā (gada pārmaiņas; %)

Avots: ECB.

1) Pieauguma tempa aprēķinu sk. tehniskajās piezīmēs.

4.4. Euro zonas rezidentu emitētās kotētās akcijas¹⁾

(mljrd. euro, ja nav norādīts citādi; tirgus vērtībā)

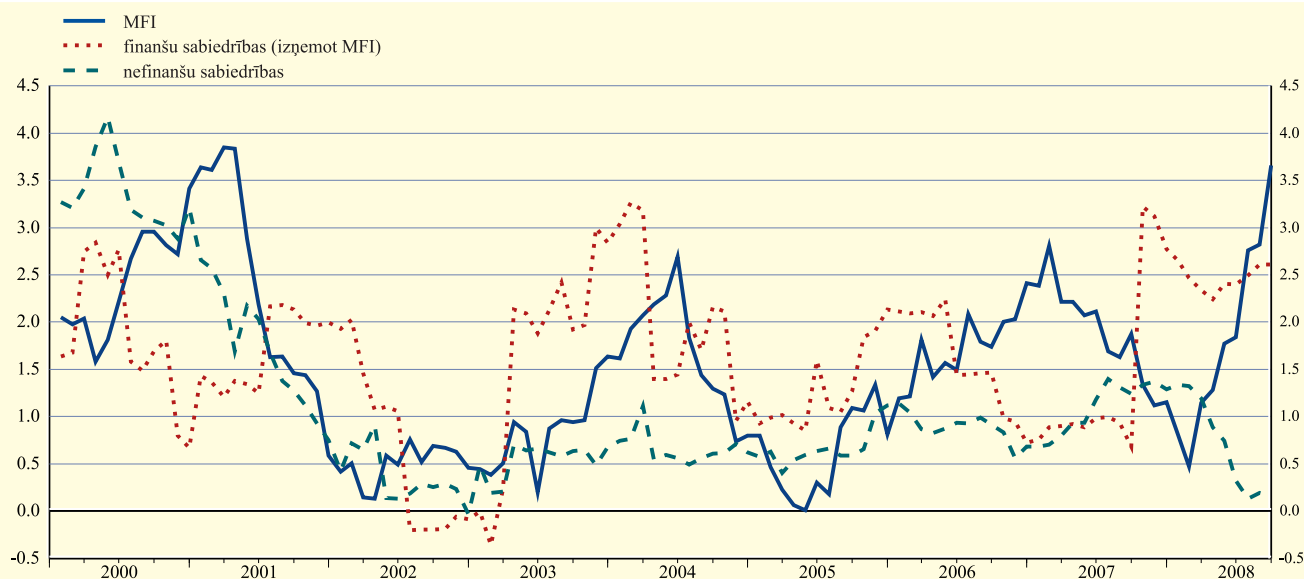
1. Apgrozībā esošais apjoms un gada pieauguma temps

(apjoms perioda beigās)

	Kopā			MFI		Finanšu sabiedrības (izņemot MFI)		Nefinanšu sabiedrības	
	Kopā	Indekss 2001. g. dec. = 100	Gada pieauguma temps (%)	Kopā	Gada pieauguma temps (%)	Kopā	Gada pieauguma temps (%)	Kopā	Gada pieauguma temps (%)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2006 Sept.	5 728.5	103.6	1.1	991.8	1.7	616.7	1.5	4 120.0	0.9
Okt.	5 917.6	103.6	1.1	1 022.4	2.0	623.8	1.0	4 271.4	0.8
Nov.	5 972.2	103.7	0.9	1 031.8	2.0	613.6	0.9	4 326.8	0.6
Dec.	6 190.9	103.9	1.0	1 063.9	2.4	633.2	0.7	4 493.7	0.7
2007 Janv.	6 369.9	104.0	1.0	1 123.5	2.4	646.2	0.8	4 600.2	0.7
Febr.	6 283.9	104.1	1.1	1 092.8	2.8	637.8	0.9	4 553.3	0.7
Marts	6 510.1	104.1	1.1	1 111.4	2.2	649.3	0.9	4 749.4	0.8
Apr.	6 760.5	104.3	1.2	1 168.6	2.2	675.5	0.9	4 916.3	0.9
Maijs	7 040.4	104.4	1.1	1 174.5	2.1	688.8	0.9	5 177.0	0.9
Jūn.	6 961.9	104.7	1.3	1 128.6	2.1	677.1	1.0	5 156.1	1.2
Jūl.	6 731.4	104.9	1.4	1 099.8	1.7	608.8	1.0	5 022.7	1.4
Aug.	6 618.1	104.9	1.3	1 060.2	1.6	583.8	0.9	4 974.1	1.3
Sept.	6 682.2	104.9	1.3	1 048.8	1.9	597.2	0.7	5 036.1	1.2
Okt.	6 936.7	105.2	1.5	1 072.8	1.3	629.2	3.2	5 234.7	1.3
Nov.	6 622.4	105.3	1.5	1 032.7	1.1	579.2	3.1	5 010.5	1.4
Dec.	6 578.8	105.4	1.4	1 017.2	1.2	579.0	2.8	4 982.7	1.3
2008 Janv.	5 756.8	105.4	1.4	887.9	0.8	497.3	2.6	4 371.5	1.3
Febr.	5 811.0	105.5	1.3	858.2	0.5	492.4	2.5	4 460.5	1.3
Marts	5 557.5	105.5	1.3	858.5	1.1	501.3	2.3	4 197.7	1.2
Apr.	5 738.4	105.5	1.1	835.2	1.3	519.4	2.2	4 383.7	0.9
Maijs	5 712.3	105.5	1.0	768.9	1.8	497.1	2.4	4 446.3	0.7
Jūn.	5 069.5	105.5	0.7	663.2	1.8	435.8	2.4	3 970.6	0.3
Jūl.	4 962.2	105.7	0.7	689.5	2.8	428.2	2.5	3 844.5	0.1
Aug.	5 038.0	105.7	0.8	663.5	2.8	438.4	2.6	3 936.1	0.2
Sept.	4 423.5	105.8	0.8	610.1	3.7	382.2	2.6	3 431.3	0.2

A19. Euro zonas rezidentu emitēto kotēto akciju gada pieauguma temps

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avots: ECB.

1) Indeksa un pieauguma tempa aprēķinu sk. tehniskajās piezīmēs.

4.4. Euro zonas rezidentu emitētās kotētās akcijas¹⁾

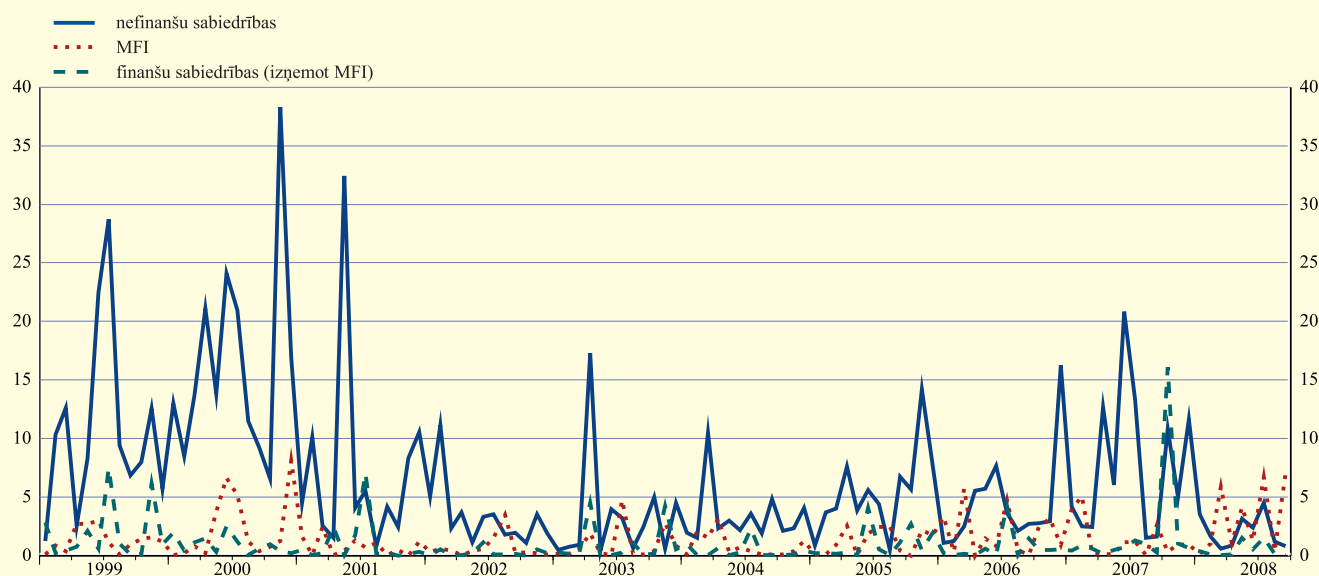
(mljrd. euro; tirgus vērtībā)

2. Darījumi mēnesī

	Kopā			MFI			Finanšu sabiedrības (izņemot MFI)			Nefinanšu sabiedrības		
	Emisiju bruto apjoms	Dzēšana	Emisiju neto apjoms	Emisiju bruto apjoms	Dzēšana	Emisiju neto apjoms	Emisiju bruto apjoms	Dzēšana	Emisiju neto apjoms	Emisiju bruto apjoms	Dzēšana	Emisiju neto apjoms
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2006 Sept.	4.2	0.5	3.7	0.0	0.0	0.0	1.5	0.0	1.4	2.7	0.5	2.2
Okt.	5.7	1.2	4.5	2.5	0.0	2.5	0.5	0.0	0.5	2.7	1.2	1.5
Nov.	6.5	2.0	4.5	3.1	0.0	3.1	0.5	0.2	0.3	2.9	1.8	1.1
Dec.	17.7	5.1	12.6	0.9	0.3	0.6	0.5	0.0	0.5	16.3	4.7	11.6
2007 Janv.	8.5	3.9	4.6	4.0	0.1	3.8	0.4	0.0	0.4	4.1	3.8	0.3
Febr.	8.4	2.0	6.3	5.0	0.0	5.0	0.9	0.0	0.9	2.5	2.0	0.5
Marts	3.2	1.7	1.5	0.2	0.0	0.2	0.6	0.4	0.2	2.4	1.4	1.0
Apr.	12.9	0.4	12.5	0.1	0.3	-0.2	0.2	0.0	0.1	12.7	0.2	12.5
Maijs	6.6	1.9	4.7	0.1	0.0	0.1	0.5	0.0	0.5	6.0	1.9	4.2
Jūn.	22.6	1.6	21.0	1.1	0.0	1.1	0.7	0.0	0.7	20.8	1.6	19.3
Jūl.	15.8	1.8	13.9	1.2	0.0	1.2	1.3	0.3	1.0	13.3	1.5	11.8
Aug.	2.5	6.6	-4.2	0.0	0.1	-0.1	1.0	1.4	-0.5	1.5	5.1	-3.6
Sept.	4.5	2.5	2.0	2.6	0.0	2.6	0.3	0.3	-0.1	1.6	2.1	-0.5
Okt.	27.2	8.0	19.1	0.3	3.2	-2.9	16.1	0.5	15.5	10.8	4.3	6.5
Nov.	7.0	3.3	3.6	0.9	0.0	0.9	1.0	1.3	-0.3	5.0	2.0	3.0
Dec.	13.2	4.6	8.6	0.9	0.0	0.9	0.7	2.2	-1.5	11.6	2.5	9.2
2008 Janv.	4.0	1.4	2.7	0.1	0.0	0.1	0.4	0.7	-0.3	3.5	0.7	2.8
Febr.	2.7	1.9	0.9	1.0	0.0	1.0	0.1	0.3	-0.2	1.6	1.6	0.1
Marts	6.5	5.8	0.6	5.9	0.0	5.9	0.0	0.5	-0.4	0.6	5.4	-4.8
Apr.	2.1	3.0	-0.9	1.1	0.0	1.1	0.1	0.5	-0.3	0.9	2.5	-1.7
Maijs	8.7	5.9	2.8	4.1	0.1	4.1	1.5	0.3	1.2	3.1	5.6	-2.5
Jūn.	4.2	4.8	-0.6	1.3	0.0	1.3	0.5	0.1	0.4	2.4	4.7	-2.3
Jūl.	12.7	3.4	9.4	6.7	0.0	6.7	1.5	0.5	1.0	4.5	2.9	1.6
Aug.	1.7	1.5	0.1	0.3	0.0	0.3	0.1	0.0	0.1	1.2	1.5	-0.4
Sept.	7.8	2.8	5.0	7.0	0.0	7.0	0.0	0.1	-0.1	0.8	2.8	-1.9

A20. Kotēto akciju emisiju bruto apjoms emitentu sektoru dalījumā

(mljrd. euro; darījumi mēnesī; tirgus vērtība)

Avots: ECB.

1) Indeksa un pieauguma tempa aprēķinu sk. tehniskajās piezīmēs.

4.5. MFI procentu likmes euro denominētajiem euro zonas rezidentu noguldījumiem un kredītiem¹⁾

(gadā; %; atlikumiem – perioda beigās, jaunajiem darījumiem – perioda vidējie rādītāji, ja nav norādīts citādi)

1. Noguldījumu procentu likmes (jaunajiem darījumiem)

	Mājsaimniecību noguldījumi						Nefinanšu sabiedrību noguldījumi				Repo darījumi
	Uz nakti ²⁾	Ar noteikto termiņu			Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu ^{2), 3)}		Uz nakti ²⁾	Ar noteikto termiņu			
		Līdz 1 gadam	1–2 gadi	Ilgāk par 2 gadiem	Līdz 3 mēnešiem	Ilgāk par 3 mēnešiem		Līdz 1 gadam	1–2 gadi	Ilgāk par 2 gadiem	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2007 Okt.	1.17	4.11	4.16	3.31	2.53	3.57	1.97	4.07	4.37	4.63	3.93
Nov.	1.18	4.08	4.22	3.20	2.54	3.64	2.01	4.10	4.41	4.04	3.98
Dec.	1.18	4.28	4.14	3.18	2.57	3.68	1.95	4.26	4.40	4.03	3.95
2008 Janv.	1.20	4.19	4.32	3.43	2.57	3.75	2.01	4.13	4.38	4.68	3.95
Febr.	1.21	4.10	4.18	3.22	2.65	3.77	2.01	4.07	4.18	4.36	3.93
Marts	1.22	4.14	3.97	3.08	2.69	3.78	2.03	4.20	4.23	4.07	3.96
Apr.	1.22	4.28	4.16	3.14	2.72	3.81	2.05	4.27	4.56	4.64	4.00
Maijs	1.23	4.32	4.27	3.17	2.73	3.84	2.07	4.26	4.68	4.48	4.03
Jūn.	1.24	4.43	4.62	3.28	2.74	3.88	2.06	4.28	4.72	4.01	4.11
Jūl.	1.26	4.61	4.83	3.37	2.81	3.94	2.14	4.46	5.06	4.57	4.26
Aug.	1.29	4.59	4.84	3.45	2.87	3.98	2.17	4.46	5.34	4.55	4.30
Sept.	1.32	4.65	4.85	3.35	2.97	4.01	2.20	4.51	5.19	4.67	4.27

2. Mājsaimniecībām izsniegto kredītu procentu likmes (jaunajiem darījumiem)

	Norēķinu konta debeta atlikums ²⁾	Patērēja kredīti				Kredīti mājokļa iegādei					Citi kredīti procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā		
		Procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā			Izmaksu efektīvā gada procentu likme ⁴⁾	Procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā				Izmaksu efektīvā gada procentu likme ⁴⁾			
		Mainīgā likme, līdz 1 gadam	1–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem		Mainīgā likme, līdz 1 gadam	1–5 gadi	5–10 gadi	Ilgāk par 10 gadiem		Mainīgā likme, līdz 1 gadam	1–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2007 Okt.	10.64	8.10	6.88	8.40	8.38	5.29	5.07	5.08	5.11	5.38	5.63	6.05	5.59
Nov.	10.50	8.39	6.90	8.36	8.47	5.28	5.03	5.10	5.11	5.38	5.60	5.95	5.49
Dec.	10.46	8.05	6.93	8.17	8.26	5.32	5.03	5.07	5.18	5.40	5.67	5.83	5.43
2008 Janv.	10.46	8.12	7.00	8.47	8.48	5.32	5.02	5.07	5.14	5.37	5.59	5.93	5.49
Febr.	10.45	8.55	7.24	8.44	8.70	5.26	4.97	5.02	5.11	5.35	5.55	5.87	5.55
Marts	10.52	8.43	7.05	8.42	8.56	5.20	4.89	4.96	5.11	5.28	5.65	5.79	5.46
Apr.	10.53	8.33	7.02	8.46	8.55	5.23	4.91	4.95	5.12	5.29	5.83	5.80	5.45
Maijs	10.57	8.70	7.02	8.44	8.64	5.34	4.96	4.98	5.13	5.36	5.99	5.87	5.59
Jūn.	10.63	8.61	6.94	8.44	8.57	5.48	5.11	5.08	5.20	5.46	6.03	6.12	5.67
Jūl.	10.66	8.82	7.15	8.58	8.80	5.67	5.27	5.22	5.34	5.62	6.08	6.21	5.82
Aug.	10.77	8.86	7.22	8.69	8.95	5.77	5.37	5.29	5.26	5.69	6.05	6.28	5.70
Sept.	10.82	8.79	7.20	8.68	8.85	5.80	5.43	5.28	5.37	5.71	6.26	6.35	5.74

3. Nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu procentu likmes (jaunajiem darījumiem)

	Norēķinu konta debeta atlikums ²⁾	Citi kredīti, kuru apjoms nepārsniedz 1 milj. euro, procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā			Citi kredīti, kuru apjoms pārsniedz 1 milj. euro, procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā		
		Mainīgā likme, līdz 1 gadam	1–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Mainīgā likme, līdz 1 gadam	1–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem
	1	2	3	4	5	6	7
2007 Okt.		6.53	5.96	6.00	5.26	5.11	5.31
Nov.		6.50	5.96	5.90	5.29	5.08	5.36
Dec.		6.62	6.08	5.96	5.30	5.35	5.48
2008 Janv.		6.62	5.93	5.92	5.27	5.12	5.23
Febr.		6.56	5.84	5.86	5.24	5.04	5.14
Marts		6.56	5.91	5.77	5.23	5.19	5.34
Apr.		6.54	6.03	5.77	5.20	5.30	5.39
Maijs		6.57	6.10	5.93	5.25	5.27	5.38
Jūn.		6.67	6.16	6.09	5.43	5.35	5.52
Jūl.		6.74	6.26	6.29	5.53	5.45	5.55
Aug.		6.77	6.27	6.34	5.49	5.45	5.56
Sept.		6.91	6.34	6.36	5.67	5.62	5.58

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām. Sīkāku informāciju sk. vispārējās piezīmēs.

2) Šajā instrumentu kategorijā jauno darījumu apjoms un atlikums sakrīt. Perioda beigu dati.

3) Šajā instrumentu kategorijā mājsaimniecību un nefinanšu sabiedrību dati summēti un iekļauti mājsaimniecību sektorā, jo nefinanšu sabiedrību noguldījumu atlikums ir niecīgs salīdzinājumā ar mājsaimniecību sektora noguldījumu atlikumu visās iesaistītajās dalībvalstīs kopā.

4) Izmaksu efektīvā gada procentu likme nosedz kredīta kopējās izmaksas. Kopējās izmaksas sastāv no procentu izmaksu daļas un citu (saistīto) izmaksu daļas, piemēram, maksa par izziņām, administrācijas, dokumentu sagatavošanas, garantiju utt. izmaksas.

4.5. MFI procentu likmes euro denominētajiem euro zonas rezidentu noguldījumiem un kredītiem (turpinājums)

(gadā; %; atlikumiem – perioda beigās, jaunajiem darījumiem – perioda vidējie rādītāji, ja nav norādīts citādi)

4. Noguldījumu procentu likmes (atlikumiem)

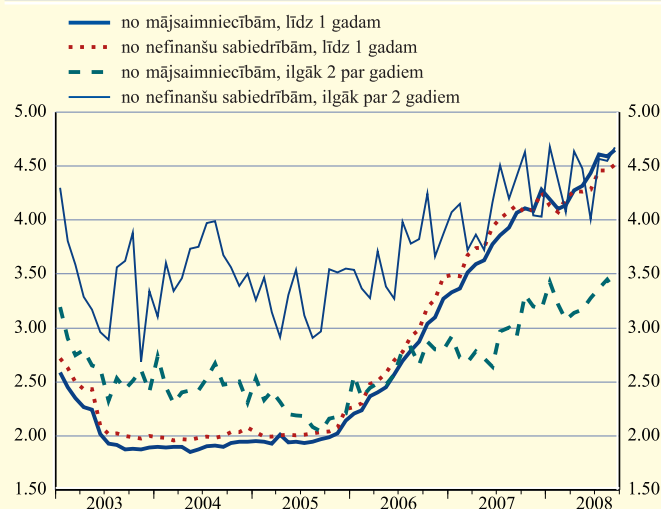
	Mājsaimniecību noguldījumi					Nefinanšu sabiedrību noguldījumi			Repo darījumi
	Uz nakti ¹⁾	Ar noteikto termiņu		Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu ^{1),2)}		Uz nakti ¹⁾	Ar noteikto termiņu		
		Līdz 2 gadiem	Ilgāk par 2 gadiem	Līdz 3 mēnešiem	Ilgāk par 3 mēnešiem		Līdz 2 gadiem	Ilgāk par 2 gadiem	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2007 Okt.	1.17	3.79	3.04	2.53	3.57	1.97	4.18	4.11	3.93
Nov.	1.18	3.85	3.06	2.54	3.64	2.01	4.21	4.18	3.97
Dec.	1.18	3.95	3.03	2.57	3.68	1.95	4.33	4.17	4.01
2008 Janv.	1.20	3.98	3.06	2.57	3.75	2.01	4.27	4.21	4.01
Febr.	1.21	3.99	3.11	2.65	3.77	2.01	4.23	4.24	3.97
Marts	1.22	4.01	3.07	2.69	3.78	2.03	4.29	4.24	3.96
Apr.	1.22	4.07	3.07	2.72	3.81	2.05	4.37	4.29	3.91
Maijs	1.23	4.13	3.06	2.73	3.84	2.07	4.43	4.27	4.04
Jūn.	1.24	4.20	3.08	2.74	3.88	2.06	4.47	4.31	4.12
Jūl.	1.26	4.31	3.07	2.81	3.94	2.14	4.59	4.39	4.24
Aug.	1.29	4.38	3.09	2.87	3.98	2.17	4.65	4.38	4.23
Sept.	1.32	4.45	3.10	2.97	4.01	2.20	4.75	4.44	4.32

5. Kredītu procentu likmes (atlikumiem)

		Kredīti mājsaimniecībām					Kredīti nefinanšu sabiedrībām			
		Kredīti mājokļa iegādei ar termiņu			Patēriņa un pārējie kredīti ar termiņu			Ar termiņu		
		Līdz 1 gadam	1–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Līdz 1 gadam	1–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Līdz 1 gadam	1–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
2007	Okt.	5.49	4.68	4.98	9.02	7.10	6.16	5.96	5.44	5.22
	Nov.	5.48	4.72	4.99	8.86	7.12	6.21	5.96	5.49	5.22
	Dec.	5.54	4.75	5.00	8.97	7.13	6.22	6.08	5.57	5.28
2008	Janv.	5.62	4.75	5.01	8.99	7.15	6.24	6.06	5.55	5.27
	Febr.	5.60	4.82	5.03	9.05	7.21	6.26	5.99	5.52	5.30
	Marts	5.61	4.80	5.02	9.06	7.19	6.25	5.99	5.51	5.27
	Apr.	5.59	4.85	5.03	9.07	7.22	6.28	6.04	5.54	5.29
	Maijs	5.61	4.85	5.05	9.08	7.22	6.27	6.09	5.59	5.32
	Jūn.	5.68	4.89	5.07	9.11	7.29	6.35	6.18	5.68	5.39
	Jūl.	5.72	4.93	5.11	9.19	7.34	6.37	6.25	5.76	5.44
	Aug.	5.78	4.97	5.11	9.26	7.38	6.41	6.28	5.79	5.46
	Sept.	5.81	5.03	5.15	9.40	7.45	6.50	6.39	5.90	5.54

A21. No jauna piesaistītie noguldījumi ar noteikto termiņu

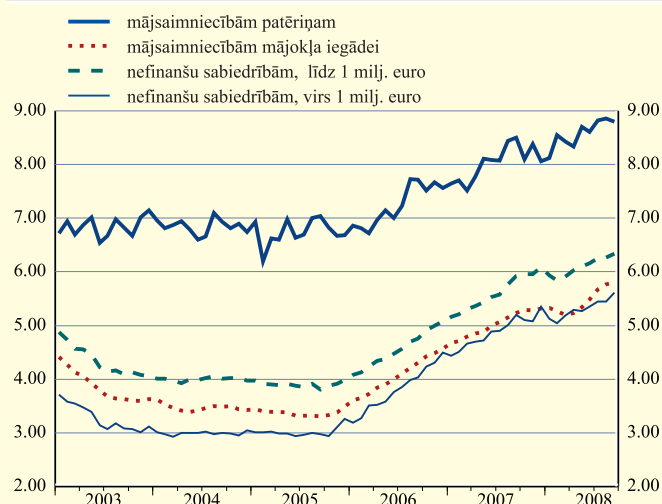
(gadā; %; bez izmaksām; perioda vidējie rādītāji)

Avots: ECB.

A22. No jauna izsniegtie kredīti ar mainīgo procentu likmi un procentu likmes darbības sākotnējo periodu līdz 1 gadam

(gadā; %; bez izmaksām; perioda vidējie rādītāji)

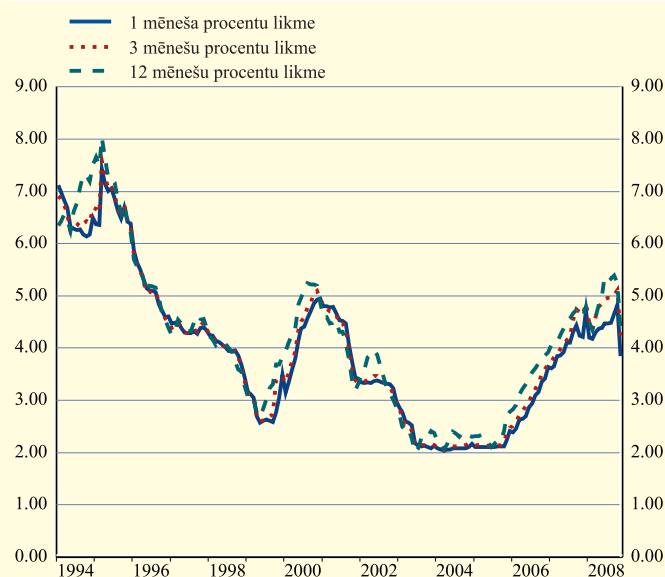
4.6. Naudas tirgus procentu likmes

(gadā; %; perioda vidējie rādītāji)

	Euro zona ^{1), 2)}					ASV	Japāna
	Noguldījumiem uz nakti (EONIA)	Noguldījumiem ar termiņu 1 mēnesis (EURIBOR)	Noguldījumiem ar termiņu 3 mēneši (EURIBOR)	Noguldījumiem ar termiņu 6 mēneši (EURIBOR)	Noguldījumiem ar termiņu 12 mēnešu (EURIBOR)	Noguldījumiem ar termiņu 3 mēneši (LIBOR)	Noguldījumiem ar termiņu 3 mēneši (LIBOR)
	1	2	3	4	5	6	7
2005	2.09	2.14	2.18	2.23	2.33	3.56	0.06
2006	2.83	2.94	3.08	3.23	3.44	5.19	0.30
2007	3.87	4.08	4.28	4.35	4.45	5.30	0.79
2007 III	4.05	4.28	4.49	4.56	4.65	5.45	0.89
IV	3.95	4.37	4.72	4.70	4.68	5.02	0.96
2008 I	4.05	4.23	4.48	4.48	4.48	3.26	0.92
II	4.00	4.41	4.86	4.93	5.05	2.75	0.92
III	4.25	4.54	4.98	5.18	5.37	2.91	0.90
2007 Nov.	4.02	4.22	4.64	4.63	4.61	4.96	0.91
Dec.	3.88	4.71	4.85	4.82	4.79	4.97	0.99
2008 Janv.	4.02	4.20	4.48	4.50	4.50	3.92	0.89
Febr.	4.03	4.18	4.36	4.36	4.35	3.09	0.90
Marts	4.09	4.30	4.60	4.59	4.59	2.78	0.97
Apr.	3.99	4.37	4.78	4.80	4.82	2.79	0.92
Maijs	4.01	4.39	4.86	4.90	4.99	2.69	0.92
Jūn.	4.01	4.47	4.94	5.09	5.36	2.77	0.92
Jūl.	4.19	4.47	4.96	5.15	5.39	2.79	0.92
Aug.	4.30	4.49	4.97	5.16	5.32	2.81	0.89
Sept.	4.27	4.66	5.02	5.22	5.38	3.12	0.91
Okt.	3.82	4.83	5.11	5.18	5.25	4.06	1.04
Nov.	3.15	3.84	4.24	4.29	4.35	2.28	0.91

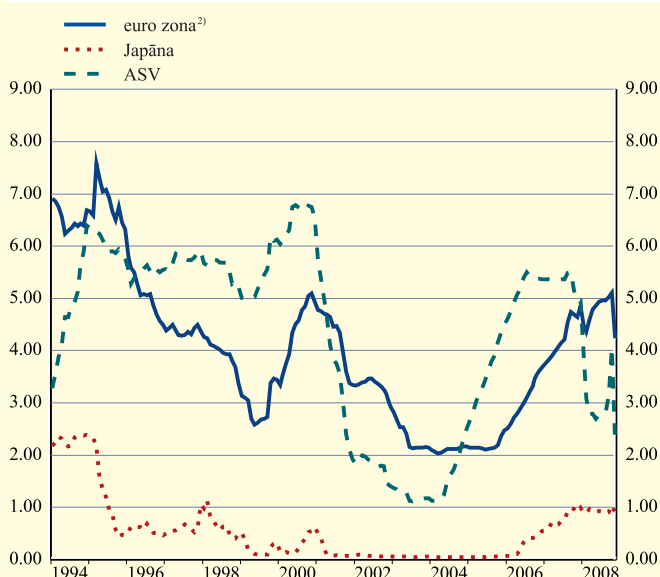
A23. Euro zonas naudas tirgus procentu likmes²⁾

(mēneša rādītājs; gadā; %)

A24. 3 mēnešu naudas tirgus procentu likmes

(mēneša rādītājs; gadā; %)

Avots: ECB.

- 1) Pirms 1999. gada janvāra tika aprēķinātas euro zonas sintētiskās procentu likmes, balstoties uz nacionālajām procentu likmēm, kas svērtas attiecībā pret IKP. Sīkāku informāciju sk. vispārējās piezīmēs.
- 2) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām. Sīkāku informāciju sk. vispārējās piezīmēs.

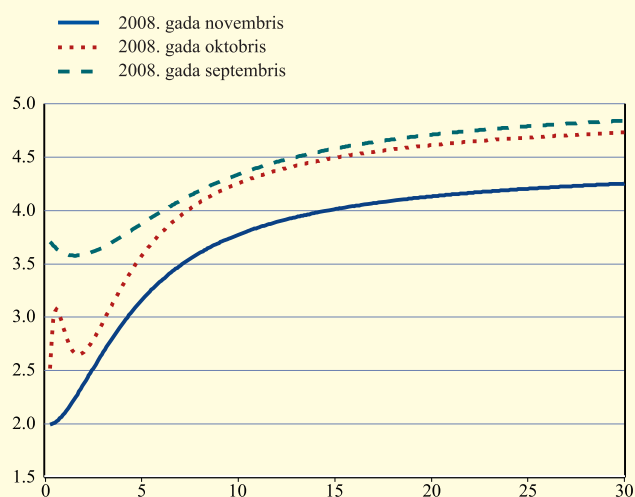
4.7. Euro zonas peļņas likmju līknes¹⁾

(euro zonas centrālo valdību obligācijās ar reitingu AAA; perioda beigas; likmes – % gadā; procentu likmju starpības – procentu punktos)

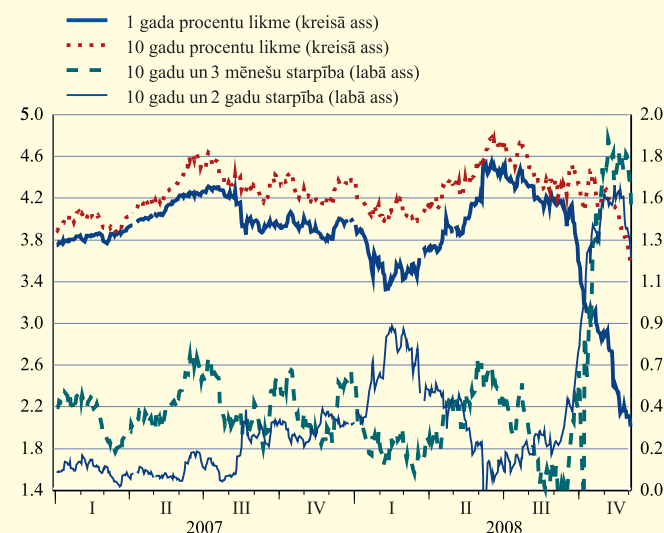
	Tagadnes darījumu procentu likmes								Tūlītējas nākotnes darījumu procentu likmes			
	3 mēnešu	1 gada	2 gadu	5 gadu	7 gadu	10 gadu	10 gadu – 3 mēnešu (starpība)	10 gadu – 2 gadu (starpība)	1 gada	2 gadu	5 gadu	10 gadu
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2006 Dec.	3.44	3.76	3.82	3.83	3.86	3.91	0.47	0.09	3.92	3.85	3.88	4.08
2007 Janv.	3.54	3.84	3.92	3.96	4.00	4.06	0.53	0.15	4.01	3.97	4.05	4.25
Febr.	3.63	3.79	3.80	3.81	3.85	3.92	0.29	0.12	3.85	3.77	3.90	4.13
Marts	3.70	3.92	3.95	3.93	3.96	4.02	0.33	0.08	4.03	3.93	3.97	4.25
Apr.	3.81	4.01	4.06	4.06	4.08	4.13	0.32	0.07	4.14	4.08	4.08	4.33
Maijs	3.86	4.21	4.31	4.32	4.33	4.37	0.51	0.06	4.44	4.37	4.33	4.51
Jūn.	3.90	4.26	4.38	4.43	4.46	4.51	0.61	0.13	4.51	4.48	4.49	4.68
Jūl.	3.98	4.23	4.28	4.28	4.30	4.36	0.38	0.08	4.36	4.28	4.32	4.53
Aug.	3.86	3.98	4.03	4.12	4.20	4.32	0.47	0.29	4.07	4.09	4.32	4.67
Sept.	3.80	3.96	4.03	4.15	4.25	4.38	0.57	0.35	4.08	4.13	4.39	4.75
Okt.	3.87	4.01	4.06	4.10	4.17	4.29	0.42	0.23	4.11	4.08	4.25	4.63
Nov.	3.86	3.84	3.82	3.91	4.03	4.21	0.35	0.39	3.81	3.80	4.19	4.76
Dec.	3.85	4.00	4.01	4.11	4.23	4.38	0.52	0.36	4.06	4.02	4.40	4.78
2008 Janv.	3.81	3.55	3.42	3.59	3.79	4.05	0.24	0.62	3.32	3.34	4.08	4.80
Febr.	3.83	3.42	3.20	3.43	3.72	4.06	0.23	0.86	3.04	3.03	4.16	4.99
Marts	3.87	3.70	3.60	3.70	3.87	4.13	0.26	0.54	3.53	3.49	4.10	4.91
Apr.	3.90	3.89	3.86	3.95	4.10	4.32	0.42	0.46	3.86	3.81	4.29	4.95
Maijs	3.88	4.20	4.28	4.27	4.35	4.52	0.64	0.24	4.41	4.29	4.40	5.03
Jūn.	4.21	4.49	4.62	4.63	4.65	4.73	0.52	0.11	4.73	4.72	4.64	5.00
Jūl.	4.20	4.31	4.31	4.31	4.39	4.53	0.33	0.21	4.36	4.27	4.46	4.93
Aug.	4.24	4.20	4.13	4.11	4.19	4.34	0.10	0.21	4.13	4.02	4.26	4.82
Sept.	3.71	3.60	3.59	3.88	4.09	4.34	0.63	0.75	3.52	3.67	4.45	5.00
Okt.	2.52	2.86	2.68	3.58	3.95	4.25	1.74	1.58	2.27	2.99	4.80	4.97
Nov.	2.00	2.10	2.38	3.16	3.49	3.77	1.78	1.40	2.33	2.97	4.16	4.48

A25. Euro zonas tagadnes darījumu peļņas likmju līknes

(% gadā; periods gados; perioda beigu dati)

A26. Euro zonas tagadnes darījumu procentu likmes un procentu likmju starpības

(dienas dati; likmes – % gadā; procentu likmju starpības – procentu punktos)

Avoti: ECB, EuroMTS sagatavotie pamatā esošie dati, Fitch Ratings noteiktie kredītreitings.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām. Sīkāku informāciju sk. vispārējās piezīmēs.

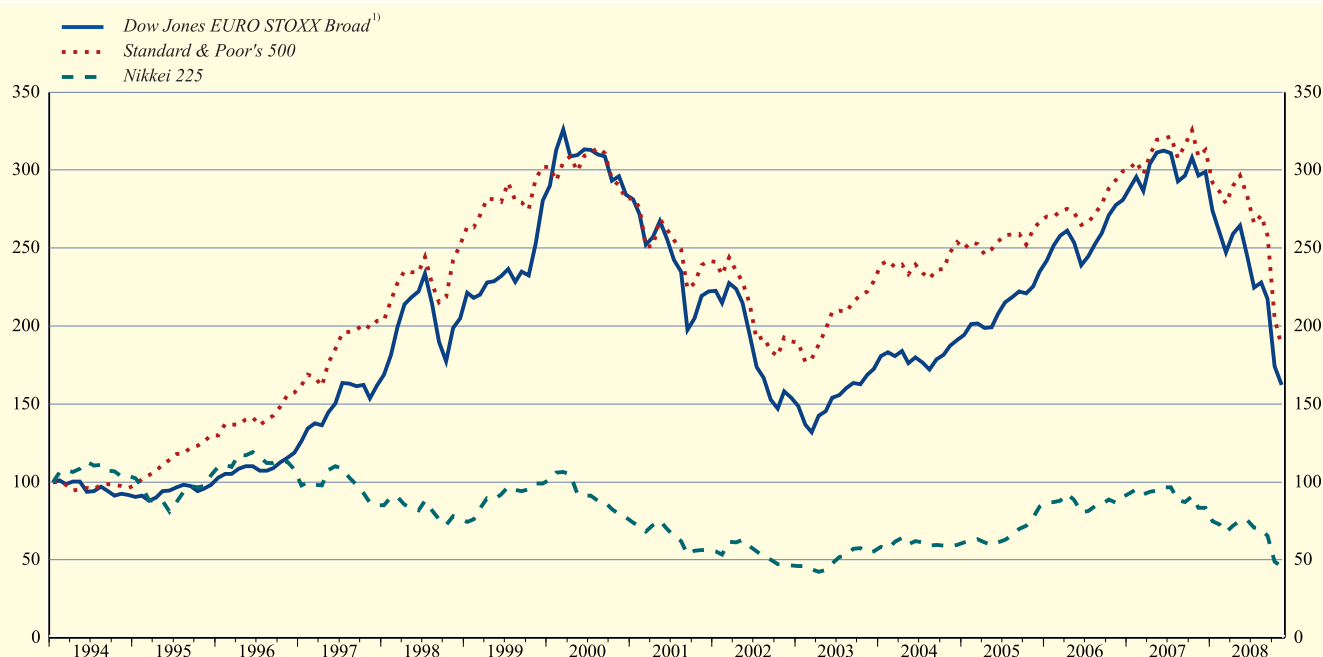
4.8. Akciju tirgus indeksi

(izteikti punktos; perioda vidējie rādītāji)

	Dow Jones EURO STOXX indeksi ¹⁾												ASV	Japāna
	Etalons		Galveno tautsaimniecības sektoru indeksi											
	Broad	50	Pamat- izejvielas	Patēriņa pakal- pojumi	Patēriņa preces	Nafta un gāze	Finanšu sektors	Rūpniecība	Tehnoloģijas	Komunālie pakal- pojumi	Telekomu- nikācijas	Veselības aprūpe	Standard & Poor's 500	Nikkei 225
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2005	293.8	3 208.6	307.0	181.3	245.1	378.6	287.7	307.3	297.2	334.1	433.1	457.0	1 207.4	12 421.3
2006	357.3	3 795.4	402.3	205.0	293.7	419.8	370.3	391.3	345.3	440.0	416.8	530.2	1 310.5	16 124.0
2007	416.4	4 315.8	543.8	235.4	366.5	449.6	408.3	488.4	383.4	561.4	492.7	519.2	1 476.5	16 984.4
2007 III	416.4	4 317.6	568.3	233.5	373.3	465.6	399.8	494.4	400.9	556.3	476.7	503.8	1 489.8	16 907.5
2007 IV	417.8	4 377.9	567.3	228.3	383.8	455.7	381.2	484.1	406.3	620.0	544.8	509.2	1 494.6	16 002.5
2008 I	361.8	3 809.4	520.9	194.0	327.1	412.0	318.1	413.3	339.2	573.3	490.1	454.4	1 351.7	13 372.7
2008 II	355.9	3 705.6	576.2	185.0	317.8	442.8	313.7	408.2	306.5	557.1	437.7	427.1	1 371.7	13 818.3
2008 III	309.7	3 278.8	506.0	162.2	282.2	382.8	260.5	345.7	285.6	494.8	412.4	407.4	1 252.7	12 758.7
2007 Nov. Dec.	411.4 414.5	4 314.9 4 386.0	549.1 564.0	225.3 224.1	380.2 375.8	450.3 452.5	369.1 374.0	477.1 481.8	400.8 397.8	624.1 634.9	555.0 552.6	501.9 518.6	1 461.3 1 480.0	15 514.0 15 520.1
2008 Janv.	380.2	4 042.1	529.7	202.3	338.7	431.4	339.7	426.3	351.2	602.9	528.4	492.9	1 380.3	13 953.4
2008 Febr.	360.6	3 776.6	520.7	194.0	323.8	407.6	311.9	417.7	356.2	573.9	493.2	452.6	1 354.6	13 522.6
2008 Marts	342.9	3 587.3	511.4	184.7	317.6	395.2	300.8	394.7	308.9	540.2	444.9	414.1	1 317.5	12 586.6
2008 Apr.	359.6	3 768.1	553.9	189.3	324.6	423.2	326.5	406.2	312.8	550.2	449.3	429.6	1 370.5	13 382.1
2008 Maijs	367.1	3 812.8	588.9	189.2	328.2	462.5	325.8	424.3	313.2	567.2	447.5	436.3	1 402.0	14 000.2
2008 Jūn.	340.2	3 527.8	586.2	176.1	299.6	442.6	287.6	393.5	292.8	553.8	415.3	414.7	1 341.3	14 084.6
2008 Jūl.	311.9	3 298.7	529.0	158.2	272.7	401.5	260.0	348.6	281.7	513.7	412.7	418.1	1 257.6	13 153.0
2008 Aug.	316.1	3 346.0	513.7	167.1	287.0	388.1	266.0	356.6	304.4	504.4	411.2	403.0	1 281.5	12 989.4
2008 Sept.	301.3	3 193.7	474.6	161.8	287.4	358.2	255.8	332.2	271.8	465.8	413.2	400.6	1 220.0	12 126.2
2008 Okt.	241.5	2 627.3	342.1	135.6	249.1	287.9	195.0	245.1	212.8	392.4	378.2	363.7	968.8	9 080.5
2008 Nov.	225.0	2 452.9	315.2	136.2	237.6	294.8	159.0	229.5	197.7	393.6	386.0	361.7	883.3	8 502.7

A27. Dow Jones EURO STOXX Broad, Standard & Poor's 500 un Nikkei 225

(1994. g. janvāris = 100; mēneša vidējie rādītāji)

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām. Sīkāku informāciju sk. vispārējās piezīmēs.

CENAS, PRODUKCIJAS IZLAIDE, PIEPRASĪJUMS UN DARBA TIRGI

5.1. SPCI, pārējās cenas un izmaksas

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, ja nav norādīts citādi; %)

1. Saskaņotais patēriņa cenu indekss¹⁾

	Kopā					Kopā (s.i. dati; pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu; %)						Papildpostenis: administratīvi regulējamās cenas ²⁾	
	Indekss 2005. g. = 100	Kopā		Preces	Pakalpojumi	Kopā	Apstrādātā pārtika	Neapstrādātā pārtika	Neenerģijas preces	Enerģija (s.n. dati)	Pakalpojumi	Kopējais SPCI, izņemot administratīvi regulējamās cenas	Administratīvi regulējamās cenas
			Kopā, izņemot neapstrādāto pārtiku un enerģiju										
Īpatsvars (%) ³⁾	100.0	100.0	82.6	59.1	40.9	100.0	11.9	7.6	29.8	9.8	40.9	88.8	11.2
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2004	97.9	2.1	2.1	1.8	2.6	-	-	-	-	-	-	1.9	3.6
2005	100.0	2.2	1.5	2.1	2.3	-	-	-	-	-	-	2.1	2.5
2006	102.2	2.2	1.5	2.3	2.0	-	-	-	-	-	-	2.1	2.7
2007	104.4	2.1	2.0	1.9	2.5	-	-	-	-	-	-	2.1	2.1
2007 IV	105.7	2.9	2.3	3.2	2.5	1.0	2.6	1.2	0.3	2.9	0.6	3.0	1.9
2008 I	106.4	3.4	2.5	3.9	2.6	1.0	2.0	0.5	0.2	3.4	0.7	3.5	2.5
II	108.1	3.6	2.5	4.5	2.4	1.1	1.1	1.1	0.2	6.0	0.6	3.7	2.7
III	108.4	3.8	2.5	4.7	2.6	0.7	0.9	1.0	0.1	2.1	0.7	3.9	3.3
IV	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2008 Jūn.	108.6	4.0	2.5	5.0	2.5	0.5	0.3	0.4	0.1	2.6	0.2	4.1	2.9
Jūl.	108.5	4.0	2.5	5.1	2.6	0.3	0.3	0.7	-0.2	1.3	0.2	4.2	3.2
Aug.	108.3	3.8	2.6	4.6	2.7	-0.1	0.3	-0.4	0.3	-3.0	0.3	3.9	3.3
Sept.	108.5	3.6	2.5	4.4	2.6	0.1	0.1	0.2	0.2	-0.4	0.0	3.7	3.4
Okt.	108.6	3.2	2.4	3.5	2.6	-0.1	0.1	0.5	0.2	-2.9	0.2	3.1	3.4
Nov. ⁴⁾	.	2.1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

	Preces						Pakalpojumi					
	Pārtika (ieskaitot alkoholiskos dzērienus un tabaku)			Rūpniecības preces			Mājoklis		Transports	Sakari	Atpūta un individuālie pakalpojumi	Citi
	Kopā	Apstrādātā pārtika	Neapstrādātā pārtika	Kopā	Neenerģijas preces	Enerģija	Īres maksa					
Īpatsvars (%) ³⁾	19.5	11.9	7.6	39.6	29.8	9.8	10.1	6.0	6.1	3.3	14.7	6.8
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
2004	2.3	3.4	0.6	1.6	0.8	4.5	2.4	1.9	2.8	-2.0	2.4	5.1
2005	1.6	2.0	0.8	2.4	0.3	10.1	2.6	2.0	2.7	-2.2	2.3	3.1
2006	2.4	2.1	2.8	2.3	0.6	7.7	2.5	2.1	2.5	-3.3	2.3	2.3
2007	2.8	2.8	3.0	1.4	1.0	2.6	2.7	2.0	2.6	-1.9	2.9	3.2
2007 IV	3.9	4.5	3.1	2.8	1.0	8.1	2.7	2.0	2.6	-2.1	3.0	3.2
2008 I	5.2	6.4	3.5	3.2	0.8	10.7	2.5	1.9	3.1	-2.5	3.2	3.2
II	5.7	6.9	3.7	3.9	0.8	13.6	2.3	1.9	3.6	-1.8	3.0	2.2
III	5.6	6.7	3.9	4.2	0.7	15.1	2.3	1.9	4.4	-2.4	3.4	2.3
IV	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2008 Maijs	5.8	6.9	3.9	3.9	0.7	13.7	2.3	1.9	3.8	-1.7	3.1	2.2
Jūn.	5.8	7.0	4.0	4.5	0.8	16.1	2.3	1.9	4.0	-1.9	3.2	2.2
Jūl.	6.1	7.2	4.4	4.6	0.5	17.1	2.3	1.9	4.1	-2.2	3.4	2.2
Aug.	5.6	6.8	3.7	4.2	0.7	14.6	2.2	1.9	4.8	-2.5	3.5	2.3
Sept.	5.2	6.2	3.6	4.0	0.9	13.5	2.3	1.9	4.5	-2.6	3.3	2.3
Okt.	4.4	5.1	3.4	3.1	1.0	9.6	2.3	1.9	4.6	-2.1	3.3	2.3

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām. Sīkāku informāciju sk. vispārējās piezīmēs.

2) ECB aplēses, balstoties uz Eurostat datiem; šie eksperimentālie statistiskie dati var sniegt tikai aptuvenus cenu administratīvās regulēšanas rādītājus, jo administratīvi regulējamo cenu pārmaiņas nevar pilnībā izolēt no pārējiem ietekmes faktoriem. Sk. piezīmi, kas paskaidro šā rādītāja aprēķināšanā izmantoto metodoloģiju (<http://www.ecb.europa.eu/stats/prices/hicp/html/index.en.html>).

3) Attiecas uz indeksa 2008. gada periodu.

4) Aplēse balstīta uz publiskotajiem provizoriskajiem valstu datiem (aptvēruma – aptuveni 95% no euro zonas), kā arī uz jaunāko informāciju par energoresursu cenām.

5.1. SPCI, pārējās cenas un izmaksas

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, ja nav norādīts citādi; %)

2. Ražotāju cenas rūpniecībā, būvniecības izmaksas un mājokļu cenas

	Ražotāju cenas rūpniecībā, izņemot būvniecību										Būvniecība ¹⁾	Mājokļu cenas ²⁾
	Kopā (indekss 2000. g. = 100)	Kopā		Rūpniecība, izņemot būvniecību un enerģētiku						Enerģētika		
		Apstrādes rūpniecība	Kopā	Starppatēriņa preces	Kapitālpreces	Patēriņa preces						
						Kopā	Izglītojuma preces	Īslaicīga lietojuma preces				
Īpatsvars (%) ⁵⁾	100.0	100.0	89.5	82.4	31.6	21.2	29.6	4.0	25.6	17.6		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2004	105.8	2.3	2.6	2.0	3.5	0.7	1.3	0.7	1.4	4.0	4.1	7.2
2005	110.1	4.1	3.2	1.9	2.9	1.4	1.1	1.3	1.1	13.6	2.8	7.6
2006	115.8	5.1	3.4	2.8	4.8	1.4	1.6	1.6	1.7	13.3	4.1	6.4
2007	119.1	2.8	3.1	3.2	4.8	1.8	2.3	1.9	2.4	1.7	4.0	4.2
2007 III	119.3	2.1	2.7	3.0	4.3	1.6	2.4	1.8	2.5	-0.7	3.7	-
IV	121.2	4.0	4.5	3.2	3.7	1.5	3.6	1.9	3.9	7.0	3.3	3.7 ⁴⁾
2008 I	123.6	5.4	5.4	3.6	4.2	1.5	4.4	2.3	4.8	11.7	3.1	-
II	127.0	7.1	6.3	3.8	4.5	1.8	4.4	2.3	4.8	18.0	4.0	-
III	129.5	8.5	6.5	4.3	5.9	2.2	3.8	2.5	4.0	22.7	-	-
2008 Maijs	127.1	7.1	6.4	3.8	4.3	1.8	4.4	2.3	4.8	18.2	-	-
Jūn.	128.3	8.0	6.9	4.0	4.9	2.0	4.5	2.3	4.8	21.5	-	-
Jūl.	130.0	9.2	7.3	4.4	5.8	2.1	4.2	2.5	4.5	25.0	-	-
Aug.	129.4	8.6	6.6	4.3	6.0	2.2	3.8	2.4	4.1	22.8	-	-
Sept.	129.1	7.9	5.6	4.1	5.8	2.3	3.3	2.5	3.4	20.4	-	-
Okt.	128.1	6.3	3.5	3.2	4.4	2.2	2.7	2.7	2.7	15.8	-	-

3. Preču cenas un iekšzemes kopprodukta deflatori

	Naftas cenas ⁵⁾ (euro par barelu)	Neenerģijas preču cenas						IKP deflatori							
		Svērums atbilstoši importam ⁶⁾			Svērums atbilstoši izmantošanai ⁷⁾			Kopā (indekss 2000. g. = 100)	Kopā	Iekšzemes pieprasījums				Eksports ⁸⁾	Imports ⁸⁾
		Kopā	Pārtikas preces	Nepār- tikas preces	Kopā	Pārtikas preces	Nepār- tikas preces			Kopā	Privātais patēriņš	Valdības patēriņš	Kopējā pamat- kapitāla veidošana		
Īpatsvars (%) ³⁾		100.0	35.2	64.8	100.0	44.3	55.7								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2004	30.5	11.6	2.3	17.5	10.3	2.1	17.8	109.4	1.9	2.1	2.1	2.0	2.5	1.0	1.5
2005	44.6	11.5	0.8	17.4	9.3	2.6	14.8	111.6	2.0	2.3	2.1	2.4	2.5	2.4	3.3
2006	52.9	27.4	5.6	37.7	24.4	5.6	37.9	113.7	1.9	2.4	2.2	2.0	2.9	2.7	3.9
2007	52.8	7.6	14.3	5.1	5.1	9.4	2.8	116.3	2.3	2.2	2.2	1.6	2.7	1.5	1.3
2007 III	54.2	3.4	26.4	-4.0	4.1	20.9	-4.4	116.7	2.3	2.2	2.1	1.5	2.5	1.3	1.0
IV	61.0	-2.2	22.9	-10.9	-2.9	17.8	-13.6	117.1	2.3	2.9	2.8	2.3	2.6	1.4	2.8
2008 I	64.2	7.8	35.6	-1.9	6.9	31.0	-5.4	117.9	2.1	2.9	3.0	2.0	2.3	2.2	4.1
II	78.5	2.3	33.4	-8.2	-0.2	20.8	-10.8	118.8	2.3	3.2	3.3	3.2	2.5	2.4	4.7
III	77.6	6.7	16.9	2.3	1.0	4.6	-1.3	119.3	2.3	3.3	3.6	2.1	2.6	2.9	5.4
2008 Jūn.	85.9	3.4	29.8	-6.4	-0.1	17.5	-9.7	-	-	-	-	-	-	-	-
Jūl.	85.3	6.9	25.3	-0.4	1.7	12.1	-4.4	-	-	-	-	-	-	-	-
Aug.	77.0	8.0	19.0	3.3	2.7	7.9	-0.6	-	-	-	-	-	-	-	-
Sept.	70.0	5.2	7.0	4.3	-1.4	-5.3	1.3	-	-	-	-	-	-	-	-
Okt.	55.2	-6.2	-3.7	-7.3	-10.8	-11.9	-10.1	-	-	-	-	-	-	-	-
Nov.	43.1	-7.5	-4.3	-9.0	-10.2	-7.4	-12.1	-	-	-	-	-	-	-	-

Avoti: Eurostat, ECB aprēķini, kas balstīti uz Eurostat datiem (5.1. sadaļas 2. tabulas 6. aile un 5.1. sadaļas 3. tabulas 8.–15. aile), ECB aprēķini, kas balstīti uz Thomson Financial Datastream datiem (5.1. sadaļas 3. tabulas 1. aile) un ECB aprēķini (5.1. sadaļas 2. tabulas 12. aile un 5.1. sadaļas 3. tabulas 2.–7. aile).

1) Dzīvojamo ēku ražošanas izmaksas.

2) Uz nesaskaņotiem valstu avotiem balstīti eksperimentāli dati (plašāku informāciju sk. ECB interneta lapā).

3) 2000. gadā.

4) Ceturkšņa dati par 2. (4.) ceturksni attiecas uz pusgada vidējiem rādītājiem attiecīgi 1. (2.) pusgadā. Tā kā daži valstu dati pieejami tikai par gadu, pusgada aplēse daļēji iegūta no gada rezultātiem. Tāpēc pusgada dati nav tik precīzi kā gada dati.

5) Brent Blend (piegādei pēc viena mēneša).

6) Attiecas uz cenām, kas izteiktas euro. Svērtas atbilstoši euro zonas importa struktūrai 2004.–2006. gadā.

7) Attiecas uz cenām, kas izteiktas euro. Svērtas atbilstoši euro zonas iekšzemes pieprasījumam (iekšzemes ražošana plus imports mīnus eksports) 2004.–2006. gadam. Eksperimentāli dati (plašāku informāciju sk. ECB interneta lapā).

8) Eksporta un importa deflatori attiecas uz precēm un pakalpojumiem un ietver pārrobežu tirdzniecību euro zonā.

5.1.SPCI, pārējās cenas un izmaksas

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

4. Vienības darbaspēka izmaksas, atlīdzība vienam nodarbinātajam un darba ražīgums

(sezonāli izlīdzināti dati)

	Kopā (indekss 2000. g. = 100)	Kopā	Ekonomisko darbību daļījumā					
			Lauksaimniecība, medniecība, mežsaimniecība un zvejniecība	Ieguves rūpniecība, apstrādes rūpniecība un enerģētika	Būvniecība	Tirdzniecība, remonts, viesnīcas un restorāni, transporta un sakari	Finanšu pakalpojumi, operācijas ar nekustamo īpašumu, noma un citi komercdarbība	
	1	2	3	4	5	6	7	8
Vienības darbaspēka izmaksas¹⁾								
2004	107.6	0.8	-11.3	-1.2	3.0	-0.1	2.4	2.0
2005	108.8	1.2	8.3	-1.0	3.0	1.3	2.0	2.0
2006	109.9	1.0	3.2	-0.4	3.3	0.0	2.6	2.1
2007	111.7	1.7	0.4	-0.4	3.6	1.5	2.5	2.1
2007 II	111.6	1.5	0.9	0.2	4.3	1.0	2.7	1.2
2007 III	111.8	1.6	0.5	-1.0	4.6	2.0	2.3	2.1
2007 IV	112.9	2.6	0.4	0.3	3.9	2.8	3.0	2.9
2008 I	113.5	2.6	0.9	1.3	1.8	2.4	3.8	2.9
2008 II	115.1	3.2	-0.3	2.2	2.2	3.6	2.6	4.5
Atlīdzība vienam nodarbinātajam								
2004	110.0	2.1	1.6	2.9	2.9	1.4	1.7	2.3
2005	112.1	1.9	2.2	1.8	2.0	2.1	2.4	1.8
2006	114.6	2.2	3.1	3.6	3.4	1.5	2.3	1.5
2007	117.5	2.5	2.4	2.8	3.0	2.2	2.1	2.6
2007 II	117.2	2.3	3.0	3.2	2.5	2.3	1.9	1.9
2007 III	117.6	2.3	2.2	2.4	2.9	2.4	1.8	2.4
2007 IV	118.9	2.9	2.5	3.2	3.3	2.3	2.4	3.4
2008 I	120.0	3.1	3.7	3.5	4.1	2.4	2.8	3.1
2008 II	121.2	3.5	3.9	3.2	4.9	2.8	2.3	4.4
Darba ražīgums²⁾								
2004	102.3	1.3	14.6	4.2	-0.2	1.5	-0.7	0.3
2005	103.0	0.7	-5.6	2.8	-0.9	0.7	0.4	-0.1
2006	104.3	1.2	-0.1	3.9	0.1	1.5	-0.2	-0.6
2007	105.2	0.8	2.0	3.2	-0.6	0.8	-0.4	0.4
2007 II	105.0	0.9	2.1	3.0	-1.7	1.3	-0.8	0.7
2007 III	105.2	0.7	1.7	3.4	-1.6	0.4	-0.5	0.3
2007 IV	105.3	0.4	2.1	2.9	-0.6	-0.5	-0.6	0.5
2008 I	105.7	0.6	2.9	2.2	2.3	0.0	-1.0	0.2
2008 II	105.3	0.3	4.2	0.9	2.6	-0.8	-0.3	-0.2

5. Darbaspēka stundas izmaksas³⁾

	Kopā (s.i. indekss 2000. g. = 100)	Kopā	Komponentu daļījumā		Atsevišķu ekonomisko darbību daļījumā			Papildpostenis: vienošanās ceļā noteiktās darba algas rādītājs ⁴⁾
			Darba samaksa	Darba devēju sociālie maksājumi	Ieguves rūpniecība, apstrādes rūpniecība un enerģētika	Būvniecība	Pakalpojumi	
	1	2	3	4	5	6	7	8
Īpatsvars (%) ⁵⁾	100.0	100.0	73.1	26.9	34.6	9.1	56.3	
2004	113.7	2.6	2.4	3.2	2.9	2.7	2.3	2.1
2005	116.4	2.4	2.5	2.2	2.4	2.0	2.5	2.1
2006	119.2	2.5	2.6	2.1	3.4	1.6	2.0	2.3
2007	122.3	2.6	2.8	2.2	2.6	3.1	2.6	2.2
2007 III	122.7	2.5	2.6	2.3	2.1	3.5	2.6	2.2
2007 IV	123.7	2.9	3.2	2.0	2.9	3.8	2.7	2.1
2008 I	124.7	3.5	3.7	2.7	4.3	4.1	2.9	2.9
2008 II	125.4	2.7	2.8	2.2	3.0	3.8	2.3	2.8
2008 III								3.4

Avoti: Eurostat, ECB aprēķini, kas balstīti uz Eurostat datiem (5.1. sadaļas 4. tabula un 5.1. sadaļas 5. tabulas 7. aile), un ECB aprēķini (5.1. sadaļas 5. tabulas 8. aile).

1) Atlīdzība (faktiskajās cenās) vienam nodarbinātajam attiecībā pret pievienoto vērtību (apjoms) uz vienu nodarbināto iedzīvotāju.

2) Pievienotā vērtība (apjoms) uz vienu nodarbināto iedzīvotāju.

3) Darbaspēka stundas izmaksas visā tautsaimniecībā, izņemot lauksaimniecību, valsts pārvaldi, izglītību, veselību un citur neklasificētus pakalpojumus. Datu pārklājums atšķiras, tāpēc komponentu aplēses var neatbilst kopsummai.

4) Eksperimentāli dati (plašāku informāciju sk. ECB interneta lapā).

5) 2000. gadā.

5.2. Produkcijas izlaide un pieprasījums

1. IKP un izdevumu posteņi

	IKP							
	Kopā	Iekšzemes pieprasījums				Ārējā bilance ¹⁾		
		Kopā	Privātais patēriņš	Valdības patēriņš	Kopējā pamatkapitāla veidošana	Pārmaiņas krājumos ²⁾	Kopā	Imports ¹⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8
Faktiskajās cenās (mljrd. euro; sezonāli izlīdzināti dati)								
2004	7 808.0	7 651.3	4 470.3	1 594.5	1 578.3	8.2	156.7	2 863.5
2005	8 104.6	7 982.0	4 644.6	1 657.6	1 673.5	6.3	122.6	3 083.7
2006	8 508.4	8 403.9	4 843.6	1 723.6	1 823.0	13.7	104.5	3 435.5
2007	8 931.0	8 793.4	5 030.4	1 790.8	1 951.0	21.2	137.6	3 692.9
2007 III	2 246.4	2 213.3	1 264.9	449.5	489.7	9.2	33.1	934.9
IV	2 262.4	2 231.4	1 278.7	454.1	498.0	0.5	31.1	942.3
2008 I	2 292.3	2 262.2	1 288.3	457.3	508.7	7.8	30.1	968.0
II	2 306.2	2 279.3	1 297.7	468.1	508.4	5.1	26.9	973.8
III	2 312.0	2 301.4	1 309.7	469.2	506.7	15.7	10.6	985.3
procentos no IKP								
2007	100.0	98.5	56.3	20.1	21.8	0.2	1.5	-
Ķēdes indeksu veidā agregētie apjomi (iepriekšējā gada cenās; sezonāli izlīdzināti dati ³⁾)								
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni (%)								
2007 III	0.6	0.7	0.4	0.5	1.0	-	-	1.8
IV	0.3	0.0	0.2	0.3	1.0	-	-	0.4
2008 I	0.7	0.6	0.0	0.3	1.4	-	-	1.7
II	-0.2	-0.3	-0.2	0.8	-0.9	-	-	-0.1
III	-0.2	0.3	0.0	0.8	-0.6	-	-	0.4
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (%)								
2004	2.1	1.9	1.6	1.6	2.3	-	-	7.4
2005	1.7	1.9	1.7	1.5	3.2	-	-	5.0
2006	2.9	2.7	2.0	1.9	5.5	-	-	8.3
2007	2.6	2.4	1.6	2.3	4.3	-	-	5.9
2007 III	2.6	2.2	1.8	2.4	3.6	-	-	7.2
IV	2.1	2.1	1.2	2.1	3.2	-	-	3.9
2008 I	2.1	1.6	1.2	1.4	3.7	-	-	5.3
II	1.4	1.0	0.4	2.0	2.6	-	-	3.9
III	0.6	0.6	0.0	2.3	0.9	-	-	2.4
īpatsvars IKP ceturkšņa procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)								
2007 III	0.6	0.7	0.2	0.1	0.2	0.2	-0.1	-
IV	0.3	0.0	0.1	0.1	0.2	-0.3	0.3	-
2008 I	0.7	0.6	0.0	0.1	0.3	0.2	0.1	-
II	-0.2	-0.3	-0.1	0.2	-0.2	-0.1	0.1	-
III	-0.2	0.3	0.0	0.2	-0.1	0.3	-0.5	-
īpatsvars IKP gada procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)								
2004	2.1	1.9	0.9	0.3	0.5	0.2	0.3	-
2005	1.7	1.8	1.0	0.3	0.7	-0.1	-0.1	-
2006	2.9	2.7	1.1	0.4	1.1	0.0	0.2	-
2007	2.6	2.3	0.9	0.5	0.9	0.1	0.3	-
2007 III	2.6	2.2	1.0	0.5	0.8	-0.1	0.4	-
IV	2.1	2.0	0.7	0.4	0.7	0.2	0.1	-
2008 I	2.1	1.6	0.7	0.3	0.8	-0.2	0.5	-
II	1.4	1.0	0.2	0.4	0.6	-0.1	0.4	-
III	0.6	0.6	0.0	0.5	0.2	0.0	0.0	-

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Eksports un imports aptver preces un pakalpojumus, ieskaitot pārrobežu tirdzniecību euro zonas teritorijā. Tie pilnībā neatbilst 7.1.2. un 7.3.1. tabulai.

2) Ieskaitot vērtslietu iegādi (izņemot realizāciju).

3) Gada dati nav koriģēti atbilstoši darbadienu skaitam.

5.2. Produkcijas izlaide un pieprasījums

2. Pievienotā vērtība ekonomiskās darbības veidu dalījumā

	Kopējā pievienotā vērtība (bāzes cenās)							Produktu nodokļi mīnus subsīdijas
	Kopā	Lauksaimniecība, medniecība, mežsaimniecība un zvejniecība	Ieguves rūpniecība, apstrādes rūpniecība un enerģētika	Būvniecība	Tirdzniecība, remonts, viesnīcas un restorāni, transporta un sakari	Finanšu pakalpojumi, operācijas ar nekustamo īpašumu, noma un cita komercdarbība	Valsts pārvalde, izglītība, veselība un pārējie pakalpojumi	
	1	2	3	4	5	6	7	8
Faktiskajās cenās (mljrd. euro; sezonāli izlīdzināti dati)								
2004	7 011.1	154.4	1 434.7	412.5	1 491.9	1 916.7	1 600.8	796.9
2005	7 263.9	142.7	1 472.0	439.6	1 530.7	2 015.6	1 663.4	840.7
2006	7 598.3	139.6	1 540.0	476.2	1 593.1	2 130.9	1 718.5	910.1
2007	7 978.1	149.6	1 616.4	516.0	1 655.5	2 252.2	1 788.4	953.0
2007 III	2 007.9	38.0	407.4	129.4	416.9	567.3	448.8	238.5
IV	2 025.9	38.7	409.2	132.3	418.7	573.0	454.0	236.5
2008 I	2 051.7	39.9	416.1	136.3	423.8	579.1	456.4	240.6
II	2 069.3	39.5	417.0	136.3	424.6	587.2	464.6	236.9
III	2 075.2	39.1	411.9	136.7	428.9	594.1	464.6	236.8
pievienotā vērtība (%)								
2007	100.0	1.9	20.3	6.5	20.8	28.2	22.4	-
Ķēdes indeksu veidā agregētie apjomi (iepriekšējā gada cenās; sezonāli izlīdzināti dati ¹⁾)								
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni (%)								
2007 III	0.6	-1.0	1.0	-0.1	0.5	0.8	0.4	0.7
IV	0.5	1.3	0.5	0.9	0.2	0.6	0.3	-0.7
2008 I	0.6	1.5	0.3	2.6	0.6	0.6	0.1	1.7
II	0.0	0.1	-0.6	-1.8	-0.4	0.7	0.4	-1.2
III	-0.2	-0.5	-1.4	-1.4	-0.2	0.2	0.6	0.0
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (%)								
2004	2.3	11.9	2.8	1.1	2.8	1.6	1.5	0.8
2005	1.7	-6.5	1.7	1.8	1.4	2.8	1.4	1.7
2006	2.8	-2.0	3.5	2.7	3.1	3.7	1.3	3.3
2007	2.9	0.8	3.4	3.3	2.6	3.7	1.7	0.6
2007 III	2.8	0.3	3.6	2.2	2.6	3.5	1.7	1.2
IV	2.5	0.6	3.2	1.7	1.7	3.4	1.8	-0.8
2008 I	2.3	1.2	2.7	2.8	2.3	2.8	1.2	0.5
II	1.6	2.0	1.2	1.6	0.9	2.6	1.2	0.4
III	0.7	2.5	-1.2	0.2	0.2	2.0	1.4	-0.3
īpatsvars pievienotās vērtības ceturksņa procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)								
2007 III	0.6	0.0	0.2	0.0	0.1	0.2	0.1	-
IV	0.5	0.0	0.1	0.1	0.0	0.2	0.1	-
2008 I	0.6	0.0	0.1	0.2	0.1	0.2	0.0	-
II	0.0	0.0	-0.1	-0.1	-0.1	0.2	0.1	-
III	-0.2	0.0	-0.3	-0.1	0.0	0.1	0.1	-
īpatsvars pievienotās vērtības gada procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)								
2004	2.3	0.3	0.6	0.1	0.6	0.4	0.4	-
2005	1.7	-0.1	0.4	0.1	0.3	0.8	0.3	-
2006	2.8	0.0	0.7	0.2	0.7	1.0	0.3	-
2007	2.9	0.0	0.7	0.2	0.6	1.0	0.4	-
2007 III	2.8	0.0	0.7	0.1	0.6	1.0	0.4	-
IV	2.5	0.0	0.6	0.1	0.4	1.0	0.4	-
2008 I	2.3	0.0	0.5	0.2	0.5	0.8	0.3	-
II	1.6	0.0	0.2	0.1	0.2	0.7	0.3	-
III	0.7	0.0	-0.2	0.0	0.0	0.6	0.3	-

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Gada dati nav koriģēti atbilstoši darbadienu skaitam.

5.2. Produkcijas izlaide un pieprasījums

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, ja nav norādīts citādi; %)

3. Rūpnieciskā ražošana

	Kopā	Rūpniecība, izņemot būvniecību									Būvniecība	
		Kopā (s.i. indekss 2000. g. = 100)	Kopā		Rūpniecība, izņemot būvniecību un enerģētiku					Enerģētika		
			Apstrādes rūpniecība	Kopā	Starppatēriņa preces	Kapitāl- preces	Patēriņa preces					
							Kopā	Ilglietojuma	Īslaicīga lietojuma			
Īpatsvars (%) ¹⁾	100.0	82.8	82.8	74.8	73.7	29.9	22.2	21.6	3.6	18.0	9.0	17.2
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2005	1.4	104.0	1.4	1.4	1.2	0.9	3.0	0.5	-0.7	0.7	1.4	0.7
2006	4.0	108.2	4.0	4.4	4.4	4.9	5.9	2.5	4.4	2.2	0.7	3.9
2007	3.5	111.9	3.4	4.0	3.7	3.9	6.0	2.3	1.1	2.5	-0.6	3.2
2007 IV	2.6	113.0	3.0	2.6	2.0	1.9	5.3	0.6	-2.7	1.2	5.5	-0.5
2008 I	2.4	113.1	2.5	1.9	1.8	1.5	5.1	0.3	-1.5	0.6	4.4	1.3
II	0.7	112.4	1.1	1.3	1.0	0.5	3.9	-1.2	-2.7	-1.0	1.6	-2.2
III	-1.9	111.3	-1.6	-1.7	-2.1	-2.0	-0.3	-2.7	-6.4	-2.1	0.1	-3.2
2008 Apr.	3.4	113.9	4.3	4.7	4.7	3.0	7.8	0.9	1.4	0.8	6.4	-1.8
Maijs	-0.5	111.7	-0.3	-0.3	-0.9	-0.4	2.6	-3.3	-5.1	-3.0	-0.6	-1.8
Jūn.	-0.8	111.6	-0.4	-0.4	-0.7	-0.9	1.6	-1.3	-4.1	-0.8	-0.9	-2.8
Jūl.	-1.5	111.3	-1.1	-1.2	-1.3	-1.7	-0.2	-1.5	-5.4	-0.9	0.4	-3.3
Aug.	-0.9	112.3	-0.7	-0.9	-1.5	0.0	0.8	-3.6	-6.4	-3.3	0.4	-1.9
Sept.	-3.0	110.3	-2.7	-2.7	-3.3	-3.9	-1.2	-3.0	-7.4	-2.3	-0.5	-4.1
	pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (s.i. dati; %)											
2008 Apr.	0.8	-	1.1	0.5	2.1	0.6	2.3	0.5	2.1	0.3	-1.0	-0.5
Maijs	-1.8	-	-2.0	-1.6	-2.5	-1.6	-2.3	-1.8	-3.4	-1.5	-2.2	-0.3
Jūn.	-0.2	-	-0.1	-0.1	0.0	-0.2	-0.3	0.7	0.5	0.7	0.4	-0.8
Jūl.	-0.1	-	-0.2	-0.2	-0.3	-0.3	-0.4	-0.3	-1.0	-0.1	0.9	0.0
Aug.	0.7	-	0.9	0.8	0.9	1.4	1.4	-0.2	0.9	-0.3	1.1	0.3
Sept.	-1.7	-	-1.7	-1.8	-2.2	-2.9	-1.9	-0.8	-2.7	-0.5	-1.0	-1.4

4. Rūpniecības jaunie pasūtījumi un apgrozījums, mazumtirdzniecība un reģistrētie jaunie viegie automobiļi

	Rūpniecības jaunie pasūtījumi		Rūpniecības apgrozījums		Mazumtirdzniecība							Reģistrētie jaunie viegie automobiļi	
	Apstrādes rūpniecība ²⁾ (faktiskajās cenās)		Apstrādes rūpniecība (faktiskajās cenās)		Faktiskajās cenās	Salīdzināmajās cenās						Kopā (s.i. dati, tūkst.) ³⁾	Kopā
	Kopā (s.i. indekss 2000. g. = 100)	Kopā	Kopā (s.i. indekss 2000. g. = 100)	Kopā	Kopā (s.i. indekss 2000. g. = 100)	Kopā	Pārtikas preces, alkoholiskie dzērieni, taba- kas izstrādājumi	Nepārtikas preces					
								Tekstil- izstrādājumi, apģērbs, apavi	Mājsaimnie- cības ierīces				
Īpatsvars (%) ¹⁾	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	43.7	56.3	10.6	14.8		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2005	109.2	3.9	110.8	3.6	2.3	106.8	1.4	0.8	1.8	2.6	1.4	939	0.9
2006	119.3	9.3	118.9	7.3	2.9	108.5	1.6	0.3	2.5	2.7	4.4	968	3.0
2007	128.9	8.3	126.2	6.3	2.4	109.5	0.9	-0.3	1.8	3.3	2.0	964	-0.4
2007 IV	131.6	8.3	127.2	5.3	2.1	109.2	-0.3	-0.8	0.1	0.3	-1.3	980	0.4
2008 I	130.6	3.7	131.1	4.3	3.1	108.9	-0.2	-1.5	0.6	0.1	-1.3	945	-0.6
II	128.7	0.1	132.0	6.2	1.9	108.0	-1.5	-2.4	-0.9	-2.4	-2.2	904	-5.0
III	125.9	-1.4	130.7	3.9	2.1	108.0	-1.5	-2.2	-1.0	-1.0	-3.5	891	-9.0
2008 Maijs	126.8	-4.5	130.8	0.8	3.8	108.5	0.3	-0.8	0.7	5.4	-0.8	891	-9.9
Jūn.	126.6	-6.8	132.5	4.0	0.9	107.6	-3.2	-4.2	-2.4	-3.2	-4.7	885	-6.6
Jūl.	129.1	3.2	131.7	6.3	2.1	107.9	-1.5	-2.2	-0.8	0.0	-3.0	886	-8.6
Aug.	127.0	-6.7	132.1	-2.4	2.1	108.0	-1.7	-2.1	-1.5	-2.9	-4.0	901	-8.6
Sept.	121.7	-1.8	128.3	6.8	2.0	108.1	-1.4	-2.2	-0.7	-0.5	-3.5	886	-9.7
Okt.	.	.	.	.	1.1	107.2	-2.1	-2.1	-2.2	.	.	854	-14.2
	pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (s.i. dati; %)												
2008 Maijs	-	-4.3	-	-1.3	0.8	-	0.6	0.1	1.0	6.1	0.1	-	-4.9
Jūn.	-	-0.1	-	1.3	-0.6	-	-0.8	-0.7	-0.8	-2.8	-1.7	-	-0.7
Jūl.	-	1.9	-	-0.6	0.6	-	0.3	-0.2	0.6	2.4	1.1	-	0.1
Aug.	-	-1.6	-	0.4	0.2	-	0.1	0.4	-0.1	-1.7	-0.3	-	1.7
Sept.	-	-4.1	-	-2.9	0.2	-	0.0	0.1	0.0	2.6	-0.8	-	-1.6
Okt.	-	.	-	.	-0.5	-	-0.8	-0.5	-0.9	.	.	-	-3.7

Avoti: Eurostat, izņemot 5.2. sadaļas 4. tabulas 12. un 13. aili (ECB aprēķini, kas balstīti uz Eiropas Automobiļu ražotāju asociācijas (ACEA) datiem).

1) 2000. gadā.

2) Ietver apstrādes rūpniecības nozares, kur ražošanu galvenokārt nodrošina pasūtījumi; 2000. gadā to īpatsvars visā rūpniecībā bija 62.6%.

3) Gada un ceturkšņa rādītāji ir attiecīgā perioda vidējie mēneša rādītāji.

5.2. Produkcijas izlaide un pieprasījums

(procentu starpība, ¹⁾ ja nav norādīts citādi; sezonāli izlīdzināti dati)

5. Uzņēmumu un patērētāju apsekojumi

	Ekonomiskā noskaņojuma rādītājs ²⁾ (ilgttermiņa vidējais rādītājs = 100)	Apstrādes rūpniecība				Patērētāju konfidences rādītājs					
		Ražotāju konfidences rādītājs				Jaudu izmantošana ³⁾ (%)	Kopā ⁴⁾	Finansiālā situācija turpmākajos 12 mēnešos	Ekonomiskā situācija turpmākajos 12 mēnešos	Bezdarba situācija turpmākajos 12 mēnešos	Uzkrājumi turpmākajos 12 mēnešos
		Kopā ⁴⁾	Pasūtījumi	Gatavo preču krājumi	Ražošanas prognozes						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2004	98.7	-5	-15	8	10	81.4	-14	-4	-14	30	-9
2005	97.4	-7	-17	11	6	81.2	-14	-4	-15	28	-9
2006	106.3	2	0	6	13	83.2	-9	-3	-9	15	-9
2007	108.4	4	5	5	13	84.2	-5	-2	-4	5	-8
2007 III	108.7	4	5	6	13	84.0	-4	-2	-3	3	-7
IV	104.3	2	1	7	11	84.0	-8	-4	-10	7	-10
2008 I	100.5	0	-1	7	10	83.9	-12	-7	-17	11	-12
II	96.5	-3	-6	9	7	83.3	-15	-10	-22	13	-14
III	88.5	-10	-15	12	-2	82.2	-19	-12	-28	23	-15
2008 Jūn.	94.8	-5	-9	10	5	-	-17	-12	-25	14	-16
Jūl.	89.5	-8	-13	11	1	82.8	-20	-13	-30	20	-16
Aug.	88.5	-9	-13	12	-3	-	-19	-12	-28	23	-14
Sept.	87.5	-12	-20	13	-4	-	-19	-11	-26	24	-15
Okt.	80.0	-18	-26	15	-13	81.6	-24	-12	-33	34	-15
Nov.	74.9	-25	-35	17	-22	-	-25	-11	-32	44	-15

	Būvniecības konfidences rādītājs			Mazumtirdzniecības konfidences rādītājs				Pakalpojumu konfidences rādītājs			
	Kopā ⁴⁾	Pasūtījumi	Nodarbinātības prognozes	Kopā ⁴⁾	Pašreizējā situācija komercdarbībā	Krājumu apjoms	Prognozētā situācija komercdarbībā	Kopā ⁴⁾	Komerc- darbības klimats	Pieprasījums pēdējos mēnešos	Pieprasījums turpmākajos mēnešos
	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
2004	-12	-19	-4	-8	-12	14	2	11	6	8	18
2005	-7	-11	-2	-7	-12	13	4	11	5	10	18
2006	1	-4	5	1	3	14	13	18	13	18	24
2007	-1	-8	7	1	4	15	12	19	16	19	23
2007 III	0	-8	7	1	7	14	11	20	16	20	24
IV	-3	-11	4	0	4	16	13	15	11	14	20
2008 I	-7	-14	-1	-1	2	16	12	10	4	12	15
II	-11	-17	-4	-3	-1	16	7	8	3	9	13
III	-14	-21	-7	-9	-10	17	-1	1	-7	3	6
2008 Jūn.	-11	-19	-4	-4	-3	17	7	9	4	10	14
Jūl.	-14	-23	-6	-9	-10	17	1	1	-8	4	7
Aug.	-13	-20	-6	-10	-8	19	-4	1	-7	4	5
Sept.	-16	-22	-10	-8	-11	14	0	0	-7	2	6
Okt.	-20	-27	-14	-13	-14	17	-9	-7	-13	-4	-3
Nov.	-24	-31	-16	-13	-11	16	-12	-12	-20	-8	-7

Avots: Eiropas Komisija (Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts).

- 1) Starpība starp pozitīvas un negatīvas atbildes sniegušo respondentu īpatnību.
- 2) Ekonomiskā noskaņojuma rādītājs veidojas no ražotāju, pakalpojumu, patērētāju, būvniecības un mazumtirdzniecības konfidences rādītājiem; ražotāju konfidences rādītāja īpatnsvirs ir 40%, pakalpojumu konfidences rādītāja īpatnsvirs ir 30%, patērētāju konfidences rādītāja īpatnsvirs ir 20%, un divu pārējo rādītāju īpatnsvirs ir katram 5%. Ekonomiskā noskaņojuma rādītāja vērtība virs (zem) 100 norāda uz ekonomisko noskaņojumu virs (zem) vidējā līmeņa (aprēķināts par periodu no 1990. gada līdz 2007. gadam).
- 3) Dati tiek vākti katru gadu janvārī, aprīlī, jūlijā un oktobrī. Uzrādītie ceturkšņa dati ir divu sekojošu apsekojumu vidējie rādītāji. Gada dati veidojas no ceturkšņa vidējiem rādītājiem.
- 4) Konfidences rādītāji tiek aprēķināti kā uzrādīto komponentu parastie vidējie rādītāji; krājumu (4. un 17. aile) un bezdarba (10. aile) novērtējumi tiek lietoti ar pretēju zīmi, lai aprēķinātu konfidences rādītājus.

5.3. Darba tirgus¹⁾

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

1. Nodarbinātība

	Tautsaimniecībā pavisam		Pēc nodarbinātības statusa		Pēc ekonomiskās darbības veida					
	Milj. (s.i. dati)		Darba ņēmēji	Paš-nodarbinātie	Lauksaimniecība, medniecība, mežsaimniecība un zvejniecība	Ieguves rūpniecība, apstrādes rūpniecība un enerģētika	Būvniecība	Tirdzniecība, remonts, viesnīcas un restorāni, transports un sakari	Finanšu pakalpojumi, operācijas ar nekustamo īpašumu, noma un cita komercdarbība	Valsts pārvalde, izglītība, veselība un pārējie pakalpojumi
Īpatsvars (%) ²⁾	100.0	100.0	85.0	15.0	3.9	17.1	7.8	25.4	15.8	30.0
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2004	138.410	0.8	0.7	1.2	-2.3	-1.4	1.3	1.3	2.3	1.3
2005	139.733	1.0	1.1	0.3	-1.0	-1.1	2.7	0.7	2.4	1.5
2006	141.992	1.6	1.8	0.7	-1.9	-0.4	2.6	1.6	3.9	1.9
2007	144.502	1.8	1.9	0.8	-1.2	0.3	3.9	1.8	4.1	1.3
2007 II	144.298	1.7	1.9	0.7	-1.5	0.4	4.6	1.5	4.4	0.9
2007 III	144.879	1.9	1.9	1.5	-1.4	0.2	3.6	2.3	3.9	1.4
2007 IV	145.269	1.7	2.0	0.5	-1.7	0.2	2.3	2.3	3.9	1.3
2008 I	145.715	1.5	1.7	0.7	-1.5	0.5	0.8	2.3	3.7	1.0
2008 II	145.985	1.2	1.4	0.1	-2.0	0.3	-1.2	1.7	2.9	1.4
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni (s.i. dati; %)										
2007 II	0.737	0.5	0.5	0.5	-0.4	0.1	0.5	0.9	1.3	0.1
2007 III	0.580	0.4	0.4	0.3	-1.2	0.0	0.0	0.7	0.8	0.5
2007 IV	0.391	0.3	0.5	-0.8	-0.5	0.1	0.0	0.1	0.7	0.4
2008 I	0.446	0.3	0.3	0.5	0.5	0.2	0.1	0.4	0.9	0.0
2008 II	0.270	0.2	0.2	0.0	-1.0	0.0	-1.1	0.4	0.4	0.5

2. Bezdarbs

(sezonāli izlīdzināti dati)

	Kopā		Pēc vecuma ³⁾				Pēc dzimuma ⁴⁾			
	Milj.	No darbaspēka; %	Pieaugušie		Jaunieši		Vīrieši		Sievietes	
			Milj.	No darbaspēka; %	Milj.	No darbaspēka; %	Milj.	No darbaspēka; %	Milj.	No darbaspēka; %
Īpatsvars (%) ²⁾	100.0		78.2		21.8		49.6		50.4	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2004	13.100	8.8	10.160	7.7	2.941	17.1	6.555	7.9	6.546	10.0
2005	13.283	8.8	10.339	7.8	2.944	17.2	6.698	8.0	6.585	9.9
2006	12.512	8.2	9.774	7.3	2.738	16.2	6.213	7.4	6.299	9.3
2007	11.361	7.4	8.884	6.5	2.477	14.8	5.587	6.6	5.774	8.4
2007 III	11.308	7.4	8.836	6.5	2.472	14.7	5.579	6.6	5.728	8.3
2007 IV	11.135	7.2	8.697	6.3	2.438	14.6	5.493	6.5	5.642	8.2
2008 I	11.147	7.2	8.702	6.3	2.446	14.5	5.506	6.5	5.641	8.1
2008 II	11.380	7.4	8.859	6.4	2.521	15.0	5.700	6.7	5.680	8.2
2008 III	11.684	7.5	9.109	6.6	2.575	15.3	5.909	6.9	5.775	8.3
2008 Maijs	11.399	7.4	8.871	6.4	2.529	15.1	5.711	6.7	5.688	8.2
2008 Jūn.	11.465	7.4	8.928	6.5	2.536	15.1	5.767	6.8	5.698	8.2
2008 Jūl.	11.577	7.5	9.032	6.5	2.545	15.1	5.829	6.8	5.748	8.2
2008 Aug.	11.698	7.5	9.136	6.6	2.562	15.2	5.894	6.9	5.804	8.3
2008 Sept.	11.778	7.6	9.160	6.6	2.618	15.5	6.005	7.0	5.773	8.3
2008 Okt.	12.003	7.7	9.303	6.7	2.700	15.9	6.162	7.2	5.841	8.3

Avots: Eurostat.

1) Nodarbinātības dati attiecas uz fiziskajām personām un balstās uz EKS 95. Bezdarba dati attiecas uz fiziskajām personām, un tiem piemērotas SDO rekomendācijas.

2) 2006. gadā.

3) Pieaugušie – vecumā no 25 gadiem; jaunieši – jaunāki par 25 gadiem; īpatsvars izteikts procentos no darbaspēka attiecīgā vecuma grupā.

4) Īpatsvars izteikts procentos no darbaspēka attiecīgā dzimuma grupā.

VALSTS FINANCES

6.1. Ieņēmumi, izdevumi un deficīts/pārpalikums¹⁾

(procentos no IKP)

1. Euro zona – ieņēmumi

	Kopā	Kārtējie ieņēmumi										Kapitāla ieņēmumi	Papild- postenis: fiskālais slogs ²⁾	
		Tiešie nodokļi			Netiešie nodokļi	Sociālās iemaksas			Pārdo- šanas ieņēmumi					
			Mājsaim- niecību	Sabiedrību			ES institūciju saņemtie			Darba devēji	Darba ņēmēji			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Kapitāla nodokļi	14
1999	47.0	46.7	12.5	9.3	2.9	14.1	0.6	16.1	8.3	4.9	2.3	0.3	0.3	43.0
2000	46.5	46.2	12.7	9.4	3.0	13.9	0.6	15.8	8.2	4.8	2.2	0.3	0.3	42.6
2001	45.7	45.5	12.3	9.2	2.7	13.6	0.5	15.6	8.1	4.7	2.2	0.2	0.3	41.7
2002	45.2	44.9	11.8	9.1	2.5	13.5	0.4	15.6	8.2	4.6	2.1	0.3	0.3	41.2
2003	45.0	44.4	11.4	8.8	2.3	13.5	0.4	15.8	8.2	4.6	2.1	0.6	0.5	41.2
2004	44.6	44.1	11.3	8.5	2.5	13.5	0.3	15.6	8.1	4.5	2.1	0.5	0.4	40.8
2005	44.9	44.4	11.6	8.6	2.7	13.7	0.3	15.4	8.1	4.5	2.2	0.5	0.3	41.0
2006	45.5	45.1	12.1	8.8	3.0	13.9	0.3	15.3	8.1	4.5	2.1	0.3	0.3	41.6
2007	45.6	45.3	12.5	9.0	3.2	13.8	0.3	15.2	8.0	4.4	2.1	0.3	0.3	41.8

2. Euro zona – izdevumi

	Kopā		Kārtējie izdevumi							Izdevumi kapitālieguldījumiem				Papild- postenis: primārie izdevumi ³⁾
	Kopā	Atbildzība nodarbi- nātajiem	Sarp- patēriņš	Pro- centu maksā- jumi	Kārtējie pārve- dumi				Inves- tīcijas	Kapitāla pārve- dumi	ES institū- ciju veiktie maksājumi			
						Sociālie maksājumi	Subsī- dijas	ES institū- ciju veiktie maksājumi						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1999	48.4	44.5	10.6	4.8	4.1	25.1	22.1	2.1	0.5	3.9	2.5	1.4	0.1	44.3
2000	46.5	43.8	10.4	4.8	3.9	24.7	21.7	2.0	0.5	2.8	2.5	1.3	0.0	42.6
2001	47.6	43.7	10.3	4.8	3.8	24.8	21.7	1.9	0.5	3.9	2.5	1.4	0.0	43.8
2002	47.8	44.0	10.4	4.9	3.5	25.1	22.2	1.9	0.5	3.8	2.4	1.4	0.0	44.2
2003	48.1	44.2	10.5	4.9	3.3	25.4	22.6	1.9	0.5	4.0	2.5	1.4	0.1	44.8
2004	47.5	43.6	10.4	5.0	3.1	25.1	22.4	1.8	0.5	3.9	2.5	1.5	0.1	44.4
2005	47.4	43.5	10.4	5.0	3.0	25.1	22.3	1.7	0.5	3.9	2.5	1.4	0.1	44.4
2006	46.8	42.9	10.2	5.0	2.9	24.8	22.1	1.7	0.5	3.8	2.5	1.4	0.0	43.8
2007	46.2	42.4	10.0	5.0	3.0	24.4	21.7	1.6	0.4	3.9	2.5	1.3	0.0	43.3

3. Euro zona – deficīts/pārpalikums, sākotnējais deficīts/pārpalikums un valdības patēriņš

	Deficīts (-)/pārpalikums (+)					Sākot- nējais deficīts (-)/ pārpa- likums (+)	Valdības patēriņš ⁴⁾							Individuālais patēriņš
	Kopā	Centrālā valdība	Pavalsts valdība	Vietējā valdība	Sociālās nodrošinā- šanas fondi		Kopā						Sabied- riskais patēriņš	
								Atbildība nodarbinā- tajiem	Sarp- patēriņš	Pārvedumi natūrā ar tir- gus ražotāju starpniecību	Pamat- kapitāla patēriņš	Pārdošana (ar mīnusa zīmi)		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1999	-1.4	-1.7	-0.1	0.1	0.4	2.6	19.9	10.6	4.8	4.9	1.8	2.3	8.3	11.6
2000	0.0	-0.4	-0.1	0.1	0.5	3.9	19.7	10.4	4.8	4.9	1.8	2.2	8.2	11.6
2001	-1.9	-1.7	-0.4	-0.1	0.3	2.0	19.8	10.3	4.8	5.0	1.8	2.2	8.1	11.7
2002	-2.6	-2.1	-0.5	-0.2	0.2	0.9	20.2	10.4	4.9	5.1	1.8	2.1	8.2	12.0
2003	-3.1	-2.4	-0.5	-0.2	0.0	0.2	20.5	10.5	4.9	5.2	1.8	2.1	8.3	12.2
2004	-3.0	-2.5	-0.4	-0.3	0.2	0.2	20.4	10.4	5.0	5.1	1.9	2.1	8.3	12.1
2005	-2.6	-2.2	-0.3	-0.2	0.2	0.4	20.4	10.4	5.0	5.2	1.9	2.2	8.1	12.3
2006	-1.3	-1.4	-0.1	-0.2	0.4	1.6	20.3	10.2	5.0	5.2	1.9	2.1	8.0	12.3
2007	-0.6	-1.2	0.0	0.0	0.5	2.3	20.1	10.0	5.0	5.2	1.9	2.1	7.9	12.2

4. Euro zonas valstis – deficīts (-)/pārpalikums (+)⁵⁾

	BE 1	DE 2	IE 3	GR 4	ES 5	FR 6	IT 7	CY 8	LU 9	MT 10	NL 11	AT 12	PT 13	SI 14	FI 15
2004	-0.2	-3.8	1.4	-7.5	-0.3	-3.6	-3.5	-4.1	-1.2	-4.7	-1.7	-4.4	-3.4	-2.2	2.4
2005	-2.6	-3.3	1.7	-5.1	1.0	-2.9	-4.3	-2.4	-0.1	-2.8	-0.3	-1.5	-6.1	-1.4	2.9
2006	0.3	-1.5	3.0	-2.8	2.0	-2.4	-3.4	-1.2	1.3	-2.3	0.6	-1.5	-3.9	-1.2	4.1
2007	-0.3	-0.2	0.2	-3.5	2.2	-2.7	-1.6	3.5	3.2	-1.8	0.3	-0.4	-2.6	0.5	5.3

Avoti: ECB – apkopotajiem euro zonas datiem; Eiropas Komisija – ar valstu deficītu/pārpalikumu saistītajiem datiem.

- 1) Dati attiecas uz Euro 15. Ieņēmumi, izdevumi un deficīts/pārpalikums balstīti uz EKS 95. Iekļauti un konsolidēti ES budžeta ietvaros veiktie darījumi. Darījumi starp dalībvalstu valdībām nav konsolidēti.
- 2) Fiskālais slogs ietver nodokļus un sociālās iemaksas.
- 3) Ietver visus izdevumus mīnus procentu maksājumus.
- 4) Atbilst valdības galapatēriņa izdevumiem (P.3) atbilstoši EKS 95.
- 5) Ietver ieņēmumus no UMTS licenču pārdošanas un norēķiniem saistībā ar mijmaiņas un biržā netirgotajiem nākotnes procentu likmju līgumiem.

6.2. Parāds¹⁾

(procentos no IKP)

1. Euro zona – finanšu instrumentu un to turētāju sektoru dalījumā

	Kopā	Finanšu instrumenti				Turētāji				
		Nauda un noguldījumi	Aizdevumi	Īstermiņa parāda vērtspapīri	Ilgttermiņa parāda vērtspapīri	Iekšzemes kreditori ²⁾				Citi kreditori ³⁾
						Kopā	MF1	Citas finanšu sabiedrības	Citi sektori	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1998	72.9	2.8	15.2	5.3	49.6	52.5	26.5	14.5	11.4	20.4
1999	72.0	2.9	14.4	4.3	50.5	48.8	25.4	13.8	9.7	23.2
2000	69.3	2.7	13.1	3.7	49.7	44.2	22.0	12.4	9.7	25.1
2001	68.2	2.8	12.4	4.0	49.1	42.0	20.6	11.1	10.3	26.2
2002	68.1	2.7	11.8	4.5	49.0	40.1	19.4	10.7	10.1	27.9
2003	69.2	2.1	12.4	5.0	49.7	39.4	19.5	11.2	8.7	29.8
2004	69.6	2.2	12.0	5.0	50.5	37.5	18.4	10.8	8.2	32.1
2005	70.2	2.4	11.8	4.7	51.3	35.4	17.2	11.2	7.0	34.8
2006	68.5	2.5	11.4	4.1	50.4	33.8	17.6	9.4	6.8	34.7
2007	66.3	2.2	10.8	4.3	49.0	32.6	17.0	8.7	6.9	33.7

2. Euro zona – emitenta, termiņa un valūtas denominācijas dalījumā

	Kopā	Emitents ⁴⁾				Sākotnējais termiņš			Atlikušais termiņš			Valūtas	
		Centrālā valdība	Pavalsts valdība	Vietējā valdība	Sociālās nodrošināšanas fondi	Līdz 1 gadam	Ilgāk par 1 gadu	Mainīgā procentu likme	Līdz 1 gadam	1–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Euro vai dalībvalsts valūta ⁵⁾	Citas valūtas
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1998	72.9	61.2	6.1	5.2	0.3	8.2	64.7	8.0	15.5	26.3	31.0	71.1	1.8
1999	72.0	60.5	6.0	5.1	0.4	7.3	64.7	7.0	13.6	27.8	30.7	70.0	2.0
2000	69.3	58.1	5.9	4.9	0.4	6.5	62.8	6.3	13.4	27.8	28.1	67.5	1.8
2001	68.2	57.1	6.1	4.7	0.4	7.0	61.2	5.3	13.7	26.6	27.9	66.7	1.5
2002	68.1	56.7	6.3	4.7	0.4	7.6	60.4	5.2	15.5	25.3	27.2	66.8	1.3
2003	69.2	57.0	6.5	5.0	0.6	7.8	61.4	5.1	14.9	26.0	28.3	68.3	0.9
2004	69.6	57.4	6.6	5.1	0.4	7.8	61.7	4.8	14.9	26.2	28.5	68.7	0.9
2005	70.2	57.7	6.7	5.2	0.5	7.9	62.3	4.7	14.9	25.6	29.7	69.2	1.0
2006	68.5	56.0	6.5	5.4	0.5	7.5	61.0	4.5	14.5	24.1	29.9	67.8	0.7
2007	66.3	54.2	6.3	5.3	0.6	7.5	58.8	4.2	14.2	22.6	29.5	65.8	0.5

3. Euro zonas valstis

	BE 1	DE 2	IE 3	GR 4	ES 5	FR 6	IT 7	CY 8	LU 9	MT 10	NL 11	AT 12	PT 13	SI 14	FI 15
2004	94.3	65.6	29.4	98.6	46.2	64.9	103.8	70.2	6.3	72.1	52.4	64.8	58.3	27.2	44.1
2005	92.1	67.8	27.3	98.8	43.0	66.4	105.9	69.1	6.1	69.9	51.8	63.7	63.6	27.0	41.3
2006	87.8	67.6	24.7	95.9	39.6	63.6	106.9	64.6	6.6	63.8	47.4	62.0	64.7	26.7	39.2
2007	83.9	65.1	24.8	94.8	36.2	63.9	104.1	59.5	7.0	62.2	45.7	59.5	63.6	23.4	35.1

Avoti: ECB – apkopotajiem euro zonas datiem; Eiropas Komisija – ar valsts parādu saistītajiem datiem.

- 1) Dati attiecas uz Euro15. Valdības kopējais parāds nominālvērtībā, ar konsolidētiem valdības apakšsektoriem. Nerezidentu valdību turējumi nav konsolidēti. Dati daļēji aplēsti.
- 2) Turētāji – tās valsts rezidenti, kuras valdība uzņēmusies parādsaistības.
- 3) Ietver euro zonas valstu rezidentus, izņemot tās valsts rezidentus, kuras valdība uzņēmusies parādsaistības.
- 4) Izņemot valdības parādu, kura turētājs ir attiecīgās valsts valdība.
- 5) Pirms 1999. gada šeit iekļauti parāda dati ekijos, vietējā valūtā un to pārējo dalībvalstu valūtās, kuras ieviesušas euro.

6.3. Parāda pārmaiņas¹⁾
(procentos no IKP)**1. Euro zona – pārmaiņas to cēloņa, finanšu instrumentu un turētāju sektoru dalījumā**

	Kopā	Pārmaiņu cēlonis				Finanšu instrumenti				Turētāji			Pārējie kreditori ⁷⁾
		Aizņemšanās nepieciešamība ²⁾	Pārvērtēšanas ietekme ³⁾	Citas apjoma pārmaiņas ⁴⁾	Apstrādes ietekme ⁵⁾	Nauda un noguldījumi	Aizdevumi	Īstermiņa parāda vērtspapīri	Ilgttermiņa parāda vērtspapīri	Iekšzemes kreditori ⁶⁾	MF1	Pārējās finanšu sabiedrības	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1999	2.0	1.6	0.4	0.0	-0.1	0.2	-0.2	-0.9	2.8	-1.6	-0.2	-0.2	3.6
2000	1.0	1.1	0.0	-0.1	0.0	0.0	-0.5	-0.3	1.9	-2.1	-2.0	-0.6	3.1
2001	1.8	1.9	-0.1	0.1	0.0	0.2	-0.2	0.4	1.4	-0.3	-0.5	-0.8	2.2
2002	2.1	2.7	-0.5	0.0	0.0	0.0	-0.2	0.7	1.6	-0.5	-0.5	-0.1	2.6
2003	3.1	3.3	-0.2	0.0	0.0	-0.6	0.9	0.6	2.1	0.4	0.7	0.8	2.7
2004	3.1	3.2	-0.1	0.0	0.0	0.2	0.1	0.1	2.7	-0.3	-0.3	0.1	3.4
2005	3.1	3.1	0.0	0.0	0.0	0.3	0.3	-0.1	2.6	-0.8	-0.6	0.8	3.9
2006	1.5	1.4	0.1	0.0	0.0	0.2	0.2	-0.4	1.5	0.1	1.2	-1.3	1.5
2007	1.1	1.1	0.0	0.0	0.0	-0.1	-0.1	0.4	0.9	0.4	0.3	-0.2	0.7

2. Euro zona – deficīta-parāda korekcija

	Parāda pārmaiņas	Deficīts (-)/pārpalikums (+) ⁸⁾	Deficīta-parāda korekcija ⁹⁾											Citi ¹⁰⁾
			Kopā	Darījumi ar galvenajiem finanšu aktīviem, kas ir valdības īpašumā							Pārvērtēšanas ietekme	Valūtas kursa ietekme	Citas apjoma pārmaiņas	
				Kopā	Nauda un noguldījumi	Aizdevumi	Parāda vērtspapīri ¹¹⁾	Akcijas un pārējie kapitāla vērtspapīri	Privatizācija	Ieguldījumi kapitālā				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1999	2.0	-1.4	0.6	0.0	0.5	0.1	0.0	-0.5	-0.8	0.0	0.4	0.3	0.0	0.2
2000	1.0	0.0	1.0	1.0	0.7	0.2	0.2	0.0	-0.4	0.2	0.0	0.1	-0.1	0.1
2001	1.8	-1.9	0.0	-0.5	-0.6	0.1	0.1	-0.1	-0.3	0.1	-0.1	0.0	0.1	0.6
2002	2.1	-2.6	-0.5	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	-0.3	0.1	-0.5	-0.1	0.0	0.0
2003	3.1	-3.1	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.1	-0.2	0.1	-0.2	-0.1	0.0	0.1
2004	3.1	-3.0	0.1	0.2	0.2	0.0	0.1	0.0	-0.5	0.2	-0.1	0.0	0.0	0.0
2005	3.1	-2.6	0.5	0.7	0.4	0.1	0.2	0.1	-0.3	0.2	0.0	0.0	0.0	-0.2
2006	1.5	-1.3	0.2	0.3	0.3	-0.2	0.3	-0.1	-0.3	0.1	0.1	0.0	0.0	-0.2
2007	1.1	-0.6	0.5	0.6	0.2	0.0	0.2	0.1	-0.2	0.2	0.0	0.0	0.0	-0.1

Avots: ECB.

- 1) Dati attiecas uz Euro15 un ir daļējas aplēses. Gada pārmaiņas valdības kopējā nominālajā konsolidētajā parādā izteiktas procentos no IKP, t.i., $[\text{parāds}(t) - \text{parāds}(t-1)] \div \text{IKP}(t)$.
- 2) Saskaņā ar definīciju aizņemšanās nepieciešamība ir vienāda ar parāda darījumiem.
- 3) Papildus ārvalstu valūtas maiņas pārmaiņu ietekmei ietver arī pārmaiņas, kas rodas, nosakot datus nominālvērtībā (piemēram, prēmijas vai diskonta likmes emitētajiem parāda vērtspapīriem).
- 4) Ietver pārmaiņu ietekmi, kas rodas institucionālu vienību pārklassificēšanas un noteiktu veidu parāda pārņemšanas rezultātā.
- 5) Starpība starp kopējā parāda pārmaiņām, kas veidojas, summējot valstu parādu, un valstu parāda pārmaiņu summu pirms 2001. gada izmantoto valūtas kursu svārstību dēļ.
- 6) Turētāji – tās valsts rezidenti, kuras valdība uzņēmusies parādsaistības.
- 7) Ietver euro zonas valstu rezidentus, izņemot tās valsts rezidentus, kuras valdība uzņēmusies parādsaistības.
- 8) Ietverot ieņēmumus no UMTS licenču pārdošanas.
- 9) Starpība starp gada pārmaiņām kopējā nominālā konsolidētajā parāda apjomā un deficītu (izteiktu procentos no IKP).
- 10) Galvenokārt tiek veidoti no darījumiem ar pārējiem aktīviem un saistībām (tirdzniecības kredīti, citi debitoru/kreditoru parādi un atvasinātie finanšu instrumenti).
- 11) Neietver atvasinātos finanšu instrumentus.

6.4. Ceturkšņa ieņēmumi, izdevumi un deficīts/pārpalikums¹⁾

(procentos no IKP)

1. Euro zona – ceturkšņa ieņēmumi

	Kopā		Kārtējie ieņēmumi					Kapitāla ieņēmumi		Papild- postenis: fiskālais slogs ²⁾
	1	2	Tiešie nodokļi	Netiešie nodokļi	Sociālās iemaksas	Pārdošanas ieņēmumi	Īpašuma ieņēmumi	8	Kapitāla nodokļi	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2002 II	45.5	45.0	12.4	12.7	15.4	1.9	1.7	0.5	0.3	40.9
III	43.5	43.1	11.2	12.8	15.5	1.9	0.7	0.4	0.3	39.7
IV	49.0	48.4	13.4	14.1	16.2	2.9	0.9	0.6	0.3	44.0
2003 I	41.9	41.4	9.8	12.8	15.5	1.7	0.7	0.5	0.2	38.4
II	46.0	44.6	12.0	12.9	15.7	2.0	1.4	1.4	1.2	41.7
III	42.6	42.1	10.8	12.5	15.5	1.9	0.6	0.5	0.2	39.1
IV	49.2	48.2	13.1	14.2	16.2	2.9	0.8	1.0	0.3	43.8
2004 I	41.3	40.9	9.6	12.8	15.3	1.7	0.6	0.4	0.3	38.0
II	45.0	44.2	12.1	13.0	15.3	2.0	1.0	0.8	0.6	41.0
III	42.7	42.2	10.6	12.7	15.4	1.9	0.6	0.5	0.3	39.0
IV	49.1	48.1	12.9	14.3	16.2	2.9	0.7	1.0	0.4	43.9
2005 I	42.0	41.5	9.9	13.0	15.3	1.7	0.6	0.5	0.3	38.4
II	44.6	44.0	11.8	13.2	15.1	2.0	1.1	0.6	0.3	40.4
III	43.3	42.6	11.0	12.9	15.2	2.0	0.7	0.7	0.3	39.4
IV	49.2	48.4	13.4	14.3	16.1	2.9	0.8	0.8	0.3	44.0
2006 I	42.4	42.0	10.2	13.3	15.1	1.7	0.8	0.5	0.3	38.9
II	45.7	45.3	12.5	13.6	15.1	2.0	1.3	0.5	0.3	41.4
III	43.6	43.2	11.5	12.9	15.2	1.9	0.8	0.5	0.3	39.9
IV	49.5	48.9	14.1	14.3	15.9	2.9	0.8	0.6	0.3	44.6
2007 I	42.2	41.8	10.3	13.4	14.8	1.7	0.8	0.4	0.3	38.8
II	46.2	45.8	13.0	13.6	15.1	2.0	1.4	0.4	0.3	41.9
III	43.7	43.3	12.1	12.8	15.0	1.9	0.8	0.4	0.3	40.1
IV	49.7	49.2	14.5	14.2	15.8	2.9	0.9	0.6	0.3	44.8
2008 I	42.3	41.9	10.6	13.0	14.9	1.7	0.9	0.4	0.2	38.8
II	45.5	45.1	12.9	12.9	15.1	1.9	1.4	0.4	0.3	41.2

2. Euro zona – ceturkšņa izdevumi un deficīts/pārpalikums

	Kopā	Kārtējie izdevumi							Izdevumi kapitālieguldījumiem			Deficīts (-)/ pārpalikums (+)	Sākotnējais deficīts (-)/ pārpalikums (+)
		Kopā	Atbildzība nodarbi- nātajiem	Starp- patēriņš	Procentu maksājumi	Kārtējie pārvedumi			Investīcijas	Kapitāla pārvedumi			
							Sociālie maksājumi	Subsīdijas					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2002	46.4	43.0	10.3	4.8	3.5	24.3	21.1	1.3	3.4	2.3	1.1	-0.9	2.7
II	46.9	43.2	10.1	4.7	3.5	24.9	21.4	1.4	3.7	2.5	1.2	-3.4	0.1
IV	50.8	46.4	11.1	5.6	3.3	26.4	22.7	1.6	4.4	2.8	1.6	-1.8	1.6
2003	46.8	43.3	10.3	4.6	3.5	25.0	21.4	1.3	3.5	1.9	1.6	-5.0	-1.5
I	47.1	43.6	10.4	4.7	3.4	25.1	21.7	1.3	3.5	2.3	1.2	-1.1	2.3
II	47.1	43.4	10.3	4.8	3.3	25.1	21.6	1.3	3.7	2.5	1.2	-4.5	-1.2
III	51.2	46.3	11.0	5.6	3.1	26.5	22.9	1.5	4.8	3.3	1.6	-1.9	1.2
IV													
2004	46.4	43.0	10.3	4.6	3.2	25.0	21.4	1.2	3.4	1.9	1.5	-5.1	-1.9
I	46.6	43.2	10.4	4.8	3.3	24.8	21.4	1.3	3.4	2.3	1.1	-1.6	1.6
II	46.1	42.7	10.0	4.7	3.1	24.9	21.5	1.3	3.4	2.4	1.0	-3.4	-0.3
III	50.9	45.7	11.0	5.7	2.9	26.1	22.6	1.4	5.2	3.1	2.1	-1.8	1.1
IV													
2005	46.9	43.1	10.2	4.6	3.1	25.2	21.4	1.2	3.7	1.9	1.8	-4.9	-1.8
I	46.1	42.8	10.2	4.9	3.2	24.5	21.3	1.1	3.4	2.3	1.1	-1.5	1.6
II	45.8	42.4	9.9	4.8	3.0	24.7	21.3	1.2	3.4	2.5	1.0	-2.6	0.4
III	50.6	45.8	11.1	5.8	2.8	26.1	22.5	1.3	4.8	3.1	1.6	-1.4	1.4
IV													
2006	45.3	42.2	10.0	4.6	2.9	24.7	21.1	1.1	3.1	1.9	1.2	-2.9	0.1
I	45.5	42.3	10.2	4.9	3.1	24.1	21.1	1.1	3.2	2.3	0.9	0.2	3.3
II	45.4	42.0	9.8	4.7	2.9	24.5	21.1	1.2	3.4	2.5	1.0	-1.7	1.2
III	50.4	45.1	10.7	5.8	2.7	25.9	22.3	1.3	5.3	3.2	2.2	-0.9	1.8
IV													
2007	44.4	41.3	9.8	4.6	3.0	24.0	20.5	1.1	3.2	2.0	1.2	-2.2	0.7
I	44.7	41.6	9.9	4.8	3.2	23.7	20.7	1.1	3.2	2.3	0.8	1.5	4.6
II	44.8	41.4	9.7	4.7	3.0	24.0	20.7	1.2	3.4	2.5	0.9	-1.0	2.0
III	50.5	45.1	10.7	5.8	2.8	25.9	22.1	1.4	5.4	3.3	2.1	-0.8	2.0
IV													
2008	44.6	41.4	9.8	4.6	3.0	24.1	20.4	1.2	3.2	2.0	1.2	-2.2	0.7
I	45.1	41.8	10.1	4.8	3.2	23.7	20.6	1.1	3.3	2.3	0.9	0.4	3.6
II													

Avots: ECB aprēķini, kas balstīti uz Eurostat un valstu datiem.

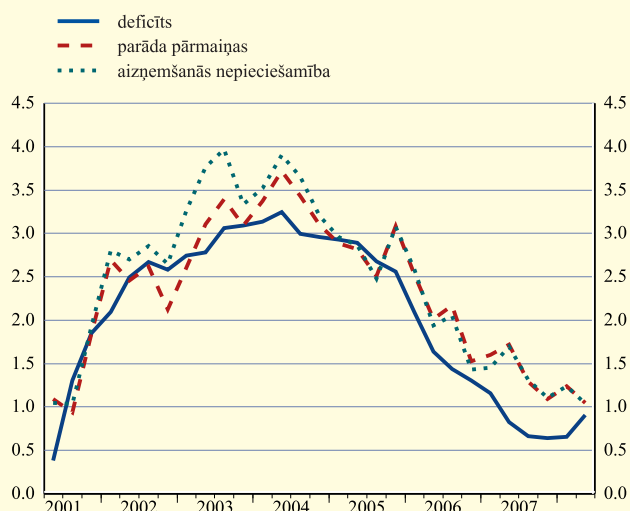
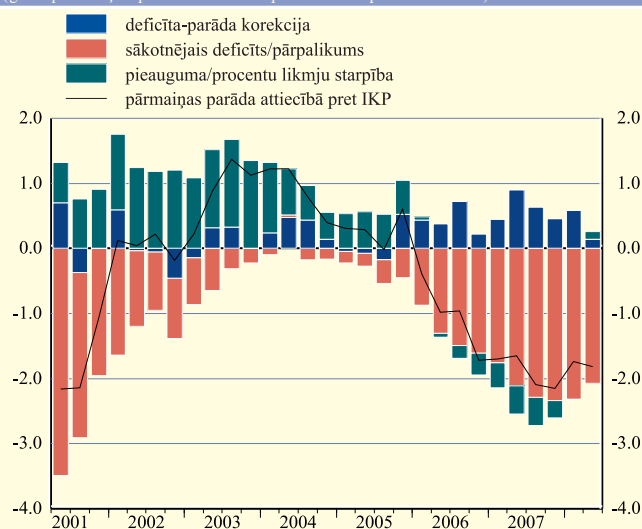
- 1) Dati attiecas uz Euro15. Ieņēmumi, izdevumi un deficīts/pārpalikums balstīti uz EKS 95. Nav iekļauti EK budžeta darījumi ar ārpus valdības sektora esošajiem uzņēmumiem. Citādi, izņemot atšķirīgus datu nosūtīšanas termiņus, ceturkšņa dati atbilst gada datiem. Dati nav sezonāli izlīdzināti.
- 2) Fiskālais slogs ietver nodokļus un sociālās iemaksas.

6.5. Ceturkšņa parāds un parāda pārmaiņas¹⁾
(procentos no IKP)**1. Euro zona – Māstrihtas parāds, finanšu instrumentu sektoru dalījumā²⁾**

		Kopā	Finanšu instrumenti			
			Nauda un noguldījumi	Aizdevumi	Īstermiņa parāda vērtspapīri	Ilgtermiņa parāda vērtspapīri
		1	2	3	4	5
2005	III	71.0	2.4	11.8	5.2	51.8
	IV	70.2	2.4	11.8	4.7	51.3
2006	I	70.5	2.5	11.7	4.9	51.3
	II	70.6	2.5	11.6	4.9	51.6
	III	70.1	2.5	11.6	4.7	51.2
	IV	68.5	2.5	11.4	4.1	50.4
2007	I	68.8	2.4	11.5	4.8	50.1
	II	68.9	2.2	11.2	5.1	50.4
	III	68.0	2.1	11.1	5.2	49.6
	IV	66.3	2.2	10.8	4.3	49.0
2008	I	67.1	2.2	10.9	5.0	49.0
	II	67.1	2.1	10.9	5.0	49.1

2. Euro zona – deficīta-parāda korekcija

	Parāda pārmaiņas	Deficīts (-)/ pārpalikums (+)	Deficīta-parāda korekcija								Papild- postenis: aizņemšanās nepieciešamība	
			Kopā	Darījumi ar galvenajiem finanšu aktīviem, kas ir valdības īpašumā					Pārvērtē- šanas ietekme un citas apjoma pārmaiņas	Citi		
				Kopā	Nauda un noguldījumi	Aizdevumi	Parāda vērtspapīri	Akcijas un pārējie kapitāla vērtspapīri				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
2005	III	0.6	-2.6	-2.0	-2.4	-2.3	0.0	0.3	-0.4	0.0	0.4	0.5
	IV	-0.5	-1.4	-2.0	-0.4	0.0	0.0	-0.3	-0.1	0.0	-1.5	-0.5
2006	I	4.8	-2.9	1.9	1.2	1.0	0.1	0.6	-0.5	-0.4	1.0	5.2
	II	3.3	0.2	3.5	3.2	2.5	0.0	0.4	0.2	0.6	-0.3	2.6
	III	1.2	-1.7	-0.5	-0.8	-0.7	-0.1	0.2	-0.1	0.2	0.1	1.0
	IV	-2.9	-0.9	-3.8	-2.2	-1.4	-0.6	-0.2	-0.2	-0.1	-1.4	-2.7
2007	I	4.9	-2.2	2.7	2.1	1.0	0.1	0.6	0.3	-0.1	0.7	5.0
	II	3.6	1.5	5.1	4.8	4.1	0.0	0.5	0.2	0.1	0.2	3.5
	III	-0.4	-1.0	-1.5	-1.6	-2.1	0.2	0.4	0.0	0.0	0.1	-0.5
	IV	-3.4	-0.8	-4.2	-2.9	-2.2	-0.1	-0.6	0.0	-0.1	-1.3	-3.4
2008	I	5.4	-2.2	3.1	2.2	1.9	0.0	0.1	0.3	-0.1	1.0	5.4
	II	2.8	0.4	3.2	2.4	2.0	0.2	0.1	0.0	0.1	0.7	2.7

A28. Deficīts, aizņemšanās nepieciešamība un parāda pārmaiņas (četrus ceturkšņus mainīgā summa procentos no IKP)**A29. Māstrihtas parāds** (gada pārmaiņas parāda attiecībā pret IKP un pamatfaktoros)

Avots: ECB aprēķini, kas balstīti uz Eurostat un valstu datiem.

1) Dati attiecas uz Euro15.

2) Dati ceturksnī *t* tiek izteikti procentos no IKP summas *t* un trijos iepriekšējos ceturkšņos.

ĀRĒJIE DARĪJUMI UN POSTEŅI

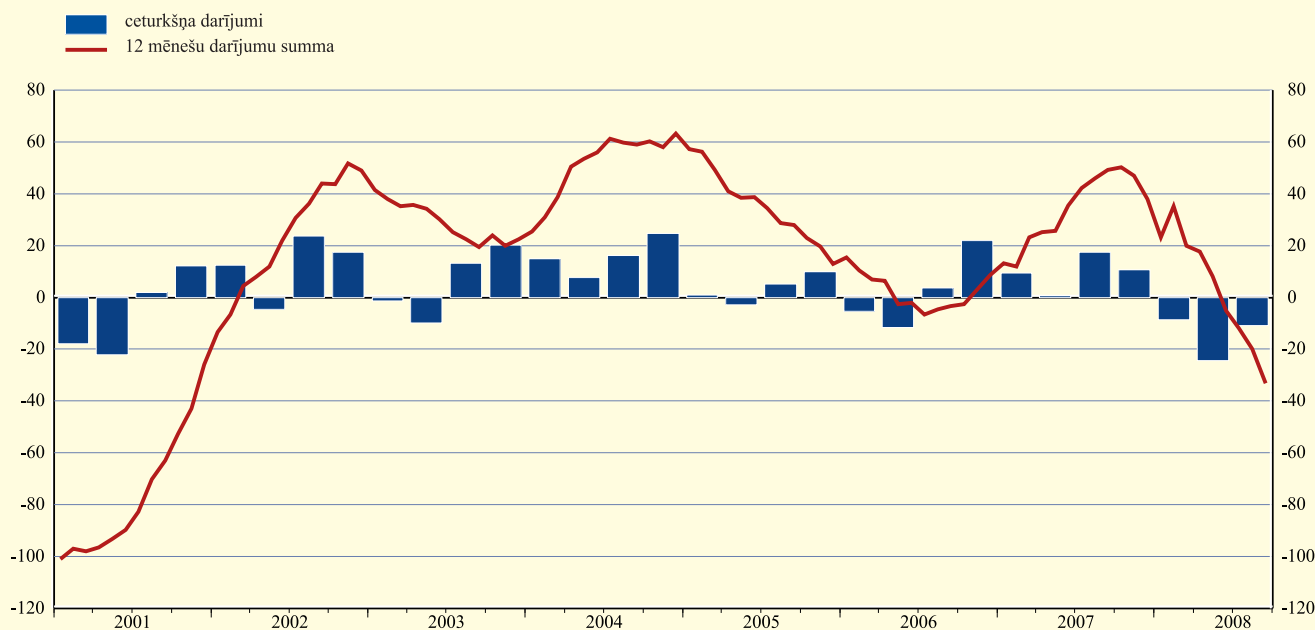
7.1. Maksājumu bilances kopsavilkums¹⁾

(mljrd. euro; neto darījumi)

	Tekošais kants					Kapitāla kants	Neto aizdevumi pārējam pasaulē valstīm/neto aizņēmumi no pārējam pasaulē valstīm (1. + 6. aile)	Finanšu kants						Novirze
	Kopā	Preces	Pakalpojumi	Ienākumi	Kārtējie pārdevumi			Kopā	Tiešās investīcijas	Portfeļieguldījumi	Atvasinātie finanšu instrumenti	Citi ieguldījumi	Rezerves aktīvi	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2005	13.0	47.0	38.2	1.4	-73.5	11.4	24.4	10.8	-207.4	129.2	-17.3	88.6	17.7	-35.2
2006	8.5	19.8	44.1	23.8	-79.2	9.3	17.9	137.8	-156.7	290.4	3.0	1.9	-0.9	-155.6
2007	37.8	57.5	53.2	11.1	-84.0	14.0	51.8	29.4	-90.4	137.7	-53.9	41.1	-5.1	-81.3
2007 III	17.3	17.7	17.8	7.6	-25.9	1.7	19.0	104.8	-34.1	46.7	-15.3	111.9	-4.4	-123.8
2007 IV	10.6	10.3	11.2	9.4	-20.3	5.2	15.8	-73.2	25.0	-73.2	-19.1	-10.6	4.7	57.4
2008 I	-8.6	-1.5	11.9	8.0	-26.9	6.1	-2.4	-4.4	-107.1	73.8	-21.0	55.0	-5.1	6.8
2008 II	-24.4	6.2	15.7	-29.2	-17.1	3.0	-21.4	87.2	-49.2	34.3	-9.1	111.1	0.0	-65.7
2008 III	-10.8	-6.9	15.2	3.5	-22.7	2.0	-8.9	-24.8	-40.5	30.0	1.6	-18.1	2.2	33.7
2007 Sept.	7.4	6.0	7.3	3.6	-9.5	0.5	7.8	-2.4	-33.3	42.5	-3.0	-6.3	-2.3	-5.4
2007 Okt.	4.4	7.3	4.4	2.8	-10.2	1.2	5.6	-46.8	31.6	-48.2	-2.7	-27.6	0.0	41.2
2007 Nov.	2.6	5.1	3.4	0.7	-6.6	0.9	3.5	-0.8	4.5	0.9	-11.2	4.8	0.2	-2.7
2007 Dec.	3.7	-2.1	3.4	5.8	-3.5	3.0	6.7	-25.6	-11.1	-25.9	-5.3	12.2	4.5	18.9
2008 Janv.	-15.0	-8.1	3.5	0.0	-10.4	2.5	-12.4	5.5	-64.2	58.7	-26.9	44.2	-6.4	7.0
2008 Febr.	9.8	4.8	4.5	4.8	-4.4	2.4	12.2	-25.3	-21.4	0.3	2.5	-11.3	4.5	13.1
2008 Marts	-3.3	1.8	3.8	3.1	-12.1	1.2	-2.2	15.4	-21.6	14.8	3.4	22.1	-3.2	-13.3
2008 Apr.	-4.9	5.4	4.4	-6.9	-7.8	0.7	-4.3	29.8	-22.6	-16.9	-2.8	75.2	-3.3	-25.5
2008 Maijs	-21.8	-1.8	4.9	-19.7	-5.1	1.8	-20.0	43.6	-7.0	10.2	-9.9	47.5	2.7	-23.7
2008 Jūn.	2.2	2.6	6.5	-2.6	-4.2	0.5	2.8	13.8	-19.6	41.0	3.5	-11.6	0.5	-16.6
2008 Jūl.	1.1	2.3	6.4	-0.1	-7.5	0.9	2.0	-5.7	-12.3	-8.8	2.0	15.1	-1.7	3.7
2008 Aug.	-6.0	-5.2	4.6	1.9	-7.3	0.5	-5.5	-29.6	-9.8	-18.2	-5.9	1.8	2.4	35.1
2008 Sept.	-6.0	-3.9	4.2	1.7	-7.9	0.5	-5.4	10.5	-18.5	57.1	5.4	-35.0	1.4	-5.1
12 mēnešu darījumu summa														
2008 Sept.	-33.2	8.1	54.0	-8.4	-86.9	16.3	-16.9	-15.2	-171.8	65.0	-47.6	137.4	1.8	32.1

A30. Maksājumu bilances tekošais kants

(mljrd. euro)

Avots: ECB.

1) Zīmju konvencijas skaidrojums sniegts vispārējās piezīmēs.

7.2. Tekošais kants un kapitāla kants

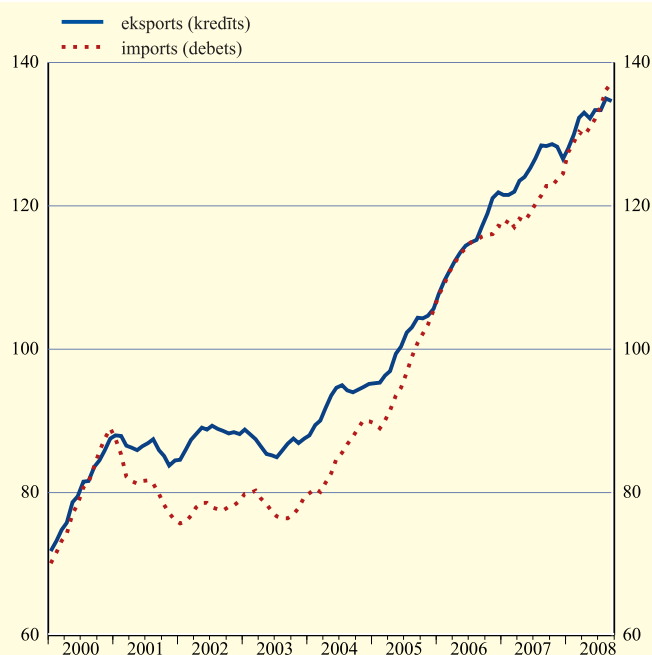
(mljrd. euro; darījumi)

1. Tekošā kanta un kapitāla kanta kopsavilkums

	Tekošais kants												Kapitāla kants		
	Kopā			Preces		Pakalpojumi		Ienākumi		Kārtējie pārvedumi					
	Kredīts	Debets	Saldo	Kredīts	Debets	Kredīts	Debets	Kredīts	Debets	Kredīts	Debets		Kredīts	Debets	
											Strādājošo naudas pārvedumi	Strādājošo naudas pārvedumi			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2005	2 098.1	2 085.0	13.0	1 221.9	1 174.9	403.8	365.6	387.1	385.7	85.2	5.0	158.7	14.5	24.4	13.0
2006	2 422.9	2 414.4	8.5	1 391.5	1 371.7	438.8	394.7	504.0	480.2	88.7	5.3	167.8	17.2	23.9	14.5
2007	2 685.8	2 648.0	37.8	1 506.7	1 449.2	488.3	435.1	601.8	590.7	89.0	6.3	173.0	20.2	25.9	11.9
2007 III	675.6	658.3	17.3	377.0	359.3	133.7	115.8	148.9	141.3	16.0	1.7	41.9	5.2	4.5	2.9
IV	702.8	692.2	10.6	394.0	383.7	126.2	115.0	156.0	146.6	26.6	1.6	46.9	5.5	8.7	3.5
2008 I	684.7	693.2	-8.6	389.0	390.5	115.7	103.9	153.6	145.6	26.4	1.5	53.3	5.0	9.0	2.9
II	710.3	734.8	-24.4	403.6	397.4	125.7	109.9	159.4	188.7	21.7	1.5	38.8	5.2	7.3	4.2
III	695.2	706.0	-10.8	398.9	405.8	136.4	121.1	145.5	142.0	14.4	-	37.1	-	4.7	2.7
2008 Jūl.	240.6	239.4	1.1	141.0	138.8	46.5	40.1	48.4	48.5	4.6	.	12.1	.	1.8	0.9
Aug.	215.8	221.8	-6.0	119.8	125.0	44.8	40.2	46.8	44.9	4.4	.	11.7	.	1.5	0.9
Sept.	238.8	244.7	-6.0	138.1	142.0	45.0	40.8	50.3	48.6	5.4	.	13.3	.	1.4	0.9
	Sezonāli izlīdzināti dati														
2007 III	684.6	674.3	10.2	385.1	368.2	124.3	109.9	155.8	153.4	19.4	.	42.8	.	.	.
IV	680.5	684.0	-3.5	379.5	373.5	125.4	112.0	154.5	154.4	21.1	.	44.1	.	.	.
2008 I	700.7	707.3	-6.6	396.9	390.8	125.9	109.9	155.6	158.4	22.2	.	48.2	.	.	.
II	703.4	710.2	-6.8	400.0	396.3	125.6	112.4	153.2	156.1	24.6	.	45.4	.	.	.
III	698.9	717.8	-18.9	403.8	411.7	126.4	114.8	151.1	153.5	17.6	.	37.9	.	.	.
2008 Apr.	237.3	235.0	2.3	135.2	130.0	42.1	37.2	50.7	51.5	9.3	.	16.3	.	.	.
Maijs	234.6	238.3	-3.7	132.0	132.2	41.8	37.5	53.4	54.6	7.3	.	14.0	.	.	.
Jūn.	231.5	236.9	-5.4	132.8	134.1	41.6	37.7	49.1	49.9	8.0	.	15.1	.	.	.
Jūl.	232.5	235.5	-3.0	135.1	135.5	41.0	36.2	50.5	51.1	5.9	.	12.7	.	.	.
Aug.	235.7	241.1	-5.3	137.1	138.9	43.0	38.3	50.7	52.0	5.0	.	11.8	.	.	.
Sept.	230.6	241.2	-10.6	131.6	137.2	42.4	40.3	49.9	50.3	6.8	.	13.4	.	.	.

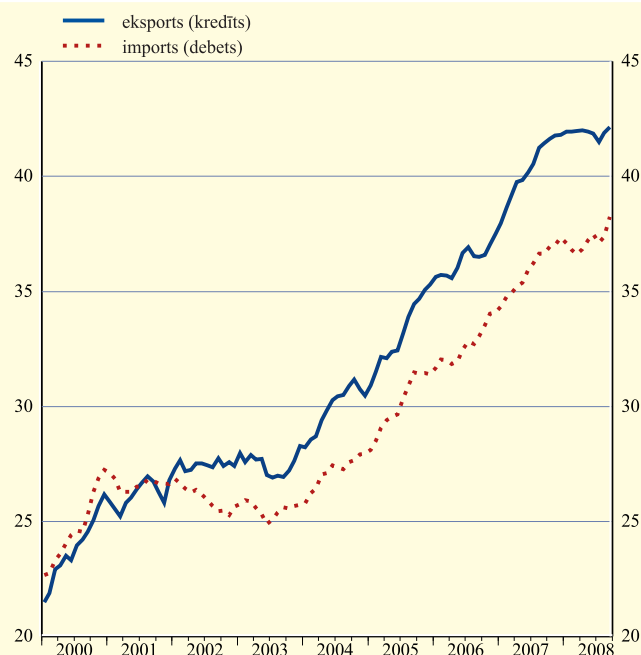
A31. Maksājumu balance. Preces

(mljrd. euro, sezonāli izlīdzināti dati; 3 mēnešu mainīgie vidējie rādītāji)

A32. Maksājumu balance. Pakalpojumi

(mljrd. euro, sezonāli izlīdzināti dati; 3 mēnešu mainīgie vidējie rādītāji)

Avots: ECB.

7.2. Tekošais kants un kapitāla kants

(mljrd. euro)

2. Ienākumu kants

(darījumi)

	Atlīdzība nodarbinātajiem		Ieguldījumu ienākumi													
	Kredīts	Debets	Kopā		Tiešās investīcijas						Portfeļieguldījumi				Citi ieguldījumi	
			Kredīts	Debets	Pašu kapitāls				Maksa par parādu		Pašu kapitāls		Maksa par parādu		Kredīts	Debets
					Kredīts	Debets	Kredīts	Debets	Kredīts	Debets	Kredīts	Debets				
													Reinvestētā peļņa	Reinvestētā peļņa		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
2005	16.2	9.5	370.9	376.2	147.3	40.2	106.2	-13.3	16.0	16.8	31.5	70.2	82.3	80.9	93.8	102.1
2006	16.8	10.0	487.1	470.2	186.2	44.2	108.2	34.5	20.5	20.0	39.6	99.6	103.5	91.0	137.4	151.4
2007	17.6	10.5	584.3	580.2	210.4	81.2	127.5	34.7	25.9	23.4	45.5	116.5	118.7	114.4	183.8	198.3
2007 II	4.3	2.6	153.1	173.6	57.7	13.9	37.4	6.8	6.6	6.2	15.3	53.5	28.7	28.0	44.8	48.5
III	4.3	3.2	144.6	138.1	49.5	24.0	28.9	14.5	6.2	5.5	11.0	24.1	30.1	28.5	47.8	51.1
IV	4.6	2.7	151.4	143.9	52.9	16.5	30.8	5.4	7.3	6.3	9.2	20.7	32.0	32.4	50.0	53.6
2008 I	4.6	2.0	149.0	143.6	53.6	25.9	30.2	14.3	6.6	6.0	9.6	20.9	31.4	33.3	47.9	53.2
II	4.3	2.7	155.1	186.0	55.1	16.9	35.6	8.4	7.5	6.5	14.3	58.2	31.5	32.7	46.7	53.1

3. Ģeogrāfiskais dalījums

(darījumu summa)

2007. gada 3. cet.– 2008. gada 2. cet.	Kopā		ES27 (ārpus euro zonas)					Brazīlija	Kanāda	Ķīna	Indija	Japāna	Krievija	Šveice	ASV	Citi
	Kopā	Dānija	Zviedrija	Lielbritānija	Citas ES valstis	ES institūcijas										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	Kredīts															
Tekošais kants	2 773.5	1 036.5	59.2	86.6	540.4	289.4	60.9	37.5	37.9	84.7	32.3	56.4	95.0	183.1	409.8	800.2
Preces	1 563.6	561.3	35.7	55.9	240.8	228.9	0.0	19.9	18.5	64.4	24.2	33.5	73.4	88.6	194.2	485.6
Pakalpojumi	501.3	179.3	12.4	13.6	118.4	29.4	5.5	6.2	6.8	15.6	6.2	10.8	12.7	49.0	80.1	134.6
Ienākumi	617.9	228.9	10.4	15.6	167.8	28.2	6.8	11.2	12.0	4.4	1.8	11.7	8.7	39.4	128.9	170.9
Ieguldījumu ienākumi	600.0	222.4	10.3	15.5	165.6	28.0	3.0	11.2	11.9	4.4	1.8	11.6	8.6	32.7	127.4	168.0
Kārtējie pārvedumi	90.7	67.0	0.7	1.4	13.4	2.9	48.5	0.2	0.7	0.3	0.1	0.4	0.2	6.1	6.7	9.0
Kapitāla kants	29.5	26.0	0.0	0.1	0.9	0.1	24.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	1.7	1.3
	Debets															
Tekošais kants	2 778.6	934.1	47.2	84.7	470.0	226.7	105.6	-	29.9	-	-	102.1	-	176.3	367.7	-
Preces	1 530.9	441.9	29.0	52.2	179.4	181.4	0.0	26.5	13.2	168.6	19.6	55.9	101.2	76.6	138.5	489.0
Pakalpojumi	444.7	139.2	9.1	10.8	88.6	30.6	0.2	4.8	7.0	11.0	4.3	8.0	9.1	38.0	89.4	133.8
Ienākumi	622.1	238.2	8.5	20.3	190.7	10.5	8.2	-	7.8	-	-	37.8	-	55.9	133.6	-
Ieguldījumu ienākumi	611.5	231.9	8.4	20.2	189.2	5.8	8.2	-	7.7	-	-	37.7	-	55.3	132.6	-
Kārtējie pārvedumi	180.8	114.8	0.7	1.4	11.3	4.2	97.1	1.5	1.8	2.5	0.6	0.4	0.6	5.8	6.2	46.6
Kapitāla kants	13.5	2.6	0.0	0.1	1.4	0.3	0.7	0.2	1.1	0.1	0.2	0.1	0.1	0.6	1.4	7.3
	Saldo															
Tekošais kants	-5.1	102.4	12.0	1.9	70.5	62.7	-44.7	-	8.1	-	-	-45.7	-	6.8	42.1	-
Preces	32.7	119.4	6.8	3.7	61.4	47.5	0.0	-6.5	5.3	-104.2	4.6	-22.4	-27.8	11.9	55.6	-3.4
Pakalpojumi	56.6	40.1	3.3	2.8	29.8	-1.2	5.4	1.4	-0.2	4.6	1.9	2.8	3.6	10.9	-9.3	0.8
Ienākumi	-4.2	-9.3	2.0	-4.7	-22.8	17.7	-1.5	-	4.1	-	-	-26.1	-	-16.4	-4.7	-
Ieguldījumu ienākumi	-11.5	-9.4	1.9	-4.7	-23.6	22.2	-5.3	-	4.2	-	-	-26.1	-	-22.7	-5.2	-
Kārtējie pārvedumi	-90.1	-47.8	0.0	0.0	2.1	-1.3	-48.6	-1.3	-1.1	-2.2	-0.6	-0.1	-0.3	0.3	0.5	-37.5
Kapitāla kants	16.0	23.4	0.0	-0.1	-0.5	-0.2	24.2	-0.1	-1.0	0.0	-0.2	-0.1	0.0	-0.2	0.3	-6.0

Avots: ECB.

7.3. Finanšu kants

(mljrd. euro un gada kāpuma temps; atlikumi un perioda beigu kāpuma temps; darījumi un citas pārmaiņas periodā)

1. Finanšu konta kopsavilkums

	Kopā ¹⁾			Kopā % no IKP			Tiešās investīcijas		Portfel-ieguldījumi		Trie atvasinātie finanšu instrumenti	Citi ieguldījumi		Rezerves aktīvi
	Aktīvi	Pasīvi	Atlikumi	Aktīvi	Pasīvi	Atlikumi	Aktīvi	Pasīvi	Aktīvi	Pasīvi		Aktīvi	Pasīvi	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Atlikumi (starptautisko investīciju bilance)														
2004	8 609.6	9 507.7	-898.1	110.1	121.6	-11.5	2 276.0	2 229.8	3 043.1	4 078.8	-37.3	3 046.9	3 199.1	281.0
2005	10 795.0	11 593.7	-798.7	133.1	143.0	-9.8	2 800.9	2 438.7	3 883.8	5 107.9	-21.4	3 809.2	4 047.1	322.5
2006	12 272.5	13 292.9	-1 020.4	144.3	156.3	-12.0	3 143.7	2 721.3	4 370.2	5 864.9	-20.9	4 451.8	4 706.8	327.7
2007	13 773.8	14 904.4	-1 130.7	154.3	166.9	-12.7	3 542.2	3 084.5	4 653.3	6 339.5	-10.3	5 241.2	5 480.5	347.4
2008 I	13 732.4	14 836.7	-1 104.3	152.4	164.7	-12.3	3 613.0	3 074.5	4 352.1	6 078.9	8.1	5 402.8	5 683.3	356.3
II	13 773.0	14 820.6	-1 047.6	151.3	162.8	-11.5	3 644.5	3 048.8	4 484.8	6 072.1	4.5	5 285.4	5 699.6	353.9
Atlikumu pārmaiņas														
2004	748.0	878.1	-130.2	9.6	11.2	-1.7	106.5	145.6	387.4	492.7	-17.3	297.1	239.8	-25.7
2005	2 185.4	2 086.0	99.4	26.9	25.7	1.2	524.9	208.9	840.7	1 029.0	15.9	762.3	848.0	41.5
2006	1 477.5	1 699.2	-221.7	17.4	20.0	-2.6	342.8	282.5	486.4	757.0	0.5	642.6	659.7	5.2
2007	1 501.3	1 611.5	-110.2	16.8	18.1	-1.2	398.5	363.2	283.1	474.6	10.7	789.4	773.7	19.7
2008 I	-41.4	-67.8	26.4	-1.8	-3.0	1.2	70.8	-10.0	-301.2	-260.6	18.4	161.7	202.8	9.0
II	40.7	-16.1	56.7	1.8	-0.7	2.4	31.5	-25.7	132.7	-6.7	-3.6	-117.5	16.3	-2.5
Darījumi														
2004	821.2	794.2	27.0	10.5	10.2	0.3	169.6	88.6	346.2	417.7	8.5	309.4	287.9	-12.5
2005	1 330.7	1 341.4	-10.8	16.4	16.5	-0.1	359.8	152.3	414.4	543.6	17.3	556.8	645.5	-17.7
2006	1 686.4	1 824.1	-137.8	19.8	21.4	-1.6	415.6	258.9	533.9	824.2	-3.0	739.1	741.0	0.9
2007	1 873.1	1 902.5	-29.4	21.0	21.3	-0.3	455.3	364.9	440.6	578.3	53.9	918.3	959.3	5.1
2008 I	537.8	533.4	4.4	23.9	23.7	0.2	151.6	44.4	69.4	143.2	21.0	290.8	345.8	5.1
II	59.5	146.7	-87.2	2.6	6.3	-3.8	24.9	-24.2	137.6	172.0	9.1	-112.1	-1.0	0.0
III	94.2	69.3	24.8	4.1	3.1	1.1	71.7	31.3	-49.6	-19.6	-1.6	75.8	57.7	-2.2
2008 Maijs	62.5	106.1	-43.6	.	.	.	11.8	4.9	70.3	80.5	9.9	-26.8	20.7	-2.7
Jūn.	-85.4	-71.6	-13.8	.	.	.	30.4	10.8	20.7	61.7	-3.5	-132.4	-144.1	-0.5
Jūl.	55.3	49.6	5.7	.	.	.	25.6	13.3	19.2	10.4	-2.0	10.9	25.9	1.7
Aug.	25.2	-4.4	29.6	.	.	.	11.0	1.2	17.9	-0.3	5.9	-7.2	-5.3	-2.4
Sept.	13.7	24.2	-10.5	.	.	.	35.2	16.7	-86.7	-29.7	-5.4	72.1	37.1	-1.4
Citas pārmaiņas														
2004	-73.3	83.9	-157.2	-0.9	1.1	-2.0	-63.1	57.0	41.3	75.0	-25.8	-12.4	-48.1	-13.3
2005	854.7	744.6	110.1	10.5	9.2	1.4	165.1	56.6	426.3	485.4	-1.4	205.5	202.5	59.2
2006	-208.9	-125.0	-84.0	-2.5	-1.5	-1.0	-72.8	23.6	-47.5	-67.2	3.5	-96.5	-81.4	4.3
2007	-371.8	-291.0	-80.8	-4.2	-3.3	-0.9	-56.8	-1.7	-157.5	-103.7	-43.2	-128.9	-185.6	14.6
Citas pārmaiņas sakarā ar valūtas kursa pārmaiņām														
2004	-174.7	-97.2	-77.5	-2.2	-1.2	-1.0	-37.3	8.9	-66.7	-52.8	.	-61.4	-53.3	-9.3
2005	389.8	210.0	179.8	4.8	2.6	2.2	90.2	-22.2	153.4	118.2	.	127.5	114.0	18.7
2006	-346.4	-203.8	-142.6	-4.1	-2.4	-1.7	-73.2	14.2	-152.8	-116.8	.	-105.2	-101.1	-15.2
2007	-534.8	-238.8	-296.0	-6.0	-2.7	-3.3	-114.3	33.6	-222.3	-125.8	.	-183.3	-146.5	-14.9
Citas pārmaiņas sakarā ar cenu pārmaiņām														
2004	113.1	222.1	-109.0	1.4	2.8	-1.4	34.4	26.4	107.5	195.7	-25.8	.	.	-3.1
2005	304.8	333.8	-29.0	3.8	4.1	-0.4	67.0	51.4	197.1	282.4	-1.4	.	.	42.1
2006	319.1	296.3	22.8	3.8	3.5	0.3	67.7	41.7	231.7	254.6	3.5	.	.	16.2
2007	179.4	-63.3	242.8	2.0	-0.7	2.7	32.3	13.0	158.7	-76.3	-43.2	.	.	31.7
Citas pārmaiņas sakarā ar citām korekcijām														
2004	-11.6	-40.9	29.3	-0.1	-0.5	0.4	-60.3	21.7	0.4	-67.8	.	49.1	5.2	-0.8
2005	159.4	200.8	-41.4	2.0	2.5	-0.5	8.0	27.4	75.7	84.8	.	77.9	88.5	-2.2
2006	-181.3	-217.5	36.3	-2.1	-2.6	0.4	-67.3	-32.3	-126.3	-205.0	.	8.6	19.8	3.7
2007	-16.1	11.1	-27.2	-0.2	0.1	-0.3	25.2	-48.3	-93.8	98.5	.	54.4	-39.1	-1.9
Atlikumu kāpuma temps														
2004	10.3	9.1	-	.	.	.	7.8	4.2	12.8	11.5	.	11.2	9.7	-4.1
2005	14.9	13.7	-	.	.	.	15.2	6.8	13.1	12.8	.	17.7	19.6	-5.8
2006	15.8	15.9	-	.	.	.	14.9	10.6	14.0	16.3	.	19.5	18.4	0.2
2007	15.3	14.2	-	.	.	.	14.5	13.4	10.1	9.8	.	20.7	20.4	1.6
2008 I	13.7	12.8	-	.	.	.	15.5	11.3	8.0	7.6	.	17.2	20.4	2.6
II	9.8	9.8	-	.	.	.	11.6	7.8	7.8	7.0	.	9.8	14.7	1.4
III	7.5	6.8	-	.	.	.	10.2	6.0	5.7	5.2	.	6.8	9.1	-0.6

Avots: ECB.

1) Trie atvasinātie finanšu instrumenti iekļauti aktīvos.

7.3. Finanšu kants

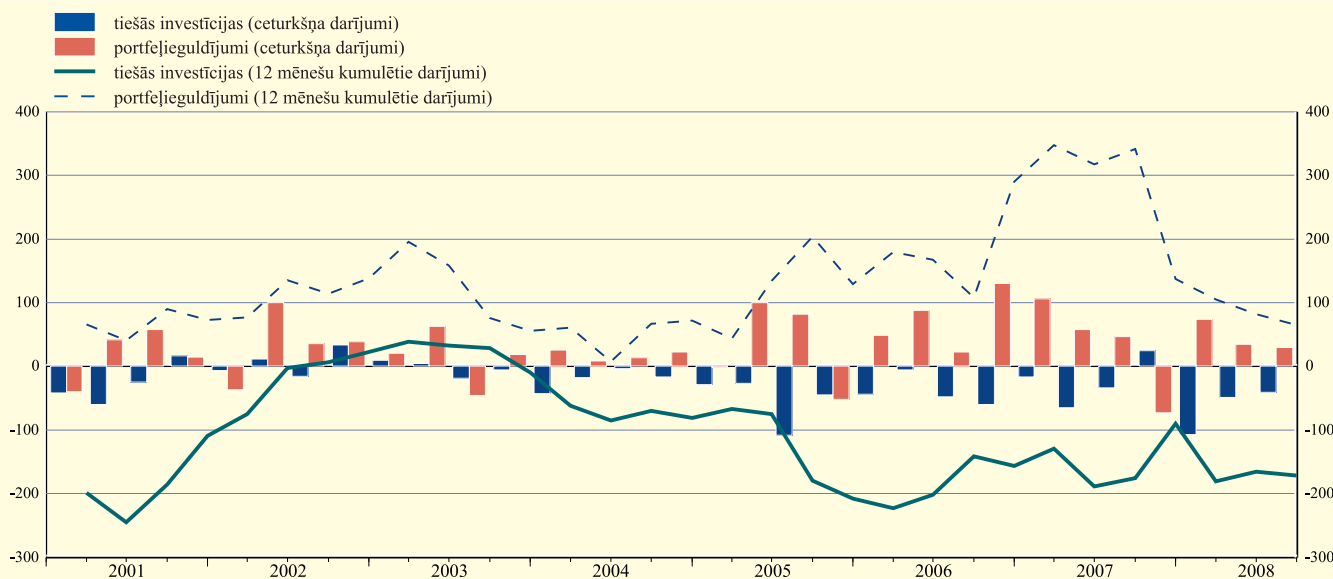
(mljrd. euro un gada kāpuma temps; atlikumi un perioda beigu kāpuma temps; darījumi periodā)

2. Tiešās investīcijas

	Rezidentu ārvalstīs veiktās investīcijas							Nerezidentu euro zonā veiktās investīcijas						
	Kopā	Pašu kapitāls un reinvestētā peļņa			Cits kapitāls (galvenokārt starpuzņēmumu aizdevumi)			Kopā	Pašu kapitāls un reinvestētā peļņa			Cits kapitāls (galvenokārt starpuzņēmumu aizdevumi)		
		Kopā	MFI	Ne-MFI	Kopā	MFI	Ne-MFI		Kopā	MFI	Ne-MFI	Kopā	MFI	Ne-MFI
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Atlikumi (starptautisko investīciju bilancē)														
2006	3 143.7	2 551.1	219.1	2 332.0	592.6	2.3	590.4	2 721.3	2 085.7	65.1	2 020.6	635.5	9.7	625.9
2007	3 542.2	2 858.8	248.4	2 610.3	683.4	6.4	677.1	3 084.5	2 338.4	68.4	2 270.0	746.1	14.9	731.1
2008 I	3 613.0	2 900.5	250.3	2 650.2	712.5	8.4	704.1	3 074.5	2 322.1	65.6	2 256.5	752.4	14.6	737.8
II	3 644.5	2 905.3	259.4	2 645.9	739.2	6.6	732.6	3 048.8	2 288.2	64.0	2 224.2	760.7	15.2	745.5
Darījumi														
2006	415.6	325.7	40.2	285.5	89.9	0.0	89.9	258.9	224.0	5.7	218.3	34.9	0.0	34.9
2007	455.3	354.4	28.4	326.1	100.9	-0.6	101.5	364.9	250.7	4.4	246.4	114.2	1.4	112.7
2008 I	151.6	113.8	10.0	103.8	37.8	2.3	35.4	44.4	37.9	0.0	37.9	6.6	0.1	6.4
II	24.9	1.8	8.9	-7.1	23.1	-1.8	25.0	-24.2	-27.6	-2.2	-25.4	3.4	1.0	2.3
III	71.7	62.9	-7.4	70.3	8.8	-0.2	9.0	31.3	21.5	1.3	20.2	9.7	1.2	8.6
2008 Maijs	11.8	11.4	2.4	9.1	0.4	-1.8	2.2	4.9	5.7	-2.2	7.9	-0.9	0.3	-1.2
Jūn.	30.4	14.6	2.0	12.7	15.8	0.0	15.8	10.8	-1.2	-0.9	-0.3	12.0	0.5	11.5
Jūl.	25.6	22.4	-14.2	36.6	3.2	1.6	1.6	13.3	7.3	0.7	6.7	6.0	0.9	5.1
Aug.	11.0	18.8	2.4	16.4	-7.8	-1.2	-6.6	1.2	4.6	0.3	4.3	-3.4	0.0	-3.4
Sept.	35.2	21.7	4.4	17.4	13.4	-0.6	14.0	16.7	9.6	0.3	9.2	7.2	0.3	6.9
Kāpuma temps														
2006	14.9	14.4	22.1	13.7	17.3	-2.9	17.4	10.6	12.2	9.5	12.3	5.8	-1.0	5.9
2007	14.5	13.9	12.7	14.0	17.0	-88.7	17.3	13.4	12.0	7.0	12.2	18.0	8.7	18.1
2008 I	15.5	15.0	13.9	15.1	17.2	106.6	16.8	11.3	10.7	5.6	10.9	13.2	17.2	13.1
II	11.6	10.4	13.9	10.1	16.8	6.1	16.9	7.8	6.1	1.4	6.2	13.2	16.9	13.1
III	10.2	9.4	2.9	10.0	13.8	12.0	13.8	6.0	4.6	1.3	4.7	10.8	23.0	10.5

A33. Maksājumu bilancē. Neto tiešās investīcijas un portfelieguldījumi

(mljrd. euro)

Avots: ECB.

7.3. Finanšu kants

(mljrd. euro un gada kāpuma temps; atlikumi un perioda beigu kāpuma temps; darījumi periodā)

3. Portfeļieguldījumi. Aktīvi

	Kopā						Parāda vērtspapīri									
	Kapitāla vērtspapīri						Obligācijas un parādzīmes					Naudas tirgus instrumenti				
	Kopā		MFI		Ne-MFI		Kopā		MFI		Ne-MFI		Kopā		MFI	
			Euro-sistēma		Valdība				Euro-sistēma		Valdība				Euro-sistēma	Valdība
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Atlikumi (starptautisko investīciju balance)																
2006	4 370.2	1 936.0	127.7	2.8	1 808.2	37.0	2 056.7	875.1	11.2	1 181.6	14.1	377.5	309.9	9.2	67.7	0.2
2007	4 653.3	1 984.2	145.1	2.4	1 839.1	44.6	2 232.5	937.9	13.9	1 294.6	17.0	436.6	349.5	32.6	87.1	0.5
2008 I	4 352.1	1 668.4	123.2	2.7	1 545.2	38.8	2 207.3	960.0	26.2	1 247.4	17.0	476.3	383.9	28.3	92.4	0.8
II	4 484.8	1 712.7	121.9	2.7	1 590.7	40.1	2 279.2	996.2	33.8	1 283.0	18.4	492.9	403.8	47.7	89.2	0.8
Darījumi																
2006	533.9	153.2	18.2	0.0	135.0	6.1	313.1	172.8	2.4	140.4	1.1	67.5	56.5	8.0	11.1	-0.1
2007	440.6	81.1	36.2	-0.4	44.8	5.4	283.3	154.0	3.5	129.3	2.2	76.2	67.3	23.7	8.8	0.3
2008 I	69.4	-44.4	-40.9	0.1	-3.5	-0.6	39.2	29.8	3.4	9.4	0.5	74.6	59.2	7.1	15.3	0.1
II	137.6	30.8	-5.1	0.1	36.0	0.8	96.0	37.0	8.3	59.0	1.6	10.8	18.3	20.9	-7.5	0.1
III	-49.6	-27.8	-11.7	0.1	-16.1	-	7.3	-3.0	0.0	10.2	-	-29.1	-26.7	0.1	-2.4	-
2008 Maijs	70.3	16.0	3.5	0.1	12.5	.	46.0	12.0	3.2	34.0	.	8.3	10.3	7.0	-2.1	.
Jūn.	20.7	8.1	-9.3	0.0	17.4	.	15.7	11.1	2.3	4.6	.	-3.1	-3.0	6.9	-0.1	.
Jūl.	19.2	6.0	3.7	0.1	2.3	.	1.3	-5.6	0.2	6.9	.	11.9	15.2	0.1	-3.4	.
Aug.	17.9	-7.1	-4.0	0.0	-3.1	.	12.6	8.6	0.3	4.0	.	12.4	11.4	-0.1	1.0	.
Sept.	-86.7	-26.7	-11.5	0.0	-15.2	.	-6.7	-6.0	-0.5	-0.6	.	-53.4	-53.3	0.1	-0.1	.
Kāpuma temps																
2006	14.0	9.0	17.5	0.9	8.4	22.1	17.4	24.3	26.1	12.9	9.4	21.6	22.5	1 019.8	20.4	-27.3
2007	10.1	4.1	29.2	-13.1	2.4	14.0	13.8	17.9	32.5	10.8	15.9	20.5	22.2	251.2	12.8	173.4
2008 I	8.0	0.6	-18.0	-4.8	1.8	9.8	11.1	14.6	48.5	8.6	12.5	27.7	32.8	173.5	7.5	-90.0
II	7.8	1.4	-27.0	0.6	3.7	8.0	10.7	11.4	83.6	10.1	20.7	21.8	29.8	236.0	-7.8	-93.6
III	5.7	-1.1	-29.3	6.2	1.2	-	9.4	10.3	73.2	8.9	-	17.5	24.9	163.9	-10.1	-

4. Portfeļieguldījumi. Pasīvi

	Kopā				Parāda vērtspapīri							
	Kapitāla vērtspapīri				Obligācijas un parādzīmes				Naudas tirgus instrumenti			
	Kopā		MFI		Kopā		MFI		Kopā		MFI	
								Valdība				Valdība
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Atlikumi (starptautisko investīciju balance)												
2006	5 864.9	2 910.7	657.5	2 253.2	2 655.3	955.2	1 702.4	1 015.4	298.9	125.8	173.3	138.0
2007	6 339.5	3 103.1	754.7	2 348.4	2 916.8	1 129.5	1 787.2	1 109.3	319.6	153.3	166.2	142.5
2008 I	6 078.9	2 776.1	733.2	2 042.9	2 937.6	1 115.7	1 821.8	1 153.6	365.2	178.2	187.0	164.2
II	6 072.1	2 690.7	737.2	1 953.5	3 003.8	1 136.2	1 867.6	1 153.0	377.6	173.6	204.0	172.5
Darījumi												
2006	824.2	299.9	94.5	205.4	521.6	212.7	308.8	137.3	2.7	21.4	-18.7	-19.6
2007	578.3	96.0	76.1	19.6	446.4	232.6	213.8	152.0	35.9	37.6	-1.8	3.2
2008 I	143.2	46.1	73.1	-27.0	78.3	23.1	55.2	65.2	18.8	4.4	14.4	27.6
II	172.0	-20.7	17.1	-37.8	171.8	66.9	104.9	46.4	20.8	-0.1	21.0	11.1
III	-19.6	-90.0	-36.1	-53.9	65.2	22.4	42.8	-	5.1	-38.3	43.4	-
2008 Maijs	80.5	13.7	.	.	80.9	.	.	.	-14.1	.	.	.
Jūn.	61.7	-6.0	.	.	48.4	.	.	.	19.3	.	.	.
Jūl.	10.4	5.2	.	.	1.1	.	.	.	4.1	.	.	.
Aug.	-0.3	-8.9	.	.	30.3	.	.	.	-21.8	.	.	.
Sept.	-29.7	-86.3	.	.	33.8	.	.	.	22.8	.	.	.
Kāpuma temps												
2006	16.3	12.2	17.3	10.8	23.1	25.9	21.4	15.1	0.9	18.7	-9.6	-12.1
2007	9.8	3.3	11.3	0.9	16.9	24.6	12.6	15.0	11.8	30.5	0.3	3.8
2008 I	7.6	2.2	11.9	-1.0	12.9	16.7	10.8	17.4	13.5	31.5	2.8	8.8
II	7.0	0.0	11.4	-3.6	14.1	16.0	13.0	16.5	7.8	19.8	1.7	3.2
III	5.2	-3.6	2.4	-5.6	14.0	13.4	14.3	-	6.8	-6.9	19.0	-

Avots: ECB.

7.3. Finanšu kants

(mljrd. euro un gada kāpuma temps; atlikumi un perioda beigu kāpuma temps; darījumi periodā)

5. Citi ieguldījumi. Aktīvi

	Kopā	Eurosistēma			MFI (izņemot Eurosistēmu)			Valdība				Citi sektori			
		Kopā	Kredīti/ nauda un noguldī- jumi	Citi aktīvi	Kopā	Kredīti/ nauda un noguldī- jumi	Citi aktīvi	8	Tirdz- niecības kredīti	Kredīti/nauda un noguldījumi		12	Tirdz- niecības kredīti	Kredīti/nauda un noguldījumi	
	1	2	3	4	5	6	7			10	Nauda un nogul- dījumi 11			13	Nauda un nogul- dījumi 15
	Atlikumi (starptautisko investīciju bilance)														
2006	4 451.8	13.4	12.6	0.7	2 941.2	2 878.3	62.8	119.6	14.2	57.8	15.4	1 377.7	187.6	1 062.7	395.8
2007	5 241.2	38.2	37.6	0.7	3 350.5	3 279.1	71.4	106.7	12.7	47.7	13.5	1 745.7	190.8	1 388.4	441.9
2008 I	5 402.8	46.4	46.1	0.3	3 463.3	3 393.8	69.6	99.3	12.5	41.5	11.2	1 793.8	192.5	1 417.8	453.7
II	5 285.4	36.7	36.4	0.3	3 363.4	3 287.2	76.2	105.6	12.4	47.4	17.0	1 779.7	200.3	1 388.3	407.8
	Darījumi														
2006	739.1	-8.7	-8.7	0.0	521.9	516.1	5.8	-7.2	-5.2	-2.7	3.1	233.1	6.3	211.5	30.9
2007	918.3	21.9	22.0	0.0	555.0	547.6	7.4	-7.6	-1.4	-7.1	-2.0	348.9	13.5	293.5	37.5
2008 I	290.8	9.3	9.3	0.0	218.5	214.4	4.1	-4.9	-0.3	-4.9	-1.3	67.9	6.4	34.5	12.8
II	-112.1	-9.4	-9.4	0.0	-105.2	-106.1	0.9	6.2	-0.4	5.9	5.6	-3.7	11.0	-22.0	-47.8
III	75.8	-1.9	-	-	82.2	-	-	-8.5	-	-	-8.5	4.0	-	-	-2.6
2008 Maijs	-26.8	-2.1	-	-	-32.9	-	-	3.6	-	-	3.5	4.6	-	-	-9.5
Jūn.	-132.4	-2.5	-	-	-124.1	-	-	1.0	-	-	0.8	-6.8	-	-	-19.9
Jūl.	10.9	-0.6	-	-	7.1	-	-	-8.9	-	-	-9.3	13.3	-	-	4.9
Aug.	-7.2	-1.2	-	-	1.6	-	-	-1.2	-	-	-0.2	-6.4	-	-	-3.1
Sept.	72.1	-0.1	-	-	73.4	-	-	1.6	-	-	1.0	-2.9	-	-	-4.4
	Kāpuma temps														
2006	19.5	-39.4	-40.8	3.1	21.1	21.3	10.5	-5.6	-26.1	-4.6	24.4	20.0	3.4	24.5	8.6
2007	20.7	165.6	174.8	-3.4	19.0	19.1	11.7	-6.4	-9.8	-12.4	-13.1	25.2	7.3	27.4	9.5
2008 I	17.2	113.1	116.8	-4.8	15.6	15.5	18.3	-4.5	-10.3	-9.7	17.7	20.8	7.8	21.8	2.0
II	9.8	29.0	30.0	-4.1	7.5	7.5	6.2	-12.1	-10.0	-23.1	-34.1	16.2	12.5	16.1	-9.3
III	6.8	4.5	-	-	7.6	-	-	-5.7	-	-	-33.2	6.2	-	-	-11.4

6. Citi ieguldījumi. Pasīvi

	Kopā	Eurosistēma			MFI (izņemot Eurosistēmu)			Valdība				Citi sektori			
		Kopā	Kredīti/ nauda un noguldījumi	Citi pasīvi	Kopā	Kredīti/ nauda un noguldījumi	Citi pasīvi	Kopā	Tirdz- niecības kredīti	Kredīti	Citi pasīvi	Kopā	Tirdz- niecības kredīti	Kredīti	Citi pasīvi
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	Atlikumi (starptautisko investīciju bilance)														
2006	4 706.8	115.9	115.6	0.2	3 483.9	3 429.5	54.4	50.7	0.0	46.6	4.1	1 056.2	146.1	818.3	91.8
2007	5 480.5	201.2	201.0	0.2	3 938.2	3 871.1	67.1	50.9	0.0	45.7	5.2	1 290.2	157.6	1 023.2	109.4
2008 I	5 683.3	217.3	216.9	0.4	4 101.6	4 032.5	69.0	49.8	0.0	46.5	3.2	1 314.6	157.4	1 043.9	113.3
II	5 699.6	258.9	258.6	0.3	4 082.1	4 010.3	71.9	48.6	0.0	45.6	3.1	1 310.0	166.3	1 035.4	108.3
	Darījumi														
2006	741.0	20.4	20.4	0.0	497.0	490.6	6.4	1.9	0.0	2.1	-0.1	221.7	12.7	197.2	11.8
2007	959.3	91.4	91.4	0.0	635.8	631.0	4.8	-1.2	0.0	-2.0	0.8	233.4	9.7	227.5	-3.9
2008 I	345.8	21.3	21.2	0.2	283.7	281.1	2.7	-1.0	0.0	0.9	-1.9	41.7	3.3	34.9	3.6
II	-1.0	41.3	41.5	-0.1	-25.3	-23.2	-2.1	-0.6	0.0	-1.4	0.7	-16.4	6.3	-15.8	-6.9
III	57.7	106.2	-	-	-29.9	-	-	2.9	-	-	-	-21.5	-	-	-
2008 Maijs	20.7	18.9	.	.	1.6	.	.	-1.3	.	.	.	1.5	.	.	.
Jūn.	-144.1	6.2	.	.	-145.4	.	.	0.3	.	.	.	-5.2	.	.	.
Jūl.	25.9	-1.2	.	.	15.1	.	.	2.6	.	.	.	9.4	.	.	.
Aug.	-5.3	2.0	.	.	1.8	.	.	-1.7	.	.	.	-7.4	.	.	.
Sept.	37.1	105.5	.	.	-46.9	.	.	2.0	.	.	.	-23.5	.	.	.
	Kāpuma temps														
2006	18.4	22.7	22.7	5.7	16.2	16.2	13.3	4.0	-24.1	4.7	-3.2	26.9	9.5	31.6	17.5
2007	20.4	79.6	79.8	-6.9	18.4	18.5	8.8	-2.3	29.4	-4.2	16.4	21.6	6.7	27.9	-2.3
2008 I	20.4	70.9	71.1	15.6	17.8	17.9	10.8	-6.3	21.2	-5.7	-15.3	24.2	10.3	31.0	-4.8
II	14.7	72.6	72.7	-6.3	11.8	11.9	3.1	-8.7	26.7	-7.0	-24.5	18.1	10.4	23.1	-8.8
III	9.1	126.6	-	-	7.1	-	-	-8.6	-	-	-	0.8	-	-	-

Avots: ECB.

7.3. Finanšu kots

(mljrd. euro un gada kāpuma temps; atlikumi un perioda beigu kāpuma temps; darījumi periodā)

7. Rezerves aktīvi

	Rezerves aktīvi													Papildpostenis		
														Aktīvi	Pasīvi	
	Kopā	Monetārais zelts		Speciālās aizņēmuma tiesības	Rezerves pozīcija SVF	Ārvalstu valūtas							Citas prasības	Prasības euro zonas rezidentiem ārvalstu valūtā	Iepriekš noteiktās ārvalstu valūtas īstermiņa pārmaiņas	
		Mlrd. euro	Trojas uncēs (mlj.)			Kopā	Nauda un noguldījumi		Vērtspapīri			Atvasinātie finanšu instrumenti				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		13	14	15	16
	Atlikumi (starptautisko investīciju bilance)															
2004	281.0	125.4	389.998	3.9	18.6	133.0	12.5	25.5	94.7	0.5	56.6	37.6	0.4	0.0	19.1	-12.8
2005	320.1	163.4	375.861	4.3	10.6	141.7	12.6	21.4	107.9	0.6	69.4	38.0	-0.2	0.0	25.6	-17.9
2006	325.8	176.3	365.213	4.6	5.2	139.7	6.3	22.5	110.7	0.5	79.3	30.8	0.3	0.0	24.6	-21.5
2007 IV	347.4	201.0	353.688	4.6	3.6	138.2	7.2	22.0	108.5	0.4	87.8	20.3	0.5	0.0	44.1	-38.5
2008 I	356.3	208.4	353.060	4.3	3.4	140.1	6.6	26.8	105.9	0.5	89.8	15.6	0.9	0.1	36.7	-37.3
2008 II	353.9	207.9	352.314	4.3	4.0	137.7	7.4	24.1	105.6	0.5	89.9	15.2	0.6	0.0	59.4	-59.2
2008 Aug.	350.7	198.4	350.916	4.5	3.9	143.9	6.7	25.8	112.2	-	-	-	-0.8	0.0	62.0	-61.9
2008 Sept.	370.9	216.8	350.634	4.6	4.0	145.4	11.6	18.1	117.8	-	-	-	-2.1	0.0	188.9	-185.3
2008 Okt.	368.0	200.5	350.021	5.0	4.3	158.3	9.9	18.3	137.5	-	-	-	-7.4	0.0	253.7	-250.1
	Darījumi															
2005	-17.7	-3.9	-	0.2	-8.6	-5.4	-0.2	-6.8	1.6	0.0	4.8	-3.2	0.0	0.0	-	-
2006	0.9	-4.2	-	0.5	-5.2	9.8	-6.1	2.4	13.6	0.0	19.3	-5.7	0.0	0.0	-	-
2007	5.1	-3.2	-	0.3	-0.9	8.8	1.0	1.6	6.2	0.0	14.5	-8.3	0.0	0.0	-	-
2008 I	5.1	-0.6	-	-0.3	0.0	5.9	-0.7	5.7	0.9	0.1	6.1	-5.3	0.1	0.1	-	-
2008 II	0.0	-0.4	-	0.0	0.7	-0.2	0.7	-2.9	2.0	0.0	1.7	0.3	-0.1	-0.1	-	-
2008 III	-2.2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kāpuma temps															
2005	-5.8	-2.8	-	4.4	-44.7	-3.8	-2.0	-23.7	1.6	2.2	6.9	-7.9	20.5	-	-	-
2006	0.2	-2.4	-	11.6	-48.8	7.2	-48.4	10.6	13.1	0.0	28.4	-15.3	-73.2	-	-	-
2007	1.6	-1.7	-	7.3	-18.2	6.3	15.0	6.2	5.7	1.1	18.5	-27.5	-59.1	-	-	-
2008 I	2.6	-1.8	-	0.4	-3.3	8.5	33.2	9.3	7.3	406.6	18.3	-33.3	-43.6	-	-	-
2008 II	1.4	-1.4	-	-2.4	2.7	5.3	27.2	-3.6	6.4	165.8	17.3	-33.7	-45.0	-	-	-
2008 III	-0.6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Avots: ECB.

7.3. Finanšu kots

(mljrd. euro; atlikumi perioda beigās; darījumi periodā)

8. Ģeogrāfiskais dalījums

	Kopā		ES27 (ārpus euro zonas)						Kanāda	Ķīna	Japāna	Šveice	ASV	Ārzonu finanšu centri	Starptautiskās organizācijas	Citi
	Kopā	Dānija	Zviedrija	Lielbritānija	Citas ES valstis	ES institūcijas										
							1	2								
2007	Atlikumi (starptautisko investīciju bilance)															
Tiešās investīcijas	457.7	-77.0	-3.7	-32.7	-277.5	237.2	-0.3	23.7	27.1	-10.8	113.1	-66.7	-37.3	-0.2	485.7	
Ārvalstīs	3 542.2	1 302.0	37.1	82.5	916.1	266.2	0.0	91.6	30.7	69.1	350.1	684.4	391.6	0.0	622.6	
Pašu kapitāls/ reinvestētā peļņa	2 858.8	1 027.4	32.3	55.2	709.9	230.0	0.0	67.8	24.1	57.8	292.5	525.9	366.1	0.0	497.3	
Cits kapitāls	683.4	274.7	4.9	27.3	206.2	36.3	0.0	23.8	6.6	11.4	57.6	158.6	25.5	0.0	125.3	
Euro zonā	3 084.5	1 379.0	40.8	115.2	1 193.6	29.0	0.3	67.9	3.7	79.9	236.9	751.1	428.8	0.2	136.9	
Pašu kapitāls/ reinvestētā peļņa	2 338.4	1 124.2	33.4	93.6	987.8	9.2	0.2	56.6	0.9	65.7	181.3	552.1	267.6	0.0	90.0	
Cits kapitāls	746.1	254.8	7.4	21.6	205.8	19.9	0.1	11.3	2.7	14.3	55.6	199.0	161.2	0.2	46.9	
Portfeļieguldījumu aktīvi	4 653.3	1 374.6	68.2	139.3	995.2	101.4	70.5	82.5	42.0	241.9	132.3	1 489.3	630.2	26.8	633.8	
Kapitāla vērtspapīri	1 984.2	415.2	11.4	45.9	335.3	22.0	0.5	20.2	39.5	141.6	115.7	634.9	285.3	0.9	330.9	
Parāda instrumenti	2 669.0	959.4	56.8	93.4	659.9	79.4	70.0	62.3	2.5	100.2	16.6	854.4	344.9	25.9	302.8	
Obligācijas un parādzīmes	2 232.5	784.2	52.7	78.2	505.4	78.5	69.4	58.6	2.2	63.5	12.9	710.7	303.1	24.8	272.5	
Naudas tirgus instrumenti	436.6	175.2	4.0	15.1	154.5	0.8	0.7	3.6	0.3	36.7	3.8	143.8	41.8	1.1	30.4	
Citi ieguldījumi	-239.3	-152.6	-155.4	-8.7	121.7	54.4	-164.6	-66.0	-45.2	-31.5	-54.7	-73.1	-91.2	-23.3	298.3	
Aktīvi	5 241.2	2 581.4	104.4	72.2	2 241.7	152.3	10.8	23.5	35.0	81.3	266.1	838.0	516.8	57.5	841.7	
Valdība	106.7	21.6	0.8	0.1	10.3	1.2	9.2	0.0	1.8	0.2	0.1	3.1	1.4	38.3	40.4	
MFI	3 388.7	1 924.7	86.7	52.1	1 663.2	121.9	0.8	15.0	15.3	45.0	157.5	409.6	353.5	18.7	449.4	
Citi sektori	1 745.7	635.2	16.9	20.0	568.2	29.2	0.9	8.5	17.9	36.1	108.5	425.3	161.9	0.5	351.9	
Pasīvi	5 480.5	2 734.0	259.8	80.9	2 120.0	97.9	175.5	89.5	80.2	112.8	320.7	911.0	608.0	80.8	543.4	
Valdība	50.9	28.4	0.0	0.3	2.4	0.0	25.6	0.0	0.0	0.5	0.8	6.3	0.3	11.5	3.1	
MFI	4 139.4	2 142.0	249.6	58.3	1 659.9	72.4	101.8	81.5	62.2	89.0	247.6	525.1	523.7	66.7	401.7	
Citi sektori	1 290.2	563.6	10.2	22.3	457.7	25.5	48.0	8.0	18.0	23.3	72.3	379.7	84.0	2.6	138.6	
2007. gada 3. cet.– 2008. gada 2. cet.	Darījumu summa															
Tiešās investīcijas	165.4	25.6	2.8	-3.1	7.2	18.7	0.0	-7.2	5.0	6.4	34.3	-18.3	54.9	0.0	64.8	
Ārvalstīs	389.6	61.2	3.0	-2.2	34.3	26.1	0.0	-3.4	4.6	13.4	43.7	70.3	100.8	0.0	99.1	
Pašu kapitāls/ reinvestētā peļņa	282.5	33.2	1.9	-2.9	18.3	15.9	0.0	-4.4	2.6	5.1	25.6	61.5	92.2	0.0	66.7	
Cits kapitāls	107.2	28.0	1.2	0.6	16.0	10.2	0.0	1.0	1.9	8.4	18.1	8.8	8.6	0.0	32.4	
Euro zonā	224.2	35.6	0.2	0.8	27.2	7.3	0.0	3.9	-0.4	7.1	9.4	88.6	45.9	0.0	34.3	
Pašu kapitāls/ reinvestētā peļņa	135.9	32.9	-0.8	-1.6	34.6	0.7	0.0	1.4	0.1	9.3	4.7	46.1	28.4	0.0	13.0	
Cits kapitāls	88.3	2.7	1.0	2.5	-7.4	6.6	0.0	2.5	-0.5	-2.2	4.7	42.5	17.4	0.0	21.3	
Portfeļieguldījumu aktīvi	345.1	116.1	-0.6	1.7	102.4	8.8	3.7	11.8	-0.4	21.2	-18.8	86.6	17.2	1.1	110.3	
Kapitāla vērtspapīri	24.5	-3.4	-1.2	-3.9	0.3	1.1	0.1	4.0	-1.4	-23.3	-18.9	7.6	32.6	-0.2	27.4	
Parāda instrumenti	320.6	119.5	0.6	5.6	102.1	7.7	3.6	7.8	0.9	44.5	0.1	79.0	-15.4	1.3	82.9	
Obligācijas un parādzīmes	227.9	69.8	0.8	1.0	58.5	7.1	2.4	8.5	0.4	6.8	1.3	59.2	-5.9	1.3	86.5	
Naudas tirgus instrumenti	92.7	49.8	-0.2	4.6	43.6	0.6	1.2	-0.7	0.5	37.7	-1.2	19.8	-9.5	0.0	-3.6	
Citi ieguldījumi	-267.4	-252.0	55.1	3.9	-358.2	50.7	-3.4	0.5	20.3	0.4	-62.8	-165.0	60.6	30.4	100.1	
Aktīvi	491.9	24.7	26.4	4.7	-78.6	66.0	6.2	5.0	5.2	14.8	-42.8	189.2	132.9	9.7	153.2	
Valdība	-15.7	-12.0	-1.4	0.1	-11.4	-0.5	1.1	-0.2	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.8	-4.4	
MFI	256.6	4.5	27.1	4.9	-95.0	62.6	4.9	4.6	1.3	17.0	-45.8	50.5	102.1	8.9	113.4	
Citi sektori	251.1	32.1	0.6	-0.3	27.8	3.8	0.1	0.6	3.9	-2.2	3.0	138.6	30.8	0.0	44.1	
Pasīvi	759.3	276.6	-28.7	0.8	279.6	15.3	9.6	4.5	-15.1	14.4	20.0	354.2	72.2	-20.7	53.2	
Valdība	-4.7	-2.7	0.0	0.0	-1.9	0.0	-0.7	0.0	0.0	0.0	0.1	-0.6	0.1	-1.1	-0.5	
MFI	558.9	259.9	-29.4	-1.6	274.9	9.9	6.1	5.1	-15.8	16.1	9.8	213.9	58.2	-19.6	31.4	
Citi sektori	205.0	19.4	0.7	2.4	6.7	5.4	4.3	-0.5	0.8	-1.7	10.2	140.8	14.0	0.0	22.2	

Avots: ECB.

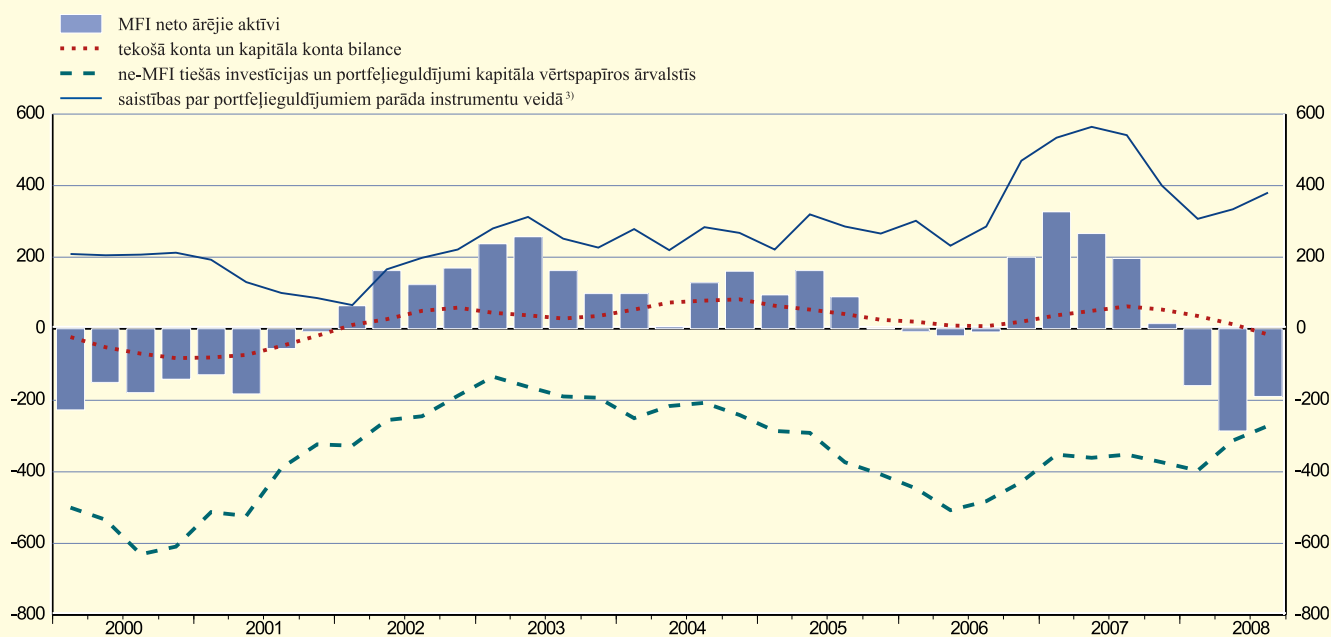
7.4. Maksājumu bilances monetārais atspoguļojums¹⁾

(mljrd. euro; darījumi)

	Maksājumu bilances posteņi, kuri veido bilanci ar darījumiem M3 neietilpstošajos ārējos bilances posteņos											Papild- postenis: darījumi M3 neietilpsto- šajos ārējos bilances posteņos
	Tekošā konta un kapitāla konta bilance	Tiešās investīcijas		Portfeļieguldījumi			Citi ieguldījumi		Atvasinātie finanšu instrumenti	Novirze	1.–10. aile kopā	
		Rezidentu ārvalstīs veiktās investīcijas (ne-MFI)	Nerezidentu euro zonā veiktās investīcijas	Aktīvi Ne-MFI	Pasīvi		Aktīvi Ne-MFI	Pasīvi Ne-MFI				
					Kapitāla vērtsp- papīr ²⁾	Parāda instrumenti ³⁾						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2005	24.7	-344.2	153.6	-266.4	212.6	265.4	-155.8	151.0	-17.3	-30.4	-6.7	-0.1
2006	19.8	-381.6	264.2	-286.6	239.7	469.7	-225.9	223.7	3.2	-150.5	175.6	200.3
2007	53.2	-428.5	363.4	-184.1	50.3	399.5	-341.3	232.3	-54.1	-77.6	13.2	14.1
2007 III	18.8	-94.6	78.1	-51.2	1.7	58.8	-130.7	176.2	-15.4	-118.8	-77.1	-67.2
IV	17.3	-107.6	126.1	-19.4	-40.8	33.2	-39.2	0.4	-19.2	61.9	12.7	-6.6
2008 I	-2.4	-139.2	44.3	-21.3	4.8	75.3	-63.0	40.7	-21.0	6.8	-75.0	-84.7
II	-21.4	-17.9	-25.3	-87.5	-36.8	166.1	-2.4	-17.0	-9.1	-65.7	-117.0	-126.9
III	-8.9	-79.3	30.1	8.3	-86.0	105.9	4.4	-18.6	1.6	33.7	-8.8	28.4
2007 Sept.	7.9	-39.6	18.0	-14.6	3.4	12.2	-152.1	139.0	-3.1	-1.3	-30.2	-24.4
Okt.	5.9	-43.1	63.4	-12.5	-24.8	7.7	-26.2	3.6	-2.7	42.4	13.8	11.9
Nov.	3.9	-41.3	49.0	-1.2	-7.9	55.5	-15.9	3.4	-11.2	-0.9	33.5	28.6
Dec.	7.4	-23.2	13.7	-5.6	-8.1	-30.1	2.9	-6.6	-5.3	20.4	-34.6	-47.1
2008 Janv.	-12.4	-86.5	28.3	6.4	-9.7	52.8	0.2	26.6	-26.9	7.0	-14.2	-18.1
Febr.	12.2	-34.1	15.8	-4.6	18.9	4.2	-36.1	-9.3	2.5	13.1	-17.4	-18.3
Marts	-2.2	-18.6	0.2	-23.0	-4.4	18.3	-27.0	23.4	3.4	-13.3	-43.4	-48.2
Apr.	-4.3	21.8	-40.1	-21.1	-43.1	53.3	-0.1	-12.3	-2.8	-25.5	-74.2	-72.2
Maijs	-20.0	-11.3	4.5	-44.5	-1.1	48.1	-8.2	0.2	-9.9	-23.7	-65.6	-70.1
Jūn.	2.8	-28.4	10.4	-21.9	7.4	64.7	5.8	-4.9	3.5	-16.6	22.7	15.4
Jūl.	2.0	-38.2	12.4	-5.8	-9.5	5.5	-4.4	12.1	2.0	3.7	-20.1	-1.3
Aug.	-5.5	-9.7	1.2	-1.9	-26.6	7.3	7.6	-9.1	-5.9	35.1	-7.6	-6.7
Sept.	-5.4	-31.4	16.5	16.0	-49.9	93.1	1.2	-21.5	5.4	-5.1	18.9	36.4
	12 mēnešu darījumu summa											
2008 Sept.	-15.5	-344.0	175.2	-119.8	-158.8	380.4	-100.2	5.5	-47.7	36.7	-188.1	-189.8

A34. Galvenie MFI neto ārējo aktīvu norišu pamatā esošie maksājumu bilances darījumi¹⁾

(mljrd. euro; 12 mēnešu darījumu summa)

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām. Sīkāku informāciju sk. vispārējās piezīmēs.

2) Izņemot naudas tirgus fondu akcijas un daļas.

3) Izņemot euro zonas MFI emitētos parāda vērtspapīrus ar termiņu līdz 2 gadiem.

7.5. Preču tirdzniecība

1. Vērtības un apjomi preču grupu dalījumā¹⁾

(sezonāli izlīdzināti dati, ja nav norādīts citādi)

	Kopā (s.n. dati)		Eksports (FOB)					Imports (CIF)					
	Eksports	Imports	Kopā			Papild- postenis: rūpniecības preces		Kopā			Papildposteni		
				Starppatēriņa preces	Kapitāl- preces				Starppatēriņa preces	Kapitāl- preces	Patēriņa preces	Rūpniecības preces	Nafta
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Vērtības (mljrd. euro; 1. un 2. ailei – pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)													
2005	7.8	13.4	1 237.7	604.5	271.1	328.6	1 068.3	1 226.9	723.6	210.4	272.9	846.1	187.0
2006	11.7	13.7	1 384.7	687.0	296.4	365.0	1 183.0	1 397.8	856.8	216.5	304.4	943.4	224.6
2007	8.6	6.4	1 504.4	740.6	327.1	395.8	1 277.0	1 484.0	904.4	232.0	326.1	1 016.1	225.4
2007 IV	5.6	7.8	382.0	188.1	82.8	100.3	321.7	381.7	235.2	57.5	82.7	252.1	65.1
2008 I	6.5	8.4	394.7	194.1	84.0	104.0	331.4	396.3	246.8	57.3	81.6	255.8	70.1
II	7.4	10.4	395.5	195.7	83.6	102.5	330.9	400.6	254.6	54.3	80.8	252.7	75.2
III	5.1	12.1	400.4	.	.	.	329.5	418.2	.	.	.	259.2	.
2008 Apr.	16.3	15.0	135.9	67.5	28.7	35.7	112.7	135.0	84.7	18.6	27.4	84.4	24.0
Maijs	2.6	6.3	129.4	63.8	27.2	33.3	108.2	131.3	83.8	17.8	26.6	83.4	24.3
Jūn.	3.9	10.1	130.3	64.4	27.7	33.5	110.0	134.2	86.1	17.9	26.8	84.9	26.9
Jūl.	8.9	14.4	134.4	67.2	28.4	34.2	110.3	140.8	90.4	19.3	27.5	86.4	30.6
Aug.	-3.3	5.5	131.5	65.7	26.5	32.8	110.2	137.2	88.2	18.2	27.0	86.9	28.0
Sept.	9.1	16.2	134.4	.	.	.	108.9	140.2	.	.	.	85.9	.
Apjoma indeksi (2000. g. = 100; 1. un 2. ailei – pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)													
2005	4.7	4.9	123.5	122.7	130.8	121.7	124.6	114.0	110.3	124.8	121.8	117.0	110.6
2006	7.9	6.0	133.5	133.7	140.3	131.2	134.4	121.0	117.9	128.4	131.2	126.1	110.0
2007	6.3	4.9	141.8	139.6	152.7	140.5	142.3	126.7	120.7	141.6	139.6	134.7	108.4
2007 IV	3.5	2.1	143.7	141.5	154.8	142.4	143.9	126.8	119.9	141.1	141.2	134.5	108.4
2008 I	3.6	-1.8	146.0	142.7	154.3	146.0	146.9	126.1	119.4	139.0	137.4	134.4	109.5
II	4.9	-1.8	145.3	141.7	154.3	143.6	146.7	123.1	116.3	133.4	138.5	133.3	102.9
III	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2008 Apr.	13.9	4.5	150.6	147.7	158.8	150.2	149.9	127.8	120.7	137.5	141.1	134.1	107.2
Maijs	0.8	-5.6	143.3	139.0	151.2	141.4	144.8	121.5	115.3	131.9	137.6	132.6	100.3
Jūn.	0.5	-4.1	142.0	138.3	152.8	139.2	145.3	120.0	112.9	131.0	137.0	133.4	101.3
Jūl.	4.7	-2.3	145.3	142.0	155.1	142.4	144.5	121.5	113.7	142.1	137.8	133.5	107.9
Aug.	-6.9	-10.3	143.0	139.1	146.3	137.9	144.9	118.9	111.9	133.0	134.7	133.1	105.6
Sept.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

2. Cenas²⁾

(gada pārmaiņas (ja nav norādīts citādi); %)

	Rūpniecības preču ražotāju eksporta cenas (FOB) ³⁾							Rūpniecības preču importa cenas (CIF)						
	Kopā (indekss 2005. g. = 100)	Kopā					Papild- postenis: rūpniecības preces	Kopā (indekss 2005. g. = 100)	Kopā					Papild- postenis: rūpniecības preces
		Starp- patēriņa preces	Kapitāl- preces	Patēriņa preces	Enerģija	Starp- patēriņa preces			Kapitāl- preces	Patēriņa preces	Enerģija			
Īpatsvars (%)	100.0	100.0	32.2	44.2	20.4	3.2	99.5	100.0	100.0	28.4	27.6	23.7	20.4	81.2
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2006	102.1	2.1	3.9	0.1	1.1	17.4	2.0	107.3	7.3	7.2	-1.3	1.4	21.0	2.7
2007	103.6	1.4	2.8	1.3	1.3	2.8	1.5	108.4	1.0	2.5	-2.5	0.4	2.2	0.4
2008 I	105.0	2.0	1.3	0.5	2.3	32.8	1.8	113.9	8.7	0.8	-2.7	1.1	39.1	0.9
II	106.1	2.4	1.7	0.2	2.8	30.6	2.3	119.7	11.1	0.6	-2.8	1.0	46.8	1.0
III	107.3	3.3	3.1	0.6	2.7	33.5	3.1	121.6	11.3	3.1	-2.7	1.5	41.8	1.8
2008 Maijs	106.2	2.5	1.6	0.5	2.7	29.4	2.4	120.0	11.6	0.4	-2.7	1.0	49.5	1.0
Jūn.	106.7	2.8	2.2	-0.2	2.7	35.2	2.6	122.9	13.3	1.3	-2.5	1.0	52.9	1.6
Jūl.	107.5	3.5	3.0	0.6	2.7	38.1	3.2	123.9	13.2	2.0	-2.7	1.1	50.9	1.8
Aug.	107.1	3.2	2.9	0.4	2.9	34.6	2.9	121.8	12.1	3.3	-2.9	1.5	46.3	1.8
Sept.	107.2	3.3	3.3	0.9	2.5	27.8	3.1	119.0	8.5	4.1	-2.3	1.9	28.6	1.9
Okt.	106.7	2.9	3.2	1.4	3.2	8.4	2.7	.	.	.	.	.	.	.

- Preču grupas atbilstoši plašo ekonomisko kategoriju (*Broad Economic Categories*) klasifikācijai. Atšķirībā no 2. tabulā minētajām preču grupām starppatēriņa un patēriņa preču grupas ietver lauksaimniecības un enerģijas preces.
- Preču grupas atbilstoši ražošanas pamatgrupējumu (*Main Industrial Groupings*) klasifikācijai. Atšķirībā no 1. tabulā minētajām preču grupām starppatēriņa un patēriņa preču grupas neietver enerģijas preces, un lauksaimniecības preces netiek aplūkotas. Apstrādes rūpniecības struktūra atšķiras no 1. tabulas 7. un 12. ailē sniegtajiem datiem. Sniegtie dati ir cenu indeksi, kas atbilst preču groza tirajām cenu pārmaiņām un nav vienkārši 1. tabulā doto vērtības un apjoma datu rādītāji, kurus ietekmē pārmaiņas tirgotu preču struktūrā un kvalitātē. Šie indeksi atšķiras no IKP deflatoriem importam un eksportam (kas redzami 5.1. sadaļas 3. tabulā) galvenokārt tāpēc, ka deflatori ietver visas preces un pakalpojumus un aptver pārrobežu tirdzniecību euro zonas teritorijā.
- Ražotāju eksporta cenas rūpniecībā attiecas uz tiešajiem darījumiem starp iekšzemes ražotājiem un citu valstu klientiem. Atšķirībā no 1. tabulā sniegtajiem vērtības un apjoma datiem nav aplūkots vairumtirdzniecības eksports un reeksports.

7.5. Preču tirdzniecība

(mljrd. euro, ja nav norādīts citādi; sezonāli izlīdzināti dati)

3. Ģeogrāfiskais dalījums

	Kopā	ES27 (ārpus euro zonas)				Krievija	Šveice	Turcija	ASV	Āzijas valstis			Āfrikas valstis	Latīņ-amerikas valstis	Citas valstis
		Dānija	Zviedrija	Lielbritānija	Pārējās ES valstis					Ķīna	Japāna				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	Eksports (FOB)														
2004	1 144.2	25.8	42.1	204.4	133.9	35.9	66.6	31.8	172.7	225.7	40.4	33.3	64.5	40.7	100.1
2005	1 237.7	29.0	45.2	203.3	153.2	43.5	70.7	34.7	185.1	244.2	43.3	34.2	73.4	46.9	108.4
2006	1 384.7	31.7	49.9	216.8	189.9	55.2	77.3	38.8	199.8	271.7	53.7	34.6	77.7	54.4	121.5
2007	1 504.4	33.8	55.2	229.0	221.4	67.1	82.1	41.0	195.0	296.2	60.3	34.2	87.5	61.6	134.5
2007 II	371.2	8.4	13.8	55.8	54.2	16.7	20.0	9.9	48.8	73.1	14.8	8.8	21.5	15.5	33.5
2007 III	382.9	8.5	14.2	58.8	56.8	17.3	20.7	10.4	49.4	75.3	15.6	8.5	22.2	15.6	33.7
2007 IV	382.0	8.5	13.7	57.7	57.5	17.5	20.8	10.5	47.3	75.9	15.7	8.2	22.3	15.6	34.6
2008 I	394.7	8.8	13.9	57.4	60.2	19.2	20.8	11.8	48.4	78.3	16.7	8.5	23.8	16.0	35.9
2008 II	395.5	8.9	14.1	57.5	61.1	19.4	21.8	11.0	46.5	77.3	16.8	8.4	24.6	16.2	37.2
2008 III	400.4	.	.	.	.	20.1	21.6	10.7	45.9	76.5	15.9	8.3	26.5	17.9	.
2008 Apr.	135.9	2.9	4.6	20.2	20.8	6.5	7.3	3.9	16.4	26.1	5.8	2.8	8.1	5.3	13.8
2008 Maijs	129.4	3.0	4.7	18.6	20.0	6.4	7.2	3.6	14.8	25.6	5.4	2.8	8.1	5.4	12.1
2008 Jūn.	130.3	3.0	4.7	18.8	20.3	6.5	7.3	3.6	15.3	25.6	5.5	2.8	8.4	5.5	11.4
2008 Jūl.	134.4	3.0	4.7	19.1	20.8	6.7	7.2	3.7	15.0	25.6	5.6	2.8	8.7	5.9	14.0
2008 Aug.	131.5	3.0	4.6	18.6	20.6	6.6	7.2	3.5	15.3	25.3	5.2	2.7	8.8	5.8	12.4
2008 Sept.	134.4	.	.	.	.	6.8	7.3	3.5	15.7	25.6	5.2	2.8	9.0	6.2	.
	īpatsvars eksporta kopapjomā (%)														
2007	100.0	2.2	3.7	15.2	14.7	4.5	5.5	2.7	13.0	19.7	4.0	2.3	5.8	4.1	8.9
	Imports (CIF)														
2004	1 075.7	25.4	39.8	144.8	115.5	56.6	53.3	23.2	113.4	309.1	92.4	54.1	72.9	45.2	76.3
2005	1 226.9	26.5	42.3	153.2	127.8	76.2	58.1	25.5	119.8	363.4	118.1	53.2	96.0	53.8	84.1
2006	1 397.8	28.6	47.9	167.2	152.3	95.6	62.3	29.4	125.9	418.6	144.5	57.0	110.5	66.3	93.3
2007	1 484.0	28.5	52.0	168.6	174.8	97.9	67.2	32.4	131.5	450.4	171.2	58.7	114.2	75.0	91.6
2007 II	363.6	7.2	12.9	42.1	42.8	24.0	16.5	7.9	32.3	109.5	40.5	14.5	27.5	18.4	22.6
2007 III	376.5	7.4	13.0	43.0	45.0	23.7	17.2	8.2	33.3	114.8	44.5	14.9	28.3	18.9	23.8
2007 IV	381.7	6.9	13.3	42.7	45.2	27.4	16.5	8.3	32.4	113.9	43.4	14.5	31.4	19.5	24.2
2008 I	396.3	7.2	13.8	43.6	47.6	28.0	16.9	8.3	34.0	116.6	43.5	14.6	33.9	19.6	26.8
2008 II	400.6	7.7	13.2	41.5	48.4	29.1	17.1	8.3	33.3	116.1	43.8	14.0	36.5	20.5	28.9
2008 III	418.2	.	.	.	.	32.0	17.7	8.1	34.6	121.8	47.3	14.0	37.7	21.0	.
2008 Apr.	135.0	2.7	4.5	14.2	16.5	10.0	5.7	2.8	11.1	38.8	14.6	4.9	12.3	6.9	9.4
2008 Maijs	131.3	2.6	4.4	13.5	15.9	9.8	5.6	2.8	11.0	37.9	14.5	4.5	11.6	6.9	9.4
2008 Jūn.	134.2	2.4	4.3	13.8	16.0	9.3	5.8	2.7	11.2	39.3	14.6	4.6	12.5	6.7	10.0
2008 Jūl.	140.8	3.0	4.4	14.1	16.1	11.5	6.0	2.7	12.0	40.9	15.6	4.6	12.5	6.8	10.7
2008 Aug.	137.2	2.4	4.4	14.1	16.6	10.0	5.8	2.7	11.1	40.8	15.9	4.8	13.2	7.0	9.2
2008 Sept.	140.2	.	.	.	.	10.5	5.8	2.7	11.5	40.1	15.8	4.6	12.0	7.1	.
	īpatsvars importa kopapjomā (%)														
2007	100.0	1.9	3.5	11.4	11.8	6.6	4.5	2.2	8.9	30.4	11.5	4.0	7.7	5.1	6.2
	Saldo														
2004	68.5	0.3	2.3	59.6	18.4	-20.7	13.3	8.6	59.3	-83.4	-52.0	-20.8	-8.4	-4.5	23.7
2005	10.7	2.5	2.9	50.0	25.4	-32.7	12.7	9.2	65.2	-119.3	-74.8	-19.1	-22.6	-6.9	24.3
2006	-13.0	3.2	2.0	49.7	37.6	-40.4	15.0	9.4	73.9	-146.8	-90.8	-22.4	-32.7	-11.9	28.2
2007	20.4	5.3	3.2	60.4	46.7	-30.8	14.9	8.6	63.5	-154.2	-110.9	-24.5	-26.7	-13.3	42.8
2007 II	7.6	1.2	0.9	13.8	11.3	-7.3	3.5	2.0	16.5	-36.4	-25.7	-5.7	-6.0	-2.9	10.9
2007 III	6.3	1.2	1.2	15.8	11.9	-6.4	3.5	2.1	16.1	-39.5	-28.9	-6.4	-6.1	-3.3	9.9
2007 IV	0.3	1.7	0.5	15.0	12.3	-9.9	4.3	2.2	14.8	-38.0	-27.7	-6.3	-9.1	-3.9	10.4
2008 I	-1.6	1.6	0.1	13.8	12.6	-8.8	3.9	3.5	14.5	-38.3	-26.8	-6.1	-10.1	-3.6	9.1
2008 II	-5.0	1.2	0.8	16.0	12.7	-9.7	4.6	2.7	13.2	-38.8	-27.0	-5.6	-11.9	-4.2	8.4
2008 III	-17.8	.	.	.	.	-12.0	3.9	2.6	11.4	-45.3	-31.3	-5.8	-11.2	-3.1	.
2008 Apr.	0.8	0.2	0.1	6.0	4.3	-3.5	1.5	1.0	5.2	-12.8	-8.8	-2.1	-4.2	-1.5	4.4
2008 Maijs	-1.9	0.4	0.3	5.1	4.1	-3.3	1.7	0.8	3.8	-12.4	-9.1	-1.7	-3.6	-1.5	2.7
2008 Jūn.	-3.9	0.6	0.4	4.9	4.3	-2.8	1.4	0.8	4.1	-13.7	-9.1	-1.8	-4.1	-1.2	1.3
2008 Jūl.	-6.4	0.0	0.3	5.0	4.7	-4.8	1.1	1.0	3.0	-15.4	-10.0	-1.9	-3.8	-0.9	3.3
2008 Aug.	-5.7	0.6	0.2	4.5	4.0	-3.4	1.4	0.8	4.2	-15.4	-10.7	-2.0	-4.4	-1.3	3.2
2008 Sept.	-5.7	.	.	.	.	-3.7	1.4	0.8	4.2	-14.5	-10.6	-1.9	-3.0	-0.9	.

Avots: Eurostat.

VALŪTU KURSI

8.1. Efektīvie valūtu kursi¹⁾

(perioda vidējie; 1999. gada 1. ceturkšņa indekss = 100)

	EEK22						EEK42	
	Nominālais kurss	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar PCI	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar RCI	Reālā IKP deflators	Reālās vienības darbaspēka izmaksas apstrādes rūpniecībā	Reālās vienības darbaspēka izmaksas tautsaimniecībā	Nominālais kurss	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar PCI
	1	2	3	4	5	6	7	8
2005	103.3	104.2	102.5	102.2	102.8	101.1	109.7	103.7
2006	103.6	104.6	103.0	102.1	102.5	100.7	110.0	103.4
2007	107.7	108.3	106.9	106.0	105.3	103.9	114.2	106.6
2007 III	107.6	108.2	106.8	106.1	105.2	104.0	114.1	106.4
IV	110.5	111.2	109.7	108.6	107.6	106.5	117.0	109.0
2008 I	112.7	113.1	111.3	110.9	110.7	108.8	119.4	110.8
II	115.7	115.7	113.2	113.9	114.8	112.3	122.6	113.2
III	113.7	113.3	110.2	-	-	-	120.4	110.7
2007 Nov.	111.0	111.7	110.0	-	-	-	117.6	109.6
Dec.	111.2	111.7	110.1	-	-	-	117.6	109.4
2008 Janv.	112.0	112.3	110.5	-	-	-	118.3	109.9
Febr.	111.8	111.9	110.5	-	-	-	118.2	109.5
Marts	114.6	115.0	112.9	-	-	-	121.5	112.8
Apr.	116.0	116.1	114.0	-	-	-	123.1	113.8
Maijs	115.5	115.5	113.0	-	-	-	122.4	113.0
Jūn.	115.4	115.4	112.4	-	-	-	122.4	112.9
Jūl.	115.8	115.5	112.4	-	-	-	122.8	113.0
Aug.	113.5	113.2	110.1	-	-	-	120.0	110.3
Sept.	111.6	111.2	108.0	-	-	-	118.3	108.6
Okt.	107.6	107.4	103.7	-	-	-	115.1	105.7
Nov.	106.8	106.6	102.3	-	-	-	114.2	104.9
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (%)								
2008 Nov.	-0.8	-0.8	-1.4	-	-	-	-0.7	-0.8
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (%)								
2008 Nov.	-3.8	-4.6	-7.1	-	-	-	-2.9	-4.3

A35. Euro efektīvie kursi

(mēneša vidējie; indekss 1999. gada 1. cet. = 100)

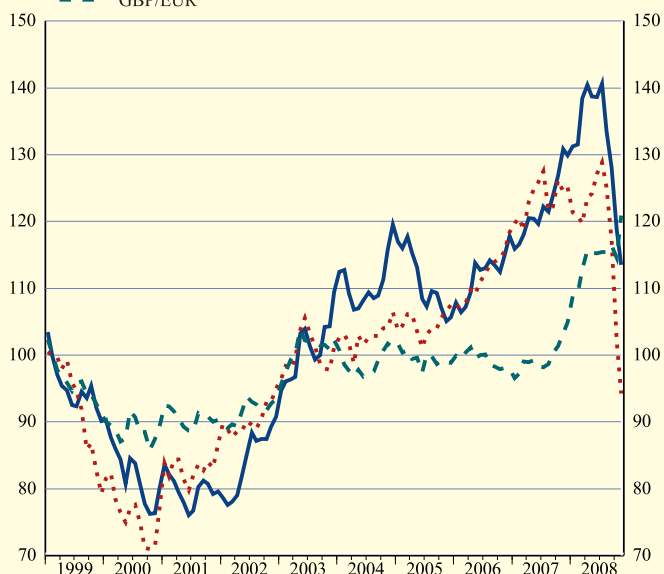
— nominālais EVK-22
 reālais EVK-22, kas deflēts ar PCI

A36. Divpusējie valūtu kursi

(mēneša vidējie; indekss 1999. gada 1. cet. = 100)

— USD/EUR
 JPY/EUR
 - - - GBP/EUR

Avots: ECB.

1) Tirdzniecības partnervalstu grupu definīciju un citu informāciju sk. vispārējās piezīmēs.

8.2. Divpusējie valūtu kursi

(perioda vidējie; nacionālās valūtas vienības par 1 euro)

	Dānijas krona	Zviedrijas krona	Lielbritānijas sterliņu mārciņa	ASV dolārs	Japānas jēna	Šveices franks	Dienvidko- rejas vona	Honkongas dolārs	Singapūras dolārs	Kanādas dolārs	Norvēģijas krona	Austrālijas dolārs
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2005	7.4518	9.2822	0.68380	1.2441	136.85	1.5483	1 273.61	9.6768	2.0702	1.5087	8.0092	1.6320
2006	7.4591	9.2544	0.68173	1.2556	146.02	1.5729	1 198.58	9.7545	1.9941	1.4237	8.0472	1.6668
2007	7.4506	9.2501	0.68434	1.3705	161.25	1.6427	1 272.99	10.6912	2.0636	1.4678	8.0165	1.6348
2008 I	7.4534	9.3996	0.75698	1.4976	157.80	1.6014	1 430.84	11.6737	2.1107	1.5022	7.9583	1.6533
II	7.4599	9.3517	0.79286	1.5622	163.35	1.6114	1 590.82	12.1845	2.1346	1.5769	7.9401	1.6559
III	7.4592	9.4738	0.79504	1.5050	161.83	1.6115	1 600.93	11.7372	2.1010	1.5650	8.0604	1.6955
2008 Maijs	7.4609	9.3106	0.79209	1.5557	162.31	1.6247	1 613.18	12.1341	2.1259	1.5530	7.8648	1.6382
Jūn.	7.4586	9.3739	0.79152	1.5553	166.26	1.6139	1 604.95	12.1425	2.1278	1.5803	7.9915	1.6343
Jūl.	7.4599	9.4566	0.79308	1.5770	168.45	1.6193	1 604.58	12.3004	2.1438	1.5974	8.0487	1.6386
Aug.	7.4595	9.3984	0.79279	1.4975	163.63	1.6212	1 566.23	11.6932	2.1024	1.5765	7.9723	1.6961
Sept.	7.4583	9.5637	0.79924	1.4370	153.20	1.5942	1 630.26	11.1905	2.0549	1.5201	8.1566	1.7543
Okt.	7.4545	9.8506	0.78668	1.3322	133.52	1.5194	1 759.07	10.3368	1.9666	1.5646	8.5928	1.9345
Nov.	7.4485	10.1275	0.83063	1.2732	123.28	1.5162	1 783.12	9.8687	1.9183	1.5509	8.8094	1.9381
	pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (%)											
2008 Nov.	-0.1	2.8	5.6	-4.4	-7.7	-0.2	1.4	-4.5	-2.5	-0.9	2.5	0.2
	pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (%)											
2008 Nov.	-0.1	9.0	17.2	-13.3	-24.3	-8.0	32.2	-13.6	-9.7	9.5	10.8	18.4
	Čehijas krona	Igaunijas krona	Latvijas lats	Lietuvas līts	Ungārijas forints	Polijas zlots	Slovākijas krona	Bulgārijas leva	Jaunā Rumānijas leva	Horvātijas kuna	Jaunā Turcijas lira	
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
2005	29.782	15.6466	0.6962	3.4528	248.05	4.0230	38.599	1.9558	3.6209	7.4008	1.6771	
2006	28.342	15.6466	0.6962	3.4528	264.26	3.8959	37.234	1.9558	3.5258	7.3247	1.8090	
2007	27.766	15.6466	0.7001	3.4528	251.35	3.7837	33.775	1.9558	3.3353	7.3376	1.7865	
2008 I	25.564	15.6466	0.6973	3.4528	259.30	3.5759	33.069	1.9558	3.6887	7.2852	1.8036	
II	24.830	15.6466	0.6997	3.4528	248.04	3.4070	31.403	1.9558	3.6521	7.2556	1.9717	
III	24.093	15.6466	0.7045	3.4528	236.07	3.3081	30.312	1.9558	3.5768	7.1827	1.8235	
2008 Maijs	25.100	15.6466	0.6987	3.4528	247.69	3.4038	31.466	1.9558	3.6583	7.2539	1.9408	
Jūn.	24.316	15.6466	0.7032	3.4528	242.42	3.3736	30.322	1.9558	3.6556	7.2469	1.9206	
Jūl.	23.528	15.6466	0.7035	3.4528	231.82	3.2591	30.319	1.9558	3.5764	7.2297	1.9128	
Aug.	24.287	15.6466	0.7039	3.4528	235.88	3.2920	30.334	1.9558	3.5271	7.1947	1.7669	
Sept.	24.497	15.6466	0.7060	3.4528	240.68	3.3747	30.283	1.9558	3.6248	7.1223	1.7843	
Okt.	24.768	15.6466	0.7093	3.4528	260.15	3.5767	30.459	1.9558	3.7479	7.1639	1.9612	
Nov.	25.193	15.6466	0.7092	3.4528	265.32	3.7326	30.385	1.9558	3.7838	7.1366	2.0342	
	pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (%)											
2008 Nov.	1.7	0.0	0.0	0.0	2.0	4.4	-0.2	0.0	1.0	-0.4	3.7	
	pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (%)											
2008 Nov.	-5.8	0.0	1.2	0.0	4.2	2.1	-8.6	0.0	8.9	-2.7	16.3	
	Brazīlijas reāls ¹⁾	Ķīnas jauna renminbi	Īslandes krona	Indonēzijas rūpija	Malaizijas ringits	Meksikas peso ¹⁾	Jaunzēlan- des dolārs	Filipīnu peso	Krievijas rublis	Dienvid- āfrikas rends	Taizemes bāts	
	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	
2005	3.0360	10.1955	78.23	12 072.83	4.7119	13.5643	1.7660	68.494	35.1884	7.9183	50.068	
2006	2.7333	10.0096	87.76	11 512.37	4.6044	13.6936	1.9373	64.379	34.1117	8.5312	47.594	
2007	2.6594	10.4178	87.63	12 528.33	4.7076	14.9743	1.8627	63.026	35.0183	9.6596	44.214	
2008 I	2.6012	10.7268	101.09	13 861.78	4.8325	16.1862	1.8960	61.211	36.3097	11.2736	46.461	
II	2.5882	10.8687	119.09	14 460.45	5.0183	16.2919	2.0129	67.174	36.9108	12.1648	50.437	
III	2.4986	10.2969	125.69	13 868.99	5.0209	15.5214	2.1094	68.422	36.4917	11.7055	50.959	
2008 Maijs	2.5824	10.8462	117.46	14 436.99	5.0081	16.2402	2.0011	66.895	36.9042	11.8696	49.942	
Jūn.	2.5185	10.7287	123.28	14 445.41	5.0666	16.0617	2.0424	68.903	36.7723	12.3467	51.649	
Jūl.	2.5097	10.7809	123.61	14 442.77	5.1258	16.1119	2.0900	70.694	36.8261	12.0328	52.821	
Aug.	2.4103	10.2609	122.07	13 700.21	4.9843	15.1269	2.1097	67.307	36.2502	11.4680	50.697	
Sept.	2.5712	9.8252	131.33	13 430.23	4.9461	15.2805	2.1293	67.113	36.3727	11.5899	49.264	
Okt.	2.9112	9.1071	274.64	13 283.63	4.6895	16.8177	2.1891	63.882	35.2144	12.9341	45.872	
Nov.	2.8967	8.6950	242.95	14 984.85	4.5682	16.6735	2.2554	62.496	34.7964	12.8785	44.677	
	pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (%)											
2008 Nov.	-0.5	-4.5	-11.5	12.8	-2.6	-0.9	3.0	-2.2	-1.2	-0.4	-2.6	
	pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (%)											
2008 Nov.	11.8	-20.2	171.9	10.1	-7.3	4.4	17.3	-1.2	-3.1	30.7	-3.1	

Avots: ECB.

1) Šīm valūtām ECB aprēķina un publicē euro atsaucē kursu ar 2008. gada 1. janvāri. Iepriekšējie dati ir indikatīvi.

NORISES ĀRPUS EURO ZONAS ESOŠAJĀS VALSTĪS

9.1. Citas ES dalībvalstis

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, ja nav norādīts citādi; %)

1. Tautsaimniecības un finanšu norises

	Bulgārija	Čehijas Republika	Dānija	Igaunija	Latvija	Lietuva	Ungārija	Polija	Rumānija	Slovākija	Zviedrija	Lielbritānija
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
SPCI												
2006	7.4	2.1	1.9	4.4	6.6	3.8	4.0	1.3	6.6	4.3	1.5	2.3
2007	7.6	3.0	1.7	6.7	10.1	5.8	7.9	2.6	4.9	1.9	1.7	2.3
2008 I	12.4	7.6	3.2	11.3	16.3	10.8	6.9	4.5	8.0	3.4	3.1	2.4
II	14.0	6.7	3.7	11.5	17.5	12.3	6.8	4.3	8.6	4.0	3.6	3.4
III	12.5	6.5	4.6	11.0	15.6	12.0	6.3	4.4	8.2	4.5	4.0	4.8
2008 Jūn.	14.7	6.6	4.2	11.5	17.5	12.7	6.6	4.3	8.7	4.3	4.0	3.8
Jūl.	14.4	6.8	4.4	11.2	16.5	12.4	7.0	4.5	9.1	4.4	3.8	4.4
Aug.	11.8	6.2	4.8	11.1	15.6	12.2	6.4	4.4	8.1	4.4	4.1	4.7
Sept.	11.4	6.4	4.5	10.8	14.7	11.3	5.6	4.1	7.3	4.5	4.2	5.2
Okt.	11.2	5.7	3.8	10.1	13.7	10.7	5.1	4.0	7.4	4.2	3.4	4.5
Valdības budžeta deficīts (-)/pārpalikums (+) attiecībā pret IKP (%)												
2005	1.9	-3.6	5.2	1.5	-0.4	-0.5	-7.8	-4.3	-1.2	-2.8	2.4	-3.4
2006	3.0	-2.7	5.1	2.9	-0.2	-0.4	-9.3	-3.8	-2.2	-3.5	2.3	-2.7
2007	0.1	-1.0	4.9	2.7	0.1	-1.2	-5.0	-2.0	-2.6	-1.9	3.6	-2.8
Kopējais valdības parāds attiecībā pret IKP (%)												
2005	29.2	29.8	36.4	4.5	12.4	18.4	61.7	47.1	15.8	34.2	50.9	42.3
2006	22.7	29.6	30.5	4.3	10.7	18.0	65.6	47.7	12.4	30.4	45.9	43.4
2007	18.2	28.9	26.2	3.5	9.5	17.0	65.8	44.9	12.9	29.4	40.4	44.2
Valdības ilgtermiņa obligāciju perioda vidējā peļņas likme (gadā; %)												
2008 Maijs	4.95	4.84	4.42	-	5.93	4.80	8.08	6.10	7.26	4.52	4.18	4.84
Jūn.	5.17	5.13	4.82	-	6.25	5.33	8.50	6.42	7.15	4.94	4.43	5.16
Jūl.	5.17	4.90	4.78	-	6.57	5.49	8.11	6.45	7.28	5.06	4.37	5.00
Aug.	5.17	4.47	4.49	-	6.60	5.47	7.77	6.11	8.20	4.95	4.11	4.67
Sept.	5.17	4.42	4.37	-	6.60	5.45	7.99	5.89	8.32	4.98	3.90	4.58
Okt.	5.17	4.53	4.43	-	6.60	5.40	9.57	6.35	8.27	4.95	3.57	4.52
3 mēnešu darījumu perioda vidējā procentu likme (gadā; %)												
2008 Maijs	6.88	4.14	5.14	6.39	5.74	5.17	8.40	6.41	10.87	4.32	4.96	5.83
Jūn.	7.02	4.21	5.32	6.41	6.15	5.45	8.87	6.58	11.29	4.34	5.02	5.93
Jūl.	7.19	4.11	5.38	6.37	6.23	5.77	8.99	6.62	11.41	4.33	5.09	5.83
Aug.	7.31	3.81	5.38	6.35	6.26	5.75	8.33	6.52	12.11	4.31	5.12	5.77
Sept.	7.32	3.81	5.42	6.34	6.35	5.80	8.62	6.56	13.00	4.25	5.33	5.91
Okt.	7.69	4.19	5.99	6.69	10.03	7.00	8.95	6.80	18.21	4.21	5.27	6.13
Reālais IKP												
2006	6.3	6.8	3.3	10.4	12.2	7.8	4.1	6.2	7.9	8.5	4.2	2.8
2007	6.2	6.6	1.6	6.3	10.3	8.9	1.1	6.7	6.0	10.4	2.5	3.0
2008 I	7.0	5.4	-0.8	0.2	3.3	6.9	1.1	6.1	8.2	9.3	1.7	2.3
II	7.1	4.6	0.6	-1.1	0.1	5.2	1.6	5.8	9.3	7.9	0.7	1.5
III	.	4.7	-1.4	-3.3	.	2.9	1.0	5.6	9.1	7.0	0.3	.
Tekošā konta un kapitāla konta balance attiecībā pret IKP (%)												
2006	-17.1	-2.3	2.9	-14.6	-21.3	-9.5	-7.1	-2.1	-10.5	-7.1	7.8	-3.3
2007	-20.6	-1.2	0.7	-16.9	-21.8	-12.8	-5.1	-3.6	-13.1	-4.7	8.4	-3.6
2008 I	-25.1	4.0	-1.9	-11.2	-17.2	-15.2	-3.2	-3.6	-13.5	-0.5	10.1	-1.3
II	-27.0	-5.0	3.5	-9.3	-12.5	-15.1	-6.1	-3.4	-14.7	-7.6	5.0	-3.2
III	.	.	3.7	.	.	-6.1	.	-4.1	-10.3	-3.7	8.1	.
Vienības darbaspēka izmaksas												
2006	4.4	1.2	2.2	8.7	15.6	10.2	1.3	0.1	4.8	1.5	-0.4	2.2
2007	14.2	3.1	4.2	19.8	25.0	10.6	4.9	3.1	14.8	0.6	4.7	1.3
2008 I	16.8	5.2	7.1	19.4	23.5	10.9	-	-	-	4.4	2.2	1.3
II	17.7	3.7	3.8	13.8	20.4	11.4	-	-	-	5.3	0.8	2.2
III	.	.	.	.	.	.	-	-	-	5.4	2.2	.
Reģistrētais bezdarba līmenis attiecībā pret darbaspēku (s.i. dati; %)												
2006	9.0	7.2	3.9	5.9	6.8	5.6	7.5	13.9	7.3	13.3	7.0	5.4
2007	6.9	5.3	3.8	4.6	6.0	4.3	7.4	9.6	6.4	11.2	6.1	5.3
2008 I	6.3	4.5	3.2	4.6	6.3	4.5	7.7	7.8	5.8	10.4	5.9	5.2
II	5.9	4.4	3.2	4.5	6.2	4.7	7.8	7.3	5.9	10.2	5.8	5.3
III	5.6	4.4	3.0	6.2	6.6	4.9	7.8	6.7	.	10.1	6.1	.
2008 Jūn.	5.8	4.4	3.1	4.7	6.2	4.8	7.8	7.1	5.9	10.1	5.8	5.5
Jūl.	5.7	4.4	3.0	5.6	6.3	5.0	7.7	6.9	.	10.1	5.8	5.6
Aug.	5.6	4.3	2.9	6.2	6.6	5.0	7.8	6.7	.	10.1	6.1	5.7
Sept.	5.6	4.4	3.0	6.8	6.9	4.6	7.9	6.5	.	10.0	6.3	.
Okt.	5.6	4.4	3.2	7.5	7.2	4.7	8.1	6.4	.	10.0	6.6	.

Avoti: Eiropas Komisija (Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts un Eurostat), valstu dati, Reuters un ECB aprēķini.

9.2. ASV un Japāna

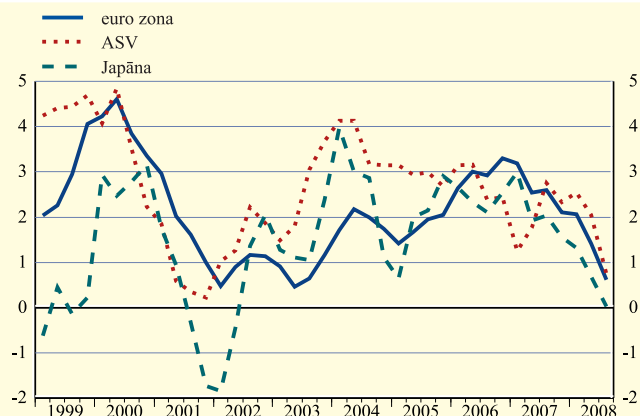
(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, ja nav norādīts citādi; %)

1. Tautsaimniecības un finanšu norises

	Patēriņa cenu indekss	Vienības darbaspēka izmaksas ¹⁾	Reālais IKP	Rūpnieciskās ražošanas indekss (apstrādes rūpniecībā)	Bezdarba līmenis (no darbaspēka; %; s.i. dati)	Plašā nauda ²⁾	3 mēnešu starpbanku noguldījumu gada procentu likme ³⁾	Valdības 10 gadu obligāciju peļņas gada procentu likme ³⁾	Nacionālās valūtas kurss ⁴⁾ attiecībā pret euro	Fiskālā deficīta (-)/ pārpalī- kuma (+) attiecība pret IKP; %	Kopējā valsts parāda ⁵⁾ attiecība pret IKP; %
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ASV											
2004	2.7	0.8	3.6	3.1	5.5	4.7	1.62	4.80	1.2439	-4.4	48.9
2005	3.4	2.2	2.9	4.2	5.1	4.3	3.56	5.05	1.2441	-3.3	49.1
2006	3.2	2.8	2.8	2.8	4.6	5.0	5.19	5.26	1.2556	-2.2	48.5
2007	2.9	2.7	2.0	1.8	4.6	5.7	5.30	4.81	1.3705	-2.9	49.3
2007 III	2.4	2.0	2.8	2.2	4.7	6.0	5.45	5.34	1.3738	-3.0	48.8
IV	4.0	0.9	2.3	2.5	4.8	5.7	5.02	4.81	1.4486	-3.2	49.3
2008 I	4.1	0.0	2.5	2.0	4.9	6.3	3.26	4.24	1.4976	-4.0	50.4
II	4.4	0.7	2.1	-0.2	5.3	6.2	2.75	4.81	1.5622	-5.7	49.6
III	5.3	2.3	0.7	-3.2	6.0	5.9	2.91	4.58	1.5050	.	.
2008 Jūl.	5.6	-	-	-1.5	5.7	6.2	2.79	4.80	1.5770	-	-
Aug.	5.4	-	-	-2.1	6.1	5.3	2.81	4.63	1.4975	-	-
Sept.	4.9	-	-	-6.2	6.1	6.2	3.12	4.58	1.4370	-	-
Okt.	3.7	-	-	-5.2	6.5	7.4	4.06	4.61	1.3322	-	-
Nov.	.	-	-	.	.	.	2.28	3.23	1.2732	-	-
Japāna											
2004	0.0	-3.2	2.7	4.8	4.7	.	0.05	1.53	134.44	-6.2	156.8
2005	-0.3	-2.1	1.9	1.4	4.4	1.8	0.06	1.66	136.85	-6.7	163.2
2006	0.2	-0.6	2.4	4.5	4.1	1.0	0.30	1.85	146.02	-1.4	159.5
2007	0.1	-1.6	2.1	2.8	3.8	1.6	0.79	1.70	161.25	.	.
2007 III	-0.1	-1.4	2.0	2.6	3.8	1.9	0.89	1.88	161.90	.	.
IV	0.5	-1.4	1.6	3.4	3.8	2.0	0.96	1.70	163.83	.	.
2008 I	1.0	0.0	1.3	2.3	3.9	2.2	0.92	1.48	157.80	.	.
II	1.4	-0.3	0.7	1.0	4.0	2.0	0.92	1.88	163.35	.	.
III	2.2	.	0.0	-1.3	4.1	2.2	0.90	1.72	161.83	.	.
2008 Jūl.	2.3	-	-	2.4	4.0	2.1	0.92	1.77	168.45	-	-
Aug.	2.1	-	-	-6.9	4.2	2.4	0.89	1.70	163.63	-	-
Sept.	2.1	-	-	0.2	4.0	2.2	0.91	1.72	153.20	-	-
Okt.	1.7	-	-	-7.0	.	1.8	1.04	1.59	133.52	-	-
Nov.	.	-	-	.	.	.	0.91	1.45	123.28	-	-

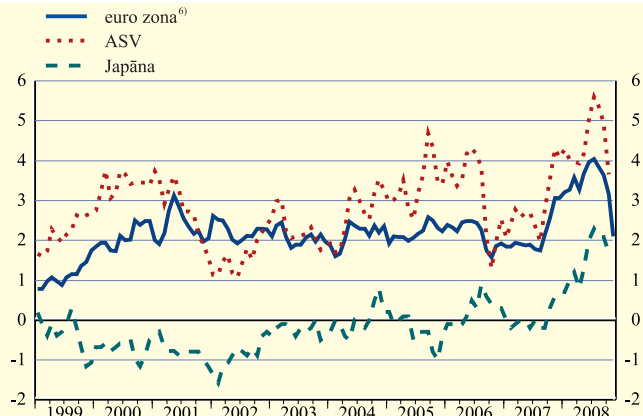
A37. Reālais iekšzemes kopprodukts

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ceturkšņa dati)

A38. Patēriņa cenu indeksi

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, mēneša dati)

Avoti: Valstu dati (1., 2. (ASV), 3., 4., 5. (ASV), 6., 9. un 10. aile); OECD (2. aile (Japāna)); Eurostat (5. aile (Japāna), euro zonas valstu attēlu dati); Reuters (7. un 8. aile); ECB aprēķini (11. aile).

1) Sezonāli izlīdzināti dati. Par ASV – attiecas uz privāto nelauksaimniecības sektoru.

2) Perioda vidējās vērtības; M2 ASV, M2 + noguldījumu sertifikāti Japānai.

3) Procenti gadā. Sīkāku informāciju par 3 mēnešu starpbanku noguldījumu procentu likmi sk. 4.6. sadaļā.

4) Sīkāku informāciju sk. 8.2. sadaļā.

5) Kopējais konsolidētais valdības parāds (perioda beigās).

6) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām. Sīkāku informāciju sk. vispārējās piezīmēs.

ATTĒLU SARAKSTS

A1.	Monetārie rādītāji	S12
A2.	M3 neietilpstošie bilances posteņi	S12
A3.	Monetāro rādītāju sastāvdaļas	S13
A4.	Ilgāka termiņa finanšu saistību sastāvdaļas	S13
A5.	Aizdevumi finanšu starpniekiem un nefinanšu sabiedrībām	S14
A6.	Mājsaimniecībām izsniegtie kredīti	S15
A7.	Aizdevumi valdībai un ārpus euro zonas esošo valstu rezidentiem	S16
A8.	Noguldījumu kopējais atlikums sektoru dalījumā	S17
A9.	Noguldījumu kopējais atlikums un M3 iekļautie noguldījumi sektoru dalījumā	S17
A10.	Noguldījumu kopējais atlikums sektoru dalījumā	S18
A11.	Noguldījumu kopējais atlikums un M3 iekļautie noguldījumi sektoru dalījumā	S18
A12.	Valdības un ārpus euro zonas esošo valstu rezidentu noguldījumi	S19
A13.	MFI vērtspapīru turējumi	S20
A14.	Kopējie ieguldījumu fondu aktīvi	S24
A15.	Euro zonas rezidentu emitēto apgrozībā esošo neakciju vērtspapīru kopapjoms un emisiju bruto kopapjoms	S35
A16.	Sezonāli izlīdzinātais un neizlīdzinātais neakciju vērtspapīru emisiju neto apjoms	S37
A17.	Ilgtermiņa parāda vērtspapīru gada pieauguma temps emitentu sektoru dalījumā visās valūtās kopā	S38
A18.	Īstermiņa parāda vērtspapīru gada pieauguma temps emitentu sektoru dalījumā visās valūtās kopā	S39
A19.	Euro zonas rezidentu emitēto kotēto akciju gada pieauguma temps	S40
A20.	Kotēto akciju emisiju bruto apjoms emitentu sektoru dalījumā	S41
A21.	No jauna piesaistītie noguldījumi ar noteikto termiņu	S43
A22.	No jauna izsniegtie kredīti ar mainīgo procentu likmi un procentu likmes darbības sākotnējo periodu līdz 1 gadam	S43
A23.	Euro zonas naudas tirgus procentu likmes	S44
A24.	3 mēnešu naudas tirgus procentu likmes	S44
A25.	Euro zonas tagadnes darījumu peļņas likmju līknes	S45
A26.	Euro zonas tagadnes darījumu procentu likmes un procentu likmju starpības	S45
A27.	<i>Dow Jones EURO STOXX Broad, Standard & Poor's 500 un Nikkei 225</i>	S46
A28.	Deficīts, aizņemšanās nepieciešamība un parāda pārmaiņas	S59
A29.	Māstrihtas parāds	S59
A30.	Maksājumu bilances tekošais konts	S60
A31.	Maksājumu balance. Preces	S61
A32.	Maksājumu balance. Pakalpojumi	S61
A33.	Maksājumu balance. Neto tiešās investīcijas un portfeļieguldījumi	S64
A34.	Galvenie MFI neto ārējo aktīvu norišu pamatā esošie maksājumu bilances darījumi	S69
A35.	Euro efektīvie kursi	S72
A36.	Divpusējie valūtu kursi	S72
A37.	Reālais iekšzemes kopprodukts	S75
A38.	Patēriņa cenu indeksi	S75

TEHNISKĀS PIEZĪMES

EURO ZONAS VALSTU PĀRSKATAM

MONETĀRO NORIŠU PIEAUGUMA TEMPA APRĒĶINS

Vidējo pieauguma tempu ceturksnī, kas beidzas ar mēnesi t, aprēķina šādi:

$$a) \left(\frac{0.5I_t + \sum_{i=1}^2 I_{t-i} + 0.5I_{t-3}}{0.5I_{t-12} + \sum_{i=1}^2 I_{t-i-12} + 0.5I_{t-15}} - 1 \right) \times 100$$

kur I_t ir izlīdzināto atlikumu indekss mēnesī t (sk. arī tālāk). Līdzīgi aprēķina arī vidējo pieauguma tempu gadā, kas beidzas ar mēnesi t:

$$b) \left(\frac{0.5I_t + \sum_{i=1}^{11} I_{t-i} + 0.5I_{t-12}}{0.5I_{t-12} + \sum_{i=1}^{11} I_{t-i-12} + 0.5I_{t-24}} - 1 \right) \times 100$$

2.1.-2.6. SADAĻA

DARĪJUMU APJOMU APRĒĶINĀŠANA

Mēneša darījumu apjomus aprēķina kā mēneša atlikumu starpību, veicot pārklasificēšanas, pārējās pārvērtēšanas, valūtas kursu svārstību un jebkuru citu ar darījumiem nesaistītu pārmaiņu korekciju.

Ja L_t ir atlikums mēneša t beigās, C_t^M ir mēnesī t veiktās pārklasificēšanas korekcija, E_t^M ir valūtas kursa korekcija un V_t^M ir pārējās pārvērtēšanas korekcijas, tad darījumu apjomus F_t^M mēnesī t nosaka šādi:

$$c) F_t^M = (L_t - L_{t-1}) - C_t^M - E_t^M - V_t^M$$

Līdzīgi nosaka arī ceturkšņa darījumu apjomus F_t^Q ceturksnī, kas beidzas ar mēnesi t:

$$d) F_t^Q = (L_t - L_{t-3}) - C_t^Q - E_t^Q - V_t^Q$$

kur L_{t-3} ir atlikums mēneša t-3 beigās (iepriekšējā ceturkšņa beigās) un C_t^Q , piemēram,

ir ceturksnī, kas beidzas ar mēnesi t, veiktā pārklasificēšanas korekcija.

Tām ceturkšņa laikrindām, par kurām pašlaik ir pieejami mēneša dati (sk. tālāk), ceturkšņa darījumu apjomus var aprēķināt, summējot ceturkšņa trijos mēnešos veiktos darījumus.

PIEAUGUMA TEMPA APRĒĶINĀŠANA MĒNEŠA LAIKRINDĀM

Pieauguma tempu var aprēķināt no darījumiem vai no izlīdzināto atlikumu indeksa. Ja F_t^M un L_t nosaka tāpat kā iepriekš, tad izlīdzināto atlikumu indekss I_t mēnesī t ir:

$$e) I_t = I_{t-1} \times \left(1 + \frac{F_t^M}{L_{t-1}} \right)$$

Pašlaik par indeksa bāzi (sezonāli neizlīdzinātām laikrindām) ir noteikts 2006. gada decembris = 100. Izlīdzināto atlikumu indeksa laikrindas pieejamas ECB interneta lapā (www.ecb.int) sadaļas "Statistika" apakšsadaļā "Nauda, banku darbība un finanšu tirgi".

Gada pieauguma tempu a_t mēnesī t, t.i., pārmaiņas 12 mēnešos, kas beidzas ar mēnesi t, var aprēķināt, izmantojot vienu no divām formulām:

$$f) a_t = \left[\prod_{i=0}^{11} \left(1 + \frac{F_{t-i}^M}{L_{t-i-1}} \right) - 1 \right] \times 100$$

$$g) a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-12}} - 1 \right) \times 100$$

Gada pieauguma temps attiecas uz norādītā perioda beigām, ja nav noteikts citādi. Piemēram, 2002. gadam procentuālās pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu aprēķina ar formulu g), dalot 2002. gada decembra indeksu ar 2001. gada decembra indeksu.

Pieauguma tempu atsevišķos gada periodos var noteikt, piemērojot formulu g). Piemēram, mēneša pieauguma tempu a_t^M var aprēķināt ar formulu:

$$h) a_t^M = \left(\frac{I_t}{I_{t-1}} - 1 \right) \times 100$$

Visbeidzot, rādītāja M3 gada pieauguma tempa triju mēnešu mainīgo vidējo vērtību (centrētu) aprēķina kā $(a_{t+1} + a_t + a_{t-1})/3$, kur a_t nosaka tāpat kā iepriekš formulā f) vai g).

PIEAUGUMA TEMPA APRĒĶINĀŠANA CETURKŠŅA LAIKRINDĀM

Ja F_t^Q un L_{t-3} nosaka tāpat kā iepriekš, tad izlīdzināto atlikumu indeksu I_t ceturksnim, kas beidzas ar mēnesi t , nosaka šādi:

$$i) I_t = I_{t-3} \times \left(1 + \frac{F_t^Q}{L_{t-3}} \right)$$

Gada pieauguma tempu četros ceturkšņos, kas beidzas ar mēnesi t , t.i., a_t , var aprēķināt, izmantojot formulu g).

EURO ZONAS VALSTU MONETĀRĀS STATISTIKAS SEZONĀLĀ IZLĪDZINĀŠANA¹

Izmantotā pieeja pamatojas uz multiplikatīvo dekompozīciju (sadališanu) ar X-12-ARIMA.² Sezonālā izlīdzināšana var ietvert nedēļas vienas dienas izlīdzināšanu, un dažām laikrindām to veic netieši, kombinējot komponentes lineāri. Konkrēti šo pieeju izmanto rādītājam M3, ko nosaka, summējot sezonāli izlīdzinātas laikrindas M1, M2 mīnus M1 un M3 mīnus M2.

Vispirms sezonālās izlīdzināšanas procedūras piemēro izlīdzināto atlikumu indeksam.³ Pēc tam iegūtos sezonālo faktoru aprēķinus piemēro pārklasificēšanas un pārvērtēšanas rezultātā iegūtajiem apjomiem un izlīdzināšanai, no kuras savukārt iegūst sezonāli izlīdzinātus darījumus. Sezonālos (un kotācijas dienas) faktorus pārskata reizi gadā vai pēc nepieciešamības.

3.1.–3.5. SADAĻAI

IZLIETOJUMA UN RESURSU VIENĀDĪBA

3.1. tabulā sniegtie dati atbilst bilances pamatvienādojumam. Attiecībā uz nefinanšu darījumiem kopējais izlietojums vienāds ar kopējiem resursiem katrai darījumu kategorijai. Tāpat arī finanšu kontā šo bilances vienādojumu atspoguļo katrai finanšu instrumentu kategorijai – kopējie darījumi ar finanšu aktīviem vienādi ar kopējiem darījumiem ar pasīviem. Aktīvu citu pārmaiņu kontā un finanšu bilancēs kopējie finanšu aktīvi vienādi ar kopējiem pasīviem katrai finanšu instrumentu kategorijai, izņemot monetāro zeltu un Speciālās aizņēmuma tiesības, kas pēc definīcijas nav neviena sektora pasīvi.

BALANSPOSTEŅU APRĒĶINĀŠANA

3.1. un 3.2. tabulā iekļautos katra konta balansposteņus aprēķina šādi.

Tirdzniecības bilance vienāda ar preču un pakalpojumu importu mīnus eksports salīdzinājumā ar euro zonas kontos iekļautajām pārējām pasaules valstīm.

Neto darbības rezultātu un dažādus ienākumus nosaka tikai rezidentu sektoriem un aprēķina kā bruto pievienoto vērtību (iekšzemes kopprodukts tirgus cenās euro zonai) mīnus atlīdzība nodarbinātajiem (izlietojums), mīnus citi ražošanas nodokļi mīnus subsīdijas

1 Detalizētu informāciju sk. *Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area*, ECB (2000. gada augusts) un ECB interneta lapā (www.ecb.europa.eu) sadaļas "Statistika" apakšsadaļā "Nauda, banku darbība un finanšu tirgi".

2 Detalizētu informāciju sk. Findley, D., Monsell, B., Bell, W., Otto, M. and Chen, B.C. (1998), "New Capabilities and Methods of the X-12-ARIMA Seasonal Adjustment Program", *Journal of Business and Economic Statistics*, 16, 2, pp. 127–152 vai X-12-ARIMA Reference Manual, Time Series Staff, Bureau of the Census, Washington D.C.

Iekšējām vajadzībām izmanto arī uz modeli pamatoto pieeju TRAMO-SEATS. Detalizētu informāciju par TRAMO-SEATS sk. Gomez, V. and Maravall, A. (1996), "Programs TRAMO and SEATS: Instructions for the User", Banco de España, Working Paper No. 9628, Madrid.

3 No tā var secināt, ka sezonāli izlīdzinātajām laikrindām bāzes perioda, t.i., 2001. gada decembra, indeksa līmenis parasti atšķiras no 100, atspoguļojot attiecīgā mēneša sezonālītāti.

(izlietojums), mīnus pamatkapitāla patēriņš (izlietojums).

Neto nacionālo ienākumu nosaka tikai rezidentu sektoriem un aprēķina kā neto darbības rezultātu un dažādus ienākumus plus atlīdzība nodarbinātajiem (resursi), plus ražošanas nodokļi, mīnus subsīdijas (resursi), plus tīrie īpašuma ienākumi (resursi mīnus izlietojums).

Neto rīcībā esošos ienākumus arī nosaka tikai rezidentu sektoriem un aprēķina kā neto nacionālo ienākumu plus tīrie ienākuma un mantas kārtējie nodokļi (resursi mīnus izlietojums), plus neto sociālās iemaksas (resursi mīnus izlietojums), plus neto sociālie pabalsti, kas nav sociālie pārvedumi natūrā (resursi mīnus izlietojums), plus neto citi kārtējie pārvedumi (resursi mīnus izlietojums).

Neto uzkrājumus nosaka rezidentu sektoriem un aprēķina kā neto rīcībā esošos ienākumus plus neto korekcija sakarā ar mājsaimniecību neto kapitāla pārmaiņām pensiju fondu rezervēs (resursi mīnus izlietojums), mīnus galapatēriņa izdevumi (izlietojums). Pārējām valstīm tekošo ārējo kontu sagatavo kā tirdzniecības bilanci plus visi tīrie ienākumi (resursi mīnus izlietojums).

Neto aizdevumus/neto aizņēmumus aprēķina no kapitāla konta kā neto uzkrājumus plus neto kapitāla pārvedumi (resursi mīnus izlietojums) mīnus kopējā kapitāla veidošana (izlietojums), mīnus neražoto nefinanšu aktīvu iegāde mīnus pārdošana (izlietojums), plus pamatkapitāla patēriņš (resursi). Finanšu kontā tos var arī aprēķināt kā kopējos darījumus ar finanšu aktīviem mīnus kopējie darījumi ar pasīviem (ko sauc arī par darījumu radītajām tīrās finanšu vērtības (līdzekļu) pārmaiņām). Mājsaimniecību un nefinanšu sabiedrību sektorā starp šiem balansposteniem, ko aprēķina attiecīgi no kapitāla konta un finanšu konta, pastāv statistiskā neatbilstība.

Tīrās vērtības (līdzekļu) pārmaiņas aprēķina kā uzkrājumu un kapitāla pārvedumu radītās tīrās vērtības (līdzekļu) pārmaiņas plus citas tīrās

finanšu vērtības (līdzekļu) pārmaiņas. Šajā kontā pašlaik nav ietvertas citas nefinanšu aktīvu pārmaiņas, tāpēc ka dati nav pieejami.

Tīro finanšu vērtību (līdzekļu) aprēķina kā kopējos finanšu aktīvus mīnus kopējie pasīvi, turpretī tīrās finanšu vērtības (līdzekļu) pārmaiņas vienādas ar darījumu radīto tīrās finanšu vērtības (līdzekļu) pārmaiņu (aizdevumi/tīrie aizņēmumi no finanšu konta) un citu tīrās finanšu vērtības (līdzekļu) pārmaiņu summu.

Visbeidzot, darījumu radītās tīrās finanšu vērtības (līdzekļu) pārmaiņas aprēķina kā kopējos darījumus ar finanšu aktīviem mīnus kopējie darījumi ar pasīviem, un citas tīrās finanšu vērtības (līdzekļu) pārmaiņas aprēķina kā kopējās citas finanšu aktīvu pārmaiņas mīnus kopējās citas pasīvu pārmaiņas.

4.3. UN 4.4. SADAĻAI

PARĀDA VĒRTSPAPĪRU UN KOTĒTO AKCIJU APJOMA KĀPUMA TEMPĀ APRĒĶINĀŠANA

Apjoma kāpuma tempu aprēķina, pamatojoties uz finanšu darījumiem, un tāpēc netiek ņemtas vērā pārklasificēšanas, pārvērtēšanas, valūtas kursu svārstības un jebkuras citas ar darījumiem nesaistītas pārmaiņas. To var aprēķināt no darījumiem vai no nosacīto apjomu indeksa. Ja N_t^M ir darījumi (neto emisijas) mēnesī t un L_{t-1} ir apgrozībā esošo vērtspapīru apjoms mēneša t beigās, tad nosacīto apjomu indeksu I_t mēnesī t nosaka šādi:

$$j) \quad I_t = I_{t-1} \times \left(1 + \frac{N_t}{L_{t-1}} \right)$$

Ir noteikts, ka indeksa bāze 2001. gada decembrī vienāda ar 100. Izmantojot vienu no divām formulām, var aprēķināt apjoma kāpuma tempu a_t mēnesī t , kas atbilst pārmaiņām, kuras notikušas 12 mēnešos, kas beidzas ar mēnesi t :

4 Detalizētu informāciju sk. *Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area*, ECB (2000. gada augusts) un ECB interneta lapā (www.ecb.europa.eu) sadaļas "Statistika" apakšsadaļā "Nauda, banku darbība un finanšu tirgi".

$$k) a_t = \left[\prod_{i=0}^5 \left(1 + \frac{N_{t-i}^M}{L_{t-1-i}} \right) - 1 \right] \times 100$$

$$l) a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-12}} - 1 \right) \times 100$$

Neakciju vērtspapīru apjoma kāpuma tempa aprēķināšanai izmanto tādu pašu metodi kā monetāro rādītāju aprēķināšanai, "F" vietā lietojot "N", kas ir vienīgā atšķirība. Tā dara, lai atšķirtu dažādos veidus, kā nosaka "neto emisijas" vērtspapīru emisijas statistikai un aprēķinātajiem ekvivalentajiem "darījumiem", kurus izmanto monetārajos rādītājos.

Vidējo pieauguma tempu ceturksnī, kas beidzas ar mēnesi t, aprēķina šādi:

$$m) \left(\frac{0.5I_t + \sum_{i=1}^2 I_{t-i} + 0.5I_{t-3}}{0.5I_{t-12} + \sum_{i=1}^2 I_{t-i-12} + 0.5I_{t-15}} - 1 \right) \times 100$$

kur I_t ir nosacīto apjomu indekss mēnesī t. Līdzīgi aprēķina arī vidējo pieauguma tempu gadā, kas beidzas ar mēnesi t:

$$n) \left(\frac{0.5I_t + \sum_{i=1}^{11} I_{t-i} + 0.5I_{t-12}}{0.5I_{t-12} + \sum_{i=1}^{11} I_{t-i-12} + 0.5I_{t-24}} - 1 \right) \times 100$$

4.3. sadaļā izmantoto aprēķina formulu lieto arī 4.4. sadaļā, un tā līdzīgi pamatojas uz monetārajiem rādītājiem izmantoto formulu. 4.4. sadaļa pamatota uz tirgus vērtībām, un aprēķinu bāze ir finanšu darījumi, kuros netiek ņemtas vērā pārklasificēšanas, pārvērtēšanas vai jebkuras citas ar darījumiem nesaistītas pārmaiņas. Valūtas kursu svārstības nav iekļautas, jo visas ietvertās kotētās akcijas denominētas euro.

VĒRTSPAPĪRU EMISIJU STATISTIKAS SEZONĀLĀ IZLĪDZINĀŠANA⁴

Izmantotā pieeja pamatojas uz multiplikatīvo dekompozīciju (sadališanu) ar X-12-ARIMA. Kopējo vērtspapīru emisiju sezonālo izlīdzināšanu veic netieši kā sektora un termiņu komponentu dalījuma lineāro kombināciju.

Sezonālās izlīdzināšanas procedūras piemēro nosacīto apjomu indeksam. Pēc tam iegūtos sezonālo faktoru novērtējumus piemēro apgrozībā esošiem apjomiem, no kuriem iegūst sezonāli izlīdzinātās neto emisijas. Sezonālos faktorus pārskata reizi gadā vai pēc nepieciešamības.

Tāpat kā parādīts l) un m) formulā, izmantojot vienu no divām formulām, var aprēķināt apjoma kāpuma tempu a_t mēnesī t, kas atbilst pārmaiņām, kuras notikušas 6 mēnešos, kas beidzas ar mēnesi t:

$$o) a_t = \left[\prod_{i=0}^{11} \left(1 + \frac{N_{t-i}^M}{L_{t-1-i}} \right) - 1 \right] \times 100$$

$$p) a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-6}} - 1 \right) \times 100$$

5.1. SADAĻAS I. TABULAI

SPCI SEZONĀLĀ IZLĪDZINĀŠANA⁴

Izmantotā pieeja pamatojas uz multiplikatīvo dekompozīciju (sadališanu) ar X-12-ARIMA (sk. 2. zemsvītras piezīmi S78. lpp.). Euro zonas valstīm kopējā SPCI sezonālā izlīdzināšana notiek netieši, summējot euro zonas valstu apstrādātās pārtikas, neapstrādātās pārtikas, neenerģijas rūpniecības preču un pakalpojumu sezonāli izlīdzinātās laicrindas. Enerģiju iekļauj, neveicot izlīdzināšanu, jo nav pieejami statistiskie dati par tās sezonālītāti. Sezonālos faktorus pārskata reizi gadā vai pēc nepieciešamības.

⁴ Detalizētu informāciju sk. *Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area*, ECB (2000. gada augusts) un ECB interneta lapā (www.ecb.int) sadaļas "Statistika" apakšsadaļā "Nauda, banku darbība un finanšu tirgi".

7.1. SADAĻAS 2. TABULAI**MAKSĀJUMU BILANCES TEKOŠĀ KONTA
SEZONĀLĀ IZLĪDZINĀŠANA**

Pieeja pamatojas uz multiplikatīvo dekompozīciju (sadališanu) ar X-12-ARIMA (sk. 2. zemspītras piezīmi S78. lpp.). Iepriekš izlīdzina neapstrādātos datus par precēm, pakalpojumiem un ienākumiem, lai tādējādi ņemtu vērā darbadienu skaita ietekmi. Izlīdzināto darbadienu skaitu koriģē atbilstoši valsts svētkiem. Minētos posteņus sezonāli izlīdzina, izmantojot iepriekš izlīdzinātās laikrindas. Kopējo tekošo kontu sezonāli izlīdzina, apkopojot euro zonas valstu sezonāli izlīdzinātās preču, pakalpojumu, ienākumu un kārtējo pārvedumu laikrindas. Sezonālos (un kotācijas dienu) faktorus pārskata reizi pusgadā vai pēc nepieciešamības.

7.3. SADAĻAI**PIEAUGUMA TEMPA APRĒĶINĀŠANA
CETURKŠŅA UN GADA LAIKRINDĀM**

Gada pieauguma temps ceturksnim t tiek aprēķināts, pamatojoties uz ceturkšņa darījumiem (F_t) un pozīcijām (L_t):

$$a_t = \left(\prod_{i=t-3}^t \left(1 + \frac{F_i}{L_{i-1}} \right) - 1 \right) \times 100$$

Gada laikrindu pieauguma temps ir vienāds ar gada pēdējā ceturkšņa pieauguma tempu.

VISPĀRĒJĀS PIEZĪMES

"Mēneša Biļetena" sadaļa "Euro zonas statistika" sniedz euro zonas statistisko informāciju kopumā. Sīkāka dalījuma un ilgāka perioda dati, kuriem pievienotas skaidrojošas piezīmes, pieejami ECB interneta lapas (www.ecb.europa.eu) sadaļā "Statistika". Tas nodrošina lietotājiem izdevīgu piekļuvi datiem, izmantojot ECB Statistisko datu noliktavu (<http://sdw.ecb.int>), kam ir meklēšanas un lejupielādes iespēja. Papildpakalpojumi, kas pieejami iedaļā "Datu pakalpojumi", ietver pārlūkprogrammas saskarni ar meklēšanas iekārtām, nodrošina piekļuves iespēju dažādiem datiem un tiešu datu lejuplādēšanas iespēju koncentrētu *Comma Separated Value* (CSV) datņu veidā. Sīkāku informāciju var iegūt, lietojot e-pasta adresi: statistics@ecb.europa.eu.

Pēdējais termiņš statistisko datu iekļaušanai "Mēneša Biļetenā" ir diena pirms mēneša pirmās ECB Padomes sēdes. Šajā izdevumā iekļauto datu aktualizēšanas pēdējais termiņš bija 2008. gada 3. decembris.

Ja nav norādīts citādi, visas 2008. gada novērojumus ietverošās datu laikrindas pilnībā aptver *Euro15* (t.i., euro zonas, ieskaitot Kipru un Maltu) visas datu laikrindas. Procentu likmju, monetārās statistikas un SPCI (kā arī konsekvences nolūkā M3 sastāvdaļu un atbilstošo bilances posteņu un SPCI sastāvdaļu) statistisko datu laikrindās ietverti dati atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām. Tas norādīts ar zemsvītras piezīmi attiecīgajās vietās tabulās. Šādos gadījumos, ja pamatdati ir pieejami, 2001., 2007. un 2008. gada absolūtajās un procentuālajās pārmaiņās, kas aprēķinātas, izmantojot 2000., 2006. un 2007. gada bāzi, lietota tāda laikrinda, kurā ņemta vērā ietekme, ko radīja attiecīgi Grieķijas, Slovēnijas, kā arī Kipras un Maltas pievienošanās euro zonai. Vēsturiskie dati par euro zonu, pirms tai pievienojās Kipra un Malta, pieejami ECB interneta lapā (<http://www.ecb.europa.eu/stats/services/downloads/html/index.en.html>).

Statistisko datu laikrindas, kas attiecas uz euro zonas mainīgo sastāvu, balstītas uz euro zonas sastāvu laikā, par kuru dati iesniegti. Tādējādi dati pirms 2001. gada attiecas uz *Euro11*, t.i., šādām

11 ES dalībvalstīm: Beļģiju, Vāciju, Īriju, Spāniju, Franciju, Itāliju, Luksemburgu, Nīderlandi, Austriju, Portugāli un Somiju. 2001.–2006. gada dati attiecas uz *Euro12*, t.i., *Euro11* un Grieķiju. 2007. gada dati attiecas uz *Euro13*, t.i., *Euro12* un Slovēniju, bet dati, sākot ar 2008. gadu, attiecas uz *Euro15*, t.i., *Euro13* un Kipru un Maltu.

Ievērojot to, ka Eiropas valūtas vienības (ECU) struktūra neatbilst to valstu bijušo valūtu struktūrai, kuras ieviesušas vienoto valūtu, no iesaistīto valstu nacionālās valūtas ekijos pirms 1999. gada konvertētās summas atbilstoši pašreizējām ekija konvertācijas likmēm ietekmē to ES dalībvalstu valūtu kursu svārstības, kuras nav ieviesušas euro. Lai izvairītos no šādas ietekmes uz monetāro statistiku, 2.1.–2.8. sadaļā sniegtie dati par periodu pirms 1999. gada izteikti vienībās, kas konvertētas no nacionālajām valūtām saskaņā ar to negrozāmiem kursiem attiecībā pret euro, kuri noteikti 1998. gada 31. decembrī. Ja nav norādīts citādi, cenu un izmaksu statistika pirms 1999. gada iegūta, pamatojoties uz nacionālajā valūtā izteiktiem datiem.

Ja iespējams, izmantota apkopošanas vai apvienošanas metode (ieskaitot starpvalstu datu apvienošanu).

Jaunākie dati bieži ir provizoriski un var tikt precizēti. Noapaļošanas rezultātā var rasties kopsommu un to komponentu neatbilstība.

Grupu "Citas ES dalībvalstis" veido Bulgārija, Čehijas Republika, Dānija, Igaunija, Latvija, Lietuva, Ungārija, Polija, Rumānija, Slovākija, Zviedrija un Lielbritānija.

Vairākumā gadījumu tabulās lietotā terminoloģija atbilst starptautiskajiem standartiem, piemēram, Eiropas Kontu sistēmas (EKS 95) un SVF Maksājumu bilances rokasgrāmatas standartiem. Darījumi attiecas uz labprātīgām apmaiņām (tieši aprēķinātām vai atvasinātām), bet plūsmas ietver arī atlikumu summu pārmaiņas, kas radušās sakarā ar cenu un valūtas kursa pārmaiņām, norakstītiem apjomiem un citām pārmaiņām.

Tabulās apzīmējums "līdz (x) gadiem" nozīmē "līdz (x) gadiem ieskaitot".

PĀRSKATS

Galveno euro zonas valstu rādītāju pārmaiņas apkopotas pārskata tabulā.

MONETĀRĀS POLITIKAS STATISTIKA

1.4. sadaļā sniegta obligāto rezervju un likviditātes faktoru statistika. Rezervju prasību izpildes periodi sākas galvenās refinansēšanas operācijas (GRO) norēķinu dienā pēc Padomes sēdes, kurā paredzēts sniegt monetārās politikas nostājas mēneša novērtējumu, un beidzas dienā pirms attiecīgās norēķinu dienas nākamajā mēnesī. Gada un ceturkšņa novērojumi attiecas uz gada vai ceturkšņa pēdējā rezervju prasību izpildes perioda vidējiem rādītājiem.

1.4. sadaļas 1. tabula atspoguļo rezervju prasību izpildei pakļauto kredītiestāžu rezervju bāzes komponentus. Rezervju bāzē neietilpst saistības pret citām kredītiestādēm, kas pakļautas ECBS obligāto rezervju sistēmai, ECB un tām nacionālajām centrālajām bankām (NCB), kuras ir ECBS dalībnieces. Ja kredītiestāde nevar sniegt pierādījumus, par kādu summu tā emitējusi parāda vērtspapīrus ar termiņu līdz 2 gadiem, kuri atrodas minēto iestāžu turējumā, tā var atskaitīt noteiktu šo saistību procentuālo daļu no savas rezervju bāzes. Līdz 1999. gada novembrim rezervju bāzes aprēķinā tika izmantota 10%, bet pēc tam – 30% norma.

1.4. sadaļas 2. tabula atspoguļo pabeigto rezervju prasību izpildes periodu vidējos datus. Rezervju prasību apjomu katrai kredītiestādei vispirms aprēķina, piemērojot atbilstošo saistību kategoriju rezervju normu rezervju prasībām pakļautajām saistībām, izmantojot katra kalendārā mēneša beigu bilances datus. Pēc tam katra kredītiestāde no šīs summas atskaita vienreizēju atvieglojumu summu 100 000 euro apjomā. Rezultātā iegūtās nepieciešamās rezerves tiek summētas euro zonas līmenī

(1. aile). Kredītiestāžu pieprasījuma noguldījumu konti (2. aile) veidojas no kredītiestāžu kopējiem vidējiem dienas pieprasījuma noguldījumu kontu apjomiem, ieskaitot apjomus, kas kalpo rezervju prasību izpildei. Virsrezerves (3. aile) ir vidējie pieprasījuma noguldījumu kontu apjomi, kas rezervju prasību izpildes periodā pārsniedz nepieciešamās rezerves. Iztrūkums (4. aile) definēts kā vidējais pieprasījuma noguldījumu kontu apjoma deficīts rezervju prasību izpildes periodā, un to aprēķina, izmantojot to kredītiestāžu datus, kuras nav izpildījušas rezervju prasības. Rezervju prasību atlīdzības likme (5. aile) vienāda ar rezervju prasību izpildes perioda vidējo ECB likmi (kas svērta atbilstoši kalendāro dienu skaitam), ko piemēro Eurosistēmas GRO (sk. 1.3. sadaļu).

1.4. sadaļas 3. tabula atspoguļo banku sistēmas likviditāti, kas definēta kā euro zonas kredītiestāžu euro pieprasījuma noguldījumu konti Eurosistēmā. Visas summas iegūtas no Eurosistēmas konsolidētā finanšu pārskata. Citas likviditāti samazinošās operācijas (7. aile) neietver nacionālo centrālo banku EMS otrajā posmā ierosinātu parāda sertifikātu emisiju. Citi faktori (neto) (10. aile) ietver atlikušos Eurosistēmas konsolidētā finanšu pārskata posteņus. Kredītiestāžu pieprasījuma noguldījumu konti (11. aile) ir vienādi ar likviditāti palielinošo faktoru summas (1.–5. aile) un likviditāti samazinošo faktoru summas (6.–10. aile) starpību. Naudas bāzi (12. aile) aprēķina kā noguldījumu iespējas (6. aile), apgrozībā esošo banknošu (8. aile) un kredītiestāžu pieprasījuma noguldījumu kontu (11. aile) summu.

NAUDA, BANKU DARBĪBA UN IEGULDĪJUMU FONDI

2.1. sadaļā aplūkota monetāro finanšu iestāžu (MFI) sektora kopsavilkuma balance, t.i., visu euro zonas MFI saskaņoto bilanču summa. MFI ir centrālās bankas, kredītiestādes saskaņā ar Kopienas tiesību aktu definīciju, naudas tirgus fondī un citas iestādes, kas nodarbojas ar

noguldījumu un/vai tiem tuvu aizstājēju piesaisti no ne-MFI, kā arī kredītu izsniegšanu un/vai ieguldījumu veikšanu vērtspapīros savā vārdā (vismaz ekonomiskā nozīmē). Pilns MFI saraksts publicēts ECB interneta lapā.

2.2. sadaļa atspoguļo MFI sektora konsolidēto bilanci, kas iegūta, aprēķinot euro zonas MFI kopsavilkuma bilancu pozīciju saldo. Sakarā ar to, ka uzskaites paņēmieni ir nedaudz atšķirīgi, MFI savstarpējo posteņu summa ne vienmēr ir vienāda ar nulli; atlikums parādīts 2.2. sadaļas pasīvu 10. ailē. 2.3. sadaļā ietverti euro zonas monetārie rādītāji un atbilstošie bilances posteņi. Tie iegūti no MFI konsolidētās bilances, un tajos ietilpst euro zonas MFI turētie euro zonas ne-MFI bilances posteņi, kā arī atsevišķi centrālās valdības monetārie aktīvi vai pasīvi. Monetāro rādītāju un atbilstošo bilances posteņu statistiskie dati izlīdzināti sezonāli, un tiem veikta darbadienu skaita korekcija. 2.1. un 2.2. sadaļas ārējo saistību postenis atspoguļo ārpus euro zonas esošo valstu rezidentu turētās 1) akcijas vai daļas, kuras emitējuši euro zonā esošie naudas tirgus fondi, un 2) parāda vērtspapīrus ar termiņu līdz 2 gadiem, kurus emitējušas euro zonas MFI. Tomēr 2.3. sadaļā šie turējumi nav ietverti monetārajos rādītājos un tiek uzrādīti postenī "Tīrie ārējie aktīvi".

2.4. sadaļa analizē Eurosistēmā (banku sistēmā) neietilpstošu euro zonas MFI izsniegtos kredītus sektoru, veidu un sākotnējo termiņu dalījumā. 2.5. sadaļa sniedz euro zonas banku sistēmas piesaistīto noguldījumu analīzi sektoru un instrumentu dalījumā. 2.6. sadaļa parāda euro zonas banku sistēmas turētos vērtspapīrus emitentu veidu dalījumā.

2.2.–2.6. sadaļā aplūkoti darījumi, kuri aprēķināti kā atlikumu starpība, veicot pārklasificēšanas, pārvērtēšanas, valūtas kursa pārmaiņu un jebkuru citu ar darījumiem nesaistītu pārmaiņu korekciju. 2.7. sadaļā atspoguļoti atsevišķi pārvērtēšanas gadījumi, kuri izmantoti darījumu iegūšanai. 2.2.–2.6. sadaļa arī atspoguļo uz darījumiem balstītus pieauguma tempus gada procentuālo pārmaiņu izteiksmē. 2.8. sadaļa parāda atsevišķus MFI bilances posteņus valūtu dalījumā pa ceturkšņiem.

Sektoru definīcijas sīkāk izklāstītas publikācijā *Monetary Financial Institutions and Markets Statistics Sector Manual – Guidance for the statistical classification of customers. Third edition* ("Monetāro finanšu iestāžu un tirgus statistikas sektora rokasgrāmata – ievirze klientu statistiskajā klasifikācijā. Trešais izdevums", ECB, 2007. gada marts). *The Guidance Notes to the Regulation ECB/2001/13 on the MFI Balance Sheet Statistics* ("Ieteikuma piezīmes Regulai ECB/2001/13 par MFI bilances statistiku", ECB, 2002. gada novembris) skaidro pieredzi, ko iesaka izmantot NCB. Kopš 1999. gada 1. janvāra statistiskā informācija tiek vākta un apkopota, pamatojoties uz 1998. gada 1. decembra Regulu ECB/1998/16 par monetāro finanšu iestāžu sektora konsolidēto bilanci¹, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu ECB/2003/10².

Saskaņā ar šo Regulu bilances postenis "Naudas tirgus vērtspapīri" iekļauts postenī "Parāda vērtspapīri" gan MFI bilances aktīvu, gan pasīvu pusē.

2.9. sadaļā atspoguļoti euro zonas ieguldījumu fondu (izņemot naudas tirgus fondus) ceturkšņa beigu bilances atlikumi. Tā ir kopsavilkuma bilance, tāpēc pasīvu pusē uzrādītas arī ieguldījumu fondu akcijas vai daļas, kuras emitējuši citi ieguldījumu fondi. Kopējie aktīvi un pasīvi arī uzrādīti ieguldījumu politikas dalījumā (kapitāla vērtspapīru, obligāciju, jauktie, nekustamā īpašuma un citi fondi), kā arī investoru veidu dalījumā (vispārējie publiskie un īpašie investoru fondi). 2.10. sadaļa parāda kopsavilkuma bilanci katram ieguldījumu fondu sektoram, kuru nosaka pēc ieguldījumu politikas un investoru veida.

EURO ZONAS KONTI

3.1. sadaļā sniegti euro zonas integrēto kontu ceturkšņa dati, kas sniedz vispusīgu informāciju par mājsaimniecību (t.sk. mājsaimniecības apkalpojošo bezpeļņas organizāciju), nefinanšu sabiedrību, finanšu sabiedrību un valdības

1 OJ L 356, 30.12.1998., 7. lpp.

2 OJ L 250, 02.10.2003., 19. lpp.

ekonomisko darbību, kā arī par šo sektoru un euro zonas un pārējo valstu mijiedarbību. Sniegti pēdējā pieejamā ceturkšņa sezonāli neizlīdzināti dati faktiskajās cenās saskaņā ar vienkāršotu kontu secību atbilstoši Eiropas Kontu sistēmas (EKS 95) metodoloģiskajiem principiem.

Kontu (darījumu) secība īsumā ietver: 1) ienākuma konta veidošanu, kas atspoguļo to, kā ražošanas aktivitāte izpaužas dažādās ienākumu kategorijās, 2) primārā ienākuma konta sadali, uzrādot ienākumus un izdevumus, kas attiecas uz ienākumiem no dažādiem īpašuma veidiem (tautsaimniecībai kopumā primārā ienākuma konta balanspostenis ir nacionālais ienākums), 3) ienākuma konta sekundāro sadali, kas rāda, kā mainās kāda institucionālā sektora nacionālais ienākums kārtējo pārvedumu rezultātā, 4) ienākuma konta izlietojumu, kas atspoguļo, kā rīcībā esošie ienākumi tiek izlietoti patēriņam vai uzkrāti, 5) kapitāla kontu, kas parāda, kā tiek tērēti uzkrājumi un neto kapitāla pārvedumi nefinanšu aktīvu iegādei (kapitāla konta balanspostenis ir neto aizdevumi/neto aizņēmumi), 6) finanšu kontu, kurā uzrādīti finanšu aktīvu neto pirkumi (iegādes) un neto radušās saistības. Tā kā katru nefinanšu darījumu atspoguļo finanšu darījums, finanšu konta balanspostenis konceptuāli arī ir vienāds ar neto aizdevumiem/neto aizņēmumiem, kuru aprēķinā izmantots kapitāla kots.

Turklāt tiek uzrādīti finanšu bilances sākuma un beigu atlikumi, kas sniedz ieskatu katra sektora finanšu līdzekļos noteiktā brīdī. Visbeidzot, tiek atspoguļotas arī citas pārmaiņas finanšu aktīvos un saistībās (piemēram, tādas, kas rodas aktīvu cenu pārmaiņu rezultātā).

Finanšu kontu un finanšu bilanču sektoru aptvērums ir detalizētāks finanšu sabiedrību sektoram, parādot tā dalījumu MFI, citos finanšu starpniekos (ieskaitot finanšu papildpakalpojumu sniedzējus), kā arī apdrošināšanas sabiedrībās un pensiju fondos.

3.2. sadaļa atspoguļo t.s. euro zonas nefinanšu kontu (t.i., minētā 1.–5. konta) četru ceturkšņu kumulētās plūsmas (darījumus), arī izmantojot kontu vienkāršoto secību.

3.3. sadaļa atspoguļo māsaimniecību ienākumu, izdevumu un uzkrājumu kontu četru ceturkšņu kumulētās plūsmas (darījumus un citas pārmaiņas) un finanšu bilanču kontu atlikumus, izmantojot analītiskāku datu sniegšanas veidu. Sektoriem raksturīgie darījumi un balanspostēji izkārtoti tā, lai vieglāk atainotu māsaimniecību pieņemtos finanšu un ieguldījumu lēmumus, vienlaikus ievērojot kontu pazīmes saskaņā ar 3.1. un 3.2. sadaļu.

3.4. sadaļa aplūko nefinanšu sabiedrību četru ceturkšņu ienākumu un uzkrājumu kontu kumulētās plūsmas (darījumus), kā arī finanšu bilances kontu atlikumus, izmantojot analītiskāku datu sniegšanas veidu.

3.5. sadaļa rāda apdrošināšanas sabiedrību un pensiju fondu četru ceturkšņu kumulētās finanšu plūsmas (darījumus un citas pārmaiņas), kā arī finanšu bilances atlikumus.

FINANŠU TIRGI

Euro zonas finanšu tirgus statistisko datu laikrindas attiecas uz tām ES dalībvalstīm, kas laikā, par kuru sniegta statistiskā informācija, bija ieviesušas euro (mainīgais sastāvs), izņemot vērtspapīru emisiju statistiku (4.1.–4.4. tabula), kas visai laikrindai attiecas uz *Euro15* (t.i., *Euro13* valstis plus Kipra un Malta; nemainīgais sastāvs).

ECB sniedz statistiskos datus par neakciju vērtspapīriem un kotētajām akcijām (4.1.–4.4. sadaļa), izmantojot ECBS un SNB datus. 4.5. sadaļa atspoguļo MFI procentu likmes euro denominētajiem euro zonas rezidentu noguldījumiem un kredītiem, kas izteikti euro. Naudas tirgus procentu likmju, valdības ilgtermiņa obligāciju peļņas un akciju tirgus rādītājus (4.6.–4.8. sadaļa) ECB sagatavo, izmantojot sakaru tīkla pakalpojumus.

Vērtspapīru emisiju statistika attiecas uz 4.1.–4.3. sadaļā aplūkotajiem neakciju vērtspapīriem (parāda vērtspapīriem) un kotētajām akcijām, kas atspoguļotas 4.4. sadaļā. Parāda vērtspapīri uzrādīti īstermiņa un ilgtermiņa dalījumā. Par īstermiņa vērtspapīriem uzskata vērtspapīrus ar sākotnējo dzēšanas termiņu 1 gads vai īsāku termiņu (izņēmuma gadījumos ar termiņu 2 gadi vai īsāku termiņu). Vērtspapīri ar ilgāku dzēšanas termiņu, ar izvēles dzēšanas termiņiem, no kuriem pēdējais ir vēlāk nekā pēc 1 gada, vai ar nenoteiktiem dzēšanas termiņiem klasificēti kā ilgtermiņa vērtspapīri. Euro zonas rezidentu emitētie ilgtermiņa parāda vērtspapīri tālāk tiek iedalīti fiksētas un mainīgas procentu likmes emisijās. Fiksētas procentu likmes emisijas ietver emisijas, kurās kupona likme nemainās līdz vērtspapīra dzēšanai. Mainīgas procentu likmes emisijas ietver visas emisijas, kurās kupona likme tiek regulāri mainīta, atsaucoties uz neatkarīgu procentu likmi vai indeksu. Aplēsts, ka parāda vērtspapīru statistiskie dati aptver aptuveni 95% no visiem euro zonas rezidentu emitētajiem vērtspapīriem. 4.1.–4.3. sadaļā atspoguļotie euro denominētie vērtspapīri ietver arī vērtspapīrus, kuri izteikti euro nacionālajās denominācijās.

4.1. sadaļa atspoguļo neakciju vērtspapīrus to sākotnējo termiņu, emitentu valstu un valūtu dalījumā. Sadaļa sniedz euro denominēto neakciju vērtspapīru un euro zonas valstu rezidentu euro un visās valūtās emitēto neakciju vērtspapīru apgrozībā esošos apjomus, emisijas bruto un neto apjomus gan visu termiņu, gan atsevišķi ilgtermiņa vērtspapīriem. Sakarā ar vērtēšanas pārmaiņām, pārklasificēšanu un citām korekcijām emisiju neto apjoms atšķiras no apgrozībā esošo vērtspapīru apjoma pārmaiņām. Sadaļā sniegti arī sezonāli izlīdzināti statistiskie dati, ieskaitot uz gadu attiecinātus sezonāli izlīdzinātus sešu mēnešu pieauguma tempa rādītājus visu termiņu un ilgtermiņa parāda vērtspapīriem. Sezonāli izlīdzinātos pieauguma tempus aprēķina, izmantojot nosacītā apjoma sezonāli izlīdzināto indeksu, kas neietver sezonālo ietekmi. Sīkāku skaidrojumu sk. tehniskajās piezīmēs.

4.2. sadaļa atspoguļo euro zonas rezidentu apgrozībā esošo vērtspapīru apjomu, kā arī emisiju bruto un neto apjomus sektoru dalījumā, kas atbilst EKS 95. ECB ir iekļauta Eurosistēmā.

Apgrozībā esošo vērtspapīru kopapjoms un ilgtermiņa parāda vērtspapīru apjoms 4.2. sadaļas 1. tabulas 1. ailē sakrīt ar 4.1. sadaļas 7. ailes datiem par euro zonas rezidentu emitēto vērtspapīru kopapjomu un ilgtermiņa parāda vērtspapīru apjomu. 4.2. sadaļas 1. tabulas 2. ailes MFI emitēto un apgrozībā esošo vērtspapīru apjoms pamatā salīdzināms ar emitēto parāda vērtspapīru rādītājiem, kas sniegti MFI kopsavilkuma bilances pasīvu pusē 2.1. sadaļas 2. tabulas 8. ailē. Visu parāda vērtspapīru emisiju kopējais neto apjoms 4.2. sadaļas 2. tabulas 1. ailē atbilst datiem par kopējo euro zonas rezidentu emisiju neto apjomu 4.1. sadaļas 9. ailē. 4.2. sadaļas 1. tabulā sniegto ilgtermiņa parāda vērtspapīru un visu fiksētas un mainīgas procentu likmes ilgtermiņa parāda vērtspapīru atlikumu starpību veido nulles kupona obligācijas un pārvērtēšanas rezultāts.

4.3. sadaļa atspoguļo euro zonas rezidentu emitēto parāda vērtspapīru sezonāli neizlīdzinātu un izlīdzināto gada pieauguma tempu (termiņu, instrumentu veidu, emitentu sektoru un valūtu dalījumā), pamatojoties uz finanšu darījumiem, kas veikti, institūcijai uzņemoties vai nokārtojot saistības. Tādējādi gada pieauguma tempā nav ietvertas pārklasificēšanas, pārvērtēšanas, valūtas kursa svārstības un citas ar darījumiem nesaistītas pārmaiņas. Pārskatāmībai sezonāli izlīdzinātie pieauguma tempi ir attiecināti uz gadu. Sīkāku skaidrojumu sk. tehniskajās piezīmēs.

4.4. sadaļas 1., 4., 6. un 8. aile parāda euro zonas rezidentu emitētās kotētās apgrozībā esošās akcijas emitentu sektoru dalījumā. Nefinanšu sabiedrību emitēto kotēto akciju mēneša dati atbilst 3.4. sadaļā dotajai ceturkšņa datu laikrindai (finanšu bilances, kotētās akcijas).

4.4. sadaļas 3., 5., 7. un 9. aile atspoguļo euro zonas rezidentu emitēto kotēto akciju gada

pieauguma tempu (emitentu sektoru dalījumā), pamatojoties uz finanšu darījumiem, emitentam pārdodot vai atpērkot akcijas par naudu, izņemot ieguldījumus emitenta paša akcijās. Gada pieauguma tempa aprēķinā nav ietvertas pārklasificēšanas, pārvērtēšanas un citas ar darījumiem nesaistītas pārmaiņas.

4.5. sadaļā sniegta visu to procentu likmju statistika, kuras euro zonā esošās MFI piemēro euro zonas euro denominētajiem mājāsaimniecību un nefinanšu sabiedrību veiktajiem noguldījumiem un tām izsniegtajiem kredītiem. Euro zonas MFI procentu likmes aprēķina kā vidējo svērto lielumu (pēc atbilstošā darījumu apjoma) no euro zonas valstu procentu likmēm katrai attiecīgajai kategorijai.

MFI procentu likmju statistika sniegta jauno darījumu veidu, sektoru, instrumentu kategoriju un termiņu, brīdinājuma termiņu vai procentu likmes sākotnējās darbības periodu dalījumā. Jaunā MFI procentu likmju statistika izmantota to euro zonas maza apjoma darījumu procentu likmju 10 pārejas statistisko laikrindu vietā, kuras publicētas ECB "Mēneša Biļetenā" kopš 1999. gada janvāra.

4.6. sadaļā atspoguļotas naudas tirgus procentu likmes euro zonā, ASV un Japānā. Euro zonas naudas tirgus procentu likmes sniegtas ļoti plašā spektrā no procentu likmēm noguldījumiem uz nakti līdz 12 mēnešu noguldījumu procentu likmēm. Pirms 1999. gada janvāra euro zonas sintētiskās procentu likmes tika aprēķinātas, izmantojot nacionālās procentu likmes, kas svērtas attiecībā pret IKP. Izņemot procentu likmi noguldījumiem uz nakti līdz 1998. gada decembrim, mēneša, ceturkšņa un gada procentu likmes ir attiecīgā perioda vidējais rādītājs. Noguldījumiem uz nakti sniegtas starpbanku noguldījumu procentu likmes līdz 1998. gada decembrim. Sākot ar 1999. gada janvāri, 4.6. sadaļas 1. ailē sniegtas EONIA likmes. Tās ir perioda beigu likmes līdz 1998. gada decembrim un perioda vidējie rādītāji pēc šā datuma. No 1999. gada janvāra noguldījumiem ar 1, 3, 6 un 12 mēnešu termiņu sniegtas euro starpbanku piedāvājuma procentu likmes

(EURIBOR), bet līdz 1998. gada decembrim – Londonas starpbanku piedāvājuma procentu likmes (LIBOR), ja tādas pieejamas. ASV un Japānas 3 mēnešu noguldījumiem izmantotas LIBOR likmes.

4.7. sadaļa sniedz perioda beigu likmju aplēses, kas iegūtas no nominālo tagadnes darījumu peļņas līknēm, pamatojoties uz euro zonas centrālo valdību euro denominētajām obligācijām ar novērtējumu AAA. Peļņas līknes novērtētas, izmantojot Svensona modeli³. Tiek publicētas arī 10 gadu un 3 mēnešu procentu likmju, kā arī 10 gadu un 2 gadu procentu likmju starpības. Papildu peļņas likmju līknes (dienas dati, ietverot attēlus un tabulas) un atbilstošā metodoloģiskā informācija pieejama internetā: <http://www.ecb.europa.eu/stats/money/yc/html/index.en.html>. Dienas datus iespējams arī lejuplādēt.

4.8. sadaļā sniegti euro zonas, ASV un Japānas akciju tirgu indeksi.

CENAS, PRODUKCIJAS IZLAIDE, PIEPRASĪJUMS UN DARBA TIRGI

Lielāko daļu šīs sadaļas datu sagatavojusi Eiropas Komisija (galvenokārt *Eurostat*) un valstu statistikas iestādes. Euro zonas statistika iegūta, apkopojot atsevišķu valstu datus. Cik iespējams, dati ir saskaņoti un salīdzināmi. Stundas darbaspēka izmaksu, IKP un izdevumu komponentu, pievienotās vērtības darbības veidu dalījumā, rūpnieciskās ražošanas, mazumtirdzniecības un vieglo automobiļu reģistrācijas statistikai veikta darbadienu skaita korekcija.

Saskaņotais patēriņa cenu indekss (SPCI) euro zonai (5.1. sadaļas 1. tabula) pieejams, sākot ar 1995. gadu. Tas balstās uz valstu SPCI, kas visās euro zonas valstīs aprēķināts pēc vienotas metodoloģijas. Preču un pakalpojumu komponentu dalījums iegūts, izmantojot

³ Svensson, L. E., 1994, *Estimating and Interpreting Forward Interest Rates: Sweden 1992–1994*, Centre for Economic Policy Research, Discussion Paper No 1051.

Individuālā patēriņa mērķklasifikāciju (*Coicop/HICP*). SPCI attiecināms uz euro zonas ekonomiskās telpas mājsaimniecību galapatēriņa izdevumiem. Tabulā iekļauti sezonāli izlīdzināti SPCI dati un eksperimentālas, uz SPCI pamatotas administratīvi regulējamo cenu aplēses, ko apkopo ECB.

Uz ražotāju cenām rūpniecībā (5.1. sadaļas 2. tabula), rūpniecisko ražošanu, jaunajiem pasūtījumiem rūpniecībā, rūpniecības apgrozījumu un mazumtirdzniecību (5.2. sadaļa) attiecas 1998. gada 19. maija Padomes Regula (EK) Nr. 1165/98 par īstermiņa statistiku⁴. Ražotāju cenu rūpniecībā un rūpnieciskās ražošanas dalījums pēc produktu galapatēriņa ir rūpniecības (izņemot būvniecību; NACE C–E sadaļa) saskaņotais apakšdalījums galvenajās rūpniecības grupās (GRG) saskaņā ar 2001. gada 26. marta Komisijas Regulu (EK) Nr. 586/2001⁵. Ražotāju cenas rūpniecībā atspoguļo EXW cenas (kurās iekļauta piegāde no rūpnīcas). Tās ietver netiešos nodokļus, izņemot PVN, un citus atskaitāmos nodokļus. Rūpnieciskā ražošana atspoguļo attiecīgo rūpniecības nozaru pievienoto vērtību.

Abu 5.1. sadaļas 3. tabulā sniegto neenerģijas preču cenu indeksu aprēķinā izmantotas vienas un tās pašas preces, bet atšķirīgas svēršanas metodes, no kurām viena balstās uz euro zonas attiecīgo preču importu (2.–4. aile), bet otra (5.–7. aile) – uz euro zonas iekšzemes pieprasījuma aplēsēm jeb "izlietojumu", ievērojot informāciju par katras preces importu, eksportu un iekšzemes ražošanas apjomu (vienkāršības dēļ neņemot vērā krājumus, ko novērojumu periodā uzskata par samērā stabiliem). Ar importu svērtais preču cenu indekss izmantojams ārējo norišu novērtēšanā, bet ar izlietojumu svērtais indekss piemērots īpašam mērķim, analizējot preču starptautisko cenu spiediena ietekmi uz euro zonas inflāciju. Ar izlietojumu svērtie preču cenu indeksi ir eksperimentāli dati. Sīkāku ECB preču cenu indeksu iegūšanas aprakstu sniedz 2008. gada decembra "Mēneša Biļetena" 1. ielikums.

Darbaspēka izmaksu indeksi (5.1. sadaļas 5. tabula) atspoguļo pārmaiņas darbaspēka

izmaksās stundā rūpniecībā (ieskaitot būvniecību) un tirgus pakalpojumos. To aprēķina metodiku nosaka 2003. gada 27. februāra Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 450/2003 par darbaspēka izmaksu indeksu⁶ un 2003. gada 7. jūlija attiecīgā Komisijas Regula (EK) Nr. 1216/2003⁷. Dots euro zonas stundas darbaspēka izmaksu dalījums pēc to komponentiem (darba samaksa, darba devēja veiktās sociālās iemaksas plus ar darbu saistītie nodokļi, atskaitot darba devēja saņemtās subsīdijas) un saimnieciskās darbības veidiem. ECB aprēķina vienošanās ceļā noteiktās darba algas rādītāju (papildpostenis 5.1 sadaļas 5. tabulā), pamatojoties uz nesaskaņotiem nacionālo definīciju datiem.

Vienības darbaspēka izmaksu komponenti (5.1. sadaļas 4. tabula), IKP un tā komponenti (5.2. sadaļas 1. un 2. tabula), IKP deflatori (5.1. sadaļas 5. tabula) un nodarbinātības statistika (5.3. sadaļas 1. tabula) iegūta no EKS 95 ceturkšņa nacionālajiem kontiem.

Jaunie pasūtījumi rūpniecībā (5.2. sadaļas 4. tabula) atspoguļo pārskata periodā saņemtos pasūtījumus un ietver rūpniecības nozares, kuru darbību galvenokārt nosaka pasūtījumi, – īpaši tekstilizstrādājumu, celulozes un papīra izstrādājumu, ķīmisko vielu, metālu, kapitālpreču un ilglietošanas patēriņa preču ražošanu. Dati aprēķināti, izmantojot faktiskās cenas.

Rūpniecības apgrozījuma un mazumtirdzniecības rādītāji (5.2. sadaļas 4. tabula) atspoguļo apgrozījumu, ieskaitot visas nodevas un nodokļus, izņemot PVN, kas aprēķināti pārskata periodā. Mazumtirdzniecības apgrozījums ietver visu mazumtirdzniecību (neskaitot automobiļu un motociklu tirdzniecību), izņemot remontu. Reģistrētie jaunie viegļie automobiļi ietver gan personiskos, gan komercpārvadājumiem paredzētos viegļos automobiļus. Euro zonas laikrindas neietver Kipras un Maltas datus.

4 OJ L 162, 05.06.1998., 1. lpp.

5 OJ L 86, 27.03.2001., 11. lpp.

6 OJ L 69, 13.03.2003., 1. lpp.

7 OJ L 169, 08.07.2003., 37. lpp.

Uzņēmumu un patērētāju apsekojumu kvalitatīvie dati (5.2. sadaļas 5. tabula) balstīti uz Eiropas Komisijas uzņēmumu un patērētāju apsekojumiem.

Dati par bezdarba līmeni (5.3. sadaļas 2. tabula) sniegti saskaņā ar Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) vadlīnijām. Tie attiecas uz personām, kuras aktīvi meklē darbu un tiek uzskatītas par daļu no darbaspēka, izmantojot saskaņotus kritērijus un definīcijas. Bezdarba līmeņa aprēķinā izmantotie darbaspēka rādītāji atšķiras no 5.3. sadaļā publicētās nodarbināto un bezdarbnieku skaita summas.

VALSTS FINANCES

6.1.–6.5. sadaļa atspoguļo euro zonas valdību fiskālo stāvokli. Sniegti galvenokārt konsolidēti dati, kas balstās uz EKS 95 metodoloģiju. 6.1.–6.3. sadaļa atspoguļo euro zonas gada rādītājus, kurus ECB sagatavo, izmantojot saskaņotus NCB datus, kas tiek regulāri aktualizēti. Tāpēc dati par euro zonas valstu valdības budžeta deficītu un valdības parādu var atšķirties no datiem, kurus izmanto Eiropas Komisija pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūrā. Euro zonas ceturkšņa rādītājus, kas sniegti 6.4. un 6.5. sadaļā, ECB sagatavo, izmantojot *Eurostat* un valstu datus.

6.1. sadaļa atspoguļo valdības ieņēmumu un izdevumu gada rādītājus, pamatojoties uz 2000. gada 10. jūlija Komisijas Regulas (EK) Nr. 1500/2000⁸ definīcijām (ar šo Regulu tika izdarīti grozījumi EKS 95). 6.2. sadaļa parāda valdības kopējo konsolidēto parādu tā nominālvērtībā saskaņā ar Līguma nosacījumiem attiecībā uz pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru. 6.1. un 6.2. sadaļā iekļauti atsevišķu euro zonas valstu kopsavilkuma dati, ievērojot šo valstu nozīmi Stabilitātes un izaugsmes pakta ietvaros. Atsevišķām euro zonas valstīm norādītais deficīts/pārpalikums atbilst pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūrai B.9 saskaņā ar 2002. gada 25. februāra Komisijas Regulu (EK) Nr. 351/2002, ar ko groza Padomes Regulu (EK) Nr. 3605/93 attiecībā uz atsaucēm uz EKS 95.

6.3. sadaļa atspoguļo valdības parāda pārmaiņas. Valdības parāda un valdības budžeta deficīta pārmaiņu starpība – deficīta-parāda korekcija – galvenokārt rodas valdības darījumu ar finanšu aktīviem un valūtu pārvērtēšanas rezultātā. 6.4. sadaļā sniegti ceturkšņa dati par valdības ieņēmumiem un izdevumiem, pamatojoties uz definīcijām, kas noteiktas 2002. gada 10. jūnija Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 1221/2002 par valdības ceturkšņa nefinanšu kontiem⁹. 6.5. sadaļā sniegti valdības konsolidētā bruto parāda, deficīta-parāda korekcijas un valdības aizņemšanās nepieciešamības ceturkšņa rādītāji, kas iegūti no dalībvalstu datiem, kurus tās iesniedz saskaņā ar Regulām (EK) Nr. 501/2004 un Nr. 222/2004, kā arī izmantojot nacionālo centrālo banku datus.

ĀRĒJIE DARĪJUMI UN POSTEŅI

Maksājumu bilances un starptautisko investīciju bilances statistikā izmantotie jēdzieni un definīcijas (7.1.–7.4. sadaļa) kopumā atbilst SVF Maksājumu bilances rokasgrāmatai (5. izdevums, 1993. gada oktobris), ECB 2004. gada 16. jūlija Pamatnostādnei par ECB statistisko pārskatu sniegšanas prasībām (ECB/2004/15)¹⁰ un ECB 2007. gada 31. maija Pamatnostādnei (ECB/2007/3)¹¹, ar ko tā grozīta. Papildu atsaucis uz euro zonas maksājumu bilances un starptautisko investīciju bilances statistikā izmantoto metodoloģiju un avotiem atrodamas ECB publikācijā *European Union balance of payments/international investment position statistical methods* ("Eiropas Savienības maksājumu bilances vai starptautisko investīciju bilances statistiskās metodes"; 2007. gada maijs) un sevišķo uzdevumu apakškomisiju ziņojumos *Portfolio investment collection system* ("Portfeļieguldījumu apkopošanas sistēma"; 2002. gada jūnijs), *Portfolio investment income* ("Portfeļieguldījumu ienākumi"; 2003. gada augusts) un *Foreign direct investment*

8 OJ L 172, 12.07.2000., 3. lpp.

9 OJ L 179, 09.07.2002., 1. lpp.

10 OJ L 354, 30.11.2004., 34. lpp.

11 OJ L 159, 20.06.2007., 48. lpp.

("Ārvalstu tiešās investīcijas"; 2004. gada marts), ko iespējams lejuplādēt no ECB interneta lapas. Papildus tam Monetārās, finanšu un maksājumu bilances komisijas interneta lapā (www.cmfb.org) atrodams ECB/Eiropas Komisijas (*Eurostat*) sevišķo uzdevumu apakškomisijas ziņojums par maksājumu bilances un starptautisko investīciju bilances statistikas kvalitāti (2004. gada jūnijs). Euro zonas maksājumu bilances un starptautisko investīciju bilances kvalitātes gada pārskats, kas balstīts uz sevišķo uzdevumu apakškomisijas ieteikumiem, atrodams ECB interneta lapā.

7.1. un 7.4. sadaļas tabulās dati tiek atspoguļoti saskaņā ar SVF Maksājumu bilances rokasgrāmatas zīmju konvenciju – tekošā konta un kapitāla konta pozitīvais saldo tiek uzrādīts ar pluszīmi, bet finanšu kontā pluszīme norāda uz pasīvu palielinājumu vai aktīvu samazinājumu. 7.2. sadaļas tabulās gan kredīta, gan debeta darījumi tiek uzrādīti ar pluszīmi. Turklāt, sākot ar 2008. gada februāra "Mēneša Biļetenu", 7.3. sadaļas tabulas pārstrukturētas, lai maksājumu bilances, starptautisko investīciju bilances un atbilstošā pieauguma tempa datus varētu atspoguļot vienviet; jaunajās tabulās darījumi ar aktīviem un pasīviem, kas atbilst pozīciju pieaugumam, atspoguļoti ar pluszīmi.

Euro zonas maksājumu bilanci sagatavo ECB. Jaunākie mēneša dati uzskatāmi par provizoriskiem. Dati tiek pārskatīti pēc nākamā mēneša skaitļu vai detalizētās ceturkšņa maksājumu bilances publicēšanas. Agrāko datu pārskatīšana notiek periodiski vai pamatdatu sagatavošanas metodoloģijas pārmaiņu rezultātā.

7.2. sadaļas 1. tabula sniedz sezonāli izlīdzinātus tekošā konta datus. Ja nepieciešams, veikta darbadienu skaita, garā gada vai Lieldienu ietekmes korekcija. 7.2. sadaļas 3. tabula un 7.3. sadaļas 8. tabula atspoguļo euro zonas maksājumu bilances un starptautisko investīciju bilances dalījumu attiecībā uz atsevišķām galvenajām partnervalstīm vai to grupām, nodalot ES dalībvalstis ārpus euro zonas un valstis vai teritorijas ārpus Eiropas Savienības.

Šajā dalījumā tiek atspoguļoti arī darījumi un posteņi attiecībā uz ES institūcijām (kuras, izņemot ECB, statistiski uzskata par ārpus euro zonas esošām institūcijām neatkarīgi no to faktiskās atrašanās vietas), kā arī atsevišķos gadījumos attiecībā uz ārzonas centriem un starptautiskajām organizācijām. Dalījumā nav iekļauti portfeļieguldījumu saistību, atvasināto finanšu instrumentu un starptautisko rezervju darījumi vai posteņi. Turklāt atsevišķi netiek sniegti dati par ieguldījumu ienākumiem, kas maksājami Brazīlijai, Ķīnas cietzemes teritorijai, Indijai un Krievijai. Ģeogrāfiskā dalījuma apraksts sniegts 2005. gada februāra "Mēneša Biļetena" rakstā *Euro area balance of payments and international investment position vis-à-vis main counterparts* ("Euro zonas maksājumu balance un starptautisko investīciju balance attiecībā uz galvenajiem darījuma partneriem").

7.3. sadaļā euro zonas valstu maksājumu bilances finanšu konta un starptautisko investīciju bilances dati balstīti uz darījumiem un pozīcijām attiecībā pret euro zonas nerezidentiem, pieņemot, ka euro zona ir vienots saimnieciskais veselums (sk. arī 2002. gada decembra "Mēneša Biļetena" 9. ielikumu, 2007. gada janvāra "Mēneša Biļetena" 5. ielikumu un 2008. gada janvāra "Mēneša Biļetena" 6. ielikumu). Starptautisko investīciju bilances posteņi parādīti faktiskajās tirgus cenās, izņemot tiešās investīcijas, kur nekotētām akcijām galvenokārt izmantota bilances vērtība, un citas investīcijas (piemēram, aizdevumus un noguldījumus). Starptautisko investīciju ceturkšņa bilanci veido, izmantojot starptautisko investīciju gada bilances metodoloģisko pamatu. Ievērojot to, ka daži datu avoti nav pieejami katru ceturksni (vai ir pieejami ar aizkavēšanos), starptautisko investīciju ceturkšņa bilanci daļēji novērtē, pamatojoties uz finanšu darījumiem, aktīvu vērtību un valūtas kursu norisēm.

7.3. sadaļas 1. tabulā sniegts starptautisko investīciju bilances un euro zonas maksājumu bilances finanšu darījumu kopsavilkums. Gada starptautisko investīciju bilances pārmaiņu dalījums iegūts, starptautisko investīciju

bilances pārmaiņām, izņemot darījumus, piemērojot statistikas modeli ar ģeogrāfiskā dalījuma un aktīvu un pasīvu valūtu struktūras informāciju, kā arī dažādu finanšu aktīvu cenu indeksus. Šīs tabulas 5. un 6. aile attiecas uz rezidentu ārvalstīs un nerezidentu euro zonā veiktajām tiešajām investīcijām.

7.3. sadaļas 5. tabulā sniegtais dalījums "aizdevumos" un "naudā un noguldījumos" balstīts uz darījuma partnera – nerezidenta – sektoru, t.i., aktīvi attiecībā uz nerezidentu bankām klasificēti kā noguldījumi, bet aktīvi attiecībā uz citiem nerezidentu sektoriem klasificēti kā aizdevumi. Šajā dalījumā ievērotas citu, piemēram, MFI konsolidētās bilances, statistisko datu atšķirības, un tas atbilst SVF Maksājumu bilances rokasgrāmatai.

Eurosistēmas starptautisko rezervju un attiecīgo aktīvu un pasīvu atlikumi sniegti 7.3. sadaļas 7. tabulā. Sakarā ar datu aptvēruma un vērtējuma atšķirībām šie skaitļi nav pilnībā salīdzināmi ar Eurosistēmas nedēļas finanšu pārskata skaitļiem. 7. tabulas dati atbilst starptautisko rezervju un ārvalstu valūtas likviditātes šablonu sagatavošanas rekomendācijām. Eurosistēmas zelta turējumu pārmaiņas (3. aile) atspoguļo darījumus ar zeltu saskaņā ar centrālo banku vienošanos par zeltu, kas tika noslēgta 1999. gada 26. septembrī un atjaunota 2004. gada 8. martā. Plašāku informāciju par Eurosistēmas starptautisko rezervju statistisko analīzi var atrast izdevumā *Statistical treatment of the Eurosystem's international reserves* (2000. gada oktobris), ko iespējams lejuplādēt no ECB interneta lapas. Šajā interneta lapā atrodama arī plašāka informācija atbilstoši starptautisko rezervju un ārvalstu valūtas likviditātes šablonam.

7.4. sadaļā sniegts maksājumu bilances monetārais atspoguļojums, kurā maksājumu bilances darījumi atspoguļo darījumus attiecīgajā M3 ārējā atbilstošajā bilances postenī. Maksājumu bilances darījumi attiecībā uz portfeļieguldījumu pasīviem (5. un 6. aile) ietver euro zonas MFI emitēto līdzdalības un parāda vērtspapīru pirkšanu un pārdošanu,

izņemot naudas tirgus fondu akcijas un parāda vērtspapīrus ar termiņu līdz 2 gadiem. Metodoloģisks skaidrojums par euro zonas maksājumu bilances monetāro atspoguļojumu sniegts ECB interneta lapas sadaļā "Statistiska". Sk. arī 2003. gada jūnija "Mēneša Biļetena" 1. ielikumu.

7.5. sadaļā sniegti dati par euro zonas preču ārējo tirdzniecību. To avots ir *Eurostat*. Vērtību dati un apjoma rādītāji izlīdzināti sezonāli un atbilstoši darbadienu skaitam. Preču grupu dalījums 7.5. sadaļas 1. tabulas 4.–6. un 9.–11. ailē atbilst plašo ekonomisko kategoriju (*Broad Economic Categories*) klasifikācijai. Rūpniecības preces (7. un 12. aile) un nafta (13. aile) atbilst SITC 3. red. definīcijai. Ģeogrāfiskais dalījums (7.5. sadaļas 3. tabula) parāda galvenos tirdzniecības partnerus individuāli vai pa reģionālām grupām. Ķīna neietver Honkongu. Sakarā ar definīciju, klasifikācijas, datu aptvēruma un reģistrācijas laika atšķirībām ārējās tirdzniecības dati, īpaši tie, kas attiecas uz importu, nav pilnībā salīdzināmi ar preču posteņa datiem maksājumu bilances statistikā (7.1. un 7.2. sadaļa). Daļa no šīs atšķirības rodas, iekļaujot apdrošināšanas un transportēšanas pakalpojumus ārējo tirdzniecības datu preču importa postenī.

Rūpniecības preču importa cenas un rūpniecības preču ražotāju eksporta cenas (jeb rūpnieciskās produkcijas izlaides cenas neiekšzemes tirgum), kas sniegtas 7.5. sadaļas 2. tabulā, ieviestas ar 2005. gada 6. jūlija Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1158/2005, ar kuru groza Eiropas Padomes Regulu (EK) Nr. 1165/98, kas ir īstermiņa statistikas galvenais tiesiskais pamats. Rūpniecības preču importa cenu indekss attiecas uz rūpniecības produkciju, ko ievie no ārpus euro zonas esošajām valstīm un kas ietverta Preču statistiskās klasifikācijas Eiropas Ekonomiskajā kopienā pēc saimniecības nozarēm (CPA) C–E sadaļā, un visiem importētāju institucionālajam sektoriem, izņemot mājsaimniecības, valdības un bezpeļņas organizācijas. Tas atspoguļo preces cenu, apdrošināšanu un vedmaksu (CIF cenas), neietverot ievadmitu un nodokļus, un attiecas

uz faktiski notikušajiem darījumiem euro, ko reģistrē preču īpašumtiesību maiņas brīdī. Rūpniecības preču ražotāju eksporta cenas attiecas uz visām rūpniecības precēm, ko euro zonas ražotāji tieši izved no euro zonas uz ārpus euro zonas esošo tirgu un kas ietvertas NACE klasifikācijas C–E sadaļā. Vairumtirgotāju eksportētās preces un reeksportētās preces netiek ietvertas. Indeksi atspoguļo FOB cenas, kas izteiktas euro un aprēķinātas uz euro zonas robežām, ietverot visus netiešos nodokļus, izņemot PVN, un citus atskaitāmos nodokļus. Rūpniecības preču importa cenas un rūpniecības preču ražotāju eksporta cenas pieejamas galveno rūpniecības grupu (GRG) dalījumā saskaņā ar Eiropas Komisijas Regulu (EK) Nr. 586/2001 (OJ L 86, 27.03.2001., 11. lpp.). Sīkāku informāciju sk. 2008. gada decembra "Mēneša Biļetena" 11. ielikumā.

VALŪTU KURSI

8.1. sadaļa atspoguļo euro nominālā un reālā efektīvā kursa (EVK) indeksus, kuru aprēķinus veikusi ECB, pamatojoties uz divpusēju euro un euro zonas tirdzniecības partnervalstu valūtu kursu vidējiem svērtajiem lielumiem. Pozitīva pārmaiņa liecina par euro kursa paaugstināšanos. Svari balstās uz rūpniecības preču tirdzniecību ar tirdzniecības partnervalstīm 1995.–1997. un 1999.–2001. gadā un aprēķināti, lai izskaidrotu pārējo tirgu ietekmi. EVK indeksi iegūti, 1999. gada sākumā saistot rādītājus, kas balstās uz 1995.–1997. gada svāriem, ar rādītājiem, kas balstās uz 1999.–2001. gada svāriem. EVK-22 tirdzniecības partnervalstu grupā ietilpst ārpus euro zonas esošās 12 ES dalībvalstis, ASV, Austrālija, Dienvidkoreja, Honkonga, Japāna, Kanāda, Ķīna, Norvēģija, Singapūra un Šveice. EVK-42 grupu veido EVK-22 grupas valstis un Alžīrija, Argentīna, Brazīlija, Čīle, Dienvidāfrikas Republika, Filipīnas, Horvātija, Indija, Indonēzija, Īslande, Izraēla, Jaunzēlande, Krievija, Malaizija, Maroka, Meksika, Rumānija, Taivāna, Taizeme, Turcija un Venecuēla. Reālo EVK aprēķinā izmanto

patēriņa cenu indeksus, ražotāju cenu indeksus, iekšzemes kopprodukta deflatorus, vienības darbaspēka izmaksas apstrādes rūpniecībā un vienības darbaspēka izmaksas visā tautsaimniecībā.

Plašāka informācija par EVK aprēķināšanu atrodama 2007. gada marta "Mēneša Biļetena" 8. ielikumā "Euro efektīvie kursi pēc nesenās euro zonas un ES paplašināšanas" un ECB 2. speciālajā publikācijā (*The effective exchange rates of the euro*, autori: Luka Buldorini (*Luca Buldorini*), Stelijs Makridakis (*Stelios Makrydakis*), Kristians Timans (*Christian Timann*); 2002. gada februāris), ko iespējams lejuplādēt no ECB interneta lapas.

8.2. sadaļā sniegti mēneša vidējie divpusējie valūtu kursi, kas aprēķināti, izmantojot dienas publicētos datus par centrālo banku noteiktajiem valūtas kursiem.

NORISES ĀRPUS EURO ZONAS

Citu ES dalībvalstu statistikā (9.1. sadaļa) ievēroti tādi paši principi, kādi attiecināti uz euro zonu. ASV un Japānas dati 9.2. sadaļā iegūti no katras valsts avotiem.

PIELIKUMI

EUROSISTĒMAS MONETĀRĀS POLITIKAS PASĀKUMU HRONOĻĢIJA¹

2006. GADA 12. JANVĀRIS UN 2. FEBRUĀRIS

ECB Padome nolemj nemainīt galveno refinansēšanas operāciju minimālo pieteikuma procentu likmi, aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmi un noguldījumu iespējas procentu likmi (attiecīgi 2.25%, 3.25% un 1.25%).

2006. GADA 2. MARTS

ECB Padome nolemj palielināt galveno refinansēšanas operāciju minimālo pieteikuma procentu likmi par 25 bāzes punktiem (līdz 2.50%), sākot ar operāciju, par kuru norēķins veicams 2006. gada 8. martā. Padome arī nolemj palielināt aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmi un noguldījumu iespējas procentu likmi par 25 bāzes punktiem (attiecīgi līdz 3.50% un 1.50%; spēkā ar 2006. gada 8. martu).

2006. GADA 6. APRĪLIS UN 4. MAIJS

ECB Padome nolemj nemainīt galveno refinansēšanas operāciju minimālo pieteikuma procentu likmi, aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmi un noguldījumu iespējas procentu likmi (attiecīgi 2.50%, 3.50% un 1.50%).

2006. GADA 8. JŪNIJS

ECB Padome nolemj palielināt galveno refinansēšanas operāciju minimālo pieteikuma procentu likmi par 25 bāzes punktiem (līdz 2.75%), sākot ar operāciju, par kuru norēķins veicams 2006. gada 15. jūnijā. Padome arī nolemj palielināt aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmi un noguldījumu iespējas procentu likmi par 25 bāzes punktiem (attiecīgi līdz 3.75% un 1.75%; spēkā ar 2006. gada 15. jūniju).

2006. GADA 6. JŪLIJS

ECB Padome nolemj nemainīt galveno refinansēšanas operāciju minimālo pieteikuma procentu likmi, aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmi un noguldījumu iespējas procentu likmi (attiecīgi 2.75%, 3.75% un 1.75%).

2006. GADA 3. AUGUSTS

ECB Padome nolemj palielināt galveno refinansēšanas operāciju minimālo pieteikuma procentu likmi par 25 bāzes punktiem (līdz 3.0%), sākot ar operāciju, par kuru norēķins veicams 2006. gada 9. augustā. Padome arī nolemj palielināt aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmi un noguldījumu iespējas procentu likmi par 25 bāzes punktiem (attiecīgi līdz 4.0% un 2.0%; spēkā ar 2006. gada 9. augustu).

2006. GADA 31. AUGUSTS

ECB Padome nolemj nemainīt galveno refinansēšanas operāciju minimālo pieteikuma procentu likmi, aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmi un noguldījumu iespējas procentu likmi (attiecīgi 3.0%, 4.0% un 2.0%).

2006. GADA 5. OKTOBRIS

ECB Padome nolemj palielināt galveno refinansēšanas operāciju minimālo pieteikuma procentu likmi par 25 bāzes punktiem (līdz 3.25%), sākot ar operāciju, par kuru norēķins veicams 2006. gada 11. oktobrī. Padome arī nolemj palielināt aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmi un noguldījumu iespējas procentu likmi par 25 bāzes punktiem (attiecīgi līdz 4.25% un 2.25%; spēkā ar 2006. gada 11. oktobri).

¹ Eurosistēmas monetārās politikas pasākumu 1999.–2005. gada hronoloģija sniegta attiecīgajos ECB gada pārskatos.

2006. GADA 2. NOVEMBRIS

ECB Padome nolemj nemainīt galveno refinansēšanas operāciju minimālo pieteikuma procentu likmi, aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmi un noguldījumu iespējas procentu likmi (attiecīgi 3.25%, 4.25% un 2.25%).

2006. GADA 7. DECEMBRIS

ECB Padome nolemj palielināt galveno refinansēšanas operāciju minimālo pieteikuma procentu likmi par 25 bāzes punktiem (līdz 3.50%), sākot ar operāciju, par kuru norēķins veicams 2006. gada 13. decembrī. Padome arī nolemj palielināt aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmi un noguldījumu iespējas procentu likmi par 25 bāzes punktiem (attiecīgi līdz 4.50% un 2.50%; spēkā ar 2006. gada 13. decembri).

2006. GADA 21. DECEMBRIS

ECB Padome nolemj 2007. gadā katrā ilgāka termiņa refinansēšanas operācijā piedāvāto apjomu palielināt no 40 mljrd. euro līdz 50 mljrd. euro. Nosakot šo kāpumu, ņemti vērā šādi aspekti. Pēdējos gados euro zonas valstu banku sistēmas likviditātes vajadzības strauji pieaugušas un gaidāms, ka 2007. gadā tās vēl vairāk paaugstināsies. Tāpēc Eurosistēma nolēmusi nedaudz palielināt likviditātes vajadzības, kas tiek nodrošinātas, veicot ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas. Tomēr Eurosistēma turpinās nodrošināt likviditātes lielāko daļu, veicot galvenās refinansēšanas operācijas. Padome var nolemt 2008. gada sākumā atkal koriģēt piedāvāto apjomu.

2007. GADA 11. JANVĀRIS UN 8. FEBRUĀRIS

ECB Padome nolemj nemainīt galveno refinansēšanas operāciju minimālo pieteikuma procentu likmi, aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmi un noguldījumu iespējas procentu likmi (attiecīgi 3.50%, 4.50% un 2.50%).

2007. GADA 8. MARTS

ECB Padome nolemj palielināt galveno refinansēšanas operāciju minimālo pieteikuma procentu likmi par 25 bāzes punktiem (līdz 3.75%), sākot ar operāciju, par kuru norēķins veicams 2007. gada 14. martā. Padome arī nolemj palielināt aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmi un noguldījumu iespējas procentu likmi par 25 bāzes punktiem (attiecīgi līdz 4.75% un 2.75%; spēkā ar 2007. gada 14. martu).

2007. GADA 12. APRĪLIS UN 10. MAIJS

ECB Padome nolemj nemainīt galveno refinansēšanas operāciju minimālo pieteikuma procentu likmi, aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmi un noguldījumu iespējas procentu likmi (attiecīgi 3.75%, 4.75% un 2.75%).

2007. GADA 6. JŪNIJS

ECB Padome nolemj palielināt galveno refinansēšanas operāciju minimālo pieteikuma procentu likmi par 25 bāzes punktiem (līdz 4.0%), sākot ar operāciju, par kuru norēķins veicams 2007. gada 13. jūnijā. Padome arī nolemj palielināt aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmi un noguldījumu iespējas procentu likmi par 25 bāzes punktiem (attiecīgi līdz 5.0% un 3.0%; spēkā ar 2007. gada 13. jūniju).

**2007. GADA 5. JŪLIJS, 2. AUGUSTS,
6. SEPTEMBRIS, 4. OKTOBRIS,
8. NOVEMBRIS, 6. DECEMBRIS,
2008. GADA 10. JANVĀRIS, 7. FEBRUĀRIS,
6. MARTS, 10. APRĪLIS, 8. MAIJS UN
5. JŪNIJS**

ECB Padome nolemj nemainīt galveno refinansēšanas operāciju minimālo pieteikuma procentu likmi, aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmi un noguldījumu iespējas procentu likmi (attiecīgi 4.00%, 5.00% un 3.00%).

2008. GADA 3. JŪLIJS

ECB Padome nolemj palielināt galveno refinansēšanas operāciju minimālo pieteikuma procentu likmi par 25 bāzes punktiem (līdz 4.25%), sākot ar operāciju, par kuru norēķins veicams 2008. gada 9. jūlijā. Padome arī nolemj palielināt aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmi un noguldījumu iespējas procentu likmi par 25 bāzes punktiem (attiecīgi līdz 5.25% un 3.25%; spēkā ar 2008. gada 9. jūliju).

**2008. GADA 7. AUGUSTS, 4. SEPTEMBRIS
UN 2. OKTOBRIS**

ECB Padome nolemj nemainīt galveno refinansēšanas operāciju minimālo pieteikuma procentu likmi, aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmi un noguldījumu iespējas procentu likmi (attiecīgi 4.25%, 5.25% un 3.25%).

2008. GADA 8. OKTOBRIS

ECB Padome nolemj samazināt galveno refinansēšanas operāciju minimālo pieteikuma procentu likmi par 50 bāzes punktiem (līdz 3.75%), sākot ar operācijām, par kurām norēķins veicams 2008. gada 15. oktobrī. Padome arī nolemj nekavējoties samazināt aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmi un noguldījumu iespējas procentu likmi par 50 bāzes punktiem (attiecīgi līdz 4.75% un 2.75%). Turklāt Padome

nolemj, ka, sākot ar operāciju, par kuru norēķins veicams 15. oktobrī, nedēļas galvenās refinansēšanas operācijas tiks veiktas, izmantojot fiksētas procentu likmes izsoles procedūru, piešķirot visu piedāvātās summas apjomu, kā arī piemērojot galveno refinansēšanas operāciju procentu likmi. Sākot ar 9. oktobri, ECB arī samazinās pastāvīgo iespēju koridoru (no 200 bāzes punktiem līdz 100 bāzes punktiem) ap galvenās refinansēšanas operācijas procentu likmi. Abi šie pasākumi tiks veikti tik ilgi, kamēr tas būs nepieciešams un vismaz līdz 2009. gada pirmā izpildes perioda beigām 20. janvārī.

2008. GADA 15. OKTOBRIS

ECB Padome nolemj vēl paplašināt nodrošinājuma sistēmu un veicināt likviditātes nodrošināšanu. Lai to īstenotu, Padome nolemj: 1) paplašināt aktīvu kā atbilstoša nodrošinājuma Eurosistēmas kredītooperācijās sarakstu, kas būs spēkā līdz 2009. gada beigām, 2) veicināt ilgāka termiņa refinansēšanas operāciju nodrošinājumu (spēkā no 2008. gada 30. oktobra līdz 2009. gada 1. ceturkšņa beigām) un 3) nodrošināt likviditāti ASV dolāros, veicot valūtas mijmaiņas darījumus.

2008. GADA 6. NOVEMBRIS

ECB Padome nolemj samazināt galveno refinansēšanas operāciju procentu likmi par 50 bāzes punktiem (līdz 3.25%), sākot ar operācijām, par kurām norēķins veicams 2008. gada 12. novembrī. Padome arī nolemj samazināt aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmi un noguldījumu iespējas procentu likmi par 50 bāzes punktiem (attiecīgi līdz 3.75% un 2.75%; spēkā ar 2008. gada 12. novembri).

2008. GADA 4. DECEMBRIS

ECB Padome nolemj samazināt Eurosistēmas galveno refinansēšanas operāciju procentu likmi par 75 bāzes punktiem (līdz 2.50%), sākot ar

operācijām, par kurām norēķins veicams 2008. gada 10. decembrī. Padome arī nolemj samazināt aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmi un noguldījumu iespējas procentu likmi par 75 bāzes punktiem (attiecināmi līdz 3.00% un 2.00%; spēkā ar 2008. gada 10. decembri).

TARGET SISTĒMA (EIROPAS VIENOTĀ AUTOMATIZĒTĀ REĀLĀ LAIKA BRUTO NORĒĶINU SISTĒMA)

MAKSĀJUMU PLŪSMAS TARGET

2008. gada 3. ceturksnī TARGET vidēji dienā apstrādāja 349 559 maksājumus, kuru vidējais dienas kopapjoms bija 2 491 mljrd. euro. Salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni maksājumu skaits samazinājās par 7% un apjoms – par 4%. Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada šo pašu periodu maksājumu skaits saruka par 3%, bet apjoms pieauga par 2%. Skaita samazinājums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pēdējo reizi novērots no 2003. gada līdz 2004. gadam. Tomēr apjoma ziņā TARGET kopējā tirgus daļa joprojām bija stabila (90%), bet skaita ziņā tā sasniedza 59%. Šajā ceturksnī vislielākā TARGET maksājumu plūsma reģistrēta 30. septembrī, ceturkšņa pēdējā darbadienā, kad kopumā tika apstrādāti 453 937 maksājumi.

DALĪBVALSTU IEKŠZEMES MAKSĀJUMI

2008. gada 3. ceturksnī TARGET vidēji darbadienā apstrādāja 250 028 dalībvalstu iekšzemes maksājumus, vidējam darbadienas kopapjomam sasniedzot 1 688 mljrd. euro. Salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni maksājumu skaits samazinājās par 9% un apjoms – par 4%. Salīdzinājumā ar 2007. gada atbilstošo periodu maksājumu skaits samazinājās par 11%, bet apjoms pieauga par 10%. Dalībvalstu iekšzemes maksājumu plūsma veidoja attiecīgi 72% no TARGET apstrādāto maksājumu kopskaita un 68% no maksājumu kopapjoma. Viena dalībvalstu iekšzemes maksājuma vidējais apjoms palielinājās līdz 6.7 milj. euro. 65% no visiem dalībvalstu iekšzemes maksājumiem bija mazāki par 50 000 euro, bet 10% maksājumu apjoms pārsniedza 1 milj. euro. Vidēji dienā TARGET apstrādāti 163 tādi dalībvalstu iekšzemes maksājumi, kuru apjoms pārsniedza 1 mljrd. euro. Šajā ceturksnī vislielākā dalībvalstu iekšzemes maksājumu plūsma reģistrēta 30. septembrī, kad kopumā tika apstrādāti 320 608 maksājumi.

STARP DALĪBVALSTĪM VEIKTIE MAKSĀJUMI

2008. gada 3. ceturksnī TARGET vidēji dienā apstrādāja 99 531 starp dalībvalstīm veikto maksājumu, vidējam dienas kopapjomam sasniedzot 802 mljrd. euro. Salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni maksājumu skaits samazinājās par 2% un apjoms – par 6%. Salīdzinājumā ar 2007. gada atbilstošo periodu skaits palielinājās par 24%, bet apjoms saruka par 11%. Starp dalībvalstīm vidēji dienā veikto maksājumu plūsmā starpbanku maksājumu skaits un apjoms bija attiecīgi 41% un 93%. Vidējais starpbanku maksājuma apjoms pieauga no 13.2 milj. euro līdz 22.3 milj. euro, bet vidējais klienta maksājuma apjoms samazinājās no 1.4 milj. euro līdz 1.1 milj. euro. 64% maksājumu, kas veikti starp dalībvalstīm, apjoma ziņā bija mazāki par 50 000 euro, bet 14% maksājumu apjoms pārsniedza 1 milj. euro. Vidēji dienā starp dalībvalstīm veikti 72 tādi maksājumi, kuru apjoms pārsniedza 1 mljrd. euro. Šajā ceturksnī vislielākā starp dalībvalstīm veikto maksājumu plūsma reģistrēta 22. septembrī, kad kopumā tika apstrādāti 134 065 maksājumi.

TARGET PIEEJAMĪBA UN DARBĪBA

2008. gada 3. ceturksnī TARGET kopējā pieejamība bija 100% (iepriekšējā ceturksnī – 99.97%). Šajā ceturksnī TARGET pieejamību neietekmēja neviens darbības traucējums. Aprēķinot TARGET pieejamību, ņem vērā darbības traucējumus, kas neļauj apstrādāt maksājumus 10 vai vairāk minūšu. Tā kā pārskata ceturksnī TARGET bija pieejama pilnu darbalaiku, mazāk nekā 5 minūtēs apstrādāti 99.99% starp dalībvalstīm veikto maksājumu, bet atlikušo 0.01% maksājumu apstrādei bija nepieciešamas 5–15 minūtes.

1. tabula. TARGET un citās izvēlētās starpbanku bruto norēķinu sistēmās apstrādātie maksājuma rīkojumi: darījumu skaits

(maksājumu skaits)

	2007 III	2007 IV	2008 I	2008 II	2008 III
TARGET					
Visi maksājumi TARGET					
Kopskaits	23 473 483	24 951 015	23 519 667	24 144 809	23 070 898
Vidēji dienā apstrādāto maksājumu skaits	361 130	389 859	379 349	377 263	349 559
Dalībvalstu iekšzemes maksājumi TARGET					
Kopskaits	18 261 887	19 493 777	17 750 292	17 628 682	16 501 826
Vidēji dienā apstrādāto maksājumu skaits	280 952	304 590	286 295	275 448	250 028
Sarp dalībvalstīm TARGET veiktie maksājumi					
Kopskaits	5 211 596	5 457 238	5 799 637	6 516 127	6 569 072
Vidēji dienā apstrādāto maksājumu skaits	80 178	85 269	93 543	101 814	99 531
Citas sistēmas					
EURO1 (EBA)					
Kopskaits	13 210 577	14 856 086	15 718 422	16 594 531	16 162 525
Vidēji dienā apstrādāto maksājumu skaits	203 240	232 126	253 523	259 290	244 887
<i>Paris Net Settlement¹⁾ (PNS)</i>					
Kopskaits	1 636 102	1 454 570	398 081		
Vidēji dienā apstrādāto maksājumu skaits	25 171	22 728	12 063		
<i>Pankkien On-line Pikasirrot ja Sekit-järjestelmä (POPS)</i>					
Kopskaits	150 046	141 813	136 266	193 593	155 809
Vidēji dienā apstrādāto maksājumu skaits	2 308	2 216	2 194	3 025	2 361

1) PNS sistēma beidza darbību 2008. gada 15. februārī.

2. tabula. TARGET un citās izvēlētās starpbanku bruto norēķinu sistēmās apstrādātie maksājuma rīkojumi: darījumu apjoms

(mljrd. euro)

	2007 III	2007 IV	2008 I	2008 II	2008 III
TARGET					
Visi maksājumi TARGET					
Kopapjoms	158 305	164 686	163 420	166 793	164 384
Vidēji dienā apstrādāto maksājumu apjoms	2 436	2 573	2 636	2 606	2 491
Dalībvalstu iekšzemes maksājumi TARGET					
Kopapjoms	99 826	105 905	108 340	112 221	111 429
Vidēji dienā apstrādāto maksājumu apjoms	1 536	1 655	1 747	1 753	1 688
Sarp dalībvalstīm TARGET veiktie maksājumi					
Kopapjoms	58 478	58 782	55 998	54 573	52 955
Vidēji dienā apstrādāto maksājumu apjoms	900	918	903	853	802
Citas sistēmas					
EURO1 (EBA)					
Kopapjoms	15 112	15 766	16 541	17 944	18 504
Vidēji dienā apstrādāto maksājumu apjoms	233	246	267	280	280
<i>Paris Net Settlement¹⁾ (PNS)</i>					
Kopapjoms	4 571	3 352	746		
Vidēji dienā apstrādāto maksājumu apjoms	70	52	23		
<i>Pankkien On-line Pikasirrot ja Sekit-järjestelmä (POPS)</i>					
Kopapjoms	111	114	108	107	109
Vidēji dienā apstrādāto maksājumu apjoms	2	2	2	2	2

1) PNS sistēma beidza darbību 2008. gada 15. februārī.

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS PUBLICĒTIE DOKUMENTI (SĀKOT AR 2007. GADA JANVĀRI)

Saraksts paredzēts lasītāju informēšanai par Eiropas Centrālās bankas atsevišķiem dokumentiem, kas publicēti, sākot ar 2007. gada janvāri. Pētījumu sarakstā iekļauti tikai tie izdevumi, kuri publiskoti 2008. gada septembrī–novembrī. Publikācijas pieejamas vai tās var pasūtīt bez maksas, ja nav norādīts citādi un tās ir krājumā (kontaktadrese: info@ecb.europa.eu).

Eiropas Centrālās bankas un Eiropas Monetārā institūta publicēto dokumentu pilns saraksts pieejams ECB interneta lapā (<http://www.ecb.europa.eu>).

GADA PĀRSKATS

"Annual Report 2006", April 2007.

"Annual Report 2007", April 2008.

KONVERGENCES ZIŅOJUMS

"Convergence Report May 2007".

"Convergence Report May 2008".

MĒNEŠA BIĻETENA SPECIĀLIZDEVUMS

10th anniversary of the ECB 1998–2008, May 2008.

MĒNEŠA BIĻETENOS PUBLICĒTIE RAKSTI

"The enlarged EU and euro area economies", January 2007.

"Developments in the structural features of the euro area labour markets over the last decade", January 2007.

"Putting China's economic expansion in perspective", January 2007.

"Challenges to fiscal sustainability in the euro area", February 2007.

"The EU arrangements for financial crisis management", February 2007.

"Migrant remittances to regions neighbouring the EU", February 2007.

"Communicating monetary policy to financial markets", April 2007.

"Output growth differentials in the euro area: sources and implications", April 2007.

"From government deficit to debt: bridging the gap", April 2007.

"Measured inflation and inflation perceptions in the euro area", May 2007.

"Competition in and economic performance of the euro area services sector", May 2007.

"Determinants of growth in the EU Member States of central and eastern Europe", May 2007.

"Share buybacks in the euro area", May 2007.

"Interpreting monetary developments since mid-2004", July 2007.

"Oil-exporting countries: key structural features, economic developments and oil revenue recycling", July 2007.

"Adjustment of global imbalances in a financially integrating world", August 2007.

"The financing of small and medium-sized enterprises in the euro area", August 2007.

"Leveraged buyouts and financial stability", August 2007.

"Long-term developments in MFI loans to households in the euro area: main patterns and determinants", October 2007.

"The collateral frameworks of the Federal Reserve System, the Bank of Japan and the Eurosystem", October 2007.

"Circulation and supply of euro banknotes and preparations for the second series of banknotes", October 2007.

"The stock market's changing structure and its consolidation: implications for the efficiency of the financial system and monetary policy", November 2007.

"The introduction of quarterly sectoral accounts statistics for the euro area", November 2007.
 "Productivity developments and monetary policy", January 2008.
 "Globalisation, trade and the euro area macroeconomy", January 2008.
 "The Eurosystem's experience with forecasting autonomous factors and excess reserves", January 2008.
 "The analysis of the euro money market from a monetary policy perspective", February 2008.
 "Securitisation in the euro area", February 2008.
 "The new euro area yield curves", February 2008.
 "Business investment in the euro area and the role of firms' financial positions", April 2008.
 "Short-term forecasts of economic activity in the euro area", April 2008.
 "Developments in the EU arrangements for financial stability", April 2008.
 "Price stability and growth", May 2008.
 "The Eurosystem's open market operations during the recent period of financial market volatility", May 2008.
 "One monetary policy and many fiscal policies: ensuring a smooth functioning of EMU", July 2008.
 "Euro area trade in services: some key stylised facts", July 2008.
 "The Eurosystem as a provider of technical assistance to EU neighbouring regions", July 2008.
 "The external dimension of monetary analysis", August 2008.
 "The role of banks in the monetary policy transmission mechanism", August 2008.
 "Ten years of the Stability and Growth Pact", October 2008.
 "Cross-border bank mergers & acquisitions and institutional investors", October 2008.
 "Monitoring labour cost developments across euro area countries", November 2008.
 "Valuing stock markets and the equity risk premium", November 2008.
 "Ten years of TARGET and the launch of TARGET2", November 2008.

STATISTIKAS KABATGRĀMATA

Izdod katru mēnesi, sākot ar 2003. gada augustu.

JURIDISKIE PĒTĪJUMI

- 4 "Privileges and immunities of the European Central Bank" by G. Gruber and M. Benisch, June 2007.
- 5 "Legal and institutional aspects of the currency changeover following the restoration of the independence of the Baltic States" by K. Drēviņa, K. Laurinavičius and A. Tupits, July 2007.
- 6 "The legal implications of the prudential supervisory assessment of bank mergers and acquisitions under EU law", June 2008.
- 7 "Electronic money institutions: current trends, regulatory issues and future prospects" by P. Athanassiou and N. Max-Guix, July 2008.

SPECIĀLĀS PUBLIKĀCIJAS

- 55 "Globalisation and euro area trade: interactions and challenges" by U. Baumann and F. di Mauro, February 2007.
- 56 "Assessing fiscal soundness: theory and practice" by N. Giammarioli, C. Nickel, P. Rother and J.-P. Vidal, March 2007.
- 57 "Understanding price developments and consumer price indices in south-eastern Europe" by S. Herrmann and E. K. Polgar, March 2007.

- 58 "Long-term growth prospects for the Russian economy" by R. Beck, A. Kamps and E. Mileva, March 2007.
- 59 "The ECB Survey of Professional Forecasters (SPF) – A review after eight years' experience" by C. Bowles, R. Friz, V. Genre, G. Kenny, A. Meyler and T. Rautanen, April 2007.
- 60 "Commodity price fluctuations and their impact on monetary and fiscal policies in Western and Central Africa" by U. Böwer, A. Geis and A. Winkler, April 2007.
- 61 "Determinants of growth in the central and eastern European EU Member States – A production function approach" by O. Arratibel, F. Heinz, R. Martin, M. Przybyla, L. Rawdanowicz, R. Serafini and T. Zumer, April 2007.
- 62 "Inflation-linked bonds from a central bank perspective" by J. A. Garcia and A. van Rixtel, June 2007.
- 63 "Corporate finance in the euro area – including background material" by the Task Force of the Monetary Policy Committee of the ESCB, June 2007.
- 64 "The use of portfolio credit risk models in central banks" by the Task Force of the Market Operations Committee of the ESCB, July 2007.
- 65 "The performance of credit rating systems in the assessment of collateral used in Eurosystem monetary policy operations" by F. Coppens, F. González and G. Winkler, July 2007.
- 66 "Structural reforms in EMU and the role of monetary policy – a survey of the literature" by N. Leiner-Killinger, V. López Pérez, R. Stiegert and G. Vitale, July 2007.
- 67 "Towards harmonised balance of payments and international investment position statistics – the experience of the European compilers" by J.-M. Israël and C. Sánchez Muñoz, July 2007.
- 68 "The securities custody industry" by D. Chan, F. Fontan, S. Rosati and D. Russo, August 2007.
- 69 "Fiscal policy in Mediterranean countries – developments, structures and implications for monetary policy" by M. Sturm and F. Gurtner, August 2007.
- 70 "The search for Columbus' egg: finding a new formula to determine quotas at the IMF" by M. Skala, C. Thimann and R. Wölflinger, August 2007.
- 71 "The economic impact of the Single Euro Payments Area" by H. Schmiedel, August 2007.
- 72 "The role of financial markets and innovation in productivity and growth in Europe" by P. Hartmann, F. Heider, E. Papaioannou and M. Lo Duca, September 2007.
- 73 "Reserve accumulation: objective or by-product?" by J. O. de Beaufort Wijnholds and L. Søndergaard, September 2007.
- 74 "Analysis of revisions to general economic statistics" by H. C. Dieden and A. Kanutin, October 2007.
- 75 "The role of other financial intermediaries in monetary and credit developments in the euro area" edited by P. Moutot and coordinated by D. Gerdesmeier, A. Lojschová and J. von Landesberger, October 2007.
- 76 "Prudential and oversight requirements for securities settlement" by D. Russo, G. Caviglia, C. Papathanassiou and S. Rosati, November 2007.
- 77 "Oil market structure, network effects and the choice of currency for oil invoicing" by E. Mileva and N. Siegfried, November 2007.
- 78 "A framework for assessing global imbalances" by T. Bracke, M. Bussière, M. Fidora and R. Straub, January 2008.
- 79 "The workings of the Eurosystem: monetary policy preparations and decision-making – selected issues" by P. Moutot, A. Jung and F. P. Mongelli, January 2008.
- 80 "China's and India's roles in global trade and finance: twin titans for the new millennium?" by M. Bussière and A. Mehl, January 2008.
- 81 "Measuring financial integration in new EU Member States" by M. Baltzer, L. Cappiello, R. A. De Santis and S. Manganelli, March 2008.

- 82 "The sustainability of China's exchange rate policy and capital account liberalisation" by L. Cappiello and G. Ferrucci, March 2008.
- 83 "The predictability of monetary policy" by T. Blattner, M. Catenaro, M. Ehrmann, R. Strauch and J. Turunen, March 2008.
- 84 "Short-term forecasting of GDP using large monthly datasets: a pseudo real-time forecast evaluation exercise" by G. Rünstler, K. Barhoumi, R. Cristadoro, A. Den Reijer, A. Jakaitiene, P. Jelonek, A. Rua, K. Ruth, S. Benk and C. Van Nieuwenhuyze, May 2008.
- 85 "Benchmarking the Lisbon strategy" by D. Ioannou, M. Ferdinandusse, M. Lo Duca and W. Coussens, June 2008.
- 86 "Real convergence and the determinants of growth in EU candidate and potential candidate countries: a panel data approach" by M. M. Borys, É. K. Polgár and A. Zlate, June 2008.
- 87 "Labour supply and employment in the euro area countries: developments and challenges", by a Task Force of Monetary Policy Committee of the European System of Central Banks, June 2008.
- 88 "Real convergence, financial markets, and the current account – emerging Europe versus emerging Asia" by S. Herrmann and A. Winkler, June 2008.
- 89 "An analysis of youth unemployment in the euro area" by R. Gomez-Salvador and N. Leiner-Killinger, June 2008.
- 90 "Wage growth dispersion across the euro area countries: some stylised facts" by M. Andersson, A. Gieseck, B. Pierluigi and N. Vidalis, July 2008.
- 91 "The impact of sovereign wealth funds on global financial markets" by R. Beck and M. Fidora, July 2008.
- 92 "The Gulf Cooperation Council countries: economic structures, recent developments and role in the global economy" by M. Sturm, J. Strasky, P. Adolf and D. Peschel, July 2008.
- 93 "Russia, EU enlargement and the euro" by Z. Polański and A. Winkler, August 2008.
- 94 "The changing role of the exchange rate in a globalised economy" by F. di Mauro, R. Ruffer and I. Bunda, September 2008.
- 95 "Financial stability challenges in candidate countries managing the transition to deeper and more market-oriented financial systems" by the International Relations Committee expert group on financial stability challenges in candidate countries, September 2008.
- 96 "The monetary presentation of the euro area balance of payments" by L. Bê Duc, F. Mayerlen and P. Sola, September 2008.
- 97 "Globalisation and the competitiveness of the euro area" by F. di Mauro and K. Forster, September 2008.
- 98 "Will oil prices decline over the long run?" by R. Kaufmann, P. Karadeloglou and F. di Mauro, October 2008.
- 98 "Will oil prices decline over the long run?" by R. Kaufmann, P. Karadeloglou and F. di Mauro, October 2008.
- 99 "The ECB and IMF indicators for the macro-prudential analysis of the banking sector: a comparison of the two approaches" by A. M. Agresti, P. Baudino and P. Poloni, November 2008.

PĒTĪJUMU BIĻĒTENI

Research Bulletin, No 6, June 2007.

Research Bulletin, No 7, June 2008.

PĒTĪJUMI

- 929 "Real convergence in central and eastern European EU Member States: which role for exchange rate volatility?" by O. Arratibel, D. Furceri and R. Martin, September 2008.
- 930 "Sticky information Phillips curves: European evidence" by J. Döpke, J. Dovern, U. Fritsche and J. Slacalek, September 2008.
- 931 "International stock return comovements" by G. Bekaert, R. J. Hodrick and X. Zhang, September 2008.
- 932 "How does competition affect efficiency and soundness in banking? New empirical evidence" by K. Schaeck and M. Čihák, September 2008.
- 933 "Import price dynamics in major advanced economies and heterogeneity in exchange rate pass-through" by S. Dées, M. Burgert and N. Parent, September 2008.
- 934 "Bank mergers and lending relationships" by J. Montoriol-Garriga, September 2008.
- 935 "Fiscal policies, the current account and Ricardian equivalence" by C. Nickel and I. Vansteenkiste, September 2008.
- 936 "Sparse and stable Markowitz portfolios" by J. Brodie, I. Daubechies, C. De Mol, D. Giannone and I. Loris, September 2008.
- 937 "Should quarterly government finance statistics be used for fiscal surveillance in Europe?" by D. J. Pedregal and J. J. Pérez, September 2008.
- 938 "Channels of international risk-sharing: capital gains versus income flows" by T. Bracke and M. Schmitz, September 2008.
- 939 "An application of index numbers theory to interest rates" by J. Huerga and L. Steklacova, September 2008.
- 940 "The effect of durable goods and ICT on euro area productivity growth?" by J. Jalava and I. K. Kavonius, September 2008.
- 941 "The euro's influence upon trade: Rose effect versus border effect" by G. Cafiso, September 2008.
- 942 "Towards a monetary policy evaluation framework" by S. Adjemian, M. Darracq Pariès and S. Moya, September 2008.
- 943 "The impact of financial position on investment: an analysis for non-financial corporations in the euro area" by C. Martinez-Carrascal and A. Ferrando, September 2008.
- 944 "The New Area-Wide Model of the euro area: a micro-founded open-economy model for forecasting and policy analysis" by K. Christoffel, G. Coenen and A. Warne, October 2008.
- 945 "Wage and price dynamics in Portugal" by C. Robalo Marques, October 2008.
- 946 "Macroeconomic adjustment to Monetary Union" by G. Fagan and V. Gaspar, October 2008.
- 947 "Foreign-currency bonds: currency choice and the role of uncovered and covered interest parity" by M. M. Habib and M. Joy, October 2008.
- 948 "Clustering techniques applied to outlier detection of financial market series using a moving window filtering algorithm" by J. M. Puigvert Gutiérrez and J. Fortiana Gregori, October 2008.
- 949 "Short-term forecasts of euro area GDP growth" by E. Angelini, G. Camba-Méndez, D. Giannone, L. Reichlin and G. Rünstler, October 2008.
- 950 "Is forecasting with large models informative? Assessing the role of judgement in macroeconomic forecasts" by R. Mestre and P. McAdam, October 2008.
- 951 "Exchange rate pass-through in the global economy: the role of emerging market economies" by M. Bussière and T. Peltonen, October 2008.
- 952 "How successful is the G7 in managing exchange rates?" by M. Fratzscher, October 2008.
- 953 "Estimating and forecasting the euro area monthly national accounts from a dynamic factor model" by E. Angelini, M. Bańbura and G. Rünstler, October 2008.

- 954 "Fiscal policy responsiveness, persistence and discretion" by A. Afonso, L. Agnello and D. Furceri, October 2008.
- 955 "Monetary policy and stock market boom-bust cycles" by L. Christiano, C. Ilut, R. Motto and M. Rostagno, October 2008.
- 956 "The political economy under Monetary Union: has the euro made a difference?" by M. Fratzscher and L. Stracca, November 2008.
- 957 "Modelling autoregressive conditional skewness and kurtosis with multi-quantile CAViaR" by H. White, T.-H. Kim and S. Manganelli, November 2008.
- 958 "Oil exporters: in search of an external anchor" by M. M. Habib and J. Stráský, November 2008.
- 959 "What drives US current account fluctuations?" by A. Barnett and R. Straub, November 2008.
- 960 "On implications of micro price data for macro models" by B. Maćkowiak and F. Smets, November 2008.
- 961 "Budgetary and external imbalances relationship: a panel data diagnostic" by A. Afonso and C. Rault, November 2008.
- 962 "Optimal monetary policy and the transmission of oil-supply shocks to the euro area under rational expectations" by S. Adjemian and M. Darracq Pariès, November 2008.
- 963 "Public and private sector wages: co-movement and causality" by A. Lamo, J. J. Pérez and L. Schuknecht, November 2008.
- 964 "Do firms provide wage insurance against shocks? Evidence from Hungary" by G. Kátay, November 2008.
- 965 "IMF lending and geopolitics" by J. Reynaud and J. Vauday, November 2008.
- 966 "Large Bayesian VARs" by M. Bańbura, D. Giannone and L. Reichlin, November 2008.
- 967 "Central bank misperceptions and the role of money in interest rate rules" by V. Wieland and G. W. Beck, November 2008.
- 968 "A value at risk analysis of credit default swaps" by B. Raunig and M. Scheicher, November 2008.
- 969 "Comparing and evaluating Bayesian predictive distributions of asset returns" by J. Geweke and G. Amisano, November 2008.
- 970 "Responses to monetary policy shocks in the east and west of Europe" by M. Jarociński, November 2008.
- 971 "Interactions between private and public sector wages" by A. Afonso and P. Gomes, November 2008.
- 972 "Monetary policy and housing prices in an estimated DSGE for the United States and the euro area" by M. Darracq Pariès and A. Notarpietro, November 2008.

CITAS PUBLIKĀCIJAS

- "Government finance statistics guide", January 2007.
- "Letter from the ECB President to Ms Pervenche Beres, Chairwoman of the Committee on Economic and Monetary Affairs, European Parliament", January 2007.
- "Letter from the ECB President to Mr Jean-Marie Cavada, Chairman of the Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs, European Parliament", January 2007.
- "Euro area balance of payments and international investment position statistics – Annual quality report", February 2007.
- "List of monetary financial institutions and institutions subject to minimum reserves", February 2007 (tikai tiešsaistē).
- "Financial statistics for a global economy – proceedings of the 3rd ECB conference on statistics", February 2007.

"Euro Money Market Study 2006", February 2007 (tikai tiešsaistē).

"Letter from the ECB President to Ms Pervenche Beres, Chairwoman of the Committee on Economic and Monetary Affairs, European Parliament", February 2007.

"Monetary financial institutions and markets statistics sector manual", March 2007.

"Financial integration in Europe", March 2007.

"TARGET2-Securities – The blueprint", March 2007 (tikai tiešsaistē).

"TARGET2-Securities – Technical feasibility", March 2007 (tikai tiešsaistē).

"TARGET2-Securities – Operational feasibility", March 2007 (tikai tiešsaistē).

"TARGET2-Securities – Legal feasibility", March 2007 (tikai tiešsaistē).

"TARGET2-Securities – Economic feasibility", March 2007 (tikai tiešsaistē).

"Risk measurement and systemic risk. Fourth joint central bank research conference 8–9 November 2005. In cooperation with the Committee on the Global Financial System", April 2007.

"How the euro became our money. A short history of the euro banknotes and coins", April 2007.

"Large banks and private equity-sponsored leveraged buyouts in the EU", April 2007.

"TARGET Annual Report 2006", May 2007 (tikai tiešsaistē).

"European Union balance of payments: international investment position statistical methods", May 2007.

"Bond markets and long-term interest rates in non-euro area Member States of the European Union: statistical tables", May 2007 (tikai tiešsaistē).

"The euro bonds and derivatives markets", June 2007 (tikai tiešsaistē).

"Review of the international role of the euro", June 2007.

"Fourth Progress Report on TARGET2, General Functional Specifications", June 2007.

"Financial Stability Review", June 2007.

"Monetary policy: a journey from theory to practice", June 2007.

"Eurosysteem staff macroeconomic projections for the euro area", June 2007 (tikai tiešsaistē).

"The Eurosysteem policy principles on the location and operation of infrastructures settling euro denominated payment transactions", July 2007 (tikai tiešsaistē).

"Fifth SEPA progress report", July 2007 (tikai tiešsaistē).

"Potential impact of Solvency II on financial stability", July 2007.

"The role of central counterparties – issues related to central counterparty clearing", ECB-Fed Chicago conference, 3–4 April 2006, July 2007.

"European legislation on financial markets: Settlement Finality Directive, Financial Collateral Directive, Winding-Up Directive for Credit Institutions", July 2007.

"Payment and securities settlement systems in the European Union" (Blue Book), Vol. 1: euro area countries, Vol. 2: non-euro area countries, August 2007.

"EU banking structures", October 2007 (tikai tiešsaistē).

"TARGET2-Securities progress report", October 2007 (tikai tiešsaistē).

"Fifth progress report on TARGET2" with Annex 1 "Information guide for TARGET2 users" (version 1.0), Annex 2 "User information guide to TARGET2 pricing" and Annex 3 "TARGET2 compensation scheme, claim form", October 2007 (tikai tiešsaistē).

"EU banking sector stability", November 2007 (tikai tiešsaistē).

"Euro money market survey", November 2007 (tikai tiešsaistē).

"Review of the Lamfalussy framework: Eurosysteem contribution", November 2007 (tikai tiešsaistē).

"Correspondent central banking model (CCBM): procedures for Eurosysteem counterparties", December 2007.

"Financial Stability Review", December 2007.

"Bond markets and long-term interest rates in non-euro area Member States of the European Union", January 2008 (tikai tiešsaistē).

"Oversight framework for card payment schemes – standards", January 2008 (tikai tiešsaistē).

"The role of money – money and monetary policy in the twenty-first century – proceedings of the Fourth ECB Central Banking Conference 2006", February 2008.

"Euro area balance of payments and international investment position statistics – Annual quality report", March 2008 (tikai tiešsaistē).

"ECB statistics quality framework (SQF)", April 2008 (tikai tiešsaistē).

"Quality assurance procedures within the ECB statistical function", April 2008 (tikai tiešsaistē).

"ECB statistics – an overview", April 2008 (tikai tiešsaistē).

"TARGET Annual Report 2007", April 2008 (tikai tiešsaistē).

"Financial integration in Europe", April 2008.

"Financial Stability Review", June 2008.

"Labour supply and employment in the euro area countries: developments and challenges", June 2008.

"The international role of the euro", July 2008 (tikai tiešsaistē).

"Payment systems and market infrastructure oversight report", July 2008 (tikai tiešsaistē).

"Letter from the ECB President to Mr Dimitrios Papadimoulis, Member of the European Parliament", July 2008 (tikai tiešsaistē).

"Letter from the ECB President to Mr Ashley Mote, Member of the European Parliament", July 2008 (tikai tiešsaistē).

"Legal framework of the Eurosystem and the ESCB. ECB legal acts and instruments", July 2008.

"CCBM2 User Requirements 4.1", July 2008 (tikai tiešsaistē).

"Simulating financial instability – conference on stress testing and financial crisis simulation exercises, 12-13 July 2007", September 2008.

"New procedure for constructing ECB staff projection ranges", September 2008 (tikai tiešsaistē).

"Commission's draft directive/regulation on credit rating agencies – Eurosystem contribution to the public consultation", September 2008 (tikai tiešsaistē).

"Euro money market survey", September 2008 (tikai tiešsaistē).

"EU banking structures", October 2008 (tikai tiešsaistē).

"Letter from the ECB President to Mr Mario Borghezio, Member of the European Parliament", October 2008 (tikai tiešsaistē).

"Letter from the ECB President to Mr Ashley Mote, Member of the European Parliament", October 2008 (tikai tiešsaistē).

"A strategic vision for statistics: challenges for the next 10 years – Fourth ECB Conference on Statistics, 24 and 25 April 2008", November 2008.

"The implementation of monetary policy in the euro area: General documentation on Eurosystem monetary policy instruments and procedures", November 2008.

"The Eurosystem policy principles on the location and operation of infrastructures settling euro-denominated payment transactions: specification of 'legally and operationally located in the euro area'", November 2008 (tikai tiešsaistē).

"Single Euro Payments Area – sixth progress report", November 2008 (tikai tiešsaistē).

"EU banks' liquidity stress-testing and contingency funding plans", November 2008 (tikai tiešsaistē).

INFORMATĪVĀS BROŠŪRAS

"A single currency: an integrated market infrastructure", September 2007.

"The European Central Bank, the Eurosystem, the European System of Central Banks", 2nd edition, April 2008.

"Price stability – why is it important for you?", June 2008.

"A single currency – an integrated market infrastructure", September 2008.

TERMINU SKAIDROJUMS

Šajā terminu skaidrojumā ietverti ECB "Mēneša Biļetenā" bieži lietotie termini. Pilnīgāku terminu skaidrojumu sk. ECB interneta lapā (www.ecb.int/home/glossary/html/index.en.html).

Aizdevumu iespēja uz nakti (*marginal lending facility*) – Eurosistēmas pastāvīgā iespēja, kuru darījuma partneri var izmantot, lai saņemtu no NCB kredītu uz nakti ar iepriekš noteiktu procentu likmi pret atbilstošajiem aktīviem.

Aizņemšanās nepieciešamība (*valdības*) (*borrowing requirement (general government)*) – valdības neto uzņemtās saistības.

Ar inflāciju indeksētas valdības obligācijas (*inflation-indexed government bonds*) – valdības emitēti parāda vērtspapīri, kuru kupona maksājumi un pamatsumma piesaistīti noteiktam patēriņa cenu indeksam.

Atlīdzība vienam nodarbinātajam (*compensation per employee*) – kopējais atalgojums, ko darba devēji izmaksā nodarbinātajiem skaidrā naudā vai natūrā, t.i., bruto darba samaksa, papildatlīdzība, virsstundu darba samaksa un darba devēju sociālās apdrošināšanas iemaksas, kas izdalīts ar kopējo nodarbināto skaitu.

Autonomie likviditātes faktori (*autonomous liquidity factors*) – likviditātes faktori, kurus parasti nerada monetārās politikas instrumentu izmantošana. Šādi faktori ir, piemēram, banknotes apgrozībā, valdības noguldījumi centrālajā bankā un centrālās bankas tīrē ārējie aktīvi.

Banku veiktās kredītēšanas apsekojums (*BLS*) (*bank lending survey (BLS)*) – kredītēšanas politiku ceturkšņa apsekojums, ko Eurosistēma veic kopš 2003. gada janvāra. Tajā iepriekš noteiktai euro zonas banku izlases grupai uzdoti kvalitatīvi jautājumi saistībā ar kredītu standartu attīstību, aizdevumu noteikumiem un nosacījumiem un uzņēmumu un māsasaimniecību aizdevumu pieprasījumu.

Brīvas darba vietas (*job vacancies*) – kopējs termins, kas ietver no jauna izveidotas, brīvas darba vietas vai darba vietas, kuras tuvā nākotnē varētu atbrīvoties un kurām darba devējs nesen aktīvi uzsācis meklēt atbilstošus kandidātus.

Centrālais paritātes kurss jeb centrālais kurss (*central parity jeb central rate*) – katras VKM II dalībvalsts valūtas kurss pret euro, attiecībā pret kuru tiek definētas VKM II svārstību robežas.

Cenu stabilitāte (*price stability*) – cenu stabilitātes saglabāšana ir Eurosistēmas galvenais mērķis. Padome definējusi cenu stabilitāti kā euro zonas SPCI pieaugumu salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu mazāku par 2%. Padome arī darījusi zināmu, ka, lai nodrošinātu cenu stabilitāti, tā cenšas saglabāt inflāciju zemāku par 2%, bet tuvu 2% vidējā termiņā.

Citi ieguldījumi (*other investment*) – maksājumu bilances un starptautiskās investīciju bilances postenis, kurš aptver tirdzniecības kredītu, noguldījumu un aizdevumu, kā arī citu debitoru un kreditoru parādu finanšu darījumus/pozīcijas ar nerezidentiem.

Daļēja norakstīšana (*write-down*) – MFI bilanciē uzskaitīto aizdevumu vērtības samazinoša korekcija, konstatējot, ka aizdevumi kļuvuši daļēji neatgūstami.

Darba ražīgums (*labour productivity*) – produkcijas izlaides apjoms, ko var saražot, ieguldot noteiktu darba apjomu. To var novērtēt vairākos veidos, tomēr parasti to novērtē, dalot IKP salīdzināmajās cenās ar kopējo nodarbināto personu vai nostrādāto stundu skaitu.

Darbspēka stundas izmaksu indekss (*hourly labour cost index*) – darbspēka izmaksas, t.sk. bruto darba samaksa (naudā un natūrā, ieskaitot papildatlīdzību), un citas darbspēka izmaksas (darba devēju sociālās apdrošināšanas iemaksas plus darba devēja maksātie ar nodarbinātību saistītie nodokļi mīnus darba devēja saņemtās subsīdijas) par vienu faktiski nostrādāto stundu (t.sk. virsstundām).

Darbspēks (*labour force*) – nodarbināto personu un bezdarbnieku kopskaits.

Deficīta-parāda korekcija (valdības) (*deficit-debt adjustment (general government)*) – starpība starp valdības deficītu un valdības parāda pārmaiņām.

Deficīta rādītājs (valdības) (*deficit ratio (general government)*) – valdības deficīta attiecība pret IKP pašreizējās tirgus cenās. To aplūko viens no fiskālajiem kritērijiem, kas izklāstīti Eiropas Kopienas dibināšanas Līguma 104. panta 2. punktā un kas nosaka pārmērīga budžeta deficīta esamību. To sauc arī par budžeta deficīta rādītāju vai fiskālā deficīta rādītāju.

Deficīts (valdības) (*deficit (general government)*) – valdības neto aizņēmumi, t.i., starpība starp valdības kopējiem ieņēmumiem un izdevumiem.

Deflācija (*deflation*) – vispārējā cenu līmeņa (piemēram, patēriņa cenu indeksa) samazināšanās.

Eiropas Komisijas apsekojumi (*European Commission surveys*) – saskaņoti uzņēmumu un/vai patērētāju noskaņojuma apsekojumi, ko Eiropas Komisijas vārdā veic katrā no ES dalībvalstīm. Šādi apsekojumi tiek veikti, aptaujas veidā vēršoties pie vadītājiem apstrādes rūpniecības, būvniecības, mazumtirdzniecības un pakalpojumu sektorā, kā arī pie patērētājiem. No katra mēneša apsekojuma datiem tiek aprēķināti saliktie rādītāji, kas apkopo atbildes uz dažādiem jautājumiem, iegūstot vienu rādītāju (konfidences rādītāju).

EONIA (euro uz nakti izsniegto kredītu vidējais indekss) (*EONIA (euro overnight index average)*) – efektīvās procentu likmes rādītājs, kas dominē euro starpbanku darījumu uz nakti tirgū. To aprēķina kā euro denominēto aizdevumu darījumu uz nakti bez nodrošinājuma procentu likmju vidējo svērto rādītāju saskaņā ar sarakstā iekļauto banku sniegtajiem datiem.

EURIBOR (euro starpbanku kredītu procentu likmju indekss) (*EURIBOR (euro interbank offered rate)*) – likme, ar kādu visaugstākā reitinga banka vēlas aizdot naudas līdzekļus citai visaugstākā reitinga bankai un ko katru dienu aprēķina starpbanku noguldījumiem ar dažādiem termiņiem līdz 12 mēnešiem.

Euro efektīvie kursi (EEK, nominālie/reālie) (*effective exchange rates (EERs) of the euro (nominal/real)*) – vidējie svērtie divpusējie euro kursi attiecībā pret euro zonas nozīmīgāko tirdzniecības partnervalstu valūtām. ECB publicē nominālā EEK indeksus attiecībā pret divām tirdzniecības partnervalstu grupām: EEK 24 (ietilpst 14 ārpus euro zonas esošās ES dalībvalstis un 10 nozīmīgākās tirdzniecības partnervalstis ārpus ES) un EEK 44 (ietilpst EEK 24 un 20 papildu valstis). Izmantotie svāri atspoguļo katras partnervalsts daļu euro zonas tirdzniecībā, ņemot vērā konkurenci trešo valstu tirgos. Reālie EEK ir nominālie EEK, kas deflēti ar ārvalstu un iekšzemes cenu vai izmaksu attiecības vidējo svērto vērtību. Tādējādi tie ir cenu un izmaksu konkurētspējas rādītāji.

Eurosistēma (*Eurosystem*) – centrālo banku sistēma, ko veido ECB un to ES dalībvalstu NCB, kuras jau ieviesušas euro.

Euro zona (*euro area*) – zona, ko veido ES dalībvalstis, kuras saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu ieviesušas euro kā vienoto valūtu.

Euro zonas iepirkumu vadītāju apsekojumi (*Eurozone Purchasing Managers' Surveys*) – apstrādes rūpniecības un pakalpojumu sektora nosacījumu apsekojumi, kas veikti vairākās euro zonas valstīs un izmantoti indeksu apkopošanai. Euro zonas ražošanas iepirkumu vadītāju indekss (IVI) ir svērtais rādītājs, kas aprēķināts no ražošanas apjoma, jaunu pasūtījumu, nodarbinātības, piegādātāju piegādes laiku un iepirkumu krājumu indeksiem. Pakalpojumu sektora apsekojumā uzdoti jautājumi par komercdarbības aktivitāti, nākotnes komercdarbības aktivitātes prognozēm, nepabeigto darījumu apjomu, jaunajiem darījumiem, nodarbinātību, izejvielu cenām un noteiktajām cenām. Euro zonas kopējais indekss tiek aprēķināts, apkopojot apstrādes rūpniecības un pakalpojumu sektora apsekojumu rezultātus.

Fiksētas procentu likmes izsole (*fixed rate tender*) – izsoles procedūra, kurā centrālā banka iepriekš nosaka procentu likmi un iesaistītie darījuma partneri iesniedz pieteikumus par tāda darījuma summu, kuru tie vēlas veikt ar fiksētu procentu likmi.

Finanšu kants (*financial account*) – maksājumu bilances kants, kurš aptver visus tiešo investīciju, portfeļieguldījumu, citu ieguldījumu, atvasināto finanšu instrumentu un rezerves aktīvu darījumus starp rezidentiem un nerezidentiem.

Galvenā refinansēšanas operācija (*main refinancing operation*) – regulāra atklātā tirgus operācija, ko Eurosistēma veic reverso darījumu veidā. Šādas operācijas veic katru nedēļu ar standartizsoļu palīdzību, un to termiņš parasti ir 1 nedēļa.

Galvenās ECB procentu likmes (*key ECB interest rates*) – Padomes noteiktās procentu likmes, kas atspoguļo ECB monetāro politiku. Tās ir galveno refinansēšanas operāciju minimālā pieteikuma procentu likme, aizdevumu iespējas uz nakti procentu likme un noguldījumu iespējas procentu likme.

Iekšzemes kopprodukts (IKP) (*gross domestic product (GDP)*) – tautsaimniecībā saražoto preču un pakalpojumu vērtība, atskaitot starppatēriņu un pieskaitot produktu un importa tīros nodokļu ieņēmumus. IKP var sadalīt ražošanas, izdevumu vai ienākumu sastāvdaļās. Galvenie IKP veidojošie izdevumu posteņi ir mājsaimniecību galapatēriņš, valdības galapatēriņš, kopējā pamatkapitāla veidošana, krājumu pārmaiņas, kā arī preču un pakalpojumu eksports un imports (t.sk. tirdzniecība eiro zonā).

Ienesīguma likne (*yield curve*) – saistības starp vienāda kredītriska, bet dažādu termiņu parāda vērtspapīru procentu vai ienesīguma likmēm un termiņiem konkrētā brīdī grafisks attēlojums. Ienesīguma liknes slīpumu var noteikt kā starpību starp procentu likmēm darījumiem ar diviem izvēlētiem termiņiem.

Ilgāka termiņa refinansēšanas operācija (*longer term refinancing operation*) – regulāra atklātā tirgus operācija, ko Eurosistēma veic reverso darījumu veidā. Šādas operācijas veic katru mēnesi ar standartizsoļu palīdzību, un to termiņš parasti ir 3 mēneši.

Implicētais svārstīgums (*implied volatility*) – gaidāmais aktīva (piemēram, akcijas vai obligācijas) cenas pārmaiņu tempa svārstīgums (t.i., standartnovirze). To var iegūt no aktīva cenas, termiņa beigu datuma un attiecīgo iespēju līgumu izmantošanas cenas, kā arī no bezriskā ienesīguma likmes, izmantojot iespēju līgumu cenu noteikšanas modeli (piemēram, Bleka–Skoulza (*Black-Scholes*) modeli).

Inflācija (*inflation*) – vispārējā cenu līmeņa (piemēram, patēriņa cenu indeksa) kāpums.

Kapitāla kants (*capital account*) – maksājumu bilances kants, kurš aptver visus kapitāla pārvedumus un neražoto nefinanšu aktīvu iegādes/pārdošanas darījumus starp rezidentiem un nerezidentiem.

Kapitāla vērtspapīri (*equities*) – vērtspapīri, kas atspoguļo īpašumtiesības uz akciju sabiedrības daļu. Tie ietver biržās tirgotas akcijas (kotētās akcijas), nekotētās akcijas un citus kapitāla vērtspapīru veidus. Kapitāla vērtspapīri parasti nodrošina ienākumus dividenžu veidā.

M1 – šaurās naudas rādītājs, kas ietver skaidro naudu apgrozībā un noguldījumus uz nakti MFI un centrālajā valdībā (piemēram, pastā vai Valsts kasē).

M2 – vidējās naudas rādītājs, kas ietver M1, noguldījumus ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem ieskaitot (t.i., īstermiņa krājnoguldījumus) un noguldījumus ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem ieskaitot (t.i., īstermiņa noguldījumus) MFI un centrālajā valdībā.

M3 – plašās naudas rādītājs, kas ietver M2 un tirgojamus instrumentus, īpaši atpiršanas līgumus, naudas tirgus fondu akcijas un daļas, kā arī MFI emitētus parāda vērtspapīrus ar termiņu līdz 2 gadiem ieskaitot. M3 pieauguma atsauces vērtība (*reference value for M3 growth*) – M3 gada kāpuma temps vidējā termiņā atbilstoši cenu stabilitātes saglabāšanas mērķim. Pašlaik M3 gada pieauguma atsauces vērtība ir 4.5%.

Mainīgas procentu likmes izsole (*variable rate tender*) – izsoles procedūra, kurā darījuma partneri pieteikumā norāda gan naudas summu, par kādu tie vēlas veikt darījumu ar centrālo banku, gan procentu likmi, ar kādu tie vēlas iesaistīties darījumā.

Maksājumu balance (*balance of payments (b.o.p.)*) – statistikas pārskats, kas konkrētam periodam apkopo kādas valsts saimnieciskos darījumus ar pārējām valstīm.

MFI (monetārās finanšu iestādes) (*MFIs (monetary financial institutions)*) – finanšu iestādes, kas veido euro zonas naudas emisijas sektoru. Šeit ietilpst Eurosistēma, rezidentu kredītiestādes saskaņā ar Kopienas tiesību aktu definīciju un visas pārējās rezidentu finanšu iestādes, kas nodarbojas ar noguldījumu un/vai tiem tuvu aizstājēju piesaisti no ne-MFI, kā arī kredītu izsniegšanu un/vai ieguldījumu veikšanu vērtspapīros savā vārdā (vismaz ekonomiskā nozīmē). Pēdējā grupā galvenokārt ietilpst naudas tirgus fondi.

MFI ilgāka termiņa finanšu saistības (*MFI longer term financial liabilities*) – noguldījumi ar noteikto termiņu ilgāku par 2 gadiem, noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu ilgāku par 3 mēnešiem, euro zonas MFI emitētie parāda vērtspapīri ar sākotnējo dzēšanas termiņu ilgāku par 2 gadiem un euro zonas MFI sektora kapitāls un rezerves.

MFI kredīts euro zonas rezidentiem (*MFI credit to euro area residents*) – MFI izsniegtie aizdevumi ne-MFI, kas ir euro zonas valstu rezidenti (t.sk. valdībai un privātajam sektoram), un MFI euro zonas rezidentu ne-MFI emitēto vērtspapīru turējumi (akcijas, citi kapitāla vērtspapīri un parāda vērtspapīri).

MFI procentu likmes (*MFI interest rates*) – procentu likmes, kuras rezidentu kredītiestādes un citas MFI, izņemot centrālās bankas un naudas tirgus fondus, piemēro euro denominētajiem euro zonas rezidentu mājсаimniecību un nefinanšu sabiedrību noguldījumiem un tām izsniegtajiem kredītiem.

MFI sektora konsolidētā balance (*consolidated balance sheet of the MFI sector*) – balance, kas sagatavota, MFI kopsavilkuma bilancē ietverot MFI savstarpējo darījumu neto pozīcijas (piemēram, MFI savstarpējos aizdevumus un noguldījumus). Tā sniedz statistisko informāciju par MFI sektora aktīviem un saistībām pret šim sektoram nepiederošiem euro zonas rezidentiem (t.i., valdību un pārējiem euro zonas rezidentiem) un pret ārpus euro zonas esošo valstu rezidentiem. Tā ir galvenais statistisko datu avots monetāro rādītāju aprēķināšanai un nodrošina pamatu regulārai M3 atbilstošo bilances posteņu analīzei.

MFI tīrie ārējie aktīvi (*MFI net external assets*) – euro zonas MFI sektora ārējie aktīvi (piemēram, zelts, ārvalstu valūtas banknotes un monētas, ārpus euro zonas esošo valstu rezidentu emitēti vērtspapīri un ārpus euro zonas esošo valstu rezidentiem izsniegti aizdevumi), no kā atskaitītas euro zonas MFI sektora ārējās saistības (piemēram, ārpus euro zonas esošo valstu rezidentu noguldījumi un atpirkšanas līgumi, kā arī to naudas tirgus fondu akciju/daļu un MFI emitēto parāda vērtspapīru ar termiņu līdz 2 gadiem ieskaitot turējumi).

Minimālā pieteikuma procentu likme (*minimum bid rate*) – zemākā procentu likme, ar kuru darījuma partneri var iesniegt pieteikumus mainīgas procentu likmes izsolēs.

Noguldījumu iespēja (*deposit facility*) – Eurosistēmas pastāvīgā iespēja, kuru darījuma partneri var izmantot, lai NCB veiktu noguldījumus uz nakti ar iepriekš noteiktu procentu likmi.

Parāda attiecība pret IKP (valdības) (*debt-to-GDP ratio (general government)*) – valdības parāda attiecība pret IKP pašreizējās tirgus cenās. To aplūko viens no fiskālajiem kritērijiem, kas izklāstīti Eiropas Kopienas dibināšanas Līguma 104. panta 2. punktā un kas nosaka pārmērīga budžeta deficīta esamību.

Parāda vērtspapīrs (*debt security*) – emitenta (t.i., aizņēmēja) apņemšanās veikt vienu vai vairākus maksājumus vērtspapīru turētājam (aizdevējam) noteiktā datumā vai datumos nākotnē. Šādiem vērtspapīriem parasti ir noteikta procentu likme (kupons), un/vai tie tiek pārdoti ar diskontu no summas, kas tiks atmaksāta noteiktajā dzēšanas termiņā. Parāda vērtspapīri, kas emitēti ar sākotnējo termiņu ilgāku par 1 gadu, klasificēti kā ilgtermiņa parāda vērtspapīri.

Parāds (finanšu pārskatos) (*debt (financial accounts)*) – aizņēmumi, noguldījumu saistības, nefinanšu sabiedrību emitētie parāda vērtspapīri un pensiju fondu rezerves (ko veido darba devēju veiktās tiešās pensiju iemaksas par labu darba ņēmējiem), kas perioda beigās novērtēti pēc tirgus vērtības. Tomēr datu ierobežojumu dēļ ceturkšņa finanšu pārskatos parāds neietver aizdevumus, ko izsnieguši nefinanšu sektori (piemēram, starpuzņēmumu kredīti) vai ārpus euro zonas esošās bankas, taču šie komponenti tiek ietverti gada finanšu pārskatos.

Parāds (valdības) (*debt (general government)*) – kopējais bruto parāds (noguldījumi, aizdevumi un parāda vērtspapīri, izņemot atvasinātos finanšu instrumentus) nominālvērtībā gada beigās, kas konsolidēts starp valdības sektoriem un to ietvaros.

Pilnīga norakstīšana (*write-off*) – aizdevumu vērtības izslēgšana no MFI bilances, ja aizdevumi ir pilnībā neatgūstami.

Pirkspējas paritāte (PP) (*purchasing power parity (PPP)*) – kurss, pēc kura viena valūta tiek konvertēta citā valūtā, lai panāktu abu valūtu pirkspējas izlīdzināšanos, novēršot attiecīgajās valstīs pastāvošo cenu atšķirības. Vienkāršākajā formā PP ir vienas un tās pašas preces vai pakalpojuma nacionālajā valūtā izteikta cenu attiecība dažādās valstīs.

Portfeļieguldījumi (*portfolio investment*) – euro zonas rezidentu tādu vērtspapīru tīrie darījumi un/vai pozīcijas, kuru emitenti ir euro zonas nerezidenti ("aktīvi"), un tādu euro zonas nerezidentu vērtspapīru tīrie darījumi un/vai pozīcijas, kuru emitenti ir euro zonas rezidenti ("saistības"). Ietver kapitāla vērtspapīrus un parāda vērtspapīrus (obligācijas un parādzīmes un naudas tirgus instrumenti). Darījumi tiek uzrādīti pēc samaksātās vai saņemtās faktiskās cenas, no kā atskaitīta komisijas maksa un izdevumi. Lai īpašumtiesības uzņēmumā uzskatītu par portfeļa aktīvu, tām jābūt mazākām par 10% no parastajām akcijām vai balsstiesībām.

Preču ārējā tirdzniecība (*external trade in goods*) – preču eksports un imports attiecībā pret ārpus euro zonas esošām valstīm, kas izteikti vērtības izteiksmē un kā apjoma un vienības vērtības indeksi. Ārējās tirdzniecības statistikas rādītāji nav salīdzināmi ar eksporta un importa rādītājiem nacionālajos kontos, kur šie rādītāji ietver darījumus euro zonā un ārpus tās un arī atspoguļo preces un pakalpojumus kopā. Tos nevar arī pilnībā salīdzināt ar maksājumu bilances statistikas preču posteņa datiem. Papildus metodoloģiskām korekcijām galvenā atšķirība ir tā, ka ārējās tirdzniecības statistikā imports tiek atspoguļots, ietverot apdrošināšanas un kravu pārvadājumu pakalpojumus, bet maksājumu bilances statistikas preču posteņi tas tiek iekļauts FOB cenās.

Ražotāju cenas rūpniecībā (*industrial producer prices*) – visu rūpniecībā (izņemot būvniecību) ražoto preču cenas (neietverot transporta izmaksas), par kādām ražotājs pārdod preces euro zonas valstu iekšzemes tirgos, izņemot importu.

Rezervju prasība (*reserve requirement*) – minimālais rezervju apjoms, kas kredītiestādei jāglabā Eurosistēmā. Izpilde tiek noteikta, pamatojoties uz dienas atlikumu vidējo rādītāju aptuveni 1 mēneša izpildes periodā.

Rūpniecības produkcija (*industrial production*) – rūpniecībā radītā bruto pievienotā vērtība salīdzināmajās cenās.

Saskaņotais patēriņa cenu indekss (SPCI) (*Harmonised Index of Consumer Prices (HICP)*) – Eurostat aprēķināts patēriņa cenu rādītājs, kas saskaņots visām ES dalībvalstīm.

Starptautiskās rezerves (*international reserves*) – ārējie aktīvi, kas ērti pieejami monetārajām institūcijām un pakļauti to kontrolei, lai veiktu tiešu finansēšanu vai regulētu maksājumu nesabalansētību, veicot intervences valūtas tirgū. Euro zonas starptautiskās rezerves veido prasības pret ārpus euro zonas esošo valstu rezidentiem, kuras nav denominētas euro, zelts, speciālās aizņēmuma tiesības (SDR) un rezervju pozīcijas SVF, kas ir Eurosistēmas turējumā.

Starptautisko investīciju balance (s.i.b.) (*international investment position (i.i.p.)*) – nenokārtoto kādas valsts tīro finanšu prasību (vai finanšu saistību) pret pārējām valstīm vērtība un sastāvs.

Survey of Professional Forecasters (SPF) – ceturkšņa apsekojums, ko ECB veic kopš 1999. gada, lai savāktu euro zonas inflācijas, reālā IKP pieauguma un nodarbinātības makroekonomiskās prognozes no tādu ekspertu grupas, kuri saistīti ar ES esošām finanšu un nefinanšu organizācijām.

Tekošais konts (*current account*) – maksājumu bilances konts, kurš aptver visus preču un pakalpojumu darījumus, ienākumus un kārtējos pārvedumus starp rezidentiem un nerezidentiem.

Tiešās investīcijas (*direct investment*) – pārrobežu investīcijas, ko veic, lai iegūtu ilgstošu līdzdalību kādā uzņēmumā, kas ir rezidents citā valstī (parasti, lai nodrošinātu īpašumtiesības, kas atbilst vismaz 10% no parastajām akcijām vai balsstiesībām). Tiešās investīcijas ietver pašu kapitālu, reinvestēto peļņu un citu ar starpuzņēmumu operācijām saistītu kapitālu. Tiešo investīciju kontā uzrāda euro zonas rezidentu tīros ārvalstīs veiktos aktīvu darījumus/pozīcijas (kā "tiešās investīcijas ārvalstīs") un nerezidentu tīros euro zonas aktīvu darījumus/pozīcijas (kā "tiešās investīcijas euro zonā").

Valdība (*general government*) – EKS 95 definēts sektors, kurā ietilpst rezidentu iestādes, kas galvenokārt nodarbojas ar privātam un kolektīvam patēriņam paredzētu netirgus preču un pakalpojumu ražošanu un/vai nacionālā ienākuma un līdzekļu pārdali. Šeit ietilpst centrālās, reģionālās un vietējās valdības iestādes, kā arī sociālās nodrošināšanas fondi. Šeit neietilpst valsts īpašumā esošas iestādes, kas veic komercdarbību (piemēram, valsts uzņēmumi).

Vienības darbaspēka izmaksas (*unit labour costs*) – produkcijas vienības kopējās darbaspēka izmaksas, kas aprēķinātas euro zonai kā attiecība starp kopējo atlīdzību uz vienu nodarbināto un darba ražīgumu (kas noteikts kā IKP salīdzināmās cenās uz vienu nodarbināto).

Vienošānās ceļā noteiktās darba algas indekss (*index of negotiated wages*) – tiešas kolektīvas vienošanās ceļā noteiktu pamatalgu (t.i., izņemot papildatlīdzību) euro zonas indekss. Tas raksturo mēneša darba samaksas implicētās vidējās pārmaiņas.

VKM II (Valūtas kursa mehānisms II) (*ERM II (exchange rate mechanism II)*) – valūtas kursa režīms, kas nodrošina pamatprincipus sadarbībai valūtas kursa politikas jomā starp euro zonas valstīm un ES dalībvalstīm, kuras nepiedalās EMS trešajā posmā.

